ANG BITALA TANG DIOS: Ba-long Inigoan

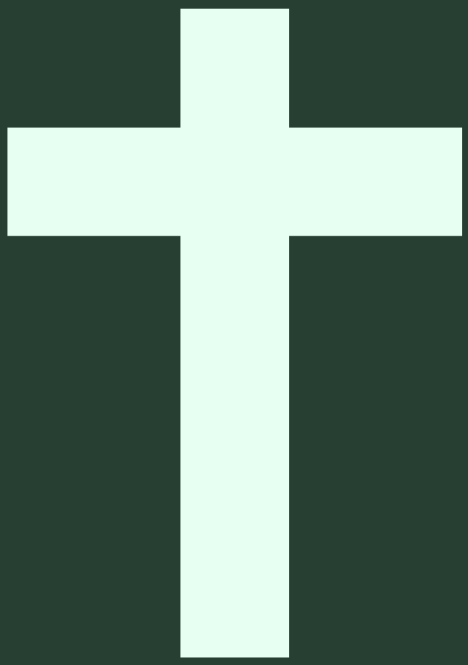

New Testament in Agutaynen

ANG BITALA TANG DIOS: Ba-long Inigoan
New Testament in Agutaynen

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Agutaynen

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, WPS. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:
You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agutaynen

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files dated 26 Apr 2025
a6ffb27f-bf5e-591b-a64b-7001d9919874

Contents

Mateo 1
Marcos 72
Lucas 116
Juan 185
Bindoatan 235
Roma 295
1 Corinto 323
2 Corinto 348
Galacia 364
Efeso 374
Filipos 383
Colosas 390
1 Tesalonica 396
2 Tesalonica 402
1 Timoteo 406
2 Timoteo 414
Tito 420
Filemon 424
Mga Hebreo 426
Santiago 450
1 Pedro 457
2 Pedro 465
1 Juan 470
2 Juan 477
3 Juan 478
Judas 480
Apokalipsis 483

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Mateo

Ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Mateo, tatang Judio ig manigtokot ta bois don ong banoang Israel asing tokaw. Asing timpong asi, ang banoang Israel sakep tang gobirno tang Roma, ig ang mga Judio agpapagbayaden ta bois ong adi tang Roma. Tenged tarin, ang mga manigtokot ta bois agbibilang tang mga kasimanoa nira ang mga traidor ig dayador. Piro ong dobali ta sia, si Mateo ginoyan ka ni Jesus ang magimong tata ong mga apostolis na. Bino-wanan ni Mateo tang obra na bilang manigtokot ig siminabid ong ni Jesus (9:9). Aroman tanandia ni Jesus mimpisang nagtoldok tanandia natetenged ong inadian tang Dios.

Naboay dang timpong pamagelat tang mga Judio tang pagkabot tang pinilik tang Dios ang magimong adi nira. (Ang mga Judio, ya kay ang mga Israelita.) Indi gata-wanan nira ang sinopa sing komabot, piro ong kamatodan, sia anday doma kondi si Jesu-Cristo, ang mismong Ana tang Dios. Piro asing kiminabot da si Jesus ig nagtoldok ong mga kasimanoa nang mga Judio, ang karakelan ong nira indi namagparet ang tanandia tang adi ig ang Cristo ang aggelaten nira (27:22). Maski nagmatod ong kaboi ni Jesus tang mga inaning dang lagi tang mga propita natetenged ong Cristo, indi pa ka enged tanira mamagparet ang si Jesus yay ang Cristo. Tenged pamaglaom tanira, mga komabot tang adi nira, komarong ong trono na ig palayasen na tang mga taga Roma ang magalin ong banoa nira. Piro belag ta maning don tang bindoat ni Jesus, tenged parti atan tang sinoldok na natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi. Tenged ganing si Jesus, dapat gegman ta tang mga kasoay ta (5:44), patawaden tang mga namagkatalak ong yaten, ig tomabang ita ong mga malilised.

Sari-saring mga palimbawa* tang ginamit ni Jesus ong pagtoldok na ong mga taw natetenged ong inadian tang Dios (13:10-13). Ig yading mga milagro ig makabebereng ang mga bagay tang bindoat na, animan yading taw tang namagparet ig namansitabid ong nandia. Piro ang mga pangolokolo ong banoa, labi pa ang domang mga Pariseo ig Saduseo, indi namagparet kondi nangasilag ong ni Jesus. Tenged ang isip nira, si Jesus taw lamang piro pangambo ang tanandia tang Dios, ig sia dorog kabelat ang kasalanan (9:3; 26:65). Animan ong ori, inintriga nira si Jesus ong mga taga Roma para patayen. Piro ang matod, indi tanandia dineg tang kamatayen, tenged ong ya-long kaldaw naboing oman tanandia. Ig ong maning don, linibri na tang yading mga taw ong mga kasalanan nira (20:28; 26:28).

Animan, ang maski sinopay magparet ang si Jesus tang Ana tang Dios ang naboing oman, ig magpasakep ong nandia, ang taw ang asi indi maimong indi mabilang ong inadian tang Dios.

Ang listan tang mga kamepet-mepetan ni Jesu-Cristo
(Lucas 3:23-38)

1 Yay narin tang listan tang mga kamepet-mepetan ang pinagalinan ni Jesu-Cristo, ang
inampo ni David ang yay ang inampo ni Abraham.

---

* : Ang bitalang "palimbawa," mga ong Tagalog ay "talinghaga." Ang palimbawa ay istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

2 Si Abraham tatay ni Isaac, si Isaac tatay ni Jacob, ig si Jacob yay ang tatay ni Juda may ang mga logod na.†
3 Si Juda nangatawa ong ni Tamar ig doroa tang ana nira, si Fares ig si Zara. Si Fares tang tatay ni Esrom, ig si Esrom tang tatay ni Aram.
4 Si Aram tatay ni Aminadab, si Aminadab tatay ni Naason, ig si Naason tang tatay ni Salmon.
5 Si Salmon nangatawa ong ni Rahab ig si Boaz tang ana nira. Si Boaz tang tatay ni Obed ig ang nanay ni Obed si Ruth. Si Obed ang na tatay ni Jesse,
6 ig si Jesse tang tatay ni Ading David.
Si David tatay ni Solomon, ig ang dating katawa ni Urias yay ang nanay ni Solomon.
7 Si Solomon tang tatay ni Rehoboam, si Rehoboam tatay ni Abias, ig si Abias tatay ni Asa.
8 Si Asa tatay ni Jehoshafat, si Jehoshafat tatay ni Joram, ig si Joram tatay ni Ozias.
9 Si Ozias tang tatay ni Jotam, ig si Jotam tatay ni Acaz ang yay ang tatay ni Ezequias.
10 Si Ezequias tatay ni Manases, si Manases tatay ni Amos, ig si Amos tatay ni Josias.
11 Si Josias ang na tatay ni Jeconias may ang mga logod na. Yay asi tang timpo nga ang mga Israelita biniag tang mga taga Babilonia ig ingkelan don ong banoa nira.
12 Pagatapos ang ingkelan tanira ong Babilonia, nagkatinir si Jeconias tang ana nang si Salatiel. Si Salatiel tang tatay ni Zerubabel.
13 Si Zerubabel tatay ni Abiud, si Abiud tatay ni Eliakim, ig si Eliakim tatay ni Azor.
14 Si Azor tatay ni Sadoc, si Sadoc tatay ni Aquim, ig si Aquim tatay ni Eliud.
15 Si Eliud tang tatay ni Eleazar, ig si Eleazar tatay ni Matan ang yay ang tatay ni Jacob.
16 Si Jacob tang tatay ni Jose ang nagimong katawa ni Maria. Ig si Mariang narin yay ang nanay ni Jesus ang aggoyan ta Cristo.‡
17 Animan, magalin ong ni Abraham sa-sad ong ni David katorsing hinirasion tang namagdalalaton. Ig magalin ka ong ni David asta ong timpong ingkelan tang mga Israelita ong Babilonia, katorsi si kang hinirasion tang namagdalalaton. Ig magalin ka don sa-sad ong pagpangana ong ni Cristo, katorsing hinirasion ka.

Ang pagpangana ong ni Jesu-Cristo
(Lucas 2:1-7)

18 Maning ta na tang nainabo asing pinangana si Jesu-Cristo. Si Mariang nanay na karasalen da lamang ong ni Jose. Piro asing indi pa tanira paga-pen, nata-wanan ang pagabdet pala si Maria. Piro ong matod, nainabo narin tenged ong gaem tang Ispirito Santo.§
19 Mandian si Jose, ang magimong katawa na, mato-lid ang taw. Animan naisipan nang belagan na ra lamang si Maria. Piro boaten na narin ong sikrito tenged indi ka galiag ang mapaeyak tang babay.*
20 Mintras aggisipen ni Jose tang boaten na, may tatang anghil tang Gino ang napaita ong ni Jose ong talakinep na ig ganing ong nandia, "Jose, inampo ni David, india magdoadoa ang katawaen mo si Maria. Tanandia nagabdet ong gaem tang Ispirito Santo.

---

† **1:2** Asing tokaw, si Jacob pinaranan si tang Dios ta Israel, animan ang mga inampo na aggoyan ta mga "Israelita." Asing timpo ni Jesus, aggoyan ka tanira ta mga Judio tenged ang karakelan ong nira nagalin ong ni Juda, tata ong mga ana ni Israel. Tarin ong kaorian tang listan ang na, itaen ta ang si Jose, ang katawa ni Maria, tata ka ong mga inampo ni Juda. Animan si Jesus pinangana ka bilang tatang Judio. ‡ **1:16** Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. § **1:18** Ang "Ispirito Santo" yay ang Ispirito tang Dios. Mga ong Tagalog, "Banal na Espiritu," ig mga ong English pa, "Holy Spirit." * **1:19** Ang ogali tang mga Judio, mga may pinaginigoan tang tatang soltiros may ang soltiras, agpabetang ong nira nagimo rang magkatawa maski indi pa paga-penan. Ig sigon ong Katobolan ni Moises, ang silot para ong babay ang nangonlali dapat banggilen ta bato asta mapatay.

21 Mangana tanandia ta tatang lali, ig paranan mo ta Jesus,† tenged tanandia tang
maglibri ong mga kasimanoa na ong mga kasalanan nira."
22 Nainabo tang tanan ang na agod magmatod tang inaning tang Dios ig pinatako tang
propita na asing tokaw pa ang ganing,
23 "Magabdet tang tatang soltiras ang indi pa galengetan ta lali ig mangana ta tatang lali.
Ig goyan tanandiang Emmanuel"‡ (ang maliag nang yaning, "Ka-pen ta tang Dios").
24 Animan asing pagapoaw ni Jose, sinoman na tang tobol tang anghil tang Gino ig
dayon ang pinakasalan na si Maria.
25 Piro inding pisan nalenget si Jose ong ni Maria mintras indi pa gapangana ong
inabdet nang asi. Ig pagapangana ni Maria, pinaranan ni Jose tang mola ta Jesus.

2

Ang pagbisita tang mga taw ang nagalin ong Tere-lan

1 Si Jesus don pinangana ong Betlehem, sakep tang probinsia tang Judea, asing timpo
tang ading si Herodes. Ong timpong asi, may pirapang taw ang kiminabot ong siodad
tang Jerusalem* nagalin ong Tere-lan. Ang mga laling narin morosay ig gatako tang
maliag yaning tang mga bitokon,
2 animan namane-ma te-ma ong mga taw ang ganing, "Ong aripa dilemen amen tang
molang pinangana, ang adi tang mga Judio? Inita amen tang bitokon don ong Tere-
lan ang yay pagpasinial ang tanandia pinangana ra. Animan napaning ami tarin para
lomod ong talongan na ig towan amen tanandia."
3 Pagabasi ni Ading Herodes ang may ba-long adi ono, pisan tanandiang naborido,
asta ang tanan ang taw ong Jerusalem.
4 Animan pinagoy ni Herodes tang tanan ang mga pangolokolo ong mga padi tang mga
Judio ig ang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises.† Nane-ma tanandia ong nira
mga ong aripa ono ipangana tang Cristo.‡
5 Ganing tanirang siminabat, "Ong banoa tang Betlehem, tarin ong Judea. Tenged
maning ta na tang sinolat tang propita tang Dios asing tokaw ang ganing,
6 'Yamong mga taga Betlehem ang pamansistar ong probinsia tang Judea,
ang banoa mi indi enged maori ong mga banoa ang pamanokaw-tokawan ong
Judea.
Tenged atan ong nindio magalin tang mangolokolo
ang magekel ong yen ang banoa, ang yay ang mga inampo ni Israel.' "§
7 Pagabasi ta asi ni Herodes, dayon ang pinagoy na ong sikrito tang mga bisitang asing
nagalin ong Tere-lan. Pinane-ma na tanira ta mo-ya mga tanopa enged limindoa tang
bitokon ang agganingen nirang inita nira.
8 Oman pinapaning na ra tanira ong Betlehem pagatapos ang sinoyonan na ta maning
ta na: "Panaw amo ra. Dilemen mi ta mo-ya tang molang asi. Ig mga itaen mi, patakono
nindio, agod asta yo mapaningo ka don para towano tanandia."
9-10 Pagabitala tang adi, namampanaw da tanira. Mintras pamansipanaw, inita si
nirang oman tang bitokon ang asing inita rang lagi nira ong Tere-lan. Pinangambengan
tanira ta mo-ya ong pagaita nira tang bitokon! To-kaw ong nira tang bitokon asta
siminareng don ong toga tang balay ang don tang mola.
11 Oman, paga-led nira ong balay, inita nira tang mola ig ang nanay nang si Maria.
Dayon tanirang namansilod ong talongan tang mola ig tinowan nira tanandia. Inabrian

† **1:21** Ang maliag yaning tang aran ang "Jesus" mga ong bitalang Hebreo ay "Ang Dios paglibri." ‡ **1:23** Isaias 7:14
* **2:1** Ang Jerusalem mabael ang siodad ig yay ang kapital tang Israel mandian. Telekan ka ong Bokabolario. † **2:4** Asing timpong asi, ang mga padi tang mga Judio yadi, ig may atan kang mga padi ang mas alawig ang namangolokolo ong nira. Sia yay ang mga "pangolokolo ong mga padi". ‡ **2:4** "Cristo" mga ong bitalang Grigo. Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." Telekan ka ong Bokabolario. § **2:6** Mikas 5:2

nira tang mga ekel nira, ig rinigaloan nira ta bolawan, insinso, ig pabanglong aggoyan ta mira.*
12 Asing pabalik da tanira ong sadiling logar nira, parti rang dalan tang pinanawan nira, tenged pinamanan tanira tang Dios ong talakinep ang indi ra tanira magbalik don ong ni Herodes.

Ang paglayas da Jose ang paning ong Ehipto

13 Asing pagapagalin da tang mga bisita, napaita ong ni Jose tang tatang anghil tang Gino ong talakinep na ig ganing ong nandia, "Bangon! E-lan mong lagi mandian tang mola may ang nanay na don ong Ehipto. Don amo kang lagi magtinir mintras indio pa pagordin ang magbalik amo ra. Agpadilem ni Herodes tang mola para patayen."
14 Animan dali-daling nambangon si Jose, ig ong labing asi mismo ingkelan na tang magnanay ig namampanaw da paning ong Ehipto.
15 Don tanira nagtinir asta napatay da lamang si Herodes. Nainabo narin agod magmatod tang inaning tang Dios ig pinasolat na ong propita na ang ganing, "Ginoyano tang anao ang magalin ong Ehipto."†

Pinapatay ni Herodes tang mamolang gege-ley

16 Dorong kasisilagen ni Ading Herodes asing mata-wanan nang linoko tanandia tang mga bisitang asing nagalin ong Tere-lan. Animan nagpapanaw tanandia ta ordin ang pamatayen tang tanan ang mamolang lali ong Betlehem asta ong tanan ang mga kababarioan ang alenget don, magalin ong doroang takon tang idad nira pababak. Tenged sigon ong nata-wanan na ong mga bisitang namagalin ong Tere-lan, doroa rang takon tang nagta-lib mimpisang limindoa tang bitokon.
17 Ong nainabong asi, nagmatod tang inaning tang propitang si Jeremias asing tokaw ang ganing,
18 "May gaba-yan ang mga i-yak ig pagdayag ong bario tang Rama.
Aggi-yakan ni Raquel tang mga ana na.
Indi enged mapalipay ong sobrang kapongawan na
tenged ong mga ana nang patay da."‡

Ang pagbalik da Jose nagalin ong Ehipto

19 Mandian, pagapatay ni Herodes, napaita sing oman tang tatang anghil tang Gino ong ni Jose ong tatang talakinep, asing don pa tanira ong Ehipto.
20 Ganing tang anghil, "Ta ra! E-lan mo tang mola may ang nanay na ig magbalik amo ra don ong Israel, tenged patay da tang mga namagplanong patayen tang mola."
21 Animan nagsimpan si Jose ig ingkelan na tang mola may ang nanay na pabalik ong Israel.
22 Piro pagabasi ni Jose ang si Arquelao ya ray siminlet ong tatay nang si Herodes bilang adi ong probinsia tang Judea, inledan tanandiang molik don. Animan asing pinamanan sing oman tanandia tang Dios ong tatang talakinep, nagdayon tanira ong probinsia tang Galilea.
23 Ig don tanira ministar ong banoa tang Nazaret. Nainabo narin agod magmatod tang inaning tang Dios ig pinatako tang mga propita na asing tokaw ang ganing, "Goyan tanandiang Nazareno."

---

* **2:11** Sigon ong doma, ang mga rigalong sindol tang mga bisita ong ni Jesus, poiding may maliag yaning tang kada tata. Ang bolawan, rigalo para ong adi. Ang insinso, para ong padi. Narin pagpatako ang si Jesus tang ading pinangako tang Dios para ong banoa na, ig ang kalawigan ang padi ang tomabang ong nira. Ang "mira" tatang iloloak ang herbal. Asing tokaw, ang wi na aggamiten bilang bolong obin bilang pambalsamo. Animan ang pagtorol nira ta mira, pagpatako natetenged ong kamatayen ni Jesus. † **2:15** Oseas 11:1 ‡ **2:18** Jeremias 31:15 Ang Rama tatang bariong alenget ong Betlehem. Si Raquel ang agsambiten tarin katawa ni Israel asing tokaw pa ig nanay ang pinagalinan tang tanan ang mga Israelita. Animan maliag yaning, belag ta si Raquel mismo tang pagini-yak tarin, kondi ang mga inampo nang babay ang mga Israelita.

3

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag
(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Mandian, pagata-lib tang mga takon, kiminabot tang timpong si Juan ang Manigboniag* napaning don ong kabobokidan tang Judea ig nagimpisang nagtoldok ong mga
taw ang agpaning ong nandia ang ganing,
2 "Magtogat amo ig bo-wanan mi ra tang mga kasalanan mi, tenged alenget dang
maggaem tang Dios tarin ong kalibotan!"
3 Si Juan ya ray ang agganingen tang propitang si Isaias asing minaning tanandia,
"May paginiteg don ong logar ang anday gistar ang taw ang ganing,
'Simpanen mi tang paranawan tang Gino!
To-liden mi tang mga dalan ang panawan na!' "†
4 Si Juan, ang lambong na bindoat ong bolbol tang kamilio ig ang a-ket na olit ka ta
ayep. Ang pamangan na poros siba-la may lanaw.‡
5 Kadoro-doroan tang mga taw ang namansipaning don ong nandia. Namagalin
tanira ong Jerusalem, ong tanan ang mga banoa tang probinsia tang Judea, ig ong mga
kababarioan ang alenget ong soba ang aggoyan ta Jordan.
6 Aggaminen nira tang mga talak nira oman agboniagan tanira ni Juan ong soba.
7 Piro asing itaen ni Juan tang yading mga Pariseo§ ig mga Saduseo ang pamansilenget
ong nandia para magpaboniag, ganing tanandia ong nira, "Mga ma-kal amo! Angay
kaisip mi ang palibri amo ong silot ang ipakabot tang Dios? Sinopay naganing ta maning
ta si ong nindio?
8 Mga matod ang pamagtogat amo ra ong mga talak mi, ipaita mi ong mga boat mi.
9 Indi amo manalig ang indi amo silotan tenged lamang mga inampo amo ni Abraham.
Agganingo ong nindio, maski ngani ang mga batong na, poiding boaten tang Dios ang
magimong mga ana ni Abraham, mga galiliag lamang tanandia.
10 Alenget dang silotan tang mga taw!* Ang kaparioan nira mga papa ta ayong alenget
dang pe-peten. Tenged ang kada papa ta ayo, mga indi pamorak ta masinlo, pe-peten
lamang ig sirokon.
11 "Agboniagan amo yen ong wi bilang tanda ang namagtogat amo ra. Piro may
komabot ang domaton ong yen ang magboniag ong nindio ong Ispirito Santo ig ong
apoy. Mas alawig tang dengeg na ong yen, ig belago ta bagay ang magsirbi ong nandia
maski ngani magekel tang rapak† na.
12 Listo ra tanandiang ipabelag tang moro-ya ong malalain, pario tang pagpakolay ta
paray. Simeten tang simlat ig i-tang ong dispinsa. Piro sirokon tang kepa ong apoy ang
indi mapatay-patay asta ong tanopa."

Binoniagan si Jesus
(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Asing timpong asi, kiminabot da kaman si Jesus don ong soba tang Jordan, nagalin
ong probinsia tang Galilea. Napalenget tanandia ong ni Juan para magpaboniag,
14 piro indi rin maliag si Juan tenged ganing tanandia, "Angay yaway magpaboniag
ong yen? Dapat yo tang magpaboniag ong nio!"

---

* **3:1** Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. "Manigboniag" tang maliag yaning tang "Bautista." † **3:3** Isaias 40:3 ‡ **3:4** Ang lambong ig pamangan ni Juan nagpaita ang tanandia tatang propita tang Dios, pario ka ong mga propita asing tokaw pa, ang ministar ka ong kabobokidan, ba-lo tang timpo ni Juan. § **3:7** Ang mga "Pariseo" tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Ang mga "Saduseo" tata si kang gropo ong simban nira. Telekan ka ong Bokabolario. * **3:10** "Alenget dang silotan tang mga taw!" Ong bitalang Grigo: Ang parakol listo rang ipe-pet ong lamot tang ayo. † **3:11** Ang "rapak" yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian.

15 Piro ganing si Jesus, “Paoyona ra lamang, tenged maning ta na tang dapat boaten
ta agod matoman tang tanan ang kaliliagan tang Dios.” Animan napaoyon da si Juan ig
binoniagan na si Jesus.
16 Pagatapos ang maboniagan si Jesus, siminakat ang lagi tanandia magalin ong
soba. Dayon ang laging nagabri tang langit, ig inita ni Jesus tang Ispirito tang Dios ang
agpababak ang maga lare, ig siminogpo ong nandia.
17 Ig may tatang bosis ang nagalin ong langit ang ganing, “Na tang agmalenong Anao.
Galipayo ta mo-ya ong nandia.”

4

Ang pagtokso ni Satanas ong ni Jesus
(Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Pagatapos ta si, ingkelan si Jesus tang Ispirito Santo don ong tokawan, don ong logar
ang anday tataw na,* para tokson tanandia ni Satanas.
2 Ong teled tang epat ang polok ang kaldaw ig epat ang polok ang labi, inding pisan
pamangan si Jesus, animan linetem tanandia.
3 Oman kiminabot tang Manigtokso ig ganing, “Mga yawa ka kaman tang Ana tang
Dios, tobolon mo tang mga batong na ang magimong tinapay.”
4 Piro siminabat si Jesus, “Na-tang ong Sagradong Kasolatan,
‘Belag lamang ta ong pamangan gaboi tang taw.
Kaministiran na ka tang tanan ang mga bitala tang Dios.’ ”†
5 Pagatapos ingkelan ni Satanas si Jesus don ong Sagradong Siodad tang Jerusalem,
ong talibobongan tang Timplo.
6 Ganing si Satanas ong nandia, “Mga yawa ka kaman tang Ana tang Dios, abir, pabo-
loga atan! Tenged na-tang ong Kasolatan,
‘Tobolon tang Dios tang mga anghil na para bantayana nira.
Biotana nira agod maski ang kakay mo inding pisan masigbak ong bato.’ ”‡
7 Piro siminabat sing oman si Jesus, “Na-tang ka ong Kasolatan ang ganing,
‘Indi sobokan mi tang Ampoan ming Dios.’ ”§
8 Oman dayon sing ingkelan ni Satanas si Jesus ong tatang bokid ang dorog kalawig.
Pinaita na ong ni Jesus tang tanan ang mga nasion ig mga inadian ong kalibotan, asta
ang mga manggad nira.
9 Oman ganing si si Satanas ong ni Jesus, “Ang tanan ang narin i-dolo ong nio, mga
lomoda ong talongano ig ilalaeno nio bilang Dios mo.”
10 Siminabat si Jesus, “Lomayasa tarin, Satanas! Tenged na-tang ong Kasolatan,
‘Ang Ampoan mong Dios lamang tang ilalaen mong Dios.
Tanandia lamang tang sirbian mo.’ ”*
11 Ig dayon ang nagalin si Satanas, ig ang mga anghil tang Dios namansikabot ig
namagasikaso ong ni Jesus.

Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Pagatako ni Jesus ang agprison da si Juan ang Manigboniag, minolik tanandia ong
probinsia tang Galilea.

---

* **4:1** Ang “logar ang anday tataw na,” mga ong bitalang Tagalog, “ilang.” Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday distorbo, agod mas madaling magampo ong Dios. † **4:4** Deuteronomio 8:3 ‡ **4:6** Salmo 91:11-12 § **4:7** Deuteronomio 6:16 * **4:10** Deuteronomio 6:13

13 Piro indi ra tanandia ministar ong Nazaret, kondi don da nagtinir ong Capernaum.
Ang banoang na ong binit tang baybay tang Talsi tang Galilea, alenget ong mga tiritorio
tang Zabulon ig Neftali.
14 Don si Jesus nagtinir agod mainabo tang inaning tang propitang si Isaias asing
tokaw ang ganing,
15 "Ang mga tiritorio tang Zabulon may ang Neftali ang alenget ong Talsi, don ong dobali
tang soba tang Jordan,
ig yay ang mga logar tang Galilea ang gistaran tang yading mga belag ta Judio—
16 Ang mga taw ang pamansistar ong mga logar ang na,
gangabo-wan ong maki-lep ig ong gaem tang kamatayen.
Piro mangaita tanira ta sinag ang dorog kayag,
ang yay ang magtorol ta kayagan ong mga kinaisipan nira."†
17 Animan asing oras ang asi, don nagimpisa rang nagtoldok si Jesus. Ganing
tanandia, "Magtogat amo ig bo-wanan mi ra tang mga kasalanan mi, tenged alenget
dang maggaem tang Dios tarin ong kalibotan."

Ginoyan ni Jesus tang epat ang manigyan
(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

18 Tatang kaldaw, mintras papanaw si Jesus ong binit tang baybay tang Galilea, may
inita nang doroang manigyan ang pamana-tak ta lambat.‡ Tanira ay si Simon, ang
aggoyan ka ta Pedro, ig ang logod nang si Andres.
19 Ganing si Jesus ong nira, "Tomabid amo ong yen, agod imbis ang magyan amo,
toldokan amo yen para maekelan mi tang mga taw agod mamagparet tanira ong Dios."§
20 Ig lagi-lagi bino-wanan nira tang lambat nira ig siminabid da ong ni Jesus.
21 Pagatokaw-tokawan nira ta ge-ley, inita ka ni Jesus tang doroa sing maglogod ang
da Santiago ni Juan, ang mga ana ni Zebedeo. Don tanira ong bilog nira, aroman tang
tatay nira, ang pamagsinsay tang lambat nira. Ginoyan ni Jesus tang doroang maglogod
22 ig dayon ang laging bino-wanan nira tang bilog asta ang tatay nira, ig siminabid ong
ni Jesus.

Nagtoldok si Jesus ig nagpao-ya tang may mga masit nira
(Lucas 6:17-19)

23 Linibot-libot ni Jesus tang bilog ang probinsia tang Galilea ang pagtoldok ong mga
simban tang mga Judio.* Pinatako na tang Mo-yang Balita natetenged ong paggaraemen
tang Dios bilang adi, ig pinao-ya na tang mga taw ong tanan ang mga masit nira ig maski
onopay agba-yagen nira.
24 Nabantog tanandia asta don ong bilog ang logar tang Siria, animan pinangekelan
tang mga taw ong nandia tang tanan ang pamagmasit ig ang mga agpanliwagan da ong
mga masit nira. May atan kang mga aggaeman ta mga malalain ang ispirito, may mga
paralisado, asta ang may masit nirang kere. Tanirang tanan pinao-ya ni Jesus.
25 Tenged tarin kadoro-doroan tang mga taw ang namansitabid ong nandia. Na-
magalin tanira ong probinsia tang Galilea ig don ong Decapolis, ong siodad tang
Jerusalem, ig ong domang mga banoang sakep tang probinsia tang Judea. May atan
kang namagalin ong dobali tang soba tang Jordan.

---

† **4:16** Isaias 9:1-2 ‡ **4:18** Asing tokaw, poros "lambat" tang aggamiten tang mga manigyan. Na boat ong ilo obin pinli ig sari-sari tang kababael na. Anda pay panti tenged anda pay nailon. § **4:19** Ong bitalang Grigo: "Tomabid amo ong yen, agod boaten amo yen ang manigyan ta mga taw." Ang maliag yaning, tomabid tanira ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. * **4:23** Ang goy ong simban tang mga Judio ay "sinagoga." Ang sinagoga yay ang pagsirimetan nira, palagsimban, korti, asta iskoilan. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Sinagoga."

5

Ang sinoldok ni Jesus don ong bokid

1 Asing pagaita ni Jesus ang kadoro-doroan tang mga taw, napanaw tanandia ig
siminakat ong tatang bokid. Pagakarong na don, namampalenget ong nandia tang mga
sinagpan* na,
2 ig pinanoldokan na tanira ta maning ta na:

Ang mga masoirti
(Lucas 6:20-23)

3 "Masoirti tang mga taw ang aggakon nira ang kaministiran nira tang Dios,†
tenged tanira tang mabilang ong inadian tang Dios.
4 Masoirti tang mga pamagsinti,
tenged lipayen tanira tang Dios.
5 Masoirti tang mga dibabak ta nem,
tenged tanira tang marisibi tang tanan ang pinangako tang Dios.‡
6 Masoirti tang mga taw ang dorong prosigir nirang tomanen tang kaliagan tang Dios,
tenged tabangan na tanira agod bogos ang maboat nira si.
7 Masoirti tang mga masine-bekanen,
tenged tanira ate-bekan ka tang Dios.
8 Masoirti tang mga taw ang limpio tang mga popotokon nira,
tenged tanira tang maita ong Dios.
9 Masoirti tang mga pamagayos ta mga soroayen,
tenged tanira tang ibilang tang Dios ang mga ana na.
10 Masoirti tang mga taw ang aggakigan ig agpaliwagan tenged lamang ong pagtoman
nira ong kaliagan tang Dios,
tenged tanira tang mabilang ong inadian na.
11 "Masoirti amo mga agginsolton amo ta mga taw natetenged ong yen, ig mga
agpaliwagan amo ig agbandanan tang tanan ang klasi ta kalainan ang poros bo-li.
12 Dapat mangalipay amo ta mo-ya, tenged dorog kasinlo tang balet ang marisibi mi
don ong langit. Demdemen mi, ang agboaten nirang asia ong nindio, pario ka tang
bindoat tang mga taw ong mga propita asing tokaw."

Ang kalimbawan mi pario ong kasin ig ong pa-kal
(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

13 "Yamong mga sinagpano, ang kalimbawan mi midio kasin amo para ong mga taw
tarin ong kalibotan.§ Piro mga ang kasin manlasay da, indi ra poiding mapakasin pang
moman. Animan anda ray pakinabang na, kondi i-lek da lamang ig maliked-likedan ta
mga taw.
14 "Ang kalimbawan mi pario ka ong tolok ang pagtorol ta kayagan ong mga taw tarin
ong kalibotan.* Demdemen mi, mga may siodad ang pina-deng ong ta-paw tang bokid
sia indi enged matalok.
15 Ya ka, anday pagsindi ta kingki oman dapan na ta gantangan, kondi i-tang na
lamang ong borondoan ta pa-kal agod masinagan tang tanan ong teled tang balay.

---

* **5:1** Ang mga sinagpan ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang mga taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang "sinagpan," mga ong Tagalog yay ang "tagasunod" obin "alagad." Telekan ka ong Bokabolario. † **5:3** Ong bitalang Grigo: Masoirti tang mga malilised ong ispirito. ‡ **5:5** Ong bitalang Grigo: Masoirti tang mga dibabak ta nem, tenged tanira tang manobli tang kalibotan. § **5:13** Ang kasin pampasabor ong pamangan, ig aggamiten ka agod indi malangga tang domang pamangan pario ta daing. Maning ka ta si, ang mga sinagpan ni Jesus poiding tomabang ong mga masig ka taw nira agod mamalamad tanirang magtoman ong Dios, ig indi malangga tang kaboi nira. * **5:14** Ong bitalang Grigo: Yamo tang kayagan tang kalibotan.

16 Animan maning ka atan tang boaten mi. Payagen mi tang pa-kal mi ong talongan
tang mga taw, agod itaen nira tang mga mo-yang boat mi ig dayawen nira tang Tatay mi
ong langit."

Ang toldok natetenged ong Katobolan ni Moises

17 Ganing pa si Jesus, "Indi enged isipen mi ang napaningo tarin para lipateno tang
Katobolan ni Moises ig ang mga pinatako tang mga propita. Napaningo tarin belag ta
maning para lipaten kondi agod mainabo enged tang tanan ang sinolat nira.
18 Tandan mi na: Mintras atan pa tang langit may ang tanek, anda enged ay parti tang
Katobolan ang poiding baliwalaen. Maski pa ang kage-leyan ang korit ong tanga bitalan
na, inding pisan malipatan ta importansia na mintras indi pa gainabo tang tanan ang
kaliliagan tang Dios ang ga-tang ong Katobolan.
19 Animan ang sinopay magbaliwala maski tatang malakan ang tobol tang Dios, ig
magtoldok ong doma ang maski indi ra ka tomanen nira, ang taw ang asi ipabetang ang
kadibabakan ong tanan ong inadian tang Dios. Piro ang sinopay magtoman tang mga
tobol tang Dios, ig magtoldok ong doma ang magtoman tang tobol na, tanandia oldan ta
kadengegan ong inadian tang Dios.
20 Animan agganingo ong nindio: Kaministiran ang pagtoman mi ong kaliagan tang
Dios somobra pa ong pagtoman tang mga Pariseo ig manigtoldok tang Katobolan.†
Tenged mga belag, indi amo enged ma-pen ong inadian tang Dios."

Ang toldok natetenged ong kasilag

21 Ganing pa si Jesus, "Gata-wanan ming asing tokaw ang yaten ang mga kamepet-
mepetan sindolan tang tobol tang Dios ang ganing indi tanira mamatay ta taw, tenged
maski sinopay mamatay manabat ong osgado.‡
22 Piro mandian agganingo ong nindio: Maski gasilag lamang tang tatang taw ong
masig ka taw na, manabat da tanandia ong osgado. Ig ang maski sinopay manginsolto
ong masig ka taw na, tomalonga ka ong kalawigan ang korti. Ig ang taw ang maganing
ong masig ka taw na ang 'Anday kointa mo!' alenget dang sintinsian ong apoy ang indi
enged mapatay-patay, don ong impirno.
23 Animan maski dona ra ong altar ong Timplo§ ang pagekel tang ibolontad mo ong
Dios, oman mga mademdeman mo ang may galainan ta nem ong nio tang logod mo,
24 ibo-wan mo kang lagi tang bolontad mo don ong may altar, paningan mo kang
lagi tang taw ang asi agod magigtomboya ong nandia. Pagatapos ba-loa magbalik ong
Timplo ig magtorol tang bolontad mo ong Dios.
25 "Pabetang ta, mga yawa dinimanda ta tatang taw, magigayosa ang lagi ong nandia
mintras indi amo pa gakabot ong korti. Tenged mga don amo ra ong osgado, itaben
yintrigā tang osgado ong goardia ig dayona rang prison.
26 Ong matod, india enged maloa don asta indi malobot mong mabayadan tang molta
mo."

Ang toldok natetenged ong pangombabay ig pangonlali

27 "Gata-wanan mi ka tang tobol asing tokaw ang ganing, 'Indi amo mangombabay
obin mangonlali.'*
28 Piro mandian agganingo ong nindio: Mga ang tatang lali maski ong pama-dek na
lamang ong babay may malain ang aggisipen na, sia pario ra ka ang pangombabay
tanandia.

---

† **5:20** Ong bitalang Grigo: Ang kato-lidan mi dapat sobra ong kato-lidan tang mga Parisio ig manigtoldok tang Katobolan. ‡ **5:21** Exodo 20:13; Deuteronomio 5:17; 16:18 § **5:23** Asing timpo ni Jesus, ang "Timplo" yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Timplo" ig "Bolontad." * **5:27** Exodo 20:14; Deuteronomio 5:18

29 Animan mga ang mata mong to† yay ang gagikanan ang yawa pagkatalak, koaten
mo ig ibanggil! Tenged mas mo-ya pang maski malipatana tang tanga partian tang
sinangoni mo, belag lamang tang bilog ang sinangoni mo tang i-lek ong impirno.
30 Ig mga ang kalima mong to ya kay ang pagekel ong nio ang magkatalak, potolon mo
ig ibanggil! Mo-ya pang maski malipatana tang tanga partian tang sinangoni mo, belag
lamang tang bilog ang sinangoni mo tang i-lek ong impirno."

Ang toldok natetenged ong pagberelagen tang magkatawa
(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

31 "Asing tokaw may katobolan ka ang ganing, mga ang lali ono galiliagan nang
belagan tang katawa na, kaministiran oldan na tang babay ta kasolatan bilang ka-telan
ang tanandia binelagan na ra.‡
32 Piro mandian agganingo ong nindio, mga belagan tang lali tang katawa na tenged
ong maski onopay dailan, poira lamang mga nangonlali tanandia,§ ang lali mismo tang
pagtolmon ong katawa na ang magkatalak. Tenged mga pakatawa si tang babay ong
doma, magigdolog tanandia ong belag ta matod ang katawa na. Ig ang maski sinopay
mangatawa ong nandia, loloang pangombabay ka tanandia."

Indi amo manompa

33 Ganing pa si Jesus, "Gata-wanan mi ka, asing tokaw ang mga kamepet-mepetan
ta pinamanan ang mga may pinangako nira ig sinompan nira pa ong aran tang Gino,
kaministiran ang boaten nira enged.*
34 Piro mandian yo, agganingo ong nindio: Mga mangako amo, indi amo enged
manompa ang gamiten tang aran tang Dios obin maski onopang bagayay. Indi amo
maganing, 'Pa-dek tang langit!' tenged don kakarong tang Dios ong trono na.
35 Obin maning, 'Pa-dek tang tanek!' tenged yay ang borondoan tang kakay na. Indi
amo ka maganing, 'Pa-dek tang Jerusalem!' tenged yay ang siodad tang makagagaem
ang Adi.
36 Indi amo ka maganing ang, 'Sompano! Mapatayo pa!' Tenged ang Dios tang
pagbiot tang kaboi mo.† Maski ngani tang naet ang boa tang kolo mi, indi maboat ming
magimong koban obin indi.
37 Animan mga may boaten mo, mo-ya pa maning amo ra lamang, 'Ee' mga ee, ig
'Indi' mga indi. Tenged mga dolangan mi pa ta mga panompa-sompa, sia pagalin ong
ni Satanas."

Indi amo melet
(Lucas 6:29-30)

38 "Gata-wanan mi ka tang katobolan asing tokaw ang ganing, 'Ang sinopay nagkoat
tang mata tang kapario na, kaministiran ang koaten ka tang mata na. Ig ang sinopay
nagbingaw tang isi tang kapario na, dapat bingawen ka tang isi na.'‡
39 Piro mandian agganingo ong nindio, mga may taw ang nagboat ta malain ong nio,
india ra melet. Pabetang ta, mga tampalingena ong emet mong to, ipatalonga mo pa
tang dobali.
40 Ig mga may magdimanda kontra ong nio agod makomit na tang lambong mo, i-dol
mo asta ang takol mo.

---

† **5:29** Para ong mga Grigo, asta ang domang mga taw, agpabetang nira ang parting to tang sinangoni yay ang kaimportantian. ‡ **5:31** Deuteronomio 24:1-4. Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia. § **5:32** Ang mga bitalang "poira lamang mga nangonlali tanandia," poidi kang maliag yaning: poira lamang mga ang kasal nira kontra rang lagi ong li. * **5:33** Levitico 19:12; Bilang 30:20; Deuteronomio 23:21 † **5:36** Ong bitalang Grigo: Ong pagpanompa mo, indi boaten mong tistigos tang kolo mo. ‡ **5:38** Exodo 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21

41 Mga paregesena ta tatang sondalo ang papagtakanen tang karga na ta tang kilo-
mitro, takanen mo narin sa-sad pa ong doroang kilomitro.
42 Oldan mi tang mga pamama-dol ong nindio, ig palbeten mi tang mga mamanlet ong
nindio."

Gegman mi tang mga kasoay mi
(Lucas 6:27-28, 32-36)

43 "Gata-wanan mi ra tang toldok asing tokaw ang ganing, 'Gegman mo tang tangay
mo piro asilagan mo tang kasoay mo.'§
44 Piro mandian agganingo ong nindio: Gegman mi tang mga kasoay mi, ig ipangadi
mi tang mga pamagpaliwag ong nindio
45 agod magimo among matod ang mga ana tang Tatay mi ong langit. Tenged belag
lamang ta ong mga mo-yang taw agpasingkalen na tang kaldaw, kondi asta ong mga
malain ang taw. Ig belag ka lamang ta ong mga mato-lid agto-dol na tang koran, kondi
asta ra ka ong mga belag ta mato-lid.
46 "Indi amo magisip ang may elaten ming balet mga ang mga taw ang pagmal ong
nindio ya lamang ay agmalen mi. Tenged maski ngani ang mga manigtokot ta bois, ang
agbibilang ming malain ang mga taw, agmalen ka nira tang mga pamagmal ong nira.
47 Ig mga ang tangay mo lamang tang agsapeten mo, onopa enged tang agboaten mo
ang sobra pa ong doma? Maski ngani ang mga taw ang indi gailala ong Dios, pamanapet
ka ong mga tangay nira.
48 Animan, prosigiran ming anday kakorangan ong pagkataw mi, pario tang Tatay mi
ong langit, ang anda enged ay kakorangan ong nandia."

6

Ang toldok natetenged ong pagtabang ong mga pangaministiran

1 Ganing pa si Jesus, "Bantayan mi tang sadili mi, itaben lamang ang pagboat mi ta
mo-ya tata lamang paita-ita ong mga taw. Tenged mga maning atan tang agboaten mi,
anda enged ay marisibi ming balet ang magalin ong Tatay mi ong langit.
2 "Animan mga pagtabang amo ong mga malilised, indi ra ibalita mi narin, pario
tang agboaten tang doma ang pamagpabonayag lamang ong mga simban asta ong mga
dalan. Maning atan tang agboaten nira para lamang dayawen tanira tang mga taw. Ong
matod, narisibi ra nira tang balet nira.
3 Piro yamo, mga tomabang amo ong mga malilised, indi ra ipatako mi maski ong
tangay mo pang pisan,*
4 agod indi enged mata-wanan ta doma tang pagtabang mi. Oman ang Tatay mi don
ong langit, ang gaita ong bindoat mi, ya ray ang magbalet ong nindio."

Ang toldok natetenged ong tamang pagparangadien
(Lucas 11:2-4)

5 "Mga mangadi amo, indi amo magpatolad ong mga taw ang pamagpaita tang
agboaten nira para lamang dayawen tanira tang mga taw. Dorong kaliliag nirang
mangadi ang ke-deng ong teled tang mga simban asta ong mga kanto tang mga karsada,
agod itaen tanira tang tanan. Ong matod, narisibi ra nira tang balet nira.
6 Piro yamo, mga mangadi amo, tenleda ong koarto mo ang tambiloga lamang ig
manirado. Don amo magampo ong Tatay mi ong langit, ang indi gitaen. Tenged ang
Tatay mi gaita ong agboaten mi, ig tanandia magbalet ong masinlong boat mi.

---

§ **5:43** "tangay mo." Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo. Levitico 19:18.

* **6:3** Ong bitalang Grigo: indi ipatako mi ong kalima mong wala tang agboaten tang kalima mong to.

7 “Mga magampo amo, indi amo maggamit ta dorong bitalang paolit-olit, ang anda ka
lamang ay data na, pario tang agboaten tang mga taw ang indi gailala ong Dios. Ang
kalaom nira pama-yan tanira tang Dios tenged lamang māboat tang mga pangadi nira.
8 Indi enged patoladan mi tang agboaten nira. Tenged gatako rang lagi tang Tatay mi
mga onopa tang kaministiran mi, maski indi pa agpa-dolon mi.
9 Animan maning ta na tang pangadien mi:
‘Tatay amen ong langit,
dayawen ig galangen tang aran mo.
10 Balampa yawa ra tang maggaem ong tanan-tanan,
agod tomanen tang kaliagan mo ong tanek, pario kang agtomanen atan ong langit.
11 Olday ami ka nio ta pamangan ang kaministiran amen ong kaldaw ang na.
12 Ig patawaden ami nio ong mga talak amen,
pario ka ang agpatawaden amen tang mga pamagkatalak ong yamen.
13 Tabangan ami kay nio agod indi ami degen tang tokso,
ig ipalawid ami nio ong Malain.†
[Tenged ong nio tang inadian, ig ang tanan ang kagaeman ig ang kadengegan, asta ong
tanopa! Amen.‡]’ ”
14 Ig ganing pa si Jesus, “Mga agpatawaden mi kaman tang mga taw ang pamagkatalak
ong nindio, patawaden amo ka tang Tatay mi ong langit.
15 Piro mga indi patawaden mi tang namagkatalak ong nindio, indi amo ka
patawaden tang Tatay mi.”

Ang toldok natetenged ong pagpaletem

16 “Mga pamagpaletem amo§ para mangadi, indi amo magpatolad ong mga taw
ang pagpaita ang tanira pagpaletem para lamang dayawen tang mga taw. Pamagalig
tanirang indi pamandamot ig indi pamanganloy agod ong mga emet nirang mapongaw
mata-wanan tang mga taw ang tanira pamagpaletem. Ong matod, narisibi ra nira tang
pagdayaw tang mga taw, animan anda ray balet pa nirang magalin ong Dios.
17 Animan mga magpaletem amo, mandamot amo ig manganloy amo tang boa mi,
18 agod anday matako ang yamo pamagpaletem, poira lamang ang Tatay ming indi
gitaen. Ig tanandiang gaita ig gatako ong nindio ong agboaten mi, yay ang magbalet
ong nindio.”

Ang manggad ong langit
(Lucas 12:33-34)

19 “Indi amo magsimet ta manggad tarin ong kalibotan ang na, tenged ang manggad
tarin ong kalibotan madaling anayen obin kalaten. Obin, itaben telden ta takawan tang
balay mi ig takawen.
20 Ang boaten mi, magsimet amo ta manggad ong langit, tenged ang manggad ang asi
indi anayen, indi kalaten, ig indi poiding takawen.
21 Tenged mga ong aypa tang manggad mi, don ka tang nem mi.”

Ang pa-kal tang sinangoni ta
(Lucas 11:34-36)

22 “Ang kalimbawan tang mata ta, midio pa-kal tang sinangoni ta. Animan mga mayag
tang mata ta, gayagan ka tang bilog ang kaboi ta.

---

† **6:13** Ong bitalang Grigo, “ipalawid ami nio ong Malain,” obin poidi kang maliag yaning, “ipalawid ami nio ong tanan ang malalain.” ‡ **6:13** Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § **6:16** “Pamagpaletem” obin poidi ka “pamagpoasa.” Ong bitalang Tagalog yay ang “nag-aayuno.” Ang kaogalian tang mga Judio, may mga kaldaw ang dapat indi tanira mamangan agod ang oras nira gamiten lamang ong pagpangadi ig ong pagdemdem tang kaliwagan ang napasaran tang mga kamepet-mepetan nira asing tokaw. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Magpaletem.”

23 Piro mga maki-lep tang mata ta, gaki-lepan ka tang bilog ang kaboi ta. Animan mga
maki-lep tang mata mi ang anda enged ay mayag don, dorong pisan agkaki-lep tang
pagkabetang mi!”

Sinopa tang palabien ta, ang Dios obin ang koarta?
(Lucas 16:13; 12:22-31)

24 Ganing pa si Jesus, “Ang tatang taw, indi poiding doroa tang agalen na. Tenged
asilagan na tang tambilog ig gegman na tang yadoa. Obin, bogos ang sirbian na tang
tata, ig ang tambilog baliwalaen na. Pario ka ta si, indi amo mapagsirbi ta dengan ong
manggad ig ong Dios.
25 “Animan agganingo ong nindio: Indi amo magpaborido tang kolo mi natetenged
ong pamangan ig inemen ang kaministiran mi para maboi, asta ong mga pangabel tang
sinangoni mi. Tenged ang kaboi ta mas importanti pa enged ong pamangan ta, ig ang
sinangoni ta mas importanti pa ong lambong ta!
26 Telekan mi ra lamang tang mga lamlam. Indi tanira pagloak, indi pangayeg, ig indi
ka pamagsimet ong mga bodiga ta anen nira. Piro agtoldan tanira tang Tatay mi ong
langit ta pamangan nira. Yamo pa bato? Mas importanti amo pa ong mga lamlam!
27 Sinopa ong nindio tang poiding pāboaten na tang kaboi na, maski tang oras lamang,
tenged ong pagpaborido na? Anda!
28 “Ig angay pamagpaborido amo ka natetenged ong mga panlambong mi? Isipen mi
ra lamang tang mga rosas ong kabokidan. Pamansibabael tanirang indi pagobra ig indi
pagboat ta lambong.
29 Piro ong matod, ang adi mismong si Solomon, maski monopag kamanggad, indi
ngani napaglambong ta pario kasinlo tang maski tata ong mga rosas ang asi.
30 Ang mga ibabawen ong kabokidan, mandian asia pa ig ong damal sirokon da. Piro
maski maning ta si, agpalambongan tanira tang Dios ta dorog kasinlo. Yamo pa bato?
Indi amo ka palambongan na? Korang pa tang pagtalig mi!
31 “Animan indi amo magpaborido mga ong ari amo pa mangomit ta panganen mi ig
inemen, asta lambongon mi.
32 Tenged ang mga bagay lamang ang narin tang pirming agdemdemen tang mga taw
ang anday talig nira ong Dios. Gata-wanan tang Tatay mi ong langit ang kaministiran
mi kaman tang tanan ang asia.
33 Ang boaten mi, tokawen mi kang lagi ong tanan ang maggaem tang Dios ong kaboi
mi, ig mangaboi amo sigon ong kaliagan na. Sia, i-dol na tang tanan ang kaministiran
mi.
34 “Animan indi amo magpaborido tang natetenged tang ong damal. Poiding talon-
gaen si mga nakabot da. Bastanti ra tang mga problima ta kada kaldaw.”

7

Indi amo magosgar ong aroman ming taw
(Lucas 6:37-38, 41-42)

1 Ganing pa si Jesus, “Indi amo magosgar ong aroman ming taw, agod indi amo ka
osgaran tang Dios.
2 Tenged mga maning among nagkatalak tang aroman mo, maning ka don tang yaning
tang Dios natetenged ong nindio. Mga monopag kabelat tang pagorosgaren mi ong
doma, maning ka don tang pagorosgaren tang Dios ong nindio.*
3 Angay aggitaen mo tang poling tang logod mo, piro indi gitaen mo tang sadiling
poling mo ang midio ra troso ong mata mo?

* **7:2** Ong bitalang Grigo: Mga ong simbangan pa, ang simbangan ang gamiten mi ong pagosgar mi ong doma, sia ya kay ang gamiten tang Dios ong nio.

4 Monopa maning mo ong logod mo, ‘Abir, komiten ta tang poling mo,’ mga atan ngani
mismo ong mata mo may troso?
5 Sinoa ra ka enged? Komiten mo kang lagi tang troso ong mata mo, agod maitā ta
mo-ya ig matabangan mo tang logod mong komiten tang poling na.”
6 Ig ganing pa si Jesus ong tatang sarabien, “Indi i-dol mi ong mga kiro tang mga bagay
ang sagrado. Itaben pagatapos, balieden amo pa nira ig alaten. Indi ka i-lek mi tang mga
pirlas mi ong mga baboy, tenged liked-likedan lamang nira.”†

Mama-dol, magdilem, managbalay
(Lucas 11:9-13)

7 “Pirmi among mama-dol ong Dios ig oldan amo. Magprosigir among magdilem tang
agdilemen mi, sia itaen mi ka. Sigi lamang tang panagbalay mi ig padayonon amo.
8 Tenged garisibi tang kada pama-dol. Gaita tang pagdilem. Ig agpadayonon tang
panagbalay.
9 Yamong mga tatay, mga pama-dol tang mga ana mi ta tinapay, oldan mi bato ta bato?
10 Obin, mga pama-dol tanira ta yan oldan mi bato ta ma-kal?
11 Mga yamong mapinagtalaken gatakong magtorol ta mga mo-yang bagay ong mga
ana mi, ang Tatay mi pa bato ong langit? Indi bato magtorol tanandia ta mga mo-yang
bagay ong mga taw ang pama-dol ong nandia?
12 “Animan boaten mi ong masig ka taw mi tang onopay galiliagan ming boaten
ka nira ong nindio. Tenged tarin ong tanga tobolan ang na, katabid tang tanan ang
Katobolan ni Moises asta ang mga sinoldok tang mga propita.”

Ang mapiet ang portan
(Lucas 13:24)

13 “Tenled amo ong mapiet ang portan, tenged mawayang tang portan ig madali tang
dalan ang paning ong impirno, ig yay ang agpanawan tang kayadian.
14 Piro mapiet tang portan ig maliwag tang dalan ang paning ong kaboing anday
kataposan, animan malaka lamang tang gatoman tang dalan ang asi.”

Mailala ta tang mga bo-lien ang manigtoldok ong mga boat nira
(Lucas 6:43-44)

15 “Magandam amo ong mga taw ang pamagtoldok ta mali. Magigtangay tanira ong
nindio ang magpaita-ita ang tanira moro-ya ang pario ong mga karniro. Piro ong matod,
ang ogali nira malalain ig manloloko, pario ong mga ayep ang pamangkeb.
16 Mailala mi tanira ong mga boat nira. Tenged ang papa ta bantol-bantol indi
mamorak ta obas, ig ang mga katenekan indi ka mamorak ta igos.
17 Pamorak ta mo-yang borak tang tanan ang masisinlong papa ta ayo, piro pamorak
ta anday kointa na tang mga anday sasayod.
18 Anday masinlong papa ta ayong pamorak ta anday sayod, ig anda kay malain ang
pamorak ta mo-ya.
19 Ang kada papa ta ayong indi pamorak ta masinlong borak, agpe-peten ig agdadapog
ong apoy.
20 Animan, pario ka ta si, mailala mi tang mga bo-lien ang mga manigtoldok tenged
ong mga boat nira.”

Ang pamagboat ta malain indi ilalaen ni Jesus
(Lucas 13:25-27)

21 Ganing pa si Jesus, “Dorong mga taw ang gogoy ong yen ang ganing ‘Gino! Gino!’
Piro belag ta maliag yaning ang tanan ma-led ong inadian tang Dios. Ang ma-led lamang
ay ang mga taw ang pamagtoman tang kaliagan tang yen ang Tatay ong langit.

---

† **7:6** Ang gabasa ta ong birsikolong na ay tatang sarabien. Sigon ong doma, ang maliag yaning, indi ita magreges ang magtoldok tang bitala tang Dios ong mga taw ang indi maliag ang mamasi.

22 Ong oring kaldaw, mga osgaran da tang mga taw, doro tang maning ong yen, ‘Gino,
aran mo tang ginamit amen ong pagpakabot tang bitala mo ig ong pagboat ta mga
makabebereng ang mga bagay, asta ong pagpalayas ta mga malalain ang ispirito!’
23 Piro aningeno tanira, ‘Indiong pisan gailala ong nindio! Palawid amo tarin, yamong
tanan ang pamagboat ta malain!’ ”

Doroang klasi ta taw ang nagpa-deng ta balay
(Lucas 6:47-49)

24 Ig ganing si Jesus, “Animan mandian, ang maski sinopay pamasi ig pagtoman ong
mga agtotoldokong narin, ang kaparioan na tatang taw ang maosay ta kinaisipan ang
nagpa-deng ta balay na ong pondasion ang bato.
25 Ig maski kiminoran ta ma-leg, namā ig pinanawan ta mapoirsang mageyep, indi
enged natomba tang balay ang asi tenged ang pondasion na bato.
26 Piro ang pamasi ong yen ang mga bitala ig pagatapos indi agboaten na, tanandia
pario ta tatang taw ang anday ostong isip na ang nagpa-deng tang balay na ong kenay.
27 Kiminoran ta ma-leg, namā ig pinanawan ta dorog kapoirsang mageyep. Dayon
ang siminomba tang balay ang asi, ig lobot ang nangabola-tak.”

Ang aotoridad ni Jesus

28 Pagatapos ang nagtoldok si Jesus tang tanan ang mga bagay ang asia, nangabereng
ta mo-ya tang mga taw.
29 Tenged gitaen ong pagtoroldokon na may sadiling aotoridad na, belag ta pario tang
nirang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises.‡

8

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso
(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Asing pagatoldak ni Jesus nagalin ong bokid, dorong mga taw ang namansidaton
ong nandia.
2 Mandian, napalenget ong ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso.*
Liminod ong talongan na ig minaning, “Magino, gata-wananong mapao-yao nio mga
galiliaga lamang.”
3 Bindiotan ni Jesus tang liprosong asi ig minaning, “Galiliago! Mago-yā ra.” Ig lagi-
lagi nago-ya tang masit na ig nanlimpio ra tang olit na.
4 Piro sinoyonan tanandia ta maelet ni Jesus ang ganing, “India enged mamalita maski
ong ninopa. Paninga lamang ong padi ong Timplo ig ipaita mo ang yawa mo-yā ra.
Oman magtorola tang bolontad ang sigon ong Katobolan ni Moises bilang pamatod ong
mga taw ang nago-ya ra tang masit mo ig limpioa ra.”†

Pinao-ya ni Jesus tang torobolon tang kapitan
(Lucas 7:1-10)

5 Mandian, asing te-led da si Jesus ong lansangan tang Capernaum, binagat tanandia
tang tatang kapitan tang mga sondalo ang taga Roma. Nagpakiloy ong ni Jesus tang
kapitan ang ganing,

‡ **7:29** Ang mga manigtoldok tang Katobolan, anday sadiling aotoridad nira para ipaintindi tang maliag yaning tang Katobolan. Pamanalig lamang ong pinaintindi tang mga nanga-kaw ang mga manigtoldok ang mas matako ong nira.

* **8:2** Ang masit ang “liproso” tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang pa-dekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabetang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding malenget ong domang taw.

† **8:4** Asing timpo ni Jesus, sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol tang mga taw ong Dios, don ong Timplo. Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong grasia ig tabang ang narisibi. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bolontad.”

6 “Magino, ang torobolono don ong balay pagmasit! Indi ra makaliek ig agliwagan da
ong masit na!”
7 Animan ganing si Jesus, “Paningano ra ig pao-yaeno tanandia.”
8 Piro siminabat tang kapitan, “Magino, belago ta bagay ang magrisibi ong nio ong
balay amen. Piro maski mitalā ra lamang, mago-ya ra tang torobolono.
9 Gata-wanano, tenged maski yo, pagpasakepo ong mga alalawig ang pangolokolo.
Ig may gasakepano kang mga sondalo. Mga aningeno tang tata, ‘Panawa!’ panaw ka
tanandia. Ig ong tata, ‘Tania!’ lelenget ka tanandia. Ig mga ong kirepeno, ‘Boaten mo
na!’ maning ka don tang agboaten na.”
10 Nabereng si Jesus asing pagabasi na tang bitala tang kapitan, ig minaning ong
mga taw ang pamansitabid ong nandia, “Ong matod, maski ngani ong yaten ang mga
Israelita,‡ indio pa gabagat ta taw ang maning ta na kabael tang pagtalig na.
11 Tandan mi na: Yading mga taw tang mamansikabot ang mamagalin ong tere-lan
ig gako-pan, ig mamangombida don ong inadian tang Dios, aroman tang mga kamepet-
mepetan tang da Abraham, Isaac, ig Jacob.
12 Piro yading mga Israelita, ang ya rin tang dapat ma-led don, tang i-lek tang Dios
ong maki-lep don ong loa. Ig don tanira mamagini-yak ig mamansikayeget tang mga isi
nira.”
13 Oman minaning si Jesus ong kapitan, “Molika ra. Mainabo tang agpa-dolon mo
sigon ong pagtalig mo.” Ig ong oras kang laging asi, nago-ya tang torobolon na.

Yading pinao-ya ni Jesus
(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)

14 Napaning si Jesus ong balay ni Pedro. Pagakabot na don, inita na tang panogangan
ang babay ni Pedro ang lolbog lamang tenged agkinten tanandia.
15 Bindiotan ni Jesus tang kalima tang mepet ig nagpoas ang lagi tang kinit na. Oman
dayon dang nambangon ig nagasikaso ong ni Jesus.
16 Asing pagakorop tang kaldaw, ingkelan ong ni Jesus tang dorong taw ang sinled
ta mga malalain ang ispirito para pao-yaen na. Ong tanga bitalan lamang ni Jesus,
namansilayas tang mga malalain ang ispirito, ig pinao-ya na ka tang tanan ang may
mga masit nira.
17 Bindoat na narin agod magmatod tang inaning tang propitang si Isaias asing tokaw
ang ganing,
“Tanandia tang nagpao-ya tang mga masit ta,
ig nagkomit tang mga kalobayan ta.”§

Belag ta madali tang tomabid ong ni Jesus
(Lucas 9:57-62)

18 May tatang kaldaw, pagaita ni Jesus tang dorong taw ong palibot na, nagordin
tanandia ong mga sinagpan na ang magsimpan tanirang loma-ted ong dobaling baybay.
19 Asing magalin da tanira, may tatang manigtoldok tang Katobolan ni Moises ang
napalenget ong ni Jesus ig minaning, “Maistro, tomabido ong nio,* maski ong ariapa
paning.”
20 Piro ganing si Jesus ong nandia, “Ang mga kirong lōg, may galoang ang agbalayan
nira. Ig ang mga lamlam, may poyad ka nira. Piro yo, ang Ana ta Taw,† andang pisan ay
mapenayano.”

---

‡ **8:10** Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. § **8:17** Isaias 53:4 * **8:19** Ang agganingen “Tomabido ong nio,” maliag yaning tomabid tanandia ong ni Jesus bilang sinagpan na. † **8:20** “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario.

21 Tata ka ong mga pamansitabid tang minaning, “Gino, pagnano kang lagi niong
molik, para ipalbengo tang tatayo.”‡
22 Piro siminabat si Jesus, “Pabayan mo lamang ang mga patay§ tang maglebeng ong
mga patay nira. Yawa, tomabida ong yen.”

Pinapoas ni Jesus tang tampo
(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

23 Oman, dayon dang siminay si Jesus ong tatang bilog ang mabael, aroman tang mga
sinagpan na.
24 Asing don da tanira ong laod, golpi tanirang kinabotan ta tampo ig ge-ley da lamang
ma-mokan tang bilog ang agtayan nira. Piro si Jesus gapoyat asing oras ang asi.
25 Animan pinalengetan tanandia tang mga sinagpan na ig pinoaw. Ganing tanira,
“Gino, tabang! Mapatay ita ra!”
26 Ganing si Jesus ong nira, “Angay pamansieled amo? Korang pa enged tang pagtalig
mi!” Nambangon tanandia, sinambleng na tang mageyep asta ang langeb ig golpi rang
naglinaw.
27 Pisan ang nangabereng tang mga sinagpan na ig ganing tanira, “Onopang klasiay
na ta taw? Maski ang mageyep may ang langeb pagtoman ong nandia!”

Ang doroang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito
(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Pagakabot da Jesus ong dobaling baybay ang sakep tang mga Gadareno, binagat
tanandia ta doroang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito. Ang mga taw ang
na, don ong simintirio namagalin ig dorog karaiteg, animan gengeldan tang mga taw
ang toma-lib don.
29 Pagaita ong ni Jesus tang doroang asi, namansiteg ang lagi tanira ang ganing, “Aroy!
Ana tang Dios, onopay boaten mo ong yamen ang mga malain ang ispirito? Napaninga
tarin para papagpinitinsiaen ami nio, maski belag pa ta oras?”
30 Mandian, don ong alawid-lawid dorong mga baboy ang pamanoliad.
31 Namagpakiloy tang mga malalain ang ispirito ong ni Jesus ang ganing, “Mga
palayasen ami nio ong taw ang na, pagnan ami ra lamang nio ang tenled ong mga baboy
ang asi.”
32 Ganing si Jesus ong nira, “Ala sigi, don amo!” Limindoa ong doroang taw tang
mga dimonio ig namansi-led da ong mga baboy. Oman ang mga baboy diritsong
namagsinikad ong pangpang ig nangabo-log ong talsi asta nangalmet ang tanan.
33 Ang mga mamanigsagod tang mga baboy namagsinikad ong lansangan, ig don
binalita nira tang nainabo ong mga baboy ig ong doroang taw ang dating aggaeman
tang mga dimonio.
34 Animan ang tanan ang mga taw ong banoang asi namampaning don ong ni Jesus,
ig namagpakiloy ong nandia ang magalin da tanandia don ong logar nira.

9

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado
(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Pagatapos ta si, siminay da Jesus ong bilog nirang mabael para magbalik ong
dobaling baybay. Pagakabot nira, dayon ang minolik si Jesus.

‡ **8:21** Para ong mga Judio, dorog kaimportanti ang ipalbeng nira tang mga parinti nirang napatay sigon ong kaogalian nira, ig magasikaso tanira tang toroblien nira. Piro ganing si Jesus, mas importanti ang tomabid ong nandia. § **8:22** Ang agsambiten ang “patay” tarin belag ta maning ang mga taw ang matod ang patay, kondi ang mga taw ang midio patay ong pama-dek tang Dios tenged indi pangilala ong ni Jesus ig anda ong nira tang kaboing ispiritoal.

2 Asing don da tanandia, may mga taw ang kiminabot ang pamagtoang ta tatang taw
ang paralisado ang lolbog lamang ong bayan-bayan. Asing itaen ni Jesus ang mapoirsa
tang pagtalig nira ong nandia, ganing tanandia ong paralisado, “Anao, india ra magsinti,
pinatawad da tang mga kasalanan mo.”
3 Mandian, may don kang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises, ig pagabasi
nira tang inaning ni Jesus, namagena-ena ong sadili nira ang ganing, “Aroy! Gakon na
tang gaem ang para lamang ong Dios! Dorog kabelat tang kasalanan ang na!”
4 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia, “Angay
pamagisip amo ta malain?
5 Ong aypa tang mas madaling yaning? ‘Pinatawad da tang mga kasalanan mo,’ obin
ang maning, ‘Kendenga ig panaw.’?
6 Animan mandian, pao-yaeno rang lagi tanandia para mapamatodano ong nindio
ang yo, ang Ana ta Taw, may gaemo kaman tarin ong kalibotan para magpatawad tang
mga kasalanan.” Oman ganing si Jesus ong paralisado, “Kendenga! Takanen mo tang
aglolbogan mo ig molika ra.”
7 Ig dayon dang kimindeng tang taw ang asi ig napanaw dang minolik.
8 Pagaita tang mga taw, pinangeldan tanira ta mo-ya ig namagdayaw ong Dios tenged
nagtorol tanandia ong taw ta gaem ang maning ta si.

Ginoyan ni Jesus si Mateo
(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Nagalin si Jesus don, ig mintras papanaw inita na tang tatang manigtokot ta bois,*
ang aran na si Mateo. Don tanandia kakarong ong paragtokotan ta bois. Ganing ong
nandia si Jesus, “Impisa mandian, tomabida† ra ong yen.” Ig dayon ang kimindeng si
Mateo ig siminabid ong ni Jesus.
10 Mandian, asing pamamangan da Jesus may ang mga sinagpan na ong balay ni
Mateo, yading kiminabot ang mga manigtokot ta bois ig mga mapinagtalaken ig na-pen
ka tanira don ang namamangan.
11 Pagaita tang mga Pariseo, sine-ma nira tang mga sinagpan ni Jesus ang ganing,
“Angay ga-pen tang maistro mi ang pamangan ong mga manigtokot ta bois ig ong
domang mga mapinagtalaken?”‡
12 Naba-yan tanira ni Jesus animan tanandia tang siminabat. Ganing tanandia, “Ang
mga taw ang anday masit nira, anday kaministiran ta doktor. Ang may mga masit
lamang tang kaministiran ang bolongon.
13 Pario ka ta si, yo, indio napaning tarin para goyano tang mga taw ang ganing
anday talak nira. Napaningo ta para goyano tang mga taw ang aggakon nirang tanira
mapinagtalaken. Magalin amo ra ig intindien mi ta mo-ya tang maliag yaning tang
nasolat ong Kasolatan ang ganing, ‘Belag tang mga bolontad§ mi tang pagtorol ta
kalipayan ong yen, kondi ang kate-bek mi ong tata may tata.’ ”*

Ang inaning ni Jesus natetenged ong pagpaletem
(Marcos 2:18-20; Lucas 5:33-35)

---

* **9:9** Telekan ong Pa-kaw ang Bitala. † **9:9** Ang maliag yaning, tomabid si Mateo ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. ‡ **9:11** Ong pama-dek tang mga Pariseo, malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang mga narin pamagsirbi ong gobirno Romano ig midio agtraidoron nira tang kasimanoa nirang mga Judio. Ig ang mga aggoyan nira ang “mapinagtalaken” yay ang mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang Katobolan ni Moises. Piro agpabetang nira ong sadili nira mato-lid, tenged maderep ong pagtoman tang Katobolan ig ong pagbolontad ong Dios. § **9:13** “bolontad.” Telekan ong Bokabolario. * **9:13** Oseas 6:6

14 Oman, kiminabot da tang mga sinagpan ni Juan ang Manigboniag ig nane-ma ong
ni Jesus, “Yami ig ang mga Pariseo madagmit aming pamagpaletem.† Piro angay ang
mga sinagpan mo anda enged?”
15 Ganing ang siminabat si Jesus, “Pabetang ta may kasalan. Onopa? Mamagsebe
ig mamagpaletem bato tang mga tangay tang laling ba-long kinasal mintras aroman
pa nira? Indi ka enged! Piro komabot tang kaldaw ang komiten ong nira tang laling
kinasal, ig ya ray ang oras ang tanira mamagpaletem.”

Ang dating toldok tang Katobolan belag ta bagay ong ba-long toldok ni Jesus
(Marcos 2:21-22; Lucas 5:36-39)

16 Ganing pa si Jesus, “Indi poiding itambel tang ba-long abel ong loma rang lambong.
Tenged mga matalpoan da tang lambong ang sinambelan, kemere tang ba-long abel ang
sinambel, asta mabegtat ig mas mambael pa tang lasik na.
17 Ya ka ong ba-long bino.‡ Indi poiding ibetang ong lomang tereldan ang olit ta
ayep ang indi ra maonat. Tenged lompok tang tereldan tenged ong ba-long bino.
Oman, mailat tang bino ig indi ra mapakinabangan tang tereldan ang asi. Animan
kaministiran ang enged, ang ba-long bino ibetang ong ba-lo kang tereldan agod pario
tanirang magtinir ta maboay.”

Ang ana tang pangolokolo ong mga Judio, ig ang babay ang pagdogo-dogo
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Mintras pagbitala pa si Jesus ong mga taw, kiminabot tang tatang pangolokolong
Judio. Diminagpa ong talongan ni Jesus ig nagpakiloy ang ganing, “Ang anao ang
sosoltiras ba-lo lamang napatay! Piro tomabida kay ong yen! Maski ibondo mo lamang
tang kalima mo ong nandia, maboi tanandiang moman.”
19 Animan kimindeng si Jesus ig siminabid ong nandia. Asta ang mga sinagpan na
namansitabid ka.
20 Mintras papanaw tanira, may dadaton ka ang tatang babay ang pagdogo-dogo ong
teled da ta tampolok may doroang takon. Napalenget tang babay ong boko-boko ni Jesus
ig sine-lek na tang kapotan tang lambong na,
21 tenged ganing ong sadili na, “Maski mate-leko lamang tang lambong na, mago-yao
ra.”
22 Minalied ang lagi si Jesus ig pagaita na ong babay ganing tanandia, “Babay, india
ra magsinti. Ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong nio.” Ig lagi-lagi nago-ya kaman tang
babay.
23 Oman nagdayon da da Jesus ong balay tang pangolokolong Judio, ig pagakabot
nira, inita nirang don da tang mga mamanigtogtog ong lebeng ig ang mga taw ang
pamagkagolo.
24 Ganing si Jesus ong mga taw, “Magalin amo ra lamang. Belag ta patay tang mola.
Gapoyat lamang.” Piro inimodan lamang nira si Jesus.
25 Animan pinaloa na tanirang tanan. Dayon tanandiang siminled ong koarto tang
mola, bindiotan na tang kalima na ig nambangon ang lagi tang mola.
26 Ig indi naboay, ang nainabong na nabantog da ong bilog ang logar ang asi.

Pinao-ya ni Jesus tang doroang taw ang boray

27 Pagalin ni Jesus don, agdatonon tanandia ta doroang taw ang boray. Pamansiteg
tanira ang ganing, “Inampo ni David!§ Mate-beka ong yamen!”

---

† **9:14** “Pamagpaletem” obin poidi ka “pamagpoasa.” Telekan ong Bokabolario, ong “Magpaletem.” ‡ **9:17** Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Mga ong bitalang English, ang mga obas yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bino.” § **9:27** “Inampo ni David” tang titolo tang Cristo. Telekan ka ong Bokabolario.

28 Paga-led ni Jesus ong balay ang agdayonan na, namansi-led ka tang mga boray.
Sine-ma tanira ni Jesus ang ganing, “Pamagparet amo enged ang mapao-ya amo yen?”
“Ee, pagparet ami, Gino,” ganing tanirang siminabat.
29 Inapap ni Jesus tang mga mata nira ig minaning, “Mainabo tang agpa-dolon mi,
sigon ong pagtalig mi.”
30 Ig lagi-lagi nangaita ra tanira. Oman sinoyonan tanira ta maelet ni Jesus ang indi
enged ibeg nira maski ong ninopa.
31 Piro pagapagalin nira, namagpanaw ig binalita nira ong bilog ang logar ang asi tang
bindoat ni Jesus ong nira.

Pinao-ya ni Jesus tang boyon

32 Pagapagalin tang doroang taw ang asi, may ingkelan si ong ni Jesus ang tatang
boyon ang aggaeman ta malain ang ispirito.
33 Pinalayas ni Jesus tang malain ang ispirito ig dayon ang laging nabitala tang boyon.
Nangabereng ta mo-ya tang mga taw ig ganing tanira, “Ya ra lamang ay kaboay indi
itang pisan gaita ta maning ta na ong bilog ang Israel!”
34 Piro ganing tang mga Pariseo, “Si Satanas, ang pangolokolo ong mga dimonio, yay
ang pagtorol ong nandia ta gaem ang magpalayas ta mga malalain ang ispirito.”

Nate-bek si Jesus ong mga taw

35 Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong mga lansangan asta ong mga kababarioan
ang pagtoldok ong mga simban tang mga Judio.* Pinatako na tang Mo-yang Balita
natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi, ig pinao-ya na tang mga taw ong
tanan ang mga masit nira ig maski onopay agba-yagen nira.
36 Pagaita na tang dorong mga taw, dorong katete-beken na ong nira tenged gaborido
tanira ig agliwagan. Pario tanira ong mga karniro ang pinabayan da lamang tang
manigbadbad, ig anday pagsagod ong nira.
37 Animan ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Dorong arayegen,† piro korang tang
mga manigayeg.
38 Animan mama-dol amo ong may nandia tang arayegen ang magpekel pa enged
tanandia ta mga manigayeg.”

10

Ang tampolok may doroang apostolis ni Jesus
(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Pagatapos ta si, sinimet ni Jesus tang tampolok may doroang mga sinagpan na ig
sindolan na tanira ta gaem ang magpalayas ta mga malalain ang ispirito, ig magpao-ya
ta maski onopang klasiay ta masit.
2 Narin tang mga aran tang tampolok may doroang apostolis:* Primiro si Simon ang
aggoyan ta Pedro, oman si Andres ang logod na; si Santiago may ang logod nang si Juan,
ang mga ana ni Zebedeo;
3 si Felipe ig si Bartolome; si Tomas ig si Mateo ang manigtokot ta bois; si Santiagong
ana ni Alfeo, si Tadeo,
4 si Simon ang pagmal ta mo-ya tang banoa nang Israel,† ig si Judas Iscariote ang yay
ang nagtraidor ong ni Jesus.

Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na para magtoldok
(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

---

* **9:35** Ang goy ong simban tang mga Judio ay “sinagoga.” Telekan ka ong Bokabolario. † **9:37** Ang maliag yaning tang “dorong arayegen,” yay ang mga taw ang listo rang magrisibi tang bitala tang Dios, piro korang tang manigpatako. * **10:2** Ang maliag yaning tang bitalang “apostolis” ay “Sinobol.” Telekan ka ong Bokabolario. † **10:4** Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa

5 Oman sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang narin ig sinoyonan na ang
ganing, “Indi amo paning ong mga logar tang mga belag ta Judio obin ong mga logar
tang mga Samaritano.
6 Ang mga kasimanoa ta ang mga Israelita‡ ya lamang ay paningan mi. Ang kalim-
bawan nira pario ong mga karnirong ganga-ngi ta dalan.
7 Panaw amo ig liboton mi tang mga logar nira. Ipatako mi ong nira ang alenget dang
maggaem tang Dios tarin ong kalibotan.
8 Pao-yaen mi tang mga pamagmasit ig ang mga liproso. Boien mi tang mga patay ig
palayasen mi tang mga dimonio ong mga taw ang sinledan nira. Rinisibi mi narin ong
Dios ang anday bayad, animan i-dol mi ka narin ang anday bayad.
9 Ong pagpanaw mi indi amo mamagekel ta koarta maski pirapang sintabos lamang.
10 Indi amo ka magekel ta binagteng, maski lambong ang irimaran, obin maski rapak,
obin baston. Tenged ang mga taw ang pamangabedlay dapat ang enged ang oldan tang
mga kaministiran nira.
11 “Mga komabot amo ong tatang lansangan obin bario, magdilem amo ta taw ang mo-
yang dayonan mi. Ig don amo lamang magtinir mintras indi amo pa pagalin ong logar
ang asi.
12 Pagteled mi ong balay nira, bindisionan mi tanira ang maning, ‘Balampa magka-
tinir tang kao-yan§ tang Dios ong teled tang pamalay-balay ang narin.’
13 Mandian, mga moro-yang taw tang pamansistar don, magkatinir ka enged tanira
ta kao-yan ang magalin ong Dios. Piro mga belag, indi ka marisibi ta sia.
14 Mga may pamalay-balay obin banoang indi enged magrisibi ong nindio, obin indi
enged mamasi ong mga agtotoldok mi, magalin among lagi ig tapokon mi tang kolapok
ong mga kakay mi, para ipaita ang anda ray sarabaten mi ong nira.
15 Ong matod, ong kaldaw ang osgaran tang Dios tang tanan, ang silot ang i-dol ong
nira mas sobra pa ong silot ang i-dol ong mga taga Sodoma ig taga Gomorra.”*

Ang kaliwagan ang komabot
(Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17)

16 Ganing pa si Jesus ong mga apostolis na, “Tandan mi na! Ang kalimbawan mi pario
ong mga karnirong agtobolono ong mga ayep ang pamangkeb. Animan kaministiran
magimong ansiano amo, ig pirming bantayan mi tang sadili mi agod anday maning tang
mga taw ong nindio.†
17 Magandam amo ong nira, tenged depen amo nira ig e-lan amo ong korti, oman
patakan amo tang palo ong mga pagsirimetan‡ nira.
18 Ig natetenged ka ong pagto mi ong yen, patalongaen amo ka nira ong mga
gobirnador ig ong mga adi. Ig don ya ray ang oras ang mapagpamatod amo ong nira,
asta ong mga tawan nirang belag ta Judio, tang natetenged ong yen.
19 Mga imbistigaren amo ra nira, indi amo magpalibeg tang mga kolo mi mga onopa
tang ibitala mi obin mga onopay isabat mi. Tenged ong oras ang asi, oldan amo tang
isabat mi.
20 Tenged ang ibitala mi indi magalin ong sadiling isip mi. Sia magalin ong Ispirito
tang Dios ang Tatay mi don ong langit.

---

‡ **10:6** Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. § **10:12** “kao-yan”. Mga ong Tagalog, “kapayapaan.” * **10:15** Asing tokaw ang mga taga Sodoma ig taga Gomorra anday sayod tang pagrisibi nira ong mga anghil tang Dios ang pinapaning na don ong nira. Animan pinogdaw tang Dios tang banoa nira. Ig ong oring kaldaw silotan pa enged tanira. Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29. † **10:16** Ong bitalang Grigo: Animan kaministiran ang magimo among ansiano pario ong mga ma-kal, ig neman pario ong mga marapati. ‡ **10:17** Ang tamang goy ong pagsirimetan tang mga Judio ay “sinagoga”.

21 “Ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw traidoron nira tang maski sadiling logod
nira ig yintriga ong osgado para ipapatay. Ig ya kay boaten tang mga tatay ong mga ana
nira, asta ang mga ana batokan ka nira tang mga ginikanan nira ig ipapatay.
22 Ig yamo, asilagan amo tang tanan tenged ong pagto mi ong yen. Piro ang
magagoanta ig magpadayon ang magtoman ong yen asta matapos tang tanan ang
kaliwagan, tanandia yay ang malibri.
23 Mga agpaliwagan amo ong tatang banoa, maglayas amo ang paning ong dadaton
ang banoa. Ong kamatodan, indi amo pa matapos ang magtoldok ong tanan ang mga
banoa tang Israel, komaboto ra, yo, ang Ana ta Taw.

24 “Demdemen mi, anday manigadal ang mas matako ong maistro na, ig anday
torobolon ang mas alawig ong agalen na.
25 Animan dapat risibien tang manigadal mga ang mapasaran na pario tang
gapasaran tang maistro na. Ya ka ang torobolon mga mapasaran na tang pario ka tang
agalen na. Animan mga yo, bilang tatay ong pamalay-balay, aggoyan tang mga taw ta
Satanas, mas pakalainen amo pa nira tenged mga sakep amo yen.”

Ang dapat eldan ta
(Lucas 12:2-7)

26 “Piro indi amo meled ong nira. Tenged anday gatalok ang indi ipaita, ig anday
sikritong indi mata-wanan.
27 Maski onopay agbebego ong nindio ong talok, ibeg mi ong doma. Ig maski onopay
lalalato ong nindio, ipatako mi ong tanan ang taw.
28 Indi amo meled ong mga pamamatay ta taw, sia indi mapagpatay tang kalag mi.
Ang Dios tang dapat eldan mi, tenged tanandia tang may gaem na para magsilot tang
sinangoni asta kalag mi ang i-lek don ong impirno.
29 Piro demdemen mi ka narin: Ang mga aloma-wit, gata-wanan ta ang gabakal ta
tang sintabos lamang kada doroang bilog. Asia, maski dorog kabarato, piro anda enged
ay aloma-wit ang gapatay ig gabo-log ong tanek mga belag ta kaliagan tang Tatay mi don
ong langit.
30 Ig yamo, maski ngani ang mga naet tang boa mi, gata-wanan na ang pirapang tanan.
31 Animan indi amo mamansieled, tenged mas agmalen amo tang Dios kaysa ong
kadoro-doroan ang mga aloma-wit.”

Ang mangilala ong ni Cristo ig ang indi
(Lucas 12:8-9)

32 Ganing pa si Jesus, “Ang maski sinopay mangilala ong yen ong talongan tang mga
taw, ilalaeno ka tanandia ong talongan tang yen ang Tatay ong langit.
33 Piro ang ganing indi ono gailala ong yen, indi ka tanandia ilalaeno ong talongan
tang yen ang Tatay ong langit.”

Belag ta kaosayan kondi soroayen
(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

34 “Indi amo mamagisip ang napaningo tarin para magekel ta kaosayan ong kalibotan.
Belag ta kaosayan tang aggekelano kondi soroayen.
35 Animan tenged ong yen, ang mga anang lali mamagigsoay ong mga tatay nira, ang
mga anang babay ong mga nanay nira, asta ang mga minagad ang babay mamangontra
ka ong panogangan nirang babay natetenged ong yen.
36 Ig ang magimong kasoay tang tatang taw ay ang sadiling kapamilia na mismo.

37 “Indi poiding magimong sinagpano tang pagmal ong tatay na obin ong nanay na
sobra pa ong paggegma na ong yen. Ya ka ang pagmal ong ana na ang sobra pa ong yen,
indi poiding magimong sinagpano.§
38 Ig ang maski sinopa, mga indi magosoy ong yen ang tomalonga ong kaliwagan ig
kamatayen,* ang taw ang asi indi poiding magimong sinagpano.
39 Tenged ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan,
tanandia tang malipatan ta sia. Piro ang taw ang magbolontad tang kaboi na para ong
yen, tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan.”

Ang balet ang magalin ong Dios
(Marcos 9:41)

40 “Ang magrisibi ong nindio, pagrisibi ka ong yen. Ig ang pagrisibi ong yen, sia
pagrisibi ka ong Dios, tenged tanandia tang nanobol ong yen.
41 Ang taw ang magrisibi ong tatang propita tenged propita tanandia, marisibi ka ta
balet ang pario tang to-dol tang Dios ong propitang asi. Ig ang magrisibi ong tatang taw
ang mato-lid tenged mato-lid tanandia, marisibi ka ta balet pario tang risibien tang taw
ang asing mato-lid.
42 Ig ang sinopay magtorol ta maski tang baso lamang ang wing malamig ong tatang
pobring sinagpano, tenged tanandia sinagpano, ang taw ang asi indi maimong indi
balten tang Dios.”

11

Ang inaning ni Jesus ong mga sinobol ni Juan ang Manigboniag
(Lucas 7:18-35)

1 Pagatapos ang toyonan ni Jesus tang tampolok may doroang sinagpan na, napanaw
da ka tanandia para magtoldok ig magpatako tang Mo-yang Balita ong mga banoang
alelenget don.
2 Mandian, asing don pang agprison si Juan ang Manigboniag, nabalitan na tang mga
agboaten ni Cristo. Animan nanobol tanandia ong mga sinagpan na para mane-ma ong
ni Jesus.
3 Ganing tanira ong ni Jesus, “Pagpate-ma si Juan mga yawa ra kaman tang aggelaten
ang komabot, obin magelat ami pa ta doma.”
4 Siminabat si Jesus ang ganing, “Magbalik amo ong ni Juan ig ibalita mi tang tanan
ang naba-yan mi ig inita mi. Ibeg mi ong nandia nga
5 ang mga boray gangaita ra, ang mga pilay gangapanaw da, ang mga bengel
gangabasi ra, ang mga liproso mo-ya ra, asta ang mga patay nangaboi rang oman. Ig
ang Mo-yang Balita agpatako ra ong mga malilised.
6 Masoirti tang taw ang indi pagdoadoa tang nem na ong yen!”
7 Pagapagalin tang mga sinobol ni Juan, minitala si Jesus ong mga taw natetenged
ong ni Juan ang ganing, “Asing napaning amo don ong logar ang anday gistar ang taw,
onopay galiliagan ming itaen don? Tatang kirib ang aggeyepen ta mageyep?* Belag!
8 Piro onopa enged tang galiliagan ming itaen don? Tatang taw ang pagtok ta
masinlong lambong? Belag ka! Tenged ang mga pamagtok ta masisinlong lambong don
pamansistar ong palasio tang mga adi.

§ **10:37** Ang maliag yaning tang “sinagpan” ni Jesus, belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi ang maski sinopay magto ig magosoy ong nandia. Telekan ka ong Bokabolario. * **10:38** “tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen.” Ong bitalang Grigo: magtakan tang sadiling kros na * **11:7** Sigon ong doma, ang taw ang pagpanonot-nonot lamang, ang kalimbawan na pario ong kirib ang aggeyepen ta mageyep. Piro si Juan indi nagpanonot-nonot obin nagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira. Nagtoldok lamang tang kaliliagan tang Dios ang boaten ta mga taw.

9 Animan onopa enged tang galiliagan ming itaen? Tatang propita? Ee. Propita ka
kaman. Ig begen amo yen, sobra pa ong propita tang inita mi don.
10 Tenged si Juan yay ang agsambiten tang Dios ong Sagradong Kasolatan, ang
ganing: 'Tobolono tang yen ang torobolon ang tongkaw ong nio, para simpanen na tang
paranawan mo.'
11 Ong kamatodan, anday nataw ong ta-paw tang kalibotan ang gilalaen ang mas
alawig pa ong ni Juan ang Manigboniag. Piro ang maski sinopay gasakepan da tang
inadian tang Dios, maski tanandia tang ipabetang ang kadibabakan ong tanan, mas
alawig pa ka enged tang pagkabetang na ong ni Juan.
12 Mimpisa pa asing primirong magtoldok si Juan asta mandian, dorong pamangontra
ong paggaraemen tang Dios, ig may atan kang dorong reges nirang tenled ong inadian
na.†
13 Tenged ang mga sinolat tang mga propita asing tokaw, asta ang Katobolan ni
Moises, napagpatako rang lagi tang natetenged ong inadian tang Dios, tegka ong
pagkabot ni Juan.
14 Ig mga mamagparet amo, si Juan mismo tang Elias‡ ang pinatakong komabot.
15 Animan mamasi tang may talinga!
16 "Yamong mga taw ong timpong na! Ang kaparioan mi mga mamolang paman-
sikarong ong plasa ig pamansiteg ong mga kakayam nira ang ganing,
17 'Sinogtogan amo yamen ta tipano piro indi amo mamagtayaw! Namagkanta ami ta
mapongaw piro indi amo ka mamagini-yak!'
18 Maning amo enged atan.§ Tenged pagkabot ni Juan ang Manigboniag, inita ming
pagpaletem tanandia ig indi panginem ta irinemen, piro ganing amo, 'Aggaeman
tanandia ta malain ang ispirito!'
19 Oman yo, ang Ana ta Taw, kiminabot ang pamangan ig panginem, ig ganing amo
ka, 'Telekan mi tang taw ang na! Takaban ig manigpabaleng! Ang mga tangay na poros
manigtokot ta bois ig domang mga mapinagtalaken!' Piro maski maning ta sia tang
agganing mi, ang kinata-wanan tang Dios itaen pa ka enged ang matod ong mga boat
na."

Ang mabetangan tang mga banoang indi namagtogat (Lucas 10:13-15)

20 Oman, dayon ang sinambleng ni Jesus tang mga pamansistar ong mga banoang
bindoatan na ta dorong mga milagro, tenged indi enged tanira mamagtogat ong mga
talak nira.
21 Ganing si Jesus, "Kailo amo ka, yamong mga taga Corazin ig taga Betsaida! Dorong
milagrong bindoato atan ong nindio, piro indi amo enged namagtogat! Piro mga
bindoato lamang tang mga bagay ang asi don ong Tiro ig ong Sidon, ang mga taw don,
naboay da ka rin ang namaglambong ta sako ig namansikarong ong kabo para ipaitang
pamagtogat da tanira.
22 Animan agganingo ong nindio, ong kaldaw ang osgaran tang Dios tang tanan, mas
malakan tang silot ang i-dol ong mga taga Tiro may Sidon kaysa ong nindio.
23 Ig yamong mga taga Capernaum, galiliag among manlawig tegka ong langit. Piro
mabo-log amo lamang ong impirno, tenged indi amo ka enged namagtogat! Piro mga

† **11:12** Ang birsikolong na, poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Mimpisa pa asing primirong magtoldok si Juan asta mandian, kakabot da tang inadian tang Dios ang dorog kapoirsa na, ig ang maraiteg ang taw yay ang ganga-led don. ‡ **11:14** Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Juan. Mabasa ta tang natetenged ong kaboi na ong 1 Hari 17:1-19:21 ig 2 Hari 1:1-2:25. Ang Elias ang na indi napatay, kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo. § **11:18** Ang mga mola indi mamagkontinto maski onopay ipatogtog. Pario ka ta si, ang mga taw ang narin indi mamagkontinto maski sinopay agtobolon tang Dios ong nira. Indi rinisibi obin pinaret nira si Juan, ig ya ka indi rinisibi obin pinaret nira si Jesus, kondi pinakalain lamang.

ang mga milagrong bindoato atan ong nindio, bindoato rin don ong Sodoma, dapat asta
mandian atan pa ka rin tang Sodoma!*
24 Animan agganingo ong nindio, ong Kaldaw tang Pagosgar, mas malakan tang silot
ang i-dol ong mga taga Sodoma kaysa ong nindio."

Lemenget ong yen ig penay
(Lucas 10:21-22)

25 Asing oras ang asi nagampo si Jesus ang ganing, "Tatayo, yawa tang paggaem tang
langit may ang tanek. Pagpasalamato ong nio tenged sinalok mo tang mga kamatodan
ang na ong mga matatakong taw ig alalawig tang inadalan nira. Piro pinatako mo ong
mga taw ang dibabak ta nem ig anday adal nira.
26 Salamat, Tatay, tenged maning ta sia tang kaliliagan mo."
27 Oman ganing si Jesus ong mga taw don, "Ang tanan ang bagay, inintriga ong yen
tang Tatayo. Ang Tatay lamang enged tang gailala ong Ana na, ig ang Ana lamang tang
gailala ong Tatay na, asta ang mga taw ang galiliagan tang Ana ang mailala ong Tatay
na.
28 "Lemenget amo ong yen, yamong tanan ang agbelatan ig agpilayan, agod pali-
nawaen amo yen.
29 Magtoman amo ong mga tobolo ig magadal amo ong yen, tenged yo mapinasinsi-
aeno ig dibabak ta nem. Ong maning don, maenayan amo enged.
30 Tenged madali lamang tomanen tang mga tobolo, ig malakan lamang tang tarakanen ang i-dolo ong nindio."

12

Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Igperenay
(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

1 May tatang Kaldaw ang Igperenay, tata-lib da Jesus ong mga kakoman ang arayegen
da lamang. Agle-men da tang mga sinagpan na, animan namanlantok tanira ta
pirapang koay na oman aggeyeben nira.
2 Pagaita tang mga Pariseo,* ganing tanira ong ni Jesus, "Telekan mo tang agboaten
tang mga sinagpan mo! Mandian Kaldaw ang Igperenay. Kontra ong Katobolan tang
agboaten nirang asia."†
3 Ganing si Jesus ang siminabat, "Angay? Indi gabasa mi ong Sagradong Kasolatan
tang bindoat ni David asing linetem da tanandia may ang mga karomanan na?
4 Siminled tanandia ong balay tang Dios ig namangan tang sagradong tinapay ang
nabolontad da ong Dios. Sindolan na pa tang mga karomanan na, maski sigon ong
Katobolan, ang mga padi lamang tang poiding mamangan ta si.
5 Ig indi pa gabasa mi ong Katobolan ni Moises? Ang mga padi mismong pamangontra
ka ong Kaldaw ang Igperenay kada magsirbi ig magbolontad tanira ong Timplo imbis
ang penay lamang tanira. Piro indi si agbibilang ang talak nira.
6 Agganingo ong nindio, may nakabot da tarin ang mas importanti pa ong Timplo.
7 May inaning tang Dios ong Kasolatan ang ganing, 'Belag tang mga bolontad mi tang
pagtorol ta kalipayan ong yen, kondi ang kate-bek mi ong tata may tata.'‡ Mandian, mga
naintindian mi rin tang maliag yaning tang mga bitalang asia, indi ra rin inosgaran mi
tang mga taw ang anday mga talak nira.
8 Yo, ang Ana ta Taw, yo tang may gaem ang maganing mga onopay poiding boaten
mga Kaldaw ang Igperenay."

---

* **11:23** "Sodoma." Telekan ong 10:15, ong ge-ley ang sinolat ong babakan. * **12:2** Ang mga "Pariseo" tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan. † **12:2** Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang mga bagay. ‡ **12:7** Oseas 6:6

Ang taw ang pilay tang tatang kalima na
(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Pagatapos ta si, nagalin da si Jesus ig napaning ong tatang simban tang mga Judio.
10 May tatang lali don ang pilay tang kalima na. Ig may mga taw ka don ang pamagdilem ta dailan agod madimanda nira si Jesus ong mga agboaten na. Animan namane-ma tanira ong ni Jesus ang ganing, "Bato, ga-tang ong Katobolan ang poiding magpao-ya ta may masit na mga Kaldaw ang Igperenay?"
11 Ganing si Jesus ong nira, "Pabetang ta, may tatang karniro ming nabo-log ong adalem ang galoang ig naton ang Kaldaw ang Igperenay. Onopa bato, pabayan mi ra lamang tenged Kaldaw ang Igperenay? Indi enged!
12 Piro ang taw mas importanti pa ong karniro. Animan indi agkontraen ta tang Katobolan mga pagboat ita ta mo-ya ong Kaldaw ang Igperenay."
13 Oman minaning si Jesus ong taw ang asing pilay, "Abir, yonat mo tang kalima mo." Inonat na tang kalima na ig nago-ya ka kaman.
14 Animan namagalin ang lagi tang mga Pariseo ig namagampang-ampang mga monopa mapapatay nira si Jesus.

Si Jesus tang torobolon ang pinilik tang Dios

15 Gata-wanan ni Jesus tang onopay aggisipen tang mga Pariseo, animan nagalin tanandia don. Dorong mga taw tang namansidaton ong nandia ig pinao-ya na tang tanan ang may masit nira.
16 Piro sinoyonan na tanira ta maelet ang indi mamagbeg mga sinopa enged tanandia.
17 Si Jesus nagpao-ya agod magmatod tang inaning dang lagi tang Dios natetenged ong nandia, ig yay ang pinatako tang propitang si Isaias ang ganing,
18 "Na yay ang torobolono, ang pinilikong magsirbi ong yen.
Agmaleno tanandia ig galipayo ta mo-ya ong nandia.
I-dolo ong nandia tang yen ang Ispirito,
agod ipatako na ong mga taw ong tanan ang logar tang natetenged ong mato-lid ang pagorosgaren.
19 Indi tanandia magigdiskosion, maloay lamang mga magigampang,
ig indi ka magpabael tang bosis na ong karsada.
20 Ate-bekan na tang mga taw ang panlobay da tang pagto nira,
ig indi pabayan na tang mga malobay ta nem.§
Indi tanandia penay asta indi mandeg tang mato-lid ang pagorosgaren tang Dios ong kalibotan.
21 Ig tanandia lamang tang taligan tang tanan ang taw ang maglibri ong nira."*

Si Jesus ig si Satanas
(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

22 Mandian may ingkelan ong ni Jesus ang tatang laling boray ig boyon ang aggaeman ta malain ang ispirito. Pinao-ya ni Jesus tang taw ang asi ig lagi-lagi nabitala ig naita ra.
23 Nangabereng tang tanan animan namagtere-ma te-man tanira ang ganing, "Onopa bato? Ya ray na tang aggelaten ta, ang Inampo ni David?"†
24 Piro pagabasi tang mga Pariseo, ganing tanira, "Belag! Si Satanas,‡ ang pangolokolo ong mga dimonio, yay ang pagtorol ong nandia ta gaem ang magpalayas ta mga malain ang ispirito."

---

§ **12:20** Ong bitalang Grigo: Indi potolon na tang tambo maski lapik da, ig indi patayen na tang kingki maski pipirek-pirek da. * **12:21** Isaias 42:1-4 † **12:23** "Inampo ni David" tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. ‡ **12:24** "Satanas." Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ong Bokabolario, ong "Satanas."

25 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia, “Pabetang
ta, mga ang mga taw ong tatang inadian, tanira mismo tang pamagkorontran, mam-
agbereblag ang enged tang inadian ang asi. Pario ka ta si tang mainabo ong tanga
banoan obin tanga balayan. Mga tanira mismo tang pamagsoroayan, indi maboay
mamagbereblag ang enged.
26 Mandian, mga si Satanas mismo tang pagpalayas tang mga sinakepan§ na, maliag
yaning agkontraen na tang sadili na! Mga maning don, monopa madayon tang inadian
na?
27 Ig mga matod ang si Satanas tang pagtorol ta gaem ong yen para magpalayas ta mga
dimonio, sinopa ka tang pagtorol ta gaem ong mga tawan mi para magpalayas ta mga
dimonio? Tanira ka mismo tang magpamatod ang nagkamali amo!
28 Tenged ong kamatodan, ang Ispirito tang Dios tang pagtorol ong yen ta gaem ang
magpalayas ta mga dimonio. Animan maliag yaning, ang Dios ya ray paggaem mandian
tarin ong nindio.
29 “Si Satanas, ang kalimbawan na pario ong tatang taw ang mapoirsa. Tenged anday
taw ang ma-led ong balay na para mangomit tang mga kagamitan na mga indi kang lagi
lapoton tanandia. Piro mga nalapot da ngani, ya ray ang oras ang mapanakaw ong teled
tang balay na.”*
30 Ig ganing pa si Jesus, “Ang indi kakampi ong yen, kokontra ong yen. Ig ang indi
pagtabang ong yen ang pagsimet ta mga taw, pagwasag lamang.
31 Tandan mi na ta mo-ya: Patawaden tang Dios tang tanan ang mga talak tang mga
taw asta ang tanan ang malain ang bibitala nira. Piro ang sinopay magbitala ta malain
kontra ong Ispirito Santo indi enged mapatawad.
32 Mapatawad tang maski sinopay magbitala ta malain kontra ong yen, ang Ana ta
Taw. Piro mga ang Ispirito Santo tang pakalainen na, inding pisan tanandia patawaden
mandian asta tanopa.”

Mailala ta tang taw ong mga bitala na
(Lucas 6:43-45)

33 “Mapaganing itang masinlo tang tatang papa ta ayo mga itaen ta ang masinlo tang
borak na, ig anday sayod tang ayo mga itaen ta ang anda kay sayod tang borak na.
Tenged mailala tang kada papa ta ayo ong borak na.
34 Kalalain tang mga ogali mi!† Ig tenged poros amo malalain, mono amo pa bato
mapagbitala ta mo-ya? Tenged mga onopa tang ga-tang ong popotokon ta, sia ya kay
ang loloa ong anga ta.
35 Ang taw ang mo-ya, poros mo-ya tang bibitala na, tenged mo-ya tang ga-tang ong
popotokon na. Piro ang taw ang anday sasayod ta ogali, poros malain tang agbibitala
na, tenged anda kay sasayod tang ga-tang ong popotokon na.
36 “Tandan mi na: Ong kaldaw ang magosgar tang Dios, manabat ang enged tang taw
ong tanan ang mga bitala nang anday kointa na.
37 Ig dipindi ong mga binitala mo mga yaway sintinsian ang silotan obin ibilang ang
mato-lid.”

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)

---

§ **12:26** Ang mga sinakepan ni Satanas yay and mga dimoniong pamagboat tang kaliliagan na. * **12:29** Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas. Piro si Jesus mas mapoirsa ong ni Satanas. Midio linapot da ni Jesus si Satanas tenged agpalayasen na ra tang mga sinakepan ni Satanas ang magalin ong sinangoni tang mga taw ang aggistaran nira. † **12:34** “Kalalain tang mga ogali mi!” Ong bitalang Grigo: Mga ma-kal amo!

38 Oman may mga manigtoldok tang Katobolan ig mga Pariseo tang minaning ong ni
Jesus ang ganing, “Maistro, abir, magpaitā kay ong yamen ta milagro bilang tanda ang
yawa matod ang nagalin ong Dios.”
39 Ganing ang siminabat si Jesus, “Yamong mga traidor amo! Kalalain tang ogali mi!
Pamagdilem amo ta milagro ba-lo amo magparet. Piro anday ipaita ong nindio, poira
lamang ong tatang makabebereng ang bagay ang pario tang nainabo ong propitang si
Jonas asing tokaw.
40 Mga monopa si Jonas tolong kaldaw ig tolong labi ong teled tang sian tang mabael
ang yan, maning ka atan tang mainabo ong yen, ang Ana ta Taw. Tenged magtiniro ta
tolong kaldaw ig tolong labi ong adalem tang tanek.
41 Pag kabot tang kaldaw ang magosgar da tang Dios, ang mga taga Ninive tomalonga
don ig magpamatod ang yamo dapat ang silotan. Tenged asing si Jonas nagtoldok ong
nira, namagtogat tanira tang mga kasalanan nira. Piro yamo, maski may tarin da
mandian ang sobra pa ong ni Jonas, indi amo pa enged mamagparet ong toldok na.
42 Ong kaldaw kang asi, tomalonga ka don tang Rayna tang Abagat‡ ig maning ka ang
yamo dapat kaman ang silotan. Tenged asing tokaw nagalin pa tanandia ong logar ang
dorog kalawid para lamang mamasi ong kinata-wanan tang ading si Solomon. Piro
telekan mi, may nakabot da tarin ang sobra pa ong ni Solomon!”

Mga magbalik tang malain ang ispirito
(Lucas 11:24-26)

43 Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, mga may malain ang ispirito ang lomboa ong taw
ang sinledan na, ang boaten na magalig-alig ong logar ang anday wi na ig magdilem ta
logar ang mapenayan na. Mga anday itaen nang mapenayan na,
44 maning ong sadili na, ‘Magbaliko ra lamang ong taw ang inistarano tanopa sia.’
Ig ong pagbalik na, kabotan na tang taw ang midio tatang balay ang anday gistar don,
limpio ra ig ariglado pa.
45 Animan magpanaw si tanandia ig mangimbitar pa enged ta pitong ispiritong mas
malalain pa ong nandia. Oman tenled ang lagi tanira ig mistar si don. Animan ang
taw ang asing lindoan tanopa sia ta malain ang ispirito, mas maliwag tang pagkabetang
ang kaboton na mandian. Sia maning ka atan tang mainabo ong malalain ang mga taw
mandian, magimong mas makaeled pa tang mabetangan nira.”

Ang nanay ig mga logod ni Jesus
(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

46 Mintras pagbitala pa si Jesus ong mga taw, kiminabot tang nanay na ig mga logod
na. Pinagoy lamang nira si Jesus ong teled tang balay ig don tanira pamagelat ong loa.
47 [Ganing tang tatang taw ong ni Jesus, “Asia ong loa tang nanay mo ig mga logod mo.
Agdilemena nira.”]
48 Siminabat si Jesus ang ganing, “Piro sinopa bato tang nanayo may ang mga logodo?”
49 Oman sinoldok na tang mga sinagpan na ig ganing, “Na yay ang nanayo ig ang mga
logodo!
50 Tenged ang sinopay pagtoman tang kaliagan tang Tatayo don ong langit, tanira yay
ang agbibilango ang nanayo ig mga logodo.”

13

Ang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

‡ **12:42** Ang “Rayna tang Abagat” yay ang rayna ong Seba, tatang banoa ong parting abagat tang Arabia asing tokaw. Mabasa ta tang natetenged ong nandia ong 1 Hari 10:1-13.

1 Ong kaldaw kang asi, limindoa si Jesus ong balay ig napaning ong binit tang baybay.
Don tanandia kiminarong para magtoldok.
2 Indi naboay, tiniripo-pokan da tanandia ta kadoro-doroan ang mga taw, animan
ang bindoat na siminay tanandia ong tatang bilog ong dalay-dalayan tang talsi ig don si
kiminarong. Ang mga taw don lamang ong takat.
3 Sinoldokan tanira ni Jesus ta yading mga bagay, ang paggamit ta mga palimbawa.*
Ong tatang palimbawa na ganing tanandia,
"May tatang taw ang napanaw ong koma na para magta-bol ta binik.
4 Ong pagtara-bolon na, may mga binik ang nabo-log ong dalan. Siminogpo tang mga
lamlam ig dayon ang laging sinompit nira.
5 May mga binik kang nabo-log ong kabatoan ig manipit lamang tang tanek don.
Animan namansilongay ang lagi.
6 Piro asing makintan tang kaldaw, nangalanet ang lagi tenged dibabaw lamang tang
lamot na.
7 Ang domang binik nala-sik ong kaibabawenan ang tenekan. Namanrabong tang
mga ibabawen ig dineg na tang ba-long namansilongay.
8 May doma pa enged ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek. Pagalongay,
namambael ig namorak ta doro. Ang doma, tang gatos ang pasi kada koay na, may enem
ang polok, ig may talo-long polok.
9 Mamasi tang may talinga!"

Angay naggamit si Jesus ta mga palimbawa?
(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

10 Namampalenget ong ni Jesus tang mga sinagpan na ig namane-ma ang ganing,
"Angay paggamita ta mga palimbawa mga pagtoldoka ong mga taw?"
11 Ganing si Jesus ong nira, "Ang mga sikrito natetenged ong inadian tang Dios,
agbebego ra ong nindio mandian para maintindian mi. Piro ong doma, indi tanira
agbegen ta diritso.
12 Ang taw ang may gaintindian na natetenged ong Dios, dolangan pa, ig doro pa
enged tang maintindian na. Piro ang taw ang anday gaintindian na, maski ang ge-ley
lamang ang gaintindian na, sia komiten pa ka enged ong nandia.
13 Animan pagbitalao ong mga taw ong mga palimbawa tenged maski pamansipa-dek
tanira, indi tanira gangaita. Ig maski pamamasi, indi ka gangaintindi.
14 Animan mandian da nagmatod ong nira tang inaning tang propitang si Isaias asing
tokaw pa ang ganing,
'Mamasi amo man ang mamasi, indi amo ka mangaintindi.
Ig maski pa-dek amo man tang pa-dek, indi amo ka mangaita.
15 Tenged ang mga taw ang na, matetegat tang mga kolo nira.
Ang mga talinga nira pamandamel da lamang tang pamasi,
ig pineyeng da lamang nira tang mga mata nira
para indi tanira mangaita ig indi mangabasi.
Itaben mangaintindi pa tanira,
magbalik pa tang nem nira ong yen,
ig pao-yaeno tanira,' ganing tang Dios.†
16 "Piro yamo, masoirti amo tenged gangaita ig gangabasi amo.
17 Ong kamatodan, dorong mga propita ig mga mato-lid ang taw asing tokaw ang
gangaliliag din ang mangaita tang mga bagay ang gitaen mi mandian ig mangabasi tang
gaba-yan mi ra. Piro sia indi nakabotan nira ong timpo nira."

---

* **13:3** Ang bitalang "palimbawa," mga ong Tagalog ay "talinghaga." Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta. † **13:15** Isaias 6:9-10

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

18 "Mandian, mamasi amo tang maliag yaning tang palimbawa natetenged ong
manigta-bol.
19 Ang mga binik ang nailat ong dalan, yay ang mga taw ang pamamasi tang bitala
natetenged ong inadian tang Dios, piro indi gangaintindi. Dadaton ang lagi si Satanas
ig agkomiten na tang bitala ang naloak da ong popotokon nira.
20 "Ang mga binik ang nabo-log ong kabatoan, yay ang mga taw ang pamamasi tang
bitala ig agrisibien ang lagi nira ang may kalipay.
21 Piro tenged belag ta de-dek ong popotokon nira, indi lamang maboay tang pagto
nira. Mga agliwagan tanira obin aggakigan tenged ong pagtoman nira tang bitala tang
Dios, dayon ang laging bo-wanan nira tang pagto nira.
22 "Ang mga binik ang nangala-sik ong kaibabawenan, pario ka mga may mga taw
ang pamamasi tang bitala tang Dios, piro pamagpaborido ong yading irintindien nira
ig gaekelan ong manggad nira. Animan ang bitala tang Dios andang pisan ay borak na
ong kaboi nira.
23 "Piro ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek, yay ang mga taw ang
pamamasi ig gangaintindi enged tang bitala tang Dios. Animan ang bitala may
masinlong borak na ong kaboi nira. Ang doma kadoro-doroan, ang doma doro ka, ig
ang doma kasarangan lamang."‡

Ang palimbawa natetenged ong mga ibabawen

24 Inistorian ka tanira ni Jesus tang palimbawang na. Ganing tanandia, "Ang
paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat tang tatang taw asing nagloak ta
masinlong binik ong koma na.
25 Pagatapos ang nagloak, may tatang labi mintras gapoyat tang mga taw, napaning
ong koma na tang kasoay na ig don nagta-bol ka ta ibabawen.
26 Mandian, asing pamorak da tang paray, ba-lo inita ig nailala tang mga ibabawen.§
27 Animan ang mga torobolon namampaning ong may nandia ig ganing, 'Masinlong
binik tang lindoak ta ong tanek mo. Angay dorong ibabawen na, ong aypa bato nagalin?'
28 Ganing tang may nandia, 'Ang taw ang kasoayo yay ang nagboat ta sia!' Animan
nane-ma tang mga torobolon na ang ganing, 'Onopa, bonlokon amen si?'
29 Ganing tanandia, 'Indi ra, itaben mabonlok pa asta ang mga paray.
30 Pabayan mi ra lamang asta komabot tang pangangayeg. Ong pangangayeg
da lamang tobolono tang mamanigayeg ang pamonlokon kang lagi nira tang mga
ibabawen ig pame-ket be-keten para sirokon. Oman ba-lo ipasimeto ong nira tang pa-
bat ong bodiga.' "

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa
(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na ong mga taw ong tata sing palimbawa.
Ganing tanandia, "Ang inadian tang Dios pario ong tatang alibotod ta mostasa ang
lindoak ta tatang taw ong tanek na.
32 Na kage-ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak. Piro mga
maloak da ngani, pambael asta mas mabael pa ong domang mga iloloak, ig midio papa
ra ta ayo tang kalawig na.* Maski ang mga lamlam poidi rang magboat ta poyad don
ong mga tanga na."

‡ **13:23** Ong bitalang Grigo: Ang doma tale-tang gatos tang borak nira, may enem ang polok, ig may talo-long polok.
§ **13:26** Ang ibabawen ang asing sina-bol ay tatang klasi ta ibabawen ang pario ta melang, ang itsora na magang paray. Indi pa mailala mintras indi pa pambael ig pamorak. * **13:32** Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay.

Ang palimbawa natetenged ong pampalsa ta tinapay
(Lucas 13:20-21)

33 Nagistoria pa si Jesus ta tata pang palimbawa. Ganing tanandia, “Ang inadian tang Dios pario ong pampalsa ta tinapay ang sinampora ta tatang babay ong tolong gantang ang arina. Maski ge-ley tang pampalsa, minalsa tang bilog ang minasa.”

Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa
(Marcos 4:33-34)

34 Animan, ang tanan ang asia binitala ni Jesus ong mga taw ong mga palimbawa. Ig anday sinoldok na ong nira ang indi tanandia naggamit ta palimbawa.
35 Bindoat na narin agod mainabo tang inaning tang Dios ong propita na asing tokaw ang ganing,
“Mitalao ong nira ong mga palimbawa,
Ibego ong nira tang mga bagay ang gatalok mimpisa pang bindoat tang kalibotan.”†

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong mga ibabawen

36 Pagatapos ta si, bino-wanan ni Jesus tang mga taw ig siminled ong balay. Namansidaton tang mga sinagpan na ig nagigampang ong nandia ang ganing, “Ipaintindi mo kay ong yamen tang maliag yaning tang palimbawa natetenged ong mga ibabawen.”
37 Ganing si Jesus, “Ang taw ang asing nagloak tang masinlong binik anday doma kondi yo, ang Ana ta Taw.
38 Ang tanek ang lindoakan yay ang kalibotan. Ang masinlong mga binik anday doma kondi ang mga taw ang gasakepan tang gaem tang Dios. Ig ang mga ibabawen yay ang mga taw ang gasakepan tang gaem ni Satanas.
39 Si Satanas tang taw ang kasoay ang yay nagta-bol ta ibabawen. Ang pangangayeg, ya ray ang kataposan tang kalibotan, ig ang mga mamanigayeg anday doma kondi ang mga anghil.
40 Mga monopa agbonlokon tang mga ibabawen ig dayon ang sirokon, maning ka don tang mainabo ong kataposan tang kalibotan.
41 Yo, ang Ana ta Taw, manobolo ong mga anghilo ang simeten ig palinen ong inadiano‡ tang tanan ang taw ang yay ang gagikanan ang pamagkatalak tang mga karomanan nira, asta ang tanan ang pamagboat ta malain.
42 Oman dayon tanirang i-lek ong impirno, don ong apoy ang indi enged mapatay-patay asta ong tanopa. Ig don tanira mamagini-yak ig mamansikayeget tang mga isi nira.
43 Piro ang mga taw ang mato-lid mamansisinggat ang midio ra kaldaw don ong inadian tang Tatay nira. Mamasi tang may talinga!”

Ang palimbawa natetenged ong manggad ang limbeng

44 “Ang inadian tang Dios pario ong manggad ang limbeng ong tanek ig nāli ta tatang taw. Ang bindoat tang taw ang asi sinampekan na sing oman, ig ong sobrang kalipay na minolik ig pinabakal na tang tanan ang pagkabetang na. Oman dayon ang binakal na tang tanek ang asi.”

Ang palimbawa natetenged ong pirlas

45 “Ya ka ang inadian tang Dios, pario ka ong maralen ang pirlas ang yay ang agdilemen ta tatang nigosianti.
46 Asing pagaita na tang tatang maralen ang enged, minolik tanandia ig pinabakal na tang tanan ang pagkabetang na, ig dayon ang binakal na tang pirlas ang asi.”

Ang palimbawa natetenged ong lambat

† **13:35** Salmo 78:2 ‡ **13:41** Ang maliag yaning tang “inadian” tang Dios, tarin lamang ong birsikolong na, ay ang bilog ang kalibotan ang gagaeman na.

47 "Ang mainabo ong inadian tang Dios mapapario ong nainabo asing may lambat ang
tina-tak ong talsi ig sari-saring yan tang nakomit na.
48 Asing ponok da tang lambat ta yan, pinatakat da ong baybay. Oman dayon dang
namansikarong tang mga taw para belag-belagan tang mga yan. Ang masisinlo bintang
nira ong tiklis ig ang mga anday sasayod pinlek lamang nira.
49 Maning ka atan tang mainabo ong kataposan tang kalibotan. Ang mga anghil
komabot para ipabelag tang mga taw ang malalain ong mga taw ang moro-ya.
50 Oman ang mga malalain i-lek ong impirno, don ong apoy ang indi enged mapatay-
patay asta ong tanopa. Ig don tanira mamagini-yak ig mamansikayeget tang mga isi
nira."

Ang dating kinata-wanan may ang ba-lo

51 Pagatapos, nane-ma si Jesus ong nira ang ganing, "Onopa? Naintindian mi ra tang
tanan ang inaningo ong nindio?" "Ee, naintindian amen," ganing tanira.
52 Ig ganing si Jesus, "Animan mandian, ang kada manigtoldok tang Katobolan, mga
may gata-wanan na ka natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi, ang taw ang
asi pario ka ong may nandia ta balay ang dorong kagamitan na. Ig belag lamang tang
dating mga gamit tang agpaloa na ong bodiga na, kondi asta ra ka ang mga ba-lo."

Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret
(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

53 Asing pagatapos ni Jesus ang nagtoldok tang mga palimbawang na, dayon tanandi-
ang nagalin don.
54 Minolik ong sadiling logar na, ig don nagtoldok ong simban nira. Nangabereng tang
tanan ang nangabasi tang mga agtotoldok na. Animan pamagtere-ma te-man tanira
ang ganing, "Ong aypa bato nakomit tang taw ang na tang kinata-wanan na? Angay
gapagboat tanandia ta mga milagro?
55 Gailala ta tang taw ang na! Ana ka lamang tanandia tang karpintiro! Ang nanay na
si Maria ig ang mga logod na da Santiago, Jose, Simon ig Judas.
56 Asta ang mga logod nang mga babay tarin ka pamansistar. Ta, ong aypa bato
nakomit na tang mga abilidad nang na?"
57 Ig tenged ong kaerep nira, indi enged ilalaen nira. Animan ganing si Jesus ong nira,
"Ang tatang propita aggilalaen tang tanan ang taw, poira lamang ong mga kasimanoa
na ig ong pamalay-balay na."
58 Ig tenged indi tanira mamagparet, indi tanandia napagboat ta yading milagro don.

14

Ang pagpatay ong ni Juan ang Manigboniag
(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

1 Mandian si Herodes, ang pangolokolo ong Galilea,* naba-yan na tang natetenged
ong mga agboaten ni Jesus.
2 Animan ganing si Herodes ong mga opisialis na, "Aroy! Sia si Juan ang Manigboniag
ang naboing oman! Animan sia may gaem nang magboat ta mga makabebereng ang
mga bagay!"
3-4 Na yay ang kaisip ni Herodes tenged tanopa sia tanandia tang nagpadep ong
ni Juan, oman pinalapot na ig pinapriso. Bindoat narin ni Herodes tenged pirming
agsamblengen tanandia ni Juan tenged ong pagiga-pen a-pen na ong babay ang si

* **14:1** Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobirnador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka.

Herodias, ang katawa tang logod nang si Felipe. Narin tang pirming agganing ni Juan,
"Kontra ong Katobolan ta ang magkatawan amo tang katawa tang logod mo!"
5 Tenged tarin, galiliag din si Herodes ang ipapatay na si Juan, piro geldan tanandia
ong mga taw, tenged si Juan aggilalaen nirang propita tang Dios.
6 Oman, asing kiminabot tang kakaldawan ni Herodes, ang anang babay ni Herodias
nagtayaw ong talongan tang mga bisita. Ig nalipay ang pisan tang ading si Herodes.
7 Animan ganing ang nanompa tang adi ong soltiras, "Mama-dola ong yen maski
onopay galiagan mo, ig i-dolo ong nio."
8 Ong solsol tang nanay na siminabat tang soltiras ang ganing, "I-dol mo kay ong
yen mandian ang lagi tang kolo ni Juan ang Manigboniag, ang agbe-tang ong tatang
bandiha."
9 Pagabasi tang adi, pinongawan tanandia ta mo-ya. Piro tenged ong pangako na ong
soltiras ang naba-yan mismo tang mga bisita, pinaboat na ra lamang tang pina-dol tang
soltiras.
10 Pinapotolan na ta likel si Juan don ong prisoan.
11 Oman bintang tang kolo ong tatang bandiha ig ingkelan ong soltiras. Ig narin dayon
kang inintriga tang soltiras ong nanay na.
12 Animan pinaningan don tang mga sinagpan ni Juan, kinomit nira tang sinangoni
na ig limbeng. Pagatapos, napaning tanira ong ni Jesus ig binalita nira tang nainabo.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Pagabasi ta si ni Jesus, siminay tanandia ong bilog ig tambilog lamang tanandiang
napaning ong logar ang anday gistar ang taw. Piro asing pagatako tang mga taw ang
napagalin da tanandia, namagalin ka tanira ong mga kababarioan nira ig namagpanaw
ang pangobay tang baybay paning ong logar ang agrombon na.
14 Pagataboan ni Jesus, inita na tang kadoro-doroan ang mga taw ang asi. Dorong
katete-beken na ong nira, animan pinao-ya na tang mga pamagmasit ang ingkelan nira
don.
15 Asing apon da, namampalenget ong nandia tang mga sinagpan na ig minaning,
"Madali rang makorop tang kaldaw, ig anda paman ay mga taw ang gistar ong logar ang
na. Mo-ya pa sigoro, papaningen mo ra tang mga taw ong mga bario para mapamakal
tanira ta mapangan nira."
16 Piro siminabat si Jesus, "Maski indi ra papagalinen ta tanira. Yamo tang magtorol
ta mapangan nira."
17 Ganing ka tang mga sinagpan na, "Aroy, monora bato? Lima ka lamang bilog ang
tinapay ig doroa ka lamang bilog ang yan tang ekel ta!"
18 Ganing si Jesus ong nira, "Abir, e-lan mi sia tani."
19 Oman pinakarong na tang mga taw ong kaibabawenan. Kinomit na tang limang
bilog ang tinapay may ang doroang bilog ang yan. Simininga tanandia ong langit
ig nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-pisi na tang mga tinapay ig sindol ong mga
sinagpan na para itagtag ong mga taw.
20 Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaelen. Pagatapos, sinimet tang
mga sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira ta tampolok may doroang
tiklis.
21 Ang mga laling namamangan bali limang ribo rang lagi, poira pa tang mga babay
ig ang mga mola.

Napanaw si Jesus ong ta-paw tang talsi
(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Pagatapos ta si, dayon ang laging sinobol ni Jesus tang mga sinagpan na ang tomay
da ong bilog nirang mabael agod tongkaw da ong dobaling baybay mintras agpaoliken
na pa tang mga taw.
23 Pagapagalin tang mga taw, siminakat si Jesus ong tatang bokid ang tanandia lamang
para mangadi. Nalabian tanandia don.
24 Piro ong oras kang asi, don da ong laod tang bilog ang agtayan tang mga sinagpan
na ang agtampok-tampokon tang mga langeb tenged panongtong ong mageyep.
25 Ig asing garamal da, diminaton da si Jesus ong nira ang papanaw ong ta-paw tang
talsi.
26 Pagaita tang mga sinagpan na ang may papanaw ong ta-paw tang talsi, pisan
tanirang namangelel ig ong sobrang karaelden nira nangaiteg pa ang ganing, "May
peled!"
27 Piro minitalang lagi si Jesus ong nira ang ganing, "Indi amo meled. Yo na, si Jesus!"
28 Oman minaning si Pedro, "Gino! Mga yawa kaman sia, papaningeno nio atan ong
ta-paw tang talsi ang papanaw."
29 Ganing si Jesus, "Tania!"
Minabak si Pedro ong bilog ig napanaw ong ta-paw tang talsi, ang agpaning ong ni
Jesus.
30 Piro asing pagaita ni Pedro ang mapoirsa tang mageyep, inledan tanandia ig
tatalmed da rin. Animan miniteg tanandia ang ganing, "Gino, tabang!"
31 Ig kinirabot ang lagi ni Jesus. Oman ganing si Jesus ong ni Pedro, "Angay
nagdoadoā? Korang pa ka enged tang pagtalig mo!"
32 Pagatay lamang nira ong bilog, dayon ang laging nagpoas tang mageyep.
33 Ig tinowan si Jesus tang mga aroman nira don ong bilog ang ganing, "Matod ka
kaman ang yawa tang Ana tang Dios!"

Pinao-ya ni Jesus tang mga pamagmasit ong Genesaret
(Marcos 6:53-56)

34 Pagakabot nira ong dobaling baybay, don tanira siminampet ong Genesaret.
35 Nailalang lagi si Jesus tang mga taga don, animan binalitang lagi nira ong tanan ang
logar ang gasakep don ang kiminabot da si Jesus. Animan ingkelan tang mga taw ong
nandia tang tanan ang mga pamagmasit nira.
36 Namagpakiloy tanira ong ni Jesus ang maski mate-lek da lamang tang mga pamag-
masit tang kapotan tang lambong na. Ig ang tanan ang nangate-lek, namago-ya.

15

Ang mga toromanen ta taw ig ang Katobolan tang Dios
(Marcos 7:1-13)

1 Tatang kaldaw may mga Pariseo ig mga manigtoldok tang Katobolan ang nagalin
ong Jerusalem ang namansipalenget ong ni Jesus. Sine-ma nira ang ganing,
2 "Angay agkontraen tang mga sinagpan mo tang mga toromanen ang pinanoblian ta
ong mga kamepet-mepetan ta? Pamamangan lamang ang indi pamamanaw tang mga
kalima nira sigon ong kaogalian ta!"*
3 Ganing si Jesus ang siminabat, "Angay yamo, agkontraen mi ka tang tobol tang Dios
para lamang matoman mi tang toromanen mi?
4 Ganing tang tobol tang Dios, 'Galangen mo tang tatay mo may ang nanay mo,' ig 'Ang
sinopay magbitala ta malain kontra ong tatay obin ong nanay na, dapat patayen.'†

* **15:2** Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia. † **15:4** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16; Exodo 21:17; Levitico 20:9

5 Piro yamo, parti tang agtotoldok mi. Tenged ganing amo, mga ang taw may
matabang na rin ong mga ginikanan na, poiding maning ong nira, ‘May itabango rin
ong nindio, piro indi ra ma-dolo tenged nangakō ra ang i-dolo ong Dios.’
6 Ig ganing among mga maning don, anda ray kaministiran ang tabangan na pa tang
mga ginikanan na. Animan, agboaten ming anday kointa na tang tobol tang Dios tenged
ong kaogalian ming asia.
7 Mga manloloko amo ig mga traidor! Ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang!
Animan tama kaman tang inaning tang Dios natetenged ong nindio ang pinasolat na
ong propitang si Isaias ang ganing,
8 ‘Ang mga taw ang na aggalangeno nira ong anga lamang.
Piro ong kamatodan, ang popotokon nira alawid ong yen.
9 Anday data na tang pagto nira ong yen,
tenged ang mga agtotoldok nirang ganing mga tobol tang Dios, toromanen ang boat-
boat lamang ta taw.’ ”‡

Ang mga bagay ang pagpaboling ong taw ong pama-dek tang Dios (Marcos 7:14-23)

10 Ginoyan ni Jesus tang mga taw ang palenget ong nandia ig minaning ong nira,
“Mamasi amo ta mo-ya agod maintindian mi tang ibitalao ong nindio.
11 Belag tang agte-led ong sinangoni ta taw tang pagpaboling ong nandia ong pama-
dek tang Dios, kondi ang mga malalain ang loloa ong anga na.”
12 Maboay-boay ta ge-ley, namansipalenget tang mga sinagpan na ang ganing, “Nata-
wanan mo ka? Nasilag tang mga Pariseo ong binitala mong asi.”
13 Siminabat si Jesus, “Ang kada iloloak ang indi lindoak tang Tatayong asi ong langit,
bonlokon ang enged.
14 Pabayan mi lamang tanira. Mga boray tanirang pamagantabay ong kapario nirang
mga boray. Ig mga ang boray yay ang magantabay ong kapario nang boray, pario
tanirang mabo-log ong adalem ang galoang.”
15 Oman ganing si Pedro ong nandia, “Ipaintindi mo kay ong yamen tang maliag
yaning tang palimbawang asi nongaina.”
16 Ganing si Jesus ong nira, “Asta yamo, indi amo pa gangaintindi?
17 Indi gata-wanan mi? Ang maski onopay te-led ong anga pagdiritso ong sian, oman
loloa ong sinangoni.
18 Piro ang loloa ong anga, pagalin mismo ong popotokon, ig sia yay ang pagpaboling
ong taw ong pama-dek tang Dios.
19 Tenged don mismo ong popotokon ta taw pagalin tang anday sasayod ang mga
pagirisipen ig ang mga boat ang malalain, pario tang pamatay ta taw, ang pangombabay
obin pangonlali, ang pagiga-pen a-pen ong belag ta katawa na, panakaw, pamirdi ta
dengeg tang masig ka taw na, ig ang pagtistigo ta bo-li.
20 Animan ang tanan ang asia tang pagpaboling ong taw, ig belag tang mga indi
tanandia pagosoy ong tamang pagpamanaw tang kalima na ba-lo mamangan.”

Ang pagtalig tang tatang babay ang taga Canaan (Marcos 7:24-30)

21 Namagalin da Jesus don ig namansipaning ong mga logar ang sakep tang mga
siodad tang Tiro ig Sidon.
22 Mandian, may tatang babay ang Cananea, ang belag ta Israelita, ang gistar ong logar
ang asi. Napalenget tanandia ong ni Jesus ig nagpakiloy ang ganing, “Gino, Inampo ni
David, mate-beka ong anao ang babay! Sinled tanandia ta dimonio ig pagpinitinsia ra
ta mo-ya.”

‡ **15:9** Isaias 29:13

23 Piro indi nagintindi si Jesus. Animan ang mga sinagpan na napalenget ong nandia
ig ganing, “Paoyona ra lamang agod magalin da. Sigi lamang tang daton-daton na ong
yaten ig dorog kaingal!”
24 Piro siminabat si Jesus, “Yo, sinobolo para tabangan tang mga Israelita§ lamang,
tenged pario ra tanira ong mga karnirong ganga-ngi ta dalan.”
25 Piro napalenget pa ka enged tang babay ong ni Jesus, liminod ong talongan na ig
minaning, “Gino, tabangay ka!”
26 Piro siminabat si Jesus ong tatang sarabien ang ganing, “Belag ono ta tama ang
komiten tang pamangan tang mga mola oman i-dol ong mga kiro.”
27 Siminabat si tang babay, “Matod ka kaman, Gino. Piro maski ngani ang mga kiro,
gapamangan tang namek ang gangabo-log ong lamisan tang agalen nira.”
28 Animan ganing si Jesus, “Dorog kabael tang pagtalig mo! Mainabo enged tang agpa-
dolon mo.” Ig ong oras kang laging asi nago-ya tang ana na.

Doro tang pinao-ya ni Jesus

29 Nagalin si Jesus don ong logar ang asi ig nagbalik ong binit tang baybay tang Galilea.
Siminakat tanandia ong tatang bokid ig don kiminarong.
30 Dorong mga taw tang namansipaning don ong nandia. Ingkelan nira tang mga
piang, ang mga pingkaw, ang mga boray, mga boyon ig doro pa enged ang may mga
masit nira. Aggekelan nira ong talongan ni Jesus ig pinao-ya na tanirang tanan.
31 Nangabereng ta mo-ya tang mga taw tenged inita nirang bibitala ra tang mga
boyon, mo-ya ra tang mga kalima tang mga pingkaw, ang mga piang gangapanaw da
ig ang mga boray gangaita ra. Ig ang tanan ang mga taw don namagdayaw ong Dios
tang Israel.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong epat ang ribong taw (Marcos 8:1-10)

32 Asing don pa tanira ong bokid, ginoyan ni Jesus tang mga sinagpan na ang palenget
ig minaning, “Gate-beko ong mga taw ang na, tenged tolo rang kaldaw tanirang ka-
pen ta, ig mandian anda ray mapangan nira. Indio galiliag ang paoliken tanirang indi
gangapamangan, itaben tomomba tanira ong dalan.”
33 Ganing tang mga sinagpan na, “Ong ari ita pa bato makomit ta pamangan tarin ong
logar ang na ang anday gistar ang taw ang magigo ong nang kadoro-doroan ang taw?”
34 Nane-ma si Jesus, “Pirapa pang bilog tang tinapay mi atan?”
“Pito ra lamang bilog ang tinapay ig pirapang bilog ang yan ang gege-ley,” tang sabat
nira.
35 Oman pinakarong ni Jesus tang mga taw ong tanek.
36 Kinomit na tang pitong bilog ang tinapay ig ang yan ang gege-ley ig nagpasalamat
ong Dios. Pinisi-pisi na si ig sindol ong mga sinagpan na, oman sinagtag nira ong mga
taw.
37 Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaelen. Pagatapos, sinimet tang
mga sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira ta pitong tiklis.
38 Mga epat ang ribo rang lagi tang mga laling namamangan poira pa ong mga babay
ig mga mola.
39 Pagatapos ta si, dayon dang pinaolik ni Jesus tang mga taw, ba-lo tanandia siminay
ong tatang bilog ang mabael, aroman na tang mga sinagpan na, para paning ong logar
ang Magadan.

---

§ **15:24** Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio.

16

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 May mga Pariseo ig mga Saduseo ang namampalenget ong ni Jesus para sobokan
nira. Ganing tanira, "Abir, magpaitā kay ong yamen ta milagro bilang tanda ang yawa
matod ang nagalin ong Dios."
2 [Ganing si Jesus ang siminabat, "Mga gakorop da tang kaldaw ig ang langit masinggi,
ganing amo, 'Masinlo tang timpo ong damal.'
3 Ig mga ba-lo tenla tang kaldaw, mga ang langit masinggi ig pangi-lep, ganing amo ka,
'Komoran mandian.' Gatako among manaid mga onopa tang maliag yaning tang mga
pasinial ang gitaen mi ong langit may ong tanek. Piro angay indi gata-wanan mi tang
maliag yaning tang mga tanda ang agpaita mandian ang mga timpo?]
4 Yamong mga traidor amo! Kalalain tang ogali mi! Pamagdilem amo ta milagro ba-lo
amo magparet. Piro anday ipaita ong nindio, poira lamang ong tatang makabebereng
ang bagay ang pario tang nainabo ong propitang si Jonas asing tokaw." Pagabitala na ta
si, nagalin ang lagi tanandia.

Ang mga toldok tang mga Pariseo ig mga Saduseo pario ong pampalsa ta tinapay
(Marcos 8:14-21)

5 Asing siminay da Jesus para loma-ted ong dobaling baybay, nangalipat pala tang mga
sinagpan na ang namagbalon ta pamangan.
6 Mintras lalayag tanira, ganing si Jesus ong nira, "Magandam amo ong pampalsa ta
tinapay tang mga Pariseo ig mga Saduseo."
7 Tenged don, namagampang-ampang tang mga sinagpan na, "Sigoro maning ta si
tang inaning na tenged indi ita napamagbalon ta tinapay."
8 Gata-wanan ni Jesus tang agpagampangan nira, animan ganing ong nira, "Korang
pa enged tang pagtalig mi! Angay pamagpalibeg amo tang mga kolo mi ang anday ekel
ming tinapay?
9 Indi amo pa enged gangaintindi? Onopa? Nalipatan mi ra asing pagpisi-pisio tang
limang bilog ang tinapay para mangapamangan tang sobra ong limang ribong taw?
Pirapang tiklis tang nasimet mi ong nanga-da?
10 Asta ang pagpisi-pisio tang pitong bilog ang tinapay para ong sobra ong epat ang
ribong taw, pirapa kang tiklis tang nasimet mi?
11 Animan angay indi amo nangaintindi ang belag ta tinapay tang maliagong yaning
asing paganingo ang 'Magandam amo ong pampalsa ta tinapay tang mga Pariseo ig mga
Saduseo.' "
12 Ig don ba-lo pa nata-wanan nira ang belag pala tang pampalsa ang aggamiten ong
tinapay tang dapat andaman nira, kondi ang mga agtotoldok tang mga Pariseo ig mga
Saduseo.

Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

13 Mandian, asing da Jesus don da ong logar tang siodad ang aggoyan ta Cesarea ni
Filipos, sine-ma na tang mga sinagpan na ang ganing, "Gonopa tang mga taw natetenged
ong yen, ang Ana ta Taw?* Yo, sinōpa ono?"
14 Siminabat tanira, "Ganing tang doma, yawa ono si Juan ang Manigboniag. Ang
doma ganing ka, yawa ono si Elias. Ig ganing pa ka tang doma, yawa ono si Jeremias
ig mga belag, tata pa ong mga propita asing tokaw."
15 Ig ganing si Jesus ong nira, "Piro mga ong nindio, yo sinōpa?"

---

* **16:13** "Ana ta Taw." Telekan ong Bokabolario.

16 Ang siminabat si Simon Pedro, “Yawa tang Cristo,† ang Ana tang Dios ang boi!”‡
17 Dayon ang minaning si Jesus ong ni Simon, “Simon, ana ni Jonas, masoirtia tenged
belag ta taw tang nagbeg ta narin ong nio, kondi ang Tatayo don ong langit.
18 Ig mandian, ang igoyo ra ong nio ay Pedro, maliag yaning tatang bato.§ Ig ong
pondasion ang nang bato, ipa-dengo tang yen ang simban, ang yay ang tanan ang mga
taw ang magto ong yen. Maski kamatayen* pa, anday gaem nang mandeg ong nira.
19 I-dolo ong nio tang katengdanan ang pa-penen tang mga taw ong inadian tang Dios
ig magekel ong nira.† Ang maski onopay bawalen mo tarin ong ta-paw tang kalibotan,
bawalen ka tang Dios ong langit. Ig ang maski onopay ipagna mo, ya kay ang ipagna
tang Dios ong langit.”‡
20 Oman maelet ang sinoyonan ni Jesus tang mga sinagpan na ang indi enged
mamagbeg maski ong ninopa ang tanandia tang Cristo.

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na (Marcos 8:31—9:1; Lucas 9:22-27)

21 Mimpisa don, nagimpisa ra si Jesus ang nagsaysay ong mga sinagpan na mga
onopa tang mainabo ong nandia. Ganing tanandia, “Kaministiran ang paningo ong
Jerusalem agod don mapasarano tang tanan ang kaliwagan ang boaten ong yen tang
mga mepet tang banoa, ang mga pangolokolo ong mga padi, ig ang mga manigtoldok
tang Katobolan. Kaministiran ang patayeno, piro ong ya-long kaldaw maboiong
moman.”
22 Pagabitala lamang ni Jesus ta si, ingkelan tanandia ni Pedro ong alawid-lawid ig
agsamblengen na rin. Ganing si Pedro ong ni Jesus, “Palawid lamang tang inaning mong
asia! Indi dapat mainabo ong nio.”
23 Minalied si Jesus, siminalonga ong ni Pedro, ig sinabat nang lagi, “Lomayasa tarin,
Satanas! Pagsambera lamang ong yen! Belag ta kaliagan tang Dios tang aggisipen mo,
kondi kaliagan ta taw!”
24 Oman ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ang sinopay galiliag ang tomabid ong
yen, kaministiran ang lipatan na tang sadili na ig magosoy ong yen, maski kamatayen
pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.§
25 Tenged ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan,
tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro ang sinopay magbolontad tang kaboi na
para ong yen, tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan.
26 Onopa enged ay mapakinabangan ta tatang taw maski magimong nandia ra tang
tanan ang bagay tarin ong kalibotan, piro malipat ka ong nandia tang kaboi na? Anda!
Tenged andang pisan ay mabayad ta taw para igawad na ong kaboi na.
27 Tenged yo, ang Ana ta Taw, magbaliko tarin ong kalibotan ang pagekelo tang gaem
ig kayagan tang Tatayo ong langit, ig aromano ka tang mga anghil na. Ig ong oras ang
asi balteno tang tanan ang taw sigon ong mga bindoatan nira.
28 Tandan mi narin: Ang doma tarin ong nindio mandian, kabotan pa nira tang
kaldaw ig itaeno nira, ang Ana ta Taw, ang pagbalik tarin bilang Adi.”

---

† **16:16** “Cristo.” Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **16:16** “Dios ang boi” tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. § **16:18** Ong bitalang Grigo ang aran ang Pedro ay “Petros,” ang maliag yaning “tatang bato.” * **16:18** “kamatayen.” Ong bitalang Grigo: ang mga portan tang Hades † **16:19** Ong bitalang Grigo: I-dolo ong nio tang mga liabi tang inadian tang Dios. ‡ **16:19** Ong bitalang Grigo: Ang maski onopay lapoton mo tarin ong ta-paw tang kalibotan, sia lapoton ka ong langit. Ig ang maski onopay palpatan mo, palpatan ka ong langit. § **16:24** “magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.” Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen ang pagtakan tang sadiling kros na.

17

Nagoman tang itsora ni Jesus
(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

1 Pagata-lib tang enem ang kaldaw, ingkelan ni Jesus si Pedro ig ang doroang
maglogod ang da Santiago ni Juan para koma-yat ong alawig ang bokid. Tanira-tanira
lamang tang napaning don.
2 Oman don ong talongan tang mga sinagpan na, nagoman tang itsora ni Jesus.
Nangayag tang emet na ang midio ra kaldaw, ig naningolit tang lambong na ang pisan
ang sisinggat.
3 Oman golping napaita ong tolong sinagpan si Moises may si Elias ang pamagigam-
pang ong ni Jesus.
4 Animan minitala si Pedro ang ganing, "Gino, masinlong narin ami! Mga maliaga,
magboat ami ta tolo nga payag-payagan. Tata para ong nio, tata ong ni Moises, ig tata
ong ni Elias."
5 Asing bibitala pa si Pedro, golpi tanirang binongot ta makilaw ang onom ig may
tatang bosis ang naba-yan nirang nagalin don ong onom ang ganing, "Na tang ag-
malenong Anao. Galipayo ta mo-ya ong nandia! Mamasi amo ong nandia!"
6 Pagabasi ta si da Pedro, dayon tanirang diminagpa ong sobrang eled nira.
7 Oman pinalengetan tanira ni Jesus ig sinandeg ang ganing, "Kendeng amo! Indi amo
meled!"
8 Pagpa-dek nira, anda ray inita nirang domang taw, si Jesus da lamang.
9 Asing totoldak da tanira ong bokid, maelet tang toyon ni Jesus ong nira ang ganing,
"Indi enged ibeg mi tang inita mi maski ong ninopa mintras yo, ang Ana ta Taw, indio
pa gaboing oman."
10 Oman nane-ma tanira ong ni Jesus, "Angay ganing tang mga manigtoldok tang
Katobolan, kaministiran ono ma-kaw ang komabot si Elias ba-lo pa tang Cristo?"
11 Siminabat si Jesus, "Matod kaman kaministiran ang tongkaw si Elias para magsim-
pan tang tanan ang bagay.
12 Piro begen amo yen, kiminabot da si Elias. Piro indi tanandia nailala tang mga taw,
kondi bindoat nira ong nandia tang tanan ang kaliagan nirang boaten. Ig maning ka ta
si tang boaten nira ong yen, ang Ana ta Taw. Paliwagano ka nira."
13 Ig don ba-lo pa naintindian tang mga sinagpan ni Jesus ang si Juan ang Manigboniag
yay ang agganingen na ong pagsambit na ong ni Elias.*

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta malain ang ispirito
(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

14 Pagatoldak da Jesus, kinabotan nira tang dorong mga taw. May tatang lali don ang
napalenget ong ni Jesus ig liminod ang ganing,
15 "Magino, mate-beka ong anao ang lali! Agkeren tanandia ig mga agkaboton ngani,
pisan ang agliwagan. Teta gatomba ong apoy ig teta gabo-log ong wi.
16 Ingkelano ra tanandia ong mga sinagpan mo, piro indi mapao-ya nira."
17 Siminabat si Jesus, "Ay, yamong mga taw amo! Andang pisan ay pagtalig mi ig
matetegat tang kolo mi! Asta tanopa tang agoantao ig tiniro ong nindio? Abir, ekelan
mi tani tang molang asia."
18 Oman dayon ang sinambleng ni Jesus tang malain ang ispirito ang don ong mola ig
limindoang lagi. Ig ong oras kang laging asi nago-ya tang mola.

---

* **17:13** Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Juan. Ang Elias ang na indi napatay kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo.

19 Asing tanira-tanira ra lamang, namansipalenget ong ni Jesus tang mga sinagpan na
ig nane-ma ang ganing, “Angay yami, indi mapalayas amen tang malain ang ispirito ong
molang asi?”
20 Ganing si Jesus ang siminabat, “Tenged korang tang pagtalig mi. Piro agganingo ong
nindio, mga may pagtalig mi ang maski pario ra lamang ong alibotod tang mostasa† tang
kabael na, poidi amo rang maning ong bokid ang asi, ‘Loma-teda ra don!’ ig sia loma-ted
ka kaman. Anda enged ay bagay ang indi maboat mi.
21 [Piro ang malain ang ispiritong maning atan, indi basta-basta mapalayas mga indi
amo mangadi ig magpaletem.‡]”

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

22 Asing mamagsimet tang mga sinagpan na don ong Galilea, ganing si Jesus ong nira,
“Yo, ang Ana ta Taw,§ traidorono ig yintrigao ong gaem tang mga taw
23 ang yay mamamatay ong yen. Piro ong ya-long kaldaw maboiong moman.”
Pagabasi tang mga sinagpan na, pinongawan tanira ta mo-ya.

Ang pagbayad ta bois ang para ong Timplo

24 Pagakabot da Jesus ong Capernaum, pinalengetan si Pedro tang mga manigtokot ta
bois ong Timplo ig sine-ma, “Onopa? Indi pagbayad tang Maistro mi ta bois ang para
ong Timplo tang Dios?”
25 Siminabat si Pedro ang ganing, “Pagbayad ngani tanandia!” Paga-led ni Pedro ong
balay, sine-mang lagi tanandia ni Jesus ang ganing, “Simon, mga ong nio lamang, sinopa
tang agpapagbayaden ta bois obin podintis tang mga adi tarin ong kalibotan? Ang mga
ana nira* obin ang mga belag?”
26 Ganing ang siminabat si Pedro, “Simpri ang mga belag.” Ganing si Jesus, “Mga
maning ta si, maliag yaning ang mga ana nira anday kaministiran ang magbayad.†
27 Piro mga indi ita magbayad, itaben ang domang taw maglain tang nem nira ong
yaten. Animan paninga ra lamang ong talsi ig magpatondia don. Ang primirong yan
ang matondi mo bo-kaden mo tang anga na, ig don itaen mo tang tatang koartang silber.‡
Komiten mo, ig ibayad mo ong mga manigtokot ta bois para ong yaten ang doroa.”

18

Sinopa tang kaimportantian
(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

1 Ong oras ang asi, napalenget ong ni Jesus tang mga sinagpan na ig nane-ma ang
ganing, “Sinopa ong yamen tang kaimportantian ong inadian tang Dios?”
2 Ginoyan ni Jesus tang tatang mola don ig pina-deng na ong ka-ngan nira.
3 Oman ganing tanandia ong mga sinagpan na, “Ong matod, mga indi amo magba-lo
ig magimong pario ong tatang mola, indi amo enged mabilang ong inadian tang Dios.
4 Tenged ang taw ang gatakong magpababak tang sadili na pario ong molang na,
tanandia yay ang agbibilang ang kaimportantian ong inadian tang Dios.

---

† **17:20** Ang alibotod tang mostasa, kage-ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak. ‡ **17:21** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § **17:22** “Ana ta Taw.” Telekan ong Bokabolario. * **17:25** Ang bitalang “mga ana nira,” poidi kang maliag yaning, ang mga sinakepan nira. † **17:26** Mga natetenged ong pagbayad ta bois ong adi tang Roma, ang siodadanos tang Roma libri ong pagbayad. Ang agpapagbayaden ang domang mga banoa ang sinakep tang gobirno tang Roma. Pario ka ta si, da Jesus, bilang mga ana tang Dios, anda ka rin ay kaministiran ang magbayad tanira ta bois ang para ong Timplo tang Dios. ‡ **17:27** Ong bitalang Grigo: “statera.” Ang kantidad tang tanga koartan ang statera pario tang sol ta tatang manigpasol ong teled ta epat ang kaldaw.

5 Ig ang maski sinopa, mga natetenged ong pagto na ong yen, magrisibi ong tatang
mola ang pario ta narin, sia pagrisibi ka ong yen."

Ang agpagalinan tang pagkatalak
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

6 "Piro mga may taw ang magtokso agod magkatalak tang maski tata ong mga molang
narin* ang pamagtalig ong yen, mo-ya pa ta-ketan da lamang tang likel na ta mabael
ang bato, oman bontogan ong laod.
7 Kailo ka tang mga taw tarin ong kalibotan! Tenged pirming kakabot tang mga bagay
ang pagtokso ong nira ang magkatalak. Ang mga bagay ang na mainabong enged. Piro
mas kailo ka tang taw ang agpagalinan ta na.
8 "Animan mga ang kalima mo obin ang kakay mo yay ang pagekel ong nio ang
magkatalak, potolon mo ig ibanggil! Tenged mas mo-ya pang maski potol tang tambilog
ang kalima mo obin kakay mo, ma-leda pa ong langit, kaysa komplito tang mga kalima
ig kakay mo piro i-leka ka don ong impirno, ong apoy ang indi enged mapatay-patay.
9 Ig mga ang mata mo ya kay ang gagikanan ang yawa pagkatalak, koaten mo ig
ibanggil! Mo-ya pang maski tambilog lamang tang mata mo, basta ma-leda ong langit,
kaysa doroa tang mata mo oman i-leka ka don ong apoy ong impirno."

Palimbawa natetenged ong nalipat ang karniro
(Lucas 15:3-7)

10 "Magandam amo ang indi enged ge-ley ge-leyen mi maski tata ong mga molang
narin.† Tenged ong matod, ang mga anghil nira ay pirmi ong talongan tang yen ang
Tatay ong langit para tomabang ong nira.
11 ["Yo, ang Ana ta Taw, napaningo tarin ong kalibotan para dilemen ig ilibri tang mga
taw ang ganga-ngi ta dalan.]‡
12 Pabetang ta, mga may taw ang tang gatos tang karniro na ig galipat tang tambilog.
Onopa bato tang boaten na? Sigorado enged ang bo-wanan na tang siam ang polok may
siam don ong kamayagan ig dilemen na tang galipat.
13 Mga matoman na ra ngani, malipay ang enged tanandia ta mo-ya, sobra pa ong
kalipay na ong siam ang polok may siam ang indi nalipat.
14 Maning ka ta sia tang Tatay mi don ong langit. Tenged indi enged tanandia galiliag
ang may malbag ong nandia ig silotan asta ong anday kataposan,§ maski tata ong mga
molang narin."

Ang dapat boaten mga magkatalak tang tatang logod

15 "Mga magkatalak ong nio tang tatang logod mo, paningan mo tanandia ig kampan-
gen. Piro boaten mo narin ang doroa-doroa amo lamang. Mga mamasi tanandia ong
nio, maginolikan si tang nem mi ig mapabalik mo tanandia ong Dios.
16 Piro mga indi tanandia magigo-ya ong nio, magekela ta tata obin doroa ong mga
aroman mo agod ang tanan ang pagampangan mi mapamatodan ta doroa obin tolong
tistigos.*
17 Piro mga indi pa enged tanandia mamasi ong nindio, ibeg mo ong tanan ang
karomanan mi ong tarabidan mi. Ig mga indi pa ka enged tanandia mamasi ong nira,

---

* **18:6** Ong bitalang Grigo: "maski tata ong mga gege-ley ang narin." Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ta nem obin dibabak ong pama-dek ta doma. † **18:10** Ong bitalang Grigo: "maski tata ong mga gege-ley ang narin." Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ta nem obin dibabak ong pama-dek ta doma. ‡ **18:11** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § **18:14** "silotan asta ong anday kataposan." Maliag yaning, ong impirno. * **18:16** Sia sigon ong Katobolan ang ganing, "ang maski sinopay may riklamo, kaministiran ang pamatodan na ta doroa obin tolong tistigos." Telekan ong Deuteronomio 19:15.

indi ra sapeten mi kondi ibilang mi ra lamang pario ong taw ang indi gailala ong Dios,
obin pario ka ong tatang dayador ang manigtokot ta bois."

Ang podir ang magbawal ig magpagna

18 Ganing pa si Jesus, "Ang maski onopay bawalen mi tarin ong ta-paw tang kalibotan,
bawalen ka tang Dios ong langit. Ig ang maski onopay ipagna mi, ya kay ang ipagna tang
Dios ong langit.†
19 "Agganingo ka ong nindio, mga may doroa ong nindio ang magoyonan tarin ong
tanek natetenged ong maski onopay agpa-dolon mi ong Tatayo ong langit, asia boaten
na enged para ong nindio.
20 Tenged maski aripa ang may doroa obin tolo ang pamagsimet ong arano, ka-peno
ka nira."

Ang palimbawa natetenged ong tatang taw ang indi matakong magpatawad

21 Oman napalenget si Pedro ong ni Jesus ig nane-ma ang ganing, "Gino, mga ang
tatang logod pirming pagkatalak ong yen, pirapang bisis tanandiang patawadeno? Asta
ong pitong bisis bato?"
22 Ganing si Jesus ong nandia, "Belag lamang ta pitong bisis, kondi ang pitong bisis
ang asi oliten mo ta pitong polok ang bisis.
23 Tenged ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat tang tatang adi
asing nanokot tang otang tang mga opisialis na ong nandia.
24 Mintras panokot tanandia tang mga paotang na, may ingkelan ong nandia ang
tatang opisialis na, ang may mabael ang otang nang tampolok ang ribong koartang
talinto.‡
25 Ig tenged indi tanandia mabayad, nagordin tang adi ang ipabakal tang tanan ang
pagkabetang na. Asta tanandia mismo, ang katawa na may ang mga ana na, ipabakal
ka tanira ong domang taw para magimong kirepen, agod bayad da ong tanan ang otang
na.
26 Tenged tarin, liminod tang opisialis ang asi ong talongan tang adi ig nagpakiloy ang
ganing, 'Maginong Adi! Mate-beka ong yen! Magelat-elata kanay mandian, tenged sia
bayadano kang tanan ong nio!'
27 Nate-bek ong nandia tang adi, animan pinatawad na tang opisialis ig indi ra
pinabayad na tang otang na. Oman pinaolik na ra lamang.
28 "Mintras golik tang taw ang asi, nabagat na tang tatang kapario nang opisialis ang
may otang na ong nandia ang tang gatos ang koartang dinario.§ Dinep na tang opisialis
ang asi ang may otang na ig dayon ang singkel na ang ganing, 'Bayadan mo ra tang otang
mo ong yen!'
29 Liminod ong talongan na tang kapario nang opisialis ig nagpakiloy ong nandia ang
ganing, 'Magelat-elata kanay mandian! Sia bayadano ka ong nio!'
30 Piro indi enged tanandia napaoyon. Imbis, pinaprisoan na tang kapario nang asing
opisialis asta indi mabayad.
31 "Pagaita ta si tang doma pang mga opisialis, namagsinti tanira ta mo-ya. Animan
pinaningan nira tang adi ig bineg nira tang natetenged ong nainabong asi.
32 Oman pinagoy tang adi tang opisialis ang asi ig minaning, 'Yawa, kalain tang ogali
mo! Pinatawada yen ong mga otang mo tenged nagpakiloya ong yen.
33 Piro angay india nate-bek ong kapario mo, pario tang yo nate-beko ong nio?'

---

† **18:18** Ong bitalang Grigo: "Ang maski onopay lapoton mo tarin ong ta-paw tang kalibotan, sia lapoton ka ong langit. Ig ang maski onopay palpatan mo, palpatan ka ong langit." ‡ **18:24** Ang kantidad tang tanga koartan ang talinto pario tang sol ta tatang trabahador ong teled tang 15 ang takon. Animan ang 10,000 ang talinto, alos indi ra mabilang ig inding pisan mabayad mintras gaboi pa tanandia. § **18:28** Na sol ta 100 ang kaldaw, maliag yaning otang ang kayang mabayad.

34 Dorong pisan ang kasisilagen tang adi ong opisialis ang asi. Pinaprisoan na para
papagpinitinsiaen asta indi mabayadan na tang tanan ang otang na ong adi.
35 Animan, maning ka ta si tang boaten tang Tatayo ong langit ong kada tata ong
nindio, mga indi amo magpatawad ong kapario mi ang de-dek ong popotokon mi."

19

Ang toldok ni Jesus natetenged ong pagberelagen tang magkatawa
(Marcos 10:1-12)

1 Pagatapos ang nagtoldok si Jesus tang mga bagay ang asi, nagalin tanandia ong
Galilea ig napaning ong mga logar ang sakep tang Judea, don ong dobali tang soba tang
Jordan.
2 Dorong mga taw tang namansidaton ong nandia, ig pinao-ya na tanira ong mga
masit nira.
3 Mandian, may mga Pariseo kang namansipaning don ong ni Jesus para depdepen
nira tanandia ong mga pamitala na. Animan sine-ma nira ang ganing, "Mga ong nio,
sigon ong Katobolan, agpagnan bato ang belagan tang tatang lali tang katawa na, maski
onopa lamang ay dailan?"
4 Ganing si Jesus ang siminabat, "Indi gabasa mi ong Kasolatan ang asing pagboat tang
Dios tang taw, bindoat na tanirang lali may babay?
5 Pagatapos ganing tang Dios, 'Tenged tarin, pabelag da tang lali ong mga ginikanan
na, oman maga-penan da tanira tang katawa na, ig magimong tata ra lamang tanira.'*
6 Ang maliag yaning, belag da tanira ta doroa kondi tata. Animan ang pinapaga-pen
tang Dios indi dapat ang papagbelagen ta taw."
7 Nane-ma sing oman tang mga Pariseo, "Mga maning atan, angay nagordin si Moises
ang ganing ba-lo ono belagan tang lali tang katawa na, kaministiran oldan na tang
babay ta kasolatan bilang ka-telan ang tanandia belagan na ra?"†
8 Ganing ang siminabat si Jesus, "Tenged lamang matetegat tang mga kolo mi, animan
napaoyon da lamang si Moises ang belagan mi tang mga katawa mi. Piro belag ta sia
tang plano tang Dios mimpisa pa asing primiro.
9 Animan mandian, agganingo ong nindio, mga belagan tang lali tang katawa na
tenged ong maski onopay dailan, poira lamang mga nangonlali tanandia,‡ oman
mangatawa si tanandia ta doma, loloang pangombabay tanandia. [Ig ang mangatawa
ong babay ang binelagan, pangombabay ka.§]"
10 Ganing tang mga sinagpan ni Jesus, "Mga maning don tang may katawa, mo-ya pa
maski indi ra lamang mangatawa!"
11 Ganing ang siminabat si Jesus, "Belag ta tanan marisibi tang binitala ming asia. Piro
may atan kaman ang sindolan tang Dios tang poirsa ta nem ang indi mangatawa.
12 Sari-saring rason ang angay may mga laling indi mapangatawa. Ang doma nataw
ang may dipirinsia ong pagkalali na. Ang doma, inenged ang kinapon ta domang
taw. Ig ang doma, disidido ang indi mangatawa para bogos ang mapagsirbi ong Dios
ong inadian na. Ang marisibi na ong sadili na ang indi mangatawa, maski indi ra
mangatawa."

Binindisionan ni Jesus tang mamola
(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

---

* **19:5** Genesis 2:24 † **19:7** Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia. ‡ **19:9** Ang mga bitalang "poira lamang mga nangonlali tanandia," poidi kang maliag yaning: poira lamang mga ang kasal nira kontra rang lagi ong li. § **19:9** Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

13 Tatang kaldaw may mga taw ang pamagekel ta mamola ong ni Jesus para ibondo
na tang kalima na ong kolo nira ig iampo. Asing itaen narin tang mga sinagpan na,
sinambleng nira tang mga taw.
14 Piro ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Pabayan mi lamang ang palenget ong
yen tang mga mola. Indi bawalen mi. Tenged ang mga taw ang pario ong mamolang
narin, yay ang mabilang ong inadian tang Dios.”
15 Oman dayon ang binondo ni Jesus tang kalima na ong kolo tang mga mola ig
binindisionan na tanira. Ig pagatapos ta si, dayon da tanandiang napanaw.

Ang laling manggaden
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

16 May tatang taw ang napalenget ong ni Jesus ig nane-ma ang ganing, “Maistro,
onopay mo-yang boateno para marisibio tang kaboing anday kataposan?”
17 Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay agte-maeno nio mga onopa tang mo-ya?
Anday domang mo-ya kondi ang Dios lamang. Mga galiliagang marisibi ta kaboing
anday kataposan, tomanen mo tang mga tobol na.”
18 Nane-ma si tang taw ang asi ang ganing, “Onopang mga tobolay?”
Ganing si Jesus, “India mamatay ta taw, india mangombabay, india manakaw, india
magtistigo ta bo-li,*
19 galangen mo tang tatay may ang nanay mo, ig gegman mo tang masig ka taw mo
pario tang paggegma mo ong sadili mo.”†
20 Ganing tang soltiros, “Ang tanan ang asia agtomaneno ra ka. Onopa pa tang dapat
boateno?”
21 Ganing si Jesus ang siminabat, “Mga galiliagang anda ra enged ay korang ong
pagtoman mo ong Dios, molika ig ipabakal mo tang tanan ang pagkabetang mo, oman
ang bayad na i-dol mo ong mga malilised. Mga boaten mo sia, magkatinira ta manggad
ang tinagana tang Dios don ong langit. Pagatapos, magbalika ig tomabida ong yen.”
22 Piro pagabasi ta si tang soltiros, pinongawan tanandia ig nagalin don tenged dorong
manggad na.
23 Animan ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ong kamatodan, maliwag ang ma-
led ong inadian tang Dios tang taw ang manggaden!
24 Mas madali pa nganing tenled tang tatang kamilio ong boloat tang singgoay, kaysa
tatang taw ang manggaden ang tenled ong inadian tang Dios.”
25 Pagabasi ta na tang mga sinagpan na, nangabereng tanira ta mo-ya ig nane-ma ang
ganing, “Mga maning don, sinopa enged tang malibri?”
26 Pina-dekan tanira ni Jesus ig minaning, “Na indi maboat ta taw, piro belag ta
maliwag ong Dios. Tenged anday imposibli ong Dios.”
27 Minitala si Pedro, “Yami, bino-wanan amen tang tanan para tomabid ong nio.
Onopa tang marisibi amen ang balet?”
28 Ganing si Jesus ong nira, “Ong matod, komabot tang kaldaw ang ba-lon tang Dios
tang kalibotan ang na, ig yo, ang Ana ta Taw, komarongo ra ong yen ang trono para
maggaem ong tanan. Ong kaldaw ang asi yamong mga sinagpano komarong amo ka ong
tampolok may doroang trono para magekel ig magosgar ong tampolok may doroang
tribo ang nagalin ong dogo ni Israel.
29 Ig ang maski sinopay nagbo-wan tang balay na, ang mga logod na, mga ginikanan
na, mga ana na obin ang tanek na tenged ong pagto na ong yen, ang taw ang asi
sigoradong mas doro pa‡ enged tang risibien nang balet, sobra pa ong bino-wanan na.
Ig oldan pa ta kaboing anday kataposan.

---

* **19:18** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20 † **19:19** Levitico 19:18 ‡ **19:29** Ong bitalang Grigo: 100 ang dobli.

30 Yading mga taw ang ganga-kaw mandian ang mangaori ong oring kaldaw. Ig ang
mga gangaori mandian yay ang manga-kaw."

20

Ang mga namagobra ong kaobasan

1 Ganing si Jesus, "Ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat tang
tatang taw ang may mala-bang ang tanek na. Kāga-agan pang pisan tanandiang
napanaw para magdilem ta mga taw ang magobra ong tanek nang lindoakan ta obas.*
2 May inita na ig namaginigoan tanirang laging ang kinaldaw nira tanga koartan ang
dinario,† ba-lo pinapaning na tanira ong kaobasan na.
3 Asing alas noibi ra tang kaldaw, nagpanaw si tang may nandia tang tanek ong
lansangan ig don may inita na kang mga taw pamagkereng-kereng lamang tenged
anday obra nira.
4 Ganing tanandia ong nira, 'Mga galiag among magobra don ong kaobasano, sia solan
amo ka yen ta osto.'
5 Animan napaning tanira don ig nagobra. Pagako-to, nagbalik si tang may nandia
tang tanek ong lansangan. May inita na si kang mga taw ig pinapagobra na ka. Ig
pagkabot tang alas tris, maning si ka don tang bindoat na.
6 Oman asing alas singko ra nagbalik si ong lansangan ig may inita na pa ka enged ang
mga taw ang pamagkereng-kereng. Ganing tanandia ong nira, 'Angay namagapon amo
lamang tang kereng-kereng atan?'
7 Ganing tanirang siminabat, 'Mando ami pa? Anda kay pagpaobra ong yamen.'
Animan ganing tanandia, 'Ala, paning amo don ong kaobasano para magobra.'
8 "Asing alikarem da, ganing tang may nandia tang tanek ong gataligan na, 'Goyan mo
ra tang mga pamagobra ig solan mo. Tokawen mong bayadan tang nangaoring dimino-
tol, oman ang yadoang nangaori, asta ra ong nanga-kaw.'
9 Mandian, ang mga dimino-tol ang alas singko tang apon sinolan tanira ta talele-ta
nirang dinario.
10 Animan asing solan da tang mga dimino-tol ang māga pang pisan, pamanalig tanira
ang mas mabael tang risibien nira ong nangaoring namagobra. Piro ang kada tata ong
nira sinolan ka lamang ta tagle-ta nirang dinario.
11 Pagarisibi nira tang sol nira, namagriklamo tanira ong may nandia tang tanek.
12 Ganing tanira, 'Ang mga nangaori, tang oras lamang tang obra nira. Piro yami,
nagapon ami enged tang painang amen ig agoanta tang kinit, oman pario lamang tang
sol mo ong yamen?'
13 Ganing tang may nandia ong tata ong nira, 'Tangay, indi amo agdayaen ta.
Napaoyon amo kang kinaldaw mi tang dinario.
14 Risibien mi lamang tang sol mi ig molik amo ra. Onopay nindio mga solano tang
nangaoring namagobra pario ka tang agto-dolo ong nindio?
15 Yoy gatako mga onopay boateno ong koartao tenged yen. Obin sigoro gaibeg amo
lamang tenged masine-bekaneno?' "
16 Ig ganing pa si Jesus, "Maning ka ta sia ong inadian tang Dios. Ang ganga-kaw
mandian yay ang mangaori, ig ang gangaori mandian yay ang manga-kaw."

Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

---

* **20:1** Ang mga "obas," mga ong bitalang English yay ang mga "grapes." Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. † **20:2** Ang koarta ang tang "dinario" yay ang kinaldaw ta manigpasol ong logar ang asi.

17 Mintras papanaw da Jesus ang tatakat ong siodad tang Jerusalem, pinabelag na ta
ge-ley tang tampolok may doroang sinagpan na ong mga taw tenged may ibeg na si ong
nira.
18 Ganing si Jesus, “Tandan mi. Mandian agpaning ita ra ong Jerusalem. Pag kabot ta
don, yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ong gaem tang mga pangolokolong padi
ig ong mga manigtoldok tang Katobolan. Sintinsiano nira ta kamatayen,
19 oman ekelano nira ong mga belag ta Judio agod insoltono nira, latigono, ba-lō
ilansang nira ong kros. Piro ong ya-long kaldaw maboiong moman.”

Ang pina-dol tang nanay da Santiago ni Juan (Marcos 10:35-45)

20 Napalenget ong ni Jesus tang katawa ni Zebedeo, aroman na tang doroang ana nang
lali. Liminod tanandia ong talongan ni Jesus ang ganing, “Maistro, may pa-dolono rin
ong nio.”
21 Ganing si Jesus, “Onopa si?” Siminabat tang babay, “Mga maimo, mga maggaema
ra ngani ong niong inadian, pakarongon mo kay ong tepad mo tang doroang anao ang
na, ang tata ong to, ig ang tata ong wala.”
22 Piro ganing si Jesus ong doroang sinagpan nang asi, “Indi gata-wanan mi mga onopa
tang agpa-dolon mi. Onopa, māgoanta mi tang kaliwagan ang mapasarano?”‡
“Ee, māgoanta amen,” tang sabat nira.
23 Ig ganing si Jesus, “Ang kaliwagan ang agoantaeno, agoantaen mi ka kaman.§ Piro
mga natetenged ong sinopay komarong ong yen ang to ig ong walao, belag ta yo tang
maning mga sinopa. Tenged ang mga logar ang agpa-dolon mi, natagana rang lagi ong
mga taw ang pinilik da tang Tatayo.”
24 Asing mata-wanan tang tampolok ang aroman nira mga onopa tang agpa-dolon
tang doroang maglogod, namaglain tang nem nira.
25 Animan ginoyan tanirang tanan ni Jesus ang palenget ig minaning, “Gata-wanan mi
ra ka, ang mga pangolokolo tang mga belag ta Judio pamagadi-adi ong mga sinakepan
nira. Ig ang mga alalawig ta katengdanan, agdegdegen nira tang mga tawan nira.
26 Piro indi amo magogali ta maning ta sia. Ang sinopa ong nindio tang galiliag ang
mangolokolo, dapat magimong torobolon ong tanan.
27 Ig ang galiliag ang magimong alawig, kaministiran magpababak ig magsirbi ong
mga aroman na.
28 Tenged maski yo, ang Ana ta Taw, indio napaning tarin para magpasirbio kondi
para magsirbio ig i-dolo tang yen ang kaboi agod yading taw tang magawad ong mga
kasalanan nira.”

Pinao-ya ni Jesus tang doroang taw ang boray (Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

29 Asing loloa ra da Jesus ong lansangan tang Jerico, dorong mga taw tang namansida-
ton ong nira.
30 Mandian, may doroang taw ang boray ang pamansilopa-pak don ong binit tang
dalan. Asing pagabasi nirang asia ra ono si Jesus ang tata-lib, dayon tanirang naman-
siteg ang ganing, “Gino, Inampo ni David! Mate-beka ong yamen!”
31 Sinambleng tanira tang mga taw ang mamagipes. Piro mas sinodoan pa enged nira
tang iteg ang ganing, “Gino, Inampo ni David! Mate-beka ong yamen!”
32 Siminareng si Jesus, ginoyan na tanira ang palenget ig minaning, “Onopa tang
galiliagan ming boateno ong nindio?”
33 “Gino, galiliag ami rin ang maita!” tang sabat nira.

---

‡ **20:22** Ong bitalang Grigo: “Onopa, masarang among manginem tang teled tang kopang inemeno?”
§ **20:23** Ong bitalang Grigo: “Manginem amo ka kaman tang teled tang kopang inemeno.”

34 Nate-bek si Jesus ong nira, animan inapap na tang mga mata nira, ig nangaitang
lagi tanira. Oman dayon tanirang siminabid ong ni Jesus.

21

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Asing alenget da tanira ong Jerusalem, ig gingabot pa lamang ong bario tang Betfage,
ong Bokid tang Kaoliboan,* pina-kaw ni Jesus tang doroang mga sinagpan na.
2 Ganing tanandia ong nira, "Paning amo don ong dadaton ang bario. Ong pagteled
mi, asia itaen ming lagi don tang tatang asnong agkeke-ked aroman tang ana na.
Obaden mi ig e-lan mi tarin ong yen.
3 Mga may mane-ma ong nindio natetenged tarin, aningen ming kaministiran tang
Magino mi, ig sia ipekel ang lagi nira ong nindio."
4 Nainabo tang mga bagay ang narin agod magmatod tang inaning dang lagi tang
propita asing tokaw pa ang ganing:
5 "Aningen mi tang mga taga Sion:†
'Telekan mi! Narin da tang adi ming kakabot!
Dibabak ta nem ig pagtay ta tatang asnong mola pa!' "‡
6 Animan namampanaw da tang doroang sinagpan ni Jesus ig bindoat nira tang tobol
na.
7 Ingkelan nira ong ni Jesus tang asnong belkan asta ang ana na, ig ang boko-boko
nira dinamdaman tang mga sinagpan tang mga ge-leb nirang lambong, ba-lo siminay si
Jesus.
8 Yadi kang mga taw ang namaglatag tang mga lambong nira ong dalan para panawan
na. Ang doma, namamotol tang mga kapotan ta ayong marabong tang daon na oman
linatag ka ong dalan bilang padengeg ong ni Jesus pario ta tatang adi.
9 Ang mga taw ong tokawan ni Jesus asta ang mga taw ang pamansidaton ong nandia,
sigi tang initeg nira ang ganing, "Dayawen§ tang Inampo ni David!* Aloyan ang enged
tang Dios tang sinobol na ang kiminabot mandian! Dayawen tang Dios ong kalawig-
lawigan ang langit!"
10 Pagakabot da Jesus don ong Jerusalem, namagkagolo tang tanan ang mga taw ang
pamansistar don. Ganing tanira, "Sinopa enged tang taw ang na?"
11 Ganing tang dorong mga taw ang pamansitabid ong ni Jesus, "Tanandia si Jesus,
ang propitang taga Nazaret, sakep tang Galilea."

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Oman, napaning si Jesus ong Timplo. Don ong teled tang solar may mga pamag-
pabakal ta mga ayep ang igsaragda ig mga pamamakal. Pinalayas na tanirang tanan
ig pinampakalintoad na tang mga lamisan tang mamanigbailo ta koarta asta ang mga
kalarongan tang mga pamagpabakal ta mga marapating igborolontad.†
13 Ganing si Jesus ong nira, "Ga-tang ong Sagradong Kasolatan, ang balay tang Dios
logar ang parangadian.‡ Piro yamo, bindoat mi rang paragsirimetan ta mga takawan!"§

---

* **21:1** Ang borak tang ayong "olibo" magang borak ta sirgoilas. † **21:5** Ang "Sion" yay ang tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. ‡ **21:5** Zacarias 9:9 § **21:9** "Dayawen." Mga ong bitalang Grigo, "Hosanna" * **21:9** "Inampo ni David" tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Na nagimong matod tenged si Jesus pinangana ang tatang Judio ig inampo ka kaman ni David. † **21:12** Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi. ‡ **21:13** Isaias 56:7 § **21:13** Jeremias 7:11

14 Ong oras kang asi, may mga boray ig mga pilay ang namansipalenget ong ni Jesus
don ong Timplo ig pinao-ya na tanirang tanan.
15 Nangasilag tang mga pangolokolong padi ig ang mga manigtoldok tang Katobolan
asing pagaita nira tang mga makabebereng ang bagay ang bindoat ni Jesus, ig pagabasi
nira tang aggiteg tang mga mola ong solar tang Timplo ang ganing, "Dayawen tang
Inampo ni David!"
16 Animan ganing ong ni Jesus tang mga pangolokolong asi, "Indi gaba-yan mo tang
agganing nira?"
"Gaba-yano," ganing ang siminabat si Jesus. "Angay? Indi gabasa mi ong Kasolatan
ang ganing, maski ang mga molang gege-ley agtoldokan tang Dios ang magdayaw ong
nandia?"
17 Oman dayon tanirang binayan ni Jesus. Limindoa tanandia ong Jerusalem ig
napaning ong bario tang Betania, ig don tanandia napoyat.

Sinompa ni Jesus tang papa ta ayong igos
(Marcos 11:12-14, 20-24)

18 Pagaramal, asing papanaw si Jesus pabalik si ong Jerusalem, linetem da tanandia.
19 May inita nang tang papang ayong igos* ong binit tang dalan. Animan pinalengetan
na si, piro andang pisan ay inita nang borak na, kondi poros lamang mga daon. Animan
minaning si Jesus ong ayong asi, "Mimpisa mandian, india ra enged mamorak!" Ig
dayon ang laging nalanet tang igos.
20 Asing pagaita tang mga sinagpan na, nangabereng tanira ta mo-ya ig minaning,
"Aroy! Angay golpi lamang nalanet tang igos?"
21 Ganing si Jesus ong nira, "Ong kamatodan, mga magparet amo ong Dios ig indi amo
magdoadoa, maboat mi ka tang bindoato ong papa tang igos ang na. Ig belag lamang ta
sia, kondi maski maning amo ong bokid ang asi, 'Magalina atan ig loma-teda don ong
talsi,' sia mainabo ka enged.
22 Ang maski onopay pa-dolon mi ong pagpangadi mi, marisibi mi basta magparet
amo lamang."

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus
(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Siminled ang oman si Jesus ong Timplo. Mintras pagtoldok tanandia ong mga taw
don, pinalengetan tanandia tang mga pangolokolong padi, aroman ka nira tang mga
mepet tang banoa. Ganing tanira ong ni Jesus, "Yaning mo ong yamen onopay podir
mong magboat tang mga bagay ang na tarin ong Timplo. Sinopa tang nagtorol ong nio
tang podir ang asia?"
24 Ganing si Jesus ang siminabat, "Te-maen amo ka yen. Sabateno kang lagi nindio,
ba-lo amo begen ta mga ong aripa nagalin tang podiro para magboat tang mga bagay
ang na.
25 Nani tang te-mao: Ong aypa nagalin tang podir ni Juan para magboniag? Ong Dios
obin ong taw?"
Ig namagampang-ampang tanira mga onopay isabat nira. Ganing tanira, "Mga
maning ita 'nagalin ong Dios,' maning ka tanandia ong yaten 'Oman, angay indi amo
namagparet ong ni Juan?'
26 Piro mga maning ita 'nagalin ong taw,' itaben onoray boaten tang mga taw ong
yaten, tenged si Juan aggilalaen nirang propita tang Dios."
27 Animan siminabat lamang tanira ang ganing, "Indi ami gatako."
Ig ganing si Jesus ong nira, "Mga maning don, indio ka magbeg ong nindio mga ong
aripa pagalin tang yen ang podir ang magboat tang mga bagay ang na."

---

* **21:19** Ang borak tang ayong "igos" magang pasas piro mas mabael.

Ang palimbawa natetenged ong doroang maglogod

28 Ganing pa si Jesus ong mga pangolokolong Judio, “Mga ong nindio, onopa bato na?
May tatang taw ang doroa tang ana nang lali. Pinaningan na tang aka ig ganing, ‘A-oy,
panawa mandian ong bokid ig magobrā ong kaobasan ta.’
29 Ganing tang ana na, ‘Indio!’ Piro asing ori ra nagoman tang isip na, napaning
tanandia ong kaobasan ig nagobra.
30 Napaning ka tang tatay ong karian ig sinobol na ka tang pario tang inaning na ong
aka. Ganing tang ari ang siminabat, ‘Ee, Tatay. Paningo.’ Piro ong matod, indi tanandia
nagparet.
31 Mandian, sinopa ong doroang ana nang lali tang nagtoman tang tobol tang tatay
nira?”

Ganing tanirang siminabat, “Ang aka.”

Ig ganing si Jesus ong nira, “Tama kaman. Ig ong matod, ganga-kaw da ong nindio
ang pagpasakep ong gaem tang Dios tang mga taw ang mapinagtalaken, pario tang mga
manigtokot ta bois ang pamagdaya ong mga taw, ig ang mga babay ang bisiosa ang
pamagpabakal tang dengeg nira.
32 Tenged napaning tarin si Juan ang Manigboniag ig nagtoldok ong nindio tang
tamang boaten mi para magimong mato-lid amo ong pama-dek tang Dios. Piro yamo,
indi amo namagparet ong nandia. Ang mga manigtokot ta bois ig ang mga babay ang
bisiosa yay ang namagparet ong ni Juan. Ig maski inita mi mismo ang pamagtoman da
tanira ong toldok na, indi amo pa enged namagtogat ong mga talak mi ig namagparet.”

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador (Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 Ganing si Jesus ong nira, “Magistoriao ta tata pang palimbawa, mamasi amo. May
tatang taw ang nagloak ta mga obas ong tanek na, oman pinakodal na. Nagpaboat ta
mabael ang boloat ong mabael ang bato ang boaten ang palagremekan tang mga obas.†
Nagpa-deng ka ta alawig ang balay-balay ang paragbantayan. Pagatapos, inintriga na
tang kaobasan na ong mga agsador na, ba-lo tanandia nagbiahi ong alawid ang logar.
34 Asing timpo rang igparangalap, nanobol tanandia tang mga torobolon na para
mangomit tang parti na.
35 Piro pagkabot don, binagat ang lagi tanira tang mga agsador. Linaban nira tang
tambilog, pinatay tang yadoa ig ang ya-lo binanggil nira ta bato.
36 Oman nanobol si tang may nandia ta doma pang mga torobolon na ang mas doro
pa enged ong nanga-kaw. Piro maning ka don tang bindoat tang mga agsador ang asi
ong nira.
37 Asing ori ra, ang ana na ra mismo tang sinobol na, tenged ganing tanandia ong sadili
na, ‘Indi maimong indi galangen nira tang anao.’
38 Piro asing itaen tang mga agsador tang ana nang gingabot da, ganing tanirang
namagampang-ampang, ‘Asia ra tang manonobli! Patayen ta tanandia agod magimong
yaten da tang kaobasan ang na.’
39 Animan dinep ang lagi nira tanandia, ginoyodan ong loa tang kaobasan ig don
pinatay.
40 “Mandian,” ganing si Jesus ang nane-ma ong mga pangolokolo, “monopa bato mga
ong pagbalik tang may nandia tang kaobasan? Onopay boaten na ong mga agsador ang
asi?”

---

† **21:33** Ang mga “obas,” mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Don ong mabael ang bato ang palagremekan, aggieken tang mga taw tang mga obas para matalog tang wi na agod boaten ang bino.

41 Ganing tanirang siminabat, “Pamatayen na ka ang anday kate-bek tang mga taw
ang asing dorog kalalain! Oman yintriga na si tang kaobasan na ong domang mga taw
ang mataligan ang magtorol ong nandia tang parti na kada timpong igparangalap.”
42 Ganing si Jesus ong nira, “Tama kaman. Piro angay midio indi gabasa mi tang ga-
tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing,
‘Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng tang balay,
yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian ong tanan ang batong
pagpabaked tang balay.
Ang Dios tang nagboat ta na,
ig makabebereng ang enged ong pama-dek ta!’‡
43 Animan agganingo ong nindio, ang inadian tang Dios komiten ong nindio ig i-dol ong
mga taw ang pamagtoman ong kaliliagan na.
44 [Ang mabegtak ong batong narin, malapik-lapik. Ig ang mabegtakan ta sia, maremek-
remek ang enged!]”§
45 Pagabasi tang mga Pariseo ig ang mga pangolokolong padi tang mga palimbawang
na ni Jesus, naintindian nirang tanira tang agpataman na.
46 Animan gangaliliag da rin ang depen nira, piro gengeldan ong mga taw tenged
aggilalaen nirang propita si Jesus.

22

Ang palimbawa natetenged ong mabael ang kombida
(Lucas 14:15-24)

1 Nagtoldok sing oman si Jesus ang paggamit ta mga palimbawa.
2 Ganing tanandia, “Ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat ta tatang
adi asing nagsimpan tanandia ta mabael ang kombida para ong kasal tang ana nang lali.
3 Asing kakaldawan da tang kasal ig simpan da tang tanan, nanobol tang adi ong mga
torobolon na ang goyan da tang mga taw ang pinangimbitar na. Piro indi maliliag ang
paning tang mga taw.
4 Animan sinobol na pa enged tang doma pang mga torobolon na. Ganing tang adi,
‘Aningen mi tang mga pinangimbitaro ang napagpatay da tang mga bakang sodo may
ang doma pang mga ayep ang pinatambek, ig mandian simpan da tang tanan. Animan
paning da tanira tarin para mamangombida.’
5 Piro ang mga taw ang pinangimbitar indi enged mamagintindi. Namagpadayon
lamang ong mga boroaten nira. Ang doma napaning ong koma, ang doma nagintindi
tang nigosio nira.
6 Ig ang doma, dinep nira tang mga torobolon tang adi, pinanlaban ig pinamatay nira.
7 Dorong kasisilagen tang adi! Ang bindoat na, sinobol na tang mga sondalo na ang
pamatayen tang mga namamatay ong mga torobolon na ig sirokon tang bilog ang siodad
nira.
8 Pagatapos, ginoyan na tang doma sing mga torobolon na ig ganing, ‘Ang kombida
ong kasal tang anao listo ra, piro ang mga pinangimbitar belag ta bagay ang mag-
pasakep.
9 Animan paning amo ong mga karsada ang doro tang mga pamansita-lib, oman
imbitaren mi tanirang tanan tarin.’
10 Ig napanaw tang mga torobolon. Napaning tanira ong mga karsada, ig ang tanan
ang nabagat nira, mo-ya man obin malain, inimbitar nira. Ig ang kombidan na-mok ta
taw.

‡ **21:42** Salmo 118:22-23 § **21:44** Isaias 18:14-15

11 “Indi naboay, siminled tang adi tenged galiliag ang itaen na tang mga bisita.
Mandian, may tatang taw ang inita na don ang indi nanimara tang lambong na ang para
ong kombida.
12 Ganing tang adi ong nandia, ‘Tangay, angay siminleda tarin ang india nanimara?’
Piro ang taw ang asi indi enged minibek-ibek, tenged anday masabat na.
13 Animan ganing tang adi ong mga torobolon na, ‘Lapoton mi tang mga kalima na
asta kakay na ig ibanggil mi don ong loa ong maki-lep! Magini-yak tanandia don ig
komayeget tang mga isi na.’ ”
14 Oman dayon ang minaning si Jesus, “Doro tang aggoyan tang Dios ang magpasakep
ong inadian na, piro ge-ley lamang tang agpiliken ang manga-led.”

Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

15 Namagalin tang mga Pariseo don ig namagampang-ampang tanira mga monopa
depdepen nira si Jesus ong mga pamitala na.
16 Animan pinapaning nira ong ni Jesus tang mga sinagpan nira aroman ka tang mga
tawan ni Herodes. Pagakabot tang mga sinobol ang asi ong ni Jesus, ganing tanira,
“Maistro, gata-wanan amen yawa india pagbo-li, ig pario tang pagpama-dek mo ong
tanan. India pagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira, kondi agtotoldok
mo lamang tang kamatodan natetenged ong kaliliagan tang Dios ang boaten tang mga
taw.
17 Animan, mga ong nio, sigon ong Katobolan ta, tama ka bato ang itang mga Judio
magbayad ta bois ong Adi tang Roma* obin indi?”
18 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nirang malain. Animan ganing ong nira,
“Mga traidor amo! Angay agsobokano nindiong depdepen ong te-ma ming asia?
19 Abir, ipaita mi ong yen tang koartang aggamiten ong pagbayad ta bois.”
Ig dinawatan ka nira.†
20 “Ninopang itsora na ig ninopang aran tang nasolat tarin?” tang te-ma ni Jesus.
21 “Ang Adi tang Roma,” tang sabat nira.
Ig ganing si Jesus, “Mga maning don, i-dol mi ong adi tang para ong adi, ig i-dol mi ong
Dios tang para ong Dios.”
22 Pagabasi nira ta si, pisan tanirang nangabereng. Animan namagalin da lamang
tanira.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga patay
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Ong kaldaw kang asi, may atan kang mga Saduseo ang namampaning ong ni Jesus
para mane-ma. Tanira tatang sikta tang mga Judio ang indi pamagparet ang maboing
moman tang mga patay.
24 Ganing tanira ong ni Jesus, “Maistro, ganing tang tobol ni Moises, mga mapatay
tang lali ang anday ana nira tang katawa na, ang logod tang lali dapat katawaen na tang
babay ang asing nabalo, agod magkatinir tanira ta ana para ong laling napatay.‡
25 Mandian, asing tokaw may pitong mamaglogod ang poros lali. Napangatawa tang
kakan ig napatay ang anday ana nira. Oman ang yadoang logod nangatawa ong babay
ang nabalo,
26 piro napatay si kang anday ana nira. Maning ka ta si tang nainabo ong ya-lo, sa-sad
ong yapito.
27 Ang pitong mamaglogod, napangatawa ong babay ig poros nangapatay ang anday
ana nira. Asing ori ra, ang babay napatay ka.

---

* **22:17** Ang Adi tang Roma aggoyan ta “Emperador” mga ong Tagalog. Mga ong bitalang Grigo, “Cesar”. † **22:19** Ang dinawat nira ay tatang koartang mital ang aggoyan ta “dinario”. ‡ **22:24** Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6.

28 Mandian, ong oring kaldaw, mga boien ang moman tang mga patay, sinopa ong
nirang pito tang magimo sing katawa tang babay? Tenged tanirang tanan nagimong
katawa na."
29 Ganing si Jesus ang siminabat, "Doro amo ka kamali, tenged indi amo gangaintindi
tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan. Ig indi amo ka gangaintindi mga monopag
kamakagagaem tang Dios.
30 Tenged ong kaldaw ang boien ang moman tang mga patay, indi ra tanira mam-
agkaratawan tenged pario ra tanira ong mga anghil ong langit.
31 Ig mga natetenged ka ong pagboing oman ong mga patay, midio indi enged gabasa
mi ong Kasolatan tang inaning tang Dios ong nindio
32 ang ganing, 'Yo tang Dios ni Abraham, ni Isaac, ig ni Jacob.'§ Piro ang Dios, belag ta
Dios tang mga patay. Tanandia Dios tang mga boi."
33 Pagabasi ta si tang mga taw, pisan tanirang nangabereng ong mga agtotoldok ni
Jesus.

Ang tobol ang kaimportantian ong tanan
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

34 Asing pagatako tang mga Pariseo ang pirdi tang mga Saduseo ong mga bitala ni
Jesus, namagsimet sing oman tanira ba-lo si namampaning ong ni Jesus.
35 Tatang manigtoldok ang dorong gata-wanan na ong Katobolan ni Moises, ya ray
ang nane-ma ong ni Jesus para sobokan na.
36 Ganing tang manigtoldok ang na ong ni Jesus, "Maistro, ong tanan ang Katobolan,
aypa tang kaimportantian?"
37 Ganing si Jesus ang siminabat, " 'Gegman mo tang Ampoan mong Dios ang de-dek
ong popotokon mo, bogos ong nem mo, ig bogos ong kinaisipan mo.'*
38 Sia tang kaimportantian ang tobol ong tanan.
39 Maning ka ta si tang yadoa, 'Gegman mo tang masig ka taw mo† pario tang
paggegma mo ong sadili mo.'‡
40 Ang doroang tobol ang narin, yay ang agpagalinan tang tanan-tanan ang Katobolan
ni Moises asta ang mga sinoldok tang mga propita asing tokaw."

Ang maliag yaning tang titolong "Inampo ni David"
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Asing pamagsirimet-simet pa tang mga Pariseo don ong ni Jesus, sine-ma na tanira
ang ganing,
42 "Sigon ong gata-wanan mi natetenged ong Cristo,§ sinopa tang kamepet-mepetan
ang pinagalinan na? Ninopa tanandiang inampo?"
"Inampo tanandia ni Ading David," tang sabat nira.
43 Oman ganing si Jesus, "Mga maning don, angay 'Gino' tang ginoy ni David ong
nandia? Tenged asing ginaeman si David tang Ispirito Santo, maning ta na tang binitala
na:
44 'Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:
Komaronga ong yen ang to,
asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.'*

---

§ **22:32** Na tang inaning tang Dios ong ni Moises asing naboay dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6. * **22:37** Deuteronomio 6:5 † **22:39** "masig ka taw mo." Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo ‡ **22:39** Levitico 19:18 § **22:42** "Cristo." Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." Telekan ong Bokabolario. * **22:44** Salmo 110:1

45 Mandian, mga ‘Gino’ tang ginoy ni David ong Cristo, monopa maning mi ang tanandia
inampo ni David?”†
46 Anday nasabat maski tata ong nira tang te-mang asi ni Jesus. Ig mimpisa don anda
ray mangas ang mane-ma pa ong nandia.

23

Indi patoladan mi tang mga manigtoldok ig ang mga Pariseo
(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43, 46; 20:45-46)

1 Pagatapos ta si, minitala si Jesus ong mga taw ig ong mga sinagpan na.
2 Ganing tanandia, “Ang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga Pariseo yay ang
sinaligan ang magpaintindi tang Katobolan ni Moises.
3 Animan tomanen mi tang agtotoldok nira ong nindio. Piro indi patoladan mi tang
agboaten nira, tenged indi agtomanen nira tang agbibitala nira.
4 Agpabelatan nira tang mga taw ong dorong mga toromanen nira, piro indi enged
agboinan nira tang tarakanen ang asi agod makayan nira tang kabelatan.*
5 Ang tanan ang agboaten nira ong pagtoman ong Katobolan, paita-ita lamang ong
mga taw agod dayawen tanira. Agpabaelen nira tang mga pilaktiria† nira ang agbebe-
ket ong toto ig ong kabala nira, ig agpāboaten nira tang mga rambay-rambay‡ ong
sidsidan tang mga lambong nira agod aningen ka madinioson tanira.
6 Mga ong simban ig ong mga kombida, ang kaliliagan ang enged nira, komarong ong
masisinlong kalarongan ang para ong mga importanting taw.
7 Ig mga don ong plasa, ang kaliliagan nira, salodoan tang mga taw ig goyan ta
‘Maistro.’
8 Piro yamo, indi amo magpagoy ta maistro ong aroman mi, tenged mamaglogod amo
ig tambilog lamang tang Maistro mi— yo.
9 Indi amo maggoy maski ong ninopa ta ‘Tatay’ tarin ong tanek, tenged tambilog
lamang tang Tatay mi— ang Tatay ang asi ong langit.
10 Ig indi amo magpagoy ta ‘Magino,’ tenged tambilog lamang tang Magino mi— yo,
ang Cristo.
11 Ang ga-tang ang alawig ong nindio, dapat tanandia tang magsirbi ong mga aroman
na.
12 Ang pagpalawig tang sadili na, ipababak. Ig ang pagpababak, tanandia tang
ipalawig.”

Binitalan ni Jesus tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga Pariseo
(Marcos 12:40; Lucas 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 “Kailo amo kang manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga Pariseo! Makaeled
tang kaboton mi, tenged ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Agsagangen mi tang
mga taw agod indi tanira ma-pen ong inadian tang Dios. Indi amo maliag ang pasakep
ong nandia, ig aggawidan mi pa tang mga taw ang gangaliliag ang magpasakep.
14 [“Kailo amo kang mga manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga Pariseo! Ang
pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Agkalawen mi tang mga pagkabetang tang mga

† **22:45** Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing “yen ang Gino.” Telekan ong Bokabolario, ong “Inampo ni David.” * **23:4** Asing tokaw, poira ong Katobolan ni Moises, namagdolang pa tang mga Pariseo ta doma pang mga tobol ang dorog kaigpit ang agpareges nirang tomanen, asta ra ka ang dorong mga bagay ang agbawalen nirang boaten. Tenged tarin, liniwagan ta mo-ya tang mga taw ong pagtoman nira ong rilihion nira bilang mga Judio. † **23:5** Ang “pilaktiria” tatang kahon-kahon ang ge-ley ang agbetangan ta solat ang bitalang nagalin ong Sagradong Kasolatan. Ang mga kahon-kahon ang asi agbebe-ket tang mga lali ong toto ig ong kabala nira ong oras ang ba-lo mamangadi. ‡ **23:5** Ang “rambay-rambay” ong lambong ta taw pagpademdem ong nandia ang magtoman tanandia ong mga tobol tang Dios.

babay ang balo, asta ang balay nira. Oman pamagpaita-ita amo ang moro-ya amo ong
pagpangadi mi ta dorog kaboat ong talongan tang mga taw. Animan magimong mas
mabelat pa tang silot ong nindio!]§

15 "Kailo amo kang manigtoldok tang Katobolan ig mga Pariseo! Tenged ang pagto mi
ong Dios paita-ita kaman! Pagalig-alig amo ong bilog ang kalibotan para makombinsir
amo maski tanga tawan lamang agod magparet ong mga toldok mi. Piro mga makom-
binsir mi ra ngani, agboaten mi tanandiang sobra pa ong nindio agkalain ig ang tegkan
na i-lek lamang ong impirno.

16 "Kailo amo ka kaman, yamong mga boray ang pamagantabay ong mga taw! Tenged
pamagtoldok amo ang ganing, mga ang taw mangako ig manompa pa ang ganing, 'Pa-
dek tang Timplo!' maski indi ra tomanen na tang pangako na. Piro mga manompa
tanandia ig ang bolawan ang don ong Timplo yay ang boaten nang tistigos, ganing amo
ka, kaministiran ang tomanen na enged tang sinompan nang asi.
17 Mga beyeg amo ig mga boray! Ong aypa tang mas importanti— ang bolawan obin
ang Timplong pagpasagrado ong bolawan ang asi?
18 Ig pamagtoldok amo ka, mga ang taw manompa ig boaten nang tistigos tang
altar, maski indi ra tomanen na tang sinompan na. Piro mga manompa tanandia ong
bolontad ang agbe-tang ong altar, ganing amo ka, kaministiran ang tomanen na enged
tang sinompan na.
19 Mga boray amo! Aypa tang mas importanti— ang agbobolontad obin ang altar ang
pagpasagrado ong bolontad? Ang altar!
20 Animan mga ang taw manompa ong altar, panompa tanandia ong altar asta ra ong
tanan ang agbobolontad don.
21 Ig mga ang taw manompa ang ganing 'Pa-dek tang Timplo!' maliag yaning agboaten
na kang tistigos tang Dios, tenged don gistar tang Dios.
22 Ya ka, mga ang taw manompa ang ganing 'Pa-dek tang langit!' maliag yaning
panompa tanandia asta ra ong trono tang Dios, ig ong Dios ang mismong kakarong don.*

23 "Kailo amo kang manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga Pariseo! Ang pagto
mi ong Dios paita-ita lamang! Maderep amo ong pagtorol ong Dios ta tampolok ang
porsinto tang pa-bat mi asta ang mga daon ang pagpasabor ong pamangan. Piro ong
dobali ta sia, indi amo enged pamagintinding magboat tang mas importanting mga
tobol tang Dios ang ganing dapat ita magboat ta mato-lid ong masig kataw ta, magimong
masine-bekanen ig mataligan ong tanan ang bagay. Dapat magtorol amo ka kaman tang
tampolok ang porsinto, piro indi lipatan mi tang mas importanting mga tobol.
24 Boray amo ka kaman, yamong mga pamagantabay ong mga taw! Ang agboaten
ming asia midio agsaraen mi tang mga ayep-ayep ang gege-ley ong irinemen mi, piro
agte-len mi pa tang mababael ang ayep pario ong kamilio.†

25 "Kailo amo kang mga manigtoldok tang Katobolan ig mga Pariseo! Ang pagto mi
paita-ita lamang! Aglimpion mi ta mo-ya tang loa tang mga baso ig mga platon mi,

---

§ **23:14** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. * **23:22** Sigon ong kaogalian tang mga Judio asing timpo ni Jesus, indi dapat ibitala tang sagradong aran tang Dios. Animan mga mangako tanira, indi gamiten nira tang aran tang Dios ong pagpanompa nira. Piro ang doma ong nira, mga matapos ang manompa, maosay ang magrason-rason ang maning belag ta talak maski indi tomanen nira tang sinompan nira, total indi ginamit nira tang aran tang Dios mismo. Piro ang maliag yaning ni Jesus tarin ong 23:16-22 ay kaministiran tomanen ta enged tang tanan ang binitala ta. † **23:24** Maliag yaning, ang domang mga Pariseo maderep ong pagtoman tang mga ge-ley ang mga tobol ang belag ta masiadong importanti, piro agbaliwalaen nira tang mas importanting mga katobolan tang Dios.

piro ang teled ay maboling pario ka ong mga popotokon mi tenged ponok ta katakab
ig kalainan.‡
26 Boray amo, yamong mga Pariseo! Limpion mi kang lagi tang teled tang baso mi, ig
ong maning don magimong limpio ra ka tang loa na.
27 "Kailo amo ka kaman ang manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga Pariseo! Ang
pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Ang kalimbawan mi pario amo ong mga pantion
ang pinintoran ta kolit ig masinlong pa-dekan ong loa, piro ong teled dorog kakalpot ig
poros doli ta patay.
28 Maning atan amo enged tenged mga pa-dekan amo tang mga taw, mato-lid tang
agboaten mi, piro ong matod poros lamang paita-ita, tenged ong teled tang mga
popotokon mi doro amo kalain ang mga taw."

Ang silot ang marisibi nira
(Lucas 11:47-51)

29 "Kailo amo kang mga manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga Pariseo!
Makaeled tang kaboton mi, tenged ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Agpaobra
mi tang mga pantion tang mga propita ang nangapatay asing tokaw, ig agpasinlon mi
tang lebengan tang mga taw ang nangaboi ang mato-lid.
30 Ig agganing amo, 'Mga taw ami ra rin asing timpo tang mga kamepet-mepetan
amen, indi ka enged patayen amen tang mga propita tang Dios, pario tang bindoat nira.'
31 Piro ong inaning ming asia, agrisibien mi ang mga inampo amo ka kaman tang mga
taw ang namamatay ong mga propita!
32 Ala, taposon mi tang kalainan ang inimpisan tang mga kamepet-mepetan mi!
33 Mga traidor amo, mga irinsia amo ta mga ma-kal ang dalitan! Indi maimong indi
amo sintinsian ang silotan ong impirno!
34 Tenged manobolo pa ong nindio ta mga propita, mga taw ang dorong inadalan nira,
ig mga maosay ang mga manigtoldok tang bitala tang Dios. Ang mainabo, patayen mi
tang doma, ig ang doma ilansang mi ong kros. Ang doma patakan mi tang palo ong mga
simban mi ig maski ong aypa tanira mamanikad, rotoson mi ig paliwagan.
35 Yay sia ang yamo tang manabat ong kamatayen tang tanan ang mga taw ang
mato-lid ang pinamatay tarin ong kalibotan, mimpisa pa ong pagpatay ong ni Abel§
ang binilang dang mato-lid, sa-sad ong pagpatay ka ong ni Zacarias, ang ana ni
Baraquias.* Pinatay mismo tanandia tang mga kamepet-mepetan mi ong Timplo, don
ong pagtetengan tang altar ig ang logar ang agganingen sagrado.
36 Ong matod, yamong mga taw ong timpong na, yamo tang silotan tenged ong tanan
ang bindoat nirang asi."

Ang paggegma ni Jesus ong mga taga Jerusalem
(Lucas 13:34-35)

37 Dayon ang minaning si Jesus, "Ay yamong mga taga Jerusalem! Angay agpatayen mi
tang mga propita ig agbanggilen mi tang mga agtobolon tang Dios ong nindio? Kaboay
da tang andemong imesen amo ig sagodon, pario ong manong lo-lokan ang pagimes
tang mga boto na ong adalem tang kalipapa na, piro indi amo maliag.
38 Mandian bāla amo ra lamang ong mga sadili mi. Pabayan da lamang tang logar
ming mapegnak.
39 Tandan mi narin: Indio ra enged itaen mi asta indi komabot tang kaldaw ig
mamaganing amo, 'Dayawen tang kakabot ang sinobol tang Dios!' "

‡ **23:25** Ang mga pangolokolo ong mga Judio maderep ong pagtoman tang Katobolan ni Moises, labi ka enged ang mga tobol natetenged ong pamangan ang agbawalen, asta ong tamang pagrilimpion. Piro sia teta paita-ita lamang. Tenged ang doma ong nira mga ispotan ig agdegdegen pa nira tang mga taw ong pagpabolontad ta sobra pa ong para ong nira. § **23:35** Genesis 4:8 * **23:35** 2 Cronica 24:20-21

24

Natetenged ong pagdistroso tang Timplo
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Oman dayon ang limindoa si Jesus ong Timplo ig asing papanaw da, napalenget ong
nandia tang mga sinagpan na. Sinoldok nira ong nandia tang Timplo asta ang domang
mga pina-deng don.
2 Oman ganing si Jesus ong nira, "Gitaen ta ka kaman tang tanan ang asia. Piro tandan
mi na: Komabot tang kaldaw ang anda enged ay mabo-wan ong mga batong pamagtara-
paw ta-pawan ang asia. Mangapegnak ang tanan!"*

Ang kaliwagan ang komabot
(Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)

3 Siminakat si Jesus ong Bokid tang Kaoliboan ig don kiminarong. Napalenget ong
nandia tang mga sinagpan na ang tanira-tanira lamang ig ganing, "Begay ami ka
nio mga tanopa mainabo tang inaning mong mapegnak tang Timplo, ig onopay mga
pasinial mga alenget da tang pagbalik mo ig mga kataposan da tang kalibotan."
4 Siminabat si Jesus ang ganing, "Magandam amo agod indi amo maloko ta maski
sinopa.
5 Tenged yading mamansikabot ang magekel tang arano, ig kada tata magpailala ang
tanira ono tang Cristo. Ig dorong maloko nira.
6 Animan indi amo mangelba mga mabasi amo ta pamaggiran ong alenget, ig
mga mabalita amo kang may gira ono ong domang banoa. Ang mga bagay ang na
kaministiran ang mainabo, piro belag pa ta sia tang kataposan tang kalibotan.
7 Mamaggiran tang mga nasion ig mamagkorontran tang mga inadian. Manlinog ong
sari-saring mga logar ig magkatinir ta grabing letem.
8 Piro ang tanan ang narin, impisa pa lamang tang mga kaliwagan ang komabot, pario
ong tatang babay ang palanganaen ang ba-lo pa lamang pagpasit.
9 "Ong mga kaldaw ang asi, asilagan amo tang tanan ang taw ong tanan ang mga
nasion tenged ong pagto mi ong yen. Depen amo nira ig yintriga amo ong mga taw ang
mamagsilot ong nindio, ig ang doma ong nindio pamatayen ang enged.
10 Ong timpo kang asi, doro rang mga taw ang taliodan da nira tang pagto nira ong
yen tenged ong dorong mga kaliwagan ang gapasaran nira. Oman asilagan ig traidoron
nira tang mga kapario nirang pamagto.
11 Yading lomboang bo-lien ang mga propita ig dorong maloko nira.
12 Maski ong aypang logaray, dorong magboat ta kalainan, animan ang paggegma
tang kayadian ong masig ka taw nira manlasay da.
13 Piro ang magagoanta ig magpadayon ang magtoman ong yen asta matapos tang
tanan ang kaliwagan, tanandia yay ang malibri.
14 Ig mapatako ra ong bilog ang kalibotan tang Mo-yang Balita natetenged ong
paggaraemen tang Dios bilang adi, agod sia maba-yan tang tanan ang nasion, ba-lo
komabot tang kataposan."

Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios
(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)

15 Ganing pa si Jesus, "Asing tokaw ang propitang si Daniel nagpatako ang ganing,
ong parakaboton may tenled ong Sagradong Logar ang dorog kalain, ang aggoyan ta

* **24:2** Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tenged sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios.† (Yamong mga pamagbasa, intindien
mi ta mo-ya tang maliag yaning ta na.)
16 Animan mga itaen mi ra narin ang don da ong Timplo, ang mga taw ang pamansis-
tar tarin ong Judea, kaministiran ang mamanikad dang lagi ong kabobokidan.
17 Ang taw ang don ong loa tang balay na, dapat indi ra tenled ong balay na para
mangomit ta maski onopa.
18 Ya ka mga may taw don ong bokid, dapat indi ra molik para mangomit tang takol
na.
19 Ong mga kaldaw ang asi, kailo ka tang mga pamagabdet asta ang mga pamagpatiti,
tenged liwagan tanira
20 ong pagpantalok nira. Magampo amo ong Dios ang balampa indi māton ong
timpong malamig obin ong Kaldaw ang Igperenay.
21 Tenged ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw mapasar ta sobrang kaliwagan.‡ Anda
pang pisan ay nainabo ong kalibotan tang pario ong kaliwagan ang na. Ig anda ra kay
mainabo pang pario ta sia asta tanopa.
22 Ong matod, mga indi rin padipoton tang Dios tang timpong asi ta kaliwagan, anda
enged ay mabo-wan maski tanga tawan. Piro tenged ong mabael ang kate-bek na ong
mga taw ang pinilik na, padipoton tang Dios tang timpong asi.

23 "Ong mga kaldaw ang asi, mga may maganing ong nindio ang, 'Asia ra tang Cristo!'
obin may maning, 'Way, asia ka!' indi amo magparet.
24 Tenged may mamansiloa atan ang mga taw ang maganing tanira ono tang Cristo, ig
may atan kang maganing tanira ono propita ang sinobol tang Dios. Magpaita tanira ta
mga milagro ig makabebereng ang mga bagay ong kaliliagan nirang maloko tang mga
taw, mga poidi lamang asta ang mga pinilik tang Dios.
25 Animan tandan mi na! Agbebego rang lagi tang mga bagay ang na mintras indi pa
gainabo.

26 "Animan mga may maganing ong nindio nga ang Cristo asi ono ong bokid, indi amo
enged paning don. Ig mga may maning, asia tanandia ong teled tang balay, indi amo
enged magparet.
27 Tenged mga yo, ang Ana ta Taw, magbalik da, ang itaen mi don midio koldap ang
golpi ra lamang mangayag magalin ong tere-lan tegka ong gako-pan.
28 Pario tang sarabien ang ganing, 'Mga aripa tang mga ogak pamagolag, don toga tang
ayep ang patay.' "

Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan
(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)

29 Ganing pa si Jesus, "Matapos lamang tang sobrang kaliwagan ong timpong asi,
mangi-lep tang kaldaw ig ang bolan indi ra mangayag. Mangabo-log tang mga bitokon
ig pakedegen tang tanan ang aggitaen ong langit.
30 Ig itaen ong langit tang pasinial ang yo, ang Ana ta Taw, alenget dang magbalik,
ig ang tanan ang mga taw ong kalibotan mamagini-yak ong sobrang eled nira. Tenged
itaeno nira ang tatabid ong mga onom, ang pagekelo tang makabebereng ang gaem ig
kadengegan.

---

† **24:15** Ang mga bitalang "Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios" ay nagalin ong Daniel 9:27, 11:31 ig 12:11. Sigon ong doma, ang agganingen tarin yay ang tatang dios-diosan ang bintang ni Aristocus Epiphanes ong teled tang primirong Timplo tang mga Israelita don ong Jerusalem asing 168 B.C. Piro sigon ong doma, ang maliag yaning ni Jesus tarin yay ang bindoat tang mga taga Roma asing 70 A.D. asing linangga nira tang ba-long Timplo. Ig sigon ka ong doma, ang agganingen tarin ang Maniglangga, yay ang kontra-Cristo ang komabot pa, ba-lo magbalik si Jesu-Cristo ong kalibotan. ‡ **24:21** Ong bitalang English, "Great Tribulation".

31 Ong mapoirsang tonog ta torotot, tobolono ra tang yen ang mga anghil ang
magsimet da tang tanan ang taw ang piniliko, magalin ong tanan ang parti tang
kalibotan.”

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos
(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)

32 “Intindien mi tang adal ang nagalin ong papa tang igos: Mga itaen mi narin ang
pangolbot da, gata-wanan ming alenget da tang koarisma.
33 Pario ka ta si, mga itaen mi ra nganing gainabo ra tang mga bagay ang inaningo
ong nindio, mata-wanan ming indi ra maboay, komabot da tang timpong asi ig madalio
rang magbalik.
34 Tandan mi: May doma ong mga taw ang gangaboi mandian ang kabotan pa nira
tang tanan ang mga bagay ang nang mainabo.
35 Malipat tang langit may ang tanek, piro ang yen ang mga bitala magpadayon ang
anday kataposan.”

Anday gatako mga tanopa magbalik si Jesus
(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36)

36 “Piro anday taw ang gatako mga tanopa komabot tang kaldaw ang asi obin oras.
Maski ang mga anghil ong langit, maski yo, ang Ana mismo tang Dios, indio ka gatako.
Ang Dios ang Tatay lamang tang gatako ta sia.
37 Ang agboaten tang mga taw ong timpong magbaliko, magkapario tang asing timpo
pa ni Noe.
38 Ong timpong asi, ba-lo kiminabot tang bonaw, anday domang aggintindien tang
mga taw kondi pamamangan ig pamanginem, pamangatawa ig agpakatawa, asta ra
lamang ong kaldaw ang siminay da Noe ong mabael ang barko ang aggoyan ta arka.
39 Oman kiminabot tang bā ang anday kalaom nira ig nangapatay tang tanan ang
nangabo-wan. Maning ka ta si ong timpong magbaliko. Ang mga taw, anda kay kalaom
nira ang komaboto ra.
40 Ong oras ang asi, mga may doroang laling pamagobra ong bokid, ang tambilog e-lan
ong langit ig ang tambilog bo-wanan.
41 Obin mga may doroa nga babayan ang pagkatodan ang panlebek, e-lan ong langit
tang tambilog ig ang tambilog bo-wanan ka.
42 Animan magimong listo amo ig pirming simpan, tenged indi amo gatako mga
tanopa komabot tang Gino mi.
43 Isipen mi narin: Mga gata-wanan lamang tang may nandia tang balay mga onopang
orasay komabot tang takawan, bantayan na enged agod indi ma-led tang balay na.
44 Animan yamo, kaministiran ang magbantay amo ig pirming listo. Tenged yo, ang
Ana ta Taw, komaboto ong oras ang indi gelaten mi.”

Ang mataligan ang torobolon ig ang belag
(Lucas 12:41-48)

45 Nagistoria pa si Jesus ong nira ong palimbawang na. Ganing tanandia, “Ang mataligan ig matakong torobolon, yay ang boaten tang may nandia tang balay ang ingkargado
ong domang mga torobolon na, ig ya kay ang magtorol ong nira ta pamangan ong
tamang oras.
46 Masoirti tang torobolon ang asi mga kabotan tanandiang pagboat tang kateng-
danan na ong pagbalik tang agalen na.
47 Sigoradong boaten da enged tanandiang ingkargado ong tanan ang pagkabetang
tang agalen na.
48 Piro mga malain tang torobolon ang asi, maning ong sadili na, ‘Maboay-boay pa
ba-lo magbalik tang agaleno.’

49 Ig impisan na rang bogbogon tang aroman nang mga torobolon, asta magiga-pen
da ang mamangan ig manginem ong mga manigpabaleng.
50 Oman komabot tang agalen na ong kaldaw ang indi enged gelaten na, ig ong oras
ang indi gata-wanan na.
51 Dayon da tanandiang kastigon tang agalen na ta dorog kaliwag, ba-lo ibanggil ong
logar ang para ong mga taw ang paita-ita lamang tang pagto nira. Don tanandia magini-
yak ang aroman nira ig komayeget tang mga isi na."

25

Ang palimbawa natetenged ong tampolok ang soltiras

1 "Pag kabot tang kaldaw ang asi, ang mainabo ong inadian tang Dios mapapario ong
istoriang natetenged ong tampolok ang soltiras asing may kasalan. Sigon ong kaogalian
nira, ang mga soltiras ang asi namagekel ta mga kingki nira ig namansipanaw da para
mamansibagat ong laling karasalen.
2 Ang lima ong nira anday isip nira, piro ang lima maorosay ta kinaisipan.
3 Ang limang asing anday isip nira, namagekel ta mga kingki nira, piro indi tanira
namagekel ta langis ang pangrisirba.
4 Piro ang mga soltiras ang morosay, namagekel ang lagi ta bastanting langis nira.
5 Mandian ang nainabo, nātrasong kiminabot tang laling karasalen, animan pinoyat
da tanira ig nangapoyat ang tanan.

6 "Asing tenganan da, may miniteg ang ganing, 'Asia ra tang laling karasalen! Dalien
mi, bagaten mi ra!'
7 Nangapoaw tang tampolok ang asing soltiras ig linisto nira tang mga kingki nira.
8 Ganing tang mga soltiras ang anday isip nira ong mga soltiras ang morosay, 'Olday
ami ka nindio ta langis, maski ge-ley lamang. Way, ang mga kingki amen madali rang
mapatay!'

9 "Piro ganing tang mga soltiras ang may isip nira, 'Indi poidi, tenged mga oldan amo
pa yamen, parario itang mangalo-tan. Paning amo ra lamang ong mga manigpabakal
ig mamakal amo ta para ong nindio.'
10 Animan namansipanaw da tang limang soltiras ang asi para mamakal ta langis.
Pagapagalin lamang nira, ya kay ang pagkabot tang laling karasalen. Ig ang limang
simpan ang lagi, nangatabid ong nandia ang napaning ong kombida. Paga-led nira ong
kombidan, dayon dang siniradoan tang portan.

11 "Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot da tang aroman nirang mga soltiras ang nama-
makal ta langis, ig namansigoy tanira ong loa ang ganing, 'Magino, pa-leday ami ka!'

12 "Piro ganing tang lali, 'Indio gailala ong nindio.' "

13 Oman dayon ang minaning si Jesus, "Yay sia ang kaministiran ang magimong listo
amo ig pirming simpan, tenged indi amo matako mga tanopa obin onopang kaldaway
obin oras tang pagkaboto."

Ang palimbawa natetenged ong mga torobolon ang inintrigan ta koarta (Lucas 19:11-27)

14 Nagistoria pa si Jesus ong nira ong tata pang palimbawa ang ganing, "Ang paggarae-
men tang Dios bilang adi pario ong bindoat tang tatang taw ba-lo tanandia nagbiahi ong
alawid ang logar. Ginoyan na tang mga torobolon na ig inintrigan na tanira tang mga
manggad na para ipapanaw nira ong nigosio.

15 Ang kada tata ong nira, sindolan na sigon ong abilidad na ong pagnigosio. Ang tata
sindolan na ta 5,000 ang pidasong koartang bolawan;* ang tata 2,000 ang pidaso, ig ang
tata pa sindolan na ka ta 1,000. Oman dayon da tanandiang nagalin.
16 Ang torobolon ang sindolan ta 5,000 ay nagnigosiong lagi ig naganansia tanandia
ta 5,000 ka.
17 Ya kay ang bindoat tang sindolan ta 2,000, ig naganansia ka tanandia ta 2,000.
18 Piro ang inintrigan ta 1,000, napanaw ig nagali ong tanek, oman limbeng na tang
koartang sindol ong nandia tang agalen na ang dapat inigosio na rin.
19 "Pagata-lib tang naboay ang timpo, nagbalik tang agalen nira. Pinampagoy na tang
mga torobolon na para mata-wanan na mga pirapa tang naganansia nira ong koartang
inintriga na.
20 Ang torobolon ang sindolan ta 5,000 yay na-kaw ang napalenget ong agalen na ig
ganing, 'Magino, inintrigano nio ta 5,000. Nani tang 5,000 ang sindol mo ong yen ig ang
5,000 kang ganansiao.'
21 " 'Mo-ya!' ganing tang agalen na, 'Mo-yāng torobolon! Yawa, nataligana ong ge-
ley ang kantidad. Animan mandian intrigana ra yen ta mas mabael ang kantidad.
Mangalipaya ka ang aromano!'
22 "Oman ang torobolon ang sindolan ta 2,000 napalenget ka. Ganing tanandia ong
agalen na, 'Magino, inintrigano nio ta 2,000. Nani tang sindol mo ong yen ang 2,000 asta
ang 2,000 kang ganansiao.'
23 " 'Mo-ya!' ganing tang agalen na ong nandia, 'Mo-yāng torobolon! Yawa, nataligana
ong ge-ley ang kantidad. Animan mandian intrigana ra yen ta mas mabael ang
kantidad. Mangalipaya ka ang aromano!'
24 "Ig napalenget ka tang ya-lo ang inintrigan na ta 1,000. Ganing tang torobolon
ang na, 'Gata-wanano ang yawa maigpit ang taw. Agkomiten mo tang ganansia tang
binedlayan ta doma, ig maski belag ta yawa tang nagloak, aggayegen mo.
25 Geldano ong nio, animan limbengo lamang tang koarta mo ong tanek agod indi
malipat. Ya, nani tang 1,000 mo.'
26 "Ganing tang agalen na, 'Anday kointa mong torobolon! Tamadana! Gata-wanan
mo palang agkomiteno tang ganansia ig ang pa-bat maski belag ta yo tang nagbedlay?
27 Angay indi bino-log mo ong bangko tang koartao, agod mga mabaliko, makomito
asta ang tobo na?'
28 Oman ganing tang agalen ong domang mga torobolon, 'Komiten mi ong nandia tang
koartang 1,000 ig i-dol mi ong torobolon ang may 10,000 na.
29 Tenged ang kada tatang mataligan, oldan pa asta mandoro tang nandia. Piro ang
indi mataligan, maski ang ge-ley lamang ang inintriga ong nandia, sia komiten pa ka
enged ong nandia.†
30 Ala, ang torobolon ang asiang anday kointa na, i-lek mi don ong loa ong maki-lep.
Don tanandia magini-yak ig komayeget tang isi na.' "

Ang pagorosgaren ong oring kaldaw

31 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na ang ganing, "Mga yo, ang Ana ta Taw,
komabot ong mabael ang kayagano ig aromano tang tanan ang mga anghil, ya ray ang
oras ang komarongo bilang adi ong yen ang trono, para maggaem ong tanan.

---

* **25:15** "koartang bolawan." Ong bitalang Grigo, "talinto." Ang kantidad tang tanga koartan ang talinto pario tang sol ta tatang trabahador ong teled tang 15 ang takon. † **25:29** Ong palimbawang na, ang agalen tang mga torobolon yay ang Dios, ig ang mga torobolon yay ang mga sinakepan tang Dios. Ang maliag yaning tang koarta belag lamang ta koarta, kondi asta ang sari-saring mga abilidad obin kinata-wanan ang sindol tang Dios ong yaten. Ang mga narin, indi dapat italok ta kondi gamiten ta para ong ikakao-ya tang aroman tang pamagto. Ig mga mataligan ita ong grasia obin mga abilidad ang narisibi ta ong Dios, mas dolangan na pa enged.

32 Ong kaldaw ang asi simeten tang tanan ang taw tang tanan ang mga nasion
ong talongano. Oman belageno tanira ong doroang gropo pario tang pagpalbag tang
manigbadbad tang mga karniro ong mga kambing.
33 Ang mato-lid ang mga taw, ang kaparioan nira mga karniro ig ibetango ong yen ang
to. Ig ang mga taw nga ang kaparioan nira mga kambing ibetango ka ong yen ang wala.
34 Oman, bilang Adi, maningo ong mga taw ang gampir ong yen ang to, 'Inaloyan amo
tang Dios ang Tatayo! Tenled amo ig mistar ong inadian ang tinagana na ong nindio
mimpisa pa asing boaten tang kalibotan.
35 Aggaloyan amo enged tang Dios, tenged asing agle-meno, pinapano nindio. Ig asing
agkoaweno, pinainemo nindio. Asing dono ong logar mi bilang dayoan, pinadayono
nindio ong balay mi.
36 Ig asing anday lambongo, pinalambongano nindio. Asing pagmasito, sinagodo
nindio. Ig ang pagaprisō, binisitao nindio ig linipay.'
37 "Somabat tang mga taw ang mato-lid, 'Gino, tanoapa inita amen ang naletem ig
pinapana yamen, obin kinoawa ang pinainema yamen?
38 Tanoapa inita amen ang anday madayonan mo ig pinadayona yamen ong balay
amen, obin anday lambong mo ang pinalambongana yamen?
39 Ya ka tanoapa inita amen ang nagmasit obin napriso ig binisitā yamen?'
40 "Oman yo, ang Adi, somabato ong nira ang maning, 'Ong matod, asing bindoat mi
tang maning atan ong mga logodo,‡ maski ang kadibabakan ong pama-dek tang mga
taw, pario ra ka ang sia bindoat mi ong yen.'
41 "Oman yaningo ka ong mga taw ang gampir ong walao, 'Palawid amo tarin, yamong
mga sinompa tang Dios! Don amo ra lamang ong apoy ang indi enged mapatay-patay,
ang yay ang logar ang natagana ong ni Satanas may ong mga sinagpan na.
42 Tenged asing agle-meno, indio enged pinapan mi. Asing agkoaweno, indio
pinainem mi.
43 Asing dono ong logar mi ang anday madayonano, indio enged pinadayon mi ong
balay mi. Ya ka asing anday lambongo, indio ka sindolan mi. Ig asing pagmasito ig
pagapriso indio ka binisita mi.'
44 "Ig somabat ka tanira ang maning, 'Gino, tanoapa inita amen ang naletem ig
kinoaw, obin anday madayonan mo, obin anday lambong mo, obin nagmasit, obin
napriso ang indi ami nagtabang ong nio?'
45 "Yo, ang Adi, somabato ka ong nira, 'Ong matod, asing indi sinabangan mi tang
mga logodo, maski ang kadibabakan ong pama-dek ta taw, midio yo ra ka tang indi
sinabangan mi.'
46 "Animan sia tanira pālinen ig silotan asta ong tanopa. Piro ang mga mato-lid yay
ang oldan ta kaboing anday kataposan."

26

Plano para patayen si Jesus
(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Pagatapos ang nagtoldok si Jesus tang tanan ang na, ganing tanandia ong mga
sinagpan na,
2 "Gata-wanan ming doroa ra lamang kaldaw, Pista ra tang Pagta-lib tang Anghil,* ig
yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ra ong mga taw para ilansang ong kros."

‡ **25:40** Mga natetenged ong sinopa tang mga logod ni Jesus, telekan ong Mateo 12:48-50. * **26:2** Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Pista tang Pagta-lib tang Anghil."

3 Mandian, asing oras kang asi, ang mga mepet tang banoa may ang mga pangolokolo
ong mga padi pamagsimet da don ong palasio ni Caifas, ang yay ang kalawigan ang padi
nira.
4 Namagampang-ampang tanira mga monopa madep nira si Jesus ong talok, oman
ipapatay.
5 Ganing tanira, “Indi itōn ta ong kasagsagan tang pista, itaben magkagolo tang mga
taw.”

Bino-bokan ta pabanglo si Jesus
(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Mandian, asing don si Jesus ong bario tang Betania, napaning tanandia ong balay ni
Simon ang dating liproso.
7 Mintras pamangan tanira, pinalengetan si Jesus tang tatang babay. May aggekelan
nang tereldan ang boat ong batong midio marmol. Ang teled na tatang klasi ta pabanglo
ang dorog kamal, ig sia bino-bok tang babay ong kolo ni Jesus.
8 Asing itaen tang mga sinagpan na, pinangerepan tanira ig namagmoro-moro ang
ganing, “Aroy! Arangan da tang pabanglong asia!
9 Mga pinabakal pa sia, ang bayad na mabael ang kantidad, ig malimos pa rin ong mga
malilised.”
10 Piro gata-wanan ni Jesus tang agpagampangan nira, animan ganing tanandia ong
nira, “Angay pagpalabet amo ong babay ang na? Pabayan mi lamang. Ang bindoat nang
na ong yen dorog kasinlo.
11 Ang mga malilised pirming ka-pen mi ig poidi pang matabangan mi. Piro yo, indio
ra maka-pen mi ong maboay ang timpo.
12 Anda pa ngani, bino-bokano ra nandia ta pabanglo agod magimong simpan da tang
sinangonio mga ilbengo ra.
13 Agganingo ong nindio, maski ong aripa ipatako tang Mo-yang Balita tarin ong
bilog ang kalibotan, ang bindoat tang babay ang na ong yen magapil ka enged bilang
pagdemdem ong nandia.”

Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus
(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

14 Pagatapos ta si, si Judas Iscariote, ang tata ong tampolok may doroang apostolis ni
Jesus, napaning ong mga pangolokolo ong mga padi.
15 Nagigampang si Judas ong nira ang ganing, “Pirapa tang isol mi ong yen mga
tabangan amo yen ang depen si Jesus?” Binilangan ang lagi nira si Judas ta tolompolok
ang pidasong koartang silber.
16 Animan nagimpisa ra tanandiang nagelat ta tamang oras para maintriga na si Jesus
ong nira.

Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista
(Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

17 Asing kiminabot tang primirong kaldaw tang Pista tang Tinapay ang Anday
Pampalsa na,† napalenget ong ni Jesus tang mga sinagpan na ig nane-ma ang ganing,
“Ong ari ami pa magsimpan ta yapon ta para ong Pista tang Pagta-lib tang Anghil?”
18 Siminabat si Jesus, “Paning amo don ong lansangan, ong balay tang taw ang
inaningo ra ong nindio. Aningen mi tanandia ang, ‘Nagtoyon tang Maistro ang ganing,
kiminabot da tang oras na. Tarin ono tanandia magsilibra tang Pista tang Pagta-lib tang
Anghil ong balay mo, aroman na tang mga sinagpan na.’ ”

† **26:17** Kada takon, ang “Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na” agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon ong pagsilibra nira tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8.

19 Animan napanaw da tang mga sinagpan ni Jesus ig nagsimpan tanira tang panapon
nira para ong pista, sigon ong tobol na ong nira.

Sinopa tang magtraidor ong ni Jesus?
(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

20 Asing alikarem da, kiminarong da si Jesus para manapon, aroman na tang tam-
polok may doroang mga sinagpan na.
21 Mintras pamamangan tanira, ganing si Jesus ong nira, "Begen amo yen tang
kamatodan, yo, traidorono tang tata ong nindio tarin."
22 Pagabasi ta si tang mga sinagpan na, namagsinti tanira ig nane-ma tang kada tata
ong ni Jesus ang ganing, "Gino, yo ra bato?"
23 Ganing si Jesus ong nira, "Agganingo, tata ong nindio ang yen ang mga kasaro, ang
nagte-me ta tinapay ong mangkok ang na, yay ang magtraidor ong yen.‡
24 Yo, ang Ana ta Taw, mapatay sigon ong na-tang dang lagi ong Sagradong Kasolatan.
Piro kailo ka tang taw ang magtraidor ong yen! Mas mo-ya pa ong nandia, indi ra
lamang nataw."
25 Dayon ang minaning tang traidor ang si Judas, "Maistro, yo ra bato?" Ganing si Jesus
ong nandia, "Yawa ra ka tang naganing ta sia."

Ang Sagradong Panapon

26 Mintras pamamangan pa tanira, namisik si Jesus ta tinapay ig binindisionan na.
Oman pinisi-pisi na ig sindol na ong mga sinagpan na ang ganing, "Risibien mi narin ig
panganen. Na tang yen ang sinangoni."
27 Pagatapos, bindiotan na tang tatang kopang bino ig nagpasalamat ong Dios, oman
sindol na ong nira ig ganing, "Manginem among tanan ta narin.
28 Na tang dogo tang ba-long inigoan ang agboaten tang Dios para ong mga taw.§ Ang
yen ang dogong na mailat agod yading mapatawad ong mga kasalanan nira.
29 Agganingo ong nindio, indio ra moman ang manginem ta binong maning ta na ang
pagalin ong obas, asta indi komabot tang kaldaw ang mamaga-pen ita sing manginem
tang ba-long bino ong inadian tang yen ang Tatay."
30 Pagabitala ni Jesus ta si, namagkanta tanira ta tatang kantang pagdayaw ong Dios,
ba-lo tanira namansipaning ong Bokid tang Kaoliboan.

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magbo-li
(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Ong matod, mandian ang labi, bo-wanano
nindiong tanan, tenged na-tang dang lagi ong Kasolatan, 'Ipagna tang Dios ang patayen
tang manigbadbad, ig ang mga karniro mamagwasag.'*
32 Piro matapos ang boieno rang moman tang Dios, tongkawo ong nindio don ong
Galilea."
33 Ganing si Pedro ong ni Jesus, "Bo-wanana pa nirang tanan, piro india ka enged bo-
wanan ta!"
34 Siminabat si Jesus, "Tandan mo na, Pedro: Ba-lo manolōk tang mano mandian ang
garamal, ma-long bisisang magbo-li ang maning india gailala ong yen."
35 Piro ganing si Pedro ang nagpareges, "Maski patayeno pang aroman mo, indio ka
enged maning ang india gailala ta!" Ig ya kay ang inaning tang tanan ang mga sinagpan
ni Jesus.

---

‡ **26:23** Salmo 41:9 § **26:28** Ang "ba-long inigoan" pinabaked tang dogo ni Jesus. Telekan ong Hebreo 9:15; 13:20. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Ba-long Inigoan." * **26:31** Zacarias 13:7

Asing nangadi si Jesus ong Getsemani
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

36 Oman ingkelan tanira ni Jesus ong logar ang aggoyan ta Getsemani. Pagakabot don,
ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Atan amo kay lagi komarong mintras pangadio
don ong tokawan."
37 Piro pinatabid na si Pedro may ang doroang ana ni Zebedeo. Naborido ra tang isip
na ig dorog kabelat tang panemdeman na tenged ong agtalongaen na.
38 Ganing si Jesus ong tolo, "Midio mapatayo ra ong sobrang sintio! Atan amo lamang
ig magpolaw amo ang aromano."
39 Pagatokaw-tokawan na ta ge-ley, diminagpa tanandia ig nagampo ong Dios ang
ganing, "Tatay, mga maimo lamang, indio ra papasaren mo ong kaliwagan ang na.† Piro
belag tang yen ang kaliagan tang dapat ang matoman, kondi ang kaliagan mo."
40 Pagabalik na don ong tolong mga sinagpan na, kinabotan na tanirang gangapoyat.
Ganing tanandia ong ni Pedro, "Onora ka? Indi amo ka enged mapagpapoyat ang
aromano, maski tang oras lamang?
41 Indi amo mapoyat. Mangadi amo agod indi amo madeg ta tokso. Galiliag amo ka
rin ang magboat ta mo-ya, piro agdegen amo tang sinangoni ming malolobay."‡
42 Napalawid sing oman si Jesus ig nagampo si ang ganing, "Tatay, mga kaministiran
ang enged ang takaneno tang kaliwagan ang narin, risibieno,§ agod matoman tang
kaliliagan mo."
43 Pagabalik na don ong tolo, kinabotan na sing gangapoyat tenged pisan dang
agkapoyon ta poyat.
44 Animan bino-wanan na si tanira ig napalawid sing oman. Nangadi tanandia ong
ya-long bisis ig ang pinangadi na pario si ka tang primiro.
45 Pagatapos, nagbalik sing oman ong mga sinagpan na ig ganing, "Gangapoyat amo
pa ka enged? Telekan mi! Kiminabot da tang oras ang yo, ang Ana ta Taw, yintriga ra
ong kalima tang mga taw ang mapinagtalaken.
46 Maytara! Asia ra tang taw ang magtraidor ong yen!"

Dinep si Jesus
(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

47 Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da kaman si Judas, ang tata ong tampolok may
doroang apostolis na. Tang paneng tang aroman nang mga taw ang pamagekel ta mga
ispada may pamalo. Ang mga taw ang na sinobol tang mga pangolokolong padi ig mga
mepet tang banoa.
48 Minaning dang lagi ong nira tang traidor ang si Judas tang onopay sinial na. Ang
inaning na, "Ang taw ang itongano yay ang depen mi."
49 Animan mandian, napalenget ang lagi si Judas ong ni Jesus ig minaning, "Mo-yang
labi, Maistro." Oman dayon ang initongan na.
50 Ganing si Jesus ong ni Judas, "Tangay, boaten mo ra tang onopay boaten mo." Ig
dayon ang laging pinalengetan si Jesus tang mga taw ig dinep nira.
51 Piro tata ong mga aroman ni Jesus nagbonlok tang ispada na ig dayon ang tinagpas
na tang kirepen tang kalawigan ang padi. Nalampong tang talinga na.
52 Ganing si Jesus ong nanibat, "Ibalik mo ong tageban na tang ispada mo! Ang
paggamit ta ispada, ong ispada ka mapatay.

† **26:39** Ong bitalang Grigo: "Tatay, mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na." ‡ **26:41** Ong bitalang Grigo: "Matod kaman ang listo ra tang ispirito piro malobay tang sinangoni." § **26:42** Ong bitalang Grigo: "Tatay, mga kaministiran ang enged ang manginemo ong kopang nang ponok ta kaliwagan, risibieno."

53 India gatako? Poidiong magpatabang ong Tatayo ig paekelanong lagi nandia ta
rinibo-ribong mga anghil.*
54 Piro mga maning ta sia tang boateno, monopa matoman tang inaning dang lagi ong
Sagradong Kasolatan ang kaministiran maning ta na tang mainabo?"
55 Oman ganing si Jesus ong dorong taw don, "Angay? Yo, kriminalo ang pamagekel
amo ta mga ispada may pamalo para depeno? Kaldaw-kaldaw pagtoldoko ong Timplo,
angay indiong lagi dinep mi don?
56 Piro ang tanan ang narin gainabo agod magmatod tang sinolat tang mga propita
ong Kasolatan natetenged ong yen."
Pagabitala na lamang ta si, bino-wanan si Jesus tang mga sinagpan na ig namansi-
layas tanirang tanan.

Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa
(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

57 Ingkelan si Jesus tang namagdep ong nandia ong palasio ni Caifas, ang yay ang
kalawigan ang padi tang mga Judio. Don ka pamagsimet tang mga manigtoldok tang
Katobolan ig ang mga mepet tang banoa.
58 Si Pedro pala dadaton ong nira, piro don lamang ong alawid-lawid. Pagakabot nira
ong palasio tang kalawigan ang padi, siminled ka si Pedro ong kodal ig kiminarong
tanandia ong loa, aroman tang mga goardia, agod itaen na mga onopa tang mainabo
ong ni Jesus.
59 Mandian, ang mga pangolokolo ong mga padi ig ang tanan ang mga opisialis
tang banoa,† pamagdilem ta ibidinsia kontra ong ni Jesus, maski belag ta matod, agod
masintinsian nira ta kamatayen.
60 Piro maski dorong namansitalonga para magtistigo ta kabo-lian kontra ong ni Jesus,
anda enged ay inita nirang ibidinsia para masintinsian nira. Asing ori ra, may doroang
taw ang nagprisintar ang ganing,
61 "Ganing tang taw ang na, kaya na onong gebaen tang Timplo tang Dios, ig ong teled
ono ta tolong kaldaw, ipa-deng na sing oman."
62 Animan kimindeng tang kalawigan ang padi ig nane-ma ong ni Jesus, "Angay india
sasabat? Onopay maning mo ong mga riklamo nirang na kontra ong nio?"
63 Piro inding pisan minibek-ibek si Jesus. Animan ganing si ong nandia tang
kalawigan ang padi, "Magbega ra ong yamen ong talongan tang Dios ang boi!‡ Yawa
ra tang Cristo, ang Ana tang Dios?"
64 Ganing si Jesus, "Yawa ra ka tang naganing. Ig agganingo ong nindio, indi ra
lamang maboay, itaeno nindio, yo, ang Ana ta Taw, ang kakarong gampir ong to tang
Makagagaem. Ig itaeno ka nindio ang tatabid ong mga onom ang pagbalik tarin ong
kalibotan."
65 Pagabasi ta si tang kalawigan ang padi, linasik na tang lambong na ong sobrang
kasisilagen na ig minaning, "Pangambong tanandia tang Dios! Anda ray kaministiran
ta mga tistigos! Naba-yan mi ra mismo tang inaning na! Dorog kabelat tang kasalanan
ang na!
66 Mandian, onopay lalang mi?" Ganing tanirang siminabat, "Dapat ong nandia
patayen!"

---

* **26:53** Ang "rinibo-ribong mga anghil," mga ong bitalang Grigo ay tampolok may doroang batalion ta mga anghil. Asing timpong asi, ang tang batalion bali 6,000 ang lagi. † **26:59** Ang mga opisialis tang banoa, ang mga padi ig mga manigtoldok tang Katobolan, tanira tang mga mimbro tang kalawigan ang korti tang mga Judio. Telekan ong Bokabolario, ong "Kalawigan ang Korti." ‡ **26:63** "Dios ang boi" tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw.

67 Oman inolakan nira si Jesus ong emet na ig sinalalabangan pa nira tang sontok. Ig
ang doma nanampaling ong nandia ang ganing,
68 “Mga yawa kaman tang Cristo, abir! Pinton mo mga sinopay panampaling ong nio!”

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus
(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 Mandian, asing oras kang asi, si Pedro don pang kakarong ong loa ong ge-ley ang
plasa. Pinalengetan tanandia ta tatang babay ang torobolon tang kalawigan ang padi.
Ganing tang babay ong ni Pedro, “Midio yawa aromana ka tang Jesus ang asing taga
Galilea.”
70 Piro nagbo-li si Pedro ong talongan tang tanan ang mga taw don. Ganing tanandia,
“Way inayo— indio gatako mga onopay agbibitala mo!”
71 Oman napalawid-lawid tanandia don ong may portan tang kodal. Don inita si
tanandia tang tata sing torobolon ang babay, ig ganing ong mga taw ang pamansi-deng
don, “Ang taw ang na aroman ni Jesus ang taga Nazaret.”
72 Nagbo-li si si Pedro ang ganing, “Sompano pa! Indio enged gailala ong taw ang asing
agganingen mo!”
73 Maboay-boay ta ge-ley, namansipalenget ong nandia tang mga taw ang asing ke-
deng don ig ganing ka, “Yawa, tata kaman ong mga aroman ni Jesus! Gata-wanan sia
tenged pario tang ponto tang pamitala mi.”
74 Piro nanompa pa enged si Pedro ang ganing, “Mapatayo pa! Indio baya gailala ong
taw ang asi!” Ig ya ray ang pagpanolōk tang mano.
75 Oman nademdeman da ni Pedro tang inaning ni Jesus ong nandia ang ganing, “Ba-
lo manolōk tang mano, ma-long bisisang maning ang india gailala ong yen.” Ig nagalin
si Pedro ang dorong i-yak na.

27

Ingkelan si Jesus ong ni Pilato
(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Pagaramal, māga pang pisan namagbaragat-bagat tang mga pangolokolong padi
may ang mga mepet tang banoa ig namagpaigo mga onopay boaten nira agod mapa-
patay nira si Jesus.
2 Oman dayon dang linapot nira ig ingkelan ong ni Pilato, ang gobirnador*, ig inintriga
nira don ong nandia.

Binitay ni Judas tang sadili na
(Bindoatan 1:18-19)

3 Asing pagatako tang traidor ang si Judas ang nasintinsian da si Jesus ang patayen,
nagtogat tanandia ong bindoat na. Animan napaning tanandia ong mga pangolokolong
padi may ong mga mepet tang banoa, para ibalik na tang sinol ong nandia ang
tolompolok ang pidasong koartang silber.
4 Ganing si Judas ong nira, “Nagkatalakong enged ang tinraidoro tang tatang taw ang
andang pisan ay talak na.” Piro ganing tang mga pangolokolo ang namansisabat, “Balā!
Yawa tang manabat!”
5 Oman ang bindoat ni Judas, sina-bol na tang koarta don ong teled tang Timplo, ig
pagatapos dayon tanandiang limindoa ig binitay na tang sadili na.
6 Ang koartang sina-bol ni Judas, pinisik tang mga pangolokolong padi. Ganing tanira,
“Ang koartang narin indi ra poiding igapil ong koarta tang Timplo. Sia kontra ong
Katobolan ta tenged ang koartang na binayad agod ipapatay tang tatang taw.”

* **27:2** Si Pilato taga Roma ig belag ta Judio. Tanandia tang gobirnador tang Judea asing timpo ni Jesus.

7 Asing ori ra, namagoyonan tanira nga ang koartang asi ibakal tang tanek tang
manigboat ta oron agod boaten ang lebengan para ong mga dayoan.
8 Animan asta mandian ang tanek ang asi aggoyan ta "Tanek ang binayadan ta dogo."
9 Ong nainabong asi, nagmatod tang inaning tang propitang si Jeremias ang ganing,
"Ang tolompolok ang pidasong koartang silber ang yay ang kantidad ang pinaginigoan
tang mga Israelita ang bayad para ong kaboi na, kinomit nira ong ori ig
10 binayad ong tanek tang manigboat ta oron, sigon ong tobol tang Dios ong yen."†

Pinatalonga si Jesus ong ni Pilato
(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Mandian, asing si Jesus don da ong talongan ni Pilato, sine-ma tanandia ni Pilato
ang ganing, "Onopa? Matod ang yawa tang adi tang mga Judio?"
Siminabat si Jesus, "Yawa ra ka tang naganing."
12 Piro asing agbandanan tanandia tang mga pangolokolo ong mga padi ig ang mga
mepet tang banoa, inding pisan tanandia minibek-ibek.
13 Animan minaning ong nandia si Pilato, "Indi gaba-yan mo tang yading agbabandan
nira kontra ong nio? Angay india sasabat?"
14 Piro inding pisan siminabat si Jesus, maski ong tata ong mga riklamo nira. Animan
nabereng ta mo-ya tang gobirnador.

Si Jesus sinintinsian ang patayen
(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39—19:16)

15 Kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil, nakaogalian da tang gobirnador ang pagpal-
pat ta tatang priso, mga sinopay pa-dolon ong nandia tang mga taw.
16 Mandian, nāton ong takon ang asi may tatang bantog ang priso, ang aran na si
Barabbas.
17 Animan asing pamagsimet da tang mga taw, nane-ma si Pilato ong nira ang ganing,
"Sinopa tang galiagan ming palpatano, si Barabbas obin si Jesus ang aggoyan ta Cristo?"
18 Maning don tang te-ma ni Pilato tenged gata-wanan nang gangaibeg lamang ong ni
Jesus tang mga pangolokolong padi, ig yay sia animan ingkelan nira si Jesus ong nandia.
19 Ig belag lamang ta sia, mintras kakarong si Pilato don ong palagosgaran, nagpatobol
tang katawa na ong nandia ang ganing, "Indi enged palabetan mo tang taw ang asia ang
anday kasalanan na. Tenged talabi pinaliwagano ta mo-ya tang talakinepo natetenged
ong nandia."
20 Piro ang bindoat tang mga pangolokolong padi ig ang mga mepet tang banoa,
sinolsolan nira tang mga taw ang si Barabbas tang pa-dolon nirang palpatan ig si Jesus
ipapatay.
21 Animan nane-ma sing oman tang gobirnador ong mga taw, "Sinopa ong doroang
narin tang galiliagan ming palpatano?"
"Si Barabbas," tang sabat nira.
22 Ganing sing oman si Pilato, "Mga maning don, onopay boateno ong ni Jesus ang
aggoyan ta Cristo?"
Namansisabat tanirang tanan, "Ilansang ong kros!"
23 Ganing si Pilato, "Angay? Onopay bindoat nang malain?"
Mas sinodoan pa tang mga taw tang iteg nira, "Basta ilansang ong kros!"
24 Asing itaen ni Pilato ang anda ra enged ay maimo na tenged ang mga taw
mamagkagolo ra, nagpakomit tanandia ta wi ig namanaw ong talongan mismo tang
mga taw. Ganing si Pilato, "Anda ray sarabateno ong kamatayen tang taw ang na. Bāla
amo!"

† **27:10** Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Zacarias 11:12-13

25 Namansisabat tang mga taw, “Sigi, yami asta ang mga ana amen yay balang
manabat ong kamatayen na!”
26 Animan ong ori, pinalpatan ni Pilato si Barabbas. Piro si Jesus pinalatigo na, ig
pagatapos inintriga na ong mga sondalo na para ilansang ong kros.

Si Jesus ininsolto tang mga sondalo
(Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)

27 Ingkelan si Jesus tang mga sondalo ong palasio tang gobirnador, ig namagsimet don
ong palibot na tang yading mga sondalo.
28 Lindoatan nira si Jesus tang lambong na, oman pinatokan nira ta kapang granati‡
bilang intirimis.
29 Namagboat tanira ta korona-koronang poros tenek oman bintang nira ong kolo na.
Pinabiotan ka nira ta bi-lak ong kalima nang to, bilang baston ta adi. Oman aglod-lodan
nira ang ganing, “Biba ong adi tang mga Judio!”
30 Inolakan pa nira tanandia, oman kinomit nira tang agbiotan nang baston ang bi-lak
ig pinatakan nira tang po-pok tang kolo na.
31 Pagatapos nirang insolton, lindoatan nira tang kapang granati ig pinatokan si nira
tang sadiling lambong na, ba-lo ingkelan da nira ong loa tang siodad para ilansang ong
kros.

Linansang si Jesus ong kros
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Asing loloa ra tanira ong siodad, may nabagat nirang tatang taw ang taga Cirene,
ang aran na si Simon. Rineges tanandia tang mga sondalo ang magtakan tang kros ni
Jesus.
33 Oman namagdayon tanirang paning ong logar ang aggoyan ta Golgota, ang maliag
yaning, logar ang pa-dekan ang midio doli ta kolo ta taw.
34 Pagakabot nira don, agpainemen din nira si Jesus ta bino ang may sampora nang
mapakit. Piro pagadimdim na ta si, indi tanandia manginem.
35 Ig dayon dang linansang nira ong kros. Asing pagalansang da nira, namagparabon-
lokan tanira para parti-partien nira tang mga lambong na.
36 Pagatapos ta si, namansikarong tanira para magbantay ong nandia.
37 Ong may kokoloan na, nagbetang tanira ta karatola ong kros. Sinolatan narin tang
riklamo kontra ong nandia ang ganing, “Na si Jesus, ang Adi tang mga Judio.”
38 May doroang kriminal kang pinadengan nira ong ni Jesus ang linansang. Ang kros
tang tambilog gampir ong to ni Jesus, ig ang tata gampir ong wala.
39 Agileng-ilengan tanandia tang mga taw ang pamansita-lib ig agginsolton nira ang
ganing,
40 “Hoy, ganinga laglagen mo tang Timplo ig ong teled ta tolong kaldaw ipa-deng mo
sing moman! Mga yawa tang Ana tang Dios, abir! Tomaboana atan ong kros ig ilibri mo
tang sadili mo!”
41 Maning ka don tang bindoat tang mga pangolokolong padi ig ang mga manigtoldok
tang Katobolan asta ang mga mepet tang banoa. Linibak nira si Jesus ang ganing,
42 “Linibri na tang doma, piro indi malibri na tang sadili na! Ta, tanandia ono tang
adi tang Israel. Itaen ta lamang bomabak ong kros na, magparet ita ong nandia!
43 Ganing tanandia pagtalig ono ong Dios, ig Ana ono mismo tang Dios! Telekan ta—
mga matod ang agmalen tanandia tang Dios, ilibri na enged tanandia!”
44 Asta ang mga kriminal ang linansang ang aroman na, maning ka don tang
panginsolto nira ong ni Jesus.

‡ **27:28** Ang kolor ang “granati” yay ang kolor ang bagay ong lambong ta adi. Animan pinatokan nira si Jesus tang kapang granati agod boat-boaten nirang midio ading intirimis.

Ang pagapatay ni Jesus
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

45 Asing ko-to ra ang magalas dosi ra, nangi-lep tang kalibotan tegka alas tris tang
apon.§
46 Ig asing alas tris da, miniteg si Jesus ta mapoirsa ang ganing, “Eli, Eli, lama
sabachthani?” ang maliag yaning, “Ampoanong Dios, Ampoanong Dios, angay pin-
abayano nio?”
47 Naba-yan narin tang domang mga taw ang pamansi-deng don ig ganing tanira,
“Aggoyan na si Elias!”
48 May tata ong nira ang nanikad ang nangomit ta ispongha oman sine-me na ong
binong maka-lem. Pagatapos, bintang na ong kapotan tang bi-lak oman dinoydoy na
para ipasepsep ong ni Jesus.
49 Piro ganing tang doma, “Pabayan mo! Telekan ta mga komabot kaman si Elias para
ilibri tanandia.”
50 Miniteg si si Jesus. Oman inintriga na ra tang ispirito na ong Dios ig nabontok da
tang linawa na.
51 Ong oras kang asi, ya kay ang golping pagaba-bak tang ka-ngan tang kortinang
dorog kabael ang don ong Timplo, magalin ong dibabaw sa-sad ong babakan.* Nanlinog
ta mapoirsa ig nangabelak tang mababael ang mga bato.
52 Golping nagabri tang mga lebengan ig binoing oman tang dorong mga sinakepan
tang Dios ang nangapatay da asing tokaw.
53 Limindoa tanira ong mga lebengan nira, ig asing naboi rang oman si Jesus, ba-lo
namansipaning ong sagradong siodad tang Jerusalem, ig dorong mga taw tang nangaita
ong nira.
54 Pagaita tang kapitan ig ang mga goardiang pamagbantay ong ni Jesus asing
pagpanlinog ig inita nira mismo tang tanan ang nainabo, pinangelban tanira ta mo-ya.
Ganing tanira, “Matod ka kaman ang Ana tang Dios tang taw ang na!”
55 Don ong alawid-lawid yadi kang mga babay ang pamanorong. Tanira tang
namansitabid ong ni Jesus nagalin ong Galilea ang pamagasikaso ong nandia.
56 Katabid da don si Maria Magdalena, si Mariang nanay ni Santiago may ni Jose, ig
ang katawa ni Zebedeo.

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Asing apon da, may kiminabot ang tatang manggaden ang taga Arimatea, ang aran
na si Jose. Tanandia tata ka ong mga sinagpan ni Jesus.
58 Mandian, napaning si Jose ong ni Pilato para maglisinsia mga poiding komiten na
tang sinangoni ni Jesus ong kros. Ig nagordin si Pilato ang i-dol ong nandia.
59 Pagakomit ni Jose tang sinangoni ni Jesus, binongot na ta ba-long abel ang kolit.
60 Oman bintang na ong sadiling lebengan ang para rin ong nandia. Ang lebengan
ang asi midio koiba, ang ba-lo lamang pinaboat na ong pagsinsil ta bato. Pagabetang
na tang sinangoni ni Jesus ong koiba, nagpaligid-ligid tanandia ta mabael ang bato ang
dinapa na don ong anga tang koiba, oman minolik da.
61 Si Maria Magdalena ig ang tata pa enged ang Maria don kang pamansikarong ong
toga tang lebengan.

Pinabantayan tang lebengan

§ **27:45** Ang kaldaw ang asi ay Biyernes. * **27:51** Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios.

62 Ang kaldaw ang asi ay Biyernes ig ya kay ang Kaldaw ang Palagsimpan tang mga
Judio.† Animan pagaramal, ang ya ray ang Kaldaw ang Igperenay nira, namansipaning
ong ni Pilato tang mga pangolokolong padi, aroman nira tang mga Pariseo.
63 Ganing tanira, "Garalangen ang gobirnador, gademdeman amen, asing boi pa tang
taw ang asing manloloko, minaning ang maboi ono tanandiang moman, pagata-lib tang
tolong kaldaw.
64 Animan mo-ya pa sigoro, pabantayan mo tang limbengan ong nandia ong teled
ta tolong kaldaw. Itaben komiten tang sinangoni na tang mga sinagpan na, oman
mamamalita tanira ong mga taw ang maning naboi ra ono tanandiang oman. Mga
maning don tang boaten nira, lomboang mas sobra pa tang panloko nira ong dati."
65 Ganing si Pilato ong nira, "Sigi, magekel amo ta mga goardia. Pabantayan mi ta
mo-ya tang lebengan."
66 Animan dayon dang namampaning tanira ong koiba. Minarkan nira tang mabael
ang batong agdadapa agod mata-wanan mga may magabri, oman pinabantayan da nira
tang lebengan ong mga goardia.

28

Naboing oman si Jesus
(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Pagata-lib tang Kaldaw ang Igperenay, asing garamal pa lamang kaldaw ang
Dominggo, namansipaning da Maria Magdalena ig ang tata pang Maria ong lebengan
ni Jesus.
2 Golping nanlinog ta mapoirsa ig napababak ta tatang anghil tang Gino ang nagalin
ong langit. Pinaigod na tang batong agdadapa ong anga tang koiba, ig don tanandia
kiminarong.
3 Ang emet na pisan ang sisinggat ang midio koldap, ig ang lambong na pisan ang
kakolit-kolitan.
4 Ang mga goardia ang pamagbantay don, namangelel pa ong sobrang karaelden nira
ig nangatomba ang midio ra patay asing pagaita nira tang anghil.
5 Piro ganing tang anghil ong mga babay, "Indi amo meled! Gata-wanano ang
agdilemen mi si Jesus ang linansang ong kros.
6 Anda ra tarin. Naboi rang oman tanandia, pario tang inaning na rang lagi ong nindio
tanopa sia pa. Tani amo, telekan mi tang logar ang bintangan ong nandia."
7 Pagatapos, ganing tang anghil ong nira, "Dalien mi, magbalik amo ra ig aningen mi
tang mga sinagpan na ang naboi rang oman tanandia, ig tongkaw da ong nindio don
ong Galilea. Itaen mi tanandia don. Indi lipatan mi tang inaningong na ong nindio."
8 Animan dali-daling nagalin don ong lebengan tang mga babay. Pinangeldan tanira
piro gangalipay mintras pamagsinikad para mamalita ong mga sinagpan ni Jesus tang
nainabo.
9 Asing pamagsinikad pa tanira, golpi tanirang binagat ni Jesus ong dalan ig pinako-
mostan na tanira. Dayon ang laging namansilod tanira ong talongan na, kineget nira
tang mga kakay na ig tinowan.
10 Ganing si Jesus ong mga babay, "Indi amo meled. Paningan mi tang mga logodo ig
aningen ming kaministiran paning ang lagi tanira don ong Galilea. Dono itaen nira."

Ang istoria tang mga goardia

† **27:62** Para ong mga Judio, ang kaldaw ang Biyernes yay ang "Kaldaw ang Palagsimpan" para ong Kaldaw ang Igperenay nira. Ang Kaldaw ang Igperenay nira ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw.

11 Pagapagalin tang mga babay ong lebengan, ang doma ong mga goardia namansi-
paning da ka ong lansangan, ig binalita nira ong mga pangolokolo ong mga padi tang
tanan ang nainabo don ong lebengan.
12 Animan namagbaragat-bagat ang lagi tang mga pangolokolo ong mga padi may ang
mga mepet tang banoa. Namagpaigo tanira ang oldan nira ta mabael ang koarta tang
mga goardia agod indi tanira mamamalita tang onopay matod ang nainabo.
13 Sinoldokan nira tang mga goardia tang onopay ibalita nira ong mga taw. Ganing
tanira, “Maning amo ong mga taw ang mintras gangapoyat amo talabi, kiminabot tang
mga sinagpan ni Jesus ig tinakaw nira tang sinangoni na.
14 Ig mga komabot ong gobirnador tang balitang na, yami tang balang manabat ong
nandia.”
15 Rinisibi tang mga goardia tang koarta ig namagtoman tang sinoyon ong nira.
Animan asta mandian ya pa ka enged tang istoriang agpabantog tang mga Judio.

Sinobol ni Jesus tang tampolok may tatang sinagpan na
(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)

16 Mandian, ang tampolok may tatang sinagpan ni Jesus namansipaning don ong
Galilea ong tatang bokid, pario tang sinoyon na rang lagi ong nira.
17 Pagaita nira ong ni Jesus, dayon tanirang namansilod ong talongan na ig namagto
ong nandia. Piro may doma ang namagdoadoa.
18 Oman napalenget si Jesus ong nira ig minaning, “Sindol da ong yen tang tanan ang
gaem ong langit asta ong tanek.
19 Panaw amo ig paningan mi tang tanan ang taw ong tanan ang mga nasion ig boaten
mi tanirang mga sinagpano. Boniagan mi tanira ong aran tang Tatay, ang Ana, may ang
Ispirito Santo.*
20 Toldokan mi tanira ang tomanen nira tang tanan ang sinoldoko ong nindio. Ig
demdemen mi ang yo pirmiong aroman mi asta ong kataposan tang kalibotan.”

* **28:19** Ang maliag yaning tang “Tatay” tarin yay ang Dios ang Tatay ong langit. Ang Ana yay si Jesus, ig ang Ispirito Santo yay ang Ispirito tang Dios ang pirmi ong mga pamagto ong ni Jesus.

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Marcos

Sigon ong doma, ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Juan Marcos, ang aggoyan ka ta Marcos. Ang aran tang nanay na ay si Maria, ig don tanira ministar ong Jerusalem (Bindoatan 12:12). Animan nailala ni Marcos tang mga apostolis ni Jesus.

Asing pagata-lib tang mga takon ang nagbalik si Jesus ong langit, siminabid si Marcos ong da Pablo may ni Bernabe ong primirong biahi nira para magpatako tang Mo-yang Balita ong sari-saring logar (Bindoatan 13:5). Oman, asing namagbelagan si Pablo may si Bernabe, si Marcos siminabid ong ni Bernabe, ang yay ang pinagari na (Bindoatan 15:39-40; Colosas 4:10). Piro asing ori ra, nagbalik si Marcos ong ni Pablo bilang aroman na. Mabael ang tabang ni Marcos ong ni Pablo (2 Timoteo 4:11), ig alenget ka tanandia ong ni Pedro (1 Pedro 5:13).

Ang ibanghiliong narin yay ang kadipotan ong epat ang mga ibanghilio. Piro yading mga istoria nang natetenged ong mga bindoatan ni Jesus. Ang mga istoria ang mabasa ta tarin poros aksion, animan yading mga bitalang ginamit ni Marcos pario tang "lagi-lagi," "indi naboay," ig "golpi."

Agpaita ni Marcos ong mga sinolat na ang si Jesus yay ang matod ang Ana tang Dios. Ig ong nandia tang tanan ang gaem tang Dios para magpao-ya tang mga masit, magpalayas tang mga malalain ang ispirito, ig magpapoas tang tampo ong talsi. Piro maski tanandia Ana tang Dios, nagpababak tanandia tang sadili na ig nagimong midio torobolon ong tanan. Masinomanen tanandia ong Dios ang Tatay asta ong kamatayen. Ig don pinaita na ang may gaem na para magpatawad ong mga kasalanan ta (10:45).

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag (Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Na yay ang impisa tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesu-Cristo, ang Ana tang Dios.
2 Asing tokaw pa, sinolat tang propitang si Isaias tang bitala tang Dios ong nandiang Ana ang ganing,
"Tobolono tang yen ang torobolon ang tongkaw ong nio,
para simpanen na tang paranawan mo.
3 Don ong logar ang anday gistar ang taw, maginiteg tanandia ang maning,
'Simpanen mi tang paranawan tang Gino!
To-liden mi tang mga dalan ang panawan na!' "*
4 Animan narin nagmatod kaman asing pagkabot ni Juan ang Manigboniag† don ong logar ang anday gistar ang taw. Don tanandia nagtoldok ong mga taw ang agpaning ong nandia ang ganing, "Magtogat amo ong mga kasalanan mi ig magpaboniag agod patawaden amo tang Dios."
5 Kadoro-doroan tang mga taw ang namansipaning don ong ni Juan para mamasi ong bitala na. Namagalin tanira ong siodad tang Jerusalem‡ ig ong tanan ang mga logar tang probinsia tang Judea. Aggaminen nira tang mga talak nira oman agboniagan tanira ni Juan ong soba tang Jordan.

---

* **1:3** Isaias 40:3 † **1:4** Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. "Manigboniag" tang maliag yaning tang "Bautista." ‡ **1:5** Ang Jerusalem mabael ang siodad ig yay ang kapital tang Israel mandian. Telekan ka ong Bokabolario.

6 Si Juan, ang lambong na bindoat ong bolbol tang kamilio ig ang a-ket na olit ka ta
ayep. Ang pamangan na mga siba-la may lanaw.§
7 Mga pagtoldok ong mga taw, maning ta na tang pirming agbibitala na: "May
komabot ang domaton ong yen piro mas alawig tang dengeg na ong yen. Ig maski ngani
tomokok ig magobad tang kordon tang rapak* na, belago ta bagay.
8 Yo, pagboniago ong nindio ong wi lamang, piro tanandia magboniag ong nindio ong
Ispirito Santo."

Binoniagan si Jesus
(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

9 Asing timpong asi, kiminabot da kaman si Jesus don ong soba tang Jordan, nagalin
ong Nazaret ang sakep tang probinsia tang Galilea. Nagpaboniag ka tanandia ong ni
Juan.
10 Asing tatakat da si Jesus magalin ong soba, lagi-lagi inita na tang langit ang nagabri
ig inita na ka tang Ispirito Santo ang napababak ong nandia ang maga lare.
11 Ig may tatang bosis ang nagalin ong langit ang ganing, "Yawa tang agmalenong
Anao. Galipayo ta mo-ya ong nio."

Ang pagtokso ni Satanas ong ni Jesus
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

12 Pagatapos ta si, dayon ang laging pinapaning si Jesus tang Ispirito Santo don ong
tokawan, don ong logar ang anday tataw na.†
13 Ig don tanandia nagtinir ta epat ang polok ang kaldaw ang agtokson ni Satanas.
May don kang mga maraiteg ang mga ayep. Ig inasikaso si Jesus tang mga anghil.

Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea
(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

14 Mandian, asing agprison da si Juan ang Manigboniag, nagbalik si Jesus ong
probinsia tang Galilea ig don nagpatako tang Mo-yang Balita ang nagalin ong Dios.
15 Ganing tanandia ong mga taw, "Kiminabot da tang tamang oras ig alenget dang
maggaem tang Dios tarin ong kalibotan. Animan magtogat amo ig magparet ong Mo-
yang Balitang na."

Ginoyan ni Jesus tang epat ang manigyan
(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

16 Tatang kaldaw, mintras papanaw si Jesus ong binit tang baybay tang Galilea, may
inita nang doroang manigyan ang pamana-tak ta lambat.‡ Tanira ay si Simon ig ang
logod nang si Andres.
17 Ganing si Jesus ong nira, "Tomabid amo ong yen, agod imbis ang magyan amo,
toldokan amo yen para maekelan mi tang mga taw agod mamagparet tanira ong Dios."§
18 Ig lagi-lagi bino-wanan nira tang lambat nira ig siminabid da ong ni Jesus.
19 Pagatokaw-tokawan nira ta ge-ley, inita ka ni Jesus tang doroa sing maglogod ang da
Santiago ni Juan, ang mga ana ni Zebedeo. Don tanira ong bilog nira ang pamagsinsay
tang lambat nira.

---

§ **1:6** Ang lambong ig pamangan ni Juan nagpaita ang tanandia tatang propita tang Dios, pario ka ong mga propita asing tokaw pa, ang ministar ka ong kabobokidan, ba-lo tang timpo ni Juan. * **1:7** Ang "rapak" yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian. † **1:12** Ang "logar ang anday tataw na," mga ong bitalang Tagalog "ilang." Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday distorbo mga magampo ong Dios. ‡ **1:16** Asing tokaw, poros "lambat" tang aggamiten tang mga manigyan. Na magang panti piro boat ong ilo obin pinli ig sari-sari tang kababael na. § **1:17** Ong bitalang Grigo: "Tomabid amo ong yen, agod boaten amo yen ang manigyan ta mga taw." Ang maliag yaning, tomabid tanira ong ni Jesus bilang mga sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw.

20 Ginoyan ka tanira ni Jesus ig dayon ang laging bino-wanan nira tang tatay nira don
ong bilog, aroman tang mga tawan nira, ig siminabid ong ni Jesus.

Ang taw ang aggaeman ta malain ang ispirito
(Lucas 4:31-37)

21 Oman, namansipaning da Jesus ong lansangan tang Capernaum ig pagkabot tang
Kaldaw ang Igperenay tang mga Judio, siminled si Jesus ong simban nira ig nagtoldok.*
22 Nangabereng ta mo-ya tang mga taw, tenged gitaen ong pagtoroldokon na ang may
sadiling aotoridad na, belag ta pario tang nirang mga manigtoldok tang Katobolan ni
Moises.†
23 Maboay-boay ta ge-ley, golping siminled ong simban tang tatang taw ang aggaeman
ta malain ang ispirito,
24 ig miniteg ang ganing, "Aroy! Jesus ang taga Nazaret! Angay pagpalabeta ong yen?
Onopa? Napaninga tarin para langgaen aming mga malain ang ispirito? Gailalā yen!
Yawa tang Sagradong nagalin ong Dios!"
25 Sinambleng ni Jesus tang malain ang ispirito ang ganing, "Magipesa! Lomboā atan
ong taw ang asia!"
26 Dayon ang pinapeleg-peleg tang dimonio tang taw, oman naginiwik tang dimonio
ta dorog kapoirsa ba-lo limindoa.
27 Nangabereng tang tanan ig namagtere-ma te-man ang ganing, "Onopa bato na? Ba-
long klasing toldok? Maski ang mga dimonio ordinan na lamang, pamagtoman ang lagi
ong nandia!"
28 Ig indi naboay, nabantog tang balitang natetenged ong ni Jesus ong bilog ang
probinsia tang Galilea.

Yading pinao-ya ni Jesus
(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

29 Pagaloa ni Jesus ong simban, nagdiritso tanandia ong balay da Simon ni Andres.
Siminabid ka si Santiago may si Juan.
30 Na pala, ang panogangan ang babay ni Simon agkinten ig lolbog lamang. Animan
pagkabot ni Jesus, bineg ang lagi nira ig
31 napalenget tanandia ong mepet. Bindiotan na ong kalima na oman binangon na.
Nago-yang lagi tang mepet ig nagasikaso ong nira.
32 Asing pagakorop tang kaldaw, ingkelan tang mga taw ong ni Jesus tang mga
pamagmasit ig ang mga aggaeman ta malalain ang ispirito para pao-yaen na.
33 Animan alos ang tanan ang taw ang taga lansangan namagsirimet-simet don ong
loa tang balay.
34 Pinao-ya ni Jesus tang yading mga may masit nira, maski onopang klasiay ta masit,
ig pinalayas na tang yading mga dimoniong siminled ong mga taw. Piro indi enged
pinagnan ni Jesus tang mga dimoniong asi ang mamagbitala, tenged gailala nira mga
sinopa enged tanandia.

Nagtoldok si Jesus ong Galilea
(Lucas 4:42-44)

35 Garamal pa lamang, nambangon da si Jesus ig napaning ong tatang logar ang anday
gistar ang taw para mangadi.
36 Asing kaldaw da, dinilem tanandia ta mo-ya ni Simon may ang mga karomanan na,

---

* **1:21** Ang "Kaldaw ang Igperenay" tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw. Ang goy ong simban tang mga Judio ay "sinagoga." Telekan ong Bokabolario, ong "Sinagoga." † **1:22** Ang mga manigtoldok tang Katobolan, anday sadiling aotoridad nira para ipaintindi tang maliag yaning tang Katobolan. Pamanalig lamang ong pinaintindi tang mga nanga-kaw ang mga manigtoldok ang mas matako ong nira.

37 ig pagatoman nira ong nandia ganing tanira, “Agdilemena ta dorong mga taw.”
38 Piro siminabat si Jesus ang ganing, “Kaman din, piro kaministiran ang paningan ta
pa tang domang mga logar ang alelenget tarin, agod mapagtoldoko ka ong nira. Sia tang
dailan animan napaningo tarin.”
39 Animan linibot nira tang tanan ang logar ong probinsia tang Galilea. Nagtoldok si
Jesus ong mga simban tang mga Judio ig pinalayas na tang mga malalain ang ispirito
ang pamaggaem ong mga taw.

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

40 Tatang kaldaw, napaning ong ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso.‡
Liminod ong talongan na ig nagpakiloy ang ganing, “Gata-wananong mapao-yao nio
mga galiliaga lamang.”
41 Dorong kate-bek ni Jesus ong liprosong asi, animan bindiotan na ig minaning,
“Galiliago! Mago-yā ra.”
42 Ig lagi-lagi nago-ya tang masit na ig nanlimpio ra tang olit na.
43 Oman, pinaolik ang lagi ni Jesus matapos ang sinoyonan na ta maelet ang ganing,
44 “India enged mamalita maski ong ninopa. Paninga lamang ong padi ong Timplo ig
ipaita mo ang yawa mo-yā ra. Oman magtorola tang bolontad ang sigon ong Katobolan
ni Moises bilang pamatod ong mga taw ang nago-ya ra tang masit mo ig limpioa ra.”§
45 Piro ang bindoat tang taw ang asi, nagpanaw ig namalita ong tanan ang gangabagat
na tang bindoat ni Jesus ong nandia. Tenged tarin, indi ra madali-daling ma-led si Jesus
ong mga lansangan, tenged tompok-tompokan si tanandia ta dorong mga taw. Animan
don da lamang tanandia nagtinir ong kabokidan. Piro maski maning don, sigi pa ka
enged tang paning tang mga taw ong nandia, pagalin ong tanan ang mga logar.

2

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado
(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

1 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, nagbalik si Jesus ong lansangan tang Capernaum.
Nabantog ang lagi tang balita ang tanandia kiminabot da,
2 animan doro sing mga taw tang namagsirimet-simet don ong balay ang aggistaran
na. Ponok da tang balay, asta ong loa tang porta siek-siekan da, animan anda ray ma-led
ang doma. Mintras pagtoldok si Jesus tang bitala tang Dios,
3 may kiminabot ang epat ang taw ang pamagtoang ta tatang taw ang paralisado.
4 Indi tanira malenget ong ni Jesus tenged ong dorong taw. Animan ang bindoat nira,
kimina-yat tanira ong dibabaw tang balay ig binoloat nira tang katep don ong toga ni
Jesus.* Oman don sinonton nira tang paralisado, ang lolbog lamang ong bayan-bayan,
ong talongan ni Jesus.
5 Asing itaen ni Jesus ang mapoirsa tang pagtalig nira ong nandia, ganing tanandia
ong paralisado, “Anao, pinatawad da tang mga kasalanan mo.”

---

‡ **1:40** Ang masit ang “liproso” tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang pa-dekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabetang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding malenget ong domang taw. § **1:44** Asing timpo ni Jesus, ang “Timplo” yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol nira ig mabasa ta tang natetenged ong mga narin ong Bokabolario, ong “Bolontad.” Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong grasia ig tabang ang narisibi. * **2:4** Don ong logar nira, plastado tang mga katep ta balay. Narin mategat piro poiding boloaten. Ang katep nira pagsirbing palapriskoan obin parame-ladan ta maski onopa.

6 Mandian, may don kang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises ang kakarong.
Ig pagabasi nira tang inaning ni Jesus, namagena-ena ong sadili nira ang ganing,
7 "Aroy! Angay maning atan tang bitala tang taw ang na? Dorog kabelat tang
kasalanan ang na! Anday domang mapagpatawad tang mga kasalanan ta, ang Dios
lamang!"
8 Piro gata-wanan ang lagi ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia,
"Angay pamagisip amo ta maning atan?
9 Ong aypa tang mas madaling yaning ong tatang paralisado? 'Pinatawad da tang mga
kasalanan mo'? Obin ang maning ong nandia, 'Kendenga! Takanen mo tang aglolbogan
mo ig panawa ra.'
10 Animan mandian, pao-yaeno rang lagi tanandia para mapamatodano ong nindio
ang yo, ang Ana ta Taw,† may gaemo kaman tarin ong kalibotan para magpatawad tang
mga kasalanan."
Oman ganing si Jesus ong paralisado,
11 "Kendenga! Takanen mo tang aglolbogan mo ig molika ra."
12 Ig mintras agpa-dekan tang mga taw, kimindeng da tang taw ang asi. Sinakan
na ra tang bayan-bayan na ig napanaw dang minolik. Belag lamang ta ge-ley tang
kabeberengen tang mga taw ig dorong pagdayaw nira ong Dios ang ganing, "Ya ra
lamang ay kaboay indi aming pisan gaita ta maning ta na!"

Ginoyan ni Jesus si Levi
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Pagatapos ta si, napaning sing oman si Jesus ong binit tang baybay tang Galilea.
Dorong taw tang namansipaning ong nandia ig don tanandia nagtoldok ong nira.
14 Asing nagdayon da tanandiang napanaw, inita na tang tatang manigtokot ta bois,
ang aran na si Levi,‡ ana ni Alpeo. Don tanandia kakarong ong paragtokotan ta bois.
Ganing ong nandia si Jesus, "Impisa mandian, tomabida§ ra ong yen." Ig dayon ang
kimindeng si Levi ig siminabid ong ni Jesus.
15 Mandian, asing pamamangan da Jesus may ang mga sinagpan na ong balay ni
Levi, yadi kang aroman nirang pamamangan ang manigtokot ta bois ig mga taw ang
mapinagtalaken, tenged pirmi tanirang pamansitabid-tabid ong ni Jesus.
16 Mintras pamangan si Jesus aroman na tang mga taw ang asi, inita tanandia tang
domang mga Pariseong manigtoldok tang Katobolan.* Animan sine-ma nira tang
mga sinagpan ni Jesus ang ganing, "Angay ga-pen tanandia ang pamangan ong mga
manigtokot ta bois ig ong domang mga mapinagtalaken?"†
17 Naba-yan tanira ni Jesus animan tanandia tang siminabat. Ganing tanandia, "Ang
mga taw ang anday masit nira, anday kaministiran ta doktor. Ang may mga masit
lamang tang kaministiran ang bolongon. Pario ka ta si, yo, indio napaning tarin para
goyano tang mga taw ang ganing anday talak nira. Napaningo ta para goyano tang mga
taw ang aggakon nirang tanira mapinagtalaken."

---

† **2:10** "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **2:14** Si Levi aggoyan ka ta Mateo. Telekan ong Mateo 9:9 Ang mga Judio agpapagbayaden ta bois ong gobirno tang Roma, tenged ang banoa nira sakep tang inadian tang Roma asing timpo ni Jesus. § **2:14** Ang maliag yaning, tomabid si Levi ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. * **2:16** Ang mga "Pariseo" tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan. † **2:16** "Mapinagtalaken" tang goy tang mga Pariseo ong mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang toromanen nira. Agpabetang ka tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang mga narin pamagsirbi ong gobirno Romano ig midio agtraidoron nira tang kasimanoa nirang mga Judio.

Ang inaning ni Jesus natetenged ong pagpaletem
(Mateo 9:14-15; Lucas 5:33-35)

18 Tatang kaldaw pamagpaletem‡ tang mga sinagpan ni Juan ang Manigboniag ig
ang mga Pariseo. May mga taw ang liminenget ig nane-ma ong ni Jesus ang ganing,
"Ang mga sinagpan ni Juan ig ang mga sinagpan tang mga Pariseo, madagmit ang
pamagpaletem. Piro angay ang mga sinagpan mo anda enged?"
19 Ganing ang siminabat si Jesus, "Pabetang ta may kasalan. Onopa? Mamagpaletem
bato tang mga tangay tang laling ba-long kinasal mintras aroman pa nira tanandia? Indi
ka enged! Mintras aroman pa nira tang laling kinasal, indi ka enged mamagpaletem
tang mga tangay na.
20 Piro komabot tang kaldaw ang komiten ong nira tang laling kinasal, ig ya ray ang
oras ang tanira mamagpaletem."

Ang dating toldok tang Katobolan belag ta bagay ong ba-long toldok ni Jesus
(Mateo 9:16-17; Lucas 5:36-39)

21 Ganing pa si Jesus, "Indi poiding itambel tang ba-long abel ong loma rang lambong.
Tenged mga matalpoan da tang lambong ang sinambelan, kemere tang ba-long abel ang
sinambel, asta mabegtat ig mas mambael pa tang lasik na.
22 Ya ka ong ba-long bino.§ Indi poiding ibetang ong lomang tereldan ang olit ta ayep
ang indi ra maonat. Tenged lompok ig arangan tang bino asta ang tereldan. Ang tamang
boaten, ang ba-long bino ibetang ong ba-lo kang tereldan."

Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Igperenay
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 May tatang Kaldaw ang Igperenay, tata-lib da Jesus ong mga kakoman ang arayegen
da lamang. Mintras tata-lib tanira, ang mga sinagpan na pamanlantok ta pirapang koay
na oman aggeyeben nira.
24 Pagaita tang mga Pariseo, ganing tanira ong ni Jesus, "Telekan mo tang agboaten
tang mga sinagpan mo! Mandian Kaldaw ang Igperenay. Kontra ong Katobolan tang
agboaten nirang asia."*
25 Ganing si Jesus ang siminabat, "Angay? Indi gabasa mi ong Sagradong Kasolatan
tang bindoat ni David asing linetem da tanandia may ang mga karomanan na asing
anda ray mapangan nira?
26 Nainabo narin asing timpo pang si Abiatar tang pangolokolo ong mga padi. Ang
bindoat ni David, siminled ong balay tang Dios ig namangan tang sagradong tinapay
ang nabolontad da ong Dios. Sindolan na pa tang mga karomanan na, maski sigon ong
Katobolan, ang mga padi lamang tang poiding mamangan ta si."
27 Ig ganing pa si Jesus ong nira, "Ang taw indi bindoat para ong Kaldaw ang
Igperenay. Ang Kaldaw ang Igperenay yay ang bindoat para ong ikakao-ya tang mga
taw.
28 Animan yo, ang Ana ta Taw, yo tang may gaem ang maganing mga onopay poiding
boaten, maski ong Kaldaw ang Igperenay."

3

Ang taw ang pilay tang tatang kalima na
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

‡ **2:18** "Pamagpaletem" obin poidi ka "pamagpoasa." Ong bitalang Tagalog yay ang "nag-aayuno." Ang kaogalian tang mga Judio, may mga kaldaw ang dapat indi tanira mamangan agod bogos ang i-dol nira tang oras asta isip nira ong pagpangadi. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Magpaletem." § **2:22** Ang "bino" tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Mga ong bitalang English, ang mga obas yay ang mga "grapes." Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Bino." * **2:24** Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang bagay.

1 Siminled sing oman si Jesus ong simban tang mga Judio. May tatang lali don ang
pilay tang kalima na.
2 Ig may mga taw ka don ang pamagdilem ta dailan agod madimanda nira si Jesus
ong mga agboaten na. Animan pamagbantay tanira mga pao-yaen na tang taw ang asi
maski Kaldaw ang Igperenay.
3 Mandian, ganing si Jesus ong taw ang asing pilay tang kalima na, "Tania kang lagi
ong tokawan."
4 Oman nane-ma si Jesus ong mga taw ong palibot na, "Onopay agpagnan ong
Katobolan ang poiding boaten mga Kaldaw ang Igperenay? Ang magboat ta mo-ya obin
ang magboat ta malain? Magsalbar ta masig ka taw ta obin mamatay?"
Piro indi tanira minibek-ibek.
5 Pina-dekan tanira ni Jesus ang may kasisilagen ig kapongawan na tenged mga
matetegat ta popotokon. Oman minaning tanandia ong taw ang asing pilay, "Abir, yonat
mo tang kalima mo." Inonat na tang kalima na ig nago-ya ka kaman.
6 Animan namagalin ang lagi tang mga Pariseo ong simban ig namagdiritso ong mga
tawan tang Ading si Herodes, para mamagampang-ampang mga monopa mapapatay
nira si Jesus.

Dorong mga taw ong baybay

7 Pagatapos ta si, namagalin da Jesus may ang mga sinagpan na ig namansipaning ong
baybay tang Galilea. Dorong mga taw tang namansidaton ong nandia ang namagalin
ong probinsia tang Galilea. Doro kang namansikabot ang namagalin ong probinsia tang
Judea,
8 ong siodad tang Jerusalem, ong mga logar ang sakep tang Idumea, ong mga logar
ong dobali tang Soba tang Jordan, ig ong mga logar ong palibot tang mga siodad tang
Tiro ig Sidon. Namansipaning tanira ong ni Jesus tenged naba-yan da nira tang tanan
ang bindoat na.
9 Tenged ong kadodoron tang mga taw, nagtobol si Jesus ong mga sinagpan na ang
mangomit ta bilog agod karongan na para indi tanandia makapit.
10 Yadi rang napao-ya na, animan pamagpara-kawan tang tanan ang may masit nira
ang malenget ong nandia, maski mate-lek da lamang ong lambong na.
11 Asta ang mga taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito, maita lamang ong ni
Jesus, dayon ang laging dadagpa ong kakayan na ang pamansiteg, "Yawa tang Ana tang
Dios!"
12 Piro maelet tang toyon ni Jesus ong mga ispiritong asi ang indi tanira magbeg ong
mga taw mga sinopa enged tanandia.

Namilik si Jesus tang tampolok may doroang apostolis na (Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Pagatapos ta si, siminakat si Jesus ong tatang bokid. Pinatabid na tang mga taw ang
galiliagan nang patabiden.
14 Oman namilik tanandia ta tampolok may doroa ong nira, ang ginoyan nang mga
apostolis na,* agod magimong aroman na ig matobol nang magtoldok ong mga taw.
15 Sindolan na tanira ta gaem ang magpalayas ta mga dimonio.
16 Ang tampolok may doroang apostolis ang pinilik ni Jesus yay na: Si Simon ang
pinaranan na ra ta Pedro;
17 si Santiago may ang logod nang si Juan, ang mga ana ni Zebedeo. Tanira ginoyan
na ta "Boanerges" ang maliag yaning "mga ana tang doldol."
18 Domaton da Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiagong ana ni Alfeo, may
si Tadeo; si Simon ang pagmal ta mo-ya ong banoa nang Israel,†

* **3:14** Ang maliag yaning tang bitalang "apostolis" ay "Sinobol." Telekan ka ong Bokabolario. † **3:18** Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa

19 ig si Judas Iscariote ang yay ang nagtraidor ong ni Jesus.

Si Jesus ig si Satanas
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Pagatapos ta si, minolik si Jesus ong balay ang aggistaran na. Doro sing mga taw ang
namagsirimet-simet don, animan maski pagpamangan da Jesus may ang mga sinagpan
na, indi ra mangatalonga.
21 Pagabalita tang mga kalogodan ni Jesus, namampaning da don para mangosil ong
nandia, tenged ganing tang mga taw, gabariado ra ono tanandia.
22 May don kang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises ang namagalin ong
Jerusalem ang ganing ang si Jesus ono aggaeman da ni Satanas, ang yay ang pangolokolo
ong mga dimonio. Ig si Satanas‡ ono tang pagtorol ta gaem ong ni Jesus ang magpalayas
ta mga malain ang ispirito.
23 Tenged tarin, ginoyan ni Jesus tang mga taw ang palenget ong nandia ig nagbitala
ong nira ong mga palimbawa ang ganing, "Onopa bato? Mapagpalayas si Satanas ong
sadili na?
24 Pabetang ta, mga ang mga taw ong tatang inadian, tanira mismo tang pamagkoron-
tran, mamagbereblag ang enged tang inadian ang asi.
25 Ig maski ong tanga balayan, mga tanira mismo tang pamagsoroayan, indi maboay
mamagbereblag ang enged.
26 Mandian, mga si Satanas mismo tang pagpalayas tang mga sinakepan§ na, maliag
yaning agkontraen na tang sadili na! Mga maning don, monopa madayon tang inadian
na? Mamagbereblag ka enged lamang!
27 "Si Satanas, ang kalimbawan na pario ong tatang taw ang mapoirsa. Tenged anday
taw ang ma-led ong balay na para mangomit tang mga kagamitan na mga indi kang lagi
lapoton tanandia. Piro mga nalapot da ngani, ya ray ang oras ang mapanakaw ong teled
tang balay na.*
28 "Tandan mi na ta mo-ya: Mapatawad tang tanan ang mga talak tang mga taw asta
ang tanan ang malain ang bibitala nira kontra ong Dios.
29 Piro ang sinopay magbitala ta malain kontra ong Ispirito Santo, inding pisan
mapatawad maski ong tanopa. Ekelan na tang talak nang asi ong anday kataposan."
30 Minitala si Jesus ta maning ta na tenged ganing tang doma, "Aggaeman tanandia ta
dimonio."

Ang nanay ig mga logod ni Jesus
(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot tang nanay ni Jesus may ang mga logod na.
Pinagoy lamang nira si Jesus ong teled tang balay ig don tanira pamagelat ong loa.
32 Asing oras ang asi, yading mga taw ang kakarong ong palibot ni Jesus ig may
minaning ong nandia, "Asia ong loa tang nanay mo ig mga logod mo. Agdilemena nira."
33 Siminabat si Jesus ang ganing, "Piro sinopa bato tang nanayo may ang mga logodo?"
34 Oman pina-dekan na tang mga taw ang kakarong ong palibot na ig ganing, "Na yay
ang nanayo ig ang mga logodo!
35 Tenged ang sinopay pagtoman tang kaliagan tang Dios, tanira yay ang agbibilango
ang nanayo ig mga logodo."

‡ **3:22** "Satanas." Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Satanas." § **3:26** Ang mga sinakepan ni Satanas yay and mga dimoniong pamagboat tang kaliliagan na. * **3:27** Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas. Piro si Jesus mas mapoirsa ong ni Satanas. Midio linapot da ni Jesus si Satanas tenged agpalayasen na ra tang mga sinakepan ni Satanas ang magalin ong sinangoni tang mga taw ang aggistaran nira.

4

Ang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Tatang kaldaw, nagtoldok si si Jesus ong mga taw don ong binit tang baybay tang
Galilea. Tiniripo-pokan tanandia ta kadoro-doroan ang mga taw, animan ang bindoat
na siminay tanandia ong tatang bilog ong dalay-dalayan tang talsi ig don kiminarong.
Ang mga taw don lamang ong takat.
2 Sinoldokan tanira ni Jesus ta yading mga bagay, ang paggamit ta mga palimbawa.*
Ong tatang palimbawa na ganing tanandia,
3 "Mamasi amo. May tatang taw ang napanaw ong koma na para magta-bol ta binik.
4 Ong pagtara-bolon na, may mga binik ang nabo-log ong dalan. Siminogpo tang mga
lamlam ig dayon ang laging sinompit nira.
5 May mga binik kang nabo-log ong kabatoan ig manipit lamang tang tanek don.
Animan namansilongay ang lagi.
6 Piro asing makintan tang kaldaw, nangalanet ang lagi tenged dibabaw lamang tang
lamot na.
7 Ang domang binik nala-sik ong kaibabawenan ang tenekan. Namanrabong tang
mga ibabawen ig dineg na tang ba-long namansilongay, animan indi namamorak.
8 May doma pa enged ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek. Liminongay,
namambael ig namorak ta doro. Ang doma, tolong polok ang pasi kada koay na, may
enem ang polok, ig may tale-tang gatos."
9 Pagatapos, ganing si Jesus, "Mamasi tang may talinga!"

Angay naggamit si Jesus ta mga palimbawa?
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 Asing pagapagalin tang mga taw, namampalenget ong ni Jesus tang tampolok may
doroang apostolis na may ang domang mga taw ang pirming pamansitabid ong nandia.
Namane-ma tanira mga onopa tang maliag yaning tang mga palimbawa na.
11 Ganing si Jesus ang siminabat, "Ang mga sikrito natetenged ong inadian tang Dios,
agbebego ra ong nindio mandian para maintindian mi. Piro ong doma, ang agtotoldoko
poros lamang ong palimbawa,
12 agod magmatod tang na-tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing,
'Maski pa-dek man tanira tang pa-dek, indi tanira mangaita.
Maski mamasi man tanirang mamasi, indi tanira mangaintindi.
Tenged mga mangaintindi tanira,
itaben magbalik pa tang nem nira ong Dios
ig patawaden pa tang mga kasalanan nira.' "†

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

13 Oman, ganing si Jesus ong nira, "Onopa? Indi naintindian mi tang palimbawang
inistoriao ong nindio? Mga anda, mono amo pa bato maintindi tang doma pang
palimbawao?
14 Maning ta na tang maliag yaning ta si: Ang mga binik ang sina-bol tang manigkoma,
yay ang bitala tang Dios.
15 Ang mga binik ang nailat ong dalan, yay ang mga taw ang pamamasi tang bitala
tang Dios, piro dadaton ang lagi si Satanas ig agkomiten na tang bitala ang naloak da
ong popotokon nira.

---

* **4:2** Ang bitalang "palimbawa," mga ong Tagalog ay "talinghaga." Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta. † **4:12** Isaias 6:9-10

16 “Ang mga binik ang nabo-log ong kabatoan, yay ang mga taw ang pamamasi tang
bitala ig agrisibien ang lagi nira ang may kalipay.
17 Piro tenged belag ta de-dek ong popotokon nira, indi lamang maboay tang pagto
nira. Mga agliwagan tanira obin aggakigan tenged ong pagtoman nira ong bitala tang
Dios, dayon ang laging bo-wanan nira tang pagto nira.
18 “Ang mga binik ang nangala-sik ong kaibabawenan, pario ka mga may mga taw ang
pamamasi tang bitala tang Dios,
19 piro pamagpaborido ong yading irintindien nira ig gaekelan ong manggad nira asta
ang doma pang mga bagay ang galiagan nirang magimong nira. Animan ang bitala tang
Dios andang pisan ay borak na ong kaboi nira.
20 “Piro ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek, yay ang mga taw ang
pagabasi nira tang bitala tang Dios, agloloak ang lagi nira ong popotokon nira ig
agpareten. Animan ang bitala may masinlong borak na ong kaboi nira. Ang doma
kasarangan lamang, ang doma doro, ig ang doma kadoro-doroan.”‡

Ang palimbawa natetenged ong kingki
(Lucas 8:16-18)

21 Ganing pa si Jesus, “Sinopa lamang ay magsindi ta kingki oman dapan na ta
gantangan, obin i-tang na ong adalem tang katri? Simpri ang kingki don ka enged
ibetang ong borondoan na.
22 Anday gatalok ang indi ipaita, ig anday sikritong indi mata-wanan ong ori ig
maintindian ka enged.
23 Animan mamasi tang may talinga!”
24 Ganing sing oman si Jesus, “Pama-yan mi ta mo-ya tang agbibitalao. Tenged oldan
amo tang Dios ta kinata-wanan kompormi ong pagprosigir mi ang maintindi, ig sobra
pa ngani.§
25 Ang taw ang may gata-wanan na natetenged ong Dios, dolangan pa. Piro ang taw
ang anday gata-wanan na, maski ang ge-ley lamang ang gata-wanan na, sia komiten pa
ka enged ong nandia.”

Ang palimbawa natetenged ong mga binik ang liminongay

26 Ganing pa si Jesus, “Ang gainabo ong inadian tang Dios pario ka asing nagloak tang
tatang taw ta binik ong koma na.
27 Mga labi gapoyat tanandia. Pagtela tang kaldaw, bangon si. Ig mintras tata-lib tang
mga kaldaw, pamansilongay ig pambabael tang mga lindoak na. Piro indi gaintindian
tang taw ang asi mga monopa tang paglolongayen na.
28 Ang tanek mismo yay ang pagpabael ig pagpatambek tang mga iloloak. Primiro
mandaon. Mga mabael da, mamorak da ig lomboa ra tang mga koay na.
29 Mga lotok da ngani, dayon dang gapasen tenged arayegen da.”

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa
(Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19)

30 “Ong aypa pa ikompara ta tang inadian tang Dios? Onopa pay domang palimbawa
ang poiding gamiteno agod madaling maintindian?
31 Ang inadian tang Dios pario ong tatang alibotod ta mostasa. Na kage-ley ge-leyan
ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak.
32 Piro mga maloak da ngani, pambael asta mas mabael pa ong domang mga iloloak.*
Panrabong tang mga tanga na ig poiding magboat ta poyad don tang mga lamlam.”

‡ **4:20** Ong bitalang Grigo: Ang doma talo-long polok tang borak nira, may enem ang polok, ig may tale-tang gatos.

§ **4:24** Ong bitalang Grigo: Ang serekeban ang ginamit mi ya kay ang gamiten ong nindio tang Dios, ig sobra pa.

* **4:32** Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay.

Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa
(Mateo 13:34)

33 Yadi pang palimbawang pario ta na tang ginamit ni Jesus ong pagtoldok na tang
bitala tang Dios ong mga taw, ig kompormi ong nirang masarangan ang maintindian.
34 Ong karakelan, indi tanandia nagtoldok ang indi paggamit ta palimbawa. Piro mga
tanira-tanira ra lamang tang mga sinagpan na, agpaintindi na ong nira tang maliag
yaning tang mga palimbawa na.

Pinapoas ni Jesus tang tampo
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

35 Ang kaldaw ang asi, asing gakorop da tang kaldaw, ganing si Jesus ong mga
sinagpan na, "Maytara! Paning ita ra ong dobaling baybay."
36 Animan bino-wanan lamang nira tang mga taw ong takat ig namansitay ang lagi
ong bilog nirang mabael ang don dang lagi si Jesus, ba-lo namansilarga. May mga
domang bilog ang namansidengan ong nira.
37 Mandian, asing don da tanira ong laod, golpi tanirang kinabotan ta tampo ig
agtampekan tang bilog ta mababael ang langeb asta ge-ley da lamang ma-mokan.
38 Piro si Jesus don ong boli tang bilog, agtatandig ong moala ig gapoyat da. Animan
pinoaw ang lagi tang mga sinagpan na. "Magino!" ganing tanira, "Angay baliwala ong
nio maski mapatay ita ra?"
39 Nambangon si Jesus ig sinambleng na tang mageyep ang ganing, "Maglinawa ra!" ig
ganing ka ong langeb, "Magpoasa ra!" Dayon kaman ang laging nagpoas tang mageyep
ig golping naglinaw tang kalibotan.
40 Oman ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Angay pamansieled amo? Asta
mandian anda pay pagtalig mi ong yen?"
41 Piro pisan tanirang pinangeldan ig nangabereng ta mo-ya, animan namagtere-ma
te-man ang ganing, "Sinopa enged bato tang taw ang na? Maski ang mageyep may ang
langeb pagtoman ong nandia!"

5

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito
(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Kiminabot da tanira ong dobaling baybay ong logar tang mga Geraseno.
2 Pagataboan ni Jesus, binagat ang lagi tanandia ta tatang taw ang nagalin ong
simintirio. Ang taw ang na aggaeman ta malain ang ispirito,
3 ig don tanandia gistar ong mga pantion. Indi kayang lapoton ta maski talikala.
4 Pira rang bisis ang linapot ta talikala may posas. Piro kada lapoton, ang posas
aglalampak na asta mabelak, ig agbontok-bontokon na tang mga talikala. Andang pisan
ay taw ang madeg ang magawid ong nandia.
5 Kaldaw may labi pagalig-alig lamang ong mga lebengan ig ong kabokidan ang
paginiteg. Aggigadan na pa tang sinangoni na ta matarem ang bato.
6 Mandian, alawid pa inita na ra si Jesus, animan nagsinikad ang napalenget ong
nandia ig liminod ong talongan na.
7 Miniteg ta mapoirsa ang ganing, "Jesus, Ana tang Kalawig-lawigan ang Dios! Onopay
boaten mo ong yen? Mate-beka kay ong yen. Indio ka papagpinitinsiaen mo!"
8 Maning ta si tang bitala tang malain ang ispirito tenged sinobol da ni Jesus ang
ganing, "Malain ang ispirito, lomboā atan ong taw ang asia!"
9 Animan mandian sine-ma ni Jesus tang dimonio, "Sinopay aran mo?"
Siminabat tang dimonio, "Ang arano si Rinibo, tenged rinibo aming siminled ong
sinangoni tang taw ang na."

10 Ig sigi lamang tang pakiloy tang mga dimonio ong ni Jesus ang indi pālinen na tanira
ong logar ang asi.
11 Mandian, don ong takatan tang bokid ang alenget-lenget, dorong mga baboy ang
pamanoliad.
12 Animan namagpakiloy tang mga malalain ang ispirito ong ni Jesus ang ganing, "Don
ami ra lamang pa-leden mo ong mga baboy ang asi."
13 Ganing si Jesus, "Ala sigi, don amo!" Limindoa ong taw tang mga dimonio ig sinled
da nira tang mga baboy. Oman ang mga baboy diritsong namagsinikad ong pangpang ig
nangabo-log ong talsi asta nangalmet ang tanan. Ang mga baboy ang asi mga doroang
ribo.
14 Ang mga mamanigsagod tang mga baboy dayon ang namagsinikad ig binalita nira
ong lansangan asta ong kababarioan tang nainabong na. Animan namansipaning tang
mga taw don para telekan mga onopa enged ay nainabo.
15 Pagakabot nira don ong ni Jesus, kinabotan nira tang taw ang dating aggaeman
tang mga dimonio, ang kakarong da, paglambong da ig mo-ya ra tang isip na. Animan
pinangeldan tanira.
16 Inistoria si ong nira tang mga nangaita mga monopa nago-ya tang taw ang dating
aggaeman tang mga dimonio asta ang nainabo ong mga baboy.
17 Tenged tarin, ang mga taw namagpakiloy ong ni Jesus ang magalin da tanandia don
ong logar nira.
18 Asing tomay da si Jesus ong bilog ang mabael, napalenget tang taw ang asing dating
sinled tang mga dimonio. Nagpakiloy ong ni Jesus ang patabiden na kay.
19 Piro indi pinatabid ni Jesus, ig ganing, "Molika ra ong nindio. Ibalita mo ong mga
kalogodan mo tang bindoat ong nio tang Dios ig monoapa inate-bekan na."
20 Animan napanaw da tang taw ig ang bindoat ni Jesus ong nandia binalita na ong
tanan ang mga siodad tang Decapolis.* Ig ang tanan ang nangabasi belag lamang ta
ge-ley tang kabeberengen nira.

Ang ana ni Jairo ig ang babay ang pagdogo-dogo
(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

21 Nagbalik si da Jesus ong dobaling baybay ig pagataboan lamang nira, tinompok-
tompokan sing lagi tanandia ta kadoro-doroan ang mga taw.
22 Kiminabot ka tang tatang lali, ang aran na si Jairo, tatang pangolokolo ong simban
tang mga Judio. Pagaita na ong ni Jesus, diminagpa ong talongan na
23 ig nagpakiloy ang ganing, "Agpakamo-kamo ra tang anao ang sosoltiras! Tomabida
kay ong yen! Maski ibondo mo lamang tang kalima mo ong nandia, maolikan pa tang
kaboi na."
24 Siminabid ong nandia si Jesus. Kadoro-doroan ang mga taw tang pamansitabid ong
nira ang pamagsagesean.
25 May tata kang babay don ong mga taw ang pagdogo-dogo ong teled da ta tampolok
may doroang takon.
26 Doro rang pinitinsia na tenged ong dorong manigbolong ang napatelekan na. Lobot
da tang tanan ang koarta na asta ang mga pagkabetang na ong pagpabolong lamang,
piro indi ka enged nago-ya, mas kiminasag pa.
27 Naba-yan na ra tang balita tang mga taw natetenged ong ni Jesus. Animan mandian
gimine-get tang babay ong mga taw asta nakabot ong boko-boko ni Jesus, oman sine-lek
na tang lambong na,
28 tenged ganing ong sadili na, "Maski mate-leko lamang tang lambong na, mago-yao
ra."

* **5:20** Ang maliag yaning tang "Decapolis" ay "Tampolok ang siodad."

29 Animan, pagate-lek na ong lambong ni Jesus, nagpoas ang lagi tang pagdogo-dogo
na ig naba-yagan nang mo-ya ra tanandia.
30 Ya kay ang pagaba-yag ni Jesus ang may poirsang limindoa ong nandia, animan
minalied ig nane-ma ong mga taw, "Sinopay simine-lek ong lambongo?"
31 Siminabat tang mga sinagpan na, "Magino, agsagesen ita ta dorong taw! Mono ita
pa matako mga sinopay simine-lek ong nio?"
32 Piro sigi pa tang lipara ni Jesus ang pagdilem tang nagte-lek ong nandia.
33 Ig tenged gata-wanan tang babay tang nainabo ong sadili na, ong sobrang eled
na napalenget ong ni Jesus ang pangelel. Liminod ong talongan na ig nagbeg tang
kamatodan.
34 Oman minaning si Jesus ong nandia, "Babay, ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong
nio. Molika ra ig india ra magsinti, tenged mo-yā rang pisan."
35 Asing bibitala pa si Jesus, may mga taw ang kiminabot ang nagalin ong balay tang
pangolokolo ang si Jairo, ig ganing tanira ong nandia, "Maski indi ra bedlayen ta tang
Maistro. Ang ana mo anda ra."
36 Piro indi inintindi ni Jesus tang binalita nirang asi ong ni Jairo. Ganing tanandia,
"India magsinti. Magtaliga lamang ong yen."
37 Nagdayon tanira tang panaw. Piro anday domang pinatabid ni Jesus, si Pedro
lamang ig ang doroang maglogod ang si Santiago may si Juan.
38 Pagakabot nira ong balay ni Jairo, inita ni Jesus ang pamagkagolo ra tang mga taw
don. May pamagini-yak, ang doma pamagdayag.†
39 Siminled si Jesus ong balay ig minaning ong mga taw, "Onopay aggimaloan mi?
Angay pamagini-yak amo? Belag ta patay tang mola. Gapoyat lamang."
40 Piro inimodan lamang nira si Jesus. Animan pinaloa na tanirang tanan. Oman
ingkelan na tang mga ginikanan tang mola, asta ang tolong sinagpan na, ig siminled
tanira ong koartong aglolbogan tang mola.
41 Bindiotan ni Jesus tang kalima na ig minaning, "Talita komi,"‡ ang maliag yaning,
"A-ing, mambangona ra."
42 Dayon ang laging nambangon tang mola ig nagpanaw-panaw. Ang molang asi ba-
long tampolok may doroang takon. Ang pamansipa-dek pisan ang nangabereng.
43 Piro sinoyonan tanira ta maelet ni Jesus ang indi mamalita maski ong ninopa tang
nainabo. Oman ganing pa si Jesus, "Papanen mi ra tang mola."

6

Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret
(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Pagatapos ta si, nagalin si Jesus don ig minolik ong sadiling logar na. Siminabid ka
tang mga sinagpan na.
2 Pag kabot tang Kaldaw ang Igperenay, nagtoldok si Jesus ong simban tang mga
Judio. Dorong mga taw ang pamamasi ong nandia ig pisan tanirang gangabereng.
Ganing tanira ang pamagtere-ma te-man, "Ong aypa bato nakomit tang taw ang na tang
tanan ang agtotoldok na? Onora kang kinata-wanan ay tang sindol ong nandia? Angay
gapagboat ta mga milagro?
3 Gailala ta tang taw ang na! Tanandia tang karpintiro ka lamang, ang ana ni Maria ig
logod da Santiago, Jose, Judas may ni Simon. Asta ang mga logod nang mga babay tarin
ka pamansistar!" Ig tenged ong kaerep nira, indi enged ilalaen nira.

† **5:38** Don ong logar nira, ang mga taw ang pamagdayag belag lamang ta kalogodan tang napatay. May mga taw ang pamagpasol ang magdayag mga may patay. ‡ **5:41** Ang bitalang "Talita komi" bitalang Aramaico. Ang Aramaico tatang linggoahing aggamiten ni Jesus asta ang mga taw don.

4 Animan ganing si Jesus ong nira, “Ang tatang propita aggilalaen tang tanan ang taw,
poira lamang ong mga kasimanoa na, mga kaparintian na, asta ong pamalay-balay na.”
5 Animan indi tanandia napagboat ta yading milagro don, poira lamang ong pirapang
taw ang pamagmasit ang pinao-ya na ong pagbondo na tang kalima na ong nira.
6 Ig nabereng tanandia ta mo-ya tenged ang mga kasimanoa na indi pamagparet ong
nandia.

Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na para magtoldok (Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong mga kababarioan ang pagtoldok.
7 Oman ginoyan na tang tampolok may doroang mga apostolis na ig sinobol na tanira
ang panaw ang tagtalodoa para magtoldok. Sindolan na tanira ta gaem ang magpalayas
ta mga malalain ang ispirito.
8 Sinoyonan na ka tanira ang ganing, “Ong pagpanaw mi indi amo mamagekel ta
maski onopa— baston lamang tang ekelan mi. Indi amo ka magbalon ta pamangan obin
magekel ta binagteng, obin maski koarta.
9 Magtok amo ta rapak, piro indi amo mage-leb tang lambong mi.
10 “Mga komabot amo ong tatang logar ig mga padayonon amo ong tatang balay, don
amo lamang magtinir mintras indi amo pa pagalin ong logar ang asi.
11 Piro mga maning amo ong tatang logar ang indi amo risibien ig indi amo pama-yan
tang mga taw don, magalin among lagi ig tapokon mi tang kolapok ong mga kakay mi,
para ipaita ming anda ray sarabaten mi ong nira.”
12 Oman namansipanaw da tang tampolok may doroang apostolis. Namagtoldok ong
mga taw ang dapat tanirang magtogat ig bo-wanan nira tang mga kasalanan nira.
13 Yading malalain ang ispirito tang pinalayas nira ong mga taw ang sinledan nira, ig
doro kang pamagmasit ang binaniosan nira ta langis ig namago-yang tanan.

Ang pagpatay ong ni Juan ang Manigboniag (Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

14 Naba-yan da tang Ading si Herodes* tang natetenged ong ni Jesus, tenged bantog
da tang aran na maski ong aypa. May pamaganing ang si Jesus ono ya kay si Juan
ang Manigboniag ang naboing oman, animan sia may gaem nang magboat ta mak-
abebereng ang mga bagay.
15 Piro ang doma ganing, “Tanandia sigoro tang Propitang si Elias.” Ig ang doma
ganing ka, “Tanandia tata kang propita pario tang mga propita asing tokaw.”
16 Piro pagabasi tang Ading si Herodes, ganing tanandia, “Sia si Juan kaman ang
pinapotolano tang likel na! Naboi ra pala!”
17 Na yay ang kaisip ni Herodes tenged tanopa sia tanandia tang nagpadep ong
ni Juan, oman pinalapot na ig pinapriso. Bindoat narin ni Herodes tenged pirming
agsamblengen tanandia ni Juan tenged ong pagiga-pen a-pen na ong babay ang si
Herodias, ang katawa tang logod nang si Felipe.
18 Narin tang pirming agganing ni Juan, “Kontra ong Katobolan ta ang magkatawan
amo tang katawa tang logod mo!”
19 Tenged tarin, ang babay ang si Herodias pisan ang gasilagan na si Juan, animan
galiliagan na rin ang ipapatay, piro indi paoyon si Ading Herodes.
20 Geldan si Ading Herodes ong ni Juan tenged gata-wanan nang mato-lid si Juan ig
alenget tang nem na ong Dios. Animan si Juan agtabangan ka rin ni Ading Herodes ig
agtatalok na lamang ong prisoan. Ong kamatodan, ang adi dorong kaliag nang mamasi
ong mga bitala ni Juan maski galibeg tang kinaisipan na ong mga gaba-yan na.

---

* **6:14** Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobirnador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka.

21 Piro ong ori, kiminabot ka enged tang oras ang gelat-elaten ni Herodias. Nainabo na
asing kakaldawan ni Ading Herodes. Nagkombida tang adi ig inimbitar na tang tanan
ang mga opisialis na, ang mga pangolokolo ong mga sondalo, ig ang mga alalawig ang
mga taw ong probinsia tang Galilea.
22 Mandian, asing pamangalipay da tanira, siminled tang anang babay ni Herodias ig
nagtayaw ong talongan tang mga bisita. Dorong kalipay ni Ading Herodes asta ang mga
bisita na. Animan ganing tang adi ong soltiras, "Mama-dola tang onopay galiliagan mo,
i-dolo ong nio."
23 Ig nanompa pa tang adi ang ganing, "I-dolo ong nio maski onopay pa-dolon mo,
maski ang katengan pa tang inadiano."
24 Dayon ang limindoa tang soltiras ig nane-ma ong ni nanay na, "Nay, onopay pa-
dolono?" Siminabat si Herodias, "Maninga, 'Ang kolo ni Juan ang Manigboniag.' "
25 Dali-daling nagbalik tang soltiras ong ni Ading Herodes ang ganing, "Ang galil-
iagano, i-dol mo kay ong yen mandian ang lagi tang kolo ni Juan ang Manigboniag, ang
agbe-tang ong tatang bandiha."
26 Pagabasi tang adi, pinongawan tanandia ta mo-ya. Piro gaeyak ang bawien na tang
nabitalan na ong soltiras tenged yading mga bisitang nangabasi ong pangako na.
27 Animan nagordin ang lagi si Herodes ong tatang sondalo na ang paning ong prisoan
para potolon tang likel ni Juan, oman e-lan nang magbalik. Diritsong napaning tang
sondalo ong prisoan ig pinotol na kaman tang likel ni Juan.
28 Oman bintang na tang kolo ong tatang bandiha ig ingkelan ong soltiras. Ig narin
dayon kang inintriga tang soltiras ong nanay na.
29 Asing pagatako tang mga sinagpan ni Juan, dayon tanirang napaning don. Kinomit
nira tang sinangoni na, oman limbeng nira ong tatang pantion.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw
(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Mandian, ang mga apostolis ang sinobol ni Jesus namagbalik da ong nandia, ig
binalita nira tang tanan ang bindoat nira asta ang sinoldok nira ong mga taw.
31 Pagatapos, ganing si Jesus ong nira, "Ta ra, paning ita ong logar ang alawid-lawid
ong mga taw, agod mga ita-ita lamang maenayan amo ka ta ge-ley." Inaning narin
ni Jesus tenged sigi-sigi tang kabot may alin tang mga taw, animan indi ra tanira
mangatalongang mamamangan.
32 Animan dayon tanirang namansitay ong bilog nirang mabael ig namansipaning
ong logar ang anday gistar ang taw.
33 Piro yadi kang nangaita asing pagalin nira ig nailala ka nira ang asi yay da Jesus.
Animan namagalin ka tanira ong mga kababarioan nira ig namagsinikad ang pangobay
tang baybay. Nanga-kaw pang nangakabot ong logar ang agrombon da Jesus.
34 Pagatampet da Jesus ig pagataboan nira, inita na tang kadoro-doroan ang mga taw
ang asi ang don da. Dorong katete-beken na ong nira tenged mga pa-dekan na, midio
mga karniro ang pinabayan da lamang tang manigbadbad. Animan sinoldokan na
tanira ta yading mga bagay.
35 Asing apon da, namampalenget ong nandia tang mga sinagpan na ig minaning,
"Madali rang makorop tang kaldaw, ig anda paman ay mga taw ang gistar tarin ong
logar ang na.
36 Mo-ya pa sigoro, papaningen mo ra tang mga taw ong mga bario ig mga sitio ang
alenget-lenget para mapamakal tanira ta mapangan nira."
37 Piro siminabat si Jesus, "Yamo tang magtorol ta mapangan nira."

Ganing ka tang mga sinagpan na, “Aroy! Panaw ami ig mamakal ta tinapay ang kantidad nang rinibo† para ipapan ong nirang tanan?”
38 Nane-ma si Jesus, “Pirapang bilog tang tinapay mi atan? Abir, telekan mi.”
Asing matelekan nira, ganing tanira ong ni Jesus, “Limang tinapay ig doroang yan.”
39 Oman inordinan ni Jesus tang mga sinagpan na ang pakarongon tang mga taw ta gropo-gropo ong kaibabawenan.
40 Animan ang mga taw namansikarong ta gropo-gropo. May mga gropong tag tale-tang gatos ig may atan ang taglilimampolok.
41 Kinomit ni Jesus tang limang bilog ang tinapay may ang doroang bilog ang yan. Simininga tanandia ong langit ig nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-pisi na tang mga tinapay ig sindol ong mga sinagpan na para itagtag ong mga taw. Maning ka ta si tang bindoat na ong doroang bilog ang yan.
42 Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaelen.
43 Pagatapos, sinimet tang mga sinagpan na tang nanga-dang tinapay may yan, ig nanga-mok pa tanira ta tampolok may doroang tiklis.
44 Ang tanan ang mga namamangan, ang mga lali lamang limang ribo rang lagi.

Napanaw si Jesus ong ta-paw tang talsi
(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

45 Pagatapos ta si, dayon ang laging sinobol ni Jesus tang mga sinagpan na ang tomay da ong bilog nirang mabael agod tongkaw dang paning ong Betsaida, mintras agpaoliken na pa tang mga taw.
46 Pagapagalin tang mga taw, siminakat si Jesus ong tatang bokid para mangadi.
47 Asing labi ra, ang bilog ang agtayan tang mga sinagpan na don da ong laod, piro si Jesus don pa ong bokid.
48 Inita nang agliwagan dang panongtong tenged kontra tang mageyep. Ig asing garamal da, diminaton da si Jesus ong nira ang papanaw ong ta-paw tang talsi. Ta-liban na rin lamang tanira,
49 piro inita tanandia tang mga sinagpan na ang papanaw ong ta-paw tang talsi. Kalaom nira ang gitaen nira peled, animan ong sobrang eled nira pisan tanirang namangelel
50 ig nangaiteg pa. Piro minitalang lagi si Jesus ong nira ang ganing, “Indi amo meled. Yo na, si Jesus!”
51 Oman siminay si Jesus ong bilog ig dayon ang laging nagpoas tang mageyep. Sia pa tang kabeberengen tang mga sinagpan na,
52 tenged maski inita ra nira asing pagpapan ni Jesus tang kadoro-doroan ang taw tang pirapang bilog ang tinapay, indi pa ka enged gaintindian nira, tenged midio gangaki-lepan pa tang mga kinaisipan nira.

Pinao-ya ni Jesus tang mga pamagmasit ong Genesaret
(Mateo 14:34-36)

53 Pagakabot nira ong dobaling baybay, don tanira siminampet ong Genesaret.
54 Pagataboan lamang nira, nailalang lagi si Jesus tang mga taga don.
55 Animan dali-daling lagi tang mga taw ang namaglibot ong mga kababarioan ang pagpatako ang ekelan tang mga pamagmasit, maski lolbog da lamang ong bayan-bayan, maski ong aypang logaray ang naba-yan nira ang don si Jesus.
56 Animan maski ong aripa agpaning si Jesus, ong lansangan obin ong mga bario, agtakanen nira tang mga pamagmasit nira ong mga plasa nira. Ig namagpakiloy tanira

† **6:37** Mga ong bitalang Grigo: 200 koartang “dinario.” Ang 200 dinario pario tang sol ta tatang trabahador ong teled ta walong bolan.

ong ni Jesus ang maski mate-lek da lamang tang mga pamagmasit tang kapotan tang lambong na. Ig ang tanan ang nangate-lek, namago-ya.

7

Ang mga toromanen ta taw ig ang Katobolan tang Dios
(Mateo 15:1-9)

1 Tatang kaldaw may mga Pariseo ig mga manigtoldok tang Katobolan ang kiminabot
nagalin ong Jerusalem ig namagsimet don ong da Jesus.
2 Inita nira tang doma ong mga sinagpan ni Jesus pamamangan lamang ang indi
namanaw tang mga kalima nira sigon ong toromanen nirang mga Judio.
3 Tenged ang kaogalian tang mga Judio, labi ra enged tang mga Pariseo, maning ta
na: Indi tanira mamangan mintras indi pa gapamanaw tang kalima nira sigon ong mga
toromanen ang pinanoblian nira ong mga kamepet-mepetan nira.*
4 Ig mga maolik tanirang magalin ong palingki, indi ka tanira mamangan tang binakal
nira mintras indi pa gaogatan sigon ong kaogalian nira.† Ig yadi pang mga pinanoblian
nirang mga toromanen pario tang pagpangogat tang mga baso, mga pitsil, ig mga
kaldirong saway ba-lo gamiten.
5 Animan mandian sine-ma si Jesus tang mga Pariseo may ang mga manigtoldok tang
Katobolan ang ganing, "Angay indi pamagtoman tang mga sinagpan mo ong mga toro-
manen tang mga kamepet-mepetan ta? Pamamangan lamang ang indi pamamanaw
tang mga kalima nira sigon ong kaogalian ta!"
6 Ganing si Jesus ang siminabat, "Yamong mga taw! Pagpaosto-osto amo piro paita-
ita ka lamang! Animan tama kaman tang inaning tang Dios natetenged ong nindio ang
pinasolat na ong propitang si Isaias ang ganing,
'Ang mga taw ang na aggalangeno nira ong anga lamang.
Piro ong kamatodan, ang popotokon nira alawid ong yen.
7 Anday data na tang pagto nira ong yen,
Tenged ang mga agtotoldok nirang ganing mga tobol tang Dios, toromanen ang
boat-boat lamang ta taw.' "‡
8 Ig ganing si Jesus ong nira, "Maderep amo kaman ong pagosoy tang mga toromanen
ang boat-boat lamang ta mga taw, piro ang mga tobol tang Dios agpabayan mi lamang."
9 Ganing pa tanandia, "Maosay among magboat ta midios para pabayan tang Kato-
bolan tang Dios agod ang mga toromanen mi ya lamang ay matoman!
10 Pario ta narin: Ganing tang tobol tang Dios ang pinasolat na ong ni Moises,
'Galangen mo tang tatay mo may ang nanay mo,' ig 'Ang sinopay magbitala ta malain
kontra ong tatay obin ong nanay na, dapat patayen.'§
11 Piro yamo, parti tang agtotoldok mi. Tenged ganing amo, mga ang taw may
matabang na rin ong mga ginikanan na, poiding maning ong nira, 'May itabango rin
ong nindio, piro indi ra ma-dolo tenged "Corban," maliag yaning, nangakō ra ang i-dol
si ong Dios.'
12 Ong maning don, midio agsagangen mi tanandia ang tomabang ong mga ginikanan
na.
13 Animan, agboaten ming anday kointa na tang tobol tang Dios tenged ong kaogalian
ming asia ang agpatobli mi pa ong doma. Ig belag lamang ta sia, yadi pang agboaten
ming pario ta sia."

---

* **7:3** Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia. † **7:4** Poidi kang maliag yaning: Ig mga maolik tanirang magalin ong palingki, indi ka tanira mamangan mintras indi pa gapanlimpio tang sinangoni nira. ‡ **7:7** Isaias 29:13 § **7:10** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16; Exodo 21:17; Levitico 20:9

Ang mga bagay ang pagpaboling ong taw ong pama-dek tang Dios
(Mateo 15:10-20)

14 Ginoyan ni Jesus tang mga taw ang palenget ong nandia ig minaning ong nira,
"Mamasi among tanan agod maintindian mi tang ibitalao ong nindio.
15 Belag tang agte-led ong sinangoni ta taw tang pagpaboling ong nandia ong pama-
dek tang Dios, kondi ang mga malalain ang loloa ong nandia.
16 [Mamasi tang may talinga!*]"
17 Pagatapos, bino-wanan ni Jesus tang mga taw ig siminled ong balay. Nane-ma ong
nandia tang mga sinagpan na mga onopay maliag yaning tang palimbawang asi.
18 Ganing si Jesus ong nira, "Asta yamo, indi amo pa gangaintindi? Indi gata-wanan
mi? Belag tang agpanganen ta taw tang pagpaboling ong nandia ong pama-dek tang
Dios.
19 Tenged ang agpanganen na indi agpaning ong popotokon na. Sia diritso ong sian
na, oman loloa ong sinangoni na." Ong pagbitala ni Jesus ta na, pinaintindi na nga maski
onopang pamanganay poiding panganen.
20 Oman ganing pa si Jesus, "Ang loloa ong taw ang pagalin ong popotokon na yay ang
pagpaboling ong nandia ong pama-dek tang Dios.
21 Tenged don mismo ong popotokon ta taw pagalin tang anday sasayod ang mga
pagirisipen ig ang mga boat ang malalain, pario tang pagiga-pen a-pen ong belag ta
katawa na, ang panakaw, pamatay ta taw,
22 pangombabay obin pangonlali, gaibeg ig pagboat ta tanan ang kalainan pario tang
pagdaya, pagboat ta kabastosan, pangimon, pamirdi ta dengeg tang masig ka taw na,
kambogan, ig ang tanan ang kalokoan.
23 Ang tanan ang asia pagalin ong popotokon ta taw, ig sia tang pagpaboling ong
nandia."

Ang pagtalig tang tatang babay ang belag ta Judio
(Mateo 15:21-28)

24 Namagalin da Jesus don ig namansipaning ong mga logar ang sakep tang siodad
tang Tiro. Pagakabot don, nagdayon si Jesus ong tatang balay. Indi rin galiliag ang mata-
wanan tang mga taw ang don tanandia, piro indi ka enged matalok tang balita.
25 Mandian, may tatang babay ang gistar ong logar ang asi, ang may ana nang babay
ang ge-ley pa, ang sinled ta malain ang ispirito. Animan pagabasi nang don si Jesus,
lagi-lagi napaning ong nandia ig liminod ong talongan na.
26 Ang babay ang na pinangana ong Fenicia ang sakep tang Siria, ig ang bitala na Grigo.
Belag tanandia ta Judio. Piro nagpakiloy pa ka enged ong ni Jesus ang palayasen na kay
tang dimoniong siminled ong ana na.
27 Piro siminabat si Jesus ong nandia ong tatang sarabien, "Kaministiran ono ang
papanen kang lagi tang mga mola, tenged belag ta tama ang komiten tang pamangan
tang mga mola oman i-dol ong mga kiro."
28 Siminabat si tang babay, "Matod ka kaman, Magino. Piro maski ngani ang mga
kirong pagbantay ong sirong tang lamisan, gapamangan tang mga namek ang gangabo-
log ong mga mola."
29 Animan ganing si Jesus, "Tama kaman tang sabat mo! Molika ra. Limindoa ra tang
dimonio ong ana mo."
30 Dayon ang minolik tang babay ig kinabotan na tang ana nang agpenay da ta mo-ya
ong katri. Ang dimonio nagalin da ka kaman ong mola.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang bengel ig boyon

---

* **7:16** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

31 Pagalin da Jesus ong Tiro, simina-lib tanira don ong siodad tang Sidon, asta ong
probinsia tang Decapolis, ba-lo komabot ong baybay tang Galilea.
32 May tatang taw don ang bengel ig boyon ang ingkelan ta mga taw ong ni Jesus.
Namagpakiloy tanira ong nandia ang ibondo na kay tang kalima na ong taw ang asi
agod mago-ya.
33 Ingkelan ni Jesus ong alawid-lawid tang taw ang bengel, oman sino-sok na tang
doroa nga toldokan na ong mga talinga tang taw ang asi. Pagatapos, inolakan ni Jesus
tang kalima na ig sine-lek na ong dilak tang taw.
34 Simininga ra si Jesus ong langit ig limininawa ta alawig. Oman minaning ong
bengel, "Effata," ang maliag yaning, "Magabri amo ra!"
35 Ig lagi-lagi nagabri tang talinga na ig nabasi ra kaman. Nakomit da ka tang kaboyon
na ig nabitala ra ta osto.
36 Oman sinoyonan ni Jesus tang mga taw ang indi mamamalita maski ong ninopa
tang bindoat na. Piro ong aypa sing agbawalen tanira ni Jesus ang indi mamalita ya kay
ang balita nira tang nainabo.
37 Tenged pisan tanirang nangabereng ta mo-ya ig ganing, "Dorog kasinlo tang tanan
ang agboaten na! Maski ang mga bengel ig ang mga boyon gapao-ya na!"

8

Pinapan ni Jesus tang epat ang ribong taw
(Mateo 15:32-39)

1 May tatang kaldaw, doro sing mga taw ang namagsimet-simet ong ni Jesus. Asing
nalo-tan da tanira tang ekel nirang pamangan, ginoyan ni Jesus tang mga sinagpan na
ig minaning,
2 "Gate-beko ong mga taw ang na, tenged tolo rang kaldaw tanirang ka-pen ta, ig
mandian anda ray mapangan nira.
3 Mga paolikeno tanirang indi gangapamangan, itaben tomomba tanira ong dalan.
Ang doma paman ong nira kalawid tang pinagalinan nira."
4 Ganing tang mga sinagpan na, "Ong ari ita pa bato makomit ta pamangan tarin ong
logar ang na ang anday gistar ang taw ang magigo ong nirang tanan?"
5 Nane-ma si Jesus, "Pirapa pang bilog tang tinapay mi atan?"
"Pito ra lamang," ganing tanira.
6 Oman pinakarong ni Jesus tang mga taw ong tanek. Kinomit na tang pitong bilog
ang tinapay ig nagpasalamat ong Dios. Pinisi-pisi na si ig sindol na ong mga sinagpan
na para itagtag ong mga taw.
7 May pirapa kang bilog ang yan ang gege-ley. Nagpasalamat sing oman si Jesus ong
Dios, ba-lo sinobol na si tang mga sinagpan nang itagtag ong mga taw.
8 Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaelen. Pagatapos, sinimet tang
mga sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira ta pitong tiklis.
9 Ang mga taw ang namamangan mga epat ang ribo.
10 Pagatapos ta si, dayon dang pinaolik ni Jesus tang mga taw, ba-lo tanandia siminay
ong tatang bilog ang mabael, aroman na tang mga sinagpan na, para paning ong logar
ang Dalmanuta.

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Mateo 16:1-4)

11 May mga Pariseo ang namampalenget ong ni Jesus ang namagigdiskosion. Sobokan
din nira tanandia animan ganing tanira, "Abir, magpaitā kay ong yamen ta milagro
bilang tanda ang yawa matod ang nagalin ong Dios."

12 Limininawa ta alawig si Jesus ig minaning, “Ay, yamong mga taw ong timpong na!
Angay pirmi among pamagdilem ta mga milagro? Ong kamatodan, andang pisan ay
milagrong ipaita ong nindio.”
13 Pagabitala na ta si, nagalin ang lagi tanandia. Siminay si, aroman tang mga
sinagpan na, para loma-ted ong dobaling baybay.

Ang mga toldok tang mga Pariseo ig ang ogali ni Herodes pario ong pampalsa ta tinapay
(Mateo 16:5-12)

14 Asi pala nangalipat ang namagbalon ta pamangan tang mga sinagpan ni Jesus.
Tambilog lamang tang ekel nirang tinapay asing paglarga nira.
15 Mintras lalayag tanira, ganing si Jesus ong nira, “Magandam amo ong pampalsa ta
tinapay tang mga Pariseo may ang pampalsa ni Herodes.”
16 Tenged don, namagampang-ampang tang mga sinagpan na, “Sigoro maning ta si
tang inaning na tenged indi ita napamagbalon ta tinapay.”
17 Gata-wanan ni Jesus tang agpagampangan nira, animan ganing ong nira, “Angay
pamagpalibeg amo tang mga kolo mi ang anday ekel ming tinapay? Indi amo pa
gangaintindi? Angay dorog kalobay tang pagirisipen mi?
18 May mga mata mi, indi amo gangaita? May mga talinga mi, indi amo gangabasi?
Onopa? Nalipatan mi ra
19 asing pagpisi-pisio tang limang bilog ang tinapay para mangapamangan tang sobra
ong limang ribong taw? Pirapang tiklis tang nasimet mi ong nanga-da?”
“Tampolok may doroa,” tang sabat nira.
20 “Asta ang pagpisi-pisio tang pitong bilog ang tinapay para ong epat ang ribong taw,
pirapa kang tiklis tang nasimet mi?”
“Pitong tiklis,” tang sabat nira.
21 Ig ganing si Jesus ong nira, “Oman indi amo pa enged gangaintindi?”

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang boray

22 Pagakabot nira ong Betsaida, may mga taw ang namagekel ong ni Jesus ta tatang
taw ang boray. Namagpakiloy tanira ang apapen na kay tanandia para mago-ya.
23 Bindiotan ni Jesus tang boray ong kalima na ig ingkelan na ong loa tang bario.
Bintangan na tang olak na tang mga mata tang taw ang asi ig inapap na. Pagatapos,
ganing si Jesus, “May gitaen mo ra?”
24 Napa-dek tang boray ig minaning, “Ee, gitaeno ra tang mga taw, piro ong pama-deko
magang mga papa ta ayong papanaw.”
25 Inapap sing oman ni Jesus tang mata tang boray. Nagprosigir ang napa-dek. Pagpa-
dek na, naolikan da tang mga mata na ig mayag da tang pama-dek na.
26 Pagatapos, ganing si Jesus ong nandia, “Molika ra, piro india ra mana-loy ong
bario.”

Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus
(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Namansipaning da Jesus may ang mga sinagpan na ong mga kababarioan ang sakep
tang siodad ang aggoyan ta Cesarea ni Filipos. Mintras papanaw tanira, nane-ma si
Jesus ong mga sinagpan na ang ganing, “Gonopa tang mga taw natetenged ong yen. Yo,
sinōpa ono?”
28 Siminabat tanira, “Ganing tang doma, yawa ono si Juan ang Manigboniag. Ang
doma ganing ka, yawa ono si Elias. Ig ganing pa ka tang doma, yawa ono tata pa ong
mga propita asing tokaw.”

29 Ig ganing si Jesus ong nira, “Piro mga ong nindio, yo sinōpa?” Ang siminabat si
Pedro, “Yawa tang Cristo,* ang aggelaten ang komabot!”
30 Piro maelet tang toyon ong nira ni Jesus ang indi enged mamagbeg ta narin, maski
ong ninopa.

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na
(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Mimpisa don, nagimpisa ra si Jesus ang nagsaysay ong mga sinagpan na mga
onopa tang mainabo ong nandia. Ganing tanandia, “Yo, ang Ana ta Taw,† kaministiran
ang mapasarano tang tanan ang kaliwagan ang boaten ong yen tang mga taw. Indio
ilalaen tang mga mepet tang banoa, ang mga pangolokolo ong mga padi, ig ang mga
manigtoldok tang Katobolan. Kaministiran ang patayeno, piro mata-lib tang tolong
kaldaw, maboiong moman.”
32 Sinayod ni Jesus ta mo-ya ong nira. Animan ingkelan tanandia ni Pedro ong alawid-
lawid ig agsamblengen na rin tenged ong inaning nang asi.
33 Piro nanaliod si Jesus, siminalonga ong mga sinagpan na ig dayon kang sinambleng
na si Pedro ang ganing, “Lomayasa tarin, Satanas! Belag ta kaliagan tang Dios tang
aggisipen mo, kondi kaliagan ta taw!”
34 Oman ginoyan ni Jesus tang mga taw, asta ang mga sinagpan na, ang palenget ong
nandia ig minaning ong nira, “Ang sinopay galiliag ang tomabid ong yen, kaministiran
ang lipatan na tang sadili na ig magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen
na ong pagtoman na ong yen.‡
35 Tenged ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan,
tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro ang sinopay magbolontad tang kaboi
na para ong yen may ong Mo-yang Balita, tanandia tang marisibi ta kaboing anday
kataposan.
36 Onopa enged ay mapakinabangan ta tatang taw maski magimong nandia ra tang
tanan ang bagay tarin ong kalibotan, piro malipat ka ong nandia tang kaboi na?
37 Anda! Tenged andang pisan ay mabayad ta taw para igawad na ong kaboi na.
38 “Animan ang taw, mga agkakaeyako nandia ig ang yen ang mga bitala ong talongan
tang mga malalain ang taw mandian ang agtaliodan nira tang Dios, ang taw ang asi
ikaeyako ka ong pagbaliko tarin. Tenged yo, ang Ana ta Taw, magbaliko tarin ong
kalibotan, ang pagekelo tang gaem ig kayagan tang Tatayo ong langit, ig aromano ka
tang mga sagradong anghil.”

9

1 Ganing pa si Jesus, “Tandan mi narin: Ang doma tarin ong nindio mandian, kabotan
pa nira tang kaldaw ig itaen nira ang paggaem da tang Dios bilang adi ang may
kagaeman ong tanan.”

Nagoman tang itsora ni Jesus
(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

2 Pagata-lib tang enem ang kaldaw, ingkelan ni Jesus si Pedro ig ang doroang maglo-
god ang da Santiago ni Juan para koma-yat ong alawig ang bokid. Tanira-tanira lamang

---

* **8:29** “Cristo.” Mga ong bitalang Hebrero, “Mesiyas.” Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. † **8:31** “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **8:34** “magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.” Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen ang pagtakan tang sadiling kros na.

tang napaning don. Asing don da tanira, mintras agpa-dekan tang mga sinagpan na,
inita nirang nagoman tang itsora ni Jesus.
3 Sisinggat-singgat tang lambong na ig pisan ang kakolit-kolitan. Andang pisan ay
madeg tang kakolit na.
4 Oman napaita ong tolong sinagpan si Elias may si Moises ang pamagigampang ong
ni Jesus.
5 Nabitala si Pedro ang ganing ong ni Jesus, "Magino, masinlong narin ami! Magboat
ami ta tolo nga payag-payagan. Tata para ong nio, tata ong ni Moises, ig tata ong ni Elias."
6 Dorong eled nirang tolo animan indi ra matako si Pedro tang onopay ibitala na.
7 Ya kay ang golpi tanirang binongot ta tatang onom ig may tatang bosis ang naba-yan
nirang nagalin don ong onom ang ganing, "Na tang agmalenong Anao. Mamasi amo ong
nandia!"
8 Dayon ang namanelek-telek tang tolong sinagpan ong palibot nira piro anda ray
inita nirang domang taw, si Jesus da lamang.
9 Asing totoldak da tanira ong bokid, maelet tang toyon ni Jesus ong nira ang ganing,
"Indi enged ibeg mi tang inita mi maski ong ninopa mintras yo, ang Ana ta Taw, indio
pa gaboing oman."
10 Sinalok lamang nira ong sadili nira, piro namagtere-ma te-man mga onopay maliag
yaning tang bitala na ang tanandia ono maboing moman.
11 Oman sine-ma nira si Jesus ang ganing, "Angay ganing tang mga manigtoldok tang
Katobolan, kaministiran ono ma-kaw ang komabot si Elias* ba-lo pa tang Cristo?"
12 Siminabat si Jesus, "Matod kaman kaministiran ang tongkaw si Elias para magsim-
pan tang tanan ang bagay. Ig may atan kang na-tang ong Sagradong Kasolatan
ang ganing ang Ana ta Taw kaministiran mapasaran na tang dorong kaliwagan ig
pakalainen tanandia tang mga taw.
13 Piro begen amo yen, kiminabot da si Elias, ig bindoat tang mga taw ong nandia tang
tanan ang kaliagan nirang boaten pario tang inaning tang Kasolatan ang mainabo ong
nandia."

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta malain ang ispirito (Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

14 Asing pagbalik da Jesus ong mga nabo-wan ang mga sinagpan na, inita nirang
agtompok-tompokan ta dorong mga taw. May don kang mga manigtoldok tang Kato-
bolan ni Moises ang pamagigdiskosion ong mga sinagpan na.
15 Pagaita tang mga taw ang asia ra si Jesus ang gingabot, nangakibot tanira ig
namagsinikad ang namansibagat ong nandia.
16 Oman sine-ma ni Jesus tang mga sinagpan na, "Onopay agpagdiskosionan mi tang
mga manigtoldok ang asia?"
17 May tatang lali don ong kayadian tang siminabat. Ganing tanandia, "Maistro,
aggekelano rin ong nio tang anao ang lali tenged aggaeman tanandia ta malain ang
ispirito, ig indi tanandia gabitala.
18 Kada kaboton, golpi lamang tanandia aglalampak tang malain ang ispirito ong
tanek. Bobokal tang anga na, kakayeget tang mga isi na, oman dayon dang kentel tang
sinangoni na. Nagpakiloyo ra ong mga sinagpan mong palayasen kay nira tang ispirito,
piro indi mapalayas nira."
19 Siminabat si Jesus, "Ay, yamong mga taw amo! Andang pisan ay pagtalig mi! Asta
tanopa tang agoantao ig tiniro ong nindio? Abir, ekelan mi tani tang molang asia."

---

* **9:11** Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Jesus. Mabasa ta tang natetenged ong kaboi na ong 1 Hari 17:1-19:21 ig 2 Hari 1:1-2:25. Ang Elias ang na indi napatay kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo.

20 Ig ingkelan nira tang mola ong ni Jesus. Pagaita tang malain ang ispirito ong ni
Jesus, dayon ang laging pinapeleg-peleg na tang mola asta natomba ong tanek, bobolid-
bolid ang bobokal tang anga na.
21 Ganing si Jesus ong tatay tang mola, “Monorag kaboay ang maning ta na?”
Ganing ang siminabat tang tatay, “Asi pang ge-ley pa tanandia.
22 Pirarang bisis galiagan din ang patayen tang dimonio. Teta agpe-lek na pa ong apoy,
teta galiagan nang lemeten din ong wi. Animan mate-beka ong yamen, tabangay ami
ka mga kaya mo.”
23 Ganing si Jesus ang siminabat, “Onopay maliag mong yaning tang mga kayao? Ang
tanan maboato ong taw ang pagparet ig pagtalig ong yen.”
24 Oman pinoirsan tang tatay tang bosis na ig nagpakiloy si, “Pagpareto, piro korang
pa ka enged! Tabangay kang mamoirsa tang pagtaligo!”
25 Asing pagaita ni Jesus ang yadi pang mga taw ang pamagsinikad ang agpalenget ong
nandia, dayon ang binitalan na tang malain ang ispirito ang ganing, “Yawang dimonioa,
agboaten mong bengel may boyon tang taw! Tobolo ong nio, lomboā atan ong molang
asia! India ra moman ang magbalik-balik ong nandia!”
26 Naginiwik tang dimonio ig pinapeleg-peleg na ta todo-todo tang mola ba-lo limin-
doa. Ang mola indi rang pisan kakaliek, ang midio ra patay. Animan ganing tang mga
taw, “Aroy! Patay da!”
27 Piro bindiotan ni Jesus tang kalima tang mola, oman binangon na ig dayon ang
kimindeng.
28 Paga-led da Jesus ong balay, asing tanira-tanira ra lamang, nane-ma tang mga
sinagpan na ong nandia, “Angay yami, indi mapalayas amen tang malain ang ispirito
ong molang asi?”
29 Ganing si Jesus ang siminabat, “Ang malain ang ispiritong maning atan, indi basta-
basta mapalayas mga indi amo mangadi [ig magpaletem.] Asia lamang tang midios.”

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na (Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 Namagalin da Jesus don ig namansita-lib si ong Galilea. Indi galiliag si Jesus ang
mata-wanan tang mga taw mga ong aypa tanandia,
31 tenged ang oras ang asi, pagtoldok tanandia ong mga sinagpan na lamang. Ganing
si Jesus ong nira, “Yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ong gaem tang mga taw
ang yay mamamatay ong yen. Piro mata-lib tang tolong kaldaw maboiong moman.”
32 Indi naintindian tang mga sinagpan na tang mga bitala nang na, piro gengeldan
tanirang mane-ma pa ong nandia.

Sinopa tang kaimportantian (Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

33 Kiminabot da tanira ong Capernaum. Paga-led nira ong balay, sine-ma ni Jesus tang
mga sinagpan na ang ganing, “Onopay agpagdiskosionan mi ong dalan?”
34 Piro indi tanira minibek-ibek tenged ang agpagdiskosionan nira mga sinopa ong
nira tang kaimportantian.
35 Animan kiminarong si Jesus ig pinalenget na tang tampolok may doroang sinagpan
na ong nandia ig minaning, “Ang sinopay galiliag ang magimong importanti, kamini-
stiran magpababak ig magsirbi ong tanan.”
36 Oman ginoyan na tang tatang mola don ig pina-deng na ong ka-ngan nira. Kineget
na tang mola ig minaning ong mga sinagpan na,
37 “Ang maski sinopa, mga natetenged ong pagto na ong yen, magrisibi ong tatang
mola ang pario ta narin, sia pagrisibi ka ong yen. Ig ang pagrisibi ong yen, belag lamang
ta yo tang agrisibien na, kondi asta ang nanobol ong yen.”

Kakampi ta tang belag ta kakontra ta
(Lucas 9:49-50)

38 Pagatapos, ganing si Juan ong ni Jesus, “Maistro, may inita amen ang tatang taw
ang pagpalayas ta mga malalain ang ispirito ig aggamiten na tang aran mo. Binawalan
amen tenged belag ta karomanan ta.”
39 Piro ganing si Jesus, “Indi bawalen mi. Tenged ang taw ang pagboat ta milagro ang
paggamit tang arano, inding lagi mabitala ta malain kontra ong yen.
40 Tenged ang taw ang indi kokontra ong yaten, maliag yaning tanandia kakampi ta.
41 Agganingo ong nindio, ang sinopay magtorol ong nindio ta maski tang baso lamang
ang wi tenged yamo mga sinagpano,† ang taw ang asi indi maimong indi balten tang
Dios.”

Ang agpagalinan tang pagkatalak
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

42 “Piro mga may taw ang magtokso agod magkatalak tang maski tata ong mga gege-
ley ang narin‡ ang pamagtalig ong yen, mo-ya pa ta-ketan da lamang tang likel na ta
mabael ang bato, oman bontogan ong laod.
43 Animan mga ang kalima mo tang gagikanan ang yawa pagkatalak, potolon mo!
Tenged mas mo-ya pang maski potol tang tambilog ang kalima mo, ma-leda pa ong
langit, kaysa komplito tang mga kalima mo piro i-leka ka don ong impirno, ong apoy
ang indi enged mapatay-patay.
44 [Don tang mga kolod ang indi mapatay ang pamangan ong mga taw, ig ang apoy ang
indi mapatay-patay.]§
45 “Ig mga ang kakay mo ya kay ang pagekel ong nio ang magkatalak, potolon mo!
Mo-ya pang maski potol tang tambilog ang kakay mo, basta ma-leda ong langit, kaysa
komplito tang mga kakay mo oman i-leka ka ong impirno.
46 [Don tang mga kolod ang indi mapatay ang pamangan ong mga taw, ig ang apoy ang
indi mapatay-patay.]
47 “Ig mga ang mata mo ya kay ang gagikanan ang yawa pagkatalak, koaten mo! Mo-
ya pang maski tambilog lamang tang mata mo, ma-leda pa ong inadian tang Dios, kaysa
doroa tang mata mo oman i-leka ka ong impirno.
48 Don tang mga kolod ang indi mapatay ang pamangan ong mga taw, ig ang apoy ang
indi mapatay-patay.
49 “Kada tata kasinan ta apoy.*
50 Mabael tang pakinabang tang kasin. Piro mga manlasay da, indi ra poiding
mapakasin pang moman. Animan ekelan ming pirmi tang kao-yan tang kasin ong kaboi
mi agod masinlo tang pagtarabidan mi.”†

10

Ang toldok ni Jesus natetetenged ong pagberelagen tang magkatawa
(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

† **9:41** Ang mga “sinagpan” ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. ‡ **9:42** “maski tata ong mga gege-ley ang narin.” Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ta nem obin dibabak ong pama-dek ta doma. § **9:44** Ang mga birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. * **9:49** Maliag yaning, mga monopa ang pamangan agbetangan ta kasin agod indi malangga, ig ang bolawan agpapanaw ong apoy agod magimong poro, pario ka ta si, ang mga pamagto agpapasaren tang Dios ta mga kaliwagan agod magimong de-dek ig masinlo tang pagto nira. † **9:50** Ang kasin mabael tang pakinabang na, tenged yay ang pampasabor ig pagpaboay tang pamangan ta. Pario ka ta si, ang pagto ta ong Dios may pakinabang na para ong yaten asta ong masig ka taw ta. Ig mga indi manlasay tang pagto ta, indi maimong indi magimong masinlo tang pagtarabidan ta. Telekan ka ong Mateo 5:13.

1 Nagalin don si Jesus ig napaning ong mga logar ang sakep tang Judea ba-lo loma-ted
ong dobali tang soba tang Jordan. Don doro sing mga taw ang namagsimet ong nandia,
ig pario tang pirming agboaten na, nagtoldok tanandia ong nira.
2 Mandian, may mga Pariseo kang namansipaning don ong ni Jesus para depdepen
nira tanandia ong mga pamitala na. Animan sine-ma nira ang ganing, "Mga ong nio,
sigon ong Katobolan, agpagnan bato ang belagan tang tatang lali tang katawa na?"
3 Binalik ni Jesus ong nira tang te-ma nira, "Onopay tobol ang sindol ni Moises ong
nindio natetenged ong pagberelagen tang magkatawa?"
4 Ganing tanirang siminabat, "Nagpagna si Moises ang belagan tang tatang lali tang
katawa na basta oldan na tang babay ta kasolatan bilang ka-telan ang tanandia belagan
na ra."*
5 Piro ganing si Jesus, "Tenged lamang matetegat tang mga kolo mi, animan napaoyon
da lamang si Moises ang belagan mi tang mga katawa mi.
6 Piro asing primiro pa, ang pagboat tang Dios tang kalibotan: 'Ang bindoat nang taw
lali may babay.
7 Tenged tarin, pabelag da tang lali ong mga ginikanan na, oman maga-penan da
tanira tang katawa na,
8 ig magimong tata ra lamang tanira.'† Ang maliag yaning, belag da tanira ta doroa
kondi tata.
9 Animan ang pinapaga-pen tang Dios indi dapat ang papagbelagen ta taw."
10 Asing paga-led nira ong balay, nane-ma si ong ni Jesus tang mga sinagpan na
natetenged ong inaning nang asi.
11 Ganing si Jesus ong nira, "Mga belagan tang lali tang katawa na, oman mangatawa
si tanandia ta doma, loloang pangombabay tanandia ig pagkatalak ong dating katawa
na.
12 Ig mga ang babay ya kay magigbelag ong katawa na, oman pakatawa si ka ong
doma, pangonlali ka tanandia."

Binindisionan ni Jesus tang mamola
(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

13 Tatang kaldaw may mga taw ang pamagekel ta mamola ong ni Jesus para pabindi-
sionan nira. Piro sinambleng tang mga sinagpan ni Jesus tang mga taw.
14 Asing itaen ni Jesus tang agboaten tang mga sinagpan na, nasilag tanandia ig
minaning ong nira, "Pabayan mi lamang ang palenget ong yen tang mga mola. Indi
bawalen mi. Tenged ang mga taw ang pario ong mamolang narin, yay ang mabilang
ong inadian tang Dios.
15 Tandan mi narin: Ang maski sinopa, mga indi tanandia magpasakep ong gaem tang
Dios pario ta tatang mola, asia indi enged tanandia mabilang ong inadian na."
16 Tapos, dayon ang sinalili ni Jesus tang kada tata ong mga mola, oman binondo na
tang kalima na ong kolo nira ig binindisionan.

Ang laling manggaden
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Asing magalin da rin si Jesus, may tatang taw ang nagsinikad ang agpalenget ong
nandia. Liminod ong talongan na ig minaning, "Maistro, yawa mo-yang taw. Onopay
masinlong boateno para marisibio tang kaboing anday kataposan?"
18 Ganing si Jesus ang siminabat, "Angay aggoyano nio ta mo-ya? Ang Dios lamang
tang mo-ya.

---

* **10:4** Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia. † **10:8** Genesis 2:24

19 Gata-wanan mo ra tang ga-tang ong Katobolan: ‘India mamatay ta taw, india
mangombabay, india manakaw, india magtistigo ta bo-li, india magdaya, ig galangen
mo tang tatay may ang nanay mo.’ ”‡
20 Ganing tang lali, “Maistro, ang tanan ang asia agtomaneno ra ka mimpisang ge-leyo
pa.”
21 Pina-dekan ni Jesus tang taw ang asi ig ginegman na. Oman ganing tanandia,
“Tanga bagayan da lamang tang korang ong nio. Molika ra, ipabakal mo tang tanan ang
pagkabetang mo, oman ang bayad na i-dol mo ong mga malilised. Mga boaten mo sia,
magkatinira ta manggad ang tinagana tang Dios don ong langit. Pagatapos, magbalika
ig tomabida ong yen.”
22 Piro pagabasi ta si tang lali, pinongawan tanandia ig minolik ang mabelat tang nem
na, tenged dorong manggad na.
23 Animan pina-dekan ni Jesus tang mga sinagpan na ig minaning ong nira, “Kaliwag
ang ma-led ong inadian tang Dios tang taw ang manggaden!”
24 Nangabereng ta mo-ya tang mga sinagpan na ong binitala nang asi. Piro minaning
si tanandia, “Mga anao, doro kaman agkaliwag ang ma-led ong inadian tang Dios.
25 Mas madali pa nganing tenled tang tatang kamilio ong boloat tang singgoay, kaysa
tatang taw ang manggaden ang tenled ong inadian tang Dios.”
26 Mas nagdolang tang kabeberengen tang mga sinagpan na, animan namane-ma ang
ganing, “Mga maning don, sinopa enged tang malibri?”
27 Pina-dekan tanira ni Jesus ig minaning, “Na indi maboat ta taw, piro belag ta
maliwag ong Dios. Tenged anday imposibli ong Dios.”
28 Minitala si Pedro, “Yami, bino-wanan amen tang tanan para tomabid ong nio.”
29 “Ee, kaman,” ganing si Jesus, “ig narin tang matod: Ang sinopay nagbo-wan
tang balay na, ang mga logod na, mga ginikanan na, mga ana na obin ang tanek na
natetenged ong yen ig ong Mo-yang Balita,
30 ang taw ang asi marisibi mandian ong kaboi na tarin ta mas doro pa§ ong bino-
wanan na: dorong mga balay, dorong mga logod, mga nanay, mga ana asta tanek.
Piro akigan ka tanandia ig paliwagan ta mga taw tenged ong pagto na ong yen. Ig ong
dobaling kaboi, oldan ka tanandia ta kaboing anday kataposan.
31 Yading mga taw ang ganga-kaw mandian ang mangaori ong oring kaldaw. Ig ang
mga gangaori mandian yay ang manga-kaw.”

Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na (Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Mintras papanaw tanirang tatakat ong siodad tang Jerusalem, to-kaw si Jesus ong
mga sinagpan na. Agkelban tang mga sinagpan na ig ang mga taw ang dadaton ong
orian agpangeldan. Maboay-boay ta ge-ley, pinabelag ta ge-ley ni Jesus tang tampolok
may doroang sinagpan na ong mga taw, ig sinaysay na si ong nira tang onopay mainabo
ong nandia.
33 Ganing si Jesus, “Tandan mi. Mandian agpaning ita ra ong Jerusalem. Pag kabot ta
don, yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ong gaem tang mga pangolokolong padi
ig ong mga manigtoldok tang Katobolan. Sintinsiano nira ta kamatayen, oman ekelano
ong mga belag ta Judio.
34 Insoltono nira, olakan, latigon, ba-lō patayen nira. Piro mata-lib tang tolong kaldaw,
maboiong moman.”

Ang pina-dol ni Santiago may ni Juan (Mateo 20:20-28)

‡ **10:19** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20; Levitico 19:18 § **10:30** Ong bitalang Grigo: 100 ang dobli.

35 Napalenget ong ni Jesus si Santiago may si Juan, ang mga ana ni Zebedeo, ig
minaning tanira, “Maistro, may pa-dolon amen din ong nio.”
36 Ganing si Jesus, “Onopa si?”
37 Ganing tanirang siminabat, “Ang galiagan amen, mga maggaema ra ngani ong
niong inadian, yami kay tang pakarongon mo ong tepad mo, ang tata ong to, ig ang tata
ong wala.”
38 Piro ganing si Jesus ong nira, “Indi gata-wanan mi mga onopa tang agpa-dolon mi.
Onopa, māgoanta mi tang kaliwagan ang mapasarano? Māgoanta mi ka tang kamatayen
ang pario tang mapasarano?”*
39 “Ee, māgoanta amen,” tang sabat nira.
Ig ganing si Jesus, “Ang kaliwagan ang agoantaeno, agoantaen mi ka kaman. Ig
mapasaran mi ka tang kamatayen ang mapasarano.†
40 Piro mga natetenged ong sinopay komarong ong yen ang to ig ong walao, belag ta
yo tang maning mga sinopa. Tenged ang mga logar ang agpa-dolon mi, natagana rang
lagi ong mga taw ang pinilik da tang Tatayo.”
41 Asing mata-wanan tang tampolok ang aroman nira mga onopa tang agpa-dolon da
Santiago may ni Juan, namaglain tang nem nira.
42 Animan ginoyan tanirang tanan ni Jesus ang palenget ig minaning, “Gata-wanan
mi ra ka, ang mga aggilalaen ang pangolokolo tarin ong kalibotan, pamagadi-adi ong
mga sinakepan nira. Ig ang mga alalawig ta katengdanan, agdegdegen nira tang mga
tawan nira.
43 Piro indi amo magogali ta maning ta sia. Ang sinopa ong nindio tang galiliag ang
mangolokolo, dapat magimong torobolon ong tanan.
44 Ig ang galiliag ang magimong alawig, kaministiran magpababak ig magsirbi ong
mga aroman na.
45 Tenged maski yo, ang Ana ta Taw, indio napaning tarin para magpasirbio kondi
para magsirbio ig i-dolo tang yen ang kaboi agod yading taw tang magawad ong mga
kasalanan nira.”

Pinao-ya ni Jesus tang boray ang si Bartimeo
(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

46 Namana-loy si Jesus may ang mga sinagpan na ong siodad tang Jerico, ig asing
pagalin nira don, dorong taw tang namansitabid ong nira. May nata-liban nirang tatang
boray ang lolopa-pak ong binit tang dalan ang pagpalimos. Ang aran na si Bartimeo, ang
ana ni Timeo.
47 Asing pagabasi nang si Jesus ang taga Nazaret tang tata-lib, dayon tanandiang
miniteg ang ganing, “Jesus, Inampo ni David!‡ Mate-beka ong yen!”
48 Sinambleng tanandia tang mga taw ang magipes. Piro mas sinodoan na pa enged
tang iteg na ang ganing, “Inampo ni David! Mate-beka ong yen!”
49 Siminareng si Jesus ig minaning ong mga taw, “Papaningen mi tani ong yen.”
Ig ginoyan nira tang boray ang ganing, “Papoirsaen mo tang nem mo! Kendenga ra,
aggoyana nandia!”
50 Pagabasi lamang ta asi ni Bartimeo, pinlek nang lagi tang agkopoton na, limino-to
pang kimindeng ig napalenget ong ni Jesus. Ganing si Jesus,
51 “Onopa tang galiliagan mong boateno ong nio?”
“Magino, galiliago rin ang maita!” tang sabat na.

---

* **10:38** Ong bitalang Grigo: “Masarang among manginem tang teled tang kopang inemeno? Masarang amo kang boniagan pario tang pagboniag ang mapasarano?” † **10:39** Ong bitalang Grigo: “Manginem amo ka kaman tang teled tang kopang inemeno. Ig boniagan amo ka pario tang pagboniag ang mapasarano.” ‡ **10:47** “Inampo ni David” tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Telekan ka ong Bokabolario.

52 Ig ganing si Jesus ong nandia, “Ala, molika ra. Ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong
nio.” Ig lagi-lagi naita ra si Bartimeo. Oman dayon ang siminabid ong da Jesus ong
pagpanaw nira.

11

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Asing alenget da tanira ong Jerusalem, ig gingabot pa lamang ong mga bario tang
Betfage may Betania, ong Bokid tang Kaoliboan,* pina-kaw ni Jesus tang doroang mga
sinagpan na.
2 Ganing tanandia ong nira, “Paning amo don ong dadaton ang bario. Ong pagteled
mi, asia itaen ming lagi don tang tatang asnong agkeke-ked. Ang asnong asi mola pa,
indi pa gatayan ta taw. Obaden mi ig e-lan mi tarin ong yen.
3 Mga may mane-ma ong nindio ang angay aggobaden mi, aningen mi lamang, ‘Na
kaministiran tang Gino. Mga matapos ipabalik na kang lagi tarin.’ ”
4 Animan namampanaw da tang doroang sinagpan na ig kinabotan ka kaman nira
tang asno don ong binit tang dalan, ang agkeke-ked ong loa tang porta tang tatang balay.
Asing aggobaden da nira,
5 sine-ma tanira tang mga taw ang pamansi-deng don, “Hoy! Angay aggobaden mi
sia?”
6 Siminabat tang doroa pario ka tang toyon ong nira ni Jesus. Animan pinabayan da
lamang tanira tang mga taw.
7 Ingkelan nira ong ni Jesus tang asno ig matapos ang dinamdaman nira tang boko-
boko na tang mga ge-leb nirang lambong, siminay da si Jesus.
8 Yadi kang mga taw ang namaglatag tang mga lambong nira ong dalan para panawan
na. Ang doma, namamotol tang mga kapotan ta ayong marabong tang daon na oman
linatag ka ong dalan bilang padengeg ong ni Jesus pario ta tatang adi.
9 Ang mga taw ong tokawan ni Jesus asta ang mga taw ang pamansidaton ong nandia,
sigi tang initeg nira ang ganing, “Hosanna!† Dayawen tang kiminabot mandian ang
sinobol tang Dios!
10 Bindisionan tang Dios tang inadian tang yaten ang kamepet-mepetan ang si David
ang boaten sing oman. Dayawen tang Dios ong kalawig-lawigan ang langit!”
11 Pagakabot nira don ong Jerusalem, napaning si Jesus ong Timplo. Siminled ig
naglibot ang nanelek-telek ong tanan ang mga bagay don. Oman limindoa tanandia ig
tenged galabi ra, nagbalik da ong Betania, aroman na tang tampolok may doroang mga
apostolis na.

Sinompa ni Jesus tang papa ta ayong igos
(Mateo 21:18-19)

12 Pagaramal, pagapagalin nira ong Betania pabalik si ong Jerusalem, linetem da si
Jesus.
13 May natorongan nang tang papang ayong igos‡ ang dorog karabong. Animan
pinaningan na ig sinelekan mga may borak nang poiding alapen. Piro andang pisan
ay inita nang borak na, kondi poros lamang mga daon, tenged belag pa ta timpo na.
14 Animan minaning si Jesus ong ayong asi, “Mimpisa mandian, india ra enged
mamorak!” Ig ang binitala nang na naba-yan tang mga sinagpan na.

---

* **11:1** Ang borak tang ayong “olibo” magang borak ta sirgoilas. † **11:9** “Hosanna” ay bitalang Aramaico asta bitalang Grigo. Mga ong bitalang Agutaynen, “Biba!” Ig mga ong Tagalog, “Mabuhay!” ‡ **11:13** Ang borak tang papa tang “igos” magang pasas piro mas mabael.

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Pagakabot nira ong Jerusalem, siminled sing oman si Jesus ong Timplo. Don
ong teled tang solar may mga pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda ig mga
pamamakal. Pinalayas na tanirang tanan ig pinampakalintoad na tang mga lamisan
tang mamanigbailo ta koarta asta ang mga kalarongan tang mga pamagpabakal ta mga
marapating igborolontad.§
16 Binawal na ka ang toma-lib ong teled tang solar tang Timplo tang maski sinopay
pagekel ta mga tinda.
17 Pagatapos, nagtoldok tanandia ong mga taw don ang ganing, "Ga-tang ong
Sagradong Kasolatan, ang balay tang Dios goyan ta logar ang parangadian para ong
tanan ang mga nasion.* Piro yamo, bindoat mi rang paragsimetan ta mga takawan!"†
18 Nabalitan tang mga manigtoldok tang Katobolan asta ang mga pangolokolo ong
mga padi tang bindoat ni Jesus ong teled tang Timplo. Animan mimpisa don, pam-
agdilem da tanira ta midios agod mapapatay nira si Jesus, tenged aggeldan tanira ong
nandia komo ang tanan ang mga taw agsinloan ta mo-ya ong mga agtotoldok na.
19 Ig asing galikarem da, si Jesus may ang mga sinagpan na namansiloa si don ong
siodad.

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos ang nalanet
(Mateo 21:20-22)

20 Pagaramal, asing pamagbalik si tanira ong siodad, nata-liban si nira tang papa tang
ayong igos. Lanet da magalin ong daon na sa-sad ong lamot na.
21 Nademdeman ni Pedro tang binitala ni Jesus ong ayo, animan minaning tanandia,
"Magino, way! Pa-dekan mo tang ayong sinompa mo! Patay da!"
22 Ganing si Jesus ong nira, "Magparet ig magtalig amo ong Dios.
23 Ong kamatodan, mga magparet amo ang de-dek ong popotokon mi ang mainabo
tang yaning mi, ig indi amo magdoadoa, poidi amo rang maning ong bokid ang asi,
'Magalina atan ig loma-teda don ong talsi!' ig sia boaten ka enged tang Dios para ong
nindio.
24 Animan agganingo ong nindio, maski onopay agpa-dolon mi ong pagpangadi mi,
magparet among narisibi mi ra si, ig sia marisibi mi ka enged.
25 Ig mga pangadi amo, patawaden mi kang lagi tang maski sinopay galainan tang
nem mi, agod ang mga talak mi patawaden ka tang Dios ang Tatay mi ong langit.
26 [Mga indi amo magpatawad tang masig ka taw mi, indi amo ka patawaden tang
Tatay mi ong langit.‡]"

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

27 Pagakabot da Jesus ong Jerusalem, nagbalik si tanira ong Timplo. Mintras
pagpanaw-panaw si Jesus don ong teled tang solar tang Timplo, pinalengetan tanandia
tang mga pangolokolong padi may ang mga manigtoldok tang Katobolan, aroman ka
nira tang mga mepet tang banoa.
28 Ganing tanira ong ni Jesus, "Yaning mo ong yamen onopay podir mong magboat
tang mga bagay ang na tarin ong Timplo. Sinopa tang nagtorol ong nio tang podir ang
asia?"

---

§ **11:15** Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi. * **11:17** Isaias 56:7 † **11:17** Jeremias 7:11 ‡ **11:26** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

29 Ganing si Jesus ang siminabat, “Te-maen amo ka yen. Sabateno kang lagi nindio,
ba-lo amo begen ta mga ong aripa nagalin tang podiro para magboat tang mga bagay
ang na.
30 Nani tang te-mao: Ong aypa nagalin tang podir ni Juan para magboniag? Ong Dios
obin ong taw? Abir, sabateno nindio!”
31 Namagampang-ampang tanira mga onopay isabat nira. Ganing tanira, “Mga
maning ita ‘nagalin ong Dios,’ maning ka tanandia ong yaten ‘Oman, angay indi amo
namagparet ong ni Juan?’
32 Piro mga maning ita ‘nagalin ong taw,’ monora bato?” Maning ta si tang isip nira
tenged gengeldan tanira ang itaben onoray boaten tang mga taw ong nira, tenged si Juan
aggilalaen tang mga taw ang matod ang propita.
33 Animan siminabat lamang tanira ang ganing, “Indi ami gatako.”
Ig ganing si Jesus ong nira, “Mga maning don, indio ka magbeg ong nindio mga ong
aripa pagalin tang yen ang podir ang magboat tang mga bagay ang na.”

12

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

1 Nagpadayon ang nagistoria si Jesus ong nira ong mga palimbawa. Ganing tanandia,
“May tatang taw ang nagloak ta mga obas ong tanek na, oman pinakodal na. Nagpaboat
ta mabael ang boloat ong mabael ang bato ang boaten ang palagremekan tang mga
obas.* Nagpa-deng ka ta alawig ang balay-balay ang paragbantayan. Pagatapos,
inintriga na tang kaobasan na ong mga agsador na, ba-lo tanandia nagbiahi ong alawid
ang logar.
2 “Asing timpo rang igparangalap, sinobol na tang tatang torobolon na para mangomit
tang parti na.
3 Piro pagkabot don, binogbog tang mga agsador tang torobolon ang asi ig pinaolik
nirang anday ekel na.
4 Oman nanobol si tang may nandia ong tata pang torobolon na. Piro ang torobolon
ang na, pino-pok nira tang kolo na ig naigadan asta pinaeyak.
5 Mandian, nanobol si tang may nandia tang tata pa enged ang torobolon na, piro
na pinatay nira. Yadi pang mga torobolon ang sinobol tang may nandia, piro maning
ka don tang bindoat tang mga agsador ong nira. Ang doma pinamalo, ang doma
pinamatay.
6 “Tang taw da lamang tang gabo-wan don ang poiding papaningen na ong mga
agsador. Na ang ana na ra mismong agmalen na ta mo-ya. Ig asing ori ra, ya ray ang
sinobol na tenged ganing tanandia ong sadili na, ‘Indi maimong indi galangen nira tang
anao.’
7 “Piro asing itaen tang mga agsador tang ana nang gingabot da, ganing tanirang
namagampang-ampang, ‘Asia ra tang manonobli! Patayen ta tanandia agod magimong
yaten da tang kaobasan ang na.’
8 Ig dayon ang laging pinatay nira tanandia, ba-lo pinlek nira ong loa tang kaobasan.
9 “Mandian,” ganing si Jesus, “onopa bato tang boaten tang may nandia tang
kaobasan? Ang boaten na, molik tanandia ig pamatayen na ka tang mga agsador ang
asi! Oman yintriga na si ong doma tang kaobasan na.
10 Onopa? Indi gabasa mi tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing,
‘Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng tang balay,

* **12:1** Ang mga “obas,” mga ong English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Don ong mabael ang bato ang palagremekan, aggieken tang mga taw tang mga obas para matalog tang wi na agod boaten ang bino. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bino.”

yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian ong tanan ang batong
pagpabaked tang balay.
11 Ang Dios tang nagboat ta na,
ig makabebereng ang enged ong pama-dek ta!' "†
12 Naintindian tang mga pangolokolong Judio ang tanira tang agpataman ni Jesus ong palimbawang asi. Animan gangaliliag da rin ang depen nira, piro gengeldan ong mga taw. Animan pinabayan da lamang nira si Jesus ig namagalin da.

Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois (Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

13 Oman, may mga Pariseo ig mga tawan ni Herodes ang sinobol don ong ni Jesus para depdepen nira tanandia ong mga pamitala na.
14 Pagakabot nira don, ganing tanira, "Maistro, gata-wanan amen yawa india pagbo-li, ig pario tang pagpama-dek mo ong tanan. India pagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira, kondi agtotoldok mo lamang tang kamatodan natetenged ong kaliliagan tang Dios ang boaten tang mga taw. Animan mga ong nio, sigon ong Katobolan ta, tama ka bato ang itang mga Judio magbayad ta bois ong Adi tang Roma?‡ Dapat ang magbayad ita obin indi?"
15 Piro gata-wanan ni Jesus nga ang te-ma nirang asi belag ta matod ang te-ma. Animan ganing ong nira, "Angay agsobokano nindiong depdepen ong te-ma ming asia? Abir, ipaita mi ong yen tang tanga koartan, telekano."
16 Ig dinawatan ka nira. "Ninopang itsora na ig ninopang aran tang nasolat tarin?" tang te-ma ni Jesus.
"Ang Adi tang Roma," tang sabat nira.
17 Ig ganing si Jesus, "Mga maning don, i-dol mi ong adi tang para ong adi, ig i-dol mi ong Dios tang para ong Dios." Pagabasi nira ta si, pisan tanirang nangabereng ong nandia.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga patay (Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 Oman may atan kang mga Saduseo ang namampaning ong ni Jesus para mane-ma. Tanira tatang sikta tang mga Judio ang indi pamagparet ang maboing moman tang mga patay.
19 Ganing tanira ong ni Jesus, "Maistro, may tobol ang sinolat ni Moises para ong yaten ang ganing, mga mapatay tang lali ang anday ana nira tang katawa na, ang logod tang lali dapat katawaen na tang babay ang asing nabalo, agod magkatinir tanira ta ana para ong laling napatay.§
20 Mandian, may pitong mamaglogod ang poros lali. Nangatawa tang kakan ig napatay ang anday ana nira.
21 Oman ang yadoang logod nangatawa ong babay ang nabalo, piro napatay si kang anday ana nira. Maning ka ta si tang nainabo ong ya-lo, sa-sad ong yapito.
22 Ang pitong mamaglogod, napangatawa ong babay ig poros nangapatay ang anday ana nira. Asing ori ra, ang babay napatay ka.
23 Mandian, ong oring kaldaw, mga boien ang moman tang mga patay, sinopa ong nirang pito tang magimo sing katawa tang babay? Tenged tanirang tanan nagimong katawa na."
24 Ganing si Jesus ang siminabat, "Doro amo ka kamali! Gata-wanan mi mga angay? Tenged indi amo gangaintindi tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan. Ig indi amo ka gangaintindi mga monopag kamakagagaem tang Dios.

---

† **12:11** Salmo 118:22-23 ‡ **12:14** Ang Adi tang Roma aggoyan ta "Emperador" mga ong Tagalog. Mga ong bitalang Grigo, "Cesar". § **12:19** Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6.

25 Tenged ong kaldaw ang boien ang moman tang mga patay, indi ra tanira mam-
agkaratawan tenged pario ra tanira ong mga anghil ong langit.
26 Ig mga natetenged ka ong pagboing oman ong mga patay, midio indi enged gabasa
mi ong libro ni Moises tang istoriang natetenged ong dibabak ang papa ta ayo. Maning
ta na tang inaning tang Dios ong ni Moises ang sinolat na: 'Yo tang Dios ni Abraham, ni
Isaac, ig ni Jacob.'*
27 Piro ang Dios, belag ta Dios tang mga patay. Tanandia Dios tang mga boi. Animan
mali enged tang aggisipen ming indi moman ang maboi tang mga patay!"

Ang tobol ang kaimportantian ong tanan
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

28 May don kang tatang manigtoldok tang Katobolan ni Moises ang naba-yan na si
Jesus may ang mga Saduseo ang pamagdiskosionan. Napanaidan nang maosay si Jesus
ong pagsarabaten na ong nira, animan napalenget ong ni Jesus ig nane-ma, "Ong tanan
ang Katobolan, aypa tang kaimportantian?"
29 Ganing si Jesus ang siminabat, "Na tang kaimportantian ong tanan ang tobol ang
sinolat ni Moises: 'Pama-yan mi, yamong mga inampo ni Israel! Ang Ampoan tang Dios,
tanandia lamang tang Dios.
30 Animan gegman mo tang Ampoan mong Dios ang de-dek ong popotokon mo, bogos
ong nem mo, bogos ong kinaisipan mo, ig bogos ong poirsa mo.'†
31 Ang yadoang kaimportantian ang tobol ay na: 'Gegman mo tang masig ka taw mo‡
pario tang paggegma mo ong sadili mo.'§ Anda ray domang tobol ang mas importanti
pa ong doroang na."
32 Ganing tang manigtoldok tang Katobolan, "Tama tang sabat mo, Maistro. Matod
kaman tang inaning mong tambilog lamang tang Dios.
33 Ig dapat kaman ang gegman ta tanandia ang de-dek ong popotokon ta, bogos ong
kinaisipan ta, ig bogos ong poirsa ta. Ig gegman ta ka tang masig ka taw ta pario tang
paggegma ta ong sadili ta. Mas importanti pa nganing magtoman ita ong doroang tobol
ang na kaysa magtorol ita ta mga ayep ang sirokon ong altar bilang sagda ong Dios, may
ang doma pang klasi ta bolontad."
34 Napanaidan ni Jesus ang maosay tang sabat tang manigtoldok ang asi, animan
ganing tanandia, "Alengeta rang mabilang ong inadian tang Dios." Ig mimpisa don,
anda ray mangas ang mane-ma pa ong ni Jesus.

Ang maliag yaning tang titolong "Inampo ni David"
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Mintras pagtoldok si Jesus ong Timplo, ganing tanandiang nane-ma, "Monopa
maning tang mga manigtoldok tang Katobolan nga ang Cristo* Inampo ni Ading David?
36 Si David mismo tang naganing ta na, asing ginaeman tang Ispirito Santo:
'Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:
Komaronga ong yen ang to,
asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.'†

---

* **12:26** Na tang inaning tang Dios ong ni Moises asing naboay dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6. † **12:30** Deuteronomio 6:4-5 ‡ **12:31** "masig ka taw mo." Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo § **12:31** Levitico 19:18 * **12:35** "Cristo." Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. † **12:36** Salmo 110:1

37 Mandian, mga ‘Gino’ tang ginoy ni David ong Cristo, monopa tanandia nagimong
inampo ni David?”‡
Dorong mga taw don ig pisan ang gambengan tanirang pamamasi ong ni Jesus.

Magandam ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises
(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

38 Ganing pa si Jesus ong pagtoldok na ong nira, “Magandam amo ong mga manig-
toldok tang Katobolan ni Moises. Dorong kalipay nirang magpanaw-panaw ang
paglambong ta marimaboat. Ig doro kang kaliliag nirang salodoan tang mga taw ong
plasa.
39 Mga ong simban ig ong mga kombida, ang kaliliagan nira, komarong ong masisin-
long kalarongan ang para ong mga importanting taw.
40 Agkalawen nira tang mga pagkabetang tang mga babay ang balo, asta ang balay
nira. Oman pamagpaita-ita ang tanira moro-ya ong pagpangadi nira ta dorog kaboat
ong talongan tang mga taw. Animan magimong mas mabelat pa tang silot ong nira!”

Ang bolontad tang babay ang balo
(Lucas 21:1-4)

41 Asing don pa si Jesus ong Timplo, kiminarong tanandia ong toga tang mga beretan-
gan ang agbo-logan ta koarta. Agpanaidan na tang mga taw ang pamagbo-log tang mga
bolontad nira. Yading mga manggaden ang pamagbo-log ta doro-dorong koarta.
42 Maboay-boay ta ge-ley, may siminled ang tatang babay ang balo ang dorog kalised,
ig nagbolontad ta doroang sinsilio bali tang piso.
43 Oman ginoyan ni Jesus tang mga sinagpan na ig minaning ong nira, “Ong kamato-
dan, ang babay ang asia tang nagbolontad ta mas mabael pa ong nirang tanan.
44 Tenged tanira, ang sindol nira ang gasobra ra lamang ong kaministiran nira. Piro
ang balong na, maski malised lamang, sindol na pa tang tanan ang para ong pangaboian
na.”

13

Natetenged ong pagdistroso tang Timplo
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Asing loloa ra da Jesus ong Timplo, ganing ong nandia tang tata ong mga sinagpan
na, “Maistro, way, pa-dekan mo! Kababael tang mga batong ginamit ong Timplo ig
kasisinlong pa-dekan, asta ang domang mga pina-deng atan.”
2 Ganing si Jesus ong nira, “Gitaen ta ka kaman tang Timplo ang nang dorog kabael.
Piro komabot tang kaldaw ang anda enged ay mabo-wan ong mga batong pamagtara-
paw ta-pawan ang asia. Mangapegnak ang tanan!”*

Ang kaliwagan ang komabot
(Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)

3 Mintras kakarong don si Jesus ong Bokid tang Kaoliboan ang tatalonga ong Timplo,
namampalenget ong nandia da Pedro, Santiago, Juan may si Andres. Namane-ma tanira
ang anday gabasi.
4 Ganing tanira, “Tanopa mainabo tang inaning mong mapegnak tang Timplo, ig
onopay mga pasinial mga alenget dang mainabo tang mga bagay ang asia?”

‡ **12:37** Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing “yen ang Gino.” Telekan ka ong Bokabolario, ong “Inampo ni David.”

* **13:2** Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tenged sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

5 Siminabat si Jesus ang ganing, “Magandam amo agod indi amo maloko ta maski
sinopa.
6 Tenged yading mamansikabot ang magekel tang arano, ig kada tata magpailala ang
tanira ono tang Cristo. Ig dorong maloko nira.
7 Animan indi amo mangelba mga mabasi amo ta pamaggiran ong alenget, ig
mga mabalita amo kang may gira ono ong domang banoa. Ang mga bagay ang na
kaministiran ang mainabo ka enged, piro belag pa ta sia tang kataposan tang kalibotan.
8 Mamaggiran tang mga nasion ig mamagkorontran tang mga inadian. Manlinog ong
sari-saring mga logar ig magkatinir ta grabing letem. Piro ang tanan ang narin, impisa
pa lamang tang kaliwagan ang komabot, pario ong tatang babay ang palanganaen ang
ba-lo pa lamang pagpasit.
9 “Animan andaman mi tang sadili mi, tenged depen amo ig e-lan ong korti, oman
patakan amo tang palo ong pagsirimetan tang mga Judio. Ig natetenged ka ong pagto
mi ong yen, patalongaen amo ka nira ong mga gobirnador ig ong mga adi. Ig don ya ray
ang oras ang mapagpamatod amo ong nira tang natetenged ong yen.
10 Tenged ba-lo komabot tang kataposan tang kalibotan, ang Mo-yang Balita kamini-
stiran mapatako ong tanan ang mga nasion.
11 Mga depen amo ra ngani ig patalongaen amo ra ong mga osgado, indi amo
magpalibeg tang mga kolo mi mga onopay isabat mi. Tenged ong oras ang asi, oldan
amo tang isabat mi. Tenged ang ibitala mi indi magalin ong sadiling isip mi. Sia magalin
ong Ispirito tang Dios.
12 Ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw traidoron nira tang maski sadiling logod nira
ig yintriga ong osgado para ipapatay. Ig ya kay boaten tang mga tatay ong mga ana nira,
asta ang mga ana batokan ka nira tang mga ginikanan nira ig ipapatay.
13 Ig yamo, asilagan amo tang tanan tenged ong pagto mi ong yen. Piro ang
magagoanta ig magpadayon ang magtoman ong yen asta matapos tang tanan ang
kaliwagan, tanandia yay ang malibri.”

Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios
(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

14 Ganing pa si Jesus, “Komabot tang kaldaw ang itaen mi tang aggoyan ta
Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios† ang ke-deng da ong logar ang belag ta
dapat ang don tanandia. (Yamong mga pamagbasa, intindien mi ta mo-ya tang maliag
yaning ta na.) Mga itaen mi ra sia, ang mga taw ang pamansistar tarin ong Judea,
kaministiran ang mamanikad dang lagi ong kabobokidan.
15 Ang taw ang don ong loa tang balay na, dapat indi ra tenled ong balay na para
mangomit ta ekelan na.
16 Ya ka mga may taw don ong bokid, dapat indi ra ka molik para mangomit tang takol
na.
17 Ong mga kaldaw ang asi, kailo ka tang pamagabdet asta ang mga pamagpatiti!
18 Magampo amo ong Dios ang balampa indi māton ong timpong malamig tang mga
bagay ang na.
19 Tenged ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw mapasar ta sobrang kaliwagan.
Mimpisa asing bindoat tang Dios tang kalibotan, anda pang pisan ay nainabo ang pario
ong kaliwagan ang na. Ig anda ra kay mainabo pang pario ta sia asta tanopa.

---

† **13:14** Ang mga bitalang “Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios” ay nagalin ong Daniel 9:27, 11:31 ig 12:11. Sigon ong doma, ang agganingen tarin yay ang tatang dios-diosan ang bintang ni Aristocus Epiphanes ong teled tang primirong Timplo tang mga Israelita don ong Jerusalem asing 168 B.C. Piro sigon ong doma, ang maliag yaning ni Jesus tarin yay ang bindoat tang mga taga Roma asing 70 A.D. asing linangga nira tang ba-long Timplo. Ig sigon ka ong doma, ang agganingen tarin ang Maniglangga, yay ang kontra-Cristo ang komabot pa, ba-lo magbalik si Jesu-Cristo ong kalibotan.

20 Ong matod, mga indi rin padipoton tang Dios tang timpong asi ta kaliwagan, anda
enged ay mabo-wan maski tanga tawan. Piro tenged ong mabael ang kate-bek na ong
mga taw ang pinilik na, padipoton tang Dios tang timpong asi.
21 "Ong mga kaldaw ang asi, mga may maganing ong nindio ang, 'Asia ra tang Cristo!'
obin may maning, 'Way, asia ka!' indi amo magparet.
22 Tenged may mamansiloa atan ang mga taw ang maganing tanira ono tang Cristo, ig
may atan kang maganing tanira ono propita ang sinobol tang Dios. Magpaita tanira ta
mga milagro ig makabebereng ang mga bagay ong kaliliagan nirang maloko tang mga
taw, mga poidi lamang asta ang mga pinilik tang Dios.
23 Animan tandan mi na! Agbebego rang lagi tang mga bagay ang na mintras indi pa
gainabo."

Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan
(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

24 Ganing pa si Jesus, "Matapos lamang tang sobrang kaliwagan ong timpong asi,
mangi-lep tang kaldaw ig ang bolan indi ra mangayag.
25 Mangabo-log tang mga bitokon ig pakedegen tang tanan ang aggitaen ong langit.
26 Ig yo, ang Ana ta Taw, itaeno ang tatabid ong mga onom ang pabalik ong kalibotan,
ang pagekelo tang makabebereng ang gaem ig kadengegan.
27 Oman tobolono ra tang yen ang mga anghil ang magsimet da tang tanan ang taw
ang piniliko, magalin ong tanan ang parti tang kalibotan."

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos
(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

28 "Intindien mi tang adal ang nagalin ong papa tang igos: Mga itaen mi ra ngani narin
ang pangolbot da, gata-wanan ming alenget da tang koarisma.
29 Pario ka ta si, mga itaen mi ra nganing gainabo ra tang mga bagay ang inaningo ra
ong nindio, mata-wanan ming indi ra maboay, komabot da tang timpong asi ig madalio
rang magbalik.
30 Tandan mi: May doma ong mga taw ang gangaboi mandian ang kabotan pa nira
tang tanan ang mga bagay ang nang mainabo.
31 Malipat tang langit may ang tanek, piro ang yen ang mga bitala magpadayon ang
anday kataposan."

Anday gatako mga tanopa magbalik si Jesus
(Mateo 24:36-44)

32 "Piro anday taw ang gatako mga tanopa komabot tang kaldaw ang asi obin oras.
Maski ang mga anghil ong langit, maski yo, ang Ana mismo tang Dios, indio ka gatako.
Ang Dios ang Tatay lamang tang gatako ta sia.
33 Animan magimong listo amo ig pirming simpan, tenged indi amo gatako mga
tanopa komabot tang oras ang asi.
34 Ang kalimbawan ta na pario ka asing nagbiahi tang tatang taw ong alawid ang logar.
Ba-lo tanandia nagalin, inintriga na tang balay na ong mga torobolon na, ig kada tata
ong nira sindolan na ta sadiling orobraen na. Ig ang manigbantay ong porta inordinan
na kang pirming listo ong pagbalik na.
35 Animan kaministiran maning amo ka ta sia. Magbantay among pirmi, tenged indi
amo gatako mga tanopa magbalik tang Gino mi. Itaben komabot tanandia ong alikarem,
obin ong tenganan, ong garamal, obin ong damal-damal.
36 Ig mga golpi tanandiang komabot, dapat indi amo kabotan na ang gapoyat.
37 Ang agganingo ong nindio, agganingo ong tanan: Magimong listo among pirmi!"

14

Plano para patayen si Jesus
(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Doroa ra lamang kaldaw, Pista ra tang Pagta-lib tang Anghil* may ang Pista tang
Tinapay ang Anday Pampalsa na. Ang mga pangolokolo ong mga padi may ang mga
manigtoldok tang Katobolan, pamagisip ta midios para madep nira si Jesus ong talok,
oman ipapatay.
2 Ganing tanira, "Indi itōn ta ong kasagsagan tang pista, itaben magkagolo tang mga
taw."

Bino-bokan ta pabanglo si Jesus
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Mandian, asing don si Jesus ong bario tang Betania ang pamangan ong balay ni
Simon ang dating liproso, may tatang babay ang kiminabot. May aggekelan nang
tereldan ang boat ong batong midio marmol. Ang teled na ay pabanglo ang dorog kamal
ang aggoyan ta nardo ig andang pisan ay sampora na. Pintek tang babay tang likel tang
tereldan ig bino-bok na tang pabanglo ong kolo ni Jesus.
4 Asing itaen tang domang mga taw don, pinangerepan tanira ig namagmoro-moro
ang ganing, "Aroy! Arangan da tang pabanglong asia!
5 Mga pinabakal pa sia, ang bayad na sobra pa rin ong sol ta tang taw ong teled ta
magpatakon,† ig sia malimos pa rin ong mga malilised." Oman binasol nira tang babay.
6 Piro ganing si Jesus ong nira, "Angay pagpalabet amo ong babay ang na? Pabayan
mi lamang. Ang bindoat nang na ong yen dorog kasinlo.
7 Ang mga malilised pirming ka-pen mi ig poidi pang matabangan mi. Piro yo, indio
ra maka-pen mi ong maboay ang timpo.
8 Ang babay ang na bindoat na tang kasinloan ang nasarangan na. Anda pa ngani,
bino-bokano ra nandia ta pabanglo agod magimong simpan da tang sinangonio mga
ilbengo ra.
9 Agganingo ong nindio, maski ong aripa ipatako tang Mo-yang Balita tarin ong
bilog ang kalibotan, ang bindoat tang babay ang na ong yen magapil ka enged bilang
pagdemdem ong nandia."

Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

10 Pagatapos ta si, si Judas Iscariote, ang tata ong tampolok may doroang apostolis ni
Jesus, napaning ong mga pangolokolo ong mga padi para magprisintar ang traidoron
na si Jesus ig yintriga na ong nira.
11 Pagabasi tang mga padi ong plano ni Judas, nangalipay tanira ta mo-ya ig nangako
ang oldan nira ta koarta. Animan nagimpisa ra tanandiang nagelat ta tamang oras para
maintriga na si Jesus ong nira.

Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista
(Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

12 Kiminabot da tang primirong kaldaw tang Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa
na,‡ kaldaw ang pagpatay ta mga karniro para ong Pista tang Pagta-lib tang Anghil.

---

* **14:1** Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Pista tang Pagta-lib tang Anghil." † **14:5** Ong bitalang Grigo: 300 dinario ‡ **14:12** Kada takon, ang "Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na" agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon ong pagsilibra nira tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8.

Animan nane-ma ong ni Jesus tang mga sinagpan na ang ganing, “Ong ari ami pa
magsimpan ta yapon ta para ong pista?”
13 Oman sinobol ni Jesus tang doroa ong mga sinagpan na ig ganing ong nira, “Paning
amo don ong lansangan. Don may mabagat ming tatang laling pagtakan ta tatang
bangang may wi na. Datonon mi tanandia,
14 ig don ong balay ang teldan na, aningen mi tang may nandia tang balay, ‘Pagpate-
ma tang Maistro mga aripa tang koartong panaponan na mandian ang pista, aroman
na tang mga sinagpan na.’
15 Asia itoldok na ong nindio tang tatang marogal ang koarto ong dibabaw ang may
mga garamiten dang lagi don. Don amo magsimpan.”
16 Animan napanaw da tang doroang sinagpan nang napaning ong lansangan, ig ang
onopay inaning ni Jesus ya kay ang kinabotan nira. Ig nagsimpan tanira tang panapon
nira para ong pista.
17 Alikarem dang napaning don si Jesus, aroman na tang tampolok may doroang
apostolis na.
18 Mintras pamamangan tanira, ganing si Jesus ong nira, “Begen amo yen tang kama-
todan, yo, traidorono tang tata ong nindio tarin ang ka-peno mandian ang pamangan.”
19 Pagabasi ta si tang mga sinagpan na, namagsinti tanira ig nane-ma tang kada tata
ong ni Jesus ang ganing, “Gino, yo ra bato?”
20 Ganing si Jesus ong nira, “Agganingo, tata ong nindiong tampolok may doroa, ang
yen ang kasaro ang pagte-me ta tinapay ong mangkok ang na, yay ang magtraidor ong
yen.§
21 Yo, ang Ana ta Taw, mapatay sigon ong na-tang dang lagi ong Sagradong Kasolatan.
Piro kailo ka tang taw ang magtraidor ong yen! Mas mo-ya pa ong nandia, indi ra
lamang nataw.”

Ang Sagradong Panapon
(Mateo 26:26-30; Lucas 22:15-20; 1 Corinto 11:23-25)

22 Mintras pamamangan pa tanira, namisik si Jesus ta tinapay ig binindisionan na.
Oman pinisi-pisi na ig sindol na ong mga sinagpan na ang ganing, “Risibien mi narin.
Na tang yen ang sinangoni.”
23 Pagatapos, bindiotan na tang tatang kopang bino ig nagpasalamat ong Dios. Oman
sindol na ong nira ig namansinem tanirang tanan.
24 Ganing si Jesus ong nira, “Na tang dogo tang ba-long inigoan ang agboaten tang
Dios para ong mga taw.* Ang yen ang dogong na mailat agod yading mapatawad ong
mga kasalanan nira.
25 Agganingo ong nindio, indio ra moman ang manginem ta binong maning ta na ang
pagalin ong obas, asta indi komabot tang kaldaw ang manginemo si tang ba-long bino
ong inadian tang Dios.”
26 Pagabitala ni Jesus ta si, namagkanta tanira ta tatang kantang pagdayaw ong Dios,
ba-lo tanira namansipaning ong Bokid tang Kaoliboan.

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magbo-li
(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ong matod, bo-wanano nindiong tanan,
tenged na-tang dang lagi ong Kasolatan, ‘Ipagna tang Dios ang patayen tang manigbad-
bad, ig ang mga karniro mamagwasag.’†

§ **14:20** Salmo 41:9 * **14:24** Ang “ba-long inigoan” pinabaked tang dogo ni Jesus. Telekan ong Hebreo 9:15; 13:20. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Ba-long Inigoan.” † **14:27** Zacarias 13:7

28 Piro matapos ang boieno rang moman tang Dios, tongkawo ong nindio don ong
Galilea."
29 Ganing si Pedro ong ni Jesus, "Bo-wanana pa nirang tanan, piro india ka enged bo-
wanan ta!"
30 Siminabat si Jesus, "Tandan mo na, Pedro: Ba-lo tomolok tang mano ta madoa
mandian ang garamal, ma-long bisisang magbo-li ang maning india gailala ong yen."
31 Piro ganing si Pedro ang nagpareges, "Maski patayeno pang aroman mo, indio ka
enged maning ang india gailala ta!" Ig ya kay ang inaning tang tanan ang mga sinagpan
ni Jesus.

Asing nangadi si Jesus ong Getsemani
(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

32 Oman namansipaning tanira ong logar ang aggoyan ta Getsemani. Pagakabot don,
ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Atan amo kay lagi komarong mintras pangadio
don ong tokawan."
33 Piro pinatabid na si Pedro, si Santiago may si Juan. Naborido ra tang isip na ig dorog
kabelat tang nem na tenged ong agtalongaen na.
34 Ganing si Jesus ong tolo, "Midio mapatayo ra ong sobrang sintio! Atan amo lamang
ig magpolaw amo."
35 Pagatokaw-tokawan na ta ge-ley, diminagpa tanandia ig nagampo ong Dios mga
maimo, indi ra komabot ong nandia tang kaliwagan ang agtalongaen na.
36 Ganing tanandia, "Tatay, Tatayo! Gata-wananong andang pisan ay bagay ang indi
maboat mo. Animan mga maimo lamang, indio ra papasaren mo ong kaliwagan ang
na.‡ Piro belag tang yen ang kaliagan tang dapat ang matoman, kondi ang kaliagan mo."
37 Pagabalik na don ong tolong mga sinagpan na, kinabotan na tanirang gangapoyat.
Ganing tanandia ong ni Pedro, "Simon, yawa pala gapoyata? Onora ka? India ka enged
mapagpapoyat, maski tang oras lamang?
38 Indi amo mapoyat. Mangadi amo agod indi amo madeg ta tokso. Galiliag amo ka
rin ang magboat ta mo-ya, piro agdegen amo tang sinangoni ming malolobay."§
39 Napalawid sing oman si Jesus ig nangadi si. Ang pinangadi na pario si ka tang
primiro.
40 Pagabalik na don ong tolo, kinabotan na sing gangapoyat tenged pisan dang
agkapoyon ta poyat. Ig indi ra mangatako mga onopay isabat nira ong ni Jesus.
41 Ong ya-long pagbalik na, ganing tanandia ong nira, "Gangapoyat amo pa ka enged?
Telekan mi! Kiminabot da tang oras ang yo, ang Ana ta Taw, yintriga ra ong kalima tang
mga taw ang mapinagtalaken.
42 Maytara! Asia ra tang taw ang magtraidor ong yen!"

Dinep si Jesus
(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da kaman si Judas, ang tata ong mga tampolok
may doroang apostolis na. Tang paneng tang aroman nang mga taw ang pamagekel ta
mga ispada may pamalo. Ang mga taw ang asi sinobol tang mga pangolokolong mga
padi, ang mga manigtoldok tang Katobolan ig mga mepet tang banoa.
44 Minaning dang lagi ong nira tang traidor ang si Judas tang onopay sinial na. Ang
inaning na, "Ang taw ang itongano ya ray sia. Depen ming lagi ig ekelan, piro bantayan
mi ta mo-ya."
45 Animan mandian, napalenget ang lagi si Judas ong ni Jesus ig minaning, "Maistro!"
Oman dayon ang initongan na.

---

‡ **14:36** Ong bitalang Grigo: "Animan mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na." § **14:38** Ong bitalang Grigo: "Matod kaman ang listo ra tang ispirito piro malobay tang sinangoni."

46 Pinalengetan ang lagi si Jesus tang mga taw ig dinep nira.
47 Piro tata ong mga pamansi-deng don nagbonlok tang ispada na ig dayon ang
tinagpas na tang kirepen tang kalawigan ang padi. Nalampong tang talinga na.
48 Oman ganing si Jesus ong dorong taw don, “Angay? Yo, kriminalo ang pamagekel
amo ta mga ispada may pamalo para depeno?
49 Kaldaw-kaldaw pagtoldoko ong Timplo ig don amo ka, piro angay indiong lagi
dinep mi? Piro ang tanan ang narin kaministiran ang mainabo agod magmatod tang
ga-tang ong Sagradong Kasolatan natetenged ong yen.”
50 Pagabitala na lamang ta si, bino-wanan si Jesus tang mga sinagpan na ig namansi-
layas tanirang tanan.
51 May tatang soltiros don ang dadaton-daton ang lagi ong ni Jesus. Pangampit lamang
ta abel ig ya lamang tang dapa ong sinangoni na. Agdepen da ka rin tanandia tang mga
taw,
52 piro napo-lot tenged ang abel ang aggampiten na yay ang nawidan nira. Animan
naglayas lamang ang anday ameng-ameng na.

Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

53 Pagatapos ta si, ingkelan nira si Jesus ong palasio tang kalawigan ang padi tang mga
Judio. Don ka pamagsimet tang tanan ang pangolokolo ong mga padi, asta ang mga
mepet tang banoa ig ang mga manigtoldok tang Katobolan.
54 Si Pedro pala dadaton ong nira, piro don lamang ong alawid-lawid, asta na-led ong
kodal tang palasio tang kalawigan ang padi. Don minimbeng tanandia ong mga goardia
ang kakarong ig pamagpakinit-kinit ong apoy.
55 Mandian, ang mga pangolokolo ong mga padi ig ang tanan ang mga opisialis
tang banoa,* pamagdilem ta ibidinsia kontra ong ni Jesus agod masintinsian nira ta
kamatayen. Piro andang pisan ay inita nira,
56 tenged maski dorong namagtistigo ta kabo-lian kontra ong ni Jesus, indi namag-
pararioan tang sabat nira.
57 Oman may doma pang mga taw ang namansitalonga ig namagtistigo ka ta kabo-lian
kontra ong ni Jesus.
58 Ganing tanira, “Yami mismo, nabasi ami ang ganing tanandia gebaen na ono tang
Timplong narin ang bindoat ta taw, ig ong teled ono ta tolong kaldaw magpa-deng si
tanandia ta Timplo ang belag ta taw tang magboat.”
59 Piro indi pa ka enged namagpararioan tang pamatod tang mga taw ang asi.
60 Animan kimindeng tang kalawigan ang padi ong talongan tang tanan ig nane-ma
ong ni Jesus, “Angay india sasabat? Onopay maning mo ong mga riklamo nirang na
kontra ong nio?”
61 Piro inding pisan minibek-ibek si Jesus, nagipes lamang tanandia. Animan sine-ma
si tanandia tang kalawigan ang padi ang ganing, “Onopa? Yawa ra tang Cristo, ang Ana
tang Dalayawen ang Dios?”
62 Ganing si Jesus, “Ee, yo ka kaman. Ig itaeno nindio, yo, ang Ana ta Taw, ang
kakarong gampir ong to tang Makagagaem. Ig itaeno ka nindio ang tatabid ong mga
onom ang pagbalik tarin ong kalibotan.”
63 Pagabasi ta si tang kalawigan ang padi, linasik na tang lambong na ong sobrang
kasisilagen na ig minaning, “Anda ray kaministiran ta mga tistigos!
64 Naba-yan mi ra mismo tang inaning na! Pangambong tanandia tang Dios! Dorog
kabelat tang kasalanan ang na! Mandian, onopay lalang mi?”

---

* **14:55** Ang mga opisialis tang banoa, ang mga padi ig mga manigtoldok tang Katobolan, tanira tang mga mimbro tang kalawigan ang korti tang mga Judio. Telekan ong Bokabolario, ong “Kalawigan ang Korti.”

Tanirang tanan parario tang sabat nira ang dapat ono ong nandia patayen.
65 Ig ang doma ong nira inolakan nira si Jesus, oman pinedengan nira ig pinatakan
tang sontok. Ganing tanira ong nandia, “Abir, pinton mo mga sinopay panontok ong
nio!” Ig sinalalabangan pa tanandiang sinampaling tang mga goardia.

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

66 Mandian, asing don pa si Pedro ong babakan, ong ge-ley ang plasa, simina-lib tang
tatang babay ang torobolon tang kalawigan ang padi.
67 Pagaita tang babay ong ni Pedro ang pagpakinit-kinit ong apoy, pinanengnengan
na ta mo-ya ig minaning, “Yawa, aromana ka tang Jesus ang asing taga Nazaret!”
68 Piro nagbo-li si Pedro. Ganing tanandia, “Way inayo— indio gatako mga onopay
agbibitala mo!” Oman napalawid-lawid tanandia don ong may portan tang kodal. [Ig
golping timinolok tang mano.]
69 Indi naboay, inita si tanandia tang babay ang torobolon ig ganing ong mga taw ang
pamansi-deng don, “Ang taw bayang na tata ong mga aroman ni Jesus!”
70 Piro nagbo-li si si Pedro.
Maboay-boay ta ge-ley, ganing ka ong ni Pedro tang mga taw ang asing ke-deng don,
“Yawa tata kaman ong mga aroman na, yawa taga Galileā ka!”
71 Piro siminabat si Pedro, “Sompano pa! Maski doldolano pa!† Indio baya gailala ong
taw ang asing agganingen mi!”
72 Ig ya ray ang pagtolok tang mano ang yadoang bisis. Oman nademdeman da ni
Pedro tang inaning ni Jesus ong nandia ang ganing, “Ba-lo tomolok tang mano ta madoa,
ma-long bisisang maning ang india gailala ong yen.” Ig indi nawidan ni Pedro tang sadili
na ig dorong i-yak na.

15

Pinatalongan si Jesus ong ni Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Pagaramal, māga pang pisan namagbaragat-bagat ang lagi tang mga pangolokolong
padi, ang mga mepet tang banoa, ang mga manigtoldok tang Katobolan, may ang tanan
ang opisialis tang mga Judio para mamagboat tang plano nira. Oman dayon dang
linapot nira si Jesus ig ingkelan ong ni Pilato, ang gobirnador*, ig inintriga nira don ong
nandia.
2 Sine-ma ni Pilato si Jesus ang ganing, “Onopa? Matod ang yawa tang adi tang mga
Judio?”
Siminabat si Jesus, “Yawa ra ka tang naganing.”
3 Yading mga riklamo ang pinrisintar tang mga pangolokolong padi kontra ong ni
Jesus.
4 Animan ganing si Pilato ong nandia, “Ta, naba-yan mo ra tang yading riklamo nira
kontra ong nio. Mandian, onopay masabat mo atan?”
5 Piro inding pisan minibek-ibek si Jesus, animan nabereng ta mo-ya si Pilato.

Si Jesus sinintinsian ang patayen
(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39—19:16)

6 Kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil, nakaogalian da ni Pilato ang pagpalpat ta
tatang priso, mga sinopay pa-dolon ong nandia tang mga taw.
7 Nāton ong takon ang asi ang may mga agprison ang mga ribildi ang namamatay ta
mga taw asing namaggolo ong Jerusalem. Ang tata ong nira, ang aran na si Barabbas.

---

† **14:71** Ong bitalang Grigo: Ig sinompa ni Pedro tang sadili na.

* **15:1** Si Pilato taga Roma ig belag ta Judio. Tanandia tang gobirnador tang Judea asing timpo ni Jesus.

8 Animan mandian, dorong mga taw ang pamagsimet da don ong ni Pilato ig pamama-
dol ang palpatan na ra tang tatang priso, kompormi ong agboaten na kada takon.
9 Nane-ma si Pilato ong nira, “Galiliag among palpatano para ong nindio tang adi tang
mga Judio?”
10 Maning don tang te-ma ni Pilato tenged gata-wanan nang gangaibeg lamang ong ni
Jesus tang mga pangolokolong padi, ig yay sia animan ingkelan nira si Jesus ong nandia.
11 Piro ang bindoat tang mga pangolokolong padi, sinolsolan nira tang mga taw ang
si Barabbas tang pa-dolon nirang palpatan, belag ta si Jesus.
12 Animan nane-ma sing oman si Pilato ong mga taw, “Mga maning don, onopay
boateno ong taw ang na, ang aggoyan ming adi tang mga Judio?”
13 Namansisabat tanirang pamaginiteg, “Ilansang ong kros!”
14 Ganing si Pilato, “Angay? Onopay bindoat nang malain?” Mas sinodoan pa tang
mga taw tang iteg nira, “Basta ilansang ong kros!”
15 Animan tenged galiliag si Pilato ang malipay tang mga taw, pinalpatan na si
Barabbas. Piro si Jesus pinalatigo na, ig pagatapos inintriga na ong mga sondalo na para
ilansang ong kros.

Si Jesus ininsolto tang mga sondalo
(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

16 Ingkelan si Jesus tang mga sondalo ong palasio tang gobirnador, ang aggoyan ang
pritorio. Don namagsimet ong palibot na tang tang batalion ang mga sondalo.
17 Pinatokan nira si Jesus ta kapang granati† bilang intirimis. Namagboat tanira ta
korona-koronang poros tenek oman bintang nira ong kolo na.
18 Agsalod-salodoan nira tanandia ig ganing, “Biba ong adi tang mga Judio!”
19 Siay po-pokon nira tang kolo na ta bi-lak, ig aggolakan pa nira. Aglod-lodan ka nira
ang midio pagtorol ta kagalangan ong nandia.
20 Pagatapos nirang insolton, lindoatan nira tang kapang granati ig pinatokan si nira
tang sadiling lambong na, ba-lo ingkelan da nira ong loa tang siodad para ilansang ong
kros.

Linansang si Jesus ong kros
(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 May nabagat nira ong dalan ang tatang taw ang nagalin ong bokid. Na si Simon ang
taga Cirene, tatay ni Alejandro may ni Rufo. Rineges si Simon tang mga sondalo ang
magtakan tang kros ni Jesus.
22 Oman ingkelan da nira si Jesus ong logar ang aggoyan ta Golgota, ang maliag yaning,
logar ang pa-dekan ang midio doli ta kolo ta taw.
23 Pagakabot nira don, agtoldan din nira si Jesus ta bino ang may sampora nang bolong
ang mira.‡ Piro indi tanandia manginem.
24 Ig dayon dang linansang nira ong kros. Pagatapos, pinarti-parti nira tang mga
lambong na. Namagparabonlokan pa tanira para mata-wanan nira mga aypang
lambong ay tang makomit tang kada tata ong nira.
25 Mga alas noibi ong damal-damal tang paglansang nira ong ni Jesus ong kros.
26 Don ong may kokoloan na, may karatola ang sinolatan tang riklamo kontra ong
nandia. Ganing don, “Na tang Adi tang mga Judio.”
27 May doroang kriminal kang pinadengan nira ong ni Jesus ang linansang. Ang kros
tang tambilog gampir ong to ni Jesus, ig ang tata gampir ong wala.

---

† **15:17** Ang kolor ang “granati” yay ang kolor ang bagay ong lambong ta adi. Animan pinatokan nira si Jesus tang kapang granati agod boat-boaten nirang midio ading intirimis. ‡ **15:23** Ang “mira” tatang iloloak ang herbal. Ang wi na poiding inemen ta taw agod mabawasan tang sit ang gaba-yagan na.

28 [Ong maning don nagmatod tang na-tang dang lagi ong Kasolatan ang ganing,
"Tanandia nabilang ang tata kang kriminal."]§
29 Agileng-ilengan tanandia tang mga taw ang pamansita-lib ig agginsolton nira ang
ganing, "Hoy, ganinga laglagen mo tang Timplo ig ong teled ta tolong kaldaw ipa-deng
mo sing moman!
30 Ta mandian, abir, tomaboana atan ong kros ig ilibri mo tang sadili mo!"
31 Maning ka don tang bindoat tang mga pangolokolong padi asta ang mga manig-
toldok tang Katobolan. Linibak nira si Jesus ang ganing, "Linibri na tang doma, piro
indi malibri na tang sadili na!
32 Itaen ta lamang bomabak ong kros tang Cristong na, ang adi ono tang Israel,
magparet ita ong nandia!"
Asta ang doroang aroman nang linansang ka ong kros, namaginsolto ka ong ni Jesus.

Ang pagapatay ni Jesus
(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Asing ko-to ra ang magalas dosi ra, nangi-lep tang kalibotan tegka alas tris tang
apon.*
34 Ig asing alas tris da, miniteg si Jesus ta mapoirsa ang ganing, "Eloi, Eloi, lama
sabachthani?" ang maliag yaning, "Ampoanong Dios, Ampoanong Dios, angay pin-
abayano nio?"
35 Naba-yan narin tang domang mga taw ang pamansi-deng don ig ganing tanira,
"Pama-yan mi! Aggoyan na si Elias!"
36 May tata ong nira ang nanikad ang nangomit ta ispongha ig sine-me na ong binong
maka-lem. Pagatapos, sina-ket na ong kapotan tang bi-lak oman dinoydoy na para
ipasepsep ong ni Jesus. Ganing tang taw ang asi, "Elaten ta, telekan ta ngani mga
komabot kaman si Elias para ipababak na tanandia ong kros."
37 Miniteg si si Jesus. Oman inintriga na ra tang ispirito na ong Dios ig nabontok da
tang linawa na.
38 Ong oras kang asi, ya kay ang golping pagaba-bak tang ka-ngan tang kortinang
dorog kabael ang don ong Timplo, magalin ong dibabaw sa-sad ong babakan.†
39 Mandian, ang kapitan tang mga goardia ke-deng don ong talongan tang kros ni
Jesus, ig inita na ang monopa tanandia napatay. Animan ganing tang kapitan, "Matod
ka kaman ang Ana tang Dios tang taw ang na!"
40 Don ong alawid-lawid may mga babay kang pamanorong. Katabid da don si Maria
Magdalena, si Salome, may si Mariang nanay ni Santiagong mola may ni Jose.
41 Ang mga babay ang na tang pamansitabid ig pamagasikaso ong ni Jesus mimpisa
asing don pa tanira ong Galilea. Ig yadi pa kang mga babay don ang namansitabid ong
nandia ong pagpaning na ong Jerusalem.

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42-43 Asing apon da, may kiminabot ang tatang taw ang taga Arimatea, ang aran na
si Jose. Tanandia tatang aggalangen ang opisialis tang mga Judio ig tata ka ong mga
pamagelat tang kaldaw ang maggaem tang Dios bilang adi. Ig tenged ang kaldaw ang asi
Kaldaw ang Palagsimpan ig ang domaton ang kaldaw ya ray ang Kaldaw ang Igperenay,‡

§ **15:28** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. * **15:33** Ang kaldaw ang asi ay Biyernes. † **15:38** Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios. ‡ **15:42-43** Ang Kaldaw ang Igperenay tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagkorop si tang kaldaw.

nangiteg si Jose tang nem na ang napaning ong ni Pilato para maglisinsia mga poiding komiten na tang sinangoni ni Jesus ong kros.
44 Nabereng si Pilato asing pagabasi na ang si Jesus patay da. Animan pinagoy na tang kapitan tang mga goardia ig sine-ma na mga matod kaman ang patay da si Jesus.
45 Asing mata-wanan ni Pilato ong kapitan ang matod ang patay da, pinagnan na si Jose ang komiten na tang sinangoni ni Jesus.
46 Animan namakal si Jose ta abel ang kolit, oman dayon ang kinomit na tang sinangoni ni Jesus ong kros. Binongot na tang abel ang asi ba-lo bintang na ong lebengan ang midio koiba ang bindoat ong pagsinsil ta bato. Pagabetang na tang sinangoni ni Jesus ong koiba, nagpaligid-ligid tanandia ta mabael ang bato ang dinapa na don ong anga tang koiba.
47 Pamansipa-dek ka don si Maria Magdalena may si Mariang nanay ni Jose, animan inita nira mga ong aypa limbeng tang sinangoni ni Jesus.

16

Naboing oman si Jesus
(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Asing pagata-lib tang Kaldaw ang Igperenay, si Maria Magdalena, si Salome may si Mariang nanay ni Santiago namakal ta pabanglong para ong patay agod ipid ong sinangoni ni Jesus.
2 Animan pagaramal, kaldaw ang Dominggo, ba-lo pa lamang te-la tang kaldaw, namansipaning da tanira ong lebengan.
3 Ong dalan pa lamang pamagampang-ampang da tang mga babay ang ganing, “Sinopa bato tang matobol ta ang magpaligid-ligid tang bato ang dadapa ong lebengan?”
4 Maning don tang bitala nira tenged dorog kabael tang batong asi. Piro asing pagatorong nira tang koiba, inita nira tang batong agdadapa naigod da!
5 Dayon tanirang siminled ong koiba ig don inita nira tang tatang soltiros ang pagtok ta maboat ang lambong ang kolit ig kakarong don gampir ong to. Inledan ta mo-ya tang mga babay.
6 Animan ganing tang lali ong nira, “Indi amo meled! Gata-wanano ang agdilemen mi si Jesus ang taga Nazaret, ang linansang ong kros. Anda ra tarin. Naboi rang oman tanandia. Telekan mi, nani ka tang logar ang bintangan ong nandia.”
7 Pagatapos, ganing tang lali ong nira, “Magbalik amo ra lamang ig aningen mi tang mga sinagpan na, labi pa ong ni Pedro, ang tongkaw da si Jesus ong nindio don ong Galilea. Itaen mi tanandia don, pario tang inaning na ong nindio tanopa sia.”
8 Pagaloa lamang tang mga babay ong lebengan, dorong sinikad nira. Pamangelel pa tang mga sinangoni nira ong sobrang karaelden nira. Ig tenged geldan tanira, inding pisan namansibek-ibek maski ong ninopa.

Napaita si Jesus ong ni Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

9 [Si Jesus naboing oman ong kaldaw ang Dominggo ang māga pang pisan. Napaita tanandia primiro ong ni Maria Magdalena, ang dating pinalinan na ta pitong dimonio.
10 Oman pinaningan ni Maria tang mga sinagpan ni Jesus ang pamagsinti ig pamaginiyak ig binalita na tang inita na.
11 Piro indi tanira namagparet ong inaning na ang si Jesus boi ra ono ig napaita ong nandia.

Napaita si Jesus ong doroang sinagpan na
(Lucas 24:13-35)

12 Pagatapos ta si, napaita ka si Jesus ong doroa ong mga sinagpan na asing totongol
tanira ong bario, piro ang itsora na midio belag ta tanandia.
13 Namagbalik tang doroang asi ong Jerusalem ig namamalita ong mga karomanan
nira tang inita nira, piro indi ka tanira pinaret.

Napaita si Jesus ong tampolok may tatang sinagpan na
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)

14 Asing ori ra, napaita ra ka enged si Jesus ong tampolok may tatang mga sinagpan
na mintras pamamangan tanira. Binitalan na tanira ang korang pa tang pagtalig nira
ong nandia ig matetegat tang mga kolo nira, tenged asing binalitan tanira tang nangaita
ang boi ra tanandia, indi enged tanira namagparet.
15 Oman minaning si Jesus ong nira, "Liboton mi tang bilog ang kalibotan ig ipatako
mi ong tanan ang mga taw tang Mo-yang Balitang natetenged ong yen.
16 Ang sinopay magparet ig magpaboniag, malibri. Piro ang indi magparet, silotan
tang Dios.
17 Ang mga mamagto ong yen oldan tang Dios ta gaem ang itaen ong pagboat nira
ta mga makabebereng ang mga bagay ang pario ta na: Ong paggamit nira tang arano,
mapalayas nira tang mga dimoniong siminled ong sinangoni ta taw; mabitala tanira ta
domang klasing bitalang indi nadalan nira;
18 mga magbiot tanira ta ma-kal, obin mga mainem ta makalalason ang bagay,
indi tanira maonopa; ig ong pagbondo lamang tang kalima nira ong sinangoni tang
pamagmasit, mamago-yang lagi."

Ang pagbalik ni Jesus ong langit
(Lucas 24:50-53; Bindoatan 1:9-11)

19 Pagatapos ang minitala si Ginong Jesus ong mga sinagpan na, dayon da tanandiang
ingkelan ong langit, ig don kiminarong gampir ong to tang Dios ang Tatay.
20 Ang mga sinagpan na, dayon da kang namansipanaw ig namagpatako tang Mo-
yang Balita ong tanan ang mga logar. Sinabangan tanira tang Gino ig sindolan na
tanira ta gaem ang magboat ta mga milagro para mapamatodan ong mga taw nga ang
agtotoldok nira yay ang kamatodan.]

ANG DIPOT ANG KATAPOSAN TANG IBANGHILIONG NA

9 >[Ang tolong babay ang asi namansipaning ong da Pedro may ang mga karomanan
na ig binalita nira tang tanan ang inaning ong nira tang laling don ong lebengan.
10 Pagatapos ta si, si Jesus mismo nanobol ong mga sinagpan na ang ipatako nira ong
bilog ang kalibotan tang sagradong balitang inding pisan magoman asta ong tanopa,
ang yay ang balitang natetenged ong kalibrian ang anday kataposan na.]*

* **16:20** Ang mga birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Lucas

Ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Lucas, tatang doktor asing timpo ni Jesus. Matako ang taw si Lucas ig tanandia ka tang nagsolat tang librong aggoyan ta "Bindoatan tang mga Apostolis." Ang doroang librong na sinolat ni Lucas para ong tatang taw ang aran na si Teofilo. Sigon ong doma, si Teofilo tatang alawig ang taw ang taga Roma. Anday domang gata-wanan ta natetenged ong nandia.

Si Lucas belag ta Judio kondi Grigo, piro nagto ig nagparet ang si Jesus tang pinangakong Maniglibri para ong mga Judio, ig asta para ong tanan ang taw ong kalibotan. Animan asing nagbalik da si Jesus ong langit, sinolat ni Lucas tang mga bindoat ig binitala ni Jesus bilang pamatod ang si Jesus yay ang Ana tang Dios.

Tarin ong ibanghiliong na, ang kalipay tatang bagay ang importanti, labi pa enged ong primirong kapitolo natetenged ong pagpatakong ipangana si Jesus, ig ong kaorian ang kapitolo asing si Jesus pinaka-yat ong langit. Tarin ka ong librong na, itaen ta tang mabael ang kate-bek ni Ginong Jesus ong mga taw ang sari-sari tang mga kaministiran nira. Maski tanandia Ana tang Dios ang pinilik ang maggaem ong tanan, aggoyan ka tanandia ta "Ana ta Taw," tenged napasaran na ka tang mga kaliwagan ig kalisedan tarin ong tanek bilang tatang nagimong taw. Pinatako na tang Mo-yang Balita ong mga malilised ig pinao-ya na tang mga pamagmasit.

Yading istoria ang tarin lamang mabasa ong librong na ni Lucas. Alimbawa: Ang mga manigbadbad ig mga anghil (2:8-20); asing ingkelan si Jesus tang mga ginikanan na ong Timplo (2:22-38); ang mo-yang taw ang taga Samaria (10:25-37); ig ang molang naglayas ong balay nira (15:11-32).

1 Aggalangenong Teofilo:
Doro rang mga taw ang napamagsolat natetenged ong mga nainabo tani ong yamen asing tokaw.
2 Tanira namagsolat sigon ong mga bagay ang sinayod ong yamen tang mga taw ang mismong nangaita ta asia ig ang nagimong mga manigtoldok tang balitang na.
3-4 Ang tanan ang balitang na, napagadalano ra ka ta mo-ya tanopa sia pa. Animan, para masigoroa kang matod ka kaman tang mga bagay ang sinoldok ong nio, naisipo kang isolat ta dalalaton tang tanan ang na para ong nio.

Pinatakong ipangana ra si Juan ang Manigboniag

5 Asing tokaw ang si Herodes pa tang adi tang probinsia tang Judea, may tatang padi tang mga Judio ang aran na si Zacarias. Si Zacarias ang na tata ka ong gropo tang mga pading inampo ni Abias. Asta ang katawa ni Zacarias ang si Elisabet, nagalin ka ong dogo ni Aaron.*
6 Ang magkatawang na, pario tanirang mato-lid ong pama-dek tang Dios. Agtomanen nira ta mo-ya tang tanan ang katobolan na.
7 Piro anday ana nira, tenged bog si Elisabet, ig mepet da tanirang doroa.
8 Ong mga kaldaw ang asi, belet da tang gropo ni Zacarias ang magboat tang mga katengdanan bilang mga padi ong Timplo tang Gino. Animan pagsirbi si Zacarias don.
9 Asing namagparabonlokan tang mga padi, sigon ong naogalian nira, si Zacarias tang natengedan ang magsirok tang insinso. Animan siminled tanandia don ong teled tang Timplo

* **1:5** Si Elisabet may si Zacarias pariong nagalin ong dogo ni Aaron, pario tang tanan ang mga padi tang mga Judio.

10 para magsirok tang insinso, mintras pamangadi ong loa tang kadoro-doroan ang
taw.
11 Asing don pa ong teled si Zacarias, may tatang anghil tang Gino ang napaita ong
nandia. Ke-deng tang anghil don ong parting to tang altar ang agsirokan ta insinso.
12 Nakibot si Zacarias asing pagaita na tang anghil ig inledan ta mo-ya.
13 Piro ganing ong nandia tang anghil, "India meled, Zacarias. Pinama-yan tang Dios
tang pangadi mo. Magkatinira ta ana mong lali. Tenged mangana tang katawa mong si
Elisabet, ig paranan mo tang mola ta Juan.
14 Malipaya ig ambengana ta mo-ya tenged ong nandia. Ig yadi kang malipay ang
tanandia pinangana.
15 Tenged magimong alawig tanandia ong pama-dek tang Dios. Indi tanandia
manginem ta bino† obin maski onopang irinemen ang pamaleng. Ong sian pa lamang
tanandia tang nanay na, gaeman tanandia tang Ispirito Santo.
16 Dorong mga kasimanoa ming mga inampo ni Israel ang pabaliken na ong Ampoan
nirang Dios.
17 Tongkaw tanandia ong Gino, ig ong nandia tang gaem ig mapoirsang nem, pario
tang propitang si Elias asing tokaw. Papagoliken na tang mga nalanggang nem tang
mga tatay ong mga ana nira. Toldokan na ta mo-yang pagirisipen tang mga taw ang
indi pamagtoman tang mga tobol tang Dios agod maintindian nira tang natetenged ong
mato-lid ang pangaboi. Ong maning ta si, simpan da tang mga taw ong pagkabot tang
Gino."
18 Ganing si Zacarias ong anghil, "Monopa masigorō tang agganing mong asia?
Tenged yami tang katawao mga mepet ami ra."
19 Siminabat tang anghil, "Yo si Gabriel. Pagsirbio ong talongan tang Dios. Sinobolo
nandia para ipatako tang masinlong balitang inaningo ra ong nio.
20 Piro tandan mo: Maboyona ang lagi mandian, tenged india nagparet ong yen ang
bitala. India ra mabitala mintras indi pa gainabo tang mga bagay ang na. Piro sia
mainabo enged pagkabot tang oras."
21 Mandian, pamagelat pa tang mga taw ong ni Zacarias, ig nangabereng tanira angay
naboay da tanandia ong teled tang Timplo.
22 Pagaloa na, indi ra tanandia mabitala. Mga sinial da lamang tang aggamiten na ong
nira. Animan naisip nirang may napaitang makabebereng sigoro ong nandia don ong
teled tang Timplo.
23 Asing natapos da tang belet ni Zacarias ang magsirbi ong Timplo, minolik da
tanandia.
24 Indi naboay, nanangken da tang katawa nang si Elisabet. Ig indi naloa-loa ong balay
ong teled ta limang bolan.
25 Ganing si Elisabet, "Ay! Nate-bek da ong yen tang Ampoanong Dios. Nakomit da
tang kaeyakano ong talongan tang mga taw."

Pinatakong ipangana si Jesus

26 Asing yanem dang bolan ang pagabdet si Elisabet, ang anghil ang si Gabriel sinobol
tang Dios ang paning ong Nazaret, sakep tang Galilea,
27 ong tatang soltiras ang indi pa galengetan ta lali, ang aran na si Maria. Si Maria,
karasalen da lamang ong ni Jose, tatang laling nagalin ong dogo tang Ading si David.
28 Napaita tang anghil ong ni Maria ig minaning, "Malipaya, Maria! Yawa, inaloyana
tang Dios, ig ang Ampoan asia ong nio."
29 Nalibeg tang isip ni Maria ong inaning tang anghil, ig agpaino-inon na pa ta mo-ya
tang binitala nang asi.

---

† **1:15** Ang "bino" tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Asing timpo ni Juan, ang bino nira pario ta teba, ang belag ta masiadong maiteg. Telekan ka ong Bokabolario.

30 Animan ganing ong nandia tang anghil, “India meled, Maria, galipay ong nio tang Dios.
31 Yawa, magabdeta ig manganā ta tatang lali ig paranan mo ta Jesus.
32 Magimong alawig tang dengeg na ong pama-dek tang mga taw, ig goyan tanandia ta Ana tang Kalawig-lawigan ang Dios. I-dol ong nandia tang Dios tang inadian tang nandiang kamepet-mepetan ang si David,
33 ig maggaem tanandia ong mga inampo ni Jacob‡ ang anday kataposan. Inding pisan matapos-tapos tang paggaraemen na bilang adi.”
34 Oman ganing si Maria ong anghil, “Monopa yo magabdet? Tenged anda pay laling nalenget ong yen!”
35 Ganing ang siminabat tang anghil, “Pababak ong nio tang Ispirito Santo, ig magtinir ong nio tang kagaeman tang Kalawig-lawigan. Animan sagrado tang molang ipangana mo, ig goyan tanandia ta Ana tang Dios.
36 Onopa? Gademdeman mo tang pinagari mong si Elisabet? Ganing tang mga taw, bog tanandia. Piro mandian pagabdet da, maski mepet da tanandia. Enem dang bolan tang aggekel-ekelan na ong sian na.
37 Tenged anday imposibli ong Dios.”
38 Siminabat si Maria, “Torobolono tang Gino. Balampa mainabo ong yen tang inaning mo.” Ig nagalin da tang anghil.

Namisita si Maria ong ni Elisabet

39 Pagatapos ta si, nagapora si Maria ang napaning ong tatang lansangan don ong kabobokidan tang probinsia tang Judea.
40 Pagakabot na ong balay da Zacarias, kinomosta na si Elisabet.
41 Asing pagabasi ni Elisabet tang bosis ni Maria, pisan ang kiminaliek tang mola ong sian na. Ginaeman si Elisabet tang Ispirito Santo,
42 ig ong sobrang kalipay na naiteg tanandiang ganing, “Yawa Maria, inaloyana tang Dios, sobra pa ong tanan ang babay, ig inaloyan na ka tang aggekel-ekelan mo ong sian mo.
43 Angay bato ong yen sindol tang dengeg ang na, ang yo bisitaeno tang nanay tang yen ang Gino?
44 Gata-wanan mo, pagabasio lamang tang bosis mo, pisan ang kiminaliek tang mola ong siano ong sobrang kalipay na.
45 Ig yawa masoirtia mandian tenged nagparetang mainabo tang inaning ong nio tang Dios.”

Nagdayaw si Maria ong Dios

46 Dayon ang minaning si Maria,
“Agdayaweno tang Dios ong popotokono,
47 ig galipay ta mo-ya tang nemo ong Dios, ang yen ang Maniglibri.
48 Tenged yo tang pinilik nang inaloyan, maski yo, torobolono lamang nandia.
Ig mimpisa mandian, maning tang tanan ang taw ang yo, masoirtio
49 tenged makabebereng tang mga bagay ang bindoat ong yen tang Dios ang Makagagaem.
Sagrado tang aran na!
50 Gate-bekan na tang tanan ang pamaggalang ong nandia
mimpisa pa asing tokaw, mandian ig asta ong parakaboton.
51 Pinaita na tang gaem ig poirsa na,
ig pinalin na tang mga taw ang alawig tang pabetang nira ong sadili nira.
52 Pinababak na tang mga taw ang alalawig tang katengdanan nira,

‡ **1:33** Si Jacob ya kay si Israel, ang pinagalinan tang tanan ang mga Israelita.

ig pinalawig na tang mga taw ang dibabak tang pagkabetang nira.
53 Pinaelen na ta mga mo-yang bagay tang mga gangaletem,
piro pinalayas na tang mga manggaden ang anday nae-lan nira.
54 Sinabangan na itang mga inampo ni Israel, itang mga torobolon na,
sigon ong pangako na ong mga kamepet-mepetan ta.
55 Inate-bekan na si Abraham,
asta itang mga inampo ni Abraham ang anday kataposan!"
Asia tang pagdayaw ni Maria ong Dios.
56 Mga tolong bolan ang nagtinir si Maria ong da Elisabet ba-lo tanandia minolik.

Pinangana si Juan ang Manigboniag

57 Kiminabot tang oras ang mangana ra si Elisabet, ig nangana tanandia ta tatang molang lali.
58 Pagabalita tang mga kamalay ig mga kaparintian na ang inate-bekan tanandia ta mo-ya tang Dios, nangalipay ka tanirang aroman ni Elisabet.
59 Asing yawalo rang kaldaw, namansipaning tang mga taw ong balay, tenged torian da tang mola, sigon ong kaogalian nira. Zacarias din tang iparan nira ong mola, pario tang aran tang tatay na.
60 Piro ganing tang nanay na, "Indi! Juan tang iparan ong nandia."
61 Ganing tanira, "Yamo, anday kaparintian ming maning atan tang aran na!"
62 Animan sininiasan nira si Zacarias, ig sine-ma mga onopa tang galiliagan nang iparan ong mola.
63 Nama-dol tanandia ta masolatan, ig nagsolat ta maning ta na, "Juan tang aran na." Ig nangabereng tanirang tanan.
64 Oman, golping nabitala si Zacarias, ig nagdayaw ong Dios.
65 Nangabereng ang pisan tang tanan ang kamalay nira ong nainabo, ig indi naboay nabantog tang mga bagay ang na ong bilog ang kabobokidan tang Judea.
66 Ang tanan ang nangabalita, dorong isip nira ig namagampang-ampang ang ganing, "Onopa bato tang loan tang molang na?" Tenged aggitaen nira nga ong nandia tang Dios.

Nagdayaw si Zacarias ong Dios

67 Si Zacarias, ang tatay ni Juan, ginaeman tang Ispirito Santo, ig dayon ang minitala natetenged ong parakabotan ang ganing,
68 "Dayawen tang Gino, ang Dios tang Israel!
Tenged dinemdem na ig ginawad tang banoa na.
69 Sindolan ita ra nandia ta tatang makagagaem ang Maniglibri,
tata ong mga inampo ni David, ang torobolon tang Dios asing tokaw.
70 Sinobol tang Dios tang mga sagradong propita na asing tokaw pa para magpatako ong yaten
71 ang ilibri ita nandia ong mga kasoay ta,
ig ong gaem tang tanan ang mga pamandegdeg ong yaten.
72 Minaning tang Dios ang ate-bekan na tang mga kamepet-mepetan ta,
ig tomanen na tang sagradong inigoan
73 ang bindoat na ong kamepet-mepetan tang si Abraham.
74 Nangako tanandia ang ilibri ita nandia ong mga kasoay ta
agod mapagsirbi ita ong nandia ang anday eled ta,
75 ig para magimong sagrado ig mato-lid ita ong pama-dek na, mintras gaboi ita pa.
76 Ig yawa, anao, goyana ta propita tang Kalawig-lawigan ang Dios
tenged tongkawa ong Gino para simpanen tang dalan ang panawan na.

77 Yawa tang magpatako ong banoa tang Dios§ ang patawaden na tang mga kasalanan
nira,
ig ong maning ta si malibri tanira.
78 Tenged masine-bekanen ang enged tang Ampoan tang Dios.
Papaningen na ong yaten tang Maniglibri ang magalin ong langit,
ig ang pagkabot na magkapario ong kaldaw mga te-la ra
79 tenged magtorol tanandia ta kayagan ong mga taw ang gangabo-wan ong maki-
lep ig ong gaem tang kamatayen.
Ig antabayen ita nandia ong dalan tang kao-yan."
Asia tang binitala ni Zacarias.
80 Nambael tang molang si Juan ig namoirsa tang sinangoni na ig pinabaked tang Gino tang nem na. Ministar tanandia ong kabobokidan, ong logar ang anday gistar ang taw, asta ong kaldaw ang magpaita ra tanandia ong mga inampo ni Israel para magtoldok ong nira.

2

Ang pagpangana ong ni Jesus
(Mateo 1:18-25)

1 Ong mga timpong asi, nagpapanaw ta ordin tang alawig ang ading* si Agosto ang magpalista tang tanan ang taw ong mga banoang gasakepan tang Roma.
2 Narin tang primirong palista, ig nainabo asing si Cirenio tang gobirnador tang Siria.
3 Animan namansiolik tang kada tata ong sadiling logar nira para magpalista.
4 Ig nagalin ong banoa tang Nazaret sakep tang probinsia tang Galilea, nagbiahi si Jose ong Betlehem sakep tang Judea, don ong banoang pinanganan tang Ading si David. Napaning don si Jose tenged tanandia tata ong mga inampo ni David.
5 Aroman nang minolik para magpalista si Maria, ang pinagampangan dang magi-
mong katawa na. Asing oras ang asi, palanganaen da si Maria,
6 ig asing don da tanira ong Betlehem, kiminabot tang oras ang mangana ra.
7 Nangana tanandia tang kakan ang ana na, tatang molang lali.† Binongot na ta ga-net ig pinalbog na ra lamang ong tatang palamanganan ta ayep, tenged anda ray logar para ong nira ong balay ang agpabayadan.

Ang mga manigbadbad ta karniro ig ang mga anghil

8 Don ong logar ang asi may mga taw ong patag, ang pamagpolaw ig pamagbantay tang mga karniro nira.
9 Mintras don tanira, may tatang anghil tang Gino ang golping napaita ong talongan nira, ig nangayag ta mo-ya tang sinag tang Gino ong palibot nira. Animan pisan ang pinangeldan tang mga manigbadbad.
10 Piro ganing tang anghil ong nira, "Indi amo meled. Mamasi amo! Yo, may ibalitao ong nindio ang dorog kasinlo, ang magtorol ta kambengan ong tanan ang taw.
11 Tenged pinangana mandian ang labi ong banoa ni David tang Maniglibri mi. Tanandia tang Gino ig ang Cristong‡ aggelaten.

---

§ **1:77** Ang agsambiten tarin ang "banoa tang Dios" yay ang mga Israelita. * **2:1** Ang alawig ang adi tang Roma aggoyan ta "Emperador" ong Tagalog. Mga ong bitalang Grigo, "Cesar." † **2:7** Para ong mga Judio, ang kakan ang lali may kato-lidan ig pribilihio sigon ong na-tang ong Exodo 13:2, Bilang 3:12-13; 18:15-16, ig Deuteronomio 21:15-17. Sigon ong nasolat, ang mga kakan ang lali kaministiran ang itagana para ong Dios (Lucas 2:23). Ig mga natetenged ong toroblien, ang toblien tang kakan ay dobli kaysa ong mga ari (Deuteronomio 21:17). ‡ **2:11** "Cristo." Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario.

12 Don itaen mi tang tatang molang agbongoton ta ga-net ig pinalbog ong pala-
manganan ta ayep. Asia tang magimong tanda para mata-wanan ming matod tang
bibitalao."
13 Pagabitala lamang tang anghil, golping napaita tang kadoro-doroan pang anghil
ang namagalin ong langit. Pamagdayaw tanirang tanan ong Dios ang ganing,
14 "Dayawen tang Dios ong kalawig-lawigan ang langit,
ig tarin ong tanek magkatinir ta kao-yan§ tang mga taw ang galiliagan na."
15 Asing nangapamagalin da tang mga anghil ang namansibalik ong langit,
namagampang-ampang tang mga manigbadbad, "Maytara ong Betlehem! Telekan ta
tang mga nainabong nang pinatako ong yaten tang Dios."
16 Animan nagdali-dali tanirang napaning ong Betlehem. Don kinabotan nira si Maria
may si Jose, ig inita nira tang molang lolbog ka kaman ong palamanganan ta ayep.
17 Oman sinayod nira tang inaning tang anghil ong nira natetenged ong mola.
18 Nangabereng tang tanan ang nangabasi tang inaning tang mga manigbadbad.
19 Piro si Maria, lindoak nang lagi ong isip na tang tanan ang mga bagay ang na, ig
pirming agpaino-inon na.
20 Ang mga manigbadbad namagbalik ong obra nira, ig dorong pasalamat nira ig
pagdayaw ong Dios tenged ong tanan ang inita nira. Tenged mga onopa tang inaning
ong nira tang anghil, ya ka enged tang inita nira.

Pinaranan si Jesus

21 Asing yawalo rang kaldaw, pinatorian da tang mola ig pinaranan ta Jesus. Narin
tang aran ang sindol tang anghil asing anda pa tanandia ong sian ni Maria.

Ingkelan si Jesus tang mga ginikanan na ong Timplo

22 Oman, kiminabot da tang kaldaw ang magboat tanira tang sirimoniang sigon ong
Katobolan ni Moises para magimong limpio tang nanay. Animan napaning da Jose ong
Jerusalem ig ingkelan nira tang mola para iprisintar ong Dios.
23 Tenged ganing ong Katobolan tang Dios, "Kada kakan ang lali kaministiran ang
itagana para ong Dios."*
24 Animan asing don da tanira ong Timplo,† nagbolontad tanira sigon ong Katobolan
para ong sirimonia tang pagpalimpio. Ang agpa-dolon don ay magkatawang lare obin
doroang marapating mola pa.
25 Mandian don ong Jerusalem may tatang mepet ang aran na si Simeon. Madinioson
tanandia ig masinomanen ong mga tobol tang Dios. Pagelat tanandia ong kaldaw ang
maglibri tang Dios ong Israel. Ig pirmi ong nandia tang Ispirito Santo.
26 Pinatako rang lagi tang Ispirito Santo ong ni Simeon ang indi tanandia mapatay asta
indi itaen na tang Cristong pinangako tang Dios ang komabot.
27 Mandian, aggekelan si Simeon tang Ispirito Santo ang tenled ong Timplo. Ig asing
e-lan don si Jesus tang mga ginikanan na para boaten tang agpa-dolon ong Katobolan,
28 sinapopo ni Simeon tang mola, ig nagdayaw ong Dios ang ganing,
29 "Mandian Gino, maski bawieno ra nio, yo ang torobolon mo, kontintō ra.
Tenged sigon ong pangako mo,
30 initao ra ong yen ang mga mata tang Maniglibri ang sinobol mo.
31 Sinimpan mo tanandia ong talongan tang tanan ang taw.
32 Tolok tanandiang magtorol ta kayagan ong domang mga nasion,
ig magtorol ta mabael ang dengeg ong banoa mong Israel."‡

§ **2:14** "kao-yan". Mga ong Tagalog, "kapayapaan". * **2:23** Exodo 13:2 † **2:24** Asing timpo ni Jesus, ang "Timplo" yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol nira ig mabasa ta tang natetenged ong mga narin ong Bokabolario, ong "Bolontad." ‡ **2:32** Isaias 42:6; 49:6

33 Nabereng ta mo-ya tang mga ginikanan ni Jesus ong inaning ni Simeon natetenged
ong mola.
34 Oman binindisionan tanira ni Simeon ig ganing ong ni Maria, “Maria, tandan mo
na. Ang molang na pinilik tang Dios. Yading mga inampo ni Israel ang madagpa
natetenged ong nandia, ig yadi kang kendeng agod malibri. Tanda tanandiang nagalin
ong Dios, piro dorong mamangontra ong nandia.
35 Ong maning ta si mata-wanan tang aggisipen nira. Ig yawa, Maria, midio sa-saken
ta ta-bat tang popotokon mo ong sobrang pagsinti.”
36 Mandian may tatang propitang babay ang don ka ong Timplo, ang aran na si Ana.
Tanandia ana ni Fanuel, ig tata ka ong mga inampo tang tribo ni Aser. Doro ra kamepet
si Ana. Pitong takon lamang tanirang naga-pen tang katawa na,
37 nabalo tanandia. Ig mandian walompolok may epat dang takon tang idad na. Pirmi
tanandia ong Timplo, kaldaw may labi, ang pagdayaw ong Dios ig pagpaletem§ mintras
pangadi.
38 Ong oras kang asi ang don pa da Jose, napalenget tang mepet ig nagpasalamat ong
Dios. Ig mimpisa don, pirmi tanandiang pagsayod natetenged ong molang si Jesus ong
tanan ang taw ang pamagelat kang maglibri tang Dios ong Jerusalem.

Ang pagbalik da Jose ong Nazaret

39 Asing naboat da ni Jose may ni Maria tang tanan ang dapat boaten nira sigon ong
Katobolan tang Dios, minolik tanira ong banoa nira, ong Nazaret sakep tang Galilea.
40 Don nambael ig namoirsa tang mola. Ponok tanandia ta kinata-wanan ig inaloyan
tanandia tang Dios.

Ang molang si Jesus napabo-wan ong Jerusalem

41 Takon-takon, kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil, ang mga ginikanan ni Jesus
pamamista ong Jerusalem.
42 Animan asing tampolok may doroa rang takon si Jesus, namista ka tanira sigon ong
naogalian nira.
43 Pagatapos tang pista, asing pamansiolik da tanira, napabo-wan si Jesus ong
Jerusalem, ang indi nata-wanan tang mga ginikanan na.
44 Ang kalaom nira, tatabid lamang tanandia ong domang mga karomanan nira.
Animan, diritso ka tang panaw nira asta kinabotan ta nagapon ba-lo nata-wanan nira
ang belag pala ta aroman nira. Dinilem nira si Jesus ong mga kaparintian ig kailala nira.
45 Asing indi inita nira, nagbalik tanira ong Jerusalem para dilemen don.
46 Pagata-lib tang tolong kaldaw ba-lo natoman nira don ong Timplo. Kakarong
tanandia aroman tang mga manigtoldok, ang pamasi ig pane-ma ong nira.
47 Gangabereng tang tanan ang taw ang gangabasi ong nandia tenged ong kinata-
wanan na ig ong mga sabat na.
48 Asta si Maria may si Jose, nangabereng ka asing itaen nira tanandia don. Ganing
ong nandia tang nanay na, “Anao, angay maning ta na tang bindoat mo ong yamen?
Doro rang ka-tekan tang kolo amen ni tatay mo ang pagdilem ong nio!”
49 Piro siminabat si Jesus, “Angay agdilemeno nindio? Indi amo gatako ang dapat
tarino ong balay tang Tatayo?”
50 Piro indi naintindian nira tang maliag nang yaning.
51 Oman, siminabid da si Jesus ong nirang minolik ong Nazaret, ig pirming masinoma-
nen tanandia ong mga ginikanan na. Piro agpaino-inon ang pirmi tang nanay na tang
tanan ang mga bagay ang na.

---

§ **2:37** “Pagpaletem” obin poidi ka “pagpoasa.” Ong bitalang Tagalog yay ang “nag-aayuno.” Teta ang taw indi mamangan ong teled ta tatang timpo agod bogos ang i-dol na tang oras asta isip na ong pagpangadi na. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Magpaletem.”.

52 Diritso tang pagbaraelen ni Jesus. Mas nagdolang tang kinata-wanan na, ig mintras
gaboay mas galipay ong nandia tang Dios asta ang mga taw.

3

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

1 Yatampolok may lima rang takon ang kakarong si Tiberio, ang alawig ang adi tang
Roma. Si Poncio Pilato ka tang gobirnador tang Judea. Si Herodes tang adi ong probinsia
tang Galilea, ig ang logod nang si Felipe ong mga tiritorio tang Iturea ig Traconite. Si
Lisanias tang adi ong Abilinia.
2 Da Anas ig Caifas pa ka tang mga kalawigan ang pangolokolo ong mga padi.
Mandian, asing timpong asi, don pagtinir si Juan ang ana ni Zacarias ong logar ang
anday gistar ang taw. Ig kiminabot ong nandia tang bitala tang Dios.
3 Animan linibot-libot ni Juan* tang mga logar ong magdobali-dobali tang sobang
aggoyan ta Jordan. Pagtoldok tanandiang ganing, "Magtogat amo ong mga kasalanan
mi ig magpaboniag agod patawaden amo tang Dios."
4 Ong pagboat ni Juan ta maning ta sia, nagmatod tang sinolat tang propitang si Isaias
asing tokaw pa, ang ganing:
"May paginiteg don ong logar ang anday gistar ang taw ang ganing,
'Simpanen mi tang paranawan tang Gino!
To-liden mi tang mga dalan ang panawan na!
5 Tambakan tang kada dibabak ang logar,
ig pegnaken tang kada bolod ig bokid.
To-liden tang kada liko-likong dalan,
ig tampayen tang mga lobak-lobak,
6 agod itaen da tang tanan ang taw tang pagrilibrien tang Dios ong nira.' "
7 Yading mga taw ang namansipaning don ong ni Juan para magpaboniag. Piro ganing
tanandia ong nira, "Mga ma-kal amo! Angay kaisip mi ang palibri amo ong silot ang
ipakabot tang Dios? Sinopay naganing ta maning ta si ong nindio?
8 Mga matod ang pamagtogat amo ra ong mga talak mi, ipaita mi ong mga boat mi.
Indi amo manalig ang indi amo silotan tenged lamang mga inampo amo ni Abraham.
Agganingo ong nindio, maski ngani ang mga batong na, poiding boaten tang Dios ang
magimong ana ni Abraham, mga galiliag lamang tanandia.
9 Alenget dang silotan tang mga taw!† Ang kaparioan nira mga papa ta ayong alenget
dang pe-peten. Tenged ang kada papa ta ayo, mga indi pamorak ta masinlo, pe-peten
lamang ig idapog ong apoy."
10 Animan nane-ma tang mga taw ong ni Juan, "Mga maning ta si, onopay dapat
boaten amen?"
11 Siminabat si Juan, "Maning ta na tang boaten mi. Mga ang lambong mi doroa, i-dol
mi tang tata ong anday lambong na. Maning ka atan mga bastanti tang pamangan mi,
partian mi ka tang anday mapangan na."
12 May atan kang mga manigtokot ta bois ang namansipaning ong ni Juan para
magpaboniag. Nane-ma tanira, "Maistro, yami, onopay dapat boaten amen?"
13 Siminabat tanandia, "Indi amo manokot ta sobra ong dapat ang tokoton mi."‡
14 Nane-ma ka ong nandia tang mga sondalo, "Ig yami, onopa kay dapat boaten
amen?"

---

* **3:3** Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. "Manigboniag" tang maliag yaning tang "Bautista." † **3:9** "Alenget dang silotan tang mga taw!" Ong bitalang Grigo: Ang parakol listo rang ipe-pet ong lamot tang ayo. ‡ **3:13** Ang mga Judio agpapagbayaden ta bois ong gobirno tang Roma, tenged ang banoa nira sakep tang inadian tang Roma asing timpo ni Jesus.

Siminabat ka si Juan, “Indi amo mandegdeg ig magbandan ta belag ta matod ong mga
taw para mapangoarta amo. Magkontinto amo lamang ong soildo mi.”
15 Asing mga timpong asi, pamaglangkag da tang mga taw ong pagkabot tang
Cristong§ pinangako tang Dios. Animan pamane-ma ra ong mga sadili nira mga si Juan
ang na ya ray ang aggelaten nira.
16 Animan ganing si Juan ong nira, “Yo, pagboniago ong nindio ong wi lamang. Piro
may komabot ang domaton ong yen ang magboniag ong nindio ong Ispirito Santo ig
ong apoy. Mas alawig tang dengeg na ong yen, ig maski ngani tomokok ig magobad tang
kordon tang rapak* na, belago ta bagay.
17 Listo ra tanandiang ipabelag tang moro-ya ong malalain, pario tang pagpakolay ta
paray. Simeten tang simlat ig i-tang ong dispinsa. Piro sirokon tang kepa ong apoy ang
indi mapatay-patay asta ong tanopa.”
18 Doro pang mga bagay ig pandam ang pinatako ni Juan ong mga taw ong pagtoldok
na tang Mo-yang Balita.
19 Sinambleng na tang ading si Herodes natetenged ong bayaw nang babay ang si
Herodias ang ga-pen a-penan na, ig ong doma pang bindoat nang malalain.†
20 Tenged don, pinapriso ni Herodes si Juan, ig ong bindoat nang asi mas nadolangan
pa enged tang kasalanan na.

Binoniagan si Jesus
(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

21 Asing agboniagan ni Juan tang dorong taw don, nagpaboniag ka ong nandia si Jesus.
Pagatapos ta si, mintras pangadi si Jesus, nagabri tang langit ig
22 napababak ong nandia tang Ispirito Santo ang magang lare. Ig may tatang bosis
nagalin ong langit ang ganing, “Yawa tang agmalenong Anao. Galipayo ta mo-ya ong
nio.”

Ang listan tang mga kamepet-mepetan ni Jesus
(Mateo 1:1-17)

23 Mga tolompolok ang takon tang idad ni Jesus asing magimpisa tanandiang mag-
toldok. Ong pabetang tang mga taw, tanandia ana ni Jose. Mandian si Jose ana ni Eli.
24 Si Eli ana ni Matat. Si Matat ana ni Levi. Si Levi ana ni Melqui. Si Melqui ana ni
Janai. Si Janai ana ni Jose.
25 Si Jose ana ni Matatias. Si Matatias ana ni Amos. Si Amos ana ni Nahum. Si Nahum
ana ni Esli. Si Esli ana ni Nagai.
26 Si Nagai ana ni Maat. Si Maat ana ni Matatias. Si Matatais ana ni Semei. Si Semei
ana ni Josec. Si Josec ana ni Joda.
27 Si Joda ana ni Joanan. Si Joanan ana ni Resa. Si Resa ana ni Zerubabel. Si Zerubabel
ana ni Salatiel. Si Salatiel ana ni Neri.
28 Si Neri ana ni Melqui. Si Melqui ana ni Adi. Si Adi ana ni Cosam. Si Cosam ana ni
Elmadam. Si Elmadam ana ni Er.
29 Si Er ana ni Josue. Si Josue ana ni Eliezer. Si Eliezer ana ni Jorim. Si Jorim ana ni
Matat. Si Matat ana ni Levi.
30 Si Levi ana ni Simeon. Si Simeon ana ni Juda. Si Juda ana ni Jose. Si Jose ana ni
Jonan. Si Jonan ana ni Eliakim.
31 Si Eliakim ana ni Melea. Si Melea ana ni Menna. Si Menna ana ni Matata. Si Matata
ana ni Natan. Si Natan ana ni David.
32 Si David ana ni Jesse. Si Jesse ana ni Obed. Si Obed ana ni Boaz. Si Boaz ana ni
Salmon. Si Salmon ana ni Naason.

§ **3:15** “Cristo” mga ong bitalang Grigo. Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” * **3:16** Ang “rapak” yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian. † **3:19** Telekan ong Marcos 6:17.

33 Si Naason ana ni Aminadab. Si Aminadab ana ni Admin. Si Admin ana ni Arni. Si
Arni ana ni Esrom. Si Esrom ana ni Farez. Si Farez ana ni Juda.
34 Si Juda ana ni Jacob. Si Jacob ana ni Isaac. Si Isaac ana ni Abraham. Si Abraham
ana ni Terah. Si Terah ana ni Nahor.
35 Si Nahor ana ni Serug. Si Serug ana ni Rehu. Si Rehu ana ni Peleg. Si Peleg ana ni
Eber. Si Eber ana ni Sala.
36 Si Sala ana ni Cainan. Si Cainan ana ni Arfaxad. Si Arfaxad ana ni Shem. Si Shem
ana ni Noe. Si Noe ana ni Lamec.
37 Si Lamec ana ni Matusalem. Si Matusalem ana ni Enoc. Si Enoc ana ni Jared. Si
Jared ana ni Mahalaleel. Si Mahalaleel ana ni Kenan.
38 Si Kenan ana ni Enos. Si Enos ana ni Set. Si Set ana ni Adan. Si Adan ana tang Dios.

4

Ang pagtokso ni Satanas ong ni Jesus
(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

1 Asing pagalin ni Jesus ong soba tang Jordan, ginaeman da tanandia tang Ispirito
Santo. Ingkelan si Jesus tang Ispirito don ong logar ang anday tataw na.*
2 Ig don tanandia nagtinir ta epat ang polok ang kaldaw ang agtokson ni Satanas.
Ong mga kaldaw ang asi, inding pisan pamangan si Jesus tenged nagpaletem. Ig ong
kaboayan linetem da tanandia.
3 Ganing si Satanas ong nandia, "Mga yawa ka kaman tang Ana tang Dios, tobolon mo
tang mga batong na ang magimong tinapay."
4 Piro siminabat si Jesus, "Na-tang ong Sagradong Kasolatan,
'Belag lamang ta ong pamangan gaboi tang taw.†
[Kaministiran na ka tang tanan ang mga bitala tang Dios.‡]' "
5 Pagatapos ingkelan ni Satanas si Jesus ong tatang logar ang dorog kalawig, ig ong
tanga papa-dek pinaita na ong ni Jesus tang tanan ang mga nasion ig mga inadian ong
kalibotan.
6 Oman ganing si Satanas, "I-dolo ong nio tang tanan ang kagaeman ig manggad tang
mga inadian ang na. Tenged ang tanan ang narin inintriga ra ong yen, ig i-dolo ong
maski sinopay galiagano.
7 Animan ang tanan ang na magimong nio, mga lomoda ong talongano ig ilalaeno nio
bilang Dios mo."
8 Siminabat si Jesus, "Na-tang ong Kasolatan,
'Ang Ampoan mong Dios lamang tang ilalaen mong Dios.
Tanandia lamang tang sirbian mo.' "§
9 Oman dayon sing ingkelan ni Satanas si Jesus don ong siodad tang Jerusalem, ong
talibobongan tang Timplo. Ganing si si Satanas ong nandia, "Mga yawa ka kaman tang
Ana tang Dios, abir, pabo-loga atan!
10 Tenged na-tang ong Kasolatan,
'Tobolon tang Dios tang mga anghil na para bantayana nira.
11 Biotana nira agod maski ang kakay mo inding pisan masigbak ong bato.' "*
12 Piro siminabat sing oman si Jesus, "Na-tang ka ong Kasolatan ang ganing,
'Indi sobokan mi tang Ampoan ming Dios.' "†
13 Pagatapos ang tokson din tanandia ni Satanas ong tanan ang klasi ta tokso, nagalin
da lamang si Satanas ig nagelat si ta domang oras.

---

* **4:1** Ang "logar ang anday tataw na," mga ong bitalang Tagalog, "ilang." Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday distorbo, agod mas madaling magampo ong Dios. † **4:4** Deuteronomio 8:3 ‡ **4:4** Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § **4:8** Deuteronomio 6:13 * **4:11** Salmo 91:11-12 † **4:12** Deuteronomio 6:16

Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea
(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Nagbalik si Jesus ong Galilea, ig ong nandia tang gaem tang Ispirito tang Dios.
Nabantog ong tanan ang logar don tang balitang natetenged ong nandia.
15 Nagtoldok tanandia ong mga simban tang mga Judio,‡ ig namagdayaw tang tanan
ang taw ong nandia.

Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret
(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Minolik si Jesus ong Nazaret, ang logar ang pinambaelan na. Pario tang naogalian
na, asing Kaldaw dang Igperenay§ napaning tanandia ong simban nira. Kimindeng
tanandia para magbasa tang Sagradong Kasolatan,
17 ig sindol ong nandia tang sinolat tang propitang si Isaias. Bino-kad na ong parting
gasolatan ta maning ta na:
18 "Ong yen tang Ispirito tang Dios,
tenged yo tang pinilik na para magpatako tang Mo-yang Balita ong mga malilised.
Sinobolo nandia para magpatako ong mga priso ang librien da tanira,
ig ong mga boray ang mangaita ra tanira.
Sinobolo ka para librien tang mga agdegdegen,
19 ig para ipatako ang kiminabot da tang oras ang tabangan tang Dios tang banoa
na!"
20 Oman linolon nang moman tang sinolatan, binalik na ong manigtabang ong
simban, ig kiminarong tanandia para magtoldok. Dorong pa-dek ong nandia tang tanan
ang taw don ong simban.
21 Ganing si Jesus ong nira, "Ang naba-yan ming nang kasolatan, gainabo ra man-
dian."
22 Dinayaw tanandia tang tanan, ig nangabereng tanira ong mga maosay ang pami-
tala na. Piro ganing ka tanira, "Elat kanay! Gailala ta tang taw ang na! Ana ka lamang
tanandia ni Jose!"
23 Animan ganing si Jesus, "Sigoradong aningen mi ong yen tang sarabien ang na,
'Doktor, bolongon mo tang sadili mo.' Ig aningen mi pa ka ong yen, 'Boaten mo ka tarin
ong sadiling logar mo tang pario tang nabalitan amen ang bindoat mo ong Capernaum.'
24 Piro ang kamatodan, anday propitang aggilalaen ong sadiling logar na.
25 Pario ta narin: Asing timpo tang propitang si Elias, indi kiminoran ong teled ta
tolong takon may tenga, ig nagkatinir ta grabing tagletem ong bilog ang banoa. Ong
timpong asi, doro kang babay ang balo tarin ong Israel.
26 Piro indi enged sinobol tang Dios si Elias ong nira para tomabang. Don lamang
tanandia sinobol ong tatang babay ang balo ang belag ta Israelita, don ong Sarepta
sakep tang Sidon.
27 Maning ka ta si asing timpo tang propitang si Eliseo. Doro kang may masit nirang
liproso tarin ong Israel. Piro anda enged ay pinao-ya ong nira maski tambilog. Si
Naaman lamang, ang taga Siria, tang pinao-ya."
28 Dorong kasisilagen tang mga taw don ong simban asing pagabasi nira tang inaning
ang asi ni Jesus.
29 Namansi-deng tanirang tanan ig sinolmon nira tanandia asta maloa ong lansangan.
Ang lansangan nira, ga-tang ong dibabaw tang tatang bokid, ig ingkelan nira si Jesus ong
binit na para ibo-log ong pangpang.
30 Piro nagpanaw si Jesus ong ka-ngan nira ig nagalin.

---

‡ **4:15** Ang goy ong simban tang mga Judio ay "sinagoga." Telekan ong Bokabolario, ong "Sinagoga." § **4:16** Ang "Kaldaw ang Igperenay" tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw.

Ang taw ang aggaeman ta malain ang ispirito
(Marcos 1:21-28)

31 Magalin don, napaning si Jesus ong banoa tang Capernaum, sakep tang Galilea. Don
si tanandia nagtoldok ong mga taw ong Kaldaw ang Igperenay.
32 Ig nangabereng tanira ta mo-ya, tenged gitaen ong pagtoroldokon na ang may
sadiling aotoridad na.
33 Don ka ong simban ang asi, may tatang taw ang aggaeman ta dimonio, obin malain
ang ispirito. Giteg tang taw ang asi ta mapoirsa ang ganing,
34 "Aroy! Jesus ang taga Nazaret! Angay pagpalabeta ong yen? Onopa? Napaninga
tarin para langgaen aming mga dimonio? Gailalā yen! Yawa tang Sagradong nagalin
ong Dios!"
35 Sinambleng ni Jesus tang malain ang ispirito ang ganing "Magipesa! Lomboā atan
ong taw ang asia!" Ig ong talongan tang tanan, pinabegtak tang dimonio tang taw, oman
limindoa ang indi pinasitan na.
36 Nangabereng tang tanan ig namagampang-ampang ang ganing, "Onopa na? May
aotoridad ig gaem tang bitala na! Aggordinan na lamang tang mga dimonio ang lomboa,
pamagtoman ang lagi!"
37 Ig indi naboay nabantog tang balitang natetenged ong ni Jesus ong bilog ang logar
ang asi.

Yading pinao-ya ni Jesus
(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34)

38 Nagalin si Jesus ong simban ig napaning ong balay ni Simon. Na pala, ang
panogangan ang babay ni Simon agkinten ta doro. Animan nagigampang tanira ong
ni Jesus ang pao-yaen na kay.
39 Napalenget si Jesus ong silid tang aglolbogan tang mepet ig inordinan na tang kinit
ang magpoas. Ig nagpoas ka kaman tang kinit na. Oman dayon dang nambangon tang
mepet ig nagasikaso ong nira.
40 Asing gakorop da tang kaldaw, ang tanan ang may mga masit nira, maski onopang
klasiay ta masit, ingkelan tang mga tangay nira ong ni Jesus. Binondo na tang kalima
na ong kada tata ig pinao-ya na tanira.
41 Namansiloa ong kayadian tang mga dimonio. Pagaloa nira, namansiteg tang mga
dimonio ang ganing, "Yawa tang Ana tang Dios!" Piro sinambleng tanira ni Jesus ig indi
pinagnan ang mamagbitala, tenged gailala nirang tanandia tang Cristo.

Nagtoldok si Jesus ong Judea
(Marcos 1:35-39)

42 Pagaramal, nagalin si Jesus ig napaning ong tatang logar ang anday gistar ang taw.
Dinilem tanandia tang mga taw, ig pagatoman nira nagpakiloy tanira ang indi kang lagi
tanandia magalin.
43 Piro ganing si Jesus ong nira, "Kaministiran kang magtoldoko ong domang mga
logar tang Mo-yang Balitang natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi. Sia tang
dailan animan sinobolo tarin."
44 Animan nagpadayon tanandiang nagtoldok ong mga simban tang mga Judio don
ong probinsia tang Judea.*

5

Ginoyan ni Jesus tang primirong mga sinagpan na
(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

* **4:44** Ong domang lomang kopia tang sagradong kasolatan, ang nasolat ong bitalang Grigo belag ta probinsia ta Judea kondi probinsia tang Galilea.

1 Tatang kaldaw napaning si Jesus ong binit tang baybay tang Talsi tang Genesaret.*
Dorong taw ang pamagsiriek-siekan don ong nandia, tenged gangaliliag ang mamasi
tang agtotoldok nang nagalin ong Dios.
2 May doroa nga bilogan ang inita ni Jesus ong dalay-dalayan tang talsi. Ang mga
manigyan minabak da ig pamagbonlaw tang mga lambat nira.
3 Ig tenged ong dorong taw, siminay si Jesus ong tatang bilog ang may nandia si Simon.
Nagigampang si Jesus ang ipadistansia na kay ta ge-ley ong dalay-dalayan tang talsi.
Oman kiminarong da tanandia ong bilog para magtoldok ong mga taw.
4 Pagatapos ang nagtoldok si Jesus, ganing tanandia ong ni Simon, "Palaod ita ig ita-tak
mi tang mga lambat mi."
5 Piro ganing si Simon, "Magino, nagdamal aming nagpatikaseg, andang pisan ay
nakomit amen. Piro tenged inaning mo, sigi, palaod ita, ita-tak amen tang lambat."
6 Maning ta si tang bindoat nira ig doro-dorong yan tang nakomit nira, asta alos
malasik da tang lambat!
7 Animan linambay nira tang mga karomanan nira ang don ong domang bilog para
tomabang, ig napalenget ka tang mga karomanan nira. Asing na-mok da tang doroa nga
bilogan ta yan, midio tomalmed da.
8 Pagaita ni Simon Pedro, liminod tanandia ong talongan ni Jesus ig nabitalang
ganing, "Magino, palawida ong yen, tenged yo mapinagtalakeno!"
9 Maning ta si tang nabitala na tenged nagolpian tanandia asta ang mga karomanan
na ong doro-dorong nakomit nira.
10 Maning ka ta si da Santiago may si Juan, ang mga ana ni Zebedeo ig kasosio ni
Simon. Oman ganing si Jesus ong ni Simon, "India meled. Impisa mandian, imbis ang
magyana, maekelan mo ra tang mga taw agod mamagparet tanira ong Dios."
11 Animan asing napatakat da nira tang mga bilog, bino-wanan nira tang tanan ig
siminabid da ong ni Jesus.

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso (Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

12 Asing don si Jesus ong tatang lansangan, napalenget tang tatang taw ang may
masit nang liproso.† Pagaita na ong ni Jesus, diminagpa tanandia ong talongan na ig
nagpakiloy ang ganing, "Magino, gata-wananong mapao-yao nio mga galiliaga lamang."
13 Bindiotan ni Jesus tang liprosong asi ig minaning, "Galiliago! Mago-yā ra!" Ig lagi-
lagi nago-ya tang masit na ig nanlimpio ra tang olit na.
14 Piro sinoyonan tanandia ni Jesus ang ganing, "India enged mamalita maski ong
ninopa. Paninga lamang ong padi ong Timplo ig ipaita mo ang yawa mo-yā ra. Oman
magtorola tang bolontad ang sigon ong Katobolan ni Moises bilang pamatod ong mga
taw ang nago-ya ra tang masit mo ig limpioa ra."‡
15 Piro mas nabantog pa ka enged tang balitang natetenged ong ni Jesus. Animan mas
nagdolang tang mga taw ang agpaning ong nandia para mamasi ig agod pao-yaen tang
mga masit nira.
16 Piro madagmit si Jesus ang agpaning ong mga logar ang anday gistar ang taw para
mangadi.

---

* **5:1** Ang Talsi tang Genesaret, ya kay ang Talsi tang Galilea. † **5:12** Ang masit ang "liproso" tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang pa-dekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabetang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding palenget ong domang taw. ‡ **5:14** Asing timpo ni Jesus, sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol tang mga taw ong Dios, don ong Timplo. Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong grasia ig tabang ang narisibi. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Bolontad."

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado
(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Tatang kaldaw, asing pagtoldok si Jesus ong tatang balay, may kakarong ka don
ang mga Pariseo§ ig mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises. Ang mga taw ang
narin namagalin ong tanan ang mga banoang sakep tang mga probinsia tang Galilea
may Judea, asta ong siodad tang Jerusalem. Ig ong ni Jesus tang gaem tang Dios para
magpao-ya tang may mga masit.
18 Mintras pagtoldok si Jesus, may mga taw ang kiminabot ang pamagtoang ta tatang
taw ang paralisado ang lolbog lamang ong bayan-bayan. Pagprosigir din tanirang ma-
led ong balay para mapalenget nira ong ni Jesus tang taw ang asing paralisado.
19 Piro anday mata-liban nira tenged dorong taw don. Animan ang bindoat nira,
kimina-yat tanira ong dibabaw tang balay ig binoloat nira tang katep don ong toga ni
Jesus.* Oman don sinonton nira tang paralisado, ang lolbog lamang ong bayan-bayan,
ong talongan ni Jesus.
20 Asing itaen ni Jesus ang mapoirsa tang pagtalig nira ong nandia, ganing tanandia
ong paralisado, "Tangay, pinatawad da tang mga kasalanan mo."
21 Pagabasi ta si tang mga manigtoldok tang Katobolan may ang mga Pariseo,
namagena-ena ong sadili nira ang ganing, "Aroy! Sinopa nang panginsolto ong Dios?
Dorog kabelat tang kasalanan ang na! Anday domang mapagpatawad tang mga
kasalanan ta, ang Dios lamang!"
22 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia, "Angay
pamagisip amo ta maning atan?
23 Ong aypa tang mas madaling yaning? 'Pinatawad da tang mga kasalanan mo,' obin
ang maning, 'Kendenga ig panaw'?
24 Animan mandian, pao-yaeno rang lagi tanandia para mapamatodano ong nindio
ang yo, ang Ana ta Taw,† may gaemo kaman tarin ong kalibotan para magpatawad tang
mga kasalanan." Oman ganing si Jesus ong paralisado, "Kendenga! Takanen mo tang
aglolbogan mo ig molika ra."
25 Oman kimindeng ang lagi tang taw ang asi ong talongan tang tanan. Sinakan na ra
tang bayan-bayan na ig minolik ang pagdayaw ong Dios.
26 Pisan ang nangabereng ig pinangeldan tang mga taw. Animan namagdayaw tanira
ong Dios ang ganing, "Makabebereng tang mga bagay ang inita ta mandian!"

Ginoyan ni Jesus si Levi
(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

27 Pagatapos ta si, nagpanaw si Jesus. Inita na tang tatang manigtokot ta bois, ang
aran na si Levi.‡ Don tanandia kakarong ong paragtokotan ta bois. Ganing ong nandia
si Jesus, "Impisa mandian, tomabida§ ra ong yen."
28 Ig kimindeng si Levi, bino-wanan na tang tanan ig siminabid ong ni Jesus.
29 Nagsimpan si Levi ta mabael ang kombida ong balay na para ong ni Jesus. Yadi kang
aroman nirang pamamangan ang mga manigtokot ta bois ig domang mga taw.

---

§ **5:17** Ang mga "Pariseo" tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan. * **5:19** Don ong logar nira, plastado tang mga katep ta balay. Narin mategat piro poiding boloaten. Ang katep nira pagsirbing palapriskoan obin parame-ladan ta maski onopa. † **5:24** "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **5:27** Si Levi aggoyan ka ta Mateo. Telekan ong Mateo 9:9. § **5:27** Ang maliag yaning, tomabid si Levi ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw.

30 Pagaita tang mga Pariseo may ang mga karomanan nirang manigtoldok, namagrik-
lamo tanira ig ganing ong mga sinagpan ni Jesus, “Angay ga-pen amo ang pamangan ig
panginem ong mga manigtokot ta bois ig ong domang mga mapinagtalaken?”*
31 Piro si Jesus tang siminabat ong nira, “Ang mga taw ang anday masit nira, anday
kaministiran ta doktor. Ang may mga masit lamang tang kaministiran ang bolongon.
32 Pario ka ta si, yo, indio napaning tarin para goyano tang mga taw ang ganing
anday talak nira. Napaningo ta para goyano tang mga taw ang aggakon nirang tanira
mapinagtalaken agod mamagtogat tanira.”

Ang inaning ni Jesus natetenged ong pagpaletem
(Mateo 9:14-15; Marcos 2:18-20)

33 May mga taw ang nane-ma ong ni Jesus, “Ang mga sinagpan ni Juan, madagmit ang
pamagpaletem† ig pamangadi. Maning ka ta si tang mga sinagpan tang mga Pariseo.
Piro ang mga sinagpan mo, angay pirmi tanirang pamamangan ig pamanginem?”
34 Ganing ang siminabat si Jesus, “Pabetang ta may kasalan. Onopa? Maimo bato ang
indi mamangan tang mga tangay tang laling ba-long kinasal mintras aroman pa nira?
Mamangan ka enged tanira!
35 Piro komabot tang kaldaw ang komiten ong nira tang laling kinasal, ig ya ray ang
oras ang tanira mamagpaletem.”

Ang dating toldok tang Katobolan belag ta bagay ong ba-long toldok ni Jesus
(Mateo 9:16-17; Marcos 2:21-22)

36 Nagtorol si Jesus ong nira ta tata pang palimbawa. “Anday paglasik ta ba-long
lambong para itambel na ong lomang lambong. Mga maning ta si tang boaten na,
malangga lamang tang ba-long lambong, ig ang itambel ang asing ba-lo belag ka ta
bagay ong lomang lambong.
37 Ya ka, anda kay pagbetang ta ba-long bino‡ ong lomang tereldan ang olit ta ayep ang
indi ra maonat. Tenged lompok tang tereldan tenged ong ba-long bino. Oman, mailat
tang bino ig indi ra mapakinabangan tang tereldan ang asi.
38 Animan kaministiran ang enged, ang ba-long bino ibetang ong ba-lo kang tereldan.
39 Ig anday galiliag ang manginem ta ba-long bino mga sanay dang manginem tang
naboay da, tenged yaning na, ‘Mas masabor tang naboay da.’ ”

6

Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Igperenay
(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

1 May tatang Kaldaw ang Igperenay, tata-lib da Jesus ong mga kakoman ang arayegen
da lamang. Mintras tata-lib tanira, ang mga sinagpan na pamanlantok ta pirapang koay
na oman aggeyeben nira.
2 Pagaita tang mga Pariseo, ganing tanira, “Hoy! Mandian Kaldaw ang Igperenay.
Kontra ong Katobolan tang agboaten ming asia.”*
3 Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay? Indi gabasa mi ong Sagradong Kasolatan
tang bindoat ni David asing linetem da tanandia may ang mga karomanan na?

---

* **5:30** “Mapinagtalaken” tang goy tang mga Pariseo ong domang mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang toromanen nira. Agpabetang ka tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged pamagsirbi ong gobirno Romano ig midio agtraidoron nira tang kasimanoa nirang mga Judio. † **5:33** “Pamagpaletem” obin poidi ka “pamagpoasa.” Telekan ong Bokabolario, ong “Magpaletem.” ‡ **5:37** Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Ang mga obas, mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bino.” * **6:2** Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang bagay.

4 Siminled tanandia ong balay tang Dios, nangomit tang sagradong tinapay ang
nabolontad da ong Dios, ig namangan. Sindolan na pa tang mga karomanan na, maski
sigon ong Katobolan, ang mga padi lamang tang poiding mamangan ta si."
5 Ig ganing pa si Jesus ong nira, "Yo, ang Ana ta Taw, yo tang may gaem ang maganing
mga onopay poiding boaten mga Kaldaw ang Igperenay."

Ang taw ang pilay tang tatang kalima na
(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

6 May tata sing Kaldaw ang Igperenay napaning si Jesus ong simban tang mga Judio
ig nagtoldok. May tatang lali don ang pilay tang kalima nang to.
7 Ang mga Pariseo ig ang mga manigtoldok tang Katobolan, pamagdilem ta dailan
agod madimanda nira si Jesus ong mga agboaten na. Animan pamagbantay tanira mga
pao-yaen na tang taw ang asi maski Kaldaw ang Igperenay.
8 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia ong taw ang
asing pilay tang kalima na, "Tania kay! Kendenga tani ong tokawan." Ig liminenget ka
tang lali.
9 Oman ganing si Jesus ong nira, "Te-maen amo yen, onopay agpagnan ong Katobolan
ang poiding boaten mga Kaldaw ang Igperenay? Ang magboat ta mo-ya obin ang
magboat ta malain? Magsalbar ta masig ka taw ta obin mamatay?"
10 Pina-dekan ni Jesus tanirang tanan ong palibot na, oman minaning ong taw ang
asing pilay, "Abir, yonat mo tang kalima mo." Inonat na tang kalima na ig nago-ya ka
kaman.
11 Piro pisan ang pinangerepan tang mga Pariseo ig ang mga manigtoldok, animan
namagampang-ampang mga onopay dapat ang boaten nira ong ni Jesus.

Namilik si Jesus tang tampolok may doroang apostolis na
(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

12 Pagatapos ta si, may kaldaw ang siminakat si Jesus ong tatang bokid. Nagdamal
tanandia don ang nangadi.
13 Pagaramal, ginoyan na tang mga sinagpan na ig namilik tanandia ta tampolok may
doroa ong nira, ang ginoyan nang mga apostolis† na.
14 Narin tang mga aran nira: Si Simon ang pinaranan na ra ta Pedro, ig si Andres ang
logod ni Pedro; da Santiago, Juan, Felipe, Bartolome,
15 Mateo, Tomas, ig Santiagong ana ni Alfeo; si Simon ang pagmal ta mo-ya ong banoa
nang Israel;‡
16 si Judas ang ana ni Santiago, ig si Judas kang Iscariote ang nagimong traidor.

Nagtoldok si Jesus ig nagpao-ya tang may mga masit nira
(Mateo 4:23-25)

17 Siminoldak si Jesus, aroman na tang mga apostolis na, asta kiminabot ong tatang
patag ang logar ang mala-bang. Don ka tang yading mga sinagpan§ na ig ang doro-
dorong taw ang namagalin ong bilog ang Judea ig siodad tang Jerusalem, asta ong mga
siodad tang Tiro ig Sidon, ang alenget ong baybay.
18 Namansipaning tanira don para mamasi ong ni Jesus, ig agod pao-yaen tang mga
masit nira. Maski ang mga taw ang agpaliwagan ta mga malalain ang ispirito napao-ya
na ka.
19 Animan ang tanan ang taw don pamagprosigir ang mate-lek ong nandia, tenged
may gaem ang pagalin ong nandia ig namago-ya tang tanan.

---

† **6:13** Ang maliag yaning tang bitalang "apostolis" ay "Sinobol." Telekan ong Bokabolario. ‡ **6:15** Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa § **6:17** Ang mga sinagpan ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang "sinagpan," mga ong Tagalog yay ang "tagasunod" obin "alagad."

Ang mga masoirti ig ang mga kailo ka
(Mateo 5:1-12)

20 Pina-dekan ni Jesus tang yading mga sinagpan na ig minaning,
"Masoirti among mga malilised,
tenged yamo tang mabilang ong inadian tang Dios.
21 Masoirti among mga gangaletem mandian,
tenged paelenen amo.
Masoirti among mga pamagini-yak mandian,
tenged mangalipay amo.
22 "Masoirti amo mga aggakigan ig agpalayasen amo ta mga taw, agginsolton ig agpakalainen natetenged ong yen, ang Ana ta Taw.
23 Dapat mangalipay amo ig lomo-to ong sobrang kalipay mga narin ay mainabo. Tenged dorog kasinlo tang balet ang marisibi mi don ong langit. Demdemen mi, ang agboaten nirang asia ong nindio, pario ka tang bindoat tang mga kamepet-mepetan nira ong mga propita asing tokaw.
24 Piro yamong mga manggaden mandian, kailo amo ka!
Tenged napasaran mi ra tang kambengan mi.
25 Ig yamong mga pamagpagosto mandian, kailo amo ka!
Tenged komabot tang timpong mangaletem amo.
Ig yamong gangalipay mandian, kailo amo ka!
Komabot tang kaldaw ang mangapongaw amo ig mamagini-yak.
26 "Kailo amo ka mga dayawen amo tang tanan ang taw! Tenged maning ka ta si tang bindoat tang mga kamepet-mepetan nira ong mga pangambong tanira propita asing tokaw."

Gegman mi tang mga kasoay mi
(Mateo 5:38-48; 7:12)

27 "Piro ganingo ong nindiong mga pamamasi, gegman mi tang mga kasoay mi. Magboat amo ta mo-ya ong mga gangasilag ong nindio.
28 Ipangadi ming pangaloyan tang Dios tang mga pamagsompa ong nindio, ig ipangadi mi ka tang mga pamandegdeg ong nindio.
29 Pabetang ta, mga tampalingena ong emet mo, ipatalonga mo pa tang dobali. Mga kinalaw ong nio tang takol mo, india magriklamo. I-dol mo pa tang lambong mong doma.
30 Oldan mi ka tang mga pama-dol ong nindio, ig mga komiten tang domang taw tang maski onopang gamit mi, indi ra bawien mi.
31 Boaten mi ong masig ka taw mi tang onopay galiliagan ming boaten ka nira ong nindio.
32 "Mga pagmal amo lamang ong mga taw ang pagmal ong nindio, onopa pay elaten ming balet? Tenged maski ngani ang mga mapinagtalaken pamagmal ka ong mga pamagmal ong nira.
33 Ig mga pamagboat amo lamang ta mo-ya ong mga pamagboat ta mo-ya ong nindio, onopa kay elaten ming balet? Maski ngani ang mga mapinagtalaken pamagboat ka ta maning ta sia.
34 Ig mga pagpaotang amo lamang ong mga taw ang gangabayad ong nindio, onopa ka tang elaten ming balet? Maski ngani ang mga mapinagtalaken ay pagpaotang ka ong kapario nirang mapinagtalaken, tenged pamanigoro ang mangabayad tanira.
35 Piro maning ta na tang boaten mi. Gegman mi tang mga kasoay mi ig magboat amo ta mo-ya ong nira. Magpaotang amo ig indi amo magelat ta bayad. Ong maning

ta sia, dorog kabael tang risibien ming balet, ig mabilang among mga ana tang Kalawiglawigan ang Dios. Tenged mo-ya tang Dios maski ong mga taw ang anday sasayod ta ogali ig indi gangatakong magdemdem ta otang ang nem ong nandia.
36 Animan, magimong masine-bekanen amo, pario tang Tatay mi ong langit, ang masine-bekanen."

Indi amo magosgar ong aroman ming taw
(Mateo 7:1-5)

37 "Indi amo magosgar ong aroman ming taw, agod indi amo ka osgaran tang Dios. Indi amo maning ang dapat tanira silotan, agod indi amo ka silotan. Magpatawad amo ong kapario mi, agod patawaden amo tang Dios.
38 Magtorol amo ong doma, ig oldan amo ka tang Dios. Ostong sekeb, banet, eyegeyegen, ig bobolik pa tang i-dol ong nindio. Tenged ang serekeban ang gamiten mi ong doma, sia ya kay ang gamiten tang Dios ong nindio."
39 Nagistoria pa si Jesus ong mga palimbawa. Ganing tanandia, "Poiding magantabay tang boray ong kapario nang boray? Indi! Tenged pario tanirang mabo-log ong adalem ang galoang.
40 Anday manigadal ang mas matako ong maistro na. Piro mga natoldokan da ngani tanandia, kapario ra ka tanandia tang maistro na.
41 "Angay aggitaen mo tang poling tang logod mo, piro indi gitaen mo tang sadiling poling mo ang midio ra troso ong mata mo?
42 Monopa maning mo ong logod mo, 'Abir, komiten ta tang poling mo.' Piro atan ngani ong mata mo indi gitaen mo tang troso. Sinoa ra ka enged? Komiten mo kang lagi tang troso ong mata mo, agod maitā ta mo-ya ig matabangan mo tang logod mong komiten tang poling na."

Mailala ta tang taw ong mga bitala na
(Mateo 7:16-20; 12:33-35)

43 "Anday masinlong papa ta ayong pamorak ta anday sayod, ig anda kay malain ang pamorak ta mo-ya.
44 Mailala tang kada papa ta ayo ong borak na. Tenged ang mga katenekan indi mamorak ta igos, ig ang papa ta bantol-bantol indi ka mamorak ta obas.
45 Ang mga taw pario ra ka ta si. Ang taw ang mo-ya, poros mo-ya tang bibitala na, tenged mo-ya tang ga-tang ong popotokon na. Piro ang taw ang anday sasayod ta ogali, poros malain tang agbibitala na, tenged anda kay sasayod tang ga-tang ong popotokon na. Tenged mga onopa tang ga-tang ong popotokon ta, sia ya kay ang loloa ong anga ta."

Doroang klasi ta taw ang nagpa-deng ta balay
(Mateo 7:24-27)

46 Ganing pa si Jesus, "Angay gogoy amo ong yen ang ganing 'Gino! Gino!' Piro indi ka agtomanen mi tang agtotobolo ong nindio?
47 Ang taw ang agpalenget ong yen, pamasi ig pagtoman tang agganingo ong nandia, begen amo yen mga onopay kaparioan na.
48 Tanandia pario ta tatang taw ang nagpa-deng ta balay ang may masinlong pondasion na. Nagali tanandia ta adalem asta nakabot na tang batong pa-dengan na ta adili. Namā ig dinalanan tang balay na ta mapoirsang wi, piro indi napakedeg tang balay ang asi, tenged mabaked tang pagkaboat na.
49 Piro ang taw ang pamasi ong yen ang mga bitala ig pagatapos indi agboaten na, tanandia pario ta tatang taw ang nagpa-deng ta balay ang anday pondasion na. Namā ig dinalanan tang balay na ta mapoirsang wi. Dayon ang siminomba ig lobot ang nangabola-tak."

7

Pinao-ya ni Jesus tang torobolon tang kapitan
(Mateo 8:5-13)

1 Pagatapos ni Jesus ang nagtoldok ong mga taw tang tanan ang na, napaning tanandia
ong lansangan tang Capernaum.
2 Don may tatang kapitan tang mga sondalo ang taga Roma, ang may torobolon nang
agmalen na ta mo-ya. Pagmasit tang torobolon nang narin ig agpakamo-kamo ra.
3 Asing mabalitan tang kapitan tang natetenged ong ni Jesus, nanobol tanandia ta
pirapang mga mepet tang mga Judio para ampangan nira si Jesus ang paningan na kay
ig pao-yaen na tang torobolon na.
4 Pagakabot tang mga sinobol ong ni Jesus, dorong pakiloy nira ong nandia ig ganing
tanira, "Doro kao-ya tang kapitan ang asi. Mga maimo lamang, tabangan mo kay
tanandia.
5 Tenged itang mga Judio, agmalen ita ka nandia. Pinaboatan ita pa nandia ta tatang
simban."
6 Animan siminabid si Jesus ong nira. Ang asing alenget da tanira ong balay tang
kapitan, nanobol tang kapitan ong mga tangay na ang bagaten kay nira si Jesus.
Sinoyonan na tanira ang ganing, "Aningen mi patigayon ang indi ra magpabedlay
tanandia. Belago ta bagay ang magrisibi ong nandia ong balay amen.
7 Ig belago ka ta bagay ang tomalonga ong nandia. Piro maski mitala ra lamang
tanandia, mago-ya ra tang torobolono.
8 Gata-wanano, tenged maski yo, pagpasakepo ong mga alalawig ang pangolokolo.
Ig may gasakepano kang mga sondalo. Mga aningeno tang tata, 'Panawa!' panaw ka
tanandia. Ig ong tata, 'Tania!' lelenget ka tanandia. Ig mga ong kirepeno, 'Boaten mo
na!' maning ka don tang agboaten na."
9 Nabereng si Jesus asing pagabasi na tang sinoyon tang kapitan. Ig siminalonga ong
doro-dorong taw ang pamansitabid ong nandia ig minaning, "Ong matod, maski ngani
ong yaten ang mga Israelita,* indio pa gabagat ta taw ang maning ta na kabael tang
pagtalig na."
10 Pagaolik tang mga sinobol tang kapitan, inita nirang mo-ya ra tang torobolon.

Binoi ni Jesus tang ana tang babay ang balo

11 Pagatapos ta si, napaning si Jesus ong tatang banoa ang aggoyan ta Nain. Siminabid
ong nandia tang mga sinagpan na ig ang doro-dorong taw.
12 Asing gingabot da tanira ong lansangan, nabagat nira tang dorong taw ang loloa
ang pamaglebeng ta patay. Na bogtong ang anang lali tang tatang babay ang balo.
13 Pagaita tang Gino ong nanay tang napatay, dorong katete-beken na ig ganing ong
babay, "India ra magini-yak."
14 Napalenget si Jesus ig bindiotan na tang bayan-bayan ang agbe-tangan tang patay ig
siminareng ka tang mga pamagtakan. Oman ganing si Jesus ong patay, "Mambangona
ra."
15 Nambangon kaman tang patay ig minitala. Oman ganing si Jesus ong nanay, "Nani
ra tang ana mo."
16 Pisan ang pinangeldan tanirang tanan ig namagdayaw tanira ong Dios ang ganing,
"Indi enged galipatan tang Dios tang banoa na. Pinapaning na ong yaten tang tatang
makagagaem ang propita!"
17 Ig ang balitang narin ang natetenged ong ni Jesus nabantog ong bilog ang Judea asta
ong mga logar ang alelenget don.

---

* **7:9** Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio.

Ang inaning ni Jesus ong mga sinobol ni Juan ang Manigboniag (Mateo 11:2-19)

18 Ang tanan ang nang gainabo, agbebeg ong ni Juan tang mga sinagpan na.
19 Animan ginoyan na tang doroa ong nira ig pinapaning na ong Gino para te-maen
nira mga tanandia ra kaman tang aggelaten ang komabot, obin mga may domang
komabot ang dapat elaten pa.
20 Pagakabot nira ong ni Jesus, ganing tanira, "Agtobolon ami ni Juan ang Manigbo-
niag para mane-ma ong nio mga yawa ra tang aggelaten, obin magelat ami pa ta doma."

21 Mandian, naton ong oras ang asi dorong pinao-ya ni Jesus ang mga pamagmasit,
ang mga agpanliwagan ong mga masit nira, ig ang mga aggaeman ta malalain ang
ispirito. Pinao-ya na ka tang mga boray.
22 Animan ganing si Jesus ong mga sinobol, "Magbalik amo ong ni Juan ig ibalita mi
tang tanan ang inita mi ig naba-yan mi. Ibeg mi ong nandia nga ang mga boray gangaita
ra, ang mga pilay gangapanaw da, ang mga bengel gangabasi ra, ang mga liproso mo-
ya ra, asta ang mga patay nangaboi rang oman. Ig agpatako ra ong mga malilised tang
Mo-yang Balita.
23 Masoirti tang taw ang indi pagdoadoa tang nem na ong yen!"

24 Pagapagalin tang mga sinobol ni Juan, minitala si Jesus ong mga taw natetenged
ong ni Juan ang ganing, "Asing napaning amo don ong logar ang anday gistar ang taw,
onopay galiliagan ming itaen don? Tatang kirib ang aggeyepen ta mageyep?† Belag!
25 Piro onopa enged tang galiliagan ming itaen don? Tatang taw ang pagtok ta
masinlong lambong? Belag ka! Tenged ang mga pamagtok ta masisinlong lambong
ig pamagpagosto tang tanan ang kaliagan nira, don pamansistar ong mga palasio tang
mga adi.
26 Animan onopa enged tang galiliagan ming itaen? Tatang propita? Ee. Propita ka
kaman. Ig begen amo yen, sobra pa ong propita tang inita mi don.
27 Tenged si Juan yay ang agsambiten tang Dios ong Sagradong Kasolatan, ang ganing:

'Tobolono tang yen ang torobolon ang tongkaw ong nio,
para simpanen na tang paranawan mo.'
28 Agganingo ong nindio, anday nataw ong ta-paw tang kalibotan ang gilalaen ang mas
alawig pa ong ni Juan ang Manigboniag. Piro ang maski sinopay gasakepan da tang
inadian tang Dios, maski tanandia tang ipabetang ang kadibabakan ong tanan, mas
alawig pa ka enged tang pagkabetang na ong ni Juan."

29 Dorong mga taw ig maski ngani ang mga manigtokot ta bois namamasi ong
mga bitala ni Jesus. Tanirang tanan namagtoman ong tobol tang Dios ang asing
namagpaboniag tanira ong ni Juan.
30 Piro ang mga Pariseo ig ang mga manigtoldok tang Katobolan, indi maliag ang
magtoman tang kaliagan tang Dios. Indi tanira magpaboniag ong ni Juan.

31 Oman ganing si Jesus, "Yamong mga taw ong timpong na! Onopa tang kaparioan
mi?
32 Ang kaparioan mi mga mamolang pamansikarong ong plasa ig pamansiteg ong
mga kakayam nira ang ganing, 'Sinogtogan amo yamen ta tipano piro indi amo
mamagtayaw! Namagkanta ami ta mapongaw piro indi amo ka mamagini-yak!'

---

† **7:24** Sigon ong doma, ang taw ang pagpanonot-nonot lamang, ang kalimbawan na pario ong kirib ang aggeyepen ta mageyep. Piro si Juan indi nagpanonot-nonot obin nagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira. Nagtoldok lamang tang kaliliagan tang Dios ang boaten ta mga taw.

33 “Maning amo enged atan.‡ Tenged pagkabot ni Juan ang Manigboniag, inita
ming pagpaletem tanandia ig indi panginem ta irinemen, piro ganing amo, ‘Aggaeman
tanandia ta malain ang ispirito!’
34 Oman yo, ang Ana ta Taw, kiminabot ang pamangan ig panginem, ig ganing amo
ka, ‘Telekan mi tang taw ang na! Takaban ig manigpabaleng! Ang mga tangay na poros
manigtokot ta bois ig domang mga mapinagtalaken!’
35 Piro maski maning ta sia tang agganing mi, ang kinata-wanan tang Dios itaen pa ka
enged ang matod ong kaboi tang mga taw ang pamagtoman ong nandia.”

Bino-bokan ta pabanglo tang mga kakay ni Jesus

36 Mandian may tatang Pariseong nangimbitar ong ni Jesus para mamangan ong
balay na. Animan napaning si Jesus don ig liminopa-pak ong silid tang lamisan, sigon
ong naogalian nira mga mamangan.
37 Ong lansangan kang asi, may tatang babay ang bantog ang bisiosa. Nabalitan nang
si Jesus don mamangan ong balay tang Pariseo. Animan napaning tang babay don
ang pagekel ta pabanglo ang agbe-tang ong tatang tereldan ang boat ong batong midio
marmol.
38 Liminenget tanandia ong boko-boko ni Jesus ong parting kakayan na. Pagini-yak
tang babay ig nalbay tang lok na tang mga kakay ni Jesus. Oman sinrapoan na tang mga
kakay ni Jesus tang boa na. Pagatapos, initongan na tang kakay na ig binaniosan na tang
pabanglong ekel na.
39 Asing itaen tang Pariseong nangimbitar ong ni Jesus, ganing tanandia ong sadili na,
“Mga matod ang propita tang taw ang na, nata-wanan nang lagi mga onopang klasiay
ta babay tang pagapros ong nandia. Tatang mapinagtalaken!”
40 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen tang Pariseo animan ganing ong nandia,
“Simon, may istoriao rin ong nio.”
Siminabat si Simon, “Onopa si, Maistro?”
41 Ganing si Jesus, “May doroang taw ang nangotang ong manigpaotang. Ang tata, 500
koartang dinario tang naotang na, ig ang tata, 50 dinario lamang.§
42 Asing indi tanira mabayad, pinasinsia ra tanira tang nagpaotang. Mandian, sinopa
ong nirang doroa tang mas mabael ang gegma ong nagpaotang?”
43 Siminabat si Simon, “Ong yen lamang, ang pinasinsia na ang mas mabael ta otang.”
Siminabat ka si Jesus, “Tama kaman tang inaning mo.”
44 Oman minalied si Jesus ong babay ig ganing ong ni Simon, “Gitaen mo ka tang babay
ang na? Siminledo ong balay mi ig indio sindolan mo ta wi para yogato ong kakayo. Piro
tanandia limbay na tang lok na tang kakayo, ig sinrapoan na pa tang boa na.
45 Indio ka initongan mo bilang pakomosta ong yen, piro impisa asing kiminabot
tanandia, indi napenay tang pagitong na ong mga kakayo.
46 Indi bino-bokan mo ta langis tang yen ang kolo, piro tanandia bino-bokan na ta
pabanglo tang mga kakayo.
47 Animan, agganingo ong nio, ang mabael ang paggegma ang pinaita na ong yen
pagpamatod ang pinatawad da tanandia tang yading kasalanan na. Piro ang taw ang
pinatawad ong mga talak nang ge-ley lamang, ge-ley ka tang paggegma ang ipaita na.”
48 Oman ganing si Jesus ong babay, “Pinatawad da tang mga talak mo.”
49 Animan ang mga aroman nang pamamangan namane-ma ong sadili nira, “Sinopa
enged tang taw ang na, ang pagpatawad ta mga talak!”

‡ **7:33** Ang mga mola indi mamagkontinto maski onopay ipatogtog. Pario ka ta si, ang mga taw ang narin indi mamagkontinto maski sinopay agtobolon tang Dios ong nira. Indi rinisibi obin pinaret nira si Juan, ig ya ka indi rinisibi obin pinaret nira si Jesus, kondi pinakalain lamang. § **7:41** Ang kantidad tang tanga koartan ang “dinario” pario ong kinaldaw ta manigpasol ong logar ang asi.

50 Ig ganing si Jesus ong babay, “Nalibria tenged ong pagtalig mo. Molika ra ig aloyana
enged tang Dios.”

8

Ang mga babay ang namagtabang ong ni Jesus

1 Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong mga lansangan asta ong mga kababarioan
ang pagpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi.
Aroman na tang tampolok may doroang apostolis na,
2 asta ang pirapang mga babay ang pinao-ya na ong mga masit nira tanopa sia
ig pinalinan na tang malalain ang ispirito. Tata ong nira si Maria ang aggoyan ta
Magdalena, ang pinalinan na ta pitong dimonio.
3 Tata ka si Juana, ang katawa ni Cusa, ang agtaligan ong pamalay-balay tang ading si
Herodes. Asta si Susana, ig yadi pa. Ang mga babay ang na, aggamiten nira tang sadiling
koarta nira para ong mga kaministiran da Jesus may ang mga sinagpan na.

Ang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

4 Masigkabotay tang mga taw ang pamagalin ong kada logar nira ang pamansipaning
ong ni Jesus. Asing namagirimbeng-imbeng da tang doro-dorong taw, nagistoria ra si
Jesus ong nira tang palimbawang na. Ganing tanandia,
5 “May tatang taw ang napanaw ong koma na para magta-bol ta binik. Ong pagtara-
bolon na, may mga binik ang nabo-log ong dalan. Galiked-likedan ta taw ig sinompit ta
lamlam tang mga binik ang asi.
6 May mga binik kang nabo-log ong kabatoan. Pagalongay na, nangalanet ang lagi
tenged marang lagi tang tanek.
7 Ang domang binik nala-sik ong kaibabawenan ang tenekan. Pario tanirang nambael
ig dineg tang mga ibabawen tang ba-long namansilongay.
8 May doma pa enged ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek. Liminongay
ig namorak ta tang gatos ang pasi kada koay na.”
Oman pinabael ni Jesus tang bosis na ig minaning, “Mamasi tang may talinga!”

Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa
(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

9 Pagatapos ta si, nane-ma ong ni Jesus tang mga sinagpan na mga onopa tang maliag
yaning tang palimbawa nang asi.
10 Ganing si Jesus ang siminabat, “Ang mga sikrito natetenged ong inadian tang Dios,
agbebego ra ong nindio mandian para maintindian mi. Piro ong doma, ang agtotoldoko
poros lamang ong palimbawa,* agod maski mamansipa-dek tanira, indi ka mangaita. Ig
maski mamamasi, indi ka mangaintindi.”

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

11 “Narin tang maliag yaning tang istoria. Ang binik, yay ang bitala tang Dios.
12 Mandian, ang mga binik ang nailat ong dalan, yay ang mga taw ang pamamasi tang
bitala tang Dios, piro dadaton ang lagi si Satanas ig agkomiten na tang bitala ang naloak
da ong popotokon nira agod indi tanira mamagparet ig indi mangalibri.
13 Ang mga binik ang nabo-log ong kabatoan, yay ang mga taw ang pamamasi tang
bitala ig agrisibien ang lagi nira ang may kalipay. Piro tenged belag ta de-dek ong
popotokon nira, indi lamang maboay tang pagto nira. Mga komabot tang kaliwagan
ig pagsobok, dayon ang laging bo-wanan nira tang pagto nira.

* **8:10** Ang bitalang “palimbawa,” mga ong Tagalog ay “talinghaga.” Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

14 Ang mga binik ang nangala-sik ong kaibabawenan, pario ka mga may taw ang
pamamasi tang bitala tang Dios, piro mintras gaboay, pamagpaborido ong yading
irintindien nira ig gaekelan ong manggad nira may bisio. Animan ang bitala tang Dios
andang pisan ay borak na ong kaboi nira.
15 Piro ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek, yay ang mga taw ang
pagabasi nira tang bitala tang Dios, agloloak ang lagi nira ong nirang limpiong popo-
tokon. Animan pamagpadayon tanira ong pagto nira asta ang bitala may masinlong
borak na ong kaboi nira."

Ang palimbawa natetenged ong kingki
(Marcos 4:21-25)

16 Ganing pa si Jesus, "Anday pagsindi ta kingki oman dapan na ta gantangan, obin
i-tang na ong adalem tang katri. Kondi don lamang ong borondoan na para mga tenled
tang mga taw, mayag ang lagi.
17 Anday gatalok ang indi ipaita, ig anda kay sikritong indi mata-wanan ong ori ig
maintindian ka enged.
18 "Mamasi amo ta mo-ya. Tenged ang sinopay may gata-wanan na natetenged ong
Dios, dolangan pa. Piro ang sinopay anday gata-wanan na, maski gisipen nang may
gata-wanan na, sia komiten pa ka enged ong nandia."

Ang nanay ig mga logod ni Jesus
(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot tang nanay ni Jesus may ang mga logod na. Piro
indi tanira mangalenget tenged dorong taw.
20 Oman may minaning ong ni Jesus, "Asia ong loa tang nanay mo ig mga logod mo.
Agdilemena nira."
21 Piro siminabat si Jesus ang ganing, "Ang sinopay pamamasi ig pamagtoman tang
bitala tang Dios, tanira yay ang agbibilango ang nanayo ig mga logodo."

Pinapoas ni Jesus tang tampo
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Tatang kaldaw ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Maytara! Paning ita ra ong
dobaling baybay." Animan namansitay tanira ong bilog nirang mabael ig namansilarga.
23 Mintras lalayag da tanira, napoyat si Jesus. Golpi tanirang kinabotan ta tampo ig
ge-ley da lamang ma-mokan tang bilog ang agtayan nira. Dilikado ra tang pagkabetang
nira.
24 Animan pinalengetan si Jesus tang mga sinagpan na ig pinoaw. Ganing tanira,
"Magino, magino! Mapatay ita ra!"
Nambangon si Jesus, ig sinambleng na tang mageyep asta ang mababael ang langeb.
Ig dayon ang nagpoas tang tampo ig golpi rang naglinaw.
25 Oman ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Ong ayra tang pagtalig mi?"
Piro pisan tanirang pinangeldan ig nangabereng ta mo-ya, animan namagtere-ma te-
man ang ganing, "Sinopa enged bato tang taw ang na? Gatobol na tang mageyep asta
ang langeb, ig pagtoman ong nandia!"

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

26 Kiminabot da tanira ong logar tang mga Geraseno, ong dobali tang Galilea.
27 Pagataboan ni Jesus, binagat ang lagi tanandia ta tatang taga lansangan ang
aggaeman ta malain ang ispirito. Naboay dang indi ra pagto-tok ta lambong ig indi ra
gistar ong balay nira. Don da lamang gistar ong mga pantion ong simintirio.

28 Pagaita na ong ni Jesus, liminod ong talongan na ig miniteg ta mapoirsa ang ganing,
"Jesus, Ana tang Kalawig-lawigan ang Dios! Onopay boaten mo ong yen? Mate-beka kay
ong yen. Indio ka papagpinitinsiaen mo!"
29 Maning ta si tang bitala tang malain ang ispirito tenged sinobol da ni Jesus ang
lomboa ra ong taw. Ang taw pirming aggawidan tang malain ang ispirito. Maski
talikalan tang kalima na may kakay na ig bantayan, gabontok na ka enged tang mga
talikala, ig agge-lan tanandia tang dimonio ong mga logar ang anday tataw na.
30 Mandian, sine-ma ni Jesus tang malain ang ispirito, "Sinopay aran mo?"
Siminabat tang malain ang ispirito, "Ang arano si Rinibo." Tenged rinibo tang mga
dimoniong siminled ong taw ang asi.
31 Ig sigi lamang tang pakiloy tang mga dimonio ong ni Jesus ang indi tanira tobolon
nang paning ong kaidaleman ang anday kataposan.
32 Mandian, don ong takatan tang tatang bokid ang alenget-lenget, dorong mga baboy
ang pamanoliad. Animan namagpakiloy tang mga malalain ang ispirito ong ni Jesus ang
pa-leden na ra lamang don ong mga baboy ang asi. Ig pinagnan na tanira.
33 Limindoa ong taw tang mga dimonio ig namansi-led da ong mga baboy. Oman
ang mga baboy diritsong namagsinikad ong pangpang ig nangabo-log ong talsi asta
nangalmet ang tanan.
34 Pagaita tang mga mamanigsagod tang baboy tang nainabo, namagsinikad tanira ig
binalita nira ong lansangan asta ong mga kababarioan.
35 Animan namansipaning tang mga taw don para telekan mga onopa enged ay nain-
abo. Pagakabot nira don ong ni Jesus, kinabotan nira tang taw ang dating aggaeman
tang mga dimonio. Kakarong tanandia ong may kakayan ni Jesus, paglambong da ig
mo-ya ra tang isip na. Animan pinangeldan tanira.
36 Inistoria si ong nira tang mga nangaita mga monopa nago-ya tang taw ang dating
aggaeman tang mga dimonio.
37 Oman ang tanan ang mga Geraseno namagpakiloy ong ni Jesus ang magalin da
tanandia don ong logar nira, tenged pangeldan dang pisan tanira. Animan siminay da
si Jesus ong bilog nirang mabael para magalin.
38 Nagpakiloy tang taw ang dating sinled tang mga dimonio ang patabiden na kay, piro
pinaolik tanandia ni Jesus ang ganing,
39 "Molika ra ong nindio, ig ibalita mo tang bindoat tang Dios ong nio."
Animan minolik da tang taw ig binalita na ong tanan ang taw ong lansangan tang
bindoat ong nandia ni Jesus.

Ang ana ni Jairo ig ang babay ang pagdogo-dogo
(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

40 Mandian, nagbalik si Jesus ong Capernaum. Binagat ig rinisibi tanandia ta masinlo
ta doro-dorong taw ang pamagelat ong nandia.
41 Kiminabot ka tang tatang lali, ang aran na si Jairo, tatang pangolokolo ong simban
tang mga Judio. Diminagpa ong talongan ni Jesus ig nagpakiloy ang paning kay si Jesus
don ong balay nira,
42 tenged agpakamo-kamo ra tang bogtong ang ana nang babay, ang magdosi anios pa
lamang tang idad na.
Mandian, asing agpaning da don si Jesus, agsagesen tanandia tang dorong taw ang
pamansitabid.
43 May tata kang babay don ong mga taw ang pagdogo-dogo ong teled da ta tampolok
may doroang takon. Anday nabolong ong nandia.
44 Napalenget tang babay ong boko-boko ni Jesus ig sine-lek na tang kapotan tang
lambong na. Nagpoas ang lagi tang pagdogo-dogo na.
45 Nane-ma si Jesus, "Sinopay simine-lek ong yen?"

Asing anday nagbeg, ganing si Pedro, “Magino, galibotan ita ig agsagesen ita ta dorong
taw!”
46 Piro ganing si Jesus, “May simine-lek ong yen. Naba-yagano ang may poirsang
limindoa ong yen.”
47 Asing mata-wanan tang babay ang indi pala matalok tang bindoat na, pangelel ang
napalenget ong ni Jesus. Diminagpa ong may kakayan na ig don ong talongan tang
tanan ang taw bineg nang angay sine-lek na si Jesus, ig monopa tanandia nago-yang
lagi.
48 Oman minaning si Jesus ong nandia, “Babay, ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong
nio. Molika ra ig aloyana enged tang Dios.”
49 Asing bibitala pa si Jesus, may kiminabot ang nagalin ong balay tang pangolokolo
ang si Jairo, ig ganing ong nandia, “Maski indi ra bedlayen ta tang Maistro. Ang ana mo
anda ra.”
50 Pagabasi ni Jesus, ganing tanandia ong ni Jairo, “India magsinti. Magtaliga lamang
ong yen ig mago-ya tanandia.”
51 Oman nagdayon da da Jesus ong balay ni Jairo. Pagakabot nira don, anday pina-led
ni Jesus kondi si Pedro, si Juan, si Santiago ig ang mga ginikanan tang mola.
52 Pamagini-yak tang tanan don ig agdayagan da nira tang mola. Ganing si Jesus, “Indi
amo mamagini-yak. Belag tanandia ta patay. Gapoyat lamang.”
53 Piro inimodan lamang nira si Jesus, tenged ang gata-wanan nira, patay da tang
mola.
54 [Animan pinaloa na tanirang tanan.]† Oman bindiotan na tang kalima tang mola ig
ganing, “A-ing, mambangona ra.”
55 Nagbalik tang linawa na ig nambangon ang lagi. Oman ganing si Jesus, “Papanen
mi ra tang mola.”
56 Pisan ang nabereng tang mga ginikanan tang mola, piro sinoyonan tanira ni Jesus
ang indi mamalita maski ong ninopa tang nainabo.

9

Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na para magtoldok
(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

1 Tatang kaldaw, sinimet ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na ig sindolan
na tanira ta gaem ig podir ang magpalayas tang tanan ang mga dimonio ig magpao-ya
ta mga masit.
2 Oman sinobol na tanira para magpatako tang natetenged ong paggaraemen tang
Dios bilang adi, ig para magpao-ya tang may mga masit nira.
3 Sinoyonan na ka tanira ang ganing, “Ong pagpanaw mi indi amo mamagekel ta
maski onopa. Maski baston, maski binagteng, maski pamangan, maski koarta, ig maski
lambong ang irimaran.
4 Mga komabot amo ong tatang logar ig mga padayonon amo ong tatang balay, don
amo lamang magtinir mintras indi amo pa pagalin ong logar ang asi.
5 Piro mga maning amo ong tatang logar ang indi amo risibien tang mga taw don,
magalin among lagi ig tapokon mi tang kolapok ong mga kakay mi, para ipaita ming
anda ray sarabaten mi ong nira.”
6 Oman namansipanaw da tang tampolok may doroang apostolis. Linibot-libot nira
tang mga kababarioan ang pamagpatako tang Mo-yang Balita ig pamagpao-ya tang may
mga masit maski ong aypa.

† **8:54** Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Nagoloan tang pagirisipen ni Herodes natetenged ong ni Jesus
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

7 Mandian si Herodes, ang pangolokolo ong Galilea,* nabalitan na tang tanan ang
gainabo, animan nagoloan tang pagirisipen na. Tenged may pamaganing ang naboing
oman ono si Juan ang Manigboniag.
8 May pamaganing kang napaita si Elias, ig may pamaganing pa kang binoi ono tang
tata ong mga propita asing tokaw.
9 Animan ganing si Herodes, "Pinapotolano ta likel si Juan. Oman sinopa bato tang
taw ang na? Dorong gaba-yano natetenged ong nandia!" Ig dorong prosigir ni Herodes
ang itaen na si Jesus.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Pagabalik tang mga apostolis ni Jesus, binalita nira ong nandia tang tanan ang mga
bindoat nira. Pagatapos, ingkelan tanira ni Jesus [ong tatang logar ang anday gistar ang
taw,†] sakep tang banoang aggoyan ta Betsaida. Anday domang pinatabid na.
11 Piro asing pagatako tang mga taw, dinaton si nira da Jesus. Ig masinlo tang pagrisibi
na ong nira. Sinoldokan na tanira natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi, ig
pinao-ya na tang mga pamagmasit ong nira.
12 Asing gakorop da tang kaldaw, namampalenget ong nandia tang tampolok may
doroang mga apostolis na, ig ganing tanira, "Narin ita ong tatang logar ang anday gistar
ang taw. Mo-ya pa sigoro, papaningen mo ra tang mga taw ong mga bario ig mga sitio
ang alenget-lenget para mamandilem ta mapangan ig madayonan nira."
13 Piro siminabat si Jesus, "Yamo tang magtorol ta mapangan nira."
Ganing ka tang mga sinagpan na, "Aroy, monora bato? Lima ka lamang bilog ang
tinapay ig doroa ka lamang bilog ang yan tang ekel ta! Poira mga panaw aming
mamakal ta mga pamangan para ong tanan ang taw ang na."
14 Maning ta na tang inaning nira tenged ang mga lali don limang ribo rang lagi.
Oman, ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Pakarongon mi tanira ta gropo-gropo ig
taglilimampolok."
15 Maning ka ta si tang bindoat nira, ig pinakarong nira tang tanan.
16 Kinomit ni Jesus tang limang bilog ang tinapay may ang doroang bilog ang yan.
Simininga tanandia ong langit ig nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-pisi na si ig
sindol na ong mga sinagpan na para itagtag ong mga taw.
17 Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaelen. Pagatapos, sinimet
tang mga sinagpan na tang nanga-dang tinapay may yan, ig nanga-mok pa tanira ta
tampolok may doroang tiklis.

Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus
(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

18 Tatang kaldaw, asing si Jesus pangadi ang tanandia lamang, ang mga sinagpan na
don kang alenget. Oman nane-ma ong nira si Jesus ang ganing, "Gonopa tang mga taw
natetenged ong yen? Yo, sinōpa ono?"
19 Siminabat tanira, "Ganing tang doma, yawa ono si Juan ang Manigboniag. Ang
doma ganing ka, yawa ono si Elias. Ig ganing pa ka tang doma, yawa ono tatang propita
asing tokaw ang naboi mandian."

---

* **9:7** Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang yay ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobirnador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka. † **9:10** Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

20 Ig ganing si Jesus ong nira, “Piro mga ong nindio, yo sinōpa?” Ang siminabat si
Pedro, “Yawa tang Cristo,‡ ang pinilik tang Dios para maggaem ong tanan!”

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na
(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30–9:1)

21 Oman maelet ang sinoyonan ni Jesus tang mga sinagpan na ang indi enged
mamagbeg maski ong ninopa ang tanandia tang Cristo.
22 Ig ganing pa tanandia ong nira, “Yo, ang Ana ta Taw,§ kaministiran ang mapasarano
tang tanan ang kaliwagan ang boaten ong yen tang mga taw. Indio ilalaen tang mga
mepet tang banoa, ang mga pangolokolo ong mga padi,* ig ang mga manigtoldok tang
Katobolan. Kaministiran ang patayeno, piro ong ya-long kaldaw maboiong moman.”
23 Oman ganing tanandia ong nirang tanan, “Ang sinopay galiliag ang tomabid ong
yen, kaministiran ang lipatan na tang sadili na ig magosoy ong yen kaldaw-kaldaw,
maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.†
24 Tenged ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan,
tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro ang sinopay magbolontad tang kaboi na
para ong yen, tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan.
25 Onopa enged ay mapakinabangan ta tatang taw maski magimong nandia ra tang
tanan ang bagay tarin ong kalibotan, piro malipat ka ong nandia tang kaboi na? Anda!
26 Animan ang taw mga agkakaeyako nandia ig ang yen ang mga bitala, tanandia
ikaeyako ka ong pagbaliko tarin. Tenged yo, ang Ana ta Taw, magbaliko tarin ong
kalibotan ong mabael ang kayagano, ig ong kayagan tang yen ang Tatay, asta ang
kayagan ka tang mga sagradong anghil.
27 Tandan mi narin: Ang doma tarin ong nindio mandian, kabotan pa nira tang
kaldaw ig itaen nira ang paggaem da tang Dios bilang Adi ong tanan.”

Nagoman tang itsora ni Jesus
(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

28 Mga walong kaldaw da pagatapos ang inaning ni Jesus tang mga bagay ang na,
kimina-yat tanandia ong tatang bokid para mangadi. Pinatabid na da Pedro, Juan ig
Santiago.
29 Mintras pangadi tanandia, nagoman tang itsora na ig naningolit tang lambong na
ang pisan ang sisinggat.
30 Oman golping may napaita ang doroang taw ang pamagigampang ong ni Jesus. Asi
pala, si Moises ig si Elias.
31 Pisan ka tanirang sisinggat. Pinagampangan nira tang galenget dang kamatayen ni
Jesus ang mainabo ong Jerusalem.
32 Ang oras ang asi, manek tang poyat ni Pedro may ang mga karomanan na. Piro
pagapoaw nira, inita nira tang kayagan ni Jesus ig ang doroang taw ang ke-deng ong
tepad na.
33 Asing magalin da ong ni Jesus tang doroang taw, ganing si Pedro ong nandia,
“Magino, masinlong narin ami! Magboat ami ta tolo nga payag-payagan. Tata para ong
nio, tata ong ni Moises ig tata ong ni Elias.” Ong matod, indi gata-wanan ni Pedro tang
agbibitala na.

---

‡ **9:20** “Cristo.” Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. § **9:22** “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Telekan ong Bokabolario. * **9:22** Asing timpong asi, ang mga padi tang mga Judio yadi, ig may atan kang mga padi ang mas alawig ang namangolokolo ong nira. Sia yay ang mga “pangolokolo ong mga padi”. † **9:23** “magosoy ong yen kaldaw-kaldaw, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.” Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen kaldaw-kaldaw, ang pagtakan tang sadiling kros na.

34 Asing bibitala pa si Pedro, may tatang onom ang golping napababak ig binongot
tanira tang onom ang asi. Animan ang mga sinagpan pisan ang pinangeldan.
35 Oman may tatang bosis ang naba-yan nirang nagalin don ong onom ang ganing,
"Na tang yen ang Ana, ang yen ang pinilik. Mamasi amo ong nandia!"
36 Asing napenay da tang bosis, anda ray inita nirang domang taw, si Jesus da lamang.
Ig mintras aroman pa nira si Jesus, indi kang lagi bineg nira ong maski ninopa tang inita
nira don ong bokid.

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta malain ang ispirito
(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

37 Pagaramal, pagatoldak da Jesus, binagat tanira ta doro-dorong taw.
38 May tatang lali don ong kayadian ang miniteg ta maning ta na, "Maistro, mate-beka
kay! Telekan mo kay tang anao ang lali. Ya ka lamang paman ay anao!
39 Aggaeman tanandia ta malain ang ispirito, ig kada kaboton, golpi ra lamang giteg.
Agpapeleg-pelegen tanandia asta bomokal da tang anga na. Agpaliwagan da ta mo-ya
tang malain ang ispirito ig alos indi ra bo-wanan na.
40 Nagpakiloyo ra ong mga sinagpan mong palayasen kay nira tang dimonio, piro indi
mapalayas nira."
41 Siminabat si Jesus, "Ay, yamong mga taw amo! Andang pisan ay pagtalig mi ig
matetegat tang kolo mi! Asta tanopa tang agoantao ig tiniro ong nindio? Abir, ekelan
mo tani tang ana mo."
42 Asing agpalenget tang mola, pinabegtak tanandia ong tanek ig pinapeleg-peleg tang
malain ang ispirito. Oman dayon ang sinambleng ni Jesus tang ispirito. Pinao-ya na
tang mola ig inintriga na ong tatay na.
43 Ig nangabereng tang tanan ang taw ong gaem tang Dios.

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Asing gangabereng pa tang mga taw ong tanan ang bindoat ni Jesus, ganing tanandia
ong mga sinagpan na,
44 "Tandan mi enged tang mga bitalao ang na. Yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig
yintrigao ong gaem tang mga taw."
45 Piro indi naintindian tang mga sinagpan na tang mga bitala nang na. Tenged
midio may pagdapa pa ong mga kinaisipan nira agod indi mangaintindi. Ig pangelba
ka tanirang mane-ma ong ni Jesus tang maliag nang yaning.

Sinopa tang kaimportantian
(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

46 Pamagdiskosionan tang mga sinagpan ni Jesus mga sinopa ong nira tang kaimpor-
tantian.
47 Gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira, animan ginoyan na tang tatang mola don
ig pina-deng na ong silid na.
48 Oman ganing tanandia ong mga sinagpan na, "Ang magrisibi ong molang na tenged
ong yen, pagrisibi ka ong yen. Ig ang pagrisibi ong yen, sia pagrisibi ka ong nanobol ong
yen. Ang kadibabakan ong nindiong tanan, tanandia tang kaimportantian."

Kakampi ta tang belag ta kakontra ta
(Marcos 9:38-40)

49 Pagatapos, ganing si Juan ong ni Jesus, "Magino, may inita amen ang tatang taw
ang pagpalayas ta mga malalain ang ispirito ig aggamiten na tang aran mo. Binawalan
amen tenged belag ta karomanan ta."
50 Piro ganing si Jesus, "Indi bawalen mi. Tenged ang taw ang indi kokontra ong yaten,
maliag yaning tanandia kakampi ta."

Indi rinisibi si Jesus ong tatang bario ong Samaria

51 Asing galenget da tang timpong ekelan da si Jesus ong langit, nagdisision tanandi-
ang paning ong Jerusalem.
52 Ta-liban na pa tang Samaria, animan nanobol tanandia ta pirapang taw ang
tongkaw da don ong tatang bario tang Samaria para magsimpan ta madayonan na.
53 Piro indi tanandia rinisibi tang mga taga Samaria, tenged gata-wanan nira ang
distino na Jerusalem, ang siodad tang mga Judio.‡
54 Asing itaen da Santiago may ni Juan, ganing tanira ong ni Jesus, "Magino, galilia-
gang mama-dol ami ta apoy magalin ong langit para pogdawen tanira?"
55 Piro minalied si Jesus ig sinambleng na tanira. ["Indi amo gatako tang onopang
klasiay ta ispirito tang atan ong nindio," ganing tanandia. "Tenged yo, ang Ana ta Taw,
indio napaning tarin para distroson tang mga taw, kondi para ilibri."§]
56 Ig nagdayon da lamang tanira ong domang bario.

Belag ta madali tang tomabid ong ni Jesus
(Mateo 8:19-22)

57 Asing pamansipanaw si tanira, may tatang taw ang naganing ong ni Jesus,
"Tomabido ong nio,* maski ong ariapa paning."
58 Piro ganing si Jesus ong nandia, "Ang mga kirong lōg, may galoang ang agbalayan
nira. Ig ang mga lamlam, may poyad ka nira. Piro yo, ang Ana ta Taw, andang pisan ay
mapenayano."
59 Ig ganing pa si Jesus ong tata, "Tomabida ong yen."
Piro ganing tang taw, "Magino, pagnano kang lagi niong molik, para ipalbengo tang
tatayo."†
60 Piro siminabat si Jesus, "Pabayan mo lamang ang mga patay‡ tang maglebeng ong
mga patay nira. Piro yawa, panawa ra ig ipatako mo tang natetenged ong inadian tang
Dios."
61 Ganing pa ka tang tata, "Magino, tomabido ong nio, piro ba-lo kay, maglisinsiao
kang lagi ong pamiliao."
62 Ganing si Jesus ong nandia, "Ang pagarado ang pirming babalied, belag ta bagay
ong inadian tang Dios."

10

Sinobol ni Jesus tang pitompolok may doroang sinagpan na para magtoldok

1 Pagatapos ta si, namilik pa tang Gino ta pitompolok may doroang sinagpan na. Pina-
kaw na tanira ta tag talodoa ong kada lansangan ig kada logar ang paningan na.
2-3 Ganing si Jesus ong nira, "Agtobolon amo yen ang midio mamanigayeg among
agpaning ong koma. Dorong arayegen,* piro korang tang mga manigayeg. Animan
mama-dol amo ong may nandia tang arayegen ang magpekel pa enged tanandia ta mga
manigayeg. Panaw amo ra! Piro magandam amo. Ang kalimbawan mi pario ong mga
karnirong agpaning ong mga ayep ang pamangkeb.

‡ **9:53** Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Samaria."
§ **9:55** Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. * **9:57** Ang agganingen "Tomabido ong nio," maliag yaning tomabid tanandia ong ni Jesus bilang sinagpan na. † **9:59** Para ong mga Judio, dorog kaimportanti ang ipalbeng nira tang mga parinti nirang napatay sigon ong kaogalian nira, ig magasikaso tanira tang toroblien nira. Piro ganing si Jesus, mas importanti ang tomabid ong nandia. ‡ **9:60** Ang agsambiten ang "patay" tarin belag ta maning ang mga taw ang matod ang patay, kondi ang mga taw ang midio patay ong pama-dek tang Dios tenged indi pangilala ong ni Jesus ig anda ong nira tang kaboing ispiritoal. * **10:2-3** Ang maliag yaning tang "dorong arayegen," yay ang mga taw ang listo rang magrisibi tang bitala tang Dios piro korang tang manigpatako.

4 Indi amo magekel ta poyo-poyo, binagteng asta rapak. Indi amo magtareng ong
dalan para magigampang ong maski ninopa.
5 Paga-led mi ong maski ninopang balay, maning amo kang lagi, ‘Balampa magkatinir
tang kao-yan† tang Dios ong teled tang pamalay-balay ang narin.’
6 Mandian, mga kao-yan kaman tang agdilemen ta tatang taw ang gistar don, magka-
tinir ka enged tanandia ta kao-yan ang magalin ong Dios. Piro mga belag, indi ka
marisibi ta sia.
7 Mga padayonon amo ong tatang balay, don amo lamang magtinir. Indi amo magla-
ted la-ted ong domang mga balay. Indi amo maeyak ang mamangan ig manginem ta
maski onopay agsisirbi ong nindio, tenged ang mga taw ang pamangabedlay, dapat ang
solan ka kaman.
8 Animan maski ong aypang logaray tang kaboton mi, mga risibien amo don, panga-
nen mi tang maski onopa lamang ay sisirbi nira ong nindio.
9 Pao-yaen mi tang mga pamagmasit nira ig aningen mi tang mga taw ang pamansis-
tar don, ‘Galenget da ong nindio tang paggaraemen tang Dios bilang adi!’
10 Piro mga maning amo ong tatang logar ang indi amo risibien nira, paning amo ong
karsada ig aningen ming, ‘Tapokon amen tang kolapok ang pandepet ong mga kakay
amen ang nagalin ong logar mi! Tanda ang anda ray sarabaten amen ong nindio!
11 Ig tandan mi ka na, galenget da tang paggaraemen tang Dios bilang adi!’
12 Asia tang yaning mi ong nira. Tenged ong kamatodan, ong kaldaw ang osgaran tang
Dios tang tanan, ang silot ang i-dol ong mga taw ong logar ang asi sobra pa ong silot ang
i-dol ong mga taga Sodoma.”‡

Ang mabetangan tang mga banoang indi namagtogat (Mateo 11:20-24)

13 Oman ganing pa si Jesus, “Kailo amo ka, yamong mga taga Corazin ig taga Betsaida!
Dorong milagrong bindoato atan ong nindio, piro indi amo enged namagtogat ong mga
talak mi! Piro mga bindoato lamang tang mga bagay ang asi don ong Tiro ig ong Sidon,
ang mga taw don, naboay da ka rin ang namaglambong ta sako ig namansikarong ong
kabo para ipaitang pamagtogat da tanira.
14 Animan ong Kaldaw tang Pagosgar, mas malakan tang silot ang i-dol ong mga taga
Tiro may Sidon kaysa ong nindio.
15 Ig yamong mga taga Capernaum, galiliag among manlawig tegka ong langit. Piro
mabo-log amo lamang ong impirno, tenged indi amo ka enged namagtogat!”
16 Oman ganing si Jesus ong mga agtobolon na, “Ang mamasi ong nindio, pamasi ka
ong yen. Ang indi magrisibi ong nindio, indi ka magrisibi ong yen. Ig ang indi magrisibi
ong yen, sia indi ka pagrisibi ong Dios, tenged tanandia tang nanobol ong yen.”

Namansibalik tang pitompolok may doroang sinagpan

17 Asing pagbalik tang pitompolok may doroang sinobol ni Jesus, dorong kalipay nira
ig ganing tanira, “Magino, maski ngani mga dimonio, pamagparet ka mga agtobolon
amen ong paggamit amen tang aran mo!”
18 Siminabat ka si Jesus, “Initao ka kaman si Satanas, ang asing golpi tanandiang nabo-
log ong langit, ang midio koldap.
19 Telekan mi, sindolan amo yen ta gaem para likedan tang mga ma-kal ig mga anono-
siok, ig agod degen mi tang gaem tang kasoay ta ang si Satanas. Indi amo maonopa.
20 Animan mangalipay amo, belag ta tenged gadeg mi tang mga malalain ang ispirito,
kondi tenged nasolat da tang aran mi don ong langit.”

† **10:5** “kao-yan”. Mga ong Tagalog, “kapayapaan”. ‡ **10:12** Asing tokaw ang mga taga Sodoma ig taga Gomorra anday sayod tang pagrisibi nira ong mga anghil tang Dios ang pinapaning na don ong nira. Animan pinogdaw tang Dios tang banoa nira. Ig ong oring kaldaw silotan pa enged tanira. Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29.

Nagpasalamat si Jesus ong Dios (Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Asing oras ang asi, pinalipay si Jesus ta mo-ya tang Ispirito Santo, ig ganing, "Tatayo,
yawa tang paggaem tang langit may ang tanek. Pagpasalamato ong nio tenged sinalok
mo tang mga kamatodan ang na ong mga matatakong taw ig alalawig tang inadalan
nira. Piro pinatako mo ong mga taw ang dibabak ta nem ig anday adal nira. Salamat,
Tatay, tenged maning ta sia tang kaliliagan mo."

22 Oman ganing si Jesus ong mga taw don, "Ang tanan ang bagay, inintriga ong yen
tang Tatayo. Ang Tatay lamang enged tang gailala ong Ana na, ig ang Ana lamang tang
gailala ong Tatay na, asta ang mga taw ang galiliagan tang Ana ang mailala ong Tatay
na."

23 Oman siminalonga si Jesus ong mga sinagpan na ig minitala ong nira lamang ang
ganing, "Masoirti amo tenged inita mi tang mga bagay ang gitaen mi mandian.

24 Ganingo ong nindio, dorong propita ig mga adi asing tokaw ang gangaliliag din ang
mangaita tang gitaen mi, piro indi inita nira. Ig gangaliliag din ang mangabasi tang
gaba-yan mi, piro indi ka naba-yan nira."

Ang mo-yang taw ang taga Samaria

25 Tatang kaldaw may tatang manigtoldok tang Katobolan tang mga Judio ang na-
palenget para sobokan na si Jesus. Ganing tanandia, "Maistro, onopa tang masinlong
boateno para marisibio tang kaboing anday kataposan?"

26 Ganing si Jesus ang siminabat, "Onopa tang gasolat ong Katobolan? Onopa tang
gabasa mo don?"

27 Siminabat tang manigtoldok, " 'Gegman mo tang Ampoan mong Dios ang de-dek
ong popotokon mo, bogos ong nem mo, bogos ong poirsa mo ig bogos ong kinaisipan
mo,'§ ig 'Gegman mo tang masig ka taw mo pario tang paggegma mo ong sadili mo.' "*

28 "Tama tang sabat mo," ganing si Jesus. "Boaten mo sia ig yawa marisibia ta kaboing
anday kataposan."

29 Piro ang kaliagan tang manigtoldok, masigoro nang tama tang boaten na agod indi
tanandia mapaeyak, animan nane-ma si ong ni Jesus, "Piro Gino, sinopa tang yen ang
masig ka taw?"

30 Siminabat si Jesus ong nandia ong tatang istoria. "May tatang taw ang napanaw
nagalin ong Jerusalem paning don ong Jerico. Mintras papanaw, ina-lawan tanandia ta
mga tolisan. Kinomit nira tang ekel na asta ang aglambongon na. Sinalalabangan nira
tang sontok oman bino-wanan nirang lipeng.

31 Nāton ang nata-lib don ong dalan ang asi tang tatang padi. Pagaita na ong taw ang
asing binogbog ig gibok ong binit tang dalan, don tanandia nagpanaw ong dobaling
binit.

32 Oman may tatang manigtabang ong Timplo,† ang simina-lib ka don. Asing itaen na
tang taw ang asi, indi ka inintindi na kondi nagpadayon lamang ong pagpanaw na ong
dobaling binit.

33 "Ong ori, may tatang taga Samaria‡ ang belag ta kasimanoa nira ang pagbiahi ig
nata-lib ka don. Pagaita na ong taw ang asing binogbog, nate-bek ang lagi tanandia.

---

§ **10:27** Deuteronomio 6:5 * **10:27** "masig ka taw." Mga ong bitalang Grigo: kamalay. Levitico 19:18 † **10:32** Ang "manigtabang" ong Timplo, yay ang aggoyan ta mga "Levita." Tanira mga inampo ni Levi, tata ong mga ana ni Israel. ‡ **10:33** Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Masiadong dibabak tang pama-dek tang mga Judio ong mga taga Samaria tenged indi pamagtoman ong mga kaogalian tang rilihion tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Samaria."

34 Pinalengetan na ig binolong na ta langis may bino§ tang mga igad na ba-lo bineketan na. Oman, kinarga na don ong ayep ang agtayan na. Ingkelan na ong balay ang agpabayadan ig don inasikaso na.
35 Pagaramal, nagtorol tang Samaritano ta koarta* ong may nandia tang balay ang ganing, 'Patigayon mo kang asikason tang taw ang na. Mga pirapa tang korang, sia dolangano ra lamang ong pagbaliko.' "
36 Oman ganing si Jesus ong manigtoldok, "Mandian, ong nio lamang, sinopa ong nirang tolo tang nagpaita ang tanandia masig ka taw ta sing taw ang binogbog tang mga tolisan?"
37 Siminabat tang manigtoldok, "Ang nate-bek ong nandia." Ig ganing si Jesus, "Panawa ra ig maning ka don tang boaten mo."

Namisita si Jesus ong da Marta may ni Maria

38 Nagpadayon da si Jesus may ang mga sinagpan na ong pagpanaw nira asta kiminabot tanira ong tatang bario. May tatang babay don, ang aran na si Marta, ig moya tang pagrisibi na ong da Jesus ong balay na.
39 Mandian ang babay ang na, may logod na ka, ang aran na si Maria. Si Maria, kiminarong lamang ong may kakayan tang Gino ig pamasi tang agtotoldok na.
40 Piro gaborido si Marta tenged dorong aggasikason na. Animan napalenget si Marta ong ni Jesus ig ganing, "Gino, anday kaso ong nio ang agpabayano ra lamang tang logodo? Tambilogo ka lamang ang pagsimpan. Aningen mo kay patigayon ang tabangano ka nandia."
41 Piro siminabat si Jesus, "Yawa, Marta, pisana lamang gaborido ong yading irintindien mo.
42 Piro tata ka enged lamang tang importanti. Sia yay ang pinilik ni Maria. Indi bawalen ta tanandia."

11

Ang toldok natetenged ong tamang pagparangadien
(Mateo 6:9-13; 7:7-11)

1 Tatang kaldaw pangadi si Jesus ong tatang logar. Pagatapos na, ganing tang tatang sinagpan na ong nandia, "Magino, toldokay ami ka niong mangadi, pario tang bindoat ni Juan ang Manigboniag ong mga sinagpan na."
2 Ganing si Jesus ong nira, "Mga mangadi amo, maning ta na tang pangadien mi:
'Tatay amen, dayawen ig galangen tang aran mo.
Balampa yawa ra tang maggaem ong tanan-tanan.
3 Olday ami ka nio ta yamen ang pamangan ong kaldaw-kaldaw.
4 Patawaden ami nio ong mga talak amen,
tenged agpatawaden amen ka tang mga pamagkatalak ong yamen.
Ig tabangan ami kay nio agod indi ami degen tang tokso.' "
5 Ganing pa ka si Jesus ong nira, "Pabetang ta, may tata ong nindio ang napaning ong balay tang tangay na, maski tenganan da, ig ganing, 'Tangay! Oldayo kang lagi nio ta mapangan!
6 Ba-long kiminabot tang tatang tangayong nagbiahi, ig anday mapapano ong nandia.'
7 Piro maning ta na tang sabat tang tangay na: 'India magdistorbo ong yen! Way, telekan mo! Sirado ra tang portan amen ig lolbog ami ra tang pamiliao! Tamadano rang mambangon para magtorol tang kaministiran mo.'

§ **10:34** Ang bino don ong logar nira teta aggamiten ong pagbanios, pario ong paggamit ta ta alcohol ang pambanios mandian. * **10:35** Ong bitalang Grigo: "doroang dinario," bali sol ta tatang manigpasol ong doroang kaldaw.

8 Piro ganingo ong nindio, ang taw ang asi mambangon ka enged para magtorol tang
agpa-dolon tang tangay na. Belag tang maning tenged ong pagtangayan nira, kondi
tenged sigi tang reges nang pama-dol.
9 Animan agganingo ong nindio, pirmi among mama-dol ong Dios ig oldan amo.
Magprosigir among magdilem tang agdilemen mi, sia itaen mi ka. Sigi lamang tang
panagbalay mi ig padayonon amo.
10 Tenged garisibi tang kada pama-dol. Gaita tang pagdilem. Ig agpadayonon tang
panagbalay.
11 Yamong mga tatay, mga pama-dol tang mga ana mi ta yan, oldan mi bato ta ma-kal?
12 Obin, mga pama-dol tanira ta ki-yoy, oldan mi bato ta anono-siok?
13 Mga yamong mapinagtalaken gatakong magtorol ta mo-yang bagay ong mga ana
mi, ang Tatay mi pa bato ong langit? Indi bato magtorol tanandia tang Ispirito Santo
ong mga taw ang pama-dol ong nandia?"

Si Jesus ig si Satanas
(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

14 Tatang kaldaw nagpalayas si Jesus ta dimoniong boyon ong tatang taw. Tenged ong
dimonio, naboyon da ka tang taw, piro asing pagaloa tang dimonio, nabitala ra tang taw
ang dating boyon. Nangabereng tang mga taw don,
15 piro ganing tang doma, "Si Satanas,* ang pangolokolo ong mga dimonio, yay ang
pagtorol ong nandia ta gaem ang magpalayas ta mga malain ang ispirito."
16 May doma kang galiliag ang sobokan nira si Jesus, animan ganing tanira ong
nandia, "Abir, magpaitā kay ong yamen ta milagro bilang tanda ang yawa matod ang
nagalin ong Dios."
17 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia, "Pabetang
ta, mga ang mga taw ong tatang inadian, tanira mismo tang pamagkorontran, mamag-
bereblag ang enged tang inadian ang asi. Ig maski ong tanga balayan, mga tanira mismo
tang pamagsoroayan, indi maboay mamagbereblag ang enged.
18 Mandian, mga si Satanas mismo tang mangontra ong mga sinakepan† na, monopa
madayon tang inadian na? Ganing amo, yo pagpalayaso ta mga dimonio, tenged
sindolano ni Satanas tang gaem ang na.
19 Piro mga matod ang si Satanas tang nagtorol ta gaem ong yen para magpalayas ta
mga dimonio, sinopa ka tang pagtorol ta gaem ong mga tawan mi para magpalayas ta
mga dimonio? Tanira ka mismo tang magpamatod ang nagkamali amo!
20 Tenged ong kamatodan, ang Dios tang pagtorol ong yen ta gaem ang magpalayas
ta mga diminio. Animan maliag yaning, ang Dios ya ray paggaem mandian tarin ong
nindio."
21 "Si Satanas, ang kalimbawan na pario ong tatang taw ang mapoirsa ig may armas
na. Ig mintras pagbantay tanandia tang balay na, anday ma-led para manakaw tang
mga kagamitan na.
22 Piro mga toloson tanandia ig pirdien ta tatang taw ang mas mapoirsa ong nandia,‡
komiten tang mga armas nang agtaligan na. Pagatapos, ang mga kagamitan na parti-
partien da tang taw ang nanolos may ang mga karomanan na."
23 Ig ganing pa si Jesus, "Ang indi kakampi ong yen, kokontra ong yen. Ig ang indi
pagtabang ong yen ang pagsimet ta mga taw, pagwasag lamang."

Mga magbalik tang malain ang ispirito
(Mateo 12:43-45)

---

* **11:15** "Satanas." Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Satanas." † **11:18** Ang mga sinakepan ni Satanas yay and mga dimoniong pamagboat tang kaliliagan na. ‡ **11:22** Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas, ig ang taw ang mas mapoirsa ong nandia, yay si Jesus.

24 Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, mga may malain ang ispirito ang lomboa ong taw
ang sinledan na, ang boaten na magalig-alig ong logar ang anday wi na ig magdilem ta
logar ang mapenayan na. Mga anday itaen nang mapenayan na, maning ong sadili na,
‘Magbaliko ra lamang ong taw ang inistarano tanopa sia.’
25 Ig ong pagbalik na, kabotan na tang taw ang midio tatang balay ang limpio ra ig
ariglado pa.
26 Animan magpanaw si tanandia ig mangimbitar pa enged ta pitong ispiritong mas
malalain pa ong nandia. Oman tenled ang lagi tanira ig mistar si don. Animan ang taw
ang asing lindoan tanopa sia ta malain ang ispirito, mas maliwag tang pagkabetang ang
kaboton na mandian.”

Ang kambengan ang matod

27 Asing bibitala pa si Jesus, may tatang babay don ong kayadian ang miniteg ang
ganing, “Masoirti tang babay ang nangana ong nio ig nagpatiti!”
28 Piro ganing si Jesus ang siminabat, “Mas masoirti pa tang pamamasi ig pamag-
toman tang bitala tang Dios!”

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Mateo 12:38-42)

29 Asing pangyadi ra tang mga taw, ganing si Jesus, “Ang mga taw ong timpong na,
dorog kalalain! Pamagdilem ta milagro bilang tanda ba-lo tanira magparet. Piro anday
ipaita ong nira, poira lamang ong tatang makabebereng ang bagay ang pario tang
nainabo ong propitang si Jonas asing tokaw.
30 Mga monopa si Jonas nagimong tanda para ong mga taga Ninive asing tokaw,
maning ka ta si magimong tanda tang Ana ta Taw ong mga taw mandian.
31 Pag kabot tang kaldaw ang magosgar da tang Dios, tomalonga don tang Rayna tang
Abagat§ ig maning nga yamong mga taw ong timpong na dapat ang enged ang silotan.
Tenged asing tokaw nagalin pa tanandia ong logar ang dorog kalawid para lamang
mamasi ong kinata-wanan tang ading si Solomon. Piro telekan mi, may nakabot da
tarin ang sobra pa ong ni Solomon!
32 Ong kaldaw kang asi, asta ang mga laling taga Ninive tomalonga ka don ig
magpamatod ang yamo dapat kaman ang silotan. Tenged asing si Jonas nagtoldok
ong nira, namagtogat tanira tang mga kasalanan nira. Piro yamo, maski may tarin da
mandian ang sobra pa ong ni Jonas, indi amo pa enged mamagparet ong toldok na.”

Ang pa-kal tang sinangoni ta
(Mateo 5:15; 6:22-23)

33 Ganing si Jesus, “Anday pagsindi ta kingki oman italok obin dapan na ta gantangan.
Kondi don lamang i-tang ong borondoan na para mga tenled tang mga taw, mayag ang
lagi.
34 Ang kalimbawan tang mata ta, midio pa-kal tang sinangoni ta. Animan mga mayag
tang mata ta, gayagan ka tang bilog ang kaboi ta. Piro mga maki-lep tang mata ta, gaki-
lepan ka tang bilog ang kaboi ta.
35 Animan sigoron ming mayag tang mata mi, ang belag ta maki-lep.
36 Tenged mga mayag tang mata ta ang andang pisan ay maki-lep don, mayag ka
kaman tang bilog ang kaboi ta, ig midio gasinagan ita ta tatang kayag-ayagan ang pa-
kal.”

Binitalan ni Jesus tang mga Pariseo asta ang mga manigtoldok tang Katobolan
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

§ **11:31** Ang “Rayna tang Abagat” yay ang rayna ong Seba, tatang banoa ong parting abagat tang Arabia asing tokaw. Mabasa ta na ong 1 Hari 10:1-13.

37 Pagatapos ang nagbitala si Jesus, inimbitar tanandia ta tatang Pariseo para mamangan ong balay na. Animan napaning si Jesus ong balay tang Pariseo ig namangan.
38 Nabereng tang Pariseo asing pagaita nang si Jesus pamangan ang indi namanaw sigon ong kaogalian nira.*
39 Animan ganing tang Gino ong nandia, "Yamong mga Pariseo! Aglimpion mi ta moya tang loa tang mga baso ig mga platon mi, piro ang teled ay maboling pario ka ong mga popotokon mi tenged ponok ta katakab ig kalainan.
40 Anday isip mi! Ang Dios tang nagboat tang mga bagay ong loa ang aggitaen. Bato belag ka ta tanandia tang nagboat tang ga-tang ong teled, ang indi gitaen ta taw?
41 Ang boaten mi, oldan mi kang lagi tang mga malilised maski onopa atan ong platon may ong tasa mi. Asia magimong limpio tang tanan para ong nindio.†
42 "Kailo amo kang mga Pariseo! Maderep amo ong pagtorol ong Dios ta tampolok ang porsinto tang pa-bat mi asta ang mga daon ang pagpasabor ong pamangan. Piro ong dobali ta sia, indi amo enged pamagintindi ang magboat ta mato-lid ig maggegma ong Dios. Dapat magtorol amo ka kaman tang tampolok ang porsinto, piro indi lipatan mi tang mas importanting mga tobol.
43 "Kailo amo ka kaman, yamong mga Pariseo! Mga don amo ong mga simban mi, ang kaliliagan mi enged, mga kalarongan ang masisinlo. Ig mga don amo ong plasa, ang kaliliagan mi, ang salodoan amo tang mga taw.
44 Kailo amo ka! Ang kalimbawan mi pario amo ong mga lebengan ang anda ray tanda na, ig gapanaw-panawan ta mga taw ang indi gangatakong poros anday sasayod tang ga-tang ong adalem."
45 Ganing ong ni Jesus tang tatang manigtoldok tang Katobolan, "Maistro, ong inaning mong asia, agpaeyaken ami ka nio."
46 Siminabat si Jesus ang ganing, "Kailo amo ka, yamong mga manigtoldok tang Katobolan! Tenged agpabelatan mi tang mga taw ong dorong mga toromanen mi, piro indi enged agboinan mi tang tarakanen ang asi agod makayan nira tang kabelatan.‡
47 Kailo amo ka! Agpaobra mi tang mga pantion tang mga propitang pinatay tang mga kamepet-mepetan mi asing tokaw.
48 Ong agboaten ming asia, maliag yaning agpaoyon amo ong bindoat tang mga kamepet-mepetan mi. Tenged tanira tang namamatay tang mga propita, ig yamo ka tang pamagpaobra tang mga pantion nira!
49 Animan ganing tang kinata-wanan tang Dios, 'Manobolo ong nira ta mga propita ig mga apostolis. Patayen nira tang doma, ig ang doma paliwagan ka nira.'
50 Animan yamong mga taw mandian, yamo tang manabat ong kamatayen tang tanan ang mga propita, mimpisa pa asing boaten tang kalibotan,
51 mimpisa pa ong pagpatay ong ni Abel,§ sa-sad ong pagpatay ka ong ni Zacarias don ong teled tang solar tang Timplo.* Pinatay mismo tanandia don ong pagtetengan tang altar ig ang sagradong logar. Ong matod, yamong mga taw ong timpong na, yamo tang silotan tenged ong tanan ang bindoat nirang asi.

---

* **11:38** Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia. † **11:41** Para ong mga Pariseo, yading mga bagay tang agpabetang nirang maboling, pario tang mga pamangan ang agbawalen tang Katobolan ni Moises, ang mga garamiten ang indi pa gaogatan sigon ong tamang pagrilimpion, asta ang mga taw mismo ang indi pamagtoman ta osto tang domang mga toromanen nira. ‡ **11:46** Asing tokaw, poira ong Katobolan ni Moises, namagdolang pa tang mga Pariseo ta doma pang mga tobol ang dorog kaigpit ang agpareges nirang tomanen, asta ra ka ang dorong mga bagay ang agbawalen nirang boaten. Tenged tarin, liniwagan ta mo-ya tang mga taw ong pagtoman nira ong rilihion nira bilang mga Judio. § **11:51** Genesis 4:8 * **11:51** 2 Cronica 24:20-21

52 “Kailo amo kang mga manigtoldok tang Katobolan! Sinalok mi ra tang pagtorol ta
kinata-wanan. Indi amo ngani gangaintindi tang kamatodan, ig agsagangen mi pa tang
doma ang gangaliliag ang mangaintindi.”
53 Pagatapos ang nagbitala si Jesus, nagalin da tanandia. Impisa don, pirmi rang
agkontraen tanandia tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga Pariseo. Dorong
bagay tang agte-maen nira ong ni Jesus,
54 ig agbantayan nira ta mo-ya para madep nira ong mga sabat na.

12

Pandam ong mga boat nira
(Mateo 10:26-27)

1 Asing pamansikabot pa tang ribo-ribong mga taw, asta pamagtalapayan da tang
doma, minaning kang lagi si Jesus ong mga sinagpan na, “Magandam amo. Itaben
matalidan amo tang mga Pariseo ong mga boat nirang poros paita-ita lamang. Asia, ang
ogali nira midio pario ong pampalsa ta tinapay ang madaling magwasag ong agmasaen.
2 Anday gatalok ang indi ipaita, ig anda kay sikritong indi mata-wanan.
3 Maski onopay inampang ming labi, ba-yen ka enged mga kaldaw da. Ig maski
onopay lalalat mi don ong koartong sirado, narin ipatako ka enged don ong loa.”

Ang dapat eldan ta
(Mateo 10:28-31)

4 Ganing pa si Jesus, “Agganingo ong nindio mga tangay, indi amo meled ong mga
pamamatay ta taw, sia sa-sad lamang don tang gaem nira.
5 Begen amo yen mga sinopa tang dapat eldan mi: Ang Dios lamang tang dapat eldan
mi, tenged pagatapos nang komiten tang kaboi mi, may gaem na pang magsilot ang i-lek
ong impirno. Agganingo si, tanandia tang dapat eldan mi.
6 “Piro demdemen mi ka narin: Ang mga aloma-wit, gata-wanan ta ang gabakal ta
doroang sintabos lamang kada limang bilog. Asia, maski dorog kabarato, piro indi ka
agpabayan tang Dios.
7 Ig yamo, maski ngani ang mga naet tang boa mi, gata-wanan na ang pirapang tanan.
Animan indi amo mamansieled, tenged mas agmalen amo tang Dios kaysa ong kadoro-
doroan ang mga aloma-wit.”

Ang mangilala ong ni Cristo ig ang indi
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Ganing pa si Jesus, “Agganingo ong nindio, ang sinopay mangilala ong yen, ang Ana
ta Taw, ong talongan tang mga taw, ilalaeno ka tanandia ong talongan tang mga anghil
tang Dios.
9 Piro ang ganing indi ono gailala ong yen, indi ka tanandia ilalaeno ong talongan tang
mga anghil tang Dios.
10 “Mapatawad tang maski sinopay magbitala ta malain kontra ong yen, ang Ana ta
Taw. Piro mga ang Ispirito Santo tang pakalainen na, inding pisan tanandia patawaden.
11 “Mga ekelan amo ong mga simban tang mga Judio, obin ong talongan tang mga
opisialis ig ong mga may aotoridad para imbistigaren natetenged ong pagto mi ong yen,
indi amo magpalibeg tang mga kolo mi mga onopa tang isabat mi obin mga onopay
ibitala mi.
12 Tenged ong oras ang asi, toldokan amo tang Ispirito Santo tang dapat isabat mi.”

Ang taw ang panalig ong manggad na

13 Ganing ong ni Jesus tang tatang taw don, “Maistro, aningen mo kay patigayon tang
logodo ang partiano kay nandia tang toroblien amen.”

14 Siminabat si Jesus, “Tangay, sinopa tang nagbetang ong yen para magosgar ong
nindio, obin magtenga tang mga toroblien mi?”
15 Ig ganing pa tanandia ong nirang tanan, “Magdan amo ong tanan ang klasi ta
katakab. Tenged ang kaboi ta taw indi na-tang ong kabael tang manggad na.”
16 Pagatapos, inistoria ni Jesus tang palimbawang na: “May tatang manggaden ang
napagpa-bat ta mabael.
17 Animan ganing tanandia ong sadili na, ‘Onopa tang masinlong boateno? Anda ray
mabetangano tang napa-bato.
18 A, gata-wanano ra tang boateno. Ipalaglago ra lamang tang mga bodigao ig magpa-
dengo si ta mas mababael. Ig don i-tango tang mga napa-bato ig ang doma pang mga
kagamitano.
19 Tapos, yaningo ong sadilio, Asia! Bastanti ra tang mga pagkabetango! Indio ra
korangen ong teled ta dorong takon ang komabot! Penayo ra lamang. Mamangan,
manginem, ig mangalipay.’
20 “Piro maning tang Dios ong nandia, ‘Anday isip mo! Mandian mismong labing na,
mapataya ra. Oman, sinopay magpakinabang tang mga agtatalok mo?’ ”
21 Ig ganing pa si Jesus, “Maning ta sia tang mainabo ong taw ang pagsimet ta manggad
para ong sadili na lamang, piro ong pama-dek tang Dios malised* pa ka enged tanandia.”

Magtalig lamang ong Dios
(Mateo 6:25-34)

22 Ganing pa si Jesus ong mga sinagpan na, “Animan agganingo ong nindio: Indi amo
magpaborido tang kolo mi natetenged ong pamangan ang kaministiran mi para maboi,
asta ong mga pangabel tang sinangoni mi.
23 Tenged ang kaboi ta mas importanti pa enged ong pamangan ta, ig ang sinangoni
ta mas importanti pa ong lambong ta!
24 Telekan mi ra lamang tang mga ogak. Indi tanira pagloak ig indi ka pangayeg.
Anday bodiga nira ig maski payag anda. Piro agtoldan tanira tang Dios ta pamangan
nira. Yamo pa bato? Mas importanti amo pa ong mga lamlam!
25 Sinopa ong nindio tang poiding pāboaten na tang kaboi na, maski tang oras lamang,
tenged ong pagpaborido na? Anda!
26 Animan mga anday maimo mi para mapāboat tang kaboi mi maski ge-ley lamang,
angay pamagpaborido amo pa natetenged ong domang mga bagay?
27 “Isipen mi ra lamang tang mga rosas ong kabokidan. Pamansibabael tanirang indi
pagobra ig indi pagboat ta lambong. Piro ong matod, ang adi mismong si Solomon,
maski monopag kamanggad, indi ngani napaglambong ta pario kasinlo tang maski tata
ong mga rosas ang asi.
28 Ang mga ibabawen ong kabokidan, mandian asia pa ig ong damal sirokon da. Piro
maski maning ta si, agpalambongan tang Dios ta dorog kasinlo. Yamo pa bato? Indi amo
ka palambongan na? Korang pa tang pagtalig mi!
29 “Animan indi amo magpaborido mga ong ari amo pa mangomit ta panganen mi ig
inemen
30 Tenged ang mga bagay lamang ang narin tang pirming agdemdemen tang mga
taw ang anday talig nira ong Dios. Gata-wanan tang Tatay mi don ong langit ang
kaministiran mi kaman tang tanan ang asia.
31 Ang boaten mi, tokawen mi kang lagi ong tanan ang maggaem tang Dios ong kaboi
mi. Sia, i-dol na tang tanan ang kaministiran mi.”

Ang manggad ong langit
(Mateo 6:19-21)

---

* **12:21** Maliag yaning, malised tanandia ong mga bagay ang ispiritoal.

32 “Indi amo mamansieled, mga agmaleno, maski pira amo pa lamang bilog. Galiliag
tang Dios ang pa-penen amo nandia ong inadian na.
33 Ipabakal mi tang mga pagkabetang mi, oman ang bayad na i-dol mi ong mga
malilised. Ong maning ta sia, midio magboat amo ta mga poyo-poyong indi malagi ig
magsimet amo ta manggad ong langit. Ang manggad ang asi indi malangga ig indi enged
makorangan, tenged anday anay don ig anda kay malenget ang mga takawan.
34 Tenged mga ong aypa tang manggad mi, don ka tang nem mi.”

Ang mga torobolon ang pirming simpan

35-36 “Magimong simpan amo. Patoladan mi tang mga torobolon ang pamagelat ong
agalen nirang molik da magalin ong kasalan. Indi tanira mapoyat ig indi agpabayan
nirang mapatay tang mga tolok agod pag kabot ig tomo-tok tang agalen nira, mabrian
ang lagi nira tang portan.
37 Masoirti tang mga torobolon mga ong pagbalik tang agalen nira, kabotan tani-
rang pamagbantay. Agganingo ong nindio, manimara tang agalen tang lambong na,
pakarongon na tang mga torobolon na don ong nandiang lamisan ig tanandia mismo
tang magsirbi ong nira.
38 Masoirti ka kaman tang mga torobolon mga kabotan tanira tang agalen nirang
pamagelat pa. Maski molik ang tenganan obin garamal da.
39 Isipen mi narin: Mga gata-wanan lamang tang may nandia tang balay mga onopang
orasay komabot tang takawan, indi enged pabayan nang telden tang balay na.
40 Animan yamo, kaministiran ang magbantay amo ig pirming simpan. Tenged yo,
ang Ana ta Taw, komaboto ong oras ang indi gelaten mi.”

Ang torobolon ang mataligan ig ang belag
(Mateo 24:45-51)

41 Nane-ma si Pedro, “Magino, ang inistoria mong asia, para ong yamen lamang obin
para ka ong tanan?”
42 Siminabat si Jesus ang ganing, “Ang mataligan ig matakong torobolon, yay ang
boaten tang may nandia tang balay ang ingkargado ong domang mga torobolon na, ig
ya kay ang magtorol ong nira ta pamangan ong tamang oras.
43 Masoirti tang torobolon ang asi mga kabotan tanandiang pagboat tang kateng-
danan na ong pagbalik tang agalen na.
44 Sigoradong boaten da enged tanandiang ingkargado ong tanan ang pagkabetang
tang agalen na.
45 Piro pabetang ta, mga maning tang torobolon ang asi ong sadili na, ‘Maboay-boay
pa ba-lo magbalik tang agaleno.’ Ig impisan na rang bogbogon tang aroman nang
mga torobolon ang lali asta ang mga babay. Ig pagatapos mamangan, manginem ig
magpabaleng da.
46 Oman komabot tang agalen na ong kaldaw ang indi enged gelaten na, ig ong oras
ang indi gata-wanan na. Dayon da tanandiang kastigon tang agalen na ta dorog kaliwag,
ba-lo ibanggil ong logar ang para ong mga taw ang indi pamagto ig pamagparet ong
Dios.
47 “Ang torobolon ang gatako tang galiliagan tang agalen na, piro indi kakaliek ig indi
pagboat ta si, palon ang enged tanandia ta osto.
48 Piro ang torobolon ang indi gatako tang galiliagan tang agalen na, kondi pagboat
ta bagay ang tanandia mapalo, palon ka kaman piro ge-ley lamang. Ang sinaligan ta
dorong mga bagay, dileman ka tanandia ta dorong mga bagay. Ig ang sinaligan ta mas
dorong mga bagay, mas doro pa enged tang dilemen ong nandia.”

Ang mamagana mamagkorontran natetenged ong ni Jesus
(Mateo 10:34-36)

49 Ganing pa si Jesus, “Napaningo tarin para magekel ta apoy ong kalibotan, ig
galiliaganong naparetan da.
50 Piro may kaliwagan pang dapat risibieno,† ig indi matareng tang isipo asta indi
mainabo.
51 Kalaom mi sigoro, napaningo tarin para magekel ta kaosayan ong kalibotan. Piro
ong matod, belag ta kaosayan tang aggekelano kondi soroayen.
52 “Impisa mandian, mamagkarampi-kampian tang mamagana natetenged ong yen.
Pabetang ta, mga lima tanira, ang tolo kontra ong doroa, ig ang doroa komontra ong
tolo.
53 Mamagkorontran ka tang tatay ig mga ana nang lali, asta ang nanay ig mga ana
nang babay. Maning ka ta si tang panogangan ang babay ig minagad nang babay.”

Panaidan mi tang mga gangainabo
(Mateo 16:2-3)

54 Ganing ka si Jesus ong mga taw, “Mga gitaen ming pangi-lep da ong gako-pan,
ganing amo, ‘Komoran da!’ Ig komoran ka kaman.
55 Ig mga geyep tang mageyep ong abagat, ganing amo ka, ‘Maringet si!’ Ig magringet
ka kaman.
56 Yamong mga taw! Pagpaita-ita amo lamang ang may kinata-wanan mi! Gatako
among manaid mga onopa tang maliag yaning tang mga pasinial ang gitaen mi ong
langit may ong tanek. Piro angay indi gata-wanan mi tang maliag yaning tang
gangainabo mandian ang timpo?”

Magigayosa ong kasoay mo
(Mateo 5:25-26)

57 Ganing pa si Jesus, “Angay midio indi amo mapagisip para ong sadili mi mga onopa
tang tamang boaten mi?
58 Pabetang ta, mga yawa dinimanda ta tatang taw, prosigiran mong magigayosa ang
lagi ong nandia mintras indi amo pa gakabot ong korti. Tenged mga don amo ra ong
osgado, itaben yintrigā tang osgado ong goardia ig dayona rang prison.
59 Ong matod, india enged maloa don asta indi malobot mong mabayadan tang molta
mo.”

13

Magtogat obin mapatay

1 May mga taw ang kiminabot don ig binalita nira ong ni Jesus tang nainabo.
Pinapatay ni Pilato tang pirapang mga taga Galilea mintras pamagbolontad tanira ong
Dios.
2 Ganing si Jesus ong namamalita, “Onopa tang isip mi natetetenged ong kinabot
nirang asi? Maliag yaning bato mas mapinagtalaken tanira kaysa ong domang taga
Galilea?
3 Belag! Piro agganingo ong nindio, mga indi amo magtogat ig magbo-wan tang mga
talak mi, mangapatay amo kang tanan ang pario nira.
4 Isipen ta ka tang tampolok may walong taw ang napatay asing nabegtakan tanira
tang alawig ang tori don ong Siloe. Onopa ong nindio? Maliag yaning bato tanira mas
mapinagtalaken kaysa ong domang pamansistar ong Jerusalem?
5 Belag! Piro agganingo ong nindio, mga indi amo magtogat ig magbo-wan tang mga
talak mi, mangapatay amo kang tanan.”

Ang papa ta ayong igos ang indi pamorak

† **12:50** “Piro may kaliwagan pang dapat risibieno.” Ong bitalang Grigo: May tata pang pagboniag ang dapat mapasarano.

6 Oman inistoria ong nira ni Jesus tang palimbawang na. “May tatang taw ang may
papa ta ayong igos ong kodal na. Pinaningan na ig sinelekan na mga may borak na ra,
piro andang pisan ay inita na.
7 Animan ganing tang taw ong manigasikaso na, ‘Tolong takono rang pagbalik-balik
ang agtelekano mga pamorak da tang ayong asia. Piro asta mandian andang pisan. Pe-
peten mo ra lamang. Paglinget lamang atan.’
8 Piro siminabat tang manigasikaso na, ‘Indi kang lagi pe-peten ta mandian ang takon
ang na. Aliano kang lagi tang binit na ig betangan ta abono.
9 Mga mamorak ong moman ang takon, mo-ya. Piro mga indi pa, pe-peten ta ra ka
enged.’ ”

Pinao-ya ni Jesus tang babay ang bogtot

10 Tatang Kaldaw ang Igperenay pagtoldok si Jesus ong simban tang mga Judio.
11 May tatang babay don ang bogtot dang pisan. Narin boat tang malain ang ispirito
ong nandia, ig tampolok may walong takon da ang maning ta na ig indi ra maonat tang
sinangoni na.
12 Asing itaen ni Jesus tang babay ang na, ginoyan na ig minaning ong nandia, “Babay,
nago-yā ra ong masit mo.”
13 Oman binondo ni Jesus ong babay tang kalima na. Kimindeng ta mato-lid ig
nagdayaw ong Dios.
14 Piro nasilag tang pangolokolo tang simban nira tenged nagpao-ya si Jesus ong
Kaldaw ang Igperenay. Ganing tang pangolokolo ong mga taw don, “Enem tang mga
kaldaw ang sindol ong yaten para magobra. Paning amo tarin ong mga kaldaw ang asia
para magpabolong, ig belag ta ong Kaldaw ang Igperenay.”
15 Piro sinabat tanandia tang Gino ang ganing, “Yamong pamangambong madinioson!
Maski Kaldaw ka ang Igperenay, aggobaden mi tang mga baka may ang kabayo mi ig
agpalpatan para manginem ta wi.
16 Piro telekan mi tang babay ang na. Tanandia nagalin ka ong dogo ni Abraham ang
pario mi. Piro tenged ong kabogtot na, midio linapot tanandia ni Satanas ong teled da
ta tampolok may walong takon. Indi bato dapat obadan da tanandia ig pao-yaen, maski
Kaldaw ang Igperenay?”
17 Napaeyak tang mga pamangontra ong ni Jesus ong sinabat na. Piro nangalipay tang
mga taw tenged ong tanan ang mga makabebereng ang mga bagay ang agboaten na.

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa
(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

18 Ganing si Jesus, “Onopay kapario tang inadian tang Dios? Ong aypa ikompara ta?
19 Kapario na tang tatang alibotod ta mostasang* lindoak ta tatang taw ong tanek na.
Nambael narin asta nagimong papa ta ayo, ig nagboat ta poyad tang mga lamlam ong
mga tanga na.”

Ang palimbawa natetenged ong pampalsa ta tinapay
(Mateo 13:33)

20 Ganing pa si Jesus, “Ong aypa pa ikompara ta tang inadian tang Dios?
21 Kapario na tang pampalsa ta tinapay ang sinampora ta tatang babay ong tolong
gantang ang arina. Maski ge-ley tang pampalsa, minalsa tang bilog ang minasa.”

Ang mapiet ang portan ang paning ong kaboing anday kataposan
(Mateo 7:13-14, 21-23)

---

* **13:19** Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Dorog kage-ley tang alibotod na, piro mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay.

22 Nagpadayon da Jesus ong pagparanawen nira. Pagtoldok tanandia ong kada
lansangan ig bariong gata-liban nira paning ong Jerusalem.
23 Mandian, may tatang taw ang nane-ma ong nandia, “Magino, ge-ley lamang tang
mangalibri?”
Siminabat si Jesus ang ganing,
24 “Prosigiran ming tenled ong portan ang mapiet. Agganingo ong nindio, yadi rin ang
galiliag ang tenled, piro indi manga-led.
25 “Mga siniradoan da tang may nandia tang balay tang portan na, mabo-wan amo
ong loa. Maski mano-tok amo ig maning, ‘Magino, pa-leden ami kay nio!’ piro sabaten
amo nandia, ‘Indio gailala ong nindio mga taga ariamo pa!’
26 Oman maning amo, ‘Yami, namangan ami ig nanginem ang ka-pen mo. Nagtoldoka
pa ngani ong logar amen!’
27 Piro sabaten amo ka nandia, ‘Indiong pisan gailala ong nindio! Palawid amo tarin,
yamong tanan ang pamagboat ta malain!’
28 Ig mamagini-yak amo ig mamansikayeget tang isi mi mga itaen ming don da ong
inadian tang Dios da Abraham, Isaac, ig Jacob, ig ang tanan ang mga propita, piro yamo
don amo ong loa ang agtaboyon.
29 Ig may doma pa enged ang mga taw ang mamansikabot ang mamagalin ong tere-
lan, ong gako-pan, ong kambian asta ong abagat ig mamangombida ka don ong inadian
tang Dios.
30 Pama-yan mi, may mga taw ang gangaori mandian, piro manga-kaw tanira ong
kaldaw ang asi. Ig may atan kang ganga-kaw mandian, piro mangaori tanira.”

Ang paggegma ni Jesus ong mga taga Jerusalem
(Mateo 23:37-39)

31 Asing oras ang asi, kiminabot tang pirapang mga Pariseo ig ganing ong ni Jesus,
“Magalina ra tarin tenged galiliag si Herodes ang ipapataya nandia.”
32 Piro siminabat si Jesus, “Aningen mi tang ma-kal ang asing si Herodes, ang
magpalayaso pa ta mga malalain ang ispirito ig magpao-yao pa ta mga taw mandian
asta ong damal, ig ong ya-long kaldaw ba-lo taposono tang agboateno.
33 Piro kaministiran ang magpadayono ong pagpanawo mandian, ong damal, asta
ong tatang kaldaw. Tenged indi maimong mapatay tang tatang propita ong loa tang
Jerusalem.
34 “Ay yamong mga taga Jerusalem! Angay agpatayen mi tang mga propita ig
agbanggilen mi tang mga agtobolon tang Dios ong nindio? Kaboay da tang andemong
imesen amo ig sagodon, pario ong manong lo-lokan ang pagimes tang mga boto na ong
adalem tang kalipapa na, piro indi amo maliag.
35 Animan pabayan amo ra lamang atan. Tandan mi narin: Indio ra enged itaen
mi asta indi komabot tang kaldaw ig mamaganing amo, ‘Dayawen tang kakabot ang
sinobol tang Dios!’ ”

14

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang panimpeng tang sinangoni na

1 Tatang Kaldaw ang Igperenay inimbitar si Jesus tang tatang pangolokolo ong mga
Pariseo para mamangan don ong balay nira. Ig agbantayan nira ta mo-ya tang onopay
boaten ni Jesus.
2 Mandian, napalenget ong ni Jesus tang tatang taw ang panimpeng tang sinangoni
na.
3 Animan sine-ma ni Jesus tang mga Pariseo ig ang mga manigtoldok tang Katobolan,
“Bato, ga-tang ong Katobolan ang poiding magpao-ya ta may masit na mga Kaldaw ang
Igperenay obin anda?”

4 Piro indi tanira minibek-ibek. Animan bindiotan ni Jesus tang taw ang asing
panimpeng tang sinangoni na. Pinao-ya na ig pagatapos dayon dang pinaolik na.
5 Oman ganing si Jesus ong nira, “Pabetang ta, may ana mi obin bakang nabo-log ong
wi ig naton ang Kaldaw ang Igperenay. Onopa bato, pabayan mi ra lamang tenged
Kaldaw ang Igperenay?”
6 Piro anday nasabat nira ong te-ma nang na.

Ang taw ang pagpalawig ig ang pagpalepe

7 Napanaidan ni Jesus tang mga bisita don, ang mga agpiliken nira ay ang mga
kalarongan ang para ong mga taw ang importanti. Animan ganing si Jesus ong mga
bisita,
8 “Pabetang ta, mga inimbitara tang maski sinopa ong tatang kasalan ig dona ra ong
kombida, india mamilik ta kalarongan ang para ong mga taw ang importanti. Itaben
may inimbitar nirang mas gilalaen kaysa ong nio.
9 Oman ang mainabo, palenget tang nangimbitar ong nindiong doroa, ig aningena
nandia, ‘Ipalobot ta kang lagi tang kalarongan mo ong taw ang na.’ Ong maning don,
mapaeyaka ig ma-tanga don ong kalarongan ong binit.
10 Mo-ya pa, mga aggimbitarena, dona kang lagi komarong ong kalarongan ang belag
ta masinlo. Tenged mga malenget tang nangimbitar ong nio, maning tanandia, ‘Tangay,
tania ra lamang komarong ong tokawan!’ Ong maning ta na, mabael tang dengeg mo
ong talongan tang domang mga bisita.
11 Tenged ang pagpalawig tang sadili na, ipababak. Ig ang pagpababak, tanandia tang
ipalawig.”
12 Ganing ka si Jesus ong nangimbitar ong nandia, “Mga magsimpana ta kombida
ig mangimbitara ta taw, belag tang mga tangay mo, mga logod mo, mga parinti mo,
obin mga kamalay mong manggaden tang imbitaren mo. Tenged baltena ka nirang
imbitaren ig ong maning don, narisibi mo ra tang balet mo.
13 Animan mga magsimpana ta kombida, ang mga pobri, mga pingkaw, mga pilay ig
mga boray tang imbitaren mo.
14 Tenged tanira indi mabalet ong nio, ig sia aloyana tang Dios. Tenged ang Dios
mismo tang magbalet ong nio pag kabot tang kaldaw ang moman ang boien tang mga
taw ang namagboat ta mato-lid.”

Ang palimbawa natetenged ong mabael ang kombida (Mateo 22:1-10)

15 Pagabasi ta si tang tatang inimbitar, ganing tanandia ong ni Jesus, “Masoirti tang
mga taw ang ma-pen ong kombida don ong inadian tang Dios.”
16 Siminabat si Jesus ong tatang palimbawa. Ganing tanandia, “May tatang taw ang
nagsimpan ta mabael ang kombida ig dorong pinangimbitar na.
17 Asing kiminabot tang oras tang kombida, nanobol tanandia ong torobolon na ang
paningan tang mga pinangimbitar ig aningen, ‘Maytara! Simpan da tang tanan!’
18 Piro namagbalibad tanirang tanan ang indi ono mangapaning. Ang primiro
naganing, ‘Nabakalo ta koromaen, ig dapat paningano kang lagi ig telekan. Yamo ra
lamang tang balang magpasinsia ong yen.’
19 Ig ganing ka tang yadoa, ‘Nabakalo ta tampolok ang nga bakan para yarado.
Dapat betangano kang lagi ta singkaw para masobokano. Yamo ra lamang tang balang
magpasinsia ong yen.’
20 Ganing pa ka tang ya-lo, ‘Ba-lo ami lamang kinasal tang katawao. Animan indio
mapangombida.’

21 “Nagbalik tang torobolon ig bineg na ong agalen na. Nasilag tang agalen na ig
ganing, ‘Dalien mo, paninga ong mababael asta ong gege-ley ang mga karsada. E-lan
mo tarin tang mga pobri, mga pingkaw, mga boray ig mga pilay.’
22 Pagabalik tang torobolon, ganing tanandia ong agalen na, ‘Magino, naboato ra tang
ordin mo, piro marogal pa tang kombidan!’
23 Animan ganing si tang agalen, ‘Panawa ong mga karsada ig ong mga dalan ang
paning ong bokid. Regesen mong paning tarin tang mga taw agod ma-mok tang balayo
ta mga bisita.
24 Agganingo ong nindio, anday maski tambilog ong mga nanga-kaw ang inimbitaro
ang ma-bo tang sinimpano.’ ”

Dapat isipen ta kang lagi ta mo-ya ba-lo ita tomabid ong ni Jesus
(Mateo 10:37-38)

25 Dorong taw tang pamansitabid ong ni Jesus ong pagpanaw na ong Jerusalem.
Animan siminareng tanandia ig siminalonga ong nira ig minaning,
26 “Indi poiding magimong sinagpano* tang pagmal ong tatay na obin ong nanay na,
katawa na, mga ana na, mga logod na, obin ong sadiling kaboi na ang sobra pa ong
paggegma na ong yen.
27 Ig ang maski sinopa, mga belag ka lamang ta disidido ang magosoy ong yen
ang tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen, ang taw ang asi indi poiding magimong
sinagpano.†
28 “Pabetang ta, mga ang tata ong nindio pagplanong magpa-deng ta tori, bato indi
kang lagi tanandia komarong ig somadaen na mga pirapa tang magastos na ig mga
bastanti tang koarta nang para matapos?
29 Itaben na-deng da tang adili piro indi ka matapos. Oman libaken tanandia tang
tanan ang mangaita ta si.
30 Maning tanira, ‘Ang taw ang na! Nagimpisang nagpa-deng, oman indi ka natapos
na!’
31 “Obin pabetang ta, may tatang adi. Mga may plano nang magiggira ong kapario
nang adi, bato indi kang lagi tanandia komarong ig pagadalan na ta mo-ya mga tanandia
may ang tampolok ang ribong sondalo na masarangan nira tang doroampolok ang
ribong kabatok nira?
32 Piro mga indi masarangan nira, magtobol da lamang tanandia ta tawan na para
magigayos mintras alawid pa tang kabatok nira.
33 “Animan, maning ka ta si, isipen mi kang lagi ta mo-ya. Tenged ang maski sinopay
indi magbo-wan tang tanan ang agpalabien na ong kaboi na, indi poiding magimong
sinagpano.”

Ang kalimbawan mi pario ong kasin
(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

34 Ganing pa si Jesus, “Mabael tang pakinabang tang kasin. Piro mga manlasay da,
indi ra poiding mapakasin pang moman.
35 Anda ray pakinabang na, maski ong tanek obin maski gamiten pa ong abono. Narin
i-lek da lamang. Animan mamasi tang may talinga!”

15

Palimbawa natetenged ong nalipat ang karniro
(Mateo 18:12-14)

---

* **14:26** Ang maliag yaning tang “sinagpan” ni Jesus, belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi ang maski sinopay magto ig magosoy ong nandia. Telekan ka ong Bokabolario. † **14:27** “tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen.” Ong bitalang Grigo: magtakan tang sadiling kros na

1 Pamansilenget tang mga manigtokot ta bois may ang mga mapinagtalaken para
mamasi ong ni Jesus.
2 Animan pamagmoro-moro tang mga Pariseo ig mga manigtoldok tang Katobolan
ang ganing, “Telekan mi tang taw ang na! Pagiga-pen ong mga mapinagtalaken* ig ga-
pen ka ong nira ang pamangan.”
3 Animan nagistoria ong nira si Jesus tang palimbawang na.
4 Ganing si Jesus, “Pabetang ta, tata ong nindio may tang gatos ang karniro na, ig
galipat tang tambilog. Onopa bato tang boaten na? Sigorado enged ang bo-wanan na
tang siam ang polok may siam don ong kamayagan ig dilemen na tang galipat asta indi
matoman na.
5 Mga matoman na ra ngani, mambeng tanandiang agtakanen nang golik.
6 Pag kabot ong balay nira, imbitaren na tang mga tangay na ig ang mga kamalay na
ig maning tanandia, ‘Mangalipay ita! Initao ra tang karnirong nalipat.’
7 Animan maning ka ta si ong langit. Mas mabael tang kalipay nira tenged ong tatang
mapinagtalaken ang pagtogat tang mga kasalanan na kaysa ong siam ang polok may
siam ang mato-lid ang anday kaministiran ang magtogat.”

Palimbawa natetenged ong nalipat ang koarta

8 Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, may tatang babay ang may tampolok ang pidasong
koarta nang silber,† ig nalipat tang tambilog. Onopa bato tang boaten na? Sindian na
enged tang kingki ig siligan na tang balay nira. Dilemen na ta mo-ya asta indi matoman
na.
9 Mga matoman na ra ngani, imbitaren na tang mga tangay na ig mga kamalay na, ig
maning tanandia, ‘Mangalipay ita! Initao ra tang koartao ang nalipat!’
10 Agganingo ong nindio, maning ka ta si tang kalipay tang mga anghil tang Dios mga
may tatang mapinagtalaken ang magtogat tang mga kasalanan na.”

Palimbawa natetenged ong naglayas ang ana

11 Ganing pa si Jesus, “May tatang taw ang doroa tang ana nang lali.
12 Mandian ganing tang karian, ‘Tatay, i-dol mo ra ong yen mandian tang mga
toroblieno.’ Ig inelay tang tatay ong nirang doroa tang mga pagkabetang na.
13 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, pinabakal tang ana nang karian tang parti na,
oman nagbiahi ong alawid ang logar. Don ginasta na tang tanan ang koarta na ong
anday sayod ang pagparangaboien.
14 “Asing lobot na ra tang tanan, nāton ang nagkatinir ta mabael ang tagletem ong
banoang asi. Ig liniwagan tanandia ta mo-ya.
15 Animan nagpatorobolon da lamang tanandia ong tatang taw ang taga don. Pina-
paning tanandia ong bokid para magsagod tang mga baboy.
16 Ong sobrang letem na, galiliag ka rin ang mamangan maski ang mga borak da
lamang ta ayong agpapan ong mga baboy, piro anday magtorol ong nandia.
17 Asing naisip na ra tang bindoat na, ganing ong sadili na, ‘Mo-ya pa don ong yamen,
ang tanan ang agsolan ni Tatay bastanti tang pamangan nira. Ang yen tarin, mapatayo
ra ong letem!
18 Magbaliko ra lamang ong ni Tatay, ig aningeno, “Tatay, nagkatalako ong Dios asta
ong nio.
19 Belago ra ta bagay ang ilalaen mong ana mo. Ibilango ra lamang nio ang tatang
torobolon mo.” ’
20 Oman dayon da tanandiang napanaw ig minolik ong logar nira.

---

* **15:2** Ong pama-dek tang dorong mga Judio, malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang mga narin pamagsirbi ong gobirno Romano ig midio agtraidoron nira tang kasimanoa nirang mga Judio. Ig ong pama-dek tang mga Pariseo, mapinagtalaken tang mga taw ang indi pamagtoman ta osto tang dorong mga riglaminto nira. † **15:8** Ang tambilog ang koartang silber, bali sol da ta tatang taw ong tang kaldaw.

"Alawid pa lamang, natorongan da tanandia tang tatay na. Dorong katete-beken tang
tatay na ong nandia. Animan nanikad ang minagat ong ana na. Kineget na ig initongan
na.
21 Piro ganing tang ana na, 'Tatay! Nagkatalako ra ong Dios ig ong nio. Belago ra ta
bagay ang ilalaen mong ana mo.'
22 Piro ganing tang tatay na ong mga torobolon, 'Dalien mi! E-lan mi tarin tang
kasinloan ang lambongo ig ipatok mi ong nandia. Patokan mi ka ta sising ig rapak.
23 Komiten mi tang katambekan ang tirnidang baka ig patayen. Mamangan ita ig
mangalipay!
24 Tenged midio napatay da tang anao ang na, piro mandian naboing moman. Nalipat,
piro natoman si.' Ig namagimpisa ra tanirang namangalipay.
25 "Piro ang ana nang kakan don pa ong koma. Asing golik da tanandia ig gingabot da
ong balay nira, nabasi tanandia ta mga togtogan ig tayawan.
26 Animan ginoyan na tang tata ong mga torobolon nira ig sine-ma na, 'Angay? Onopa
don ong yaten?'
27 Siminabat tang torobolon, 'Minolik da tang logod mo. Pinapatay tang tatay mo tang
katambekan ang tirnidang baka, tenged nagbalik ono tanandiang boi ig indi naonopa.'
28 Piro nasilag tang kakan ong logod na ig indi siminled ong balay nira. Animan
limindoa tang tatay na ig inalam-alam na.
29 Piro ganing ong tatay na, 'Sinirbiana yen ong teled ta yading takon, ig maski minta
lamang indiong pisan minatok ong nio. Piro ni maski minta, indio sindolan mo maski
tanga kambingan para mangalipay ami tang mga tangayo.
30 Piro mandian minolik tang ana mong asia. Nagporawas tang manggad mo ong mga
babay ang bisiosa. Oman pinapatayan mo pa tanandia tang katambekan ang baka?'
31 Siminabat tang tatay, 'Anao, pirmiang ka-pen ta. Ang tanan ang pagkabetango ong
nio ka.
32 Dapat ang mangalipay ita, tenged ong isip ta patay da tang logod mo, animan pario
ra ka ang tanandia naboing moman. Nalipat, piro natoman si.' "

16

Ang palimbawa natetenged ong taw ang nagdaya ong agalen na

1 Pagatapos, nagistoria si si Jesus ong mga sinagpan na. Ganing tanandia, "May
tatang manggaden ang may agtaligan na. May nagbeg ong nandia ang aggastaen tang
agtaligan ang asi tang mga manggad na.
2 Animan pinagoy na ig sine-ma na, 'Onopa tang gaba-yano natetenged ong nio? I-
dol mo ong yen tang komplitong listan tang pagarawiden mo tang manggado. Ig impisa
mandian belag da ta yawa tang taligano.'
3 Ganing tang agtaligan ong sadili na, 'Tanggaleno ra tang agaleno ong obrao. Onopa
bato tang masinlong boateno? Indi kayao ang magornal. Gaeyako kang magpalimos.
4 A, gata-wanano ra tang boateno agod mga palineno ra tang agaleno ong obrao,
risibieno ka tang mga taw ong pamalay-balay nira.'
5 Animan, ang bindoat na, talele-tang pinagoy na tang mga may otang nira ong agalen
na. Sine-ma na tang primiro, 'Pirapa tang otang mo ong agaleno?'
6 Ganing tanandiang siminabat, 'Tang gatos ang bangang mantika.' Ig ganing tang
agtaligan, 'Nani tang listan tang mga otang mo. Dali! Komaronga. Boaten ta ang
limampolok da lamang.'
7 Ig sine-ma na ka tang yadoa, 'Yawa, pirapa ka tang otang mo?' Siminabat ka tang
yadoa, 'Tang gatos ang pasong ang trigo.' Ig ganing ka tang agtaligan, 'Nani tang listan
tang mga otang mo.' 'Isolat ta walompolok da lamang.'

8 Mandian, asing pagatako tang agalen tang pagpandaya tang agtaligan na, dinayaw
na pa tenged ong kaosayan ang pinaita na ong pagboat na ta midios agod maski komiten
da ong obra na, maboi pa tanandia. Tenged ong matod, ang mga taw ang indi gailala
ong Dios, mas morosay ang mamagboat ta midios kaysa ong mga taw ang gailala ong
nandia."*
9 Ganing pa si Jesus, "Animan, agganingo ong nindio, gamiten mi tang manggad
tarin ong kalibotan para magigtangay ong doma, agod pag kabot tang oras ang indi ra
magamit mi, risibien amo ka don ong balay ang anday kataposan.
10 Ang mapiaran ong ge-ley ang bagay, mapiaran ka ong mabael. Ig ang mandaya ong
ge-ley ang bagay, mandaya ka ong mabael.
11 Mga indi amo mapiaran ong mga manggad tarin ong kalibotan ang na, mono amo
pa bato intrigan tang manggad ang matod?
12 Ig mga indi amo mapiaran ong mga kagamitan ta doma, sinopay magtorol ong
nindio ta para ong sadili mi?"
13 Ganing pa si Jesus, "Ang tatang taw, indi poiding doroa tang agalen na. Tenged
asilagan na tang tambilog ig gegman na tang yadoa. Obin, bogos ang sirbian na tang
tata, ig ang tambilog baliwalaen na. Pario ka ta si, indi amo mapagsirbi ta dengan ong
manggad ig ong Dios."

May doma pang mga bagay ang sinoldok ni Jesus
(Mateo 11:12-13; 5:31-32; Marcos 10:11-12)

14 Asing pagabasi tang mga Pariseo tang inaning ni Jesus, linibak nira tanandia tenged
mga ingganioso tanira ta koarta.
15 Animan ganing si Jesus ong nira, "Yamo tang pamagpaita-itang mato-lid ong
talongan tang mga taw, piro gata-wanan tang Dios tang ga-tang ong popotokon mi.
Animan bantayan mi tang mga sadili mi, tenged ang importanti ong pama-dek tang mga
taw, makaerep ong pama-dek tang Dios.
16 "Ang Katobolan ni Moises ig ang mga sinolat tang mga propita, yay ang agtomanen
tang mga taw tegka ong pagkabot ni Juan ang Manigboniag. Impisa don, gatoldok da
tang Mo-yang Balitang natetenged ong inadian tang Dios. Ig ang tanan ang mga taw
dorong reges nirang tenled.†
17 Piro belag ta maning ang linipat da tang Katobolan. Maski malipat tang langit may
ang tanek, inding pisan malipat tang kage-leyan ang parti tang Katobolan."
18 Ganing pa si Jesus, "Mga belagan tang lali tang katawa na, oman mangatawa si
tanandia ta doma, loloang pangombabay tanandia. Ig ang mangatawa ong babay ang
binelagan, pangombabay ka."

Ang manggaden ig si Lazaro

19 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na, "May tatang manggaden ang paglambong ta
maralen ang lambong, ig yading masabor ang pamangan na kaldaw-kaldaw.
20 May tata kang malised ang aran na si Lazaro, ig romog ta igad tang sinangoni na. Si
Lazaro, lolopa-pak lamang ong may portan tang balay tang manggaden
21 para mapamangan maski ang inogat da lamang ang agpe-lek nira. Belag lamang ta
maning don, agpalengetan pa tanandia ta mga kiro, ig agsilakan nira tang mga igad na.
22 Mandian, napatay si Lazaro. Kinomit tanandia tang mga anghil ig ingkelan ang
pinatepad ong ni Abraham, don ong langit. Oman, napatay ka tang manggaden ig
limbeng ka.

---

* **16:8** "mga taw ang gailala ong nandia." Ong bitalang Grigo: mga ana tang kayagan

† **16:16** Poidi kang maliag yaning: Ig ang maraiteg ang taw yay ang ganga-led don.

23 “Don ong logar ang paragsilotan tang mga patay, pagpinitinsia ta mo-ya tang taw
ang asing manggaden. Simininga ra tanandia ig don ong alawid natorongan na si
Abraham ig si Lazaro ang pagtepadan.
24 Oman miniteg tang manggaden ang ganing, ‘Tatay ang Abraham! Mate-beka ong
yen! Tobolon mo kay si Lazaro ang ite-me na kay ong wi tang toldok na, pabawen na
kay tang dilako. Agliwaganong pisan ong apoy ang na!’
25 Piro ganing ong nandia si Abraham, ‘Anao, demdemen mong nagpagostoa ra ong
kaboi mo ong ta-paw tang kalibotan, ig si Lazaro poros kaliwagan tang nata-liban na.
Piro mandian, tanandia pangalipay tani, ig yawa atan pagpinitinsia.
26 Belag lamang ta sia, may bintang ang dorog kadalem ang galoang tarin ong
pagtetengan ta, agod ang tani indi ra mapaning atan ong nio, ig ang atan indi ra ka
mapaning tani ong yamen.’
27 “Animan ganing tang manggaden, ‘Mga maning ta si, Tatay ang Abraham, pagpak-
iloyo ong nio, papaningen mo kay si Lazaro ong balay tang tatayo.
28 Tenged may lima pang mga logodong poros lali. Tobolon mo kay patigayon si
Lazaro para pamanan na kay tanira. Itaben mapaning ka tanira tani ong logar ang nang
poros kaliwagan.’
29 Piro ganing ong nandia si Abraham, ‘Ong nira ra tang mga sinolat ni Moises ig mga
sinolat tang mga propita. Don da lamang tanira mamasi.’
30 Ganing tang manggaden, ‘Tatay ang Abraham, indi tanira mamasi don. Piro mga
may patay ang mambangon ig paning don ong nira, asia mamagtogat tanira tang mga
talak nira.’
31 Piro ganing si Abraham, ‘Mga indi tanira magparet ong mga sinolat ni Moises ig ong
sinolat tang mga propita, indi ka tanira magparet maski ong tatang patay ang naboing
moman.’ ”

17

Ang agpagalinan tang pagkatalak
(Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)

1 Ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Indi maimong indi komabot tang mga bagay
ang pagtokso ong mga taw ang magkatalak. Piro kailo ka tang taw ang agpagalinan ta
na.
2 Mga may taw ang magtokso agod magkatalak tang maski tata ong mga gege-ley ang
narin,* mo-ya pa ta-ketan da lamang tang likel na ta mabael ang bato, oman bontogan
ong laod.
3 Animan bantayan mi tang sadili mi!
“Mga magkatalak tang logod mo, samblengen mo. Ig mga magtogat tanandia,
patawaden mo.
4 Mga ong teled ta tang kaldaw pitong bisis tanandiang magkatalak ong nio, ig pitong
bisis kang magbalik ig mama-dol ta patawad, patawaden mo ka tanandia.”

Ang pagtalig ong Dios

5 Ganing tang mga apostolis ong Gino, “Papoirsaen mo kay tang pagtalig amen ong
Dios.”
6 Ig siminabat tang Gino, “Mga may pagtalig mi ang maski pario ra lamang ong
alibotod tang mostasa† tang kabael na, poidi amo rang maning ong mabael ang papa
ta ayong na, ‘Bonlokon mo tang sadili mo ig loma-teda ong talsi,’ ig sia magtoman ong
nindio.”

* **17:2** “maski tata ong mga gege-ley ang narin.” Maliag yaning mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ta nem obin dibabak ong pama-dek ta doma. † **17:6** Ang alibotod tang mostasa, kage-ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak.

Ang obigasion tang torobolon

7 Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, tata ong nindio may torobolon nang pagarado ong
bokid, obin pagsagod tang mga karniro. Mandian, pag olik tang torobolon mo magalin
ong bokid, aningen mo bato, ‘Tania ra! Mamangana kang lagi!’
8 Simpri, aningen mo, ‘Simpanen mo tang yapono! Oman, mapanimarā, sirbiano nio
tani mintras pamangano. Ba-loa ra mamangan mga mataposo.’
9 Bato, pasalamatan mo pa tang torobolon mo tenged nagparet tanandia ong nio?
Indi!
10 Maning ka ta si ong nindio, matoman mi ngani tang tanan ang sinobol ong nindio,
maning amo, ‘Yami, mga torobolon ami lamang. Bindoat amen lamang tang mga
obligasion amen.’ ”

Pinao-ya ni Jesus tang tampolok ang liproso

11 Ong pagpanaw da Jesus paning ong Jerusalem, don tanira simina-lib ong lindiroan
tang Samaria ig Galilea.
12 Asing te-led da tanira ong tatang bario, binagat si Jesus ta tampolok ang taw ang
may masit nirang liproso. Ig tenged ong masit nira, siminareng tanira ong alawid.
13 Namansiteg tanirang ganing, “Maginong Jesus! Mate-beka ong yamen!”
14 Asing itaen tanira ni Jesus, ganing tanandia, “Panaw amo ra ig ipaita mi tang
sinangoni mi ong mga padi.”‡
Ig mintras papanaw pa tanira, namago-ya ra ig nanlimpio ra tang olit nira.
15 Pagaita tang tata ang nago-ya ra tanandia, nagbalik tanandiang giteg ang pagdayaw
ong Dios.
16 Diminagpa ong may kakayan ni Jesus ig nagpasalamat. Mandian, ang taw ang na
taga Samaria.§
17 Oman ganing si Jesus ong mga aroman na, “Tampolok tang pinao-yao. Ang siam
ong ayra ta?
18 Angay anday domang nagbalik ig nagdayaw ong Dios, poira lamang ong taw ang
nang belag ta Judio?”
19 Oman ganing si Jesus ong nandia, “Kendenga ig panawa ra. Ang pagtalig mo tang
nagpao-ya ong nio.”

Mga maggaem da tang Dios bilang adi
(Mateo 24:23-28, 37-41)

20 Tatang kaldaw sine-ma si Jesus tang mga Pariseo mga tanopa magimpisang
maggaem tang Dios ong kalibotan bilang adi. Siminabat si Jesus ang ganing, “Mga
magimpisa rang maggaem tang Dios ong kalibotan, anday pasinial ang itaen tang mga
mata ta.
21 Anda kay maganing, ‘Telekan mi! Asia ra!’ obin ‘Asi ka!’ Tenged ong kamatodan,
nagimpisa rang paggaem tang Dios ong mga popotokon tang mga taw ang pamagtalig
ong nandia.”
22 Oman ganing tanandia ong mga sinagpan na, “Komabot tang timpo ang maildaw
among maita maski tata ong mga kaldaw ang yo, ang Ana ta Taw, paggaem da bilang
adi. Piro indi itaen mi sia.
23 Animan mga may maganing ong nindio, ‘Telekan mi! Asia ra tanandia!’ obin ‘Way!
asi ka!’ indi amo paning don. Indi amo tomabid.
24 Tenged mga yo, ang Ana ta Taw, magbalik da, ang itaen mi don midio koldap ang
golpi ra lamang mangayag magalin ong tatang dobali tang langit tegka ka ong dobali.

‡ **17:14** Ang masit ang “liproso” tatang masit ong olit ang panalid. Asing tokaw ang mga liproso agbawalen ang malenget ong domang mga taw. Animan ang mga padi tang magpamatod ang nago-ya ra tanira ig poidi rang magiga-pen ong mga taw. § **17:16** Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Samaria.”

25 Piro ba-lo mainabo narin, kaministiran ang magpinitinsiao kang lagi ta dorog
kaliwag ig pangindiano tang mga taw ong timpong na.
26 Ang agboaten tang mga taw ong timpong magbaliko, magkapario tang asing timpo
pa ni Noe.
27 Ong timpong asi, anday domang aggintindien tang mga taw kondi pamamangan ig
pamanginem, pamangatawa ig agpakatawa, asta ra lamang ong kaldaw ang siminay da
Noe ong mabael ang barko ang aggoyan ta arka. Pagatay nira don, namā ig nangapatay
tang tanan ang nangabo-wan.
28 Maning ka ta si asing timpo pa ni Lot. Pamamangan tang mga taw, pamanginem,
pamamakal, pamagpabakal, pamagloak ig pamagpa-deng ta balay.
29 Piro asing kaldaw ang da Lot nagalin da ong Sodoma, kiminoran ta apoy ig mga
batong makinit, ig lobot ang nangasirok tang tanan ang nangabo-wan.*
30 Maning ka ta si ong timpong magbaliko. Ang mga taw, anda enged ay kalaom nira
ang komaboto ra.
31 "Ong oras ang asi, mga may taw don ong loa tang balay na, dapat indi ra tenled ong
balay na para komiten tang mga kagamitan na. Ya ka mga may taw don ong bokid, dapat
indi ra ka molik para mangomit ta maski onopa.
32 Demdemen mi tang makaeled ang nainabo ong katawa ni Lot asing minalied
tanandia.
33 Ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan, tanandia
tang malipatan tang kaboi na. Piro ang taw ang simpan dang malipat tang kaboi na,
tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan.
34 Agganingo ong nindio, mga māton ang labi tang pagbaliko, ig mga may doroang taw
ang lolbog ong tanga katrian, ang tambilog e-lan ong langit ig ang tambilog bo-wanan.
35 Obin mga may doroa nga babayan ang pagkatodan ang panlebek, e-lan ong langit
tang tambilog ig ang tambilog bo-wanan ka.
36 [Obin mga may doroang laling pamagobra ong bokid, ang tambilog e-lan ong langit,
ig ang tambilog bo-wanan ka.]†"
37 Piro ganing tang mga sinagpan ni Jesus, ang nane-ma ong nandia, "Ong aypa
mainabo, Gino?" Siminabat si Jesus ong tatang sarabien. Ganing tanandia, "Mga aripa
tang mga ogak pamagolag, don toga tang ayep ang patay."

18

Ang palimbawa natetenged ong babay ang balo ig ang osgado

1 Oman inistoria ni Jesus tang palimbawang na ong mga sinagpan na para magtoldok
ong nira ang dapat pirming mangadi ig indi manlobay tang nem nira.
2 Ganing si Jesus, "Ong tatang lansangan may osgado ang anday eled na ong Dios ig
anday taw ang aggalangen na.
3 Ong lansangan kang asi may tatang babay ang balo ang pirming balik-balik ong
osgadong asi ang pama-dol ta tabang tenged pandegdeg ono ong nandia tang kakontra
na.
4 Primiro, indi galiliag ang tomabang tang osgado, piro ong kaboayan, ganing tanan-
dia ong sadili na, 'Maski indio geldan ong Dios ig indio paggalang ong mga taw,
5 mo-ya pa tabangano ra lamang tang babay ang na ong kaso na. Magamo! Pirming
pagbalik-balik ta! Madalio rang mabeyeg.' "
6 Ig ganing tang Gino, "Ta, naba-yan mi ra tang inaning tang malain ang osgado, ang
tabangan na tang balo.

* **17:29** Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29. † **17:36** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

7 Mandian, ang Dios pa bato tang indi tomabang ong mga pinilik na? Mga gogoy tanira
ong nandia kaldaw may labi, pabaya-bayan na bato tanira?
8 Ganingo ong nindio, tabangan nang lagi tanira ong problima nira. Piro pag baliko
tarin ong kalibotan, may itaeno batong mga taw ang pamagtalig pa ong yen, ang Ana ta
Taw?"

Ang palimbawa natetenged ong Pariseo ig ang manigtokot ta bois

9 Mandian, may mga taw don ang pabetang nira ong sadili nira tanira ono mato-lid, ig
ang pama-dek nira ong doma dorog kadibabak. Animan inistoria ong nira ni Jesus tang
palimbawang na.
10 "May doroang taw ang napaning ong Timplo para mangadi. Ang tata Pariseo ig ang
tata manigtokot ta bois.
11 Ke-deng tang Pariseo ig memene-mene ang pangadi ang ganing, 'Dios, pagpasalam-
ato ong nio ang yo belago ta pario ta domang taw ang takawan, dayador ig pangom-
babay, ig belago ta pario tang manigtokot ta bois ang asi.*
12 Pagpaletemo† ta madoa ong teled ta tang dominggo, ig pagbolontado ta tampolok
ang porsinto ong tanan ang gitaeno.'
13 Piro ang manigtokot ta bois, ke-deng lamang ong alawid-lawid. Inding pisan
sisingara ong dibabaw, kondi agdēnan na lamang tang debdeb na ig pangadi ang ganing,
'Ampoanong Dios, mate-beka ong yen ang tatang mapinagtalaken.' "
14 Ig ganing pa si Jesus, "Agganingo ong nindio, ang manigtokot ta bois ang asi, yay
ang minolik ang binilang dang mato-lid ong pama-dek tang Dios, ig belag tang Pariseo.
Tenged ang pagpalawig tang sadili na, ipababak. Ig ang pagpababak, tanandia tang
ipalawig."

Binindisionan ni Jesus tang mamola
(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

15 Tatang kaldaw may mga taw ang pamagekel tang mga ana nirang gege-ley ong ni
Jesus para pabindisionan nira. Asing itaen narin tang mga sinagpan na, sinambleng
nira tang mga taw.
16 Piro pinalenget ni Jesus ong nandia tang mga sinagpan na ig ganing, "Pabayan mi
lamang ang palenget ong yen tang mga mola. Indi bawalen mi. Tenged ang mga taw
ang pario ong mamolang narin, yay ang mabilang ong inadian tang Dios.
17 Tandan mi narin: Ang maski sinopa, mga indi tanandia magpasakep ong gaem tang
Dios pario ta tatang mola, asia indi enged tanandia mabilang ong inadian na."

Ang laling manggaden
(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

18 May tatang pangolokolong Judio ang nane-ma ong ni Jesus ang ganing, "Maistro,
yawa mo-yang taw. Onopay masinlong boateno para marisibio tang kaboing anday
kataposan?"
19 Ganing si Jesus ang siminabat, "Angay aggoyano nio ta mo-ya? Ang Dios lamang
tang mo-ya.
20 Gata-wanan mo ra tang ga-tang ong Katobolan: 'India mangombabay, india
mamatay ta taw, india manakaw, india magtistigo ta bo-li, ig galangen mo tang tatay
may ang nanay mo.' "
21 Ganing ka tang lali, "Ang tanan ang asia agtomaneno ra ka mimpisang ge-leyo pa."
22 Pagabasi ta si ni Jesus, ganing tanandia, "Tanga bagayan da lamang tang korang
ong nio. Ipabakal mo tang tanan ang pagkabetang mo, oman ang bayad na i-dol mo ong

* **18:11** Ong pama-dek tang mga Pariseo, malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang mga narin pamagsirbi ong gobirno Romano ig midio agtraidoron nira tang kasimanoa nirang mga Judio. † **18:12** "Pagpaletem." Mga ong Tagalog, "nag-aayuno."

mga malilised. Mga boaten mo sia, magkatinira ta manggad ang tinagana tang Dios don
ong langit. Pagatapos, magbalika ig tomabida ong yen."
23 Piro pagabasi ta si tang lali, pinongawan tanandia ta mo-ya tenged dorong manggad
na.
24 Asing itaen ni Jesus ang dorog kapongaw tang taw ang asing manggaden, ganing
tanandia, "Kaliwag ang ma-led ong inadian tang Dios tang taw ang manggaden!
25 Mas madali pa nganing tenled tang tatang kamilio ong boloat tang singgoay kaysa
tatang taw ang manggaden ang tenled ong inadian tang Dios."
26 Nane-ma tang mga nangabasi tang binitala ni Jesus, "Mga maning don, sinopa
enged tang malibri?"
27 Siminabat si Jesus, "Na indi maboat ta taw, piro belag ta maliwag ong Dios. Tenged
anday imposibli ong Dios."
28 Minitala si Pedro, "Yami, bino-wanan amen tang mga pamalay-balay amen para
tomabid ong nio."
29 "Ee, kaman," ganing si Jesus, "ig narin tang matod: Ang sinopay nagbo-wan tang
balay na, ang katawa na, mga logod na, mga ginikanan na obin mga ana na para
mapagsirbi ong Dios ong inadian na,
30 ang taw ang asi indi maimong indi oldan ta doro-dorong balet mandian ong kaboi
na tarin, ig ong dobaling kaboi oldan pa ta kaboing anday kataposan."

Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na (Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

31 Oman pinabelag ta ge-ley ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na ong mga
taw tenged may ibeg na si ong nira. Ganing si Jesus, "Tandan mi. Mandian agpaning ita
ra ong Jerusalem, ig mainabo ra don tang mga bagay ang sinolat tang mga propita asing
tokaw natetenged ong yen, ang Ana ta Taw.
32 Yintrigao ong gaem tang mga belag ta Judio. Insoltono nira, paeyakeno ig olakan.
33 Latigono pa nira ba-lō patayen. Piro ong ya-long kaldaw maboiong moman."
34 Piro indi naintindian tang mga sinagpan na. Andang pisan ay kalibotan nira tang
maliag nang yaning, tenged midio may pagdapa pa ong mga kinaisipan nira.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang boray (Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

35 Asing gingabot da si Jesus ong siodad tang Jerico, may tatang taw ang boray ang
lolopa-pak don ong binit tang dalan ang pagpalimos.
36 Asing ba-yen nang pamansita-lib tang dorong taw, nane-ma tanandia mga onopa
tang gainabo.
37 "Tata-lib si Jesus ang taga Nazaret," ganing tanira.
38 Ig dayon ang miniteg tang boray, "Jesus, Inampo ni David!‡ Mate-beka ong yen!"
39 Sinambleng tanandia tang mga taw ang don ong tokawan, piro mas sinodoan na pa
enged tang iteg na ang ganing, "Inampo ni David! Mate-beka ong yen!"
40 Siminareng si Jesus ig nanobol ang e-lan tang boray ong nandia. Pagalenget tang
boray, sine-ma tanandia ni Jesus,
41 "Onopa tang galiliagan mong boateno ong nio?" Siminabat tanandia, "Magino,
galiliago rin ang maita!"
42 Ig ganing si Jesus ong nandia, "Yawa, maitā ra! Ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong
nio."

‡ **18:38** "Inampo ni David" tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Telekan ka ong Bokabolario.

43 Lagi-lagi naita ra tang boray. Oman siminabid tanandia ong ni Jesus ang dorong
pasalamat na ig pagdayaw ong Dios. Asing itaen narin tang mga taw, namagdayaw da
ka tanirang tanan ong Dios.

19

Si Jesus ig si Zaqueo

1 Na-led da si Jesus ong lansangan tang Jerico ig nagpadayon tang panaw na.
2 Don may tatang manggaden ang pangolokolo ong mga manigtokot ta bois, ang aran
na si Zaqueo.
3 Si Zaqueo, dorong kaliag nang itaen si Jesus mga sinopa tanandia. Piro indi itaen na
tenged ong kadodoron ta taw, ig tanandia dibabak ang taw.
4 Animan ang bindoat na, nanikad tanandiang napatokawan ig kimina-yat ong tatang
mabael ang ayong aggoyan ta sikomoro para itaen na si Jesus mga toma-lib don.
5 Pagakabot ni Jesus ong toga tang ayong asi, simininga tanandia ig ganing, "Zaqueo,
tomaboana kang lagi. Kaministiran dono domayon ong balay mo mandian."
6 Nagaporang siminaboan si Zaqueo ig dorong kalipay nang nagrisibi ong ni Jesus ong
balay na.
7 Piro namagmoro-moro tang tanan ang nangaita. Ganing tanira, "Angay don
tanandia dadayon ong balay ta tatang mapinagtalaken?"*
8 Mandian, asing don tanira ong balay, kimindeng si Zaqueo ig ganing ong Gino,
"Magino, maning ta na tang boateno. Ang katengan tang manggado i-dolo ong mga
malilised. Ig mga may atan ang nadayano, doblieno ta epat tang ibaliko ong nira."
9 Ig ganing ong nandia si Jesus, "Nalibri ra mandian tang mga taw tarin ong pamalay-
balay ang na. Tenged ang taw ang na, tata ka ong mga inampo ni Abraham ang midio
ganga-ngi ta dalan.
10 Ig yo, ang Ana ta Taw, napaningo tarin ong kalibotan para dilemeno ig ilibri tang
mga taw ang ganga-ngi ta dalan."

Ang palimbawa natetenged ong koartang bolawan
(Mateo 25:14-30)

11 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na, ig inistoria na tang tata pang palimbawa ong
mga nangabasi ong na-kaw ang mga binitala na. Sinayod na narin tenged alenget da
tanira ong Jerusalem, ig ang kalaom tang mga taw magimpisa ra tang paggaem tang
Dios bilang adi.
12 Ganing si Jesus, "May tatang prinsipi ang nagbiahi ong alawid ang banoa para
boaten tanandiang adi tang pinagalinan na. Oman dayon ang molik ong banoa na.
13 Piro ba-lo tanandia nagalin, ginoyan na tang tampolok ong mga torobolon na, ig
inintrigan na ta tag talele-ta nirang koartang bolawan.† Ganing tang prinsipi ong mga
torobolon na, 'Ipapanaw mi sia ong nigosio mintras andao tarin.'
14 Mandian, ang prinsiping asi inding pisan maliliagan tang mga kasimanoa na.
Animan pinapaning kang lagi nira tang domang mga kasimanoa nira don ong paningan
tang prinsipi para aningen nira tang kalawigan ang adi don ang indi tanira maliag ang
magimong adi nira tang prinsiping asi.
15 "Piro bindoat ka enged tanandiang adi nira, oman minolik da tanandia. Pagakabot
na, pinampagoy na tang mga torobolon ang inintrigan na tang mga koartang bolawan
para mata-wanan na mga pirapa tang naganansia tang kada tata.

---

* **19:7** Ong pama-dek tang dorong mga Judio, malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang mga narin pamagsirbi ong gobirno Romano ig midio agtraidoron nira tang kasimanoa nirang mga Judio. † **19:13** Ong bitalang Grigo "mina," bali sol da ta tatang trabahador ong teled ta tolong bolan.

16 Napalenget tang primirong sindolan na ig ganing, ‘Magino, ang koartang inintriga
mo ong yen, nagimo rang tampolok.’
17 “ ‘Mo-ya!’ ganing tang ba-long adi. ‘Mo-yāng torobolon! Yawa, nataligana ong ge-ley
ang bagay. Mandian boatena ra yen ang gobirnador ong tampolok ang siodad.’
18 “Napalenget ka tang yadoang torobolon ig ganing, ‘Magino, ang koartang inintriga
mo ong yen, nagimo rang lima.’
19 “Ganing tang adi, ‘Mo-ya! Yawa, boatena ka yen ang gobirnador ong lima nga
siodad.’
20 “Oman napalenget tang tata pang torobolon ig ganing, ‘Magino, nani tang koarta
mong bolawan. Binongoto ta ta-leng ig sinaloko ta mo-ya.
21 Geldano ong nio tenged yawa maigpit ang taw. Agkomiten mo tang ganansia tang
binedlayan ta doma, ig maski belag ta yawa tang nagloak, aggayegen mo.’
22 “Ganing tang adi ong nandia, ‘Anday kointa mong torobolon! Ang inaning
mong asia, yay ang magosgar ong nio! Gata-wanan mo palang maigpito, ig ganinga
agkomiteno tang ganansia ig ang pa-bat maski belag ta yo tang nagbedlay.
23 Angay indi bino-log mo ong bangko tang koartao, agod mga mabaliko, makomito
asta ang tobo na?’
24 Oman ganing tang adi ong mga pamansi-deng don, ‘Komiten mi ong nandia tang
koartang bolawan ig i-dol mi ong torobolon ang naganansia ta tampolok.’
25 [‘Magino,’ ganing tanira. ‘Tanandia may tampolok na rang koartang bolawan!’]
26 Siminabat tang adi, ‘Agganingo ong nindio, ang kada tata ang mataligan, oldan pa.
Piro ang indi mataligan, maski ang ge-ley lamang ang inintriga ong nandia, sia komiten
pa ka enged ong nandia.
27 Ig natetenged pa ka ong mga taw ang indi nangaliliag ang yo tang magimong adi
nira, e-lan mi tarin ig pamatayen mi ong talongano.’ ”

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Asing pagatapos ni Jesus ang nagistoria tang palimbawang asi, napatokawan
tanandia ong pagpanaw nira tomakat ong Jerusalem.
29 Asing gingabot pa lamang tanira ong mga bario tang Betfage may Betania, ong
bokid ang aggoyan ta Bokid tang Kaoliboan,‡ pina-kaw ni Jesus tang doroang mga
sinagpan na.
30 Ganing tanandia ong nira, “Paning amo don ong dadaton ang bario. Ong pagteled
mi, asia itaen ming lagi don tang tatang asnong agkeke-ked. Ang asnong asi mola pa,
indi pa gatayan ta taw. Obaden mi ig e-lan mi tarin ong yen
31 Mga may mane-ma ong nindio ang angay aggobaden mi, aningen mi lamang, ‘Na
kaministiran tang Gino.’ ”
32 Animan namampanaw da tang doroang sinagpan na ig kinabotan ka kaman nira
tang asnong asi, pario ong inaning ong nira ni Jesus.
33 Asing aggobaden da nira, sine-ma tanira tang may nandia, “Hoy! Angay aggobaden
mi sia?”
34 Siminabat tang doroa, “Kaministiran tang Gino.”
35 Ingkelan nira ong ni Jesus tang asno ig matapos ang dinamdaman nira tang boko-
boko na tang mga lambong nirang panta-paw, siminay da si Jesus.
36 Mintras tata-lib si Jesus ang tatay ong asno, pamaglatag ka tang mga taw tang mga
lambong nirang panta-paw ong dalan para panawan na, bilang padengeg ong nandia
pario ta tatang adi.

‡ **19:29** Ang borak tang ayong “olibo” magang borak ta sirgoilas.

37 Asing alenget da si Jesus ong Jerusalem, ong dalan ang pababak ong Bokid tang
Kaoliboan, kadoro-doroan da tang mga sinagpan§ na. Dorong pisan ang kalipay nira ig
pamansiteg tanirang tanan ang pamagdayaw ong Dios tenged ong mga makabebereng
ang mga bagay ang inita ra nira.
38 Ganing tanira, "Dayawen tang ading kiminabot mandian ang sinobol tang Dios!*
Kao-yan ong langit! Dayawen tang Dios!"
39 Ganing ong ni Jesus tang pirapang Pariseong don ong kayadian, "Maistro, sam-
blengen mo tang mga sinagpan mo!"
40 Piro siminabat si Jesus, "Agganingo ong nindio, mga magipes tanira, maski ang mga
bato ya ray mamansiteg ang mamagdayaw ong yen."

Ini-yakan ni Jesus tang Jerusalem

41 Asing alenget da si Jesus ong siodad ig gatorongan na ra, ini-yakan na tang
Jerusalem.
42 Ig ganing tanandia, "Ay yamong mga taga Jerusalem! Mga nata-wanan mi ka rin
lamang ong kaldaw ang na mga onopa tang mapagtorol ta kao-yan ong banoa mi!
Piro impisa mandian midio may pagdapa ong mga kinaisipan mi agod indi amo ra
mangaintindi.
43 Komabot tang kaldaw nga ang logar mi palibotan tang mga kasoay mi, ig a-lawan
amo nira ong dobali may dobali agod anda rang pisan ay malapotan mi.
44 Yamong tanan atan ong teled, patayen amo nira ig lobot nirang gebaen tang siodad
mi may ang alalawig ang mga padir na. Anda enged ay mabo-wan ong mga batong
pamagtara-paw ta-pawan ang asia. Tenged indi inintindi mi tang pagkabot tang Dios
para ilibri amo."

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo
(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Pagakabot nira ong Jerusalem, siminled si Jesus ong Timplo ig pinalayas na tang
tanan ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda don.†
46 Ganing tanandia ong nira, "Ga-tang ong Sagradong Kasolatan, ang balay tang Dios
logar ang parangadian.‡ Piro yamo, bindoat mi rang paragsirimetan ta mga takawan!"§
47 Kaldaw-kaldaw, pagtoldok si Jesus ong Timplo. Ang mga pangolokolo ong mga
padi, ang mga manigtoldok tang Katobolan, asta ang mga pangolokolo ong banoa,
pamagdilem ta midios agod mapapatay nira si Jesus.
48 Piro anday naboat nira tenged pisan ang gangawili tang tanan ang taw ang mamasi
ong nandia.

20

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus
(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

1 Tatang kaldaw, mintras pagtoldok si Jesus ong mga taw don ong Timplo ig pagpatako
tang Mo-yang Balitang nagalin ong Dios, pinalengetan tanandia tang mga pangoloko-
long padi may ang mga manigtoldok tang Katobolan, aroman ka nira tang mga mepet
tang banoa.
2 Ganing tanira ong ni Jesus, "Yaning mo ong yamen onopay podir mong magboat tang
mga bagay ang na tarin ong Timplo. Sinopa tang nagtorol ong nio tang podir ang asia?"

§ **19:37** Ang mga "sinagpan" ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. * **19:38** Salmo 118:26 † **19:45** Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi. ‡ **19:46** Isaias 56:7 § **19:46** Jeremias 7:11

3 Ganing si Jesus ang siminabat, “Te-maen amo ka yen. Sabateno nindio.
4 Ong aypa nagalin tang podir ni Juan para magboniag? Ong Dios bato obin ong taw?”
5 Ig namagampang-ampang tanira mga onopay isabat nira. Ganing tanira, “Mga maning ita ‘nagalin ong Dios,’ maning ka tanandia ong yaten ‘Oman, angay indi amo namagparet ong ni Juan?’
6 Piro mga maning ita ‘nagalin ong taw,’ banggilen ita tang tanan ang taw. Tenged pamagparet tanirang si Juan propita tang Dios.”
7 Animan siminabat lamang tanira ang ganing, “Indi ami gatako.”
8 Ig ganing si Jesus ong nira, “Mga maning don, indio ka magbeg ong nindio mga ong aripa pagalin tang yen ang podir ang magboat tang mga bagay ang na.”

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador (Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

9 Oman inistoria ni Jesus ong mga taw tang palimbawang na. “May tatang taw ang nagloak ta mga obas* ong tanek na. Pagatapos, inintriga na tang kaobasan ong mga agsador, ba-lo tanandia nagbiahi ong alawid ang logar ig nagboay don.
10 Asing timpo rang igparangalap, sinobol na tang tatang torobolon na para mangomit tang parti na. Piro pagkabot don, binogbog tang mga agsador tang torobolon ang asi ig pinaolik nirang anday ekel na.
11 Oman nanobol si tang may nandia ong tata pang torobolon na. Piro binogbog si ka nira tang torobolon ang na, pinaeyak ig pinaolik kang anday ekel na.
12 Mandian, nanobol pa ka enged tang may nandia ong ya-long torobolon na. Narin sinibatan nira, tapos sinolmon ong loa tang kaobasan.
13 Oman ganing tang may nandia ong sadili na, ‘Onopa bato tang boateno? Mo-ya pa sigoro, ang palanggao ang anao ra lamang mismo tang tobolono don. Balampa galangen nira tanandia.’
14 Piro asing itaen tang mga agsador tang ana nang gingabot da, ganing tanirang namagampang-ampang, ‘Asia ra tang manonobli! Patayen ta tanandia agod magimong yaten da tang kaobasan ang na.’
15 Animan dinep ang lagi nira tanandia, ginoyodan ong loa tang kaobasan ig don pinatay.
“Mandian,” ganing si Jesus, “onopa bato tang boaten tang may nandia tang kaobasan ong mga agsador ang asi?
16 Ang boaten na, molik tanandia ig pamatayen na ka tanira! Oman yintriga na si ong doma tang kaobasan na.”
Pagabasi tang mga taw, ganing tanira, “Balampa ra lamang anda kay mainabong maning ta si!”
17 Pina-dekan tanira ni Jesus ig ganing, “Mga maning don tang agganing mi, onopa bato tang maliag yaning tang ga-tang ang narin ong Sagradong Kasolatan:
‘Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng tang balay,
yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian ong tanan ang batong pagpabaked tang balay.’†
18 Ang mabegtak ong batong narin, malapik-lapik. Ig ang mabegtakan ta sia, maremek-remek ang enged!”‡

Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois (Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

---

* **20:9** Ang mga “obas,” mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. † **20:17** Salmo 118:22 ‡ **20:18** Isaias 8:14-15

19 Ang kaliliagan tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga pangolokolo ong
mga padi, don ang lagi depen da nira si Jesus, tenged naintindian nirang tanira tang
agpataman tang palimbawang asi. Piro gengeldan tanira ong mga taw.
20 Animan namagelat kang lagi tanira ta timpo. Nanol tanira ta pirapang taw
ang magpaita-itang pamagdilem ta kamatodan, agod depdepen nira si Jesus ong mga
pamitala na, oman dayon dang idimanda nira ong gobirnador.
21 Ganing tang mga sinolan ang asi ong ni Jesus, "Maistro, gata-wanan amen ang poros
matod tang agbibitala mo ig agtotoldok mo. Pario tang pagpama-dek mo ong tanan, ig
agtotoldok mo lamang tang kamatodan natetenged ong kaliagan tang Dios ang boaten
tang mga taw.
22 Animan, mga ong nio, sigon ong Katobolan ta, tama ka bato ang itang mga Judio
magbayad ta bois ong Adi tang Roma§ obin indi?"
23 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nirang malain. Animan ganing ong nira,
24 "Ipaita mi ong yen tang tanga koartan. Ninopang itsora ig aran tang nasolat atan?"
"Ang Adi tang Roma," tang sabat nira.
25 Ig ganing si Jesus, "Mga maning don, i-dol mi ong adi tang para ong adi, ig i-dol mi
ong Dios tang para ong Dios."
26 Animan indi nadep nira si Jesus ong mga pamitala na ong talongan tang mga taw.
Ig ong kabereng nira ong sabat ni Jesus, nagipes da lamang tanira.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga patay (Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 Oman, may atan kang mga Saduseo ang namampaning ong ni Jesus para mane-ma.
Tanira tatang sikta tang mga Judio ang indi pamagparet ang maboing moman tang mga
patay.
28 Ganing tanira ong ni Jesus, "Maistro, may tobol ang sinolat ni Moises para ong yaten
ang ganing, mga mapatay tang lali ang anday ana nira tang katawa na, ang logod tang
lali dapat katawaen na tang babay ang asing nabalo, agod magkatinir tanira ta ana para
ong laling napatay.*
29 Mandian, may pitong mamaglogod ang poros lali. Nangatawa tang kakan ig
napatay ang anday ana nira.
30 Oman ang yadoang logod nangatawa ong babay ang nabalo, piro napatay si kang
anday ana nira.
31 Maning ka ta si tang nainabo ong ya-lo, sa-sad ong yapito. Ang pitong mamaglogod,
napangatawa ong babay ig poros nangapatay ang anday ana nira.
32 Asing ori ra, ang babay napatay ka.
33 Mandian, ong oring kaldaw, mga boien ang moman tang mga patay, sinopa ong
nirang pito tang magimo sing katawa tang babay? Tenged tanirang tanan nagimong
katawa na."
34 Ganing si Jesus ang siminabat, "Tarin ong kalibotan ang na, pangatawa ig
agkatawaen tang mga taw.
35 Piro ang mga lali ig mga babay ang magapil ong mga dapat ang boien ang moman
agod e-lan ong dobaling kaboi, indi ra tanira mamagkaratawan.
36 Indi ra ka tanira mangapatay tenged pario ra tanira ong mga anghil. Tanira mga
ana tang Dios, tenged binoi tanirang moman.

---

§ **20:22** Ang Adi tang Roma aggoyan ta "Emperador" ong Tagalog. Mga ong bitalang Grigo, "Cesar". * **20:28** Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6.

37 Si Moises mismo nagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Tenged ong
istoria nang natetenged ong dibabak ang papa ta ayo, ginoyan na tang Gino ta 'Dios ni
Abraham, Dios ni Isaac, ig Dios ni Jacob.'†
38 Piro ang Dios, belag ta Dios tang mga patay. Tanandia Dios tang mga boi. Ig ong
pama-dek tang Dios boi tang tanan ang taw."
39 Ganing tang domang mga manigtoldok tang Katobolan don, "Maistro, kasinlo tang
sabat mong asia!"
40 Ig anda ray mangas ang mane-mang moman ong nandia.

Ang maliag yaning tang titolong "Inampo ni David"
(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

41 Ganing ong nira si Jesus, "Monopa maning tang mga taw nga ang Cristo‡ Inampo ni
Ading David?
42 Si David mismo tang naganing ong libro tang mga Salmo,
'Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:
Komaronga ong yen ang to,
43 asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.'§
44 Mandian, mga 'Gino' tang ginoy ni David ong Cristo, monopa maning tang mga taw
ang tanandia inampo ni David?"*

Magandam ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

45 Mintras pamamasi pa tang dorong taw ong ni Jesus, ganing tanandia ong mga
sinagpan na,
46 "Magandam amo ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises. Dorong kalipay
nirang magpanaw-panaw ang paglambong ta marimaboat. Ig doro kang kaliliag nirang
salodoan tang mga taw ong plasa. Mga ong simban ig ong mga kombida, ang kaliliagan
nira, komarong ong masisinlong kalarongan ang para ong mga importanting taw.
47 Agkalawen nira tang mga pagkabetang tang mga babay ang balo, asta ang balay
nira. Oman pamagpaita-ita ang tanira moro-ya ong pagpangadi nira ta dorog kaboat
ong talongan tang mga taw. Animan magimong mas mabelat pa tang silot ong nira!"

21

Ang bolontad tang babay ang balo
(Marcos 12:41-44)

1 Don pa ka si Jesus ong Timplo. Pagpa-dek na, inita na tang mga manggaden ang
pamagbo-log tang mga bolontad nira ong beretangan ta koarta.
2 May inita na kang tatang babay ang balo ang dorog kalised ang nagbolontad ta
doroang sinsilio.
3 Ganing si Jesus, "Ong kamatodan, ang babay ang asia tang nagbolontad ta mas
mabael pa ong nirang tanan.
4 Tenged tanira, ang sindol nira ang gasobra ra lamang ong kaministiran nira. Piro
ang balong na, maski malised lamang, sindol na pa tang tanan ang para ong pangaboian
na."

---

† **20:37** Na tang inaning ni Moises asing naboay dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6. ‡ **20:41** "Cristo." Ya kay ang "Mesiyas." Telekan ong Bokabolario. § **20:43** Salmo 110:1 * **20:44** Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing "yen ang Gino."

Natetenged ong pagdistroso tang Timplo
(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

5 Agpagampangan tang doma ong mga sinagpan ni Jesus tang Timplo. Kasisinlo ono
tang mga mababael ang batong ginamit don, asta ang mga dikorasion na ang sindol tang
mga taw. Animan ganing si Jesus,
6 "Ang mga gitaen ming asia, komabot tang timpong anda enged ay mabo-wan ong
mga batong pamagtara-paw ta-pawan ang asia. Mangapegnak ang tanan!"*

Ang kaliwagan ang komabot
(Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13)

7 Nane-ma tanira ong ni Jesus, "Maistro, tanopa mainabo tang inaning mong mapeg-
nak tang Timplo? Ig onopay mga pasinial mga alenget dang mainabo tang mga bagay
ang asia?"
8 Siminabat si Jesus ang ganing, "Magandam amo agod indi amo maloko ta maski
sinopa. Tenged yading mamansikabot ang magekel tang arano, ig kada tata magpailala
ang maning, 'Yo tang Cristo!' ig 'Kiminabot da tang oras!' Indi amo enged mamagparet
ong nira.
9 Indi amo mangelba mga mabalita amo ta mga gira ig mga golo. Ang mga bagay ang
na kaministiran ang mainabo, piro belag pa ta sia tang kataposan tang kalibotan."
10 Ig ganing pa tanandia, "Mamaggiran tang mga nasion ig mamagkorontran tang
mga inadian.
11 Manlinog ta dorog kapoirsa, ig mangapatay tang mga taw ong kada logar tenged
ong letem ig ong mga masit. May makaeled ang mga bagay ig makabebereng ang mga
pasinial ang itaen ong langit.
12 "Piro ba-lo mainabo tang tanan ang asi, depen amo ig papagpinitinsiaen tenged
lamang ong pagto mi ong yen. E-lan amo ong mga osgado ig prison amo nira. Ig
natetenged ka ong pagto mi ong yen, patalongaen amo ka nira ong mga adi ig ong mga
gobirnador.
13 Ig don ya ray ang oras ang mapagpamatod amo ong nira tang natetenged ong yen.
14 Piro i-tang ming lagi ong isip mi ang indi amo magpalibeg tang kolo mi mga monopa
tang pagdipinsa mi ong sadili mi.
15 Tenged yo tang magtorol ong nindio ta kinata-wanan ig kaosayan ang somabat ong
nira, agod indi amo kontraen obin soplaken ta maski sinopa ong mga kasoay mi.
16 Ang mga ginikanan mi, mga logod, mga kaparintian ig mga tangay mi, yay ang
magtraidor ong nindio ig magintriga ong osgado. Ig ang doma ong nindio ipapatay ang
enged.
17 Asilagan amo tang tanan tenged ong pagto mi ong yen.
18 Piro maski maning don, ta-lingan amo pa enged tang Dios agod maski ang tang naet
ong boa mi indi ma-lek.
19 Animan agoantaen mi lamang tang tanan ang asia agod marisibi mi tang kaboing
anday kataposan."

Natetenged ong pagdistroso tang Jerusalem
(Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19)

20 Ganing pa si Jesus, "Mga itaen mi ra nganing agpalibotan da ta mga sondalo tang
siodad tang Jerusalem, mata-wanan mi rang alenget dang distroson.

---

* **21:6** Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tenged sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

21 Ong kaldaw ang asi, ang mga taw ang pamansistar tarin ong Judea kaministiran
mamanikad dang lagi ong kabobokidan. Ig ang asi ong teled tang Jerusalem, dapat
mamansiloa rang lagi, ig ang mga asi ong mga koma, indi ra mamansi-led ong siodad.
22 Tenged asi ya ray ang mga kaldaw tang pagsiriloton, para mainabo tang tanan ang
ga-tang ong Sagradong Kasolatan.
23 Ong mga kaldaw ang asi, kailo ka tang mga pamagabdet asta ang mga pamagpatiti!
Tenged komabot tang sobrang kaliwagan ong logar ang na. Ig matalapoan da tang mga
inampo ni Israel tang kasisilagen tang Dios.
24 Mangapatay tang doma ong gira, ig ang doma biagen, oman e-lan ong sari-saring
mga banoa. Ig ang Jerusalem ma-mok ta mga taw ang belag ta Judio ang mandegdeg ig
maggaem ong mga gangabo-wan don, asta matapos tang timpong tinirmino tang Dios."

Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan
(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)

25 Ganing pa si Jesus, "May mga pasinial ang itaen mi ong kaldaw, ong bolan, asta ong
mga bitokon. Ig tarin ong tanek, mamansieled ig mangataranta tang mga taw ong kada
logar tenged ong lampak tang mababael ang langeb.
26 Kentang tang mga taw ong sobrang eled nira ang onoray mainabo tarin ong
kalibotan. Tenged pakedegen tang tanan ang bagay ang aggitaen ong langit.
27 Ig yo, ang Ana ta Taw, itaeno ang tatabid ong tatang onom ang pabalik ong
kalibotan, ang pagekelo tang makabebereng ang gaem ig kadengegan.
28 Mga magimpisa rang mainabo tang mga bagay ang na, mangalipay amo ra ig
magelat-elat,† tenged alenget da tang pagrilibrien tang Dios ong nindio."

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos
(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)

29 Inistoria pa ni Jesus tang palimbawang na. "Telekan mi tang papa tang igos, ig ang
domang papa ta ayo.
30 Mga itaen mi ra ngani narin ang pangolbot da, gata-wanan ming alenget da tang
koarisma.
31 Pario ka ta si, mga itaen mi ra nganing gainabo ra tang mga bagay ang inaningo ong
nindio, mata-wanan ming alenget dang maggaem tang Dios bilang adi.
32 Tandan mi: May doma ong mga taw ang gangaboi mandian ang kabotan pa nira
tang tanan ang mga bagay ang nang mainabo.
33 Malipat tang langit may ang tanek, piro ang yen ang mga bitala magpadayon ang
anday kataposan."

Magbantay amo ong pagbalik ni Jesus

34 Ganing si Jesus ong nira, "Bantayan mi tang mga sadili mi, itaben ya ra lamang
ay maboat mi ang magpagosto amo tang malain ang kalipay, magpabaleng ig magpa-
borido natetenged ong mga irintindien mi ong kaboi mi tarin ong kalibotan. Oman golpi
among kabotan tang kaldaw ang asi ang indi amo nabantay.
35 Tenged ang tanan ang taw ong ta-paw tang kalibotan, kabotan ang enged tang
kaldaw ang asi.
36 Animan magbantay amo ong tanan ang oras. Mangadi among pirmi para oldan
amo ta mapoirsang nem ong pagtaralongaen mi tang tanan ang kaliwagan ang
komabot. Ig mga mata-liban mi si, indi amo maeyak ang tomalonga ong yen, ang Ana
ta Taw."
37 Kaldaw-kaldaw pagtoldok si Jesus ong Timplo. Mga apon da, pagalin tanandia ong
siodad ig don gapoyat ong Bokid tang Kaoliboan.

---

† **21:28** "mangalipay amo ra ig magelat-elat." Ong bitalang Grigo: kendeng amo ig simingara

38 Māga pa ong damal-damal, pamansipaning da tang mga taw don ong Timplo para
mamamasi ong nandia.

22

Plano para patayen si Jesus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

1 Galenget da tang bispiras tang Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na. Ang
bispiras ang na yay ang aggoyan Pista tang Pagta-lib tang Anghil.
2 Ang mga pangolokolo ong mga padi may ang mga manigtoldok tang Katobolan,
pirming pamagdilem ta midios para mapapatay nira si Jesus ang indi magkagolo,
tenged gengeldan tanira ong mga taw.

Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus
(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

3 Oman, ginaeman da ni Satanas si Judas ang aggoyan ta Iscariote, tata ong tampolok
may doroang apostolis.
4 Nagpanaw si Judas ig nagigampang ong mga pangolokolo ong mga padi may ong
mga kapitan tang mga goardia tang Timplo mga monopa yintriga na si Jesus ong nira.
5 Nangalipay tanira ta mo-ya ig naganing tanirang oldan nira ono si Judas ta koarta.
6 Napaoyon tanandia, ig nagimpisa rang nagelat ta tamang timpo para maintriga na
si Jesus ang anday matako.

Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista
(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21)

7 Kiminabot da tang bispiras tang Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na, kaldaw
ang pagpatay ta mga karniro para ong Pista tang Pagta-lib tang Anghil.*
8 Sinobol ni Jesus si Pedro may si Juan ig ganing ong nira, “Panaw amo ig magsimpan
amo ta yapon ta para ong pista.”
9 “Ong ari ami pa magsimpan tang yapon ta?” tang te-ma nira ong nandia.
10 Siminabat si Jesus, “Paning amo ong lansangan. Don may mabagat ming tatang
laling pagtakan ta tang bangang wi. Datonon mi tanandia, ig don ong balay ang teldan
na,
11 aningen mi tang may nandia tang balay, ‘Pagpate-ma tang Maistro mga aripa tang
koartong panaponan na mandian ang pista, aroman na tang mga sinagpan na.’
12 Asia itoldok na ong nindio tang tatang marogal ang koarto ong dibabaw ang may
mga garamiten dang lagi don. Don amo magsimpan.”
13 Animan napanaw da tanira ig ang onopay inaning ni Jesus ya kay ang kinabotan
nira. Ig nagsimpan tanira tang panapon nira para ong pista.

Ang Sagradong Panapon
(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

14 Asing kiminabot tang oras, kiminarong da si Jesus para manapon aroman na tang
mga apostolis na.
15 Ganing si Jesus ong nira, “Naboayo rang gaildaw ang maka-pen amo yen mandian
ong panapon tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil, ba-lō magpinitinsia.
16 Agganingo ong nindio, indio ra moman ang mamangan ta na asta indi mainabo don
ong inadian tang Dios tang matod ang maliag yaning tang pistang na.”

---

* **22:7** Kada takon, ang “Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na” agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon ong pagsilibra nira tang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil.” Ang pistang narin para demdemen nira tang paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8.

17 Oman bindiotan na tang tatang kopang bino ig pagatapos ang nagpasalamat ong
Dios, sindol na ong mga sinagpan na. Ganing tanandia, “Risibien mi narin, ig pagparti-
partian mi.
18 Agganingo ong nindio, mimpisa mandian, indio ra moman ang manginem ta
binong maning ta na ang pagalin ong obas,† asta indi komabot tang kaldaw ang
maggaem da tang Dios bilang adi.”
19 Oman, namisik tanandia ta tinapay ig nagpasalamat si. Pinisi-pisi na ig sindol na
si ong nira ang ganing, “Na tang yen ang sinangoni ang agbobolontad para ong nindio.
Boaten mi narin bilang pagdemdem ong yen.”
20 Pagatapos nirang nanapon, maning si ka don tang bindoat na ong bino. Bindiotan
na si tang kopa ig minaning, “Na tang ba-long inigoan tang Dios ang agpabakeden tang
yen ang dogo, ang mailat para ong nindio.‡
21 “Piro tandan mi. Ka-pen ta tarin ang pamangan tang magtraidor ong yen.
22 Yo, ang Ana ta Taw, mapatay sigon ong plano tang Dios. Piro kailo ka tang taw ang
magtraidor ong yen!”
23 Ig namagtere-ma te-man tanira mga sinopa ong nira tang magboat ta maning ta si.

Ang pinagdiskosionan mga sinopa tang kaimportantian

24 Pagatapos ta si, namagdiskosionan tang mga sinagpan na mga sinopa ong nira tang
kaimportantian.
25 Ganing si Jesus ong nira, “Ang mga adi tarin ong kalibotan mareges ang manobol
ong mga sinakepan nira. Ig ang mga pamaggaem, galiliag pa tanirang goyan ‘tangay
tang banoa.’
26 Piro indi amo magogali ta maning ta sia. Ang ga-tang ong alawig, dapat tanandia
tang magpababak, ang midio ogali ta tatang karian. Ig ang pangolokolo, dapat tanandia
tang magsirbi ong mga aroman na.
27 Sinopa bato tang taw ang mas alawig tang dengeg na? Ang kakarong ong lamisan
obin ang pagsirbi ong nandia? Belag bato ta asing kakarong? Piro ang yen ang ogali
tarin ong nindio, ogali ta tatang torobolon.
28 “Yamo, pirmi among aromano ong tanan ang mga pagsobok ong yen, ig indio bino-
wanan mi.
29 Ig tenged sindolano tang yen ang Tatay ta podir ang maggaem, oldan amo ka yen ta
podir ang maggaem.
30 Mamangan amo ig manginem ang ka-peno ong yen ang Inadian, ig komarong amo
ong mga trono para magekel ig magosgar ong tampolok may doroang tribo ang nagalin
ong dogo ni Israel.”

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magbo-li
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 Oman minaning si Jesus ong ni Simon, “Yawa, Simon, mamasia! Pina-dol ni Satanas
ig pinagnan tanandia ang sobokan amo nandiang tanan.§
32 Piro pinangadiong indi malipat tang pagtalig mo ong yen. Ig mga nagbalik da tang
nem mo ong yen, papoirsaen mo ka tang nem tang mga logod mo.”
33 Siminabat si Pedro, “Magino, simpano rang mapriso ig mapatay ang aroman mo.”
34 Ganing si Jesus, “Tandan mo na, Pedro. Ba-lo manolōk tang mano mandian ang
garamal, ma-long bisisang magbo-li ang maning india gailala ong yen.”

---

† **22:18** Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **22:20** Sigon ong “ba-long inigoan,” mapatawad ita ong mga kasalanan ta tenged ong dogo ni Jesus ang siminorok, mga magparet ig magto ita ang si Jesus yay ang Ana tang Dios ig ang maglibri ong yaten. § **22:31** “sobokan amo nandiang tanan.” Ong bitalang Grigo: “sirien amo ang midio trigo.” Maliag yaning, agod itaen mga may atan ong nira ang palbag ong ni Jesus.

Magsimpan amo

35 Pagatapos, sine-ma tanira ni Jesus, “Asing sinobol amo yen ang anday ekel ming
binagteng, poyo-poyo ig rapak, kinorang amo ta maski onopa?”
“Anda, Magino,” tang sabat nira.
36 Ganing ka si Jesus, “Piro mandian, mga may binagteng obin poyo-poyo, e-lan mi.
Ang anday ispada, dapat ipabakal na tang lambong na ig mamakal.
37 Tenged agganingo ong nindio, kaministiran mainabo ong yen tang nasolat ong
Kasolatan, ang ganing, ‘Binilang tanandia ong mga kriminal.’* Tenged gainabo ra tang
tanan ang nasolat natetenged ong yen!”
38 Oman ganing tang mga sinagpan na, “Gino, nani ra tang doroa nga ispadan!”
Ig ganing si Jesus, “Sigi! Tama ra sia!”

Asing nangadi si Jesus ong Getsemani
(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

39 Pagatapos ta si, nagalin si Jesus ig napaning ong Bokid tang Kaoliboan, pario tang
agboaten nang pirmi. Siminabid ka tang mga sinagpan na.
40 Pagakabot don, ganing si Jesus ong nira, “Mangadi amo ang indi amo madeg ta
tokso.”
41 Oman napaning tanandia ong tokawan don ong alawid-lawid.
42 Dayon ang liminod ig nagampo ong Dios ang ganing, “Tatay, mga maimo lamang,
indio ra papasaren mo ong kaliwagan ang na.† Piro belag tang yen ang kaliagan tang
dapat ang matoman, kondi ang kaliagan mo.”
43 [Napaita ong nandia tang tatang anghil ang nagalin ong langit, ig pinapoirsa tang
nem na.
44 Agliwagan tanandia ta mo-ya, animan nangadi pa enged bogos ong nem na.
Totorok ong tanek tang inang na, ang midio mababael ang patak ta dogo.]
45 Kimindeng tanandia pagatapos nang nangadi ig nagbalik ong mga sinagpan na.
Kinabotan na tanirang gangapoyat tenged ong sobrang pagsinti nira.
46 Ganing si Jesus, “Angay gangapoyat amo? Mambangon amo ig mangadi agod indi
amo madeg ta tokso.”

Dinep si Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

47 Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da tang dorong taw. Ang panokaw-tokawan
si Judas, ang tata ong tampolok may doroang apostolis na. Napalenget si Judas para
itongan na si Jesus.
48 Piro ganing ong nandia si Jesus, “Traidorono pala nio, yo, ang Ana ta Taw, ong tatang
itong?”
49 Asing itaen tang mga sinagpan na ang aroman na mga onopa tang mainabo, ganing
tanira, “Magino, bomatok ami ra ong ispada?”
50 Ig dayon ang laging tinagpas tang tata ong mga aroman na tang kirepen tang
kalawigan ang padi, ig nalampong tang talinga nang to.
51 Piro ganing si Jesus, “Tama ra sia!” Tapos inapap ni Jesus tang talinga tang kirepen
ig nago-ya.
52 Oman minitala si Jesus ong mga pangolokolo ong mga padi ig ong mga kapitan
tang mga goardia tang Timplo, asta ong mga mepet tang banoa. Tenged tanirang
tanan namansipaning don para depen tanandia. Ganing si Jesus ong nira, “Angay? Yo,
kriminalo ang pamagekel amo ta mga ispada may pamalo?
53 Kaldaw-kaldaw pagtoldoko ong Timplo, ig don amo ka, piro angay indiong lagi
dinep mi? Piro timpo mi ra mandian, ig paggaem da tang kalainan.”

---

* **22:37** Isaias 53:12 † **22:42** Ong bitalang Grigo: “Tatay, mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na.”

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus
(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

54 Oman dayon dang dinep nira si Jesus ig ingkelan nira ong palasio tang kalawigan
ang padi tang mga Judio. Si Pedro pala dadaton ong nira, piro don lamang ong alawid-
lawid, asta na-led ong kodal.
55 Asing napadet da tang apoy ong ka-ngan tang ge-ley ang plasa, kiminarong tang
mga taw ong binit na, ig minimbeng da ka si Pedro ong nira.
56 Inita tanandia ta tatang torobolon ang babay don. Pinanengnengan na si Pedro ta
mo-ya ig minaning ong mga taw don, "Ang taw ang na aroman ka ni Jesus!"
57 Piro nagbo-li si Pedro. Ganing tanandia, "Abaw, indio ngani gailala ong taw ang
asing agganingen mo!"
58 Indi naboay, inita si ka tanandia tang tatang lali ig ganing, "Yawa tata ka ong mga
aroman na!"
Piro siminabat si Pedro, "Yawang tawa! Belago baya ta aroman tang taw ang asi!"
59 Pagata-lib ta mga tang oras, rineges pa ka enged tang tatang taw, "Ang taw ang na,
aroman ang enged ni Jesus! Tata kang taga Galilea!"
60 Piro siminabat si Pedro, "Way inayo! Anday kalibotano tang onopay agbibitala mo!"
Indi pa gatapos tang bibitala na, golping timinolok tang mano.
61 Minalied tang Gino ig pina-dekan na si Pedro, ig nademdeman da ni Pedro tang
inaning tang Gino ang ganing, "Ba-lo manolōk tang mano mandian ang garamal, ma-
long bisisang maning ang india gailala ong yen."
62 Ig nagalin si Pedro ang dorong i-yak na.

Ininsolto si Jesus ig pinatakan tang palo
(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

63 Mandian, asing oras kang asi, si Jesus agginsolton ig agpatakan tang palo tang mga
pamagbantay ong nandia.
64 Pinedengan nira ig ganing ong nandia, "Abir, pinton mo mga sinopay pamalo ong
nio!"
65 Ig yadi pang mga malalain ang bitala tang agganing nira ong nandia.

Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Pagaramal, namagbaragat-bagat tang mga mepet tang mga Judio ig ang tanan
ang mga opisialis tang banoa, aroman nira tang mga pangolokolong padi ig ang mga
manigtoldok tang Katobolan. Oman pinatalonga si Jesus ong nirang tanan ig sine-ma
nira ang ganing,
67 "Magbega ra ong yamen! Yawa ra tang Cristo?"
Siminabat si Jesus, "Begen amo man yen, indi amo ka magparet.
68 Ig mga te-maen amo man yen, indi amo ka somabat.
69 Piro mimpisa mandian, yo, ang Ana ta Taw, komarongo ra ong to tang Makagagaem
ang Dios."
70 Ig ganing si tanirang tanan ang nane-ma, "Maliag mong yaning, yawa tang Ana tang
Dios?" Ganing si Jesus, "Yamo ra ka tang naganing ang yo ka kaman."
71 Oman ganing tanira, "Onopa pay domang pamatod pang dilemen ta? Binasi ta rang
nagalin ong sadiling anga na!"

23

Pinatalonga si Jesus ong ni Pilato
(Mateo 27:1-2; 11:14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 Oman namansi-deng da tang tanan ang mga pangolokolong Judio ig ingkelan nira si
Jesus ong talongan ni Pilato.*
2 Don masigbegay tanira tang mga riklamo nirang kontra ong ni Jesus. Ganing tanira,
"Ang taw ang na, nadep amen ang pagdolo-dolo ta bitala ong yamen ang masig ka Judio.
Kokontra tanandiang magbayad ta bois ong Adi tang Roma, ig pagpailala pa ong mga
taw ang tanandia ono tang Cristo, maliag yaning tatang adi."
3 Sine-ma ni Pilato si Jesus, "Onopa? Matod ang yawa tang adi tang mga Judio?"
Siminabat si Jesus, "Yawa ra ka tang naganing."
4 Oman ganing si Pilato ong mga pangolokolong padi ig ong mga taw, "Anday itaenong
kakamalian tang taw ang na para sintinsian tanandia."
5 Piro namagreges pa ka enged tanira ang ganing, "Ong agtotoldok na, agsolsolan na
tang mga taw ong bilog ang Judea. Inimpisan na ong Galilea ig mandian tarin da."

Si Jesus ong talongan ni Herodes

6 Pagabasi ta narin ni Pilato ang nagalin ong Galilea si Jesus, sine-ma na mga taga
Galilea kaman.
7 Ig asing mata-wanan nang si Jesus gasakepan pala ni Herodes, ang pangolokolo ong
Galilea, pinekel na ong taw ang asi. Tenged ong oras ang asi, nāton ang don ka si Herodes
ong Jerusalem.
8 Nalipay ang pisan si Herodes asing pagaita na ong ni Jesus. Doro rang gabalitan na
natetenged ong nandia, ig naboay da tang andem nang itaen na. Dorong kaliag nang
magboat si Jesus ta mga milagro agod itaen na.
9 Animan nane-ma tanandiang nane-ma ong ni Jesus, piro inding pisan siminabat si
Jesus maski ge-ley lamang.
10 Don ka tang mga pangolokolo ong mga padi asta ang mga manigtoldok tang
Katobolan. Sigi lamang tang pagbandan nira ong ni Jesus.
11 Gine-ley ge-ley pa ni Herodes si Jesus ig inintirimis, aroman na tang mga goardia
na. Ong ori, pinatokan nira si Jesus ta masinlong lambong ta adi ig binalik nira ong ni
Pilato.
12 Ong kaldaw kang asi, nagimo rang magtangay da Herodes ni Pilato, ang dati
pagsoayan.

Si Jesus sinintinsian ang patayen
(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39—19:16)

13 Pinagoy ni Pilato tang mga pangolokolo ong mga padi ig ang mga pangolokolo ong
banoa, asta ang mga taw.
14 Ganing si Pilato ong nira, "Ingkelan mi tang taw ang na ong yen ong talak nang
ganing amo initeg-iteg na tang mga taw ang mamanggolo. Inimbistigaro ong talongan
mi, ig initao ang anday kamatodan tang mga agbabandan mi ong nandia.
15 Maski si Herodes, maning ka ta si. Animan pinabalik na ong yaten. Ang taw ang na,
indi dapat sintinsian ta kamatayen tenged anday talak na.
16 Animan, palon da lamang tanandia ba-lo palpatan."
17 [Maning ta si tang binitala ni Pilato, tenged kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil,
kaministiran ang magpalpat tanandia ta tatang priso para ong mga taw.]†
18 Piro delelengan ang namansiteg tang mga taw, "Patayen tang taw ang asia! Si
Barabbas tang palpatan!"
19 Si Barabbas ang na napriso tenged aroman tanandia tang mga ribildi asing
namanggolo ong Jerusalem, ig namatay pa ta taw.

---

* **23:1** Si Pilato taga Roma ig belag ta Judio. Tanandia tang gobirnador tang Judea asing timpo ni Jesus. † **23:17** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

20 Mandian, minitala sing oman si Pilato ong mga taw, tenged ang kaliliagan na si Jesus
tang palpatan.
21 Piro namansiteg si tang mga taw, “Ilansang ong kros! Ilansang ong kros!”
22 Ya-long bisis dang minaning si Pilato ong nira, “Angay? Onopay bindoat nang
malain? Anda kay initao ang talak na ang dapat tanandia patayen. Palon da lamang
ba-lo palpatan.”
23 Piro mas sinodoan pa tang mga taw tang iteg nira, ig namagpareges tanirang dapat
ilansang si Jesus ong kros. Ig ong kaboayan, napanonot da lamang si Pilato ong kaliagan
tang mga taw ang pamansiteg.
24 Animan sinintinsian na si Jesus sigon ong kaliliagan nira.
25 Ig sigon ong agpa-dolon nira, pinalpatan na si Barabbas, ang taw ang nanggolo ig
namatay pa ta taw. Oman inintriga ong nira si Jesus para boaten tang galiliagan nira.

Linansang si Jesus ong kros
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Asing ekel da nira si Jesus para ilansang, may nabagat nirang tatang taw ang nagalin
ong bokid. Na si Simon ang taga Cirene. Inawidan nira tanandia, ig pinatakan ong
nandia tang kros ang dadaton ong ni Jesus.
27 Agdatonon si Jesus ta dorong taw, katabid da don tang mga babay ang pamagini-yak
ig pamagdayag tenged ong nandia.
28 Binalied tanira ni Jesus, ig minaning ong nira, “Yamong mga babay ang taga
Jerusalem! Indio ra i-yakan mi. Ang mga sadili mi ra lamang tang i-yakan mi asta ang
mga ana mi.
29 Tandan mi. Komabot tang kaldaw ig maganing tang mga taw, ‘Masoirti tang mga
bog ig ang mga indi pamagabdet, asta ang mga indi pamagpatiti.’
30 Ong mga kaldaw ang asi, aningen tang mga taw, ‘Balampa mapegnak tang mga
bokid ong yamen, ig tampekan ami tang mga bolod!’
31 Tenged mga maning ta na tang bindoat nira ong yen, ang anday talako, onopa enged
tang mainabo ong mga taw ang may mga talak nira?”‡
32 May ingkelan pa nirang doroang kriminal para patayen ang ipadengan ong ni Jesus.
33 Asing kiminabot tanira don ong logar ang aggoyan ta Doli ta Kolo, dayon dang
linansang nira si Jesus ong kros. Linansang ka nira tang doroang kriminal, ang kros
tang tambilog gampir ong to ni Jesus ig ang tata gampir ong wala.
34 [Ganing si Jesus, “Tatay, patawaden mo tanira tenged indi gata-wanan nira tang
agboaten nira.”]
Namagparabonlokan tang mga goardia para parti-partien nira tang mga lambong ni
Jesus.
35 Pamansi-deng don ig pamansitelek tang mga taw mintras aglibaken pa si Jesus tang
mga pangolokolong Judio. Ganing tanira, “Linibri na tang doma, mandian, telekan ta
mga malibri na tang sadili na. Tanandia ono tang Cristo, ang ading pinilik tang Dios!”
36 Agginsolton ka tanandia tang mga goardia. Pinalengetan nira tanandia ig agdoy-
doyan nira ta binong maka-lem.
37 Ganing tanira, “Mga yawa tang adi tang mga Judio, abir, ilibri mo tang sadili mo!”
38 Ig don ong may kokoloan na may karatolang sinolatan [ong bitalang Grigo, Latin
may Hebreo], “Na tang Adi tang mga Judio.”
39 Asta ang tata ong mga kriminal ang linansang don ang aroman ni Jesus, nanginsolto
ka ong nandia ig ganing tanandia, “Ganinga, yawa tang Cristo! Abir, ilibri mo tang sadili
mo asta yami!”

‡ **23:31** Ong bitalang Grigo: Tenged mga maning ta na tang bindoat ong ayong ilaw, onopa enged tang boaten ong lango?

40 Piro sinambleng tanandia tang aroman nang kriminal ang ganing, “India geldan
ong Dios? Sinintinsian ita kang pario tang taw ang na!
41 Tama lamang ang sintinsian itang doroa ta maning ta na, tenged ong bindoat ta.
Piro tanandia, anday talak na.”
42 Ig ganing pa tang kriminal, “Jesus, demdemeno nio mga paggaema ra bilang adi.”
43 Siminabat si Jesus, “Agganingo ong nio, mandian ang lagi e-lana yen ong Paraiso.”

Ang pagapatay ni Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Asing ko-to ra ang magalas dosi ra, nalipat tang kaldaw ig nangi-lep tang kalibotan
tegka alas tris tang apon.
45 Ig ya kay ang golping pagaba-bak tang ka-ngan tang kortinang dorog kabael ang
don ong Timplo.§
46 Miniteg si Jesus ta mapoirsa ang ganing, “Tatay, gintrigao ra ong nio tang yen ang
ispirito.” Ig pagabitala na ta si, nabontok da tang linawa na.
47 Asing itaen tang kapitan tang mga goardia tang nainabo, nagdayaw tanandia ong
Dios ang ganing, “Matod ka kaman ang anday talak na tang taw ang na!”
48 Ig ang nainabong narin, inita ka tang tanan ang taw ang pamagtompok ig paman-
sitelek don. Namansiolik tanirang tanan ang agdēnan nira tang mga debdeb nira, ong
sobrang sinti nira.
49 Pamansi-deng ka don ong alawid-lawid tang tanan ang mga tangay ni Jesus, asta
ang mga babay ang namansitabid ong nandia nagalin ong Galilea. Ig inita ka nira tang
nainabo.

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 Mandian, may tatang taw don ang aran na si Jose, ang taga Arimatea, tatang logar
tang mga Judio. Mo-ya ig mato-lid tang taw ang na, ig kabilang ong mga pamagelat tang
kaldaw ang maggaem tang Dios bilang adi. Tata ka tanandia ong mga opisialis tang mga
Judio, piro indi napaoyon ong disision nira ang ipapatay si Jesus.
52 Mandian, napaning si Jose ong ni Pilato ig linisinsia na mga poiding komiten na
tang sinangoni ni Jesus ong kros.
53 Pagakomit na, binongot na ta abel ang kolit. Oman bintang na ong lebengan ang
midio koiba ang bindoat ong pagsinsil ta bato, ig indi pa galbengan ta patay.
54 Ang kaldaw ang asi, Kaldaw ang Palagsimpan ig magimpisa ra tang Kaldaw ang
Igperenay.*
55 Diminaton ong ni Jose tang mga babay ang namansitabid ong ni Jesus nagalin ong
Galilea, animan inita nira tang limbengan ong nandia asta ang pagkabetang don tang
sinangoni na.
56 Pagatapos, namansiolik tanira ong balay ang agdayonan nira don ong Jerusalem
ig nagsimpan ta mga pabanglo ig bolong ang para ong patay agod ipid ong sinangoni
na. Piro namansipenay kang lagi tanira, sigon ong Katobolan, tenged Kaldaw dang
Igperenay.

24

Naboing oman si Jesus
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

§ **23:45** Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios. * **23:54** Ang Kaldaw ang Igperenay tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw.

1 Garamal pa lamang kaldaw ang Dominggo, namansipaning da tang mga babay don
ong lebengan, ekel nira tang mga pabanglong sinimpan nira.
2 Pagakabot nira don, kinabotan nirang naigod da tang batong agdadapa ong anga
tang koiba.
3 Piro asing siminled tanira, inita nirang anda ra don tang sinangoni tang Ginong
Jesus.
4 Asing galibeg pa tang pagirisipen nira tenged tarin, golping napaita ong binit nira
tang doroang lali ig pisan ang sisinggat tang mga lambong nira.
5 Ong sobrang karaelden tang mga babay, liminod tanira ig siminokok sa-sad ong
tanek. Ganing ong nira tang doroang lali, "Angay agdilemen mi tang boi tani ong logar
tang mga patay?
6 Anda ra tarin. Naboi rang moman. Demdemen mi tang inaning na ong nindio asing
don pa tanandia ong Galilea.
7 Ganing tanandia, kaministiran ang yintriga tang Ana ta Taw ong mga mapinagta-
laken ig ilansang ong kros. Piro ong ya-long kaldaw maboing moman."
8 Ig nademdeman da tang mga babay tang inaning ni Jesus.
9 Oman minolik da tanira ig sinayod nira tang tanan ang na ong tampolok may tatang
apostolis asta ong doma pang mga aroman nira.
10 Ang mga babay ang na, da Maria Magdalena, Juana, ig si Mariang nanay ni Santiago.
Tanira ig ang doma pang mga babay ang aroman nira tang namagsayod ong mga
apostolis tang nainabo don ong lebengan.
11 Piro kalaom tang mga apostolis, kalokoan lamang tang inaning tang mga babay.
Animan indi tanira namagparet.
12 [Piro kimindeng si Pedro ig nagsinikad ang napaning ong lebengan. Simininek
tanandia ig linipara na ong teled, piro anday inita na poira lamang ong mga abel ang
binongot ong sinangoni ni Jesus. Animan minolik tanandiang gabereng ong nainabo.]

Ang doroang taw ang agpaning ong Emaus
(Marcos 16:12-13)

13 Asing kaldaw kang asi, may doroa ong mga sinagpan ni Jesus ang totongol ong
tatang bario ang aggoyan ta Emaus. Ang bariong na, mga tampolok may tatang
kilomitro tang kalawid na ong Jerusalem.
14 Agpagampangan nira tang tanan ang nainabo.
15 Ig mintras pagampang tanira ig pagte-man, liminenget si Jesus ig siminabid da ong
nira.
16 Inita nira tanandia piro indi nailala nira tenged midio agdapan tang pama-dek nira.
17 Sine-ma tanira ni Jesus, "Onopa tang agpagampangan mi?"
Siminareng tanirang doroa, ang itsora nira pagpaitang gangapongaw.
18 Ang tata ong nira, ang aran na si Cleopas, siminabat ang ganing, "Onora enged ang
india gatako? Sigoro yawa lamang tang pagtinir ong Jerusalem ang indi gatako tang
nainabo ong mga kaldaw ang narin!"
19 Ganing si Jesus, "Angay? Onopa si?"
Siminabat tanira, "Ang nainabo ong ni Jesus ang taga Nazaret, tatang propita.
Makagagaem tanandia ong mga bindoat na ig ong mga binitala na, maging ong pama-
dek tang Dios asta ong pama-dek tang mga taw.
20 Piro ang yamen ang mga pangolokolong padi asta ang mga pangolokolo ong banoa,
dinimanda nira tanandia para sintinsian ta kamatayen ig ilansang ong kros.
21 Tanandia paman tang aglaoman amen din ang maglibri tang banoa amen ang
Israel. Piro ya-long kaldaw da mandian tanandiang napatay.
22 Ig mandian nagolpian ami ong binalita ong yamen tang domang mga babay ang
aroman amen. Garamal pa ono napaning tanira ong lebengan,

23 ig indi ono inita nira tang sinangoni ni Jesus. Nagbalik tanirang ganing may napaita
ono ong nira ang doroang anghil ig nagpatako ang naboi si Jesus.
24 Napaning ka ong lebengan tang doma pang mga aroman amen ig maning ka ta si
tang kinabotan nira. Indi inita nira si Jesus."
25 Oman ganing ong nira si Jesus, "Ay yamong mga taw! Kalobay tang pagirisipen mi!
Angay maliwag ong nindio ang magparet tang tanan ang inaning tang mga propita?
26 Belag bato tang inaning nirang kaministiran ang magpinitinsia kang lagi tang
Cristo ba-lo tanandia mabalik ong paladengegan ang katengdanan na don ong langit?"
27 Oman pinaintindi ni Jesus ong nira tang tanan ang na-tang ong Sagradong Kaso-
latan natetenged ong sadili na, impisa ong mga libro ni Moises sa-sad ong mga sinolat
tang mga propita.
28 Mandian, alenget da tanira ong bariong paningan nira, ig midio magpadayon pa si
Jesus ong pagparanawen na.
29 Piro inawidan nira tanandia. Ganing tanira, "Tania ra lamang domayon ong
yamen. Gakorop da tang kaldaw." Animan napawid si Jesus ong nira.
30 Asing ka-pen da nira si Jesus ong lamisan ang panapon, namisik tanandia ta tinapay
ig binindisionan na. Oman pinisi-pisi na ig sindol ong nira.
31 Ya ray ang pagabri tang pama-dek nira ig don nailala ra nira si Jesus. Piro golpi rang
nalipat si Jesus ong pama-dek nira.
32 Ganing tang doroa, "Animan pala midio lompok tang popotokon ta ong sobrang
kalipay asing pagigampang tanandia ong yaten ong dalan, ig pagpaintindi ong yaten
tang Sagradong Kasolatan!"
33 Dayon da tanirang kimindeng ig nagbalik ong Jerusalem. Kinabotan nirang
pamagsirimet-simet tang tampolok may tatang apostolis ig ang domang mga karo-
manan nira.
34 Pamagampang tanira ang ganing, "Matod ka kaman ang naboing oman tang Gino!
Napaita tanandia ong ni Simon!"
35 Ig sinayod ka tang doroa tang nainabo ong nira don ong dalan, ig monopa nailala
nira si Jesus asing pagpisi-pisi na tang tinapay.

Napaita si Jesus ong mga sinagpan na
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)

36 Asing pamagampang pa tanira tang mga bagay ang na, inita nirang ke-deng da si
Jesus ong ka-ngan nira. [Ganing tanandia, "Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios!"*]
37 Piro nangakibot tanira ig pinangeldan tenged ang kalaom nira, peled tang napai-
tang asia ong nira.
38 Animan ganing ong nira si Jesus, "Angay gaborido amo? Angay pagdoadoa amo?
39 Telekan mi tang mga kalimao ig kakayo. Yo na! Apapeno nindio ig telekan. Ang
peled, anday isi na ig anday doli na. Piro yo, may atan! Pario tang gitaen mi."
40 [Oman, pinaita na ong nira tang mga kalima na ig mga kakay na.]
41 Asing midio indi pareten nira ong sobrang kalipay nira ig kabereng, nane-ma si
Jesus ong nira, "Anday mapangan mi atan?"
42 Ig sindolan nira ta tang potol ang yan ang kindiaw.
43 Kinomit na ig pinangan na ong talongan nira.
44 Oman minitala si Jesus ong mga sinagpan na ang ganing, "Narin tang inaningo rang
lagi ong nindio tanopa asia asing aromano pa nindio: Kaministiran ang mainabo tang
tanan ang sinolat natetenged ong yen ong Katobolan ni Moises, ong mga libro tang mga
propita, ig ong libro tang mga Salmo."

---

* **24:36** "Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios!" Maliag yaning, agpakabot ni Jesus ong nira tang kao-yan tang Dios.

45 Ig inabrian na tang pagirisipen nira agod maintindian nira tang mga Sagradong
Kasolatan.
46 Ganing pa tanandia, “Maning ta na tang nasolat don: Ang Cristo kaministiran
magpinitinsia ig mapatay, ig moman ang maboi ong ya-long kaldaw.
47 Ig kaministiran ang itoldok da ong tanan ang mga logar, mimpisa ong Jerusalem:
Mga ang mga taw mamagtogat ong mga talak nira, patawaden tanira tang Dios tenged
ong yen.
48 Yamo mismo tang nangaita ig mapagpamatod tang mga bagay ang na.
49 Tandan mi. Ipekelo ong nindio tang Ispirito Santong pinangako tang yen ang
Tatay. Animan, indi amo magalin ong siodad mintras indi pa garisibi mi tang gaem ang
magalin ong langit.”

Ang pagbalik ni Jesus ong langit
(Marcos 16:19-20; Bindoatan 1:9-11)

50 Pagatapos, ingkelan tanira ni Jesus ong loa tang siodad tang Jerusalem. Pagakabot
nira ong Betania, linawig na tang mga kalima na ig binindisionan na tanira.
51 Mintras agbindisionan na tanira, napabelag da tanandia ong nira [ig amat-amat
dang ingkelan ong dibabaw, don ong langit.
52 Don ang lagi tinowan ig dinayaw nira tanandia.] Pagatapos, namagbalik tanira ong
Jerusalem ang dorong kalipay nira.
53 Ig pirmi ra tanira ong Timplo ang pamagdayaw ong Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Juan

Ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Juan, tata ong mga apostolis ni Jesu-Cristo. Ang tatay ni Juan ay si Zebedeo, ang tatang manigyan, ig ang nanay na si Salome. Si Juan nagto ong ni Jesus ang de-dek ong popotokon na ig agmalen tanandia ta mo-ya tang Gino.

Mabasa ta ong kapitolo 20:31 tang dailan animan sinolat ni Juan tang Mo-yang Balitang na, tenged ganing tanandia, "agod mamagparet amo ang si Jesus yay ang Cristo, ang Ana tang Dios, ig agod tenged ong pagto mi ong nandia, magkatinir amo ta kaboing anday kataposan." Animan yading mata-wanan ta tarin natetenged ong mga milagrong bindoat ni Jesus ig mga binitala na bilang pamatod ang tanandia nagalin ong Dios. Piro ong dobali ta sia, ang karakelan ong mga kasimanoa na indi namagparet ang tanandia yay ang Ana tang Dios ig ang Cristong aggelaten nira. Animan ang mga pangolokolong Judio, labi pa ang mga Pariseo, pirming pamangontra ong ni Jesus tenged ong agtotoldok na ang ganing tanandia ono nagalin ong langit.

Tarin ong libro ang na, sari-saring titolo ang sindol ong ni Jesus. Ong impisa tang sinolat ang na, pinatako ni Juan ang si Jesus tang "Bitala" ang nagalin ong Dios (1:1). Gatawanan ta mga onopa tang ga-tang ong isip may ong popotokon ta tatang taw tenged ong mga agbibitala na. Animan si Jesus aggoyan ta "Bitala" komo tenged ong nandia mata-wanan ta mga onopa tang pagirisipen may ang kaliagan tang Dios. Aggoyan ka tanandia ta "tolok" tenged tanandia tang pagtorol ta kayagan ong kinaisipan tang mga taw (1:4). Ig aggoyan kang "Karniro tang Dios," tenged sindol tanandia bilang sagda agod makomit tang mga kasalanan tang mga taw ong kalibotan (1:29). (Ang "Karniro tang Dios," mga ong Tagalog yay ang "Kordero tang Dios." Ang bitalang kordero nagalin ong bitalang Kastila, ig ang maliag yaning karnirong mola pa.)

Ginoyan ka ni Jesus tang sadili na ang "Mo-yang Manigbadbad" tenged nagbolontad tanandia tang kaboi na para ong mga karniro na, ang yay ang mga taw ang gasakepan na (10:11). Ig ita, gasakepan ita ka ni Jesus mga pamagto ita ang tanandia tang Ana tang Dios ang nagalin ong langit.

Si Jesus tang Bitala ig ang Tolok

1 Asing primiro pa lamang, ba-lo bindoat tang kalibotan, atan dang lagi tang Bitala.*
Ang Bitalang na aroman tang Dios ig ang Bitalang na yay ang Dios.
2 Tanandia aroman dang lagi tang Dios impisa pa asing primiro.
3 Tenged ong nandia, naboat tang tanan ang bagay, ig anda enged ay naboat mga belag
ta tanandia.
4 Ang Bitalang na yay ang pinagalinan tang kaboi, ig ang kaboing na pario ta tatang
tolok ang pagtorol ta kayagan ong mga taw.
5 Ang tolok ang na pisan ang sisinag ong maki-lep, ig ang kayag na maski tanopa indi
enged agdegen tang kaki-lepan.
6 Mandian, may tatang taw ang sinobol tang Dios, ang aran na si Juan.†
7 Sinobol si Juan para magpatako ong mga taw natetenged ong tolok agod ang tanan
mamagto ong tolok tenged ong pagpamatod na.

---

* **1:1** "Ang Bitala" tatang titolo ni Jesus, tenged tanandia nagimong taw ig ong mga binitala ig mga bindoat na don mata-wanan ta mga onopa tang pagirisipen may ang kaliagan tang Dios. † **1:6** Ang Juan ang narin ay si Juan ang Manigboniag, belag ta si Juan ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na. Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. Ang maliag yaning tang "Bautista" ay "Manigboniag."

8 Belag ta si Juan tang tolok, kondi napaning tanandia para lamang magpamatod
natetenged ong tolok.
9 Si Jesus tang matod ang tolok ang kiminabot tarin ong kalibotan para magtorol ta
kayagan ong kinaisipan tang mga taw.
10 Piro asing tarin da tanandia ong kalibotan, ig maski ang tanan ang bagay naboat
tenged ong nandia, ang mga taw indi ka enged nangailala ong nandia.
11 Napaning mismo tanandia ong sadiling banoa na, piro indi tanandia rinisibi tang
mga kasimanoa na.
12 Piro ang tanan ang namagrisibi ig namagto ong nandia, tanira tang sindolan na ta
podir ang magimong mga ana tang Dios.
13 Nagimo tanirang mga ana tang Dios belag ta maning ong ogaling pagpangana sigon
ong kaliliagan tang magkatawa ang magkatinir ta ana nira, obin ong kaliagan ta tatang
lali. Ang pagimong ana nira tenged lamang ong gaem ig ong kaliagan tang Dios.

Nagimong taw tang Bitala

14 Ang Bitala nagimong taw ig minimbeng ong yaten tarin ong kalibotan. Ponok
tanandia ta kaloy ig kamatodan. Inita amen tang makabebereng ang gaem ig dengeg
na bilang bogtong ang Ana ang nagalin ong Dios ang Tatay.
15 Si Juan nagpamatod natetenged ong nandia ig naginiteg ang ganing, “Tanandia tang
agganingeno rang lagi ong nindio, ang komabot ang domaton ong yen piro mas alawig
tang dengeg na ong yen. Tenged indio pa gataw, atan dang lagi tanandia.”
16 Tenged bogos tang kaloy na, animan indi malobot-lobot tang mga grasiang agto-dol
na ong yaten.
17 Tenged ang Katobolan, sindol ong yaten ong tabang ni Moises asing tokaw. Piro ang
kaloy tang Dios ig ang kamatodan natetenged ong nandia, yay ang pinakabot ong yaten
ni Jesu-Cristo.
18 Maski tanopa, anda enged ay taw ang naita ong Dios. Piro pinailala tanandia tang
bogtong ang Ana na ang yay ang Dios mismo ig aroman ang pirmi tang Tatay na.

Ang pamatod ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

19 May tatang kaldaw, ang mga pangolokolong Judio ong Jerusalem nanobol ta mga
padi ig mga manigtabang ong Timplo‡ ang paning ong ni Juan para te-maen nira mga
sinopa enged tanandia.
20 Piro indi nagbo-li si Juan kondi minaning, “Belag ta yo tang Cristo§ ang aggelaten
mi.”
21 Ganing tang mga sinobol ang nane-ma, “Mga belaga tang Cristo, sinoapa? Yawa si
Elias ang propita?”
Siminabat si Juan, “Belag!”
Animan minaning si tanira, “Sigoro yawa tang propitang aggelaten amen!”
Piro siminabat si si Juan, “Belag ka!”
22 Minaning sing oman tanira, “Mga maning don, sinoapa enged? Yaning mo ngani
ong yamen agod may mabalita amen ong mga namagtobol ong yamen. Onopa tang
maning mo natetenged ong sadili mo?”
23 Ig dayon ang minaning si Juan, “Yo ya ray ang agganingen tang propitang si Isaias
asing tokaw ang ganing,

‡ **1:19** Asing timpo ni Jesus, ang “Timplo” yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Ang mga “manigtabang” ong Timplo yay ang aggoyan ta mga “Levita.” Tanira mga inampo ni Levi, tata ong mga ana ni Israel. § **1:20** “Cristo” obin “Mesiyas.” Ang Cristo bitalang Grigo ig ang Mesiyas bitalang Hebreo. Pario tang maliag yaning “ang Pinilik.” Si Jesus tang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario.

‘May paginiteg don ong logar ang anday gistar ang taw* ang ganing,
To-liden mi tang mga dalan ang panawan tang Gino.’ ”†
24 Mandian, tenged ang mga pamane-mang narin agtobolon tang mga Pariseo,
25 animan sine-ma si nirang oman si Juan. Ganing tanira, “Mga yawa belaga tang
Cristo, obin si Elias, obin ang propitang aggelaten, angay pagboniaga ong mga taw?”
26 Siminabat si Juan, “Yo pagboniago ong wi lamang, piro may atan ong nindio ang
indi gailala mi.
27 Tanandia tang komabot ang domaton ong yen. Piro maski ngani tomokok ig
magobad tang kordon tang rapak‡ na, belago ta bagay.”
28 Nainabo narin ong Betania, ong dobali tang soba tang Jordan, don ong logar ang
pinagboniagan ni Juan.

Si Jesus tang Karniro ang sindol tang Dios

29 Pagaramal, inita ni Juan si Jesus ang agpalenget ong nandia. Ganing si Juan ong
mga taw, “Asia ra tang Karniro tang Dios!§ Tanandia isagda* para makomit tang mga
kasalanan tang mga taw ong kalibotan.
30 Tanandia tang inaningo rang lagi ong nindio, ang komabot ang domaton ong yen
piro mas alawig tang dengeg na ong yen. Tenged indio pa gataw, atan dang lagi
tanandia.
31 Asing primiro maski yo, indio ngani gatako mga sinopa sing komabot. Piro
napaningo tarin ang magboniag ong mga taw agod ipailala tanandia ong yaten ang mga
Israelita.
32 “Tenged asing pagboniago, maning ta na tang nainabo: Initao tang Ispirito Santo
ang agpababak ang nagalin ong langit, ang magang lare, ig siminareng ong nandia.
33 Asing primiro pa, indio pa gatako mga sinopa enged tanandia. Piro ang Dios ang
nanobol ong yen ang magboniag ong nindio ong wi, yay ang minaning ong yen ang
ganing, ‘Mga itaen mo tang Ispirito Santo ang agpababak ig magtinir ong tatang taw,
ang taw ang asia yay ang magboniag ong mga taw ong Ispirito Santo.’
34 Ig sia initao ang enged. Animan pagpamatodo ong nindio ang si Jesus yay ang Ana
tang Dios.”

Ginoyan ni Jesus tang primirong mga sinagpan na

35 Pagaramal, don si oman si Juan, aroman na tang doroa ong mga sinagpan na.
36 Asing itaen ni Juan si Jesus ang tata-lib, ganing tanandia, “Asia ra tang Karniro tang
Dios!”
37 Pagabasi tang doroa, dayon ang laging namansidaton ong ni Jesus.
38 Pagabalied ni Jesus, inita nang dadaton da tanira ong nandia, animan sine-ma na
tanira, “Sinopay agdilemen mi?”
Siminabat tanira, “Rabi, ong ariapa pagdayon?” (Ang maliag yaning tang Rabi ay
Maistro.)
39 Ganing si Jesus, “Tomabid amo agod itaen mi.” Siminabid tanira ig inita nira tang
aggistaran na. Ang oras ang asi mga alas koatro ra tang apon. Ig don tanira nagtinir ong
nandia asta nalabi.

---

* **1:23** Ang “logar ang anday gistar ang taw,” mga ong bitalang Tagalog, “ilang.” Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. † **1:23** Isaias 40:3 ‡ **1:27** Ang “rapak” yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian. § **1:29** “Karniro tang Dios.” Mga ong Tagalog, “Kordero tang Dios.” Ang bitalang kordero nagalin ong bitalang Kastila, ig ang maliag yaning karnirong mola pa. * **1:29** Ang maliag yaning ta “sagda” ay magpatay ig magpatorok ta dogo. Asing tokaw, ang mga padi tang mga Judio pamagsagda ta mga ayep ong altar sigon ong Katobolan, agod mapatawad tang mga kasalanan tang mga taw. Piro sia indi enged makomit ta mga kasalanan, kondi pagsirbing litrato tang mainabo ong ni Jesus. Tenged asing pinatay si Jesus ong kros, tanandia nagsirbing karniro ang sinagda para ong yaten. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Magsagda.”

40 Ang tata ong doroang asing nabasi ong inaning ni Juan oman diminaton ong ni Jesus
ay si Andres, ang logod ni Simon Pedro.
41 Animan dinilem ang lagi ni Andres tang logod nang si Simon ig binalitan na ang
ganing, "Inita amen tang Mesiyas!" (Ang maliag yaning tang Mesiyas ay Cristo.)
42 Ig dayon ang ingkelan na si Simon ong ni Jesus.
Pagakabot nira ong ni Jesus, pina-dekan ni Jesus si Simon ig minaning, "Yawa si Simon
ang ana ni Juan. Piro mandian Cefas da tang igoyo ong nio." (Ang Cefas pario ka tang
aran ang Pedro, ang maliag yaning "tatang bato.")

Ginoyan ni Jesus si Felipe ig si Natanael

43 Pagaramal, naisipan ni Jesus ang paning ong probinsia tang Galilea. Inita na si
Felipe ig minaning ong nandia, "Impisa mandian tomabida ra ong yen."
44 Si Felipeng narin kasimanoa da Andres ni Pedro ang mga taga Betsaida.
45 Dinilem ni Felipe si Natanael, ig pagaita na ganing, "Inita amen da tang taw ang
inaning ni Moises ong Katobolan ig nasambit ka tang mga propita ong mga sinolat nira.
Tanandia pala si Jesus ang taga Nazaret, ang ana ni Jose!"
46 Ganing si Natanael, "Onora? May magalin batong mo-ya ong Nazaret?"
Ganing si Felipe ong nandia, "Ta ra, tomabida agod itaen mo."
47 Asing itaen ni Jesus si Natanael ang agpalenget ong nandia, ganing si Jesus, "Na
tatang matod ang Israelita ig indi panloko."
48 Piro ganing si Natanael, "Angay gailalao nio?"
Siminabat si Jesus, "Ong matod, india pa gagoyan ni Felipe, initā rang lagi yen asing
dona ong sirong tang ayong igos."
49 Pagabasi ni Natanael ta na, dayon ang minaning, "Rabi, yawa kaman tang Ana tang
Dios! Yawa tang aggelaten ang Adi tang Israel!"
50 Ganing si Jesus, "Natanael, yawa nagtoa ra ong yen tenged lamang minaningo ong
nio ang initā yen ong sirong tang igos. Piro mas sobra pa atan tang mga makabebereng
ang mga bagay tang itaen mo."
51 Ig ganing pa si Jesus ong nirang tanan, "Tandan mi: Komabot tang kaldaw ang itaen
ming abri tang langit, ig itaen mi tang mga anghil tang Dios ang pamampadibabaw ig
pamampababak ong yen, ang Ana ta Taw."†

2

Ang kasal ong Cana

1 Pagata-lib tang doroang kaldaw, may kasal don ong Cana, ong probinsia tang Galilea.
Don tang nanay ni Jesus.
2 Si Jesus may ang mga sinagpan na don ka.
3 Mandian, naton ang kinorang tang irinemen ang bino* don ong kombida. Animan
ganing ong ni Jesus tang nanay na, "Nalo-tan da tanira ta irinemen."
4 Piro siminabat si Jesus, "Sigoro maski indio ra aningen mo tang onopay boateno.
Tenged indi pa kakabot tang yen ang oras."
5 Oman minaning tang nanay ni Jesus ong mga torobolon don, "Tomanen mi lamang
tang maski onopay itobol na ong nindio."

---

† **1:51** "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario.

* **2:3** Ang "bino" tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Aggieken tang mga obas ong mga mababael ang palagremekan ang bato para matalog tang wi na, oman agbetang ong mga tereldan ang bindoat ong olit ta ayep. Asing timpo ni Jesus, ang bino nira pario ta teba, ang belag ta masiadong maiteg. Telekan ka ong Bokabolario.

6 Mandian, don ong kasalan may enem ang mababael ang tapayan. Narin tereldan ta
wing aggamiten tang mga Judio ong pagpamanaw tang mga kalima ig ong pagpangogat
tang mga garamiten ba-lo tanira mamangan, sigon ong kaogalian nira. Ang kada
tapayan poiding mateldan ta mga doroang polok asta tolong polok ang galon ang wi.
7 Mandian, ganing si Jesus ong mga torobolon, "Ponokon mi ta wi tang mga tapayan."
Ig pinonok ka kaman nira.
8 Pagatapos ganing si Jesus ong nira, "Mana-lot amo ra ig ekelan mi ong agtaligan tang
kombida." Ig bindoat kaman nira.
9 Sinamitan tang agtaligan tang wing asi ang nagimo rang bino. Indi gata-wanan na
mga ong aypa nagalin tang binong asi, piro ang mga torobolon ang namana-lot ong
tapayan gangatako. Animan pagasamit tang agtaligan, ginoyan na tang laling kinasal
10 ig ganing ong nandia, "Ang gata-wanano, ang masabor ang klasi ta bino tang agto-
kaw ang agsisirbi, agod mga yadi rang mainem tang mga bisita, ba-lo pa ipaloa tang
malasay ang klasi. Piro yawa, pinaori mo pala ang pinaloa tang masabor ang bino!"
11 Nainabo narin don ong Cana ang sakep tang Galilea, ig yay ang primirong mila-
grong bindoat ni Jesus. Ig ong bindoat nang asi pinaita na tang makabebereng ang gaem
na ang pagalin ong Dios, ig ang mga sinagpan na namagto ra ong nandia.
12 Pagatapos tang kasal, napaning si Jesus ong Capernaum, aroman tang nanay na,
ang mga logod na, asta ang mga sinagpan na. Ig don tanira namagtinir ta pirapang
kaldaw.

Nasilag si Jesus ong mga taw ang anday galang nira ong Timplo (Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

13 Pira ra lamang kaldaw, pista ra tang mga Judio ang aggoyan ta Pista tang Pagta-lib
tang Anghil. Animan napaning si Jesus ong Jerusalem para mamista.
14 Don ong Timplo inita na tang mga pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, pario
tang mga baka, karniro, ig mga marapati. May don kang mga pamamailo ta koarta ong
mga poisto nira.†
15 Pagaita ni Jesus ong mga agboaten nira, nangomit tanandia ta tali ig bindoat nang
latigo. Oman dayon ang pinampalayas na tang mga pamagpabakal. Asta ang mga baka
ig mga karniro, pinanaboy na ang pinampaloa ong Timplo. Pinangwasag na tang mga
koarta tang mga pamamailo ta koarta ig pinampakalintoad na tang mga lamisan nira.
16 Oman inordinan na tang mga pamagpabakal ta marapati ang ganing, "Komiten mi
ra sia tarin! Indi boaten ming palingki tang balay tang Tatayo!"
17 Pagaita tang mga sinagpan na, nademdeman nira tang na-tang ong Kasolatan ang
ganing, "Dorog kabael tang pagmalo ong balay tang Tatayo, ig ang te-kan na ay ang
kamatayeno."‡
18 Oman, tenged ong bindoat ni Jesus ong Timplo, sine-ma tanandia tang mga
pangolokolong Judio. Ganing tanira, "Sinoapa ang magboat ta maning ta na? Abir,
magpaitā ong yamen ta milagro bilang pamatod ang yawa may aotoridad mo!"
19 Siminabat si Jesus, "Gebaen mi tang timplong na ig ong teled ta tolong kaldaw, ipa-
dengo sing oman."
20 Ganing tang mga pangolokolo, "Abaw! Inayo lamang! Epat ang polok may enem
ang takon tang boat tang Timplong na! Oman ganinga ipa-deng mo si ong teled ta tolong
kaldaw lamang?"
21 Piro ang timplong nang agganingen ni Jesus anday doma kondi ang sinangoni na.

---

† **2:14** Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda. Ig mga pamagbolontad tang mga Judio ong Timplo, ang aggamiten nirang koarta ang koarta lamang ang para don. Animan don may mga taw ang pamamailo ta koartang ogali ong koarta para ong Timplo. ‡ **2:17** Salmo 69:9

22 Animan asing pagaboi nang oman, don nademdeman tang mga sinagpan na tang
inaning nang asi. Ig namagparet tanira ang matod kaman tang na-tang ong Kasolatan
ig ang inaning na mismo tenged ong sadili na.

Gata-wanan ni Jesus tang onopay ga-tang ong popotokon ta taw

23 Mintras don pa si Jesus ong Jerusalem asing Pista tang Pagta-lib tang Anghil, yading
mga taw ang namagto ra ong nandia asing pagaita nira tang mga milagrong agboaten
na.
24 Piro si Jesus indi nagtalig ong nira, tenged gata-wanan na ta mo-ya tang ogali tang
tanan ang mga taw.
25 Belag ta kaministiran ang begen pa tanandia natetenged ong maski sinopa, tenged
gata-wanan na tang onopay ga-tang ong mga popotokon nira.

3

Ang inaning ni Jesus ong ni Nicodemo

1 May tatang pangolokolo ong mga Judio ang aran na si Nicodemo. Mimbro tanandia
tang gropong aggoyan ta Pariseo.*
2 Tatang labi, napaning tanandia ong ni Jesus ig minaning, "Rabi,† gata-wanan amen
ang yawa tatang maistro ang nagalin ong Dios, tenged anday taw ang mapagboat tang
mga milagrong agboaten mo mga ang Dios anda ong nandia."
3 Siminabat si Jesus, "Ong kamatodan, anday taw ang poiding ma-pen ong inadian
tang Dios mga indi tanandia ipanganang moman."‡
4 Piro ganing si Nicodemo, "Monopa ipanganang moman tang tatang taw mga mabael
da? Mabalik bato ong sian tang nanay na para ipangana sing moman?"
5 Ganing si si Jesus, "Agganingo ong nio tang kamatodan: Mga ang tatang taw indi
ipangana ong wi ig ong Ispirito Santo, indi tanandia ma-pen ong inadian tang Dios.
6 Ang kaboi ta pagalin ong mga ginikanan ta, piro ang kaboing ispiritoal pagalin ong
Ispirito tang Dios.
7 Animan dapat india mabereng ong inaningo ong nio ang yamo kaministiran ang
ipanganang moman.
8 Ang Ispirito tang Dios pario tang mageyep. Tenged ang mageyep geyep maski ong
aypa galiag ang meyep. Gaba-yan ta ang geyep, piro indi ita gatako mga ong aripa
pagalin obin ong aripa paning. Maning ka atan tang tanan ang agtoldan tang kaboing
pagalin ong Ispirito. Matod ang gainabo, maski indi gaintindian ta."
9 Ganing si Nicodemo, "Monopa si?"
10 Ganing ka si Jesus, "Angay? Yawa, ilaladoang manigtoldok ong mga Israelita, oman
indi gaintindian mo tang mga bagay ang na?
11 Agganingo ong nio, ang mga bagay ang agpatako amen ong nindio yay ang mga
bagay ang gata-wanan amen ig inita amen mismo. Piro yamo, indi amo pamagparet
ong mga agbabalita amen.
12 Mandian, mga indi pareten mi tang mga inaningo ong nindio natetenged ong
gainabo tarin ong kalibotan, mono amo pa bato magparet mga begen amo yen tang
natetenged tang don ong langit?
13 Anda enged ay naka-yat ong langit poira lamang ong napababak ang nagalin ong
langit, ang yay yo, ang Ana ta Taw."

---

* **3:1** Ang mga "Pariseo" tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. † **3:2** Ang "Rabi" tatang bitalang Hebreo, ang maliag yaning "Maistro." ‡ **3:3** Ang bitalang "ipanganang moman," poidi kang maliag yaning: ipangana ong gaem ang pagalin ong dibabaw.

14 Ig mga monopa pinalawig ni Moises ong posti tang magang ma-kal ang bindoat
na ong saway, asing don tanira ong logar ang anday gistar ang taw,§ maning ka ta si
kaministiran ang ipalawig tang Ana ta Taw ong kros,
15 agod ang maski sinopay magto ig magtalig ong nandia, magkatinir ta kaboing
anday kataposan.
16 Animan, tenged lamang ong mabael ang paggegma tang Dios ong mga taw ong
kalibotan, sindol na tang bogtong ang Ana na, agod ang maski sinopay magto ig magtalig
ong nandia indi malbag ong Dios para silotan asta ong tanopa,* kondi magkatinir ta
kaboing anday kataposan.
17 Tenged indi pinapaning tang Dios tang Ana na tarin ong kalibotan para sintinsian
na tang mga taw, kondi sinobol tanandia agod tenged ong kamatayen na, malibri tang
mga taw ong silot ang para ong mga kasalanan nira.
18 Animan ang taw ang pagto ong Ana tang Dios, indi ra sintinsian ang silotan ang
anday kataposan. Piro ang indi magto ong nandia, nasintinsian dang lagi ang silotan ta
maning ta si tenged indi tanandia nagto ong bogtong ang Ana tang Dios.
19 Silotan tanira tenged napaning tarin ong kalibotan tang tolok, piro pinalabi nira
tang kaboi ong maki-lep mas pa ong mayag, tenged anday sasayod tang mga boat nira.
20 Ang taw ang pagboat ta malain indi galiag ong mayag. Agpalawid tanandia ong
tolok agod indi mabisto tang mga boat nang malain.
21 Piro ang taw ang pangaboi ang pagosoy ong kamatodan, agpalenget ong tolok agod
itaen ong mga agboaten na ang tanandia pagtoman ong Dios.†

Si Jesus mas alawig pa ong ni Juan ang Manigboniag

22 Pagatapos ta si, namansipaning da Jesus may ang mga sinagpan na ong probinsia
tang Judea. Don tanira nagtinir ta pirapang kaldaw ang pamagboniag ong mga taw.
23 Si Juan, pagboniag ka ong Enon, tatang logar ang alenget ong Salim, tenged yading
wi don. Sigi lamang tang paning tang mga taw ong ni Juan para magpaboniag
24 Na asing si Juan indi pa gapriso.
25 Mandian, ang mga sinagpan ni Juan pagigdiskosion da ong tatang masig ka Judio
nira don natetenged mga monopa tang tamang pagrilimpion agod magimong limpio
tang tatang taw ong pama-dek tang Dios.
26 Animan namansipaning tanira ong ni Juan ig minaning ong nandia, “Rabi,
gademdeman mo tang taw ang aroman mo asing dona ong dobali tang soba tang
Jordan? Ang taw ang pinatako mo ong mga taw? Pagboniag ka tanandia ig ang tanan
ang mga taw don da ong nandia pamansipaning!”
27 Siminabat ka si Juan, “Maski sinopang taway, anda enged ay podir na mga belag
tang Dios tang magtorol ong nandia.
28 Mga tistigos amo mismo ong inaningo ang belag ta yo tang Cristo, kondi yo tang
sinobol tang Dios ang tongkaw ong nandia.
29 Pario mga may karasalen. Ang babay ang karasalen para lamang ong laling
pakasalan na. Ang abay ang lali ke-deng ang pamasi lamang ig dorong kalipay na ang
gaba-yan na tang bosis tang tangay nang agkasalen.‡ Yo, maningo ka ta si mandian ang
bogos tang kalipayo.
30 Ig mandian kaministiran ang mas ilalaen tanandia ig yo dapat ipababak da.”

---

§ **3:14** Ang istoriang narin mabasa ta ong Bilang 21:4-9. * **3:16** “indi malbag ong Dios”. Ong bitalang Grigo: “indi mapatay” obin “indi madistroso”. Maliag yaning, indi tanira ibanggil ong impirno. Na tang “yadoang kamatayen”, pario tang sinolat ong Apokalipsis 20:14-15. † **3:21** Poidi kang maliag yaning: agpalenget ong tolok agod itaen nga ang pagboat na ta mo-ya tenged lamang ong tabang tang Dios. ‡ **3:29** Poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Ang abay ang lali paggelat lamang ong pagkabot tang tangay nang karasalen, ig dorong kalipay na ang gaba-yan na ra tang bosis na.

Si Jesus tang nagalin ong langit

31 Ang nagalin ong dibabaw makagagaem ong tanan. Ang nagalin ong tanek taga
tanek ka enged ig pamalita tang natetenged lamang ong mga bagay tarin ong tanek.
Piro tanandia ang nagalin ong dibabaw, yay ang makagagaem ong tanan.
32 Pagpamatod tanandia natetenged ong inita na ig naba-yan na don, piro anday
magparet ong mga agbibitala na.
33 Piro ang sinopay pagparet ong mga bitala na, pagpamatod nga ang Dios mataligan.
34 Tenged ang sinobol tang Dios, poros bitala tang Dios mismo tang agsasayod na.
Tenged bogos tang pagtorol tang Dios tang Ispirito na ong nandia.
35 Ang Tatay, aggegman na ta mo-ya tang Ana na ig inintriga na ong kalima na tang
tanan ang bagay.
36 Ang taw ang pagto ong Ana tang Dios, ong nandia ra tang kaboing anday kataposan.
Piro ang indi magtoman ong Ana tang Dios indi enged magkatinir tang kaboing asi,
kondi silotan tanandia tang Dios asta ong tanopa.§

4

Si Jesus ig ang babay ang Samaritana

1 Mandian nabalitan tang mga Pariseo ang mas yadi ra tang mga taw ang pamagosoy
ig pamagpaboniag ong ni Jesus kaysa ong ni Juan.
2 Piro ong matod belag ta si Jesus mismo tang pagboniag kondi ang mga sinagpan na.
3 Animan asing pagatako da Jesus ang naba-yan da tang mga Pariseo, namagalin
tanira ong Judea para magbalik ong Galilea.
4 Ong pagbalik nira don, kaministiran ang toma-lib tanira ong probinsia tang
Samaria.
5 Asing tata-lib da tanira ong Samaria, gingabot da tanira ong tatang banoang aggoyan
ta Sicar. Ang logar ang na alenget ong tanek ang pinatobli ni Jacob ong ana nang si Jose
asing tokaw.
6 Tarin ong tanek ang na itaen tang bobon ni Jacob. Mandian, tenged ko-to ra tang
kaldaw ig agpilayan da si Jesus ong pagpanaw na, kiminarong tanandia ong binit tang
bobon ang asi.
7 Mintras kakarong don, may tatang babay ang Samaritana ang kiminabot para
manoro ta wi. Ganing si Jesus ong babay, "Poidio kang mainem ta wi?"
8 Ang oras ang asi, ang mga sinagpan na don da ong lansangan ang pamamakal ta
mapangan nira.
9 Oman, ganing tang babay ang siminabat, "Angay pama-dola ta wi ong yen? Yawa
tatang Judio, ig yo Samaritanao!" Maning ta si tang sabat na tenged ang mga Judio indi
pamanapet ong mga Samaritano.*
10 Ganing si oman si Jesus ong babay, "Mga gata-wanan mo rin lamang mga onopa
tang agto-dol tang Dios, ig mga sinopa nang pama-dol ong nio ta wi, yawa pa rin tang
mama-dol ong yen, ig oldana yen ta wing pagtorol ta kaboi."
11 Siminabat tang babay, "Magino, dorog kadalem tang wing na ig anday garong mo.
Ong aria pa mangomit tang wing agganingen mo pagtorol ta kaboi?
12 Maliag mong yaning, yawa sobrā pa ong kamepet-mepetan tang si Jacob? Tanandia
tang nagpatobli tang bobon ang na ong yamen, ig tanandia mismo nanginem tarin, asta
ang mga ana na ig mga ayep na."

---

§ **3:36** "silotan tanandia tang Dios asta ong tanopa." Maliag yaning, silotan tanandia don ong impirno, ang anday kataposan. * **4:9** Masiadong dibabak tang pama-dek tang mga Judio ong mga Samaritano. Agbibilang nira lamang ang mga taw ang maboling ig mapinagtalaken tenged indi pamagtoman ong mga kaogalian tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Samaria."

13 Ganing si Jesus ang siminabat, “Ang maski sinopay manginem ong wing na, koawen
ang oman.
14 Piro ang manginem tang wing i-dolo, indi ra moman ang koawen. Tenged ang wing
i-dolo magimong pario ong wing ma-bod ang bobolik ong nandia ig magtorol ta kaboing
anday kataposan.”
15 Animan minaning tang babay ong ni Jesus, “Magino, mga maning don, olday ka
tang wing agganingen mo, agod indio ra koawen, ig agod indio ra magbalik-balik tarin
ang manoro.”
16 Ganing si Jesus, “Molika ra, komiten mo tang katawa mo, ig e-lan mo tarin.”
17 Piro ganing tang babay, “Anday katawao.”
Ganing ka si Jesus, “Tama kaman tang inaning mong anday katawa mo.
18 Tenged lima ra tang nagimong katawa mo, ig ang ka-pen mo mandian belag ta
matod ang katawa mo. Animan matod kaman tang inaning mong asia.”
19 Ganing tang babay, “Magino, yawa sigoro tatang propita! Mane-mao kay ong nio.
20 Ang mga kamepet-mepetan amen namagdayaw tanira ong Dios ig namagtorol tang
mga bolontad nira tarin ong bokid ang na. Piro yamong mga Judio, ganing amo ang mga
taw dapat mamagdayaw ig mamagbolontad ong Dios don lamang ong Jerusalem.”
21 Ganing si Jesus, “Magpareta ong agganingo, babay. Komabot tang oras ang indi amo
ra mamagdayaw ig mamagbolontad ong Dios ang Tatay tarin ong bokid ang na obin
maski ong Jerusalem.
22 Yamong mga Samaritano, indi gailala mi tang Dios ang agtowan mi. Piro yaming
mga Judio gailala amen tanandia, tenged ang maglibri ong tanan ang taw magalin ong
mga Judio.
23 Piro kakabot da tang oras ig ya ray na nga ang matod ang pamagto ong Dios ang
Tatay mamagdayaw ong nandia ong tabang tang ispirito† ig sigon ong kamatodan.
Tenged maning atan tang galiagan ang itaen na ong mga pamagto ong nandia.
24 Ang Dios ay ispirito, animan ang mga pamagto ong nandia kaministiran mamagto
ig mamagdayaw ong tabang tang ispirito ig sigon ong kamatodan.”
25 Ganing tang babay ong ni Jesus, “Ang gata-wanano, komabot tang Mesiyas ang
aggoyan ta Cristo. Ong pagkabot na, tanandia tang magpaintindi ong yaten tang tanan
ang mga bagay.”
26 Ganing si Jesus, “Yo, ang pagigampang ong nio, yay ang ganingen mong komabot.”
27 Pagabitala lamang ni Jesus ta si, ya kay ang pagkabot tang mga sinagpan na nagalin
ong lansangan. Pisan tanirang nangabereng asing itaen nira si Jesus ang pagigampang
ong tatang babay.‡ Piro maski tata ong nira anday nane-ma mga onopay kaministiran
na obin angay pagigampang si Jesus ong nandia.
28 Animan dayon ang bino-wanan tang babay tang tereldan na ta wi, ig dali-daling
nagbalik ong lansangan. Ganing ong mga taw don,
29 “Dalien mi, tomabid amo ong yen! May taw baya don ang gata-wanan na tang tanan
ang naboatano. Tanandia ra bato tang Cristo?”
30 Animan ang mga taw namansipanaw da paning ong ni Jesus.
31 Mandian, ang mga sinagpan ni Jesus sigi tang reges ong nandia ang ganing,
“Maistro, mamangana ra.”
32 Piro siminabat si Jesus, “Yo may pamanganong indi gata-wanan mi.”
33 Animan namagtere-ma te-man tang mga sinagpan na ang ganing, “Onopa bato,
may nagtorol ong nandia ta pamangan?”
34 Piro ganing si Jesus ong nira, “Ang pamangano anday doma, tomaneno tang
kaliagan tang Dios ang nanobol ong yen ig taposono tang agpaboat na ong yen.

† **4:23** “ong tabang tang ispirito.” Poidi kang maliag yaning: ong tabang tang Ispirito na. ‡ **4:27** Belag ta ogali tang mga Judio ang manapet tang lali ong tatang babay ang belag ta katawa na.

35 “Ganing amo mismo, ‘Epat pang bolan ba-lo tang pangangayeg.’ Piro agganingo
ong nindio, pangangayeg da mandian. Torongan mi tang dorong mga taw ang paman-
sikabot!§ Mga ong arayegen pa, lotok dang pisan ig listo rang ayegen.
36 Ang mga manigayeg solan da tang Dios, ig ang mga taw ang yay ang aggayegen nira
oldan na ta kaboing anday kataposan. Ong maning don, ang mga pamagloak tang bitala
tang Dios ig ang pamangayeg tang borak na delelengan ang mamagkalipay.
37 Animan matod kaman tang agganingen nga ‘Ang doma manigloak, ang doma
manigayeg.’
38 Sinobol amo yen ang mangayeg ta belag ta lindoak mi. Doma tang nagbedlay, piro
yamo tang pangayeg tang binedlayan nira.”
39 Mandian, yading mga Samaritano ong logar ang asi tang namagto ong ni Jesus
tenged ong pamatod tang babay ong nira ang ganing, “Bineg na ong yen tang tanan ang
naboatano.”
40 Ig pagakabot tang mga Samaritano don ong ni Jesus, inawidan nira tanandia ang
magtinir kang lagi don ong logar nira. Animan nagtinir si Jesus don ta doroang kaldaw.
41 Ig mas yadi pang namagto ong nandia tenged ong pagtoldok na ong nira.
42 Asing ori ra, ganing tanira ong babay, “Mandian pamagto ami ra ong nandia belag
lamang ta tenged ong binalita mo, kondi nabasi ami ra mismo ong mga bitala na. Ig gata-
wanan amen da ang tanandia kaman tang Maniglibri tang mga taw ong kalibotan.”

Pinao-ya ni Jesus tang ana tang tatang opisialis

43 Pagata-lib tang doroang kaldaw, nagalin da don si Jesus ig napaning ong probinsia
tang Galilea.
44 Tenged si Jesus mismo minaning dang lagi nga ang tatang propita indi aggilalaen
tang mga kasimanoa na.
45 Asing pagakabot na ong Galilea, ang mga taw don masinlo tang pagrisibi nira ong
nandia. Tenged asing Pista tang Pagta-lib tang Anghil, don ka tanira ong Jerusalem ig
inita nira tang tanan ang bindoat na don.
46 Oman, napaning sing oman si Jesus ong Cana, sakep tang Galilea, ong logar ang don
bindoat nang bino tang wi tanopa sia. Mandian, don ong Capernaum, ang sakep ka tang
Galilea, may tatang opisialis tang gobirno tang Roma, ang ana nang lali pagmasit.
47 Asing mabalitan nang si Jesus nabalik da ong Galilea ang nagalin ong Judea, dayon
ang pinaningan na. Nagpakiloy tanandia ang paningan kay ni Jesus tang ana na para
pao-yaen, tenged agpakamo-kamo ra.
48 Ganing si Jesus, “Mintras indi amo gaita ta milagro ig mga makabebereng ang mga
bagay, indi amo mamagto ong yen.”
49 Piro ganing tang opisialis, “Magino, maytara! Mapatay da tang anao!”
50 Siminabat si Jesus ong nandia, “Molika ra. Nago-ya ra tang ana mo.” Nagparet tang
opisialis ang matod tang inaning ni Jesus, animan dayon dang napanaw ang molik ong
Capernaum.*
51 Pagaramal, asing don pa lamang ong dalan, binagat da tanandia tang mga
torobolon na ig binalitan nira ang mo-ya ra tang ana na.
52 Animan nane-ma tanandia mga onopang orasay nago-ya. Ganing tanirang sim-
inabat, “Nongapon pang ala ona tang apon pinoasan tang kinit na.”
53 Ig nademdeman nang asing oras kang asi mismo ya kay ang paganing ong nandia
ni Jesus, “Mo-ya ra tang ana mo.” Animan tanandia ig ang tanan ong pamalay-balay na
namagto ra ong ni Jesus.

---

§ **4:35** “Torongan mi tang dorong mga taw ang pamansikabot!” Ong bitalang Grigo: “Telekan mi tang mga koma!”

* **4:50** Ang distansia magalin ong Cana ang paning ong Capernaum mga tolompolok may doroang kilomitro. Asing timpong asi, anda pay tarayan ong takat. Ang mga taw papanaw lamang obin tatay ong asno obin domang ayep.

54 Na yay ang yadoang milagrong bindoat ni Jesus ong Galilea, pagapagalin na ong
probinsia tang Judea.

5

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ong Betesda

1 Pagatapos ta si, pista si tang mga Judio, animan napaning sing oman si Jesus ong
siodad tang Jerusalem.
2 Don ong Jerusalem, may parandigoan tang mga taw ang aggoyan ta Betesda mga ong
bitala tang mga Judio. Ang parandigoan ang na, alenget ong tatang porta tang padir ang
lomboa ong siodad. Ang goy ong portang asi ay Porta tang Karniro. Ong palibot tang
parandigoan ang na, may lima nga balay-balayan ang palasirongan.
3 Dorong mga taw ang sari-saring masit nira tang pamaglobog-lobog lamang tarin,
pario tang mga boray, mga piang, ig mga paralisado. [Pamagelat tanirang komaliek tang
wi
4 tenged teta may anghil tang Dios ang tataboan ig pagkalo-kalo tang wi. Ang ma-kaw
ang tomogbo ong wi mga matapos ang kalo-kalon tang anghil ay mago-ya ono maski
onopay masit na.]*
5 Mandian, don may tatang lali ang tolong polok may walo rang takon tang masit na.
6 Inita ni Jesus tang laling asi ang lolbog da lamang ig gata-wanan nang lagi ang doro
rag kaboay tang masit na. Animan sine-ma tanandia ni Jesus ang ganing, “Onopa?
Galiliagang mago-ya?”
7 Siminabat tang lali, “Ee, Magino, galiliago ka rin. Piro mga makalo-kalo ra tang wi
anda kay magalsa ong yen ang pababak. Pira rang bisis ang pagprosigiro ra rin ang
paning ong wi piro may ga-kaw kang pirmi ong yen.”
8 Ganing si Jesus ong nandia, “Kendenga, takanen mo tang aglolbogan mo, ig panawa.”
9 Lagi-lagi nago-ya tang taw ig dayon dang sinakan na tang lolbogan na ig napanaw.
Ang kaldaw ang asi Kaldaw ang Igperenay.
10 Animan ganing tang mga pangolokolong Judio ong taw ang asing pinao-ya, “Hoy!
Kaldaw ang Igperenay† mandian! Kontra ong Katobolan ang magtakana tang lolbogan
mong asia!”
11 Piro siminabat tang taw, “Ang taw ang nagpao-ya ong yen yay ang minaning ong
yen ang takaneno tang lolbogano ig pomanaw.”
12 Sine-ma nira tanandia, “Sinopa tang taw ang asing nagtobol ong nio?”
13 Piro indi nailala tang taw mga sinopa sing nagpao-ya ong nandia tenged napalipat
da si Jesus ong kadodoron ta taw.
14 Pagata-lib ta na, inita ni Jesus ong Timplo tang taw ang pinao-ya na ig ganing ong
nandia, “Mandian mo-yā ra. Animan india ra magboat ta kasalanan, itaben mas grabi
pa tang mainabo ong nio.”
15 Oman dayon dang nagalin tang taw ig napaning ong mga pangolokolo ong mga
Judio. Bineg na tanira ang si Jesus tang nagpao-ya ong nandia.
16 Tenged tarin, inimpisan dang inakigan ig pinaliwagan nira si Jesus tenged nagpao-
ya tanandia ong Kaldaw ang Igperenay.
17 Piro siminabat si Jesus ong nira, “Ang Tatayo indi agpenay ong mga agboaten na,
animan yo pagpadayono ka ong mga agboateno.”
18 Tenged ong binitalang asi ni Jesus, mas namagprosigir tang mga pangolokolong
Judio ang ipapatay tanandia, belag lamang ta tenged agkontraen na tang agbawalen

* **5:4** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. † **5:10** Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang mga bagay.

nira mga Kaldaw ang Igperenay, kondi ganing pa tanandia nga ang Dios ay Tatay na. Ig ong maning don agpatepeng na tang sadili na ong Dios.

Ang aotoridad tang Ana tang Dios

19 Animan ganing si Jesus ong mga pangolokolo ong mga Judio, "Ong kamatodan, yo, ang Ana tang Dios, anday maboato mga ong sadilio lamang. Ang agboateno lamang ay ang aggitaenong agboaten tang Tatayo. Ang onopay agboaten tang Dios ang Tatay, ya kay ang agboaten tang Ana.
20 Tenged yo, agmaleno ta mo-ya tang Tatayo, ig agpaita na ong yen tang tanan ang agboaten na. Ig mas sobra pa ong mga bagay ang nang inita mi ra tang ipaboat na ong yen, agod pisan among mangabereng.
21 Ang Dios ang Tatay pagboi ong mga patay, ig yo, ang Ana na, maning ka ta si boieno ka tang maski sinopa ang galiliaganong boien.
22 Belag lamang ta sia, ang Tatayo indi pagosgar ong maski sinopa, kondi yo tang sindolan na ta podir ang magosgar,
23 agod yo, ang Ana na, galangeno tang tanan ang taw, pario tang paggalang nira ong nandia. Ang indi paggalang ong Ana tang Dios, indi ka paggalang ong Dios ang Tatay ang yay ang nanobol ong Ana na.
24 "Agganingo ong nindio, ang sinopay pamasi ong yen ang mga bitala ig pagparet ong nanobol ong yen, ong nandia ra tang kaboing anday kataposan. Indi ra tanandia sintinsian tang Dios ta kamatayen tenged nalibri ra tanandia ong gaem tang kamatayen ig nasakepan da tang kaboi.
25 Piro tandan mi na: Komabot tang oras, ig ya ray na, ang mga taw ang midio patay ong pama-dek tang Dios, maba-yan nira tang bosis tang Ana tang Dios. Ig ang magparet maboi ka enged.
26 Ang Dios ang Tatay may gaem na ang magtorol ta kaboi. Ig yo, ang Ana na, sindolano ka nandia ta gaem ang magtorol ta kaboi ong mga taw.
27 Sindolano ka nandia ta podir ang magosgar ong tanan, tenged yo tang nagimong Ana ta Taw.
28 Dapat indi amo mangabereng ong agganingo, tenged komabot ka enged tang oras ang maba-yan tang mga patay tang bosiso
29 ig mamambangon ang magalin ong mga limbengan ong nira. Ang tanan ang namagboat ta mo-ya oldan ta kaboing anday kataposan, ig ang tanan ang namagboat ta malain silotan asta ong tanopa."

Ang mga pamagpamatod natetenged ong ni Jesus

30 Ganing pa si Jesus, "Mga ong sadilio lamang anday maboato. Pagosgaro kaman piro sigon ong agtotoldok tang Tatayo ong yen. Animan mato-lid tang pagorosgareno, tenged belag ta sadiling kaliagano tang agboateno, kondi ang kaliagan tang Dios ang yay ang nanobol ong yen.
31 "Mga yo lamang tang pagpamatod natetenged ong sadilio, dapat indi pareten mi.
32 Piro may domang pagpamatod natetenged ong yen, ig gata-wananong matod tang agganing na.
33 Yamo mismo tang nanobol ta mga taw ong ni Juan, ig tanandia nagbeg tang kamatodan natetenged ong yen.
34 Belag ta maning ang kaministirano pa tang pagtistigo ta taw. Agpademdemo lamang ong nindio tang inaning ni Juan tenged ong yen. Balampa pareten mi agod malibri amo.
35 Si Juan, ang kalimbawan na midio tatang tolok ang de-kal ig nagtorol ta kayagan. Ig maski indi lamang naboay, inambengan amo ta mo-ya ong pagpāyag na ong nindio.

36 Piro may pamatod pa enged natetenged ong yen ang mas pa ong pamatod ni Juan,
ig ya ray na: Ang mga bagay mismong agboateno ang agpaboat ong yen tang Dios ang
Tatay. Sia ya enged tang pagpamatod ang tanandia tang nanobol ong yen.
37 Ig ang Dios ang Tatay ang nanobol ong yen, tanandia mismo pagpamatod ka
natetenged ong yen. Maski tanopa indi enged inita mi tanandia ig indi naba-yan mi
tang bosis na.
38 Indi ka ga-tang ong kinaisipan mi tang mga bitala na, tenged indi amo pamagparet
ong yen, ang yay ang sinobol na.
39 Ang agboaten mi lamang, aggosisaen mi ta mo-ya tang Sagradong Kasolatan tenged
kalaom mi don mata-wanan mi mga mono amo pa magkatinir ta kaboing anday
kataposan. Ong kamatodan, ang Kasolatan mismo pagpamatod natetenged ong yen,
40 piro indi amo pa ka enged galiliag ang palenget ong yen agod marisibi mi tang
kaboing asi.
41 "Indio galiliag ang dayaweno ta taw.
42 Gailala amo yen ta mo-ya, ig gata-wananong anday paggegma mi ong Dios.
43 Yo, napaningo tarin bilang tatang sinobol tang Tatayo, piro indio rinisibi mi. Piro
mga may domang komabot ang indi sinobol na, yay ang risibien mi!
44 Sigoradong indi amo mamagto ong yen! Tenged agpalabien mi tang pagdayaw tang
kada tata may tata, imbis ang prosigiran mi agod ang tambilog lamang ang Dios tang
magdayaw ong nindio.
45 Indi amo magisip ang yo tang magtistigo kontra ong nindio ong talongan tang Dios
ang Tatay. Belag! Si Moises ang agtaligan mi mismo yay ang magtistigo kontra ong
nindio.
46 Tenged mga matod ang pamagparet amo ong sinolat ni Moises, dapat mamagparet
amo ka rin ong yen, tenged ang mga sinolat ni Moises natetenged ka ong yen.
47 Piro indi agpareten mi tang mga sinolat na! Animan sigoradong indi ka pareten mi
tang mga agganingo."

6

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Pagatapos ta si, limina-ted si Jesus ong dobaling baybay tang Talsi tang Galilea ang
aggoyan ka ta Talsi tang Tiberias.
2 Kadoro-doroan ang mga taw tang namansidaton ong nandia tenged inita nira tang
mga milagrong bindoat na ong pagpao-ya na ong mga pamagmasit.
3 Oman, siminakat si Jesus ong tatang bokid, aroman na tang mga sinagpan na, ig don
tanira namansikarong.
4 Ang oras ang asi galenget da tang pista tang mga Judio ang aggoyan ta Pagta-lib tang
Anghil.
5 Mandian, pagpanorong ni Jesus, inita na tang kadoro-doroan ang mga taw ang
agpapaning ong nira. Animan sine-ma na si Felipe, "Ong ari ita pa bato mabakal ta
pamangan para ong mga taw ang asia?"
6 Maning ta si tang te-ma ni Jesus ong ni Felipe para lamang sobokan na mga onopa
tang sabat na. Piro si Jesus may plano na rang lagi tang onopay boaten na.
7 Mandian siminabat si Felipe, "Kadoro! Maski mamakal ita pa ta tinapay ang
kantidad nang rinibo* indi ka enged magigo, maski tanga lolotad lamang."
8 Oman si Andres, tata ka ong mga sinagpan ni Jesus ig logod ni Simon Pedro, tang
naganing,

* **6:7** Mga ong bitalang Grigo: 200 koartang "dinario." Ang 200 dinario pario tang sol ta tatang trabahador ong teled ta walong bolan.

9 “Nani may tatang mola ang may balon nang limang tinapay may doroang yan. Piro
pirara ka enged ong kadodoron ang na ta mga taw?”
10 Ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Pakarongon mi tang mga taw.” Marabong
tang ibabawen don, animan namansikarong tang tanan ang taw. Ang mga lali lamang
limang ribo rang lagi.
11 Oman kinomit ni Jesus tang tinapay ang asi ong mola ig pagapagpasalamat na ong
Dios, pinatagtag na ong mga taw ang pamansikarong don. Maning ka ta si tang bindoat
na ong yan, ig ang tanan ang mga taw namagpagosto tang pangan.
12 Asing nangaelen dang tanan, ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Simeten mi
tang nanga-da para indi masayang.”
13 Dayon ang sinimet nira, ig nagalin ong limang bilog ang tinapay ang pinapan nira
ong mga taw, nanga-mok pa tanira ta tampolok may doroang tiklis.
14 Asing pagaita tang mga taw ong nang makabebereng ang bagay ang bindoat ni
Jesus, ganing tanira, “Na ya ray enged tang Propita ang pinatako asing tokaw ang
komabot tarin ong kalibotan.”
15 Ig tenged gata-wanan dang lagi ni Jesus ang galiliagan nirang boaten tanandia ang
adi, nagalin tanandia don ig napaning ong kabobokidan ang tanandia lamang.

Napanaw si Jesus ong ta-paw tang talsi
(Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Asing alikarem da, ang mga sinagpan ni Jesus namansipaning ong binit tang
baybay.
17 Namansitay tanira ong bilog nirang mabael para paning ong Capernaum, don ong
dobaling baybay. Labi ra ig indi pa gabalik si Jesus ong nira.
18 Asing don da tanira ong laod, namoirsa ra tang mageyep ig namambabael da tang
mga langeb.
19 Pagabeltay nira ta lima obin enem ang kilomitro, inita nira si Jesus ang papanaw
ong ta-paw tang talsi, ang agpalenget ong bilog ang agtayan nira. Animan pinangeldan
tanira ta mo-ya.
20 Piro minitala si Jesus ang ganing, “Indi amo meled. Yo na, si Jesus!”
21 Dorong kalipay nirang matay da si Jesus ong agtayan nira. Ig pagatay lamang ni
Jesus, golpi tanirang nangatampet ong distino nira.

Dinilem si Jesus tang mga taw

22 Pagaramal, don pa ong baybay tang kadoro-doroan ang taw. Gata-wanan dang lagi
nira ang si Jesus indi siminabid ong mga sinagpan na asing pagalin nira, tenged inita
nira ang tanira lamang tang siminay ong bilog. Ig gademdeman ka nirang ang labing
asi anday domang matayan don.
23 Mandian, may mga bilog ang nagalin ong Tiberias ang namansitampet da don,
alenget ong logar ang pinamanganan nira tang tinapay matapos ang nagpasalamat si
Jesus ong Dios.
24 Animan asing pagatako tang mga taw ang anda ka don si Jesus asta ang mga
sinagpan na, dayon tanirang namansitay ong mga bilog ang asi ig namansipaning ong
Capernaum para dilemen nira si Jesus.

Si Jesus tang pamangan ang pagtorol ta kaboi

25 Pagakabot nira ong dobaling baybay, initang lagi nira si Jesus ig sine-ma nira,
“Maistro, tanoapa pa tarin?”
26 Siminabat si Jesus ang ganing, “Ong matod, agdilemeno nindio belag ta maning
naintindian mi tang mga milagrong inita mi, kondi tenged pinapan amo yen tang
tinapay ig nangaelen among tanan.

27 Piro belag tang pamangan ang galangga lamang tang dapat dilemen mi. Ang
prosigiran ming dilemen ang pamangan ang indi galangga ang yay pagtorol ta kaboing
anday kataposan. Yo, ang Ana ta Taw,† tang magtorol ta sia ong nindio, tenged
pinamatodan da tang Dios ang Tatay ang yo tang naliliagan na."
28 Animan namane-ma tang mga taw ong ni Jesus ang ganing, "Onopay boaten amen
para matoman amen tang boroaten ang galiliagan tang Dios?"
29 Siminabat si Jesus, "Na ya ang galiliagan tang Dios ang boaten mi: Magto amo ong
yen, ang sinobol na tarin."
30 Piro ganing sing oman tang mga taw, "Animan onopay maboat mong milagro ang
mapaita mo ong yamen agod magparet ami ong nio?
31 Asing tokaw ang timpo ni Moises, ang mga kamepet-mepetan ta namamangan ta
tatang pamangan ang aggoyan ta 'manna'‡ asing don tanira ong logar ang anday gistar
ang taw. Pario tang na-tang ong Kasolatan ang ganing, 'Sindolan na tanira ta pamangan
ang nagalin ong langit.' Ta mandian, yawa onopay niong boaten?"
32 Siminabat si Jesus, "Ong matod, belag ta si Moises tang nagtorol ong nira tang
pamangan ang asing nagalin ong langit, kondi ang Tatayo. Ig mandian tanandia ya kay
ang pagtorol ong nindio tang matod ang pamangan§ ang nagalin ong langit.
33 Tenged ang matod ang pamangan ang agto-dol tang Dios, anday doma kondi
tanandiang siminaboan ang nagalin ong langit ig pagtorol ta kaboi ong mga taw tarin
ong kalibotan."
34 Animan ganing tang mga taw ong ni Jesus, "Magino, olday ami ka niong pirmi tang
pamangan ang asing agganingen mo!"
35 Siminabat si Jesus, "Yo mismo tang pamangan* ang asing pagtorol ta kaboi. Tenged
ang sinopay lemenget ong yen para magto ong yen, indi ra enged le-men ig indi ra
koawen asta ong tanopa.
36 Piro yamo, pario tang inaningo rang lagi, maski initao ra nindio indi amo pa ka
enged mamagto ong yen.
37 Lemenget enged ong yen tang tanan ang mga taw ang yintriga ong yen tang Dios
ang Tatay. Ig ang maski sinopay lemenget ong yen, indi enged palayaseno.
38 Tenged yo siminaboano nagalin ong langit, belag ta maning para boateno tang
sadiling kaliagano, kondi ang kaliagan tang nanobol ong yen.
39 Ig ang kaliagan na yay na: Ta-lingano tang mga taw ang inintriga na ong yen agod
anday malipat maski tambilog, kondi boieno tanirang tanan ong oring kaldaw.
40 Tenged ang galiliagan tang Tatayo, magkatinir ta kaboing anday kataposan tang
tanan ang mailala ig magto ong yen, ang Ana na. Ig boieno tanirang moman ong oring
kaldaw."
41 Mandian, ang mga Judio pamagmoro-moro tenged ong inaning ni Jesus ang
tanandia ono tang pamangan ang nagalin ong langit.
42 Ganing tanira, "Onora? Si Jesus ka lamang asia, ang ana ni Jose! Gailala ta ka ngani
tang mga ginikanan na! Angay ganing tanandia mandian nagalin ono tanandia ong
langit?"
43 Sinabat tanira ni Jesus ang ganing, "Indi amo ra mamagmoro-moro atan.
44 Anday taw ang malenget ong yen poira lamang mga e-lan tanandia tang Tatay ang
yay ang nanobol ong yen. Ig ang mga lemenget ig magto ong yen, tanira tang boieno
ong oring kaldaw.

---

† **6:27** "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **6:31** Mabasa ta tang istoriang natetenged ong pamangan ang aggoyan ta "manna" ong Exodo 16:1-36. § **6:32** Ang nasolat ong bitalang Grigo belag ta "pamangan" kondi "tinapay." Tenged don ong banoang Israel tinapay tang pamangan nira. * **6:35** "pamangan." Ong bitalang Grigo: tinapay

45 Nasolat ong libro tang mga propita ang ganing, ‘Ang tanan ang taw toldokan tang
Dios.’† Animan ang tanan ang mamamasi ig mamagadal ong Tatay mamansilenget ong
yen.
46 Indio ganing ang may taw ang naita ra ong Dios ang Tatay. Yo ang nagalin ong Dios,
yo lamang tang naita ong nandia.
47 “Ong kamatodan, ang taw ang pagto ong yen, ong nandia ra tang kaboing anday
kataposan.
48 Tenged yo tang pamangan‡ ang pagtorol ta kaboi.
49 Ang mga kamepet-mepetan mi namamangan tang pamangan ang aggoyan ta
‘manna’ asing don tanira ong logar ang anday gistar ang taw, piro nangapatay pa ka
enged tanira.
50 Piro ang pamangan ang agganingeno mandian, sia yay ang matod ang pamangan
ang napababak nagalin ong langit, ig ang maski sinopay mamangan ta narin indi enged
mapatay.
51 Yo yay ang pamangan ang asing pagtorol ta kaboi ang napababak nagalin ong
langit. Ang maski sinopay mamangan ta narin, maboi asta ong tanopa. Ang pamangan
ang narin anday doma kondi ang yen ang sinangoni, ig na ibolontado agod magkatinir
ta kaboi tang mga taw tarin ong kalibotan.”
52 Pagabasi ta narin tang mga Judio, dayon dang namagdiskosionan ta mo-ya. Ganing
tanira, “Onora ka? Monopa bato i-dol tang taw ang na tang sinangoni na ong yaten para
panganen ta?”
53 Animan siminabat si Jesus, “Yo, ang Ana ta Taw, ganingo ong nindio: Mga indi
amo mamangan tang yen ang sinangoni ig indi manginem tang yen ang dogo, indi amo
enged magkatinir ta kaboing anday kataposan.
54 Piro ang maski sinopay pamangan tang yen ang sinangoni ig panginem tang yen
ang dogo, yay ang may kaboi nang anday kataposan, ig boieno ong oring kaldaw.
55 Tenged ang yen ang sinangoni ig ang yen ang dogo yay ang matod ang pamangan
ig irinemen.
56 Ang maski sinopay pamangan tang sinangonio ig panginem tang yen ang dogo, na-
pen da ig pagtinir ong yen, ig yo ya ka ong nandia.
57 Ang Dios ang Tatayo ang nanobol ong yen yay ang agpagalinan tang kaboi,§ ig
gaboio tenged ong nandia. Maning ka ta si, ang sinopay pamangan tang yen ang
sinangoni, maboi ka tanandia tenged ong yen.
58 Yo tang matod ang pamangan ang napababak nagalin ong langit. Ang pamangan
ang na belag ta pario tang manna ang pinangan tang mga kamepet-mepetan mi asing
tokaw. Namamangan tanira ta si piro nangapatay pa ka enged. Piro ang maski sinopay
mamangan ong yen, maboing anday kataposan.”
59 Ang mga bagay ang narin inaning ni Jesus asing pagtoldok tanandia ong simban
tang mga Judio* don ong Capernaum.

Ang mga bitalang pagtorol ta kaboi

60 Naba-yan narin tang mga taw ang pirming pamansitabid ong ni Jesus, ig yadi ong
nira tang ganing, “Kaparti ka tang mga agbibitala nang na! Sinopa lamang ay magparet
ong nandia?”
61 Maski anday nagbeg ong ni Jesus, gata-wanan na ang pamagmoro-moro tang mga
sinagpan na. Animan ganing tanandia, “Angay? Taliodano ra nindio tenged ong
inaningong asia?

---

† **6:45** Isaias 54:13 ‡ **6:48** “pamangan.” Ong bitalang Grigo: tinapay § **6:57** Ang mga bitalang na, poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Ang Dios ang Tatay ang boi tang nanobol ong yen. * **6:59** Ang goy ong simban tang mga Judio ay “sinagoga.” Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sinagoga.”

62 Mono amo pa bato mga itaen mi tang Ana ta Taw ang agpadibabaw pabalik ong
pinagalinan na?
63 Ang Ispirito tang Dios yay ang pagtorol ta kaboi, belag ta sinangoni ta taw, tenged
sia anday gaem na. Ang mga agbibitalao ong nindio pagalin ong Ispirito ig mapagekel
ong nindio ong kaboing anday kataposan.
64 Piro ang doma ong nindio indi pamagto ong yen." Minaning si Jesus ta si tenged
gata-wanan nang lagi, mimpisa pa asing primiro, mga sinopay indi mamagto ig mga
sinopa tang magtraidor ong nandia.
65 Ig ganing pa tanandia, "Yay sia animan minaningo ong nindio, anday taw ang
malenget ong yen poira lamang mga sia tang kaliagan tang Dios ang Tatay."
66 Impisa don yadi ra ong mga sinagpan ni Jesus tang namampabelag ig indi ra
namansitabid ong nandia.
67 Animan sine-ma ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na, "Yamo, galiag
amo ra kang magalin?"
68 Ang siminabat si Simon Pedro, "Gino, ong nino ami pa oman paning? Yawa lamang
tang pagtoldok tang mga bitalang pagtorol ta kaboi.
69 Pamagto ami ra ong nio ig gata-wanan amen da ang yawa tang Sagradong Ana tang
Dios."
70 Ganing si Jesus, "Matod ang yamong tampolok may doroa tang piniliko. Piro ang
tata ong nindio ay dimonio!"
71 Ang agpataman ni Jesus ay si Judas, ang ana ni Simon Iscariote. Tenged maski
kabilang si Judas ong tampolok may doroang sinagpan na, tanandia yay ang magtraidor
ong ni Jesus ong ori.

7

Indi namagto ong ni Jesus tang mga logod na

1 Pagatapos ta si, linibot-libot ni Jesus tang bilog ang probinsia tang Galilea. Indi
naliag ang paning ong probinsia tang Judea tenged don tang mga pangolokolong Judio
ig agplanoan nirang patayen tanandia.
2 Mandian, asing galenget da tang pista tang mga Judio ang aggoyan ta Pista tang mga
Payag-payag,*
3 ganing ong ni Jesus tang mga logod nang lali, "Angay india magalin tarin ig mamistā
don ong Judea, agod itaen tang mga sinagpan mo don tang agboaten mong mga milagro?
4 Ang taw ang galiliag ang mabantog ong tanan, indi panalok-talok tang mga agboaten
na. Pagboata ra ka lamang tang mga bagay ang na, angay india magpaita ong bilog ang
kalibotan?"
5 Maning ta si tang inaning tang mga logod ni Jesus tenged maski ngani tanira indi ka
pamagto ong nandia.
6 Ganing ang siminabat si Jesus, "Yamo, maski onopay oras poiding boaten mi tang
onopay galiliagan ming boaten. Piro yo, indi pa kakabot tang yen ang oras.
7 Indi amo asilagan tang mga taw tarin ong kalibotan ang indi pangilala ong yen. Piro
yo gasilagano nira tenged agpaitao ang malalain tang mga agboaten nira.
8 Ala, mamista amo ra don. Yo, indio paning,† tenged indi pa kakabot tang yen ang
oras."
9 Maning ta na tang sabat ni Jesus, oman napabo-wan tanandia ong Galilea.

Napaning si Jesus ong pista

---

* **7:2** "Pista tang mga Payag-payag." Telekan ong Bokabolario. † **7:8** "Yo, indio paning." Ong domang lomang kopia tang sagradong kasolatan, ang nasolat ong bitalang Grigo ay "Yo, indio pa paning."

10 Pagapagalin tang mga logod ni Jesus para mamista, diminaton ka tanandia piro
talok lamang.
11 Don ong pista agdilemen tanandia tang mga pangolokolong Judio ig pamane-ma
te-ma ang ganing, “Ong arira tang taw ang asi?”
12 Ig ang mga taw, sigi lamang tang arampang-ampang nira natetenged ong ni Jesus.
Ganing tang doma, “Mo-yang taw tanandia!” Ang doma ganing ka, “Belag! Aglokon na
lamang tang mga taw.”
13 Piro maloay lamang tang ampang nira natetenged ong ni Jesus tenged agpangeldan
tanira ong mga pangolokolo ong nira.
14 Asing panenga-tengan da tang pista, siminled si Jesus ong Timplo ig nagtoldok.
15 Nangabereng ta mo-ya tang mga pangolokolong Judio. Ganing tanira, “Ong aripa
bato nakomit tang kinata-wanan na tang taw ang na? Indi ngani napagadal!”
16 Ganing si Jesus ong nira, “Ang agtotoldoko ong nindio indi nagalin ong sadilio, sia
ong Dios ang yay ang nanobol ong yen.
17 Ang maski sinopay galiliag ang magtoman tang kaliagan tang Dios, asia mata-
wanan na enged mga ang totoldoko nagalin ong Dios obin ong sadilio lamang.
18 Ang taw ang pagtoldok ong sadiling kaliagan na, galiliag lamang ang dayawen
tanandia ta doma. Piro ang taw ang pagtoldok agod dayawen tang nanobol ong nandia,
yay ang taw ang palareten ig belag ta bo-lien.
19 Matod ang sindolan amo ni Moises tang Katobolan asing tokaw. Piro maski tata ong
nindio anda enged ay pagtoman ta sia. Tenged mga pamagtoman amo, angay galiliag
amo pang patayeno nindio?”
20 Siminabat tang mga taw, “Sigoro sinleda ra ta dimonio! Sinopay galiag ang
mamatay ong nio?”
21 Ganing si Jesus, “Nangabereng amo asing nagpao-yao tang tatang taw ong Kaldaw
ang Igperenay.
22 Piro isipen mi lamang narin: Asing tokaw may kaogalian tang mga kamepet-
mepetan ta natetenged ong pagtori ong mga mola. Sia pinanoblian ni Moises ig sindol
na ka ong nindio. Animan pamagtori amo tang mga ana ming lali ong yawalong kaldaw
sigon ong kaogalian ang asi, maski māton ong Kaldaw ang Igperenay.
23 Mandian, mga pamagtori amo maski Kaldaw ang Igperenay para lamang matoman
tang tobol ni Moises natetenged ong pagtori, angay gangasilag amo pa ong yen ang
nagpao-yao tang tatang taw ong Kaldaw kang Igperenay?
24 Magosgar amo ta mato-lid, belag ta sigon ong gitaen mi lamang.”

Ang mga taw indi namaginigoan natetenged ong ni Jesus

25 Mandian, may mga taga Jerusalem ang ganing, “Belag bato ta na tang taw ang
galiagan ang patayen tang mga pangolokolo ong yaten?
26 Piro asia tanandiang bibitala ong talongan tang tanan, ig ang mga pangolokolo
anday ibek-ibek nira kontra ong nandia. Sigoro naisip da nirang tanandia ka kaman
tang Cristo.
27 Piro indi ka poidi, tenged ganing tanira mismo, mga komabot ono tang Cristo, anday
matako mga ong aripa tanandia nagalin. Piro ang taw ang na, gata-wanan ta rang lagi
mga ong aripa tanandia nagalin.”
28 Animan pinabael ni Jesus tang bosis na asing pagtoldok don ong Timplo ig minan-
ing, “Onopa? Gailala amo ra ong yen? Gata-wanan mi ka mga ong ariopa nagalin?
Anda! Tenged ong kamatodan, indio napaning tarin ong yen ang sadiling kaliagan. Ang
matod ang Dios yay ang nanobol ong yen. Indi tanandia gailala mi,
29 piro yo, gailalao ong nandia. Tenged dono nagalin ong nandia, ig tanandia mismo
tang nanobol ong yen tarin.”

30 Animan tenged ong mga binitalang asi ni Jesus, depen da rin tanandia tang mga
pangolokolong Judio, piro anday nandep ong nandia tenged belag pa ta oras na.
31 Piro ong dobali ta sia, yading namagto ong nandia. Ganing tanira, “Sigoro ya ray
na tang Cristo! Tenged anda enged ay madeg ong nandia ong mga makabebereng ang
bagay ang agboaten na.”

Sinobol tang mga goardia para depen si Jesus

32 Naba-yan tang mga Pariseo tang arampang-ampang tang mga taw natetenged ong
ni Jesus. Animan tanira may ang mga pangolokolo ong mga padi‡ nanobol ong mga
goardia tang Timplo para depen nira si Jesus.
33 Piro ganing si Jesus, “Indi ra lamang maboay tang a-peno ong nindio, oman
magbaliko ra ong nanobol ong yen.
34 Dilemeno nindio, piro indio ra itaen mi. Tenged indi amo mapaning ong logar ang
paningano.”
35 Namagtere-ma te-man tang mga pangolokolong Judio ang ganing, “Ong ayra bato
paning tang taw ang na ang indi ra ono tanandia itaen? Onopa? Paning bato tanandia
ong mga kasimanoa ta ang pamansistar ong domang mga banoa para magtoldok ka ong
mga belag ta Judio?
36 Ganing dilemen ta ono tanandia, piro indi ra itaen ta, ig indi ita ka ono mapaning
ong paningan na. Onopa bato tang maliag nang yaning?”

Ang Ispirito pagtorol ta kaboi

37 Asing kataposan dang kaldaw tang pista ang yay ang kapistan dang enged, kimin-
deng si Jesus ig minitala ta dorog kapoirsa ang ganing, “Ang sinopay agkoawen palenget
ong yen ig manginem.§
38 Tenged ganing ong Kasolatan, ang taw ang magto ong yen ‘magtinir ong nandia
tang pagtorol ta kaboi ang pario ong wing ma-bod ang sigi lamang tang tobod na.’ ”*
39 Ang agganingen ni Jesus tarin anday doma, ang Ispirito Santong i-dol na ong mga
taw ang pamagto ra ong nandia. Ang mga oras ang asi indi pa ga-dol tang Ispirito Santo,
tenged indi pa gabalik si Jesus ong langit.

Ang pabetang tang mga taw ong ni Jesus

40 Dorong taw tang nangabasi ong mga inaning ang asi ni Jesus, ig ganing tang doma,
“Matod ka kaman! Ya ray na tang Propitang aggelaten ta!”
41 Ang doma ganing ka, “Na ya ray ang Cristo!” Piro ang doma ganing pa ka enged,
“Indi poidi! Ang Cristo belag ta taga Galilea!
42 Na-tang mismo ong Kasolatan, ang Cristo magalin ong dogo ni Ading David ig don
ipangana ong Betlehem, ang banoa ni David.”†
43 Animan indi mamaginigoan tang mga taw ong pabetang nira ong ni Jesus.
44 Ang doma ong nira galiliag din ang depen nira, piro anda enged ay nangas ang
magdep ong nandia.

Ang mga pangolokolo indi namagparet

45 Mandian, namagbalik da tang mga goardia tang Timplo ong mga pangolokolong
padi ig mga Pariseo. Sine-ma tanira tang mga pangolokolo ang ganing, “Angay indi
ingkelan mi si Jesus tarin?”
46 Siminabat tang mga goardia, “Mandian ami lamang nabasi ta taw ang bibitala ta
maning ta naka!”

---

‡ **7:32** Asing timpong asi, ang mga padi tang mga Judio yadi, ig may atan kang mga padi ang mas alawig ang namangolokolo ong nira. Sia yay ang mga “pangolokolo ong mga padi”. § **7:37** Isaias 55:1 * **7:38** Isaias 58:11
† **7:42** Mikas 5:2

47 Ganing tang mga Pariseo, “Oy, yamong taw amo! Maliag yaning asta yamo naloko
amo ra ka nandia?
48 Onopa? May inita mi ang maski tata ong yamen ang mga Pariseo obin mga
pangolokolo ang nagparet da ong nandia? Anda!
49 Ang mga taw lamang ang asiang indi gangatako tang Katobolan ni Moises tang
pamagparet ong nandia. Isompa tanira tang Dios!”
50 Mandian, tata ka don ong mga Pariseo si Nicodemo, ang napaning ong ni Jesus
tanopa sia.
51 Ganing si Nicodemo ong mga karomanan nang Pariseo, “Kontra ong Katobolan ta
ang sintinsian tang tatang taw ang indi pa tanandia gaimbistigar para mata-wanan mga
onopay bindoat nang kasalanan.”
52 Siminabat tanira, “Sigoro yawa taga Galileā ka! Osisaen mo ong Kasolatan, ig don
mata-wanan mo ang anda enged ay propita tang Dios ang magalin ong Galilea.”
53 Oman, namansiolik da tanirang tanan.

8

Ang babay ang nadep ang pangonlali

1 Piro si Jesus napaning pa don ong Bokid tang Kaoliboan.*
2 Pagaramal, maga pang pisan, nagbalik si tanandia ong Timplo. Pagakabot na don,
dorong mga taw ang namansipalenget ong nandia, animan kiminarong tanandia ig
nagimpisang nagtoldok.
3 Maboay-boay ta ge-ley, atan da tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga
Pariseo.† May aggekelan nirang tatang babay ang nadep nirang pangonlali. Pina-deng
nira ong talongan tang tanan,
4 oman ganing tanira ong ni Jesus, “Maistro, ang babay ang na nadep amen ang
pangonlali ong akto.
5 Sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga babay ang maning ta na kaministiran
banggilen ta bato asta mapatay. Piro onopa ong nio?”
6 Maning ta si tang te-ma nira para depdepen nira Jesus ong sabat na agod madimanda
nira tanandia. Piro ang bindoat ni Jesus, naningkolong tanandia ig nagsolat-solat tang
toldok na ong tanek.
7 Sigi pa enged tang te-ma nira ong ni Jesus, animan kimindeng si tanandia ig minan-
ing, “Ang sinopa ong nindio tang anday kasalanan na yay tongkaw ang mamanggil ong
babay ang na.”
8 Oman dayon sing naningkolong si Jesus ig nagsolat-solat si ong tanek.
9 Pagabasi nira tang inaning nang asi, namagalin tang kada tata impisa ong
kamepetan. Anday nabo-wan poira ong ni Jesus ig ang babay ang ke-deng pa ong
talongan na.
10 Kimindeng si si Jesus ig pina-dekan na tang babay. Sine-ma na, “Ong arira tanira,
babay? Onopa? Anday nagosgar ig namanggil ong nio?”
11 “Anda, Magino,” tang sabat tang babay.
Ig ganing si Jesus ong nandia. “Maski yo, indio ka magsilot ong nio. Molika ra ig india
ra moman ang magboat ta kasalanan.”

Si Jesus tang tolok para ong kalibotan

12 Nagtoldok sing oman si Jesus ong mga taw. Ganing tanandia, “Yo tang tolok ang
pagtorol ta kayagan ong mga kinaisipan tang mga taw ong kalibotan. Ang magosoy

* **8:1** Ang borak tang ayong “olibo” magang borak ta sirgoilas. † **8:3** Ang mga “Pariseo” tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan.

ong yen indi ra maki-lepan, kondi mayagan tang kinaisipan na tang tolok ang yay ang
magekel ong nandia ong kaboi."
13 Pagabasi tang mga Pariseo, ganing tanira, "Yawa ka lamang tang pagpamatod
natetenged ong sadili mo, animan belag ta palareten tang pamatod mo."
14 Siminabat si Jesus, "Maski yo lamang tang pagpamatod tenged ong sadilio, matod
tang agganingo, tenged yo gatako tang pinagalinano ig ang paningano. Piro yamo, indi
amo gatako.
15 Pamagosgar amo sigon lamang ong isip ta taw, animan belag ta tama tang pagoros-
garen mi. Yo, indio pagosgar maski ong ninopa.
16 Piro mga yo ra enged ay magosgar, tama tang pagorosgareno. Tenged belag lamang
ta yo tang magosgar. Doroa aming magosgar— yo may ang Dios ang Tatay ang nanobol
ong yen.
17 Ga-tang mismo ong Kasolatan mi ang dapat pareten tang pamatod ta doroang
tistigos basta magparioan tang pamatod nira.
18 Yo tatang pagpamatod natetenged ong sadilio. Ig ang yadoa ang Tatayo, ang yay
ang nanobol ong yen."
19 Ganing tang mga Pariseong nane-ma, "Ong aripa tang tatay mo?"
Siminabat si Jesus, "Indi amo gailala ong yen asta ong Tatayo. Mga nailalao ra rin
nindio, mailala mi ka asta ang Tatayo."
20 Ang tanan ang narin binitala ni Jesus asing pagtoldok tanandia don mismo ong
Timplo, alenget ong mga beretangan ta bolontad. Piro anday nangas ang magdep ong
nandia, tenged belag pa ta oras na.

Indi tanira mapaning ong paningan ni Jesus

21 Ganing sing oman si Jesus ong mga pangolokolo ong mga Judio, "Indi ra lamang
maboay, yo magalino ra tarin. Dilemeno nindio, piro mangapatay amo lamang ang mga
kasalanan mi indi napatawad. Indi amo mapaning ong paningano."
22 Animan ganing tang mga pangolokolo ang pamagarampang-ampang, "Onopa bato,
magbigti tanandia animan ganing indi ita ono mapaning ong paningan na?"
23 Ganing si Jesus ong nira, "Yamo, taga tarin amo ong tanek. Piro yo taga dono ong
dibabaw. Yamo, taga tarin ong kalibotan ang na. Yo belag.
24 Yay sia animan inaningo ong nindio ang mangapatay among ang mga kasalanan
mi indi napatawad. Tenged ya enged ay mainabo ong nindio mga indi amo magparet
ang yo tang agganingeno."‡
25 Ganing tanirang nane-ma, "Angay? Sinoapa enged?"
Siminabat si Jesus, "Yo tang agganingeno rang lagi ong nindio mimpisa pa asing tokaw
asta mandian da lamang.
26 Yadi rin ang maningo kontra ong nindio. Piro ang agbibitalao lamang mandian ong
tanan ang mga taw, anday doma kondi ang mga bagay ang gaba-yano ong nanobol ong
yen. Ig ang tanan ang bitala na matod ig mataligan."
27 Piro indi nangaintindi tang mga Judio nga ang agsambiten nang nanobol ay ang
Dios ang Tatay mismo.
28 Animan ganing si Jesus ong nira, "Pag kabot tang oras ang yo, ang Ana ta Taw,
pinalawig mi ra ong ayo, asia mata-wanan mi ra ang yo ka kaman tang inaningo rang
lagi ong nindio.§ Mata-wanan mi kang anday agboateno ong yen ang sadiling aotoridad
lamang. Ang onopay agbibitalao, ang Tatay tang nagtoldok ta si.
29 Tanandia tang nanobol ong yen tarin ong kalibotan, ig tanandia pirmi kang aro-
mano. Indio enged agbayan na, tenged ang onopay pagtorol ong nandia ta kalipayan,
sia yay ang agboateno."

‡ **8:24** "Yo tang agganingeno." Ong bitalang Grigo: "Yo yay ang yo kaman." Telekan ong Exodo 3:14.
§ **8:28** Ong bitalang Grigo: "Yo yay ang yo kaman." Exodo 3:14.

30 Pagabasi tang mga taw ong mga inaning ang na ni Jesus, yadi ong nira tang namagto
ra ong nandia.

Ang kamatodan ang maglibri ong mga taw

31 Dayon ang minitala si Jesus ong mga Judiong pamagto ra ong nandia. Ganing
tanandia, "Mga magpadayon among magtoman ong mga totoldoko, maliag yaning
matod ka kaman ang yamo mga sinagpano.
32 Oman mata-wanan mi tang kamatodan, ig ang kamatodan yay ang maglibri ong
nindio."
33 Piro siminabat tang mga Judio, "Yami, mga inampo ami ni Abraham! Ig libri ami
rang lagi tenged maski tanopa indi ami agboaten ang kirepen tang maski sinopa. Angay
ganinga mangalibri ami?"
34 Siminabat si Jesus, "Agganingo ong nindio, ang tanan ang pamagboat ta kasalanan,
midio kirepen tang kasalanan.
35 Mandian, ang tatang kirepen indi agbibilang ang pirmaninting mimbro tang
pamalay-balay. Piro ang ana mimbro pa ka enged tang pamalay-balay asta ong tanopa.
36 Animan mga yo, ang Ana tang Dios, tang maglibri ong nindio, maliag yaning malibri
amo ka enged.
37 Gata-wananong mga inampo amo ka kaman ni Abraham. Piro ong dobali ta sia,
pamagprosigir amo pa ka enged ang patayeno nindio tenged indi maliagan mi tang
agtotoldoko.
38 Ang agganingo ong nindio anday doma kondi ang mga bagay ang gitaeno ong
Tatayo. Ig yamo, maning ka ta si, tenged ang onopay nadalan mi ong tatay mi, ya kay
ang agboaten mi."

Mga ana ni Abraham obin mga ana ni Satanas?

39 Nagpareges tang mga Judiong siminabat, "Si Abraham tang tatay amen!"
Piro ganing si Jesus, "Mga yamo mga ana ni Abraham, dapat patoladan mi ka rin tang
mga bindoat na.
40 Piro ang agprosigiran mi ay patayeno nindio, maski pagbego lamang tang kamato-
dan ang inaning tang Dios ong yen. Si Abraham indi enged napagboat tang pario tang
agboaten mi!
41 Ang agboaten mi pario tang agboaten tang matod ang tatay mi."
Siminabat tanira, "Belag ami ta mga ana ong poira! Ang Dios lamang tang tatay amen!
Anday doma!"
42 Ganing si Jesus, "Mga matod nga ang Dios tang tatay mi, gegmano ka rin nindio
tenged yo nagalino ong nandia. Indio napaning tarin ong yen ang sadiling kaliagan
lamang. Ang Dios tang nanobol ong yen.
43 Angay indi amo mangaintindi tang agganingo? Tenged sigoro indi marisibi mi tang
agtotoldoko.
44 Si Satanas tang tatay mi, ig dorong kaliag ming magboat tang onopay galiliagan
na! Tanandia manigpatay ta taw impisa pa asing tokaw. Anday kointa na ong nandia
tang kamatodan tenged anda enged ay kamatodan ong nandia. Ogali na tang magbo-li,
tenged tanandia bo-lien ig ya kay ang tatay tang tanan ang kabo-lian.
45 Piro yo, ang agbibitalao ay poros kamatodan, ig yay sia tang dailan animan indi
amo pamagparet ong yen.
46 Sinopa ong nindio tang mapaganing ang yo nagkatalak? Anda enged! Piro mga
pagbego tang kamatodan, angay indi amo mamagparet ong yen?
47 Ang mga ana tang Dios, pamamasi ong mga bitala na. Piro tenged belag amo ta mga
ana tang Dios, yay sia animan indi amo mamamasi ong yen."

Indi pa gataw si Abraham, atan dang lagi si Jesus

48 Pagabasi ta narin tang mga pangolokolong Judio, ganing tanira ong ni Jesus, “Oy!
Matod kaman pala tang agganing amen ang yawa tatang Samaritano* ig sinleda ta
dimonio!”
49 Siminabat si Jesus, “Indio sinled ta dimonio. Pagtorolo ta mabael ang dengeg ong
Tatayo, piro yamo, pamanlangga amo ong yen.
50 Indio pagdilem tang pagdayaw ta mga taw. Piro may atan ang galiliag ang yo
dayawen, ig tanandia tang gatakong magosgar ong nindio.
51 Tandan mi na: Ang maski sinopay magtoman ong mga toldoko indi mapasar tang
kamatayen ang anday kataposan na.”
52 Ganing sing oman tang mga Judio, “Mandian gasigoro amen da enged ang sinleda
ka kaman ta dimonio! Napatay si Abraham, ig ang mga propita nangapatay ka. Piro
ganinga ang sinopay magtoman ong mga toldok mo, indi enged mapatay maski tanopa.
53 Angay? Maliag mong yaning, yawa sobrā pa ong kamepet-mepetan amen ang si
Abraham? Napatay ngani tanandia, asta ang mga propita ya ka. Ay yawa sinoapa?”
54 Ganing si Jesus ang siminabat, “Mga pagpalawigo tang sadilio, sia anday kointa na.
Ang Tatayo, ang ganing amo yay ang Dios mi, tanandia tang pagpalawig ong yen.
55 Ong matod, indi tanandia gailala mi. Piro yo, gailalao ong nandia. Mga maningo
ang indio gailala ong nandia, lomboao ang bo-lien ang pario mi. Piro ang kamatodan,
gailalao tanandia ig agtomaneno tang mga agganing na.
56 Ang kamepet-mepetan ming si Abraham mismo, dorong kalipay na asing maba-
yan nang itaen na tang kaldaw ang paningo tarin ong kalibotan. Sia inita na kaman ig
inambengan tanandia ta mo-ya.”
57 Tenged tarin ganing tang mga pangolokolong Judio ong ni Jesus, “Onora ka? Anda
pa ngani ay limampolok ang takon tang idad mo, inita mo ra si Abraham?”
58 Ganing ang siminabat si Jesus, “Agganingo ong nindio, indi pa gataw si Abraham,
yo, atano rang lagi.”†
59 Ig dayon tanirang namamisik ta mga bato para patayen nira tanandia ong banggil.
Piro napalipat si Jesus ig limindoa ong Timplo.

9

Pinao-ya ni Jesus tang tatang boray

1 Mintras papanaw si Jesus, may inita nang tatang taw ang boray ang lagi mimpisa pa
asing pagataw na.
2 Mandian nane-ma ong ni Jesus tang mga sinagpan na, “Maistro, angay ang taw ang
asia pinanganang boray ang lagi? Sinopa bato tang nagkatalak, tanandia obin ang mga
ginikanan na?”
3 Siminabat si Jesus, “Pinangana tanandiang boray belag tang maning tanandia
nagkatalak obin ang mga ginikanan na. Sia nainabo agod itaen tang gaem tang Dios
ong kaboi na.
4 Mintras kaldaw pa, kaministiran boaten ta tang mga agpaboat ong yaten tang
nanobol ong yen. Tenged mga labi ra, indi ita ra mapagboat ta si.
5 Mintras tarino pa ong kalibotan, yo tang tolok ang pagtorol ta kayagan ong tanan.”
6 Pagabitala ta na ni Jesus, dayon ang nangolak ong tanek. Sinampora na tang tanek
may ang olak na. Oman sinampel na ong mata tang boray
7 ig minaning, “Ala! Mandian paninga don ong parandigoan don ong logar tang
Siloam. Mandamota don.” (Ang maliag yaning tang Siloam, “Sinobol.”) Ig maning ka
don tang bindoat tang boray ig pagaolik na, gaita ra.

* **8:48** Masiadong dibabak tang pama-dek tang mga Judio ong mga “Samaritano.” Agbibilang nira lamang ang mga taw ang mapinagtalaken tenged indi pamagtoman ong mga kaogalian tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario ong “Samaria.” † **8:58** Ong bitalang Grigo: “Yo yay ang yo kaman.” Exodo 3:14.

8 Animan namagampang-ampang tang mga kamalay na ig ang mga nangaita ong
nandia tanopa sia asing tanandia pagpalimos pa. Ganing tanira, “Belag bato ta na tang
laling dating pagpalimos?”
9 Siminabat tang doma, “Ya ka kaman!” Piro ang doma ganing, “Belag! Magkaning-
aning lamang.” Animan dayon ang siminabat tang lali, “Yo ka kaman.”
10 Ganing tang mga taw ang nane-ma, “Angay gaitā ra mandian?”
11 Siminabat tang lali, “Ang taw ang aggoyan ta Jesus, sinampora na tang olak na
ong tanek oman sinampel na ong matao. Pagatapos ganing ong yen, ‘Paninga don ong
Siloam ig mandamota.’ Napaningo don ig pagapandamoto, naitao ra ka.”
12 Ganing tanira, “Ong ayra ta tang taw ang asi?” Siminabat tanandia, “Inayo lamang
mga ong ayra.”

Inimbistigar tang mga Pariseo tang dating boray

13 Oman, dayon ang ingkelan nira tang dating boray don ong mga Pariseo.
14 Tenged asing pagsampora ni Jesus tang olak na may ang tanek, ig pinao-ya na tang
boray, Kaldaw ang Igperenay.
15 Animan mandian ang boray sine-ma si ka tang mga Pariseo mga monopa nago-
ya tang mga mata na. Ganing tanandia, “Sinampelan ni Jesus tang matao ta tanek ang
sinamporan na tang olak na. Pagatapos nandamoto, ig mandian gaitao ra.”
16 Ang domang mga Pariseo ganing, “Ang taw ang asing si Jesus indi nagalin ong Dios,
tenged pagkatalak ong pagpangontra na ong Katobolan mga Kaldaw ang Igperenay!”
Piro ganing tang doma, “Angay? Ang taw ang mapinagtalaken mapagboat bato ta mga
milagrong maning ta na?” Animan indi tanira namaginigoan.
17 Animan sine-ma si nirang oman tang dating boray. “Yawa, tenged pinao-yā ono ni
Jesus tang mga mata mo, onopay maning mo natetenged ong nandia?”
Siminabat tang dating boray, “Tatang propita tanandia.”
18 Piro indi mamagparet tang mga pangolokolong Judio mga ang taw ang na ay dating
boray ig mandian lamang gaita. Animan pinagoy nira tang mga ginikanan na
19 ig sine-ma, “Na ana mi? Onopa? Matod ang tanandia pinanganang boray ang lagi?
Mga maning don, angay gaita ra tanandia mandian?”
20 Siminabat tang mga ginikanan na, “Ana amen tanandia ig matod ang pagataw na
boray ang lagi.
21 Piro indi ami gatako mga angay gaita ra tanandia mandian, obin mga sinopay
nagpao-ya ong nandia. Tanandia kay tang te-maen mi. May idad na ra ig gatako rang
magbeg natetenged ong sadili na.”
22 Maning don tang sabat tang mga ginikanan na tenged geldan tanira ong mga
pangolokolong Judio. Tenged namaginigoan dang lagi tang mga pangolokolo nga ang
maski sinopay mangilala ong ni Jesus ang tanandia yay ang Cristo, bawalen da nirang
ma-pen ong mga masig ka Judio nira maski tenled ong mga simban nira.
23 Yay asia animan minaning tang mga ginikanan na, “Tanandia lamang tang te-maen
mi, may idad na ra.”
24 Mandian pinagoy si nirang oman tang dating boray ig minaning ong nandia, “Ala!
Pa-dek tang Dios! Magbega ong yamen tang matod natetenged ong taw ang asi, tenged
gata-wanan amen ang tanandia tatang mapinagtalaken.”
25 Siminabat tang taw, “Indio matako mga mapinagtalaken tanandia obin belag. Ang
gata-wanano lamang, yo dati borayo, piro mandian gaitao ra.”
26 Pareges pa tang te-ma nirang ganing, “Piro monopa napao-ya na tang mga mata
mo? Onopa enged ay bindoat na ong nio?”
27 Siminabat tang taw, “Bineg amo ra yen, piro indi amo mamasi. Angay galiliag
among ibego sing oman ong nindio? Sigoro galiliag amo kang magimong sinagpan na!”

28 Tenged tarin, pisan ang nangasilag tang mga pangolokolo ong dating boray ig
ininsolto pa nira ang ganing, “Yawa tang sinagpan na! Yami mga sinagpan ami ni
Moises!
29 Gata-wanan amen ang nagigampang tang Dios ong ni Moises. Piro mga natetenged
ong taw ang asi, indi ami gatako mga ong aypa tanandia nagalin.”
30 Siminabat tang lali, “Sia yay ang makabebereng! Indi amo gatako mga ong aripa
tanandia nagalin, maski tanandia tang nagpao-ya ong yen.
31 Gata-wanan ta ang indi agpama-yan tang Dios tang taw ang mapinagtalaken. Piro
agpama-yan na tang taw ang madinioson ig pagtoman ong kaliagan na.
32 Gata-wanan ta ka, mimpisa pa asing primiro, andang pisan ay taw ang gapagpao-ya
ta taw ang boray ang lagi asing pinangana.
33 Mandian, mga ang taw ang asi indi nagalin ong Dios, indi ka rin mapagboat ta
maning ta nang bindoat na ong yen!”
34 Piro siminabat tang mga pangolokolo, “Yawa, mapinagtalakena mimpisang
natawa! Yawa ray magtoldok ong yamen?” Oman dayon dang pinalayas nira ig binawal
dang tenled ong mga simban nira.

Ang kaboray ang ispiritoal

35 Nabalitan ni Jesus ang pinalayas tang mga Pariseo tang boray ang pinao-ya na.
Animan dinilem na ig pagatoman na, sine-ma na ang ganing, “Onopa? Yawa pagtoa
ong Ana ta Taw?”
36 Ganing tang laling siminabat, “Sinopa tanandia, Magino? Ibeg mo kay ong yen,
agod magtō ong nandia.”
37 Ganing si Jesus, “Inita mo ra. Yo mismo, ang pagigampang ong nio, yay ang
tanandia.”
38 Ig dayon ang laging minaning tang lali, “Pagtō ong nio, Gino!” Oman dayon ang
liminod ig nagdayaw ong ni Jesus.
39 Ganing pa si Jesus, “Napaningo tarin ong kalibotan para osisaen ig osgaran tang
mga taw, agod ang mga boray mangaita, ig ang mga gangaita, tanira yay si ang
lomboang boray.”
40 Mandian may mga Pariseo don ang alenget ang nangabasi tang binitala ni Jesus.
Ganing tanira, “Angay? Maliag mong yaning asta yami boray ami ka?”
41 Siminabat si Jesus, “Mga yamo boray ka rin, poidi pang patawaden tang mga
talak mi ig anday sarabaten mi. Piro tenged ganing amo ang gangaita amo, sia tang
pagpamatod ang may talak mi pa ka enged.”

10

Ang matod ang manigbadbad tang mga karniro

1 Ganing pa si Jesus ong tatang palimbawa,* “Agganingo ong nindio, ang sinopay
tenled ong kolongan tang mga karniro ang indi pagpanaw ong portan na, kondi kaka-
yat ong belag ta dapat ang palanawan na, ang taw ang asi traidor ig takawan.
2 Piro ang pagpanaw ong portan tang kodal yay ang manigbadbad tang mga karniro.
3 Agpa-leden tanandia tang goardia ong portan, ig ang mga karniro pamamasi ong
nandia. Aggoyan na tang mga karniro na ong mga aran nira ig aggekelan na ong loa.
4 Mga mapaloa na ra nganing tanan, to-kaw tanandia ong nira ig ang mga karniro
pamansidaton ong nandia tenged gailala nira tang bosis na.
5 Piro indi tanira mamansidaton ong taw ang indi gailala nira. Mamagsinikad pa
tanirang palawid, tenged indi gailala nira tang bosis na.”

* **10:1** Ang bitalang “palimbawa,” mga ong Tagalog ay “talinghaga.” Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

6 Ginamit ni Jesus tang palimbawang na, piro indi naintindian tang pamamasi tang
maliag nang yaning.

Si Jesus tang mo-yang manigbadbad tang mga karniro

7 Animan nagtorol si Jesus ta tata sing palimbawa ang ganing, “Yo tang pagsirbing
portan tang kodal agod ma-led tang yen ang mga karniro.
8 Ang mga manigtoldok ang nanga-kaw ang kiminabot ong yen, ang kalimbawan nira
mga traidor ig takawan, piro ang mga karniro indi namamasi ong nira.
9 Yo tang portan. Maliag yaning, ang sinopay lemenget ong yen para ma-led ay mal-
ibri. Pario ra tanandia ong tatang karniro ang te-led ig loloa ig gaita ta mapamanganan
na.
10 Ang takawan te-led ong kodal tang karniro para lamang manakaw, mamatay, ig
manlangga. Piro yo, napaningo tarin para oldan tang mga karniro ta kaboing masinlo
ig anda enged ay korang na.
11 “Yo tang mo-yang manigbadbad tang mga karniro. Ang mo-yang manigbadbad
listong mapatay para tomabang ong mga karniro na.
12 Piro ang taw ang agsolan lamang ang pamadbad tang mga karniro, maita ngani
ta kirong boang ang gingabot, dayon ang laging bo-wanan na tang mga karniro ig
magsinikad. Tenged belag ta tanandia tang matod ang manigbadbad ig belag ta nandia
tang mga karniro. Oman dayon dang rotoson tang kirong boang tang mga karniro ig
mamagwasag ang tanan.
13 Ang taw ang asi magsinikad tenged agsolan lamang, animan baliwala ong nandia
maski onopay mainabo ong mga karniro.
14 Piro yo tang mo-yang manigbadbad. Gailalao tang yen ang mga karniro, ig tanira
gangailala ka ong yen.
15 Pario tang Dios ang Tatayo gailala ong yen, ig yo gailalao ong nandia. Ig yo, listōng
magbolontad tang kaboio para ong yen ang mga karniro.
16 May doma pang karnirō ang anda pa ong teled tang kodal ang na. Kaministiran
pa-ledeno ka tanira. Mamamasi ka tanira ong yen, ig ong maning don, ang tanan ang
pamamasi ong yen magimong tang paneng da lamang ang may tatang manigbadbad
ong nira.
17 “Animan ang Tatayo paggegma ong yen tenged agbobolontado tang yen ang kaboi
agod maboio sing moman.
18 Anday mapagpatay ong yen mga belag ta kaliagano, kondi bolontad ang to-dolo
tang yen ang kaboi. May gaemo ang i-dolo tang kaboio ig may gaemo kang bawieno.
Yay na tang tobol tang Tatayo ong yen.”
19 Tenged ong mga binitalang na ni Jesus, indi si mamaginigoan tang mga pangoloko-
long Judio.
20 Yadi ong nira tang ganing, “Sinled ta dimonio tang taw ang na, animan gabeyeg da!
Angay pamamasi amo pa ong nandia?”
21 Piro ang doma ganing ka, “Ang taw ang sinled ta dimonio indi mapagbitala ta
maning atan ang kasinlo. Ang mga dimonio indi enged mapagpao-ya ta boray!”

Ang mga Judio indi maliag ang magparet ong ni Jesus

22 Mandian, timpo rang taglalamig ig pista ra ong Jerusalem, pista tang pagdemdem
ong pagbindision tang Timplo tang Dios asing tokaw.
23 Ang oras ang asi pagpanaw-panaw si Jesus don ong solar tang Timplo, don ong logar
ang aggoyan ta Balkon ni Solomon.
24 Maboay-boay ta ge-ley, pinalibotan tanandia tang mga Judio ig ganing tanira ang
nane-ma, “Angay pagtalok-taloka pa enged ong yamen mga sinoapa? Mga yawa tang
Cristo, magbega ta osto.”

25 Siminabat si Jesus, “Bineg amo ra yen, piro indi amo ka mamagparet. Ang mga
milagrong agboateno ong gaem tang Tatayo, yay ang pagpamatod ong sadilio.
26 Piro indi amo mamagparet ong yen, tenged belag amo ta kabilang ong yen ang mga
karniro.
27 Ang yen ang mga karniro pamamasi ong yen. Gailalao ong nira ig tanira pamagosoy
ong yen.
28 Agtoldano tanira ta kaboing anday kataposan, animan indi enged tanira malbag
ong Dios para silotan asta ong tanopa;† indi tanira makalaw ong yen ta maski sinopa.
29 Ang Tatayo tang nagtorol ong nira ong yen, ig tanandia makagagaem ong tanan.
Animan anda enged ay mapagkalaw ong nira ong kalima na.
30 Yo ig ang Tatay tata lamang.”
31 Pagabasi ta na tang mga Judio, dayon sing namamisik ta mga bato para banggilen
nira si Jesus.
32 Piro ganing si Jesus ong nira, “Yadi rang mga mo-yang boat ang nagalin ong Tatay
tang pinaitao ong nindio. Ong aypa don ong mga bindoatong asi tang dailan ang angay
banggileno nindio?”
33 Sinabat tanandia tang mga Judio, “Belag tang maning ong mga mo-yang boat mo
ang yawa banggilena yamen, kondi tenged yawa tawa ka lamang, piro pangamboa ang
yawa Dios! Dorog kabelat tang kasalanan ang na!”
34 Siminabat si Jesus, “Ga-tang ong Katobolan mi mismo tang inaning tang Dios ang
ganing, ‘Yamo mga dios.’‡
35 Ig gata-wanan ta kang maski onopay ga-tang ong Kasolatan, sia matod enged asta
ong tanopa. Animan mandian, mga ‘dios’ tang goy tang Katobolan ong mga taw ang
sindolan tang bitala tang Dios asing tokaw,
36 monopa maning ming yo pagkatalako kontra ong Dios ong paganingo ang yo tang
Ana tang Dios? Yo tang mismong pinilik ig sinobol tang Tatay tarin ong kalibotan.
37 Mga indi agboateno tang agpaboat tang Tatayo ong yen, maski indi amo magparet
ong yen.
38 Piro ong matod, yay ang agboateno, agod maski indi amo maliag ang magparet ong
yen, kaministiran pa ka enged ang magparet amo ong mga agboateno. Ong maning don,
mata-wanan ming ang Dios ang Tatay nani ong yen ig yo ong nandia.”
39 Tenged tarin, namagprosigir tanirang oman ang depen din si Jesus, piro napalipat
tanandia ong nira.
40 Pagatapos ta si, limina-ted ang oman si Jesus ong soba tang Jordan, don ong logar
ang pinagboniagan ni Juan tanopa sia. Ig don tanandia nagtinir.
41 Dorong mga taw ang pamansipaning don ong nandia. Ganing tanira. “Si Juan
anday bindoat nang mga milagro, piro ang tanan ang inaning na natetenged ong taw
ang na matod ang enged.”
42 Animan yading mga taw don tang namagto ra ong ni Jesus.

11

Ang pagapatay ni Lazaro

1-2 May tatang taw ang aran na si Lazaro. Gistar tanandia ong bario tang Betania,
sakep tang probinsia tang Judea, aroman tang mga logod nang da Maria ni Marta. (Ang
Mariang narin ong ori yay ang nagbo-bok ta pabanglo ong kakay ni Ginong Jesus oman
tinrapoan na tang boa na.) Mandian, pagmasit si Lazaro.
3 Animan nagpatobol tang maglogod ong ni Jesus ang ganing, “Gino, ang agmalen
mong tangay pagmasit.”

† **10:28** “silotan asta ong tanopa.” Maliag yaning, silotan don ong impirno ang anday kataposan. ‡ **10:34** Salmo 82:6

4 Piro asing pagabasi ni Jesus ganing tanandia, “Ang masit ang asi belag ta kamatayen
tang tegkan na. Nainabo na agod itaen tang gaem tang Dios ig ong maning don dayawen
tanandia asta yo, ang Ana na, dayawen ka.”
5 Agmalen ta mo-ya ni Jesus tang mamaglogod ang da Marta, Maria ig Lazaro.
6 Piro pagatako nang pagmasit si Lazaro, pinata-lib na pa tang doroang kaldaw,
7 ba-lo minaning ong mga sinagpan na, “Maytara, magbalik ita don ong Judea.”
8 Ganing tang mga sinagpan nang siminabat, “Maistro, tanopa sia ka lamang ang
banggilena ra rin tang mga Judio don! Mandian magbalika si don?”
9 Siminabat si Jesus, “Anday kaso sia. Gata-wanan mi ka, tampolok may doroang oras
tang magapon. Indi matampok tang papanaw mga may kaldaw pa, tenged mayag pa.
10 Piro mga magpanaw tanandiang labi ra, matampok enged tenged anda ray
kaldaw.”
11 Oman ganing pa si Jesus, “Gapoyat tang tangay tang si Lazaro. Paningano don agod
poaweno.”
12 Siminabat tang mga sinagpan na, “Gino, mga gapoyat tanandia, maliag yaning
mago-ya ra.”
13 Ang kalaom nira gapoyat lamang si Lazaro, piro ang maliag yaning ni Jesus patay
da.
14 Animan bineg da ni Jesus ong nira ta osto, “Si Lazaro patay da,
15 piro mo-ya lamang andao don asing pagapatay na, agod mas mamoirsa pa tang
pagtalig mi ong yen. Na para ka ong ikakao-ya mi. Ta ra! Paningan ta si Lazaro.”
16 Ig si Tomas ang aggoyan ta Kambal ganing ka ong mga karomanan na, “Ala, tomabid
ita agod mapatay ita ka ang aroman na.”

Si Jesus tang pagboi ong mga patay

17 Pagakabot da Jesus ong Betania, nabalitan nirang epat dang kaldaw ang limbeng si
Lazaro.
18 Mga tolong kilomitro lamang tang kalawid tang Jerusalem ong Betania.
19 Animan dorong mga Judio ang taga Jerusalem tang namamisita ong da Marta ni
Maria para lipayen tanira.
20 Asing mabalitan ni Marta ang kakabot da si Jesus, binagat nang lagi, piro si Maria
napabo-wan ong balay.
21 Ganing si Marta ong ni Jesus, “Gino, mga tarina lamang, indi rin napatay tang logod
amen.
22 Piro gata-wanano ang maski mandian, mga onopay pa-dolon mo ong Dios, boaten
na para ong nio.”
23 Ganing si Jesus ang siminabat, “Maboing oman tang logod mi.”
24 Siminabat ka si Marta, “Gata-wanano ang maboi tanandia ong oring kaldaw, mga
boien ang moman tang mga patay.”
25 Ganing si Jesus, “Yo tang pagboi ong mga patay ig yo tang pagtorol ta kaboi. Ang
pagto ong yen, maski mapatay, maboi tanandiang moman.
26 Ig ang sinopay gaboi ang pagto ong yen indi enged mapatay asta ong tanopa.
Onopa? Pagpareta ta na?”
27 Ganing si Marta, “Ee, pagpareto, Gino! Pagpareto ra ang yawa tang Cristo, ang Ana
tang Dios, ang aggelaten amen ang komabot ong kalibotan.”

Nagini-yak si Jesus

28 Pagabitala ta si ni Marta, dayon da tanandiang minolik. Ginoyan na si Maria ig
liminalat ang ganing, “Asia ra tang Maistro, agpagoya nandia.”
29 Pagabasi ni Maria, dali-daling kimindeng ig napaning don ong ni Jesus.
30 Si Jesus indi pa ga-led ong bario, don pa tanandia ong logar ang don binagat
tanandia ni Marta.

31 Namansidaton ong ni Maria tang mga bisita nirang Judio ang pamaglipay ong
nira, tenged asing pagaita nira ong nandiang nagdali-daling kimindeng ang nagalin ong
balay, ang kalaom nira paning ong lebengan ni Lazaro para magini-yak don.
32 Pagakabot ni Maria ong ni Jesus, liminod tanandia ong kakayan na ig minaning,
"Gino, mga tarina lamang, indi ka rin napatay tang logod amen."
33 Pagaita ni Jesus ang pagini-yak si Maria asta ang mga Judiong aroman na, nagsinti
tanandia ta mo-ya ig dorog kabelat tang nem na.
34 Oman ganing si Jesus, "Ong aripa limbeng mi si Lazaro?"
Ganing tanira, "Gino, maytara! Aromanana yamen."
35 Ig nagini-yak si Jesus.
36 Animan ganing tang mga Judio, "Telekan mi, pisan kaman agmalen na si Lazaro."
37 Piro ang domang mga Judio don ganing, "Napao-ya na tang taw ang boray, angay
bato indi inawidan na tang kamatayen ni Lazaro?"

Binoi ni Jesus si Lazaro

38 Doro sing pagsinti ni Jesus pagakabot na ong lebengan ni Lazaro. Ang lebengan ang
na tatang koiba ang anga na agdapan ta bato.
39 Ganing si Jesus ong nira, "Komiten mi ra tang batong agdadapa."
Piro ganing si Marta, "Gino, sia epat dang kaldaw ang limbeng, mandian makalpot
da."
40 Ganing si Jesus ang siminabat, "Demdemen mo tang inaningo ong nio, Marta. Mga
magtaliga ong yen, itaen mo tang gaem tang Dios."
41 Oman pinaigod da nira tang bato. Dayon ang simininga ra si Jesus ong langit ig
minaning, "Tatayo, pagpasalamato ong nio, tenged pinama-yano nio.
42 Gata-wanano ang pirmiong agpama-yan mo, piro na agganingo mandian para
ba-yen tang mga taw ang nani ong paliboto, agod mamagparet tanira ang yawa tang
nanobol ong yen tarin ong kalibotan."
43 Pagabitala na ta si, dayon ang miniteg ta mapoirsa ang ganing, "Lazaro, lomboā
atan!"
44 Limindoa ka kaman si Lazaro. Ang mga kakay na ig kalima na agtabed-tabedan pa
tang abel ang panlebeng, asta ang emet na agbongoton ta mala-bang ang ta-leng. Oman
ganing si Jesus ong nira, "Obadan mi tanandia agod mapanaw."

Ang mga pangolokolong Judio namagplano ang ipapatay nira si Jesus (Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Yadi ong mga Judiong namamisita ong da Maria tang namagto ra ong ni Jesus
pagaita nira ong bindoat na.
46 Piro ang doma, pagapagalin nira ong da Maria, don namagdiritso ong mga Pariseo
ig bineg nira tang bindoat ni Jesus.
47 Animan ang mga Pariseo ig ang mga pangolokolong padi nagpagoy tang tanan ang
mga opisialis tang banoa.* Ganing tanira, "Onoray boaten ta? Doro rang makabebereng
ang mga bagay ang bindoat tang taw ang na!
48 Mga pabayan ta ra lamang tanandia, itaben ang tanan ang kasimanoa ta mamagto
ra ong nandia. Oman ang mainabo, papaningen tarin tang adi tang Roma tang mga
sondalo na. Langgaen nira tang Timplo ta asta ang bilog ang nasion ta!"
49 Mandian, tata ka ong napasakep don si Caifas. Tanandia tang kalawigan ang
pangolokolo ong mga padi asing takon ang asi, ig ganing ong nira, "Indi amo pa
pamagisip?

---

* **11:47** Ang mga opisialis tang banoa, ang mga padi ig mga manigtoldok tang Katobolan, tanira tang mga mimbro tang kalawigan ang korti tang mga Judio. Telekan ong Bokabolario, ong "Kalawigan ang Korti."

50 Mas mo-ya para ong yaten mga tanga tawan lamang tang mapatay, kaysa ang bilog
ang nasion."
51 Ang binitala nang na indi nagalin ong sadiling kinaisipan na lamang. Sia, bilang
kalawigan ang padi, pinabitala tanandia tang Dios mismo ig ang maliag yaning mapatay
si Jesus para ong kasimanoa nang mga Judio.
52 Ig belag lamang ta para ong nira, kondi para ong tanan ang mga ana tang Dios ang
gingistar ong sari-saring banoa ong kalibotan, agod boaten tanira ang magimong tatang
pamilia.
53 Impisa don, ang mga pangolokolo ong mga Judio pamagdilem da ta midios mga
monopa ipapatay nira si Jesus.
54 Animan indi ra naglinibot-libot si Jesus ong Judea. Ang bindoat na, nagalin
tanandia don ig napaning ong bario tang Efraim, don alenget ong logar ang anday gistar
ang taw. Ig don tanandia nagtinir aroman na tang mga sinagpan na.
55 Mandian, galenget da tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil.† Animan yadi rang mga
taw ang namagalin ong mga kababarioan ang namansipaning ong Jerusalem agod ba-
lo komabot tang pista, mapamanlimpio ra tanira tang sadili nira sigon ong kaogalian
tang rilihion nira.
56 Dinilem nira si Jesus don, piro indi inita nira. Animan mintras pamagsirimet-simet
tanira ong Timplo, pamagtere-ma te-man tanira ang ganing, "Onopa bato, paning pa
tanandia mandian ang pista obin indi?"
57 Pamagtere-ma te-man tanira tenged gangatako rang lagi ang nagordin da tang mga
pangolokolong padi ig ang mga Pariseo nga ang maski sinopay gatako mga ong aripa si
Jesus, dapat ang magbeg ong nira agod ipadep nira tanandia.

12

Si Jesus bino-bokan ta pabanglo
(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

1 Mandian, enem da lamang kaldaw ba-lo komabot tang Pista tang Pagta-lib tang
Anghil. Si Jesus napaning si ong Betania, don ong logar ni Lazaro, ang taw ang binoi
nang oman.
2 Sinimpanan tanandia don ta kombida. Si Lazaro tata ka ong mga aroman ni Jesus
ang pamamangan, ig si Marta tang manigsirbi ong nira.
3 Mandian, nangomit si Maria ta tengang litrong pabanglo ang aggoyan ta nardo. Ang
pabanglong na andang pisan ay sampora na ig kamal-malan. Na dayon ang bino-bok
ni Maria ong kakay ni Jesus. Pagatapos, tinrapoan na tang boa na. Ig minongaw ta
pabanglo tang bilog ang balay.
4 Ang tata ong mga sinagpan don ay si Judas Iscariote ang yay magtraidor ong ni Jesus
ong ori.
5 Ganing si Judas, "Aroy! Angay indi lamang pinabakal tang pabanglong asia? Ang
bayad na kapario ra tang sol ta tang taw ong teled ta magpatakon* ig sia malimos pa rin
ong mga malilised."
6 Belag tang maning gate-bek si Judas ong mga malilised animan inaning na si,
kondi ong kamatodan takawan tanandia. Tanandia tang manigbiot tang koarta nira
ig pirming agkomit-komitan na.
7 Mandian ganing si Jesus, "Angay pagpalabet amo ong ni Maria? Pabayan mi lamang
ang gamiten na tang pabanglo na. Sinalok na para ibanios na ong sinangonio mga
ilbengo ra.

† **11:55** Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telekan ka ong Bokabolario. * **12:5** Ong bitalang Grigo: 300 dinario

8 Ang mga malilised pirming ka-pen mi ig poidi pang matabangan mi. Piro yo, indio
ra maka-pen mi ong maboay ang timpo."

Ang planong patayen si Lazaro

9 Ang oras ang asi yading mga Judio tang nangabalita ang si Jesus don ong Betania.
Namansipaning tanira don belag lamang ta tenged ong nandia, kondi gangaliliag kang
itaen nira si Lazaro ang binoi nang oman.
10 Animan ang mga pangolokolo ong mga padi namagplano ang patayen nira asta si
Lazaro.
11 Komo natetenged ong ni Lazaro, yadi rang mga masig ka Judio nira tang namam-
pabelag da ig pamagto ra ong ni Jesus.

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Pagaramal, nangabalita tang dorong mga taw ang pamamista ang si Jesus komabot
da ong Jerusalem.
13 Animan namangomit tanira ta mga paloa ta nioy ig namansipanaw da tanira para
bagaten nira si Jesus. Ganing tanira ang pamansiteg, "Hosanna!† Aloyan ang enged tang
Dios tang sinobol na ang kiminabot mandian! Dayawen tang Adi tang Israel!"
14 May inita ni Jesus ang tatang asno ang mola pa, ig yay ang sinayan na. Ang bindoat
nang na, pario enged tang na-tang dang lagi ong Kasolatan ang ganing:
15 "Indi amo meled, yamong mga taga Sion!‡
Telekan mi! Narin da tang adi ming kakabot,
ang pagtay ta tatang asnong mola pa!"§
16 Ang oras ang asi, indi pa gaintindian tang mga sinagpan ni Jesus tang mga
gangainabong na. Piro pagatapos ang si Jesus naboing oman ig ingkelan ong langit,
ba-lo nademdeman nira nga ang mga bagay ang na na-tang dang lagi ong Kasolatan
natetenged ong ni Jesus, ig ya enged kaman tang nainabo ong nandia.
17 Mandian, ang mga taw ang nangaita ong paggoy ig pagboi ni Jesus ong ni Lazaro
don ong lebengan, sigi lamang tang balita nira natetenged ong inita nirang asi.
18 Yay sia animan si Jesus binagat ta kadoro-doroan ang mga taw, tenged nabalitan
dang lagi nira tang bindoat nang asing milagro.
19 Ig tenged tarin namagampang-ampang tang mga Pariseo ang ganing, "Ta, mandian
telekan mi! Ang mga taw pamagosoy dang tanan ong nandia! Anda ray maimo ta!"

May mga Grigo ang namagdilem ong ni Jesus

20 May mga Grigo kang namansipaning ong pista para magsimba ong Timplo.
21 Namansipalenget tanira ong ni Felipe ang taga Betsaida, ang sakep tang probinsia
tang Galilea. Ganing tanira, "Magino, galiliag ami rin ang magigbagat ong ni Jesus."
22 Bineg narin ni Felipe ong ni Andres, ig namansipalenget tanirang doroa ong ni Jesus
para ipatako ang agdilemen tanandia tang mga taw ang asi.
23 Ganing si Jesus ong nira, "Kiminabot da tang oras, ig itaen da tang makabebereng
ang dengeg tang Ana ta Taw!
24 Ang kalimbawano midio tang legat ang trigo. Ong matod, ang binik mga indi
iloak ong tanek, indi lomongay ig indi ka mamorak. Narin tegka ka enged lamang ong
tang legat. Piro mga maloak da ngani, midio mapatay tenged lengkag. Ig pagatapos,
lomongay da ig mamorak ta kadoro-doroan pang mga binik.

---

† **12:13** "Hosanna" ay bitalang Aramaico asta bitalang Grigo. Mga ong bitalang Agutaynen, "Biba!" Ig mga ong Tagalog, "Mabuhay!" ‡ **12:15** Ang "Sion" yay ang tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. § **12:15** Zacarias 9:9

25 Ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan, tanandia
tang malipatan tang kaboi na. Piro ang taw ang indi palabien na tang kaboi na tarin ong
kalibotan, tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan.
26 Ang maski sinopay galiag ang magsirbi ong yen, kaministiran ang magosoy ong yen
agod maski ong ariopa, don ka tanandia. Ig ang taw ang magsirbi ong yen dayawen ang
enged tang Tatayo."

Sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na

27 Pagatapos, ganing si Jesus, "Mandian gaborido ra tang isipo. Mga maimo lamang,
pa-dolono rin ong Tatayo ang ilibrio nandia ong kaliwagan ang nang agtalongaeno. Piro
indi poidi! Tenged napaningo tarin ong kalibotan para mapasarano tang kaliwagan ang
na."
28 Oman minaning tanandia, "Tatayo, ipaita mo kay tang gaem mo agod dayawen tang
aran mo."
Yay asi may naba-yan ang tatang bosis ang nagalin ong langit ang ganing, "Pinaitao
ra, ig ipaitao pang oman."
29 Naba-yan tang kadoro-doroan ang mga taw don tang bosis ang narin animan
ganing tanira, "Dodoldol!" Ang doma ganing, "May anghil ang pagigampang ong
nandia!"
30 Piro ganing si Jesus ong nira, "Ang bosis ang asia pinabasi tang Dios belag ta para
ong yen. Sia para ong nindio.
31 Kiminabot da tang oras ang osgaran da tang tanan ang taw ang indi pangilala ong
yen, ig pirdien da si Satanas ang yay ang paggaem tarin ong kalibotan ang na.
32 Ig yo, mga ipalawigo ra ngani ong kros, palengeteno tang tanan ang taw ong yen."*
33 Inaning narin ni Jesus para ipatako na mga monopa tanandia mapatay.
34 Piro siminabat tang mga taw, "Onora ka? Sigon ong Kasolatan, ang Cristo anday
kamatayen na! Angay ganinga ang Ana ta Taw kaministiran mapatay? Sinopa enged
sing agsambiten mong Ana ta Taw?"
35 Ganing si Jesus ong nira, "Indi ra lamang maboay malipat da ong nindio tang tolok.
Animan osoyon mi tang tamang dalan mintras tarin pa ong nindio tang tolok agod
indi amo kabotan tang maki-lep. Tenged ang papanaw ong maki-lep, indi matako ta
paningan na.
36 Animan mintras aroman mi pa tang tolok, mamagtalig amo ong tolok agod magimo
among mga taw ang gistar da ong sinag tang tolok."†

Ang mga Judio indi namagto ong ni Jesus

Pagabitala ni Jesus ta si, nagalin da tanandia don ig nantalok.
37 Maski yadi rang mga makabebereng ang bagay ang inita tang mga Judio ong ni
Jesus, indi pa ka enged tanira mamagto ong nandia.
38 Indi tanira namagto agod magmatod tang inaning tang propitang si Isaias asing
tokaw pa ang ganing,
"Gino, sinopa lamay nagparet tang binalita amen?
Maski pinaita mo ra ong nira tang gaem mo, indi pa enged tanira mamagto ong
nio."‡
39 Pario tang inaning pa ni Isaias, indi tanira mamagto tenged:
40 "Binoray tanira tang Dios ig pinategat na tang kolo nira,
agod indi tanira mangaita ig indi tanira mangaintindi,
itaben magbalik pa tang nem nira ong Dios agod pao-yaen na tanira."§

---

* **12:32** Telekan ong Juan 3:14-15. † **12:36** "agod magimo among mga taw ang gistar da ong sinag tang tolok." Ong bitalang Grigo: agod magimo among mga ana tang tolok. ‡ **12:38** Isaias 53:1 § **12:40** Isaias 6:10

41 Ang mga bitala ang narin, binitala ni Isaias natetenged ong ni Jesus, tenged asing
tokaw pa, inita na rang lagi tang gaem ig pagkadios na.
42 Piro maski maning don tang binitala ni Isaias, may atan pa ka enged ang namagto
ong ni Jesus, asta ang mga pangolokolong Judio yadi kang namagto. Piro indi agbebeg
nira maski ong ninopa ang pamagto tanira ong ni Jesus, itaben palayasen tanira ong
mga simban nira.
43 Tenged mas agpalabien pa nirang dayawen tanira ta taw kaysa ang Dios tang
magdayaw ong nira.

Ang bitala ni Jesus tang magosgar

44 Pagatapos, minitala si Jesus ta mapoirsa ang ganing, "Mga ang tatang taw pagto ong
yen, belag lamang ta yo tang agtowan na, kondi asta ang nanobol ong yen.
45 Ig ang naita ong yen, naita ra ka ong nanobol ong yen.
46 Yo, napaningo tarin bilang tolok para ong kalibotan, agod ang mamagto ong yen
indi ra mangabo-wan ong maki-lep.
47 Mga may taw ang nabasi tang mga toldoko piro indi ka agtomanen na, belag ta yo
tang magosgar ong nandia. Tenged indio napaning tarin ong kalibotan para sintinsian
tang mga taw. Napaningo ta para ilibri tanira ong silot ang para ong mga kasalanan.
48 Piro may atan enged ang magosgar ong mga taw ang indi mangilala ong yen ig indi
ka magtoman ong yen mga bitala; ang mga bitalang nang mismong sinoldoko yay ang
magosgar ong nira ong oring kaldaw.
49 Tenged indio bibitala ong yen ang sadiling kaliagan. Ang Dios ang Tatay ang
nanobol ong yen yay ang pagtoldok ong yen tang onopay ibitalao ig itoldoko.
50 Ig gata-wananong ang mga bitala na pagtorol tang kaboing anday kataposan.
Animan ang tanan ang agganing tang Tatay ong yen ya kay ang agganingo ong nindio."

13

Inogatan ni Jesus tang kakay tang mga sinagpan na

1 Mandian galenget da tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil. Gata-wanan ni Jesus ang
kiminabot da tang oras ang magalin da tanandia ong kalibotan ang na agod magbalik da
ong Tatay na ong langit. Impisa ong primiro ginegman nang pisan tang mga sinagpan
na tarin ong kalibotan, ig mandian pinaita na ra mga monopag kabael tang pagmal na
ong nira.*
2 Ang labing asi, pamanapon da Jesus aroman na tang mga sinagpan na. Si Judas, ang
ana ni Simon Iscariote, pinaisip dang lagi ni Satanas ang traidoron na si Jesus.
3 Mandian, gata-wanan ni Jesus ang sindol da ong nandia tang Dios ang Tatay tang
tanan ang gaem. Ig gata-wanan na kang nagalin tanandia ong Dios ig ong Dios ka
magbalik.
4 Animan asing pamanapon tanira, dayon ang kimindeng si Jesus, oman nagloat tang
lambong nang panta-paw ig nangampit ta toalia ong awa na.
5 Nagtayon tanandia ta wi ong planggana, ig nagimpisang nagogat tang mga kakay
tang mga sinagpan na. Kada maogatan na, agtrapoan na tang toaliang aggampiten na
ong awa na.
6 Pagalenget ni Jesus ong ni Simon Pedro, ganing si Pedro, "Gino, angay yawa ray
magogat tang kakayo?"
7 Siminabat si Jesus, "India pa gaintindi mandian tang agboateno, piro maintindian
mo ka enged may pirapang kaldaw."

* **13:1** Poidi kang maliag yaning: ig ginegma na tanira asta ong ori.

8 Ganing ong nandia si Pedro, “India ka enged papagogaten ta tang kakayo!” Piro
ganing si Jesus, “Mga india magpaogat tang kakay mo ong yen, maliag yaning india
enged ma-pen ong yen.”
9 Animan ganing si Pedro, “Gino, mga maning atan, belag lamang tang kakayo tang
ogatan mo, asta ra ka ang kalimao may ang kolō!”
10 Siminabat si Jesus, “Ang napandigo ra, limpio ra tang bilog ang sinangoni na, ig
anda ray kaministiran ang ogatan poira lamang ong kakay na. Limpio amo ra, piro
belag ta yamong tanan.”
11 Minaning si Jesus ang belag ta limpio tanirang tanan tenged gata-wanan na rang
lagi mga sinopa tang magtraidor ong nandia.
12 Pagapagogat ni Jesus tang mga kakay nira, nagtok sing oman tang lambong na ig
nagbalik ong lamisan. Ganing tanandia ong mga sinagpan na, “Onopa? Gaintindian mi
mga onopay maliag yaning tang bindoatong na ong nindio?
13 Aggoyano nindio ta Maistro ig Gino, ig tama amo, tenged yo Maistro ig Gino mi ka
kaman.
14 Mandian, mga yo, ang Maistro mi ig Gino, nagogat tang kakay mi, dapat mamagogat
amo ka tang kakay tang kada tata may tata.
15 Bindoato narin bilang alimbawa agod sia tang patoladan mi.
16 Agganingo ong nindio, anday torobolon ang mas alawig ong agalen na, ig anda kay
sinobol ang alawig ong nanobol ong nandia.
17 Mandian gaintindian mi ra tang mga bagay ang na, animan mga boaten mi,
masoirti amo.
18 “Belag ta yamong tanan tang agganingeno, tenged gailalao tang tanan ang mga
piniliko. Ig kaministiran mainabo tang na-tang ong Kasolatan ang ganing, ‘Ang taw ang
sasaro ong yen yay ang magtraidor ong yen.’†
19 Narin agbebego ra mandian ong nindio mintras indi pa gainabo, agod mga mainabo
ra, mamagparet amo ang yo yay ang Cristo.
20 Tandan mi na: Ang magrisibi ong maski sinopang agtobolono, pagrisibi ka ong yen.
Ig ang pagrisibi ong yen, sia pagrisibi ka ong nanobol ong yen.”

Nagbeg si Jesus ang may magtraidor ong nandia
(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

21 Pagatapos ang minitala si Jesus, nagsinti tanandia ta mo-ya, ig nagbeg da ta osto
ong mga sinagpan na ang ganing, “Ong matod, traidorono tang tata ong nindio.”
22 Namagpina-dekan da lamang tang mga sinagpan ni Jesus ang pamagisip, tenged
indi gangatako mga sinopa ong nira tang agganingen na.
23 Mandian, ang katepad ni Jesus don ang pamangan ay ang sinagpan nang agmalen
na ta mo-ya.
24 Sininiasan narin ni Simon Pedro ang ganing, “Te-maen mo mga sinopay agganingen
na.”
25 Animan siminandig tang tatang sinagpan ang asi ong debdeb ni Jesus ig nane-ma,
“Gino, sinopa tang magtraidor ang asi ong nio?”
26 Siminabat si Jesus, “Ite-meo tang tinapay ang na ong mangkok, ig ang dawatano
yay ang magtraidor ong yen.” Pagate-me na tang tinapay, dayon ang dinawat na ong ni
Judas, ang ana ni Simon Iscariote.
27 Pagarisibi ni Judas tang tinapay, ya ray asi sinled da tanandia ni Satanas. Ig
minaning si Jesus ong ni Judas, “Ala, boaten mo rang lagi tang boaten mo.”
28 Piro maski tata ong mga aroman nira ang pamangan, indi gatako mga angay
maning ta si tang inaning ni Jesus ong ni Judas.

---

† **13:18** Salmo 41:9

29 Si Judas tang manigbiot tang koarta nira, animan ang kalaom tang doma ong
nira, agpapamakalen tanandia ni Jesus ta kaministiran pa nira ong pista, obin sigoro
papaglimoson na ong mga pobri.
30 Ig pagapamangan ni Judas tang tinapay, dayon da tanandiang nagalin. Labi ra asing
oras ang asi.

Ang ba-long tobol

31 Pagapagalin ni Judas, ganing si Jesus, "Indi ra lamang maboay, yo, ang Ana ta Taw,
padengegan ong mainabo ong yen. Ig tenged ong yen, ang Dios padengegan ka.
32 Ig mga ang Dios padengegan tenged ong yen, yo padengegano ka nandia. Ig narin
boaten nang lagi.
33 Mga anao, indi ra lamang maboay tang pagtarabidan ta. Dilemeno nindio piro
pario tang inaningo ong mga pangolokolong Judio, sia tang agganingo ra ong nindio
mandian: indi amo mapaning ong paningano.
34 "Animan mandian may ba-long tobol ang agto-dolo ong nindio ig yay na: Mamag-
geregman amo. Mga monopa tang paggegmao ong nindio, dapat maning ka ta si tang
paggegma mi ong kada tata may tata.
35 Mga mamaggeregman amo, asia mata-wanan tang tanan ang yamo mga sinag-
pano."

Minaning si Jesus ang magbo-li si Pedro natetetenged ong nandia
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Ganing si Simon Pedro, "Gino, ong ariapa paning?" Siminabat si Jesus, "Mandian
india pa matabid ong paningano, piro ong ori domatona ka ong yen don."
37 Piro ganing pa si Pedro, "Gino, angay indio pa matabid ong nio mandian? Listō kang
magbolontad tang kaboio para ong nio!"
38 Siminabat si Jesus, "Onopa, listoang enged ang mapatay para ong yen? Tandan mo
na, Pedro: Ba-lo manolōk tang mano mandian ang garamal, ma-long bisisang magbo-li
ang maning india gailala ong yen."

14

Si Jesus tang dalan

1 Oman, ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Indi amo magpalibeg tang kolo mi.
Magtalig amo ong Dios ig magtalig amo ka ong yen.
2 Don ong balay tang Tatayo yading maistaran. Tongkawo don para magsimpan ta
logar para ong nindio. Indio magbeg ta narin ong nindio mga belag ta matod.
3 Ig mga dono ra ig nasimpanan amo ra yen ta istaran mi, magbaliko si tarin para
komiten amo, agod mga ong ariopa, don amo ka.
4 Ig gata-wanan mi ra tang dalan ang paning ong paningano."
5 Ganing ong nandia si Tomas, "Gino, indi ami gatako mga ong ariapa paning, monopa
mata-wanan amen tang dalan?"
6 Ganing si Jesus, "Yo tang dalan, ang kamatodan ig ang kaboi. Anday mapaning ong
Dios ang Tatay mga belag ta yo tang dalan ang osoyon na.
7 Mga matod ang gailalao nindio, maliag yaning gailala mi ra ka asta ang Tatayo. Ig
mimpisa mandian gailala mi ra enged tanandia ig inita mi ra ka."
8 Ganing ong nandia si Felipe, "Gino, ipaita mo kay ong yamen tang Tatay agod
magkontinto ami ra."
9 Siminabat si Jesus, "Felipe, kaboay da tang pagtarabidan ta! Indio pa enged gailala
mo? Ang naita ong yen, naita ra ka ong Dios ang Tatay. Angay ganinga pa, 'Ipaita mo
ong yamen tang Tatay'?

10 Onopa? India pagparet ang yo ong Tatay ig ang Tatay nani ka ong yen? Ang mga
bitalang agtotoldoko indi pagalin ong sadilio. Ang Dios ang Tatay ang nani ong yen,
tanandia mismo tang pagboat tang mga bagay ang agboateno.
11 Animan magparet amo ong agganingo nga ang Tatay nani ong yen ig yo ong nandia.
Piro maski indi amo maliag ang magparet ong agganingong na, dapat magparet amo ka
enged tenged ong mga milagrong inita mi.
12 Tandan mi na: Ang pagto ong yen mapagboat ka tang pario tang agboateno, ig mas
sobra pa ngani, tenged yo magbaliko ra ong Dios ang Tatay.
13 Ig maski onopay pa-dolon mi ong nandia ong arano,* sia boateno, agod dayawen
tang Tatayo tenged ong yen, ang Ana na.
14 Maski onopay pa-dolon mi ong arano, sia boateno ka kaman."

Pinangako ni Jesus ang i-dol na tang Ispirito Santo

15 Ganing pa si Jesus, "Mga matod ang agmaleno nindio, tomanen mi tang mga tobolo.
16 Pa-dolono ong Tatayo ang oldan amo nandia tang Manigtabang ang tenlet ong yen,
agod magimo rang aroman mi asta ong tanopa.
17 Na anday doma, ang Ispirito Santo ang yay ang magtoldok ong nindio tang
kamatodan natetenged ong Dios. Ang mga taw ang indi pangilala ong yen, indi marisibi
tang Ispirito tenged indi tanira gaita ig indi ka gailala ong nandia. Piro yamo, gailala mi
tanandia, tenged asia ra tanandia ang aroman mi mandian, ig magtinir ong nindio asta
ong tanopa.
18 "Indi amo bo-wanan ta ang anday aroman mi. Magbaliko ka ong nindio.
19 Indi ra lamang maboay, indio ra itaen tang mga taw ang sakep tang kalibotan ang
na. Piro yamo, itaeno pa nindio tenged maboio sing oman. Ig tenged yo maboio, maliag
yaning asta yamo maboi amo ka.
20 Ong kaldaw ang asi, don mata-wanan mi enged ang yo ong Tatay, ig yamo nani ka
ong yen, ig yo atano ka ong nindio.
21 "Ang sinopay pagrisibi ig pagtoman ong mga tobolo, tanandia yay ang paggegma
ong yen. Ig ang taw ang paggegma ong yen, gegman ka tanandia tang Tatayo. Asta yo,
gegmano ka tanandia, ig bogos ang ipailalao tang sadilio ong nandia."
22 Mandian, ang tata pang Judas, ang belag ta Judas ang Iscariote, nane-ma ong ni
Jesus ang ganing, "Gino, angay ong yamen lamang agpailala mo tang sadili mo? Angay
india magpailala ong tanan?"
23 Siminabat si Jesus, "Asia tenged ang taw ang paggegma ong yen, tanandia tang
magtoman ong mga bitalao. Gegman tanandia tang Tatayo, ig yo may ang Tatayo ma-
pen ami ong nandia.
24 Piro ang indi paggegma ong yen, indi magtoman tang mga bitalao. Ang mga
bitalang gaba-yan mi ong yen, indi pagalin ong sadilio. Sia pagalin ong Dios ang Tatay
ang yay ang nanobol ong yen tarin ong kalibotan.
25 "Ang mga bagay ang na agpatakō rang lagi ong nindio mintras aromano pa nindio.
26 Piro mga mapagalino ra ngani, ipekel tang Tatayo tang Manigtabang, ang yay ang
Ispirito Santo, bilang kateleto. Tanandia tang magtoldok ong nindio tang tanan ang
bagay ig magpademdem ong nindio tang tanan ang inaningo.
27 "Kao-yan† tang agbobo-wano ong nindio. Ang kao-yan ang nang agto-dolo ong
nindio pagalin ong yen, ig belag ta pario tang kao-yan ang pagalin ong kalibotan ang
na. Animan indi amo magpalibeg tang kolo mi ig indi amo mageled.

---

* **14:13** Ang mga bitalang "pa-dolon mi ong arano" maliag yaning tenged pamagto tanira ong ni Jesus, poidi tanirang mama-dol tang maski onopa sigon ong kaliagan tang Dios. † **14:27** "kao-yan". Mga ong Tagalog pa, "kapayapaan".

28 Naba-yan mi ra tang inaningo ong nindio: Magalino ra piro magbaliko si. Mga
matod ang aggegmano nindio, mangalipay amo rin ang mapaningo ra ong Tatayo,
tenged ang Tatay mas makagagaem pa ong yen.
29 Na agpatakō rang lagi ong nindio mintras indi pa gainabo, agod mga mainabo ra
ngani, mamagparet amo.
30 Indi ra paboateno tang bitalao tenged komabot da tang pangolokolo ong kalibotan
ang na.‡ Anda enged ay gaem na ong yen.
31 Piro tomaneno tang agtotobol tang Tatayo ong yen, agod mata-wanan tang tanan
ang taw ang aggegmano kaman tanandia. Animan, maytara! Panaw ita ra!"

15

Ang kalimbawan ni Jesus tatang papa ta obas

1 Nagtoldok si Jesus ong mga sinagpan na ta tatang palimbawa ang ganing, "Yo tang
matod ang papa ta obas,* ig ang Tatayo tang manigsagod.
2 Agpotolon na tang yen ang mga tanga ang indi pamorak. Piro ang kada tanga ang
pamorak, aglimpioan na agod manaringsing ig mas manyadi pa tang borak na.
3 Yamo tang mga tanga ang nalimpioan da tenged ong mga bitalao ang sinoldoko ong
nindio.
4 Animan indi amo palbag ong yen, ig yo indio ka palbag ong nindio. Indi ra
mapamorak tang tangang indi ra toto-pat ong papa na. Maning amo ka don, mga palbag
amo ong yen, indi amo ra mapamorak.
5 "Animan ganingo, yo tang papa ta obas ig yamo tang mga tanga na. Ang taw mga indi
tanandia palbag ong yen, ig yo indio ka palbag ong nandia, tanandia yay ang mamorak
ta doro. Tenged mga yo andao ong nindio, anda enged ay maboat mi.
6 Piro ang taw ang agpalbag ong yen igpere-lek lamang, pario tang mga tangang pinlek
ig lango ra, simeten oman tolpokan da.
7 Piro mga indi amo palbag ong yen, ig mga iloak mi ong mga popotokon mi tang mga
bitalao, mama-dol amo tang maski onopay galiagan mi, sia oldan amo.
8 Mga magpadayon among mamorak ta doro, maliag yaning yamo mga sinagpano, ig
ong maning don mapagtorol amo ta mabael ang dengeg ong Tatayo.
9 Mga monopa tang paggegma tang Tatay ong yen, maning ka don tang paggegmao
ong nindio. Indi amo magpabelag ong paggegmao.
10 Mga tomanen mi tang mga tobolo, indi amo kaman malbag ong paggegmao ong
nindio. Pario ka ong yen, ang agtomaneno tang mga tobol tang Tatayo, animan indio
galbag ong paggegma na.
11 "Agganingo ong nindio tang mga bagay ang na agod mangalipay amo pario ong yen,
ig agod magimong bogos tang kalipay mi.
12 Na tang tobolo ong nindio: mamaggeregman amo pario tang paggegmao ong
nindio.
13 Anda enged ay kapario na tang paggegma ta tatang taw ang magbolontad tang
kaboi na para ong mga tangay na.
14 Tangay amo yen mga agtomanen mi tang mga tobolo.
15 Indi amo ra agkabigen ta ang mga torobolon, tenged ang torobolon indi gatako tang
tanan ang agboaten tang agalen na. Agkabigen amo ra yen ang mga tangayo, tenged ang
onopay naba-yano ong Tatayo, ya kay ang agganingo ong nindio.
16 Belag ta yamo tang namilik ong yen. Yo tang namilik ig nanobol ong nindio agod
magkatinir amo ta borak ong pagtoldok mi. Ig ang mga borak ang asi indi malipat asta

‡ **14:30** "pangolokolo ong kalibotan ang na." Ong bitalang Grigo: "ang prinsipi tang kalibotan ang na." Yay si Satanas.

* **15:1** Ang mga "obas," mga ong bitalang English yay ang mga "grapes." Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario.

ong tanopa. Ong maning don, maski onopay pa-dolon mi ong Dios ang Tatay ong arano,
sia i-dol na ong nindio.
17 Animan agganingo si ong nindio: mamaggeregman amo."

Ang pamagto ong ni Jesus asilagan tang indi pamagto

18 Ganing pa si Jesus, "Mga asilagan amo ra tang mga taw ang sakep tang kalibotan
ang na, demdemen ming yo tang primirong inasilagan nira ba-lo yamo.
19 Mga kapario amo rin tang mga taw ang asi, ginegman amo ka rin nira tenged
aroman amo nira. Piro ong matod, belag amo ra ta aroman nira, tenged pinilik amo
ra yen agod pabelag amo ong nira ig yay sia animan gangasilag tanira ong nindio.
20 Demdemen mi tang inaningo ong nindio ang anday torobolon ang mas alawig ong
agalen na. Maliag yaning, tenged yo agpaliwagano tang mga taw, indi maimong indi
amo ka paliwagan nira. Ya ka mga may atan ang namagparet ong toldoko, pareten ka
nira tang itoldok mi.
21 Piro paliwagan amo enged tang mga taw tenged mga sinagpan amo yen ig indi
tanira gangailala ong nanobol ong yen.
22 Mga indio rin napaning tarin ong kalibotan para begen tanira tang natetenged ong
sadilio, indi ka rin namagkatalak tanirang indi namagto ong yen. Piro mandian ang
napaningo ra tarin, indi ra tanira mapagbalibad ong talak nirang asi.
23 Ang taw ang anday gegma na ong yen, anda kay gegma na asta ong Tatayo.
24 Mga indio ka nagboat ig nagpaita ta mga milagrong indi enged maboat ta taw, anda
ka rin ay kasalanan nira maski indi mamangilala ong yen. Piro maski inita ra nira tang
mga bindoato, ong dobali ta sia gangasilag pa ka enged tanira ong yen asta ong Tatayo.
25 Piro dapat dang mainabo na agod magmatod tang na-tang ong Katobolan nira ang
ganing, 'Gangasilag tanira ong yen ang anda kay dailan.'
26 "Piro magpekelo ong nindio tang Manigtabang, ang yay ang Ispirito Santo ang
magalin ong Tatayo. Tanandia tang Manigtoldok tang kamatodan, ig mga komabot
magpamatod tang natetenged ong yen.
27 Ig yamo kaministiran kang magpamatod ong mga taw natetenged ong yen, tenged
aroman amo rang lagi yen impisa ong primiro."

16

1 Ganing pa si Jesus ong mga sinagpan na, "Ang tanan ang narin agpatakō rang lagi
ong nindio agod maski onopay mainabo, indi malipat tang pagto mi ong yen.
2 Tenged palayasen amo tang mga masig ka Judio mi ong mga simban mi. Ig komabot
tang oras nga ang doma mamamatay ong nindio ang kalaom nira tama tang agboaten
nirang asi ong pagsirbi nira ong Dios.
3 Maning ta sia tang boaten nira ong nindio tenged indi tanira gangailala ong yen asta
ong Dios ang Tatay.
4 Agbebego narin mandian agod mga mainabo ra, mademdeman ming pinatakō rang
lagi ong nindio tang natetenged ong nira."

Ang obra tang Ispirito Santo

"Ang mga bagay ang nang mainabo ong nindio, indi pang lagi binego tanopa sia
tenged ka-peno pa nindio.
5 Mandian agbebego ra tenged magbaliko ra ong nanobol ong yen. Piro angay bato
maski tata ong nindio anda enged ay pane-ma mga ong ariopa paning?
6 Asia tenged sigoro pamagsinti amo ta mo-ya natetenged ong mga bagay ang ba-lo
lamang binego ong nindio.
7 Piro dapat mata-wanan mi, ang pagalino tarin ong kalibotan ay para ong ikakao-
ya mi. Tenged mga indio magalin, ang Manigtabang, ang yay ang Ispirito Santo, indi

paning ong nindio. Piro mga magalino, ipekelo tanandia tarin agod tomabang ong nindio.
8 Mga komabot tanandia, ipaita na ong mga taw ang sakep tang kalibotan ang na nga
mali tang aggisipen nira natetenged ong onopa enged tang kasalanan ig mga sinopay
mato-lid, ig mga monopa tang pagorosgaren tang Dios.
9 Ipaita na ong nira nga pamagkatalak tanira tenged indi tanira pamagto ong yen.
10 Ipaita na mga sinopa tang mato-lid tenged yo magbaliko ra ong Dios ang Tatay, ig
indio ra itaen ming moman.
11 Ipaita ka tang Ispirito mga monopa tang pagorosgaren tang Dios, tenged nasintin-
sian dang silotan si Satanas, ang yay ang pangolokolo ong mga taw ang sakep tang
kalibotan ang na.
12 "Doro pa rin tang yaningo ong nindio, piro belag pa ta kaya mi.
13 Piro mga komabot da tang Ispirito Santo, ang yay ang Ispirito tang kamatodan,
tanandia tang magtoldok ong nindio tang tanan ang kamatodan natetenged ong Dios.
Indi tanandia magbitala ong sadiling kaliagan na, kondi ang onopay gaba-yan na ong
Dios ang Tatay, ya kay ang yaning na ong nindio. Ig ipatako na tang onopay mainabo
ong parakaboton.
14 Ang Ispirito magtorol ta mabael ang dengeg ong yen, tenged ang mga bitalao mismo
tang yaning na ong nindio.
15 Ganingo ang mga bitalao yay ang yaning tang Ispirito ong nindio, tenged mga onopa
tang bitala tang Tatayo, ya kay ang yen."

Ang kapongawan teltan ta kalipayan

16 Ganing pa si Jesus ong mga sinagpan na, "Indi ra lamang maboay, indio ra itaen mi.
Piro mata-lib tang indi ka lamang maboay ang timpo, itaeno si nindiong moman."
17 Animan ang doma ong mga sinagpan ni Jesus namagtere-ma te-man ang ganing,
"Onopa bato tang maliag nang yaning? Angay bato ganing tanandia indi ra lamang
maboay, indi ra itaen ta tanandia, piro mata-lib tang indi lamang maboay ang timpo,
itaen ta si ka onong oman? Ig ganing pa, tenged magbalik ono ong Tatay na.
18 Onopa bato tang maliag nang yaning, 'Indi ra lamang maboay'? Indi ita baya
maintindi!"
19 Gata-wanan ni Jesus ang gangaliliag ka rin tanirang mamane-ma ong nandia,
animan ganing tanandia ong nira, "Pamagtere-ma te-man amo atan natetenged ong
inaningo ang indi ra lamang maboay indio ra itaen mi, piro mata-lib tang indi lamang
maboay ang timpo, itaeno si nindiong moman.
20 Ong matod, ang mga taw ong kalibotan ang indi pangilala ong yen, mangalipay ta
mo-ya ong mainabo ong yen. Piro yamo, mamagini-yak amo tenged ong sobrang sinti
mi. Piro indi lamang maboay, ang kapongawan ming asia malipat ig teltan ta kalipayan.
21 Pario ong babay ang pagpasit. Aggagoantaen na tang kasitan tenged mangana ra.
Piro mga maloa ngani tang mola, malipatan na ra tang napasaran nang kasitan. Galipay
da tanandia tenged nataw da tang ana na.
22 Pario ka ong nindio, pamagsinti amo ka mandian, piro mga mamaginitan ita sing
moman, mangalipay amo ta mo-ya. Ig indi enged makalaw ong nindio ta maski sinopa
tang kalipayan ang asi.
23 "Ong kaldaw ang asi, anda ray kaministiran ang mane-ma amo pa ong yen. Ong
matod, maski onopay pa-dolon mi ong Tatayo ong arano, asia i-dol na ong nindio.
24 Asta mandian, indi amo pa pama-dol ta maski onopa ong arano. Mama-dol amo, ig
sia marisibi amo, agod magimong bogos tang kalipay mi."

Dineg da ni Jesus tang kalainan tang kalibotan

25 Ganing pa si Jesus, “Ang mga bagay ang na agganingo ong nindio ong paggamito ta
mga palimbawa. Piro komabot tang kaldaw ang indio ra maggamit ta mga palimbawa.
Idiritsō ra lamang ipatako ong nindio tang natetenged ong Tatayo.
26 Ong kaldaw ang asi, yamo ra mismo tang mama-dol ong Dios ang Tatay ong arano.
Belag da ta kaministiran ang yo pa tang mama-dol para ong nindio,
27 tenged ang Tatay paggegma ong nindio. Aggegman amo tang Tatay tenged aggeg-
mano nindio, ig pamagparet amo ang yo nagalino ong nandia.
28 Nagalino ka kaman ong Dios ang Tatay ig napaningo tarin ong kalibotan. Ig
mandian magalino ra tarin ig magbalik ong nandia.”
29 Dayon ang minaning tang mga sinagpan ni Jesus, “Asia, mayag da tang mga
pamitala mo! Tenged diritso lamang ang india ra paggamit ta palimbawa.
30 Mandian gasigoro amen dang gata-wanan mo tang tanan ang bagay. Maski indi pa
gapane-ma ong nio tang tatang taw, gata-wanan mo rang lagi tang onopay gisipen na.
Animan pamagparet ami ra ang yawa nagalina ong Dios.”
31 Siminabat si Jesus, “Onopa, pamagto amo ra ong yen mandian?
32 Piro tandan mi: Komabot tang oras, ig kiminabot da mandian, ang yamong tanan
mamagbelag-belag. Mamansiolik amo ig bo-wanano nindio. Piro maski bo-wanano
nindio, may aromano pa ka enged tenged ang Dios ang Tatay aromanong pirmi.
33 Animan mandian ang tanan ang narin sinayodo ra ong nindio agod indi magoloan
tang isip mi, tenged na-pen amo ra ong yen. Mapasar amo ta kaliwagan ong kalibotan
ang na, piro papoirsaen mi tang nem mi! Ang tanan ang kalainan tang kalibotan dinego
ra.”

17

Nangadi si Jesus para ong mga sinagpan na

1 Pagatapos ang minitala si Jesus, simininga tanandia ong langit ig minaning,
“Tatayo, kiminabot da tang oras. Padengegan mo kay tang Ana mo, agod ang Ana mo
mapagtorol ka ta dengeg ong nio.
2 Tenged sindolano nio ta podir ang maggaem ong tanan ang taw, agod magtorolo ta
kaboing anday kataposan ong tanan ang mga taw ang sindol mo ong yen.
3 Magkatinir tanira tang kaboing anday kataposan mga mangilala tanira ong nio, ang
matod ig tambilog lamang ang Dios, ig mga mangilala ka ong yen, ang sinobol mo.
4 Mandian nataposo ra tang tanan ang pinaboat mo ong yen, ig ong maning don
napagtorolo ra ta mabael ang dengeg ong nio tani ong tanek.
5 Animan mandian, Tatay, padengegano si nio atan ong podir mo, pario asing
aromano pa nio ba-lo bindoat tang kalibotan.
6 “Pinailalā ra yen ong mga taw ang nang pinilik mo ong kalibotan ig sindol mo ong
yen. Tanira nio ig inintriga mo tanira ong yen. Sinoman nira tang mga bitala mo,
7 ig mandian gangatako ra tanirang ang tanan ang sindol mo ong yen, ong nio enged
nagalin.
8 Tenged mga onopa tang inaning mo ong yen, ya kay ang sinoldoko ong nira, ig
rinisibi ka nira. Ig mandian gangatako ra enged ang yawa mismo tang pinagalinano
ig yawa ka tang nanobol ong yen.
9 “Animan, Tatay, pangadio para ong mga sinagpanong narin. Belag ta maning ang
pangadio para ong tanan ang taw ong kalibotan. Ang agpangadio lamang ay ang mga
taw ang sindol mo ong yen tenged tanira nio.
10 Ang tanan ang nio ay yen. Ig ang tanan ang yen ay nio. Ig yo agpadengegano tenged
ong nira.
11 Indi ra lamang maboay, magalino ra ong kalibotan ang na ig magbaliko ra atan ong
nio. Piro tanira mangabo-wan pa tani. O, Tatay ang Sagrado, bantayan mo kay tang

mga taw ang na ong gaem mong mismo ang sindol mo ong yen, agod magimong tata ra
lamang tanira, pario tang ita tata lamang.
12 Asing aromano pa nira, binantayano tanira ong gaem mong sindol mo ong yen.
Binantayano tanira ta mo-ya, ig maski tata ong nira anday nalipat, poira lamang ong
tambilog ang i-lek ong impirno para silotan ang anday kataposan agod magmatod tang
na-tang dang lagi ong Kasolatan.
13 Indi ra lamang maboay, magbaliko ra atan ong nio, Tatay. Animan mintras tanio pa
ong kalibotan, agpangadio tang mga bagay ang na para ong mga sinagpano agod bogos
ang marisibi nira tang kalipayan ang magalin ong yen.
14 Sindolo ra ong nira tang mga bitala mo ig yay sia animan gasilagan tanira tang mga
taw ang sakep tang kalibotan ang na. Gasilagan tanira tenged belag da tanira ta pario
tang mga taw ang asi, pario ong yen ang belago ka ta pario nira.
15 Indio pagampo ang komiten mo tanira ong kalibotan, kondi ilibri mo kay tanira ong
ni Satanas.
16 Belag tanira ta pario tang mga taw ang sakep tang kalibotan ang na, pario ang yo
belago ka ta pario nira.
17 Animan boaten mo kay tanirang mga sagradong sinakepan mo ong tabang tang
bitala mo, ang yay ang kamatodan.
18 Na agpa-dolono ong nio tenged mga monopa yo sinobolo nio tani ong kalibotan, ya
kay mandian tobolono ra ka tanira ong mga taw ong kalibotan.
19 Ig para ong nira, agbobolontado ra tang sadilio ong nio, agod bogos tanirang
magimong mga sagradong sinakepan mo.
20 "Belag lamang tanira tang agpangadio, kondi asta ang tanan ang taw ang mamagto
ong yen tenged ong pagtoldok nira.
21 Tatayo, agpa-dolono ong nio ang magimong tata lamang tanirang tanan. Mga
monopa yawa tani ong yen ig yo atano ong nio, balampa magimong tata lamang tanira
ong yaten, agod mamagparet tang mga taw ong kalibotan ang yawa tang nanobol ong
yen.
22 Ang dengeg ang sindol mo ong yen, sindolo ka ong nira agod magimong tata lamang
tanira pario tang ita tata lamang.
23 Maliag yaning mga monopa yawa tani ong yen, yo ya ka ong nira agod magimong
tata lamang enged tanira. Ong maning don, mata-wanan tang mga taw ong kalibotan
ang yawa tang nanobol ong yen ig aggegman mo tanira pario tang paggegma mo ong
yen.
24 "O Tatay, galiagano ang ma-pen ka ong yen atan mismo ong langit tang mga taw
ang inintriga mo ong yen, agod itaen ka nira tang mabael ang dengeg ang sindol mo
ong yen. Sindolano nio tang dengeg ang na tenged asing indi pa gaboat tang kalibotan,
ginegmanong lagi nio.
25 Tatayong mato-lid, ang mga taw ang sakep tang kalibotan ang na, indi gailala ong
nio. Piro yo gailalao ong nio. Ig gata-wanan tang mga aromanong na ang yawa tang
nanobol ong yen.
26 Pinailalā yen ong nira, ig ipailalā pa ka enged yen agod bogos ang mapasaran nira
tang paggegma mo ong yen, ig agod yo mismo atano kang pirmi ong nira."

18

Dinep si Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

1 Pagatapos ni Jesus ang nangadi, napanaw tanandia aroman na tang mga sinagpan
na. Namansila-ted tanira ong dobali tang toro-bodan tang Kidron ig don tanira
namansipaning ong tatang logar ang lindoakan ta mga ayong olibo.

2 Ang logar ang narin gatoman ka tang traidor ang si Judas tenged pirming pamansi-
paning don da Jesus may ang mga sinagpan na.
3 Animan napaning ka don si Judas, pagated tang mga sondalong taga Roma asta ang
mga goardia tang Timplo ang sinobol tang mga Pariseo ig ang mga pangolokolong padi.
May ekel nirang mga tolok, mga lampara asta mga armas.
4 Gata-wanan dang lagi ni Jesus tang tanan ang mainabo ong nandia, animan binagat
nang lagi tang mga taw ang asi ig minaning, "Sinopay agdilemen mi?"
5 Siminabat tanira, "Si Jesus ang taga Nazaret."
Ganing si Jesus ong nira, "Yo si Jesus."
Mandian, si Judas, ang nagtraidor ong nandia, don kang aroman tang mga taw ang
asi.
6 Pagabitala ni Jesus ang ganing, "Yo si Jesus," golping nangatras tang mga taw ig
nangatomba ong tanek.
7 Oman sine-ma si tanira ni Jesus, "Sinopa enged tang agdilemen mi?"
"Si Jesus ang taga Nazaret," tang sabat nira.
8 Siminabat si Jesus, "Ganingo ra ong nindio, yo si Jesus. Mga yo tang agdilemen mi,
pabayan mi lamang mapagalin tang mga aromanong na."
9 Maning ta na tang bitala ni Jesus agod magmatod tang inaning na rang lagi tanopa
sia ong Dios ang ganing, "Tatayo, anda enged ay nalipat maski tambilog ong mga taw
ang inintriga mo ong yen."
10 Mandian, na pala si Simon Pedro may ekel nang ispada. Golping binonlok na ig
dayon ang tinagpas na tang kirepen tang kalawigan ang padi ig nalampong tang talinga
nang to. Ang aran tang kirepen ang asi ay si Malco.
11 Oman ganing si Jesus ong ni Pedro, "Itageb mo sia! India gatako? Kaministiran ang
mapasarano tang kaliwagan ang na ang agto-dol tang Tatayo ong yen."
12 Oman dayon dang dinep si Jesus ig linapot tang mga sondalo ong pagpangolokolo
tang kapitan nira, aroman ka tang mga goardiang Judio.
13 Primiro, don ingkelan nira ong ni Anas ang panogangan ang lali ni Caifas. Si Caifas
ang na yay ang kalawigan ang padi tang mga Judio asing takon ang asi.
14 Tanandia ka tang naglaygay tanopa sia ong mga pangolokolo ong mga Judio ang
ganing mas mo-ya ono para ong nira mga tanga tawan lamang tang mapatay kaysa ang
bilog ang nasion.

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus
(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Si Simon Pedro asta ang tata pang sinagpan ni Jesus diminaton ka don. Ang
sinagpan ang asi, gailala tang kalawigan ang padi, animan na-led tanandiang aroman
ni Jesus ong kodal tang palasio tang padi.
16 Piro si Pedro nabo-wan don ong loa tang kodal. Animan indi naboay, nagbalik don
tang aroman nang sinagpan ang gailala tang kalawigan ang padi, ig nagigampang ong
babay ang manigbantay ong portan, oman pina-led na si Pedro.
17 Ganing tang babay ong ni Pedro, "Belag bato ta yawa tata ong mga sinagpan tang
taw ang asi?"
"Belag!" tang sabat ni Pedro.
18 Tenged malamig asing labing asi, ang mga torobolon ig ang mga goardia namag-
padet ta koring ig namansi-deng ong palibot na para magpakinit-kinit. Don minimbeng
ka si Pedro ong nira ang nagpakinit-kinit.

Inimbistigar si Jesus tang kalawigan ang padi
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Mandian, inimbistigar si Jesus tang kalawigan ang padi natetenged ong mga
sinagpan na ig ong mga agtotoldok na.

20 Siminabat si Jesus ang ganing, “Yo indio pagtoldok ong talok. Pirmiong bibitala ong
talongan tang tanan. Tenged pagtoldoko mismo ong mga simban ig ong Timplo, ang yay
ang mga pagsirimetan tang tanan ang mga Judio.
21 Angay yo tang agte-maen mi? Ang mga taw ang nangabasi ong yen tang dapat te-
maen mi. Sia gata-wanan nira tang onopay sinoldoko.”
22 Pagabitala ni Jesus ta na, sinampaling tanandia tang tata ong mga goardia ang ke-
deng alenget ong nandia. “Angay maning atan tang pagsarabaten mo ong kalawigan
ang padi?” ganing tang goardia.
23 Siminabat si Jesus, “Mga may inaningong malain, isayod mo. Piro mga anda, angay
sinampalingo nio?”
24 Oman, asing aglapoton pa si Jesus, pinekel da tanandia ni Anas don ong ni Caifas,
ang yay enged ang kalawigan ang padi asing takon ang asi.

Nagbo-li sing oman si Pedro natetenged ong ni Jesus
(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

25 Asing oras kang asi, don pa si Simon Pedro ong loa ang pagpakinit-kinit ong apoy.
Sine-ma tanandia tang mga taw don ang ganing, “Belag bato ta yawa tata ong mga
sinagpan tang taw ang asi?”
Nagbo-li si si Pedro ang ganing, “Belag baya!”
26 Mandian may don ka ang tatang kirepen tang kalawigan ang padi ig parinti tang
taw ang asing tinagpas ni Pedro tang talinga na. Ganing tanandia ong ni Pedro, “Midio
yawa ka kaman tang initao ang aroman ni Jesus don ong kaoliboan!”
27 Piro nagbo-li sing oman si Pedro. Ig ya kay ang pagpanolōk tang mano.

Pinatalonga si Jesus ong gobirnador ang si Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

28 Magalin ong ni Caifas, ingkelan si Jesus tang mga pangolokolong Judio don ong
palasio tang gobirnador. Maga pang pisan asing oras ang asi. Pagakabot nira don ong
palasio, ang mga Judio indi maliag ang tenled tenged galenget da tang Pista tang Pagta-
lib tang Anghil, ig sigon ong toromanen nira, mga tenled tanira ong balay ta belag ta
Judio,* bawal da ong nira ang ma-pen ang mamangan ong pista nira.
29 Animan si Pilato† tang limindoa ong nira ig minaning, “Onopa tang riklamo mi
kontra ong taw ang na?”
30 Siminabat tang mga Judio ang ganing, “Mga indi nagboat ta malain, indi ingkelan
amen tarin ong nio!”
31 Ganing si Pilato ong nira, “Ala, bāla amo ang magosgar ong nandia sigon ong
katobolan mi.”
Piro siminabat tanirang ganing, “Yaming mga Judio, anday podir amen ang
magsintinsia ta kamatayen ong maski sinopa.”
32 Maning ta na tang binitala nira agod ong ori magmatod tang inaning ni Jesus mga
monopa tanandia mapatay.
33 Animan dayon ang siminled si Pilato ong palasio. Pinagoy na si Jesus ig sine-ma na
ang ganing, “Onopa? Matod ang yawa tang adi tang mga Judio?”
34 Siminabat si Jesus, “Onopa? May nagbeg ong nio natetenged ong yen? Obin sia
sadiling isip mo lamang?”
35 Ganing si Pilato, “Angay? Pabetang mo ong yen tatang Judio? Ang mga kasimanoa
mong Judio ig ang mga pangolokolong padi mi mismo tang namagekel ong nio tarin ong
yen! Angay? Onopay bindoat mo?”

---

* **18:28** Ong pama-dek tang mga Judio, maboling tang mga taw ang belag ta Judio, tenged indi tanira pamagosoy ong toromanen tang mga Judio. Telekan ong Bokabolario, ong “Belag ta Judio.” † **18:29** Si Pilato taga Roma ig belag ta Judio. Tanandia tang gobirnador tang Judea asing timpo ni Jesus.

36 Ganing si Jesus ang siminabat, “Ang yen ang inadian anda tarin ong kalibotan,
tenged mga tarino paggaem bilang adi, magigbatok ka rin tang mga tawano agod indio
madep tang mga pangolokolong Judio. Piro ong matod, ang yen ang inadian anda tarin
ong kalibotan ang na.”
37 Animan ganing si Pilato, “Maliag yaning adia ka kaman!”
Siminabat si Jesus, “Yawa ra ka tang naganing! Ig yo napaningo tarin ong kalibotan ig
nagimong taw para magpatako ong mga taw natetenged ong kamatodan. Ig ang maski
sinopay galiliag ang matako tang kamatodan, pamamasi ong yen ang mga bitala.”
38 Ganing si Pilato, “Onopa enged tang kamatodan?”

Sinintinsian si Jesus ta kamatayen
(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Pagabitala ta si ni Pilato, dayon sing oman ang limindoa don ong mga Judio ig ganing
ong nira, “Anda kay initao ang kakamalian ong taw ang na para sintinsian.
39 Piro sigon ong kaogalian mi, kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil, dapat magpal-
pato ta tatang priso. Onopa? Palpatano para ong nindiong mga Judio tang adi ming
narin?”
40 Namansisabat tang mga taw ang pamaginiteg, “Indi! Belag ta tanandia! Si Barabbas
tang palpatan mo!” Si Barabbas ang na tatang ribildi.

19

1 Animan pinakomit ni Pilato si Jesus ig pinalatigo.
2 Namagboat tang mga sondalo ta korona-koronang poros tenek oman pinakorona
nira ong ni Jesus. Pinatokan nira ta kapang granati* bilang intirimis,
3 oman kada tata agpalenget ong nandia ang ganing “Biba ong adi tang mga Judio!” Ig
agtampalingen pa nira.
4 Limindoa sing oman si Pilato don ong mga Judio ig minaning, “Ipaloao ra tanandia
tarin ong nindio agod itaen ming anda enged ay kakamalian ang initao ong nandia.”
5 Animan pinaloa si Jesus ang pagkorona ra ta tenek ig pagtok ta sing kapang granati.
Ganing si Pilato ong mga Judio, “Telekan mi! Nani ra tang taw!”
6 Pagaita ong ni Jesus tang mga pangolokolo ong mga padi ig ang mga goardia tang
Timplo, dayon ang namansiteg ang ganing, “Ilansang tanandia ong kros! Ilansang ong
kros!”
Ganing si Pilato ong nira, “Ala, komiten mi tanandia! Yamo tang balang maglansang
ong kros! Yo, anda enged ay initao ang talak na para sintinsian.”
7 Siminabat tang mga Judio, “Piro sigon ong yamen ang katobolan, ang taw ang na
dapat ang patayen, tenged pangambong tanandia tang Ana tang Dios.”
8 Pagabasi ta si ni Pilato, mas inledan da tanandiang sintinsian na si Jesus.
9 Animan ingkelan na sing oman si Jesus ong teled tang palasio ig sine-ma na si, “Taga
ariapa enged?” Piro indi siminabat si Jesus.
10 Animan ganing si si Pilato, “Angay india somabat ong yen? India gatako ang may
kagaemano ang palpatana yen obin ipalansang ong kros?”
11 Ganing si Jesus ong nandia, “Yawa, anda enged ay maboat mo ong yen mga india
sindolan tang Dios ta gaem. Animan mas mabelat tang kasalanan tang nagekel ong yen
tarin ong nio.”
12 Pagabasi ni Pilato ta asi, nagdilem pa enged tanandia ta midios para malibri na
si Jesus. Piro ang mga Judio namaginiteg ang ganing, “Mga palpatan mo tang taw ang

* **19:2** Ang kolor ang “granati” yay ang kolor ang bagay ong lambong ta adi. Animan pinatokan nira si Jesus tang kapang granati agod boat-boaten nirang midio ading intirimis.

asia, maliag yaning yawa pangontrā ong Adi tang Roma!† Tenged ang maski sinopay
pangambo ang tanandia adi ay kasoay tang Adi tang Roma."
13 Pagabasi ni Pilato tang inaning nirang asi, dayon ang laging ingkelan na si Jesus ong
loa. Oman kiminarong si Pilato don ong palagosgaran, don ong logar ang aggoyan "Ang
Plataporman Bato." (Mga ong bitala tang mga Judio‡, "Gabata.")
14 Ang kaldaw ang asi Kaldaw ang Palagsimpan para ong pista nira ig ko-to ra.
Mandian ganing si Pilato ong mga Judio, "Telekan mi! Nani ra tang adi mi!"
15 Piro sigi lamang tang initeg nira ang ganing, "Patayen tanandia! Patayen tanandia!
Ilansang ong kros!"
Ganing si Pilato, "Onopa? Ipalansango ong kros tang adi mi?"
Ganing tang mga pangolokolong padi ang siminabat, "Anday domang adi amen poira
ong Adi tang Roma!"
16 Animan ong ori, si Jesus inintriga ni Pilato ong nira para ilansang ong kros.

Linansang si Jesus ong kros
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

Kinomit da si Jesus tang mga sondalo§
17 ig limindoa tanira ong siodad. Pinatakan nira ong nandia tang kros na paning don
ong logar ang aggoyan ta "Logar tang Doli ta Kolo." (Mga ong bitala tang mga Judio,
"Golgota.")
18 Pagakabot don, dayon ang linansang nira si Jesus ong kros. May doroa kang taw
ang pinadengan nira ong nandia ang linansang. Ang kros tang tambilog gampir ong to
ni Jesus, ig ang tata gampir ong wala. Si Jesus ong pagtetengan nira.
19 Nagpaboat si Pilato ta karatola ig pinakabit na ong kros ni Jesus. Maning ta na tang
nasolat don: "Si Jesus ang taga Nazaret, ang Adi tang mga Judio."
20 Sinolat narin ong bitala tang mga Judio, ong Latin, may ong Grigo, ig dorong mga
Judio tang nangabasa tenged ang logar ang pinaglansangan ong ni Jesus alenget lamang
ong siodad.
21 Animan, pagabasa ta na tang mga pangolokolong padi, namansipaning don ong ni
Pilato ig namagriklamo ang ganing, "Belag ta 'Adi tang mga Judio' tang isolat mo, kondi
'Ang taw ang na ganing tanandia ono tang Adi tang mga Judio.' "
22 Piro siminabat si Pilato. "Ang onopay sinolato don, nasolat da!"
23 Mandian, asing si Jesus nalansang da tang mga sondalo, kinomit nira tang mga
lambong na ig pinarti-parti nira ta epat, kada sondalo tang parti. Pagatapos, kinomit ka
nira tang lambong nang maboat ang pandalem. Na anday sino-patan na, tenged diritso
tang pangabel.
24 Animan namagarampang-ampang tang mga sondalo ang ganing, "Indi ra lasiken
ta na. Mamagparabonlokan ita ra lamang agod mata-wanan ta mga sinopay makomit."
Maning ta sia tang nainabo agod magmatod tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
"Pinagparti-partian nira tang lambongong agtotoko,
ig namagpabonlokan pa tanira para ong lambongong maboat."*
Ig maning kaman don tang bindoat tang mga sondalo.
25 Mandian, don ong binit tang kros ni Jesus ke-deng tang nanay na may ang logod ang
babay tang nanay na, asta si Mariang katawa ni Cleopas. Don ka si Maria Magdalena.
26 Pagaita ni Jesus ong ni nanay na ig ong sinagpan nang agmalen na ta mo-ya ang
ke-deng ka don, ganing tanandia ong nanay na, "Nay†, asia tang ana mo."

---

† **19:12** Ang Adi tang Roma aggoyan ta "Emperador" ong Tagalog. Mga ong bitalang Grigo, "Cesar". ‡ **19:13** Asing timpo ni Jesus, Aramaico tang bitalang aggamiten tang mga Judio. § **19:16** Ang mga sondalong narin sondalo tang Adi tang Roma. * **19:24** Salmo 22:18 † **19:26** "Nay": Ang sinolat ong bitalang Grigo ay "Babay".

27 Oman ganing ka ong sinagpan nang asi, “Asia tang nanay mo.” Ig mimpisa don, si
Maria don da ministar ong balay tang sinagpan nang asi.

Ang pagapatay ni Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

28 Pagatapos ta si, gata-wanan ni Jesus ang tapos da tang tanan ang bagay, animan
agod magmatod tang na-tang dang lagi ong Kasolatan, ganing tanandia, “Agkoaweno
ra.”‡
29 May tatang tereldan don ang may teled nang maka-lem ang bino. Nangomit tanira
ta ispongha ig sine-me nira ong irinemen ang asi. Pagatapos, sina-ket nira ong kapotan
tang tanga ta iloloak ang isopo, oman dinoydoy nira ong anga ni Jesus para ipasepsep.§
30 Pagase-sep na ta si, ganing tanandia, “Tapos da!” Oman siminokok tanandia,
inintriga na ra tang ispirito na ong Dios ig nabontok da tang linawa na.

Sina-sak tang silid ni Jesus

31 Ang kaldaw ang asi, Kaldaw ang Palagsimpan.* Ang mga Judio indi gangaliag
mga ang sinangoni tang mga linansang ong kros mangabo-wan don, tenged maramal
Kaldaw ang Igperenay ig pista kang dorog kaimportanti ong nira. Animan namagigam-
pang tanira ong ni Pilato mga poiding panlapiken tang mga bisit tang mga taw ang
linansang, agod madaling mangapatay ig makomit da tang mga sinangoni nira ong kros.
32 Animan pinaningan tang mga sondalo ig pinanlapik nira tang mga bisit tang
doroang taw ang linansang ang kadengan ni Jesus.
33 Piro pagakabot nira ong ni Jesus, inita nira ang patay da pala. Animan indi ra
linapik nira tang mga bisit na.
34 Piro ang bindoat tang tata ong mga sondalo don, sina-sak na ta bangkaw tang silid
ni Jesus ig golping limindoa tang dogo may wi.
35 Ang mismong naita yay ang pagpamatod natetenged ong mga bagay ang na agod
mamagparet amo. Tama tang pagpamatod na, ig gata-wanan nang poros matod tang
agbabalita na.
36 Ig ang mga bagay ang na nainabo enged agod magmatod tang na-tang ong Kasola-
tan ang ganing, “Anda enged ay malapik maski tata ong mga doli na.”†
37 Ig may na-tang pa ong Kasolatan ang ganing, “Pa-dekan nira tang taw ang sina-sak
nira.”‡

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Pagatapos ta si, napaning si Jose ang taga Arimatea don ong ni Pilato para
maglisinsia mga poiding komiten na tang sinangoni ni Jesus ong kros. Si Jose ang na
tata ka ong mga sinagpan ni Jesus, piro talok lamang tenged geldan tanandia ong mga
pangolokolong Judio. Pinagnan ni Pilato si Jose, animan dayon ang kinomit na tang
sinangoni ni Jesus.
39 Siminabid ong nandia si Nicodemo, ang yay ang napaning may tatang labi ong
ni Jesus. Si Nicodemo, may ekel nang mabanglong bolong ang pambalsamo ang
pinagsamporang mira may alo vera. Ang simbang na mga tolong polok may epat ang
kilo.
40 Animan pagakomit nira tang sinangoni ni Jesus, tinabed-tabedan nira ta mga abel
ang kolit ang bintangan tang bolong ang asi, sigon ong kaogalian tang mga Judio ong
mga patay nira.

---

‡ **19:28** Salmo 22:15 § **19:29** Salmo 69:21 * **19:31** Para ong mga Judio, ang kaldaw ang Biyernes ay Kaldaw ang Palagsimpan para ong Kaldaw ang Igperenay nira. Ang Kaldaw ang Igperenay nira ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw. † **19:36** Salmo 34:20 ‡ **19:37** Zacarias 12:10

41 Mandian, don alenget ong logar ang pinaglansangan ong ni Jesus, may tatang logar
ang lindoakan ta mga ayo, ig don may ba-long bindoat ang lebengan ang midio koiba
ang indi pa galbengan.
42 Animan tenged Kaldaw ang Palagsimpan tang mga Judio ig alenget lamang tang
koibang asi, don da lamang limbeng nira si Jesus.

20

Naboing oman si Jesus
(Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Pagkabot tang kaldaw ang Dominggo, asing maki-lep ki-lep pa, napaning da si Maria
Magdalena ong lebengan ni Jesus. Kinabotan nang nakomit da pala tang mabael ang
batong agdadapa ong portan tang lebengan.
2 Pagaita na, dayon tanandiang nanikad ig napaning ong ni Simon Pedro may ong
sinagpan ang agmalen ni Jesus ta mo-ya. Ganing si Maria ong nirang doroa, "Dali!
Kinomit tang Gino ong lebengan! Indi mata-wanan amen mga ong aripa ingkelan!"
3 Animan pagabasi ni Pedro may ang sinagpan ang asi, dayon ang laging namansi-
paning don ong lebengan.
4 Namagsinikad tanirang doroa, piro tenged mas madasig tang tatang sinagpan,
tanandia tang na-kaw ang nakabot.
5 Dayon tanandiang siminokok ig simininek ong teled tang lebengan ang asing midio
koiba. Inita na don tang mga abel ang kolit ang ginamit ong paglebeng ong ni Jesus, piro
indi tanandia siminled.
6 Oman kiminabot da ka si Simon Pedro ig nagdiritso tanandiang siminled ong
lebengan. Inita na ka tang abel ang kolit
7 asta ang ta-leng ang binongot ong kolo ni Jesus. Ang ta-leng ang asi sinipig ig na-tang
ong tatang binit, galbag ong domang mga abel.
8 Siminled da ka tang tatang asi ang na-kaw ang kiminabot, ig pagaita na, nagparet
ang lagi ang naboi rang oman si Jesus.
9 Piro maski maning don, indi pa gaintindian nira tang maliag yaning tang na-tang
ong Kasolatan ang ganing kaministiran maboing oman si Jesus.
10 Oman namansiolik ang lagi tang doroang mga sinagpan ang asi.

Napaita si Jesus ong ni Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Marcos 16:9-11)

11 Mandian, si Maria Magdalena ke-deng pa don ong loa tang lebengan ang pagini-
yak. Mintras pagini-yak, siminokok tanandia ig simininek ong teled.
12 May inita na don ang doroang anghil ang pamaglambong ta kolit. Don tanira
kakarong ong bintangan tang sinangoni ni Jesus, ang tata gampir ong may kokoloan
ig ang tata gampir ong kakayan.
13 Ganing tang mga anghil ong ni Maria, "Babay, angay pagini-yaka?"
Siminabat si Maria, "May nangomit tang sinangoni tang yen ang Gino ig indio gatako
mga ong aripa ingkelan."
14 Pagabitala ni Maria ta si, minalied tanandia ig may inita nang tatang lali ang ke-
deng don, piro indi nailala na ang asi pala si Jesus.
15 Animan nane-ma ong ni Maria si Jesus ang ganing, "Angay pagini-yaka? Sinopay
agdilemen mo?"
Piro ang kalaom ni Maria ang laling narin yay ang manigsagod tang mga papa ta ayo
don. Animan ganing tanandiang siminabat, "Mga yawa tang nangomit tang sinangoni
na, itoldok mo kay ong yen mga ong aripa ingkelan mo agod komiteno."
16 Ganing si Jesus, "Maria!"

Lagi-lagi siminalonga si Maria ong ni Jesus ig nabitala ong bitala tang mga Judio,
“Raboni!” (Ang maliag yaning, “Maistro.”)
17 Ganing si Jesus, “Indio kang lagi biotan mo! Tenged indio pa gabalik ong Tatayo.
Ang boaten mo, paningan mo tang mga logodo ig begen mo ang yo magbaliko ra ong
Tatayo ang ya kay ang Tatay mi, ong yen ang Dios ang ya kay ang Dios mi.”
18 Animan pinaningan ni Maria Magdalena tang mga sinagpan ni Jesus ig binalitan
na ang inita na tang Gino. Ig bineg na ka ong nira tang sinoyon ni Jesus ong nandia.

Napaita si Jesus ong mga sinagpan na
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)

19 Pagalabi, ang kaldaw kang asing Dominggo, namagsirimet-simet tang mga sinag-
pan ni Jesus ong tatang balay. Agtrangkan tang mga porta tenged dorong eled nira ong
mga pangolokolong Judio. Ya kay ang pagkabot ni Jesus ig kimindeng ong ka-ngan nira.
Ganing tanandia, “Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios!”*
20 Oman pinaita na ong nira tang mga boloat ong kalima na ig ong silid na. Dorong
kalipay tang mga sinagpan pagaita nira ong Gino.
21 Ig minaning sing oman si Jesus, “Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios. Mga
monopa yo sinobolo tang Tatayo, ya kay mandian agtobolon amo ka yen.”
22 Oman lininawan na tanira ig minaning, “Risibien mi tang Ispirito Santo,
23 agod mga maning among napatawad da tang mga talak ta tatang taw, maliag yaning
pinatawad ka kaman tang Dios. Piro mga maning among indi gapatawad tang mga talak
na, maliag yaning indi ka pinatawad tang Dios.”

Nagdoadoa si Tomas

24 Mandian si Tomas, ang aggoyan ta Kambal, tata ka ong tampolok may doroang
sinagpan ni Jesus, piro anda don asing napaita si Jesus ong nira.
25 Animan binalitan tanandia tang mga karomanan nang sinagpan ang ganing, “Inita
amen tang Gino!”
Piro ganing si Tomas ong nira, “Indio enged magparet, asta indi itaeno tang boloat
tang mga lansang ong kalima na ig igolō tang toldoko don, ig asta indi ka gagolō tang
kalimao ong silid nang sina-sak.”
26 Oman, pagata-lib tang walong kaldaw, don si tanirang namagsirimet-simet ong
balay ang asi ig mandian aroman da nira si Tomas. Maski agtrangkan si tang mga porta
piro golpi sing siminled si Jesus ig kimindeng ong ka-ngan nira ig minaning, “Asia ong
nindio tang kao-yan tang Dios.”
27 Ig minaning ong ni Tomas, “Telekan mo tang mga kalimao ig igolo mo tang toldok
mo tani. Igolo mo ka tang kalima mo tani ong silido. India ra magdoadoa, magpareta
ra.”
28 Dayon ang laging minaning si Tomas ong ni Jesus, “Yawa tang yen ang Gino ig
Dioso!”
29 Ganing si Jesus ong nandia, “Yawa, Tomas, pagtoa ra ong yen tenged initao ra nio
mandian. Piro mas masoirti tang mga taw ang pamagto ong yen maski indi nangaita
ong yen.”

Ang importansia tang librong na

30 Yadi pa enged ang makabebereng ang mga bagay ang bindoat ni Jesus ang inita
mismo tang mga sinagpan na ang indi nagapil ang sinolat ong librong na.
31 Piro ang mga nasolat tarin, sinolat agod mamagparet amo ang si Jesus yay ang
Cristo, ang Ana tang Dios, ig agod tenged ong pagto mi ong nandia, magkatinir amo ta
kaboing anday kataposan.

---

* **20:19** “kao-yan”. Mga ong Tagalog, “kapayapaan”.

21

Napaita si Jesus ong pitong sinagpan na

1 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, napaita sing oman si Jesus ong mga sinagpan na,
don ong binit tang baybay tang Talsi tang Tiberias.* Maning ta na tang nainabo:
2 Pamagtabid da Simon Pedro, Tomas ang aggoyan ta Kambal, si Natanael ang taga
Cana ang sakep tang Galilea, asta ang mga ana ni Zebedeo, ig doroa pang sinagpan ni
Jesus.
3 Mandian ganing si Simon Pedro ong mga aroman na, "Yo manilawo."
Ganing tanirang siminabat, "Ta ra! Tomabid ami."
Animan namansitay tanira ong bilog nirang mabael ig namampalaod. Piro maski
namagdamal da ong laod, andang pisan ay nakomit nira.
4 Asing pangayag-ayag da, may inita nirang ke-deng ong binit tang baybay, piro indi
nailala nira ang asi pala si Jesus.
5 Ini-gan tanira ni Jesus ang ganing, "Mga tangay†, yading nakomit mi?"
"Andang pisan!" tang sabat nira.
6 Oman minaning si Jesus ong nira, "Ibo-log mi tang lambat mi atan mampir ong to
tang bilog mi, ig sia may makomit mi."
Animan bino-log nira tang lambat don, ig asing bataken da nira, indi ra mangadeg
tenged kadoro-doroan ang yan tang nakomit nira.
7 Animan ang sinagpan ang agmalen ni Jesus ta mo-ya tang minaning ong ni Pedro,
"Ang Gino si!"
Pagabasi lamang ni Pedro, dayon ang nagtok tang lambong na, tenged pagloat
tanandia, ig limino-bo ong talsi para paning ong ni Jesus.
8 Ang mga aroman nang sinagpan namampabaybay da ka ang pamagtay tang bilog ig
pamagbeteng tang lambat ang ponok ta yan. Alenget lamang tanira ong baybay, sigoro
mga siam ang polok ang mitro lamang tang kalawid nira.
9 Pagatampet nira ong baybay, inita nirang may koring ang nagbala ra ig may yan ang
agkiawen, ig may tinapay ka.
10 Ganing si Jesus ong nira, "Magekel amo tani ta pirapang bilog ang yan ang nakomit
mi."
11 Animan siminay si Simon Pedro ong bilog ig bineteng na tang lambat ong binit tang
baybay, ang ponok ta yan ang mababael. Na bali tang gatos may limampolok may tolong
tanan. Piro indi enged nalasik tang lambat maski maning da don agkayadi.
12 Oman minaning si Jesus ong nira, "Tani amo, mamamaw ita ra." Piro gangaeyak
tanira ang mane-ma mga sinopa enged tanandia, tenged gata-wanan nira ang tanandia
tang Gino.
13 Oman kinomit ni Jesus tang tinapay ig sindol na ong nira, asta ang yan ang kindiaw.
14 Na ya-lo rang bisis ang napaita si Jesus ong mga sinagpan na pagatapos ang
tanandia naboing oman.

Ang inaning ni Jesus ong ni Pedro

15 Pagatapos nirang namamangan, sine-ma ni Jesus si Simon Pedro ang ganing,
"Simon, ana ni Juan, aggegmano nio sobra pa ong mga aroman mong narin?"
Siminabat si Pedro, "Ee, Gino, gata-wanan mong aggegmana yen."
Ganing si Jesus, "Animan papanen mo tang yen ang mga karniro."‡
16 Ig sine-ma na si si Pedro ang ganing, "Simon, ana ni Juan, aggegmano nio?"
Ganing si ka si Pedro, "Ee, Gino, gata-wanan mong aggegmana yen." Minaning si si
Jesus, "Sagodon mo tang yen ang mga karniro."

---

* **21:1** Talsi tang Tiberias ya kay ang Talsi tang Galilea. † **21:5** "mga tangay." Ang sinolat ong bitalang Grigo ay "mga anao". ‡ **21:15** Ang maliag yaning tang "karniro" tarin belag ta ayep kondi ang mga taw ang pagpasakep ong ni Jesus.

17 Ong ya-lo rang bisis ang te-ma ni Jesus, ganing sing oman, “Simon, ana ni Juan,
aggegmano enged nio?”
Nagsinti ra si Pedro tenged tolo rang bisis ang sine-ma tanandia ni Jesus mga
aggegman na. Animan ganing si Pedro, “Gino, gata-wanan mo tang tanan ang bagay!
Gata-wanan mong agmalena yen!”
Siminabat ka si Jesus, “Papanen mo tang yen ang mga karniro.”
18 Ig ganing pa, “Asing molā pa, yawa tang panimara tang lambong mo ong sadili mo
ig pagpanawa maski ong ariapa galiag ang paning. Piro tandan mo: Mga mepeta ra,
yonat mo tang mga kalima mo, may maglapot ong nio ig ekelana nira ong logar ang
india galiag ang paning.”
19 Maning ta na tang bitala ni Jesus para ipatako na mga monopa mapatay si Pedro,
ig ong kamatayen nang asi, mapagtorol tanandia ta mabael ang dengeg ong Dios.
Pagatapos ta si, ganing si Jesus ong ni Pedro, “Magosoya ong yen.”§

Ang sinagpan ang agmalen ni Jesus ta mo-ya

20 Minalied si Pedro ig inita nang dadaton ong nira tang sinagpan ang agmalen ni Jesus
ta mo-ya. Narin yay ang siminandig ong debdeb ni Jesus asing pamanapon tanira ig
nane-ma mga sinopa tang magtraidor ong nandia.
21 Animan pagaita ni Pedro, ganing tanandia ong ni Jesus, “Gino, ang taw ang asia,
onopay nandiang mapasaran?”
22 Piro siminabat si Jesus, “Mga galiliago ang indi tanandia mapatay asta magbaliko
tarin ong kalibotan, onoray nio? Basta yawa, magosoya lamang ong yen.”
23 Animan tenged ong inaning ang asi ni Jesus, nabantog tang balita ong mga pamagto
ang indi ono mapatay tang sinagpan nang asi. Piro si Jesus indi minaning ta maning
don, kondi ganing lamang, “Mga galiliagong indi tanandia mapatay asta ong pagbaliko,
onoray nio?”
24 Yo tang sinagpan nang asi. Ig yo tang pagpamatod natetenged ong mga bagay ang
na, ig yo mismo tang nagsolat ta narin. Ig gata-wanan amen ang tanan ang sinolato
matod.

Kataposan tang solat

25 Doro pang mga bagay ang bindoat ni Jesus ig mga isolat tang tanan, sigoro indi
magigo ong bilog ang kalibotan tang tanan ang librong boaten.

§ **21:19** Ang maliag yaning, magosoy ong ni Jesus ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw.

Pa-kaw ang Bitala ong
Mga Bindoatan
tang mga Apostolis

Ang librong na pagpadayon tang istoria tang **Mo-yang Balita sigon ong ni Lucas**. Tokaw-tokaw, pagsayod tang natetenged ong mga primirong namagto ong ni Cristo, impisa asing tanira sindolan ta gaem ang nagalin ong Ispirito Santo agod magpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus "ong siodad tang Jerusalem, ong bilog ang mga probinsia tang Judea ig Samaria, asta ra lamang ong kataliposposan tang kalibotan" (1:8).

Dorong bindoatan tang mga apostolis ang si Pedro ig si Pablo tang agsasayod tarin. Ang librong na midio tolay ang pagto-pat tang epat ang ibanghilio (Mateo, Marcos, Lucas ig Juan) ong domang mga solat ang mabasa ta ong agganingen ang "Ba-long Inigoan" obin "Bagong Tipan." Ong pagbasa ta tang Bindoatan, mailala ta tang mga primirong namagrisibi tang mga solat ang asi, ig ong maning ta si mas maintindian ta tang matod ang maliag nirang yaning para ong yaten mandian ong mga kaldaw ang na.

1 Agmalenong Teofilo, ong yen ang primirong libro nasayodo ra tang tanan ang
bindoat ig sinoldok ni Jesus impisa asing tokaw
2 asta ong kaldaw ang ingkelan tanandia ong langit. Ba-lo tanandia ingkelan ong
langit, ang mga pinilik nang mga apostolis sinoyonan na ong gaem tang Ispirito Santo.
3 Pagatapos tang pagpinitinsia ni Jesus ong kros, dorong bisis ang tanandia napaita
ong mga apostolis na ig dorong bindoat na agod masigoro enged tanira ang binoi
ra tanandiang oman. Napaita tanandia ong teled ta epat ang polok ang kaldaw ig
nagtoldok tang natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi.
4 May naminta, asing aroman pa si Jesus tang mga apostolis, nagordin tanandia ong
nira ang ganing, "Indi amo kang lagi magalin ong Jerusalem, kondi elaten mi tang
Ispirito Santong pinangako tang Dios ang Tatay, ang asing inaningo ra ong nindio asing
tokaw pa.
5 Si Juan nagboniag ong mga taw ta wi, piro yamo pirapang kaldaw boniagan amo ra
ta Ispirito Santo."

Ingkelan si Jesus ong langit

6 Asing namagsirimet-simet si Jesus ig ang mga apostolis na, sine-ma nira tanandia
ang ganing, "Gino, boaten mo rang moman mandian tang inadian tang Israel?"
7 Ganing tanandiang siminabat, "Ang mga timpo ig mga takon inariglo ra tang Tatay
ong sadiling aotoridad ig kaliliagan na. Belag ta kaministiran ang mata-wanan mi pa.
8 Piro pag kabot tang Ispirito Santo ong nindio, oldan amo nandia ta gaem, ig
magpamatod amo natetenged ong yen ong siodad tang Jerusalem, ong bilog ang mga
probinsia tang Judea ig Samaria, asta ra lamang ong kataliposposan tang kalibotan."
9 Pagabitala na ta si, ingkelan da tanandia ong langit mintras pamansipa-dek ong
nandia tang mga sinagpan na, asta nampilan tanandia ta onom.
10 Mintras pamansipa-dek pa tanira ong langit, may doroang laling paglambong ta
kolit ang golping napaita ong binit nira.
11 Ganing tanira, "Yamong mga taga Galilea, angay atan amo pang pamansipa-dek
ong langit? Ang Jesus ang nang kinomit ong nindio ig ingkelan ong langit, magbalik pa
tarin. Inita mi mandian mga monopa tanandia ingkelan ong langit. Maning atan ka
tang pagbaraliken na."

Ang katelet ni Judas

12 Mandian, namagbalik tang mga apostolis ong Jerusalem ang namagalin ong Bokid
tang Kaoliboan, mga tatang kilomitro tang kalawid na ong siodad.
13 Pagakabot nira ong siodad, nagdiritso tanira ong koarto ong dibabaw tang balay
ang agdayonan nira. Ang mga taw ang na ay da Pedro, Juan, Santiago, Andres, Felipe,
Tomas, Bartolome, Mateo, si Santiago ang ana ni Alfeo, si Simon ang Makabanoa, ig si
Judas ang ana ni Santiago.
14 Tanirang tanan pirming pamagsirimet-simet para mamangadi, aroman nira tang
mga babay ig si Maria ang nanay ni Jesus, asta ang mga logod ni Jesus.
15 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, namagsimet-simet tang mga pamagto ong ni
Jesus. Mga tang gatos may doroang polok tanirang tanan. Dayon ang kimindeng si
Pedro ong tokawan nira ig minitala.
16 Ganing tanandia, "Mga logod, kaministiran ang mainabo tang ga-tang ong
Sagradong Kasolatan, ang pinabitala tang Ispirito Santo ong ni David asing tokaw
natetenged ong ni Judas, ang yay ang nagated ong mga namagdep ong ni Jesus.
17 Tanandia tata ka ong yamen ang pinilik ni Jesus, ig aroman amen ong obra amen."
18 Mandian, ang koartang binayad ong ni Judas ong bindoat nang anday sayod ay
binakal na ta tanek, ig don tanandia nabo-log ang pake-keb. Nabo-dik tang sian na ig
limindoa tang bi-wa na.
19 Ang nainabong na nabalitan tang tanan ang mga taw ong Jerusalem. Animan ong
sadiling bitala nira pinaranan nira tang tanek ang asi ta Akeldama, ang maliag yaning
"Tanek ang binayadan ta dogo."
20 Ganing pa si Pedro, "Tenged narin tang inaning ni David ang na-tang ong libro tang
mga Salmo,
'Pabayan da lamang malangga tang inistaran na,
ig anday paistaren don ang maski sinopa.'*
Ig ganing pa,
'I-dol da lamang ong doma tang obligasion na.'†
21-22 "Animan dapat mamilik ita ta tanga tawan ang māroman amen ang magpamatod
natetenged ong pagaboing moman ni Ginong Jesus. Kaministiran tanandia tata ka ong
mga taw ang pirming tatabid ong yamen ong mga kaldaw ang si Ginong Jesus tarin pa
ong tanek ang paglibot-libot ang pagtoldok, impisa asing binoniagan tanandia ni Juan
asta ra lamang ingkelan ong langit."
23 Animan namilik tanira ta doroang lali— si Matias ig si Jose ang aggoyan ta Barsabas
(ang aggoyan ka ta Justo).
24 Namangadi tanirang ganing, "Gino, yaway gatako tang mga popotokon tang tanan
ang mga taw. Ipaita mo ong yamen mga sinopa ong nirang doroa tang piliken mo
25 ang magimong apostolis bilang katelet ni Judas. Tenged si Judas, bino-wanan na
tang obra na asing napaning tanandia don ong logar ang dapat para ong nandia."
26 Tapos namagpabonlokan tanira, ig ang aran ni Matias tang nabonlok. Animan si
Matias na-pen da ong tampolok may tatang mga apostolis.

2

Ang pagkabot tang Ispirito Santo

1 Asing kiminabot tang kakaldawan tang Pentecostes,* namagsirimet-simet ong tanga
balayan tanirang tanan ang pamagto ong ni Jesus.
2 Golping may ingal ang pagalin ong langit, ig mga pama-yan nira midio mageyep
ang babagrong. Poro ra lamang lago-lot tang naba-yan nira ong intirong balay ang
agpagsimet-simetan nira.

* **1:20** Salmo 69:25 † **1:20** Salmo 109:8 * **2:1** Ang "Pentecostes" tatang pista tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario.

3 May inita pa nirang midio mga dilak ta apoy ang agpababak ong kada tata ong nira.
4 Ig tanirang tanan ginaeman tang Ispirito Santo ig dayon ang namagbitala ta sari-
saring mga bitala, sigon ong gaem ang sindol ong nira tang Ispirito Santo.
5 Mandian, don ong Jerusalem may mga Judiong rilihioso ang namagalin ong sari-
saring mga logar ong bilog ang kalibotan.
6 Pagabasi nira tang ingal ang asi, namagsimet-simet da tang mga taw. Doro tang
pagkabereng nira tenged ang kada tata gangabasi tang sadiling mga bitala nira ang
agbibitala tang mga sinagpan ni Jesus.
7 Ong kabeberengen nira ganing tanira, "Belag bato ta taga Galilea tang tanan ang
asiang pamansibitala?
8 Piro angay? Kada tata ong yaten, ang gaba-yan ta ong nira mga sadiling bitala ta!
9 Ang doma ong yaten mga taga Partia, mga taga Media, mga taga Elam, mga gingistar
ong Mesopotamia, ong Judea ig ong Capadocia, ong Ponto ig ong Asia,
10 ong Frigia ig ong Pamfilia, ong Ehipto ig ong mga parting Libia ang sakep tang
Cirene. May mga gingistar ong Roma, mga kapario tang mga Judio asta mga belag ta
Judio ang nala-ted ong rilihion ta.
11 May mga taga Creta ig taga Arabia. Onora ka enged ang gaba-yan ta ong mga taw
ang narin ong yaten ang sadiling mga bitala tang natetenged ong mga makabebereng
ang mga bindoatan tang Dios?"
12 Nangagolpian tanirang tanan ig belag lamang ta ge-ley tang kabeberengen nira.
Namagte-ma te-man tanira, "Onopa enged tang maliag yaning tang gainabong narin?"
13 Piro namanginsolto tang doma ang ganing, "Baleng tang mga taw ang asia!"

Ang bitala ni Pedro

14 Mandian, kimindeng si Pedro ig ang tampolok may tatang mga aroman na, ig
minitala tanandia ong mga taw ta dorog kapoirsa. Ganing, "Mga kasimanoao ang mga
Judio ig yamong tanan ang pamansistar tarin ong Jerusalem! Pama-yan mi ta mo-ya
tang yaningo ong nindio.
15 Belag ta baleng tang mga taw ang narin, pario tang kalaom mi. Alas noibi pa lamang
tang damal-damal!
16 Ang gainabo mandian, yay ang binitala tang propitang si Joel asing tokaw ang
ganing,
17 'Narin tang boateno ong mga oring kaldaw,' ganing tang Dios.
'Bogos ang i-dolo tang yen ang Ispirito ong tanan ang taw.
Ang mga ana ming mga lali ig mga babay ay mamagpakabot tang yen ang bitala.
Ang mga soltiros mi mangaita tang mga ipaitao ong nira.
Ig ang mga mepet ming mga lali mamanalakinep.
18 Komabot kaman tang mga kaldaw ang bogos ang i-dolo tang yen ang Ispirito
ong tanan ang mga torobolono, mga lali ig mga babay.
Ig mamagpakabot tanira tang yen ang bitala.
19 Magpaitao ta mga makabebereng ang mga bagay ong langit,
ig mga pasinial tarin ong tanek, pario ta dogo, apoy ig madamel ang kato.
20 Mangi-lep tang kaldaw, ig manisinggi tang bolan ang midio dogo,
ba-lo komabot tang makaeled ig makabebereng ang kaldaw ang magosgar tang
Gino.
21 Ig mangalibri tang maski sinopay gomoy ong Gino.' "†
22 Ganing pa si Pedro, "Mga kasimanoao ang mga taga Israel, pama-yan mi tang
ibitalao. Si Jesus ang taga Nazaret ay sinobol tang Dios. Pinamatodan tang Dios
narin ong nindio ong mga milagro, mga makabebereng ang bagay ig mga pasinial ang
pinaboat na ong nandia. Gata-wanan mi na, tenged ang tanan nainabo tarin ong nindio.

† **2:21** Joel 2:28-32

23 Gata-wanan ang lagi tang Dios asing tokaw pa ang si Jesus yintriga ong nindio
tenged yay ang lagi tang plano na. Ig ang bindoat mi, pinapatay mi tanandia ong mga
mapinagtalaken ang naglansang ong nandia ong kros.
24 Piro tanandia binoing oman tang Dios ig linibri ong gaem tang kamatayen. Tenged
maski kamatayen pa, anday gaem nang magawid ong nandia.
25 Narin tang inaning ni David asing tokaw natetenged ong nandia:
‘Gata-wananong pirming tatabid ong yen tang Gino,
ig indio agbo-wanan na, animan indio agkelban.
26 Narin tang dailan ang galipayo ta mo-ya, ig pagdayawo ong Dios!
Ig panalig tang nemo ang maski mapatayo, may masinlong parakaboton pa tang
sinangonio.
27 Tenged ang kalago indi pabayan mo ong logar tang mga patay,‡
ig indi ka pabayan mong maronot tang sinangonio, yo tang niong sagradong
torobolon.
28 Sinoldok mo ra ong yen tang mga dalan ang paning ong kaboi.
Ig tenged pirmiang ka-peno, galipayo ta mo-ya.’§
29 “Mga kasimanoao,” ganing pa si Pedro, “Mga natetenged ong yaten ang kamepet-
mepetan ang si David, maningo ta mayag ong nindio, ang tanandia napatay ig limbeng.
Ig gata-wanan ta ang asta mandian ang lebengan na atan pa ka.
30 Tanandia propita ig gata-wanan na tang pinangako ong nandia tang Dios, nga ang
tata ong mga inampo na magimong ading kapario na.*
31 Gata-wanan nang lagi tang natetenged ong pagaboing moman tang Cristo.† Animan
ganing tanandia ang indi ono pabayan tang kalag na ong logar tang mga patay, ig indi
maronot tang sinangoni na.‡
32 Si Jesus, yay ang binoi tang Dios. Ig yaming tanan mapagpamatod ong mga bagay
ang narin tenged mismong inita amen.
33 Asing pinalawig si Jesus ig pinakarong ong to tang Dios, rinisibi na tang Ispirito
Santong pinangako tang Tatay na ang i-dol ong nandia. Ig narin bogos ang sindol na
ong yamen, pario tang gitaen ig gaba-yan mi mandian.
34 Tenged belag ta si David tang kimina-yat ong langit, kondi tanandia tang minaning,
‘Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:
“Komaronga ong yen ang to,
35 asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.” ’§
36 “Animan, dapat ang enged ang mata-wanan tang tanan ang taw ong banoang Israel
ang nang si Jesus ang linansang mi ong kros, yay ang bindoat tang Dios ang Gino ig
Cristo.”*
37 Asing naba-yan narin tang mga taw, natandeg tang mga popotokon nira, ig ganing
tanira ong ni Pedro ig ong domang mga apostolis, “Mga logod, onopa tang boaten
amen?”
38 Siminabat si Pedro, “Magtogat amo ig bo-wanan mi tang mga kasalanan mi, ig
magpaboniag tang kada tata ong nindio agod ipaita ang nagpasakep amo ong ni Jesu-
Cristo.† Maning ta si, patawaden amo ig marisibi mi tang i-dol tang Dios ong nindio, ang
yay ang Ispirito Santo.

---

‡ **2:27** “logar tang mga patay.” Ong bitalang Grigo: Hades § **2:28** Salmo 16:8-11 * **2:30** Salmo 132:11 † **2:31** Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **2:31** Salmo 16:10 § **2:35** Salmo 110:1 * **2:36** “Cristo.” Telekan ong Bokabolario. † **2:38** “magpaboniag agod ipaita ang nagpasakep amo ong ni Jesu-Cristo.” Ong bitalang Grigo: magpaboniag ong aran ni Jesus

39 Tenged ang pangakong na ay para ong nindio ig ong mga ana mi, asta ong tanan
ang mga taw ang alawid ong yaten, ang maski sinopay goyan tang Ampoan tang Dios
ang palenget ong nandia."
40 Doro pang inaning ni Pedro ang pagpamatod ong mga binitala na. Ig pinandaman
na tanira ang ganing, "Palawid amo ong mga malalain ig mapinagtalaken ang taw agod
malibri amo."
41 Animan, ang namagparet ong mga binitala na ay namagpaboniag. Ig ong kaldaw
ang asi nadolangan ta tolong ribong taw tang mga pamagto ong ni Jesus.
42 Padayon tanirang pamagadal tang mga agtotoldok ong nira tang mga apostolis,
pamagsirimet-simet bilang mamaglogod ong Gino, pamagsaro‡ ig pamangadi.

Ang pangaboi tang mga pamagto ong ni Jesus

43 Dorong mga milagro ig mga makabebereng ang mga bagay ang pinaboat tang Dios
ong mga apostolis, animan ang mga taw nagkatinir ta paggalang ig eled ong Dios.
44 Masinlo tang pagtarabidan tang mga pamagto ong ni Jesus, ig maski onopay
pagkabetang nira pamagparti-parti tanirang tanan.
45 Agpabakal nira tang mga pagkabetang nira, ig ang bayad na agparti-partien nira
sigon ong kaministiran tang kada tata.
46 Kaldaw-kaldaw pamagsirimet-simet tanirang tanan ong Timplo. Pamagsaro tanira
bilang mamaglogod ong Gino ong mga balay nira ig pamamangan tanira ang mambeng
tang popotokon nira.
47 Pamagdayaw tanira ong Dios ig gangalipay ka ong nira tang mga taw, ig kaldaw-
kaldaw agdodolang tang Gino ong nira tang mga taw ang aglilibri na.

3

Ang pagpao-ya ong taw ang pilay

1 May naminta alas tris tang apon, oras dang igparangadi, napaning si Pedro doroa ni
Juan ong Timplo.
2 Mandian, don ong Timplo ong portan ang aggoyan ta "Masinlo," may tatang taw
ang pilay tanandia mimpisang ipangana. Kaldaw-kaldaw agge-lan tanandia don agod
magpalimos ong mga taw ang pamansi-led ong Timplo.
3 Asing itaen na si Pedro ig si Juan ang te-led don ong Timplo, nagpalimos tanandia
ong nira.
4 Pina-dekan tanandia tang doroa, ig ganing si Pedro ong nandia, "Pa-deka ong
yamen!"
5 Ang kalaom tang taw, limosan nira ra tanandia, animan dayon ka tanandiang napa-
dek ong nira.
6 Ganing si Pedro ong nandia, "Anday koartao ang ma-dolo ong nio. Piro may domang
i-dolo ong nio. Ong gaem ni Jesu-Cristong taga Nazaret, panawa!"
7 Tapos bindiotan ni Pedro tang kalimang to tang taw ig sinabangan nang kendeng.
Lagi-lagi namoirsa tang mga kakay ig mga pokol-pokolan na.
8 Golpi tanandiang limino-tong kimindeng ig nagpanaw-panaw. Pagatapos, sim-
inabid tanandiang siminled ong Timplo ang papanaw-panaw ig lolo-to lo-to ig pag-
dayaw ong Dios.
9 Inita tanandia tang mga taw ang papanaw-panaw tanandia ig pagdayaw ong Dios.
10 Ig asing mata-wanan nirang tanandia pala tang pirming kakarong ig pagpalimos
ong Masinlong Portan tang Timplo, pisan ang nangabereng tanira ong nainabong asi.

Minitala si Pedro ong Timplo

‡ **2:42** Ong pagsaro nira, pamagpisi-pisi tanira ta tinapay bilang pagdemdem ong bindoat ni Cristo. Telekan ong 1 Corinto 11:24 ig Lucas 22:19.

11 Asing pambiot pa tang taw ang asi ong ni Pedro ig ni Juan don ong logar ang
aggoyan ta Alalan ni Solomon, pamansisikad dang agpalenget tang mga taw ong
sobrang kabeberengen nira.
12 Pagaita ni Pedro ong mga taw, ganing tanandia, “Mga kasimanoao ang mga
Israelita, angay gangabereng amo ta mo-ya? Angay pa-dek amo ta maning atan? Itaben
maning amo ang yami tang nagpapanaw ong nandia ong sadiling gaem amen, obin bato
ong yamen ang pagkamadinioson.
13 Belag ang enged! Ang Dios ang agtowan ni Abraham, ni Isaac ig ni Jacob, ang
yay ang Dios tang yaten ang kamepet-mepetan, tanandia tang nagboat ta narin agod
padengegan na tang Torobolon nang si Jesus. Si Jesus tang inintriga mi ong mga
aotoridad ig pinangindian mi ong talongan ni Pilato maski nadisisionan na rang
palpatan tanandia.
14 Sinaliodan mi tang Sagrado ig Mato-lid, ig ang pina-dol ming palpatan tatang
manigpatay ta taw.
15 Pinatay mi tang manigtorol ta kaboi. Piro tanandia binoing oman tang Dios, ig mga
tistigos ami ta asia.
16 Ang gaem ni Jesus tang nagpao-ya ong taw ang nang gailala mi ig agpa-dekan mi.
Nainabo narin tenged ong pagtalig ong aran ni Jesus. Pagtalig ka kaman ong ni Jesus
tang bogos ang nagpao-ya ong nandia, pario tang gitaen mi.
17 “Mandian, mga logod, gata-wananong indi naintindian mi tang mga bindoat mi.
Maning ka ta si tang mga pangolokolo ong nindio.
18 Piro ong bindoat ming asia, nagmatod tang pinabalita tang Dios ong mga propita
asing tokaw pa, ang kaministiran ang magpinitinsia tang Cristo.*
19 Animan magtogat amo ong mga talak mi ig magbalik amo ong Dios agod komiten
na tang mga talak mi,
20 ig komabot tang mga kaldaw ang oldan amo nandia ta ba-long poirsa. Ig tobolon
na ong nindio si Jesus ang Cristong pinilik na asing tokaw pa.
21 Piro si Jesus don kang lagi ong langit asta komabot tang timpong ba-lon tang Dios
tang tanan ang bagay, sigon ong inaning na ong mga sagradong propita na impisa asing
tokaw pa.
22 Pario tang inaning ni Moises, ‘Ang Ampoan ming Dios mamilik ta tata ong nindio
ang boaten nang propita pario ong yen. Kaministiran ang pama-yan mi tang tanan ang
yaning na ong nindio.†
23 Ig ang tanan ang indi mamasi ong propitang asi, ipalbag tanira ong mga tawan tang
Dios ig patayen ang enged.’‡
24 Animan ang tanan ang mga propita, magimpisa ong ni Samuel asta ong mga dimi-
naton ong nandia, namagpatako tanirang tanan tang natetenged ong mga gangainabo
ong mga kaldaw ang narin.
25 Ang pangako tang Dios ong mga propita ay para ong yaten ang mga Judio, ig gapil
ita ong sagradong pinaginigoan ang bindoat tang Dios ong mga kamepet-mepetan ta
asing inaning na ong ni Abraham ang, ‘Gamiteno tang mga inampo mo agod aloyan tang
tanan ang mga taw.’§
26 Animan sindol tang Dios tang Torobolon na, ig primiro ong yaten pinapaning na
agod aloyan ita ig tabangan itang tanan ang bo-wanan tang mga boat ta ang anday
sasayod.”

4

Pinatalonga si Pedro ig si Juan ong mga opisialis tang banoa

* **3:18** “Cristo.” Telekan ong Bokabolario. † **3:22** Deuteronomio 18:15-16 ‡ **3:23** Deuteronomio 18:19; Levitico 23:29 § **3:25** Genesis 22:18

1 Asing bibitala pa si Pedro ig si Juan ong mga taw, namansikabot da tang mga padi,
ang kapitan tang mga goardia ong Timplo, asta ang mga Saduseo.*
2 Gengerepan tanira tenged pagtoldok si Pedro ig si Juan ong mga taw ang si Jesus
binoi ong kamatayen, ig asia ono pagpamatod ang maboing moman tang mga patay.
3 Animan dayon ang dinep nira tang doroa ig pina-led ong prisoan. Ig tenged alikarem
da, bino-wanan da lamang tanirang doroa don ong prisoan asta naramal.
4 Piro dorong nangabasi ong sinoldok nira tang namagparet. Ang mga lali lamang
mga limang ribo rang lagi.
5 Pagaramal namagbaragat-bagat ong Jerusalem tang mga pangolokolo ong mga
Judio, ang mga mepet, ig ang mga manigtoldok tang Katobolan.
6 Don ka tang pangolokolo ong mga padi ang si Anas doroa ni Caifas, asta si Juan ig si
Alejandro, ig ang domang mga mimbro tang pamilia tang pangolokolo ong padi.
7 Pinatalonga nira tang doroang apostolis ig sine-ma nira ang ganing, "Onopang
gaemay tang aggamiten mi? Ong ninopang aran agboaten mi tang mga bagay ang asia?"
8 Siminabat si Pedrong aggaeman tang Ispirito Santo, "Yamong pangolokolo ong
banoa ig mga mepet,
9 mga agte-maen ami nindio mandian natetenged ong kao-yan ang naboat amen ong
taw ang pilay ang narin ig mga monopa tanandia nago-ya, nani tang maning amen.
10 Dapat mata-wanan ming tanan ig ang tanan ang mga taga Israel, ang taw ang nang
ke-deng ong talongan mi, mo-ya ra tenged ong gaem ni Jesu-Cristong taga Nazaret, ang
linansang mi ong kros piro binoing oman tang Dios.
11 Ang Jesus ang narin yay ang agsambiten ong Kasolatan ang ganing,
'Ang batong pinlek mi, yamong mga manigpa-deng ta balay,
yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian ong tanan ang batong
pagpabaked tang balay.'†
12 "Poira ong ni Jesus, anda ra enged ay maski sinopang mapaglibri ong yaten. Tenged
tanandia enged lamang tang sindol tang Dios tarin ong ta-paw tang kalibotan agod
malibri ita ong mga talak ta."
13 Nangabereng tang mga namagimbistigar ang si Pedro ig si Juan dorog kaiteg tang
nem nirang magbitala, ig labi pa enged asing mata-wanan nirang mga ordinariong
taw ka lamang ig indi napamagadal. Oman nata-wanan nira tang doroang narin mga
aroman pala ni Jesus asing tokaw.
14 Piro tenged inita nira tang taw ang nago-ya ang ke-deng ong tepad ni Pedro doroa
ni Juan, anday maning nira kontra ong nirang doroa.
15 Animan pinaloa nira tang doroa, ig namagampang-ampang tang mga opisialis ang
ganing,
16 "Onopa tang boaten ta ong doroang asia? Tenged nabantog da tarin ong bilog ang
Jerusalem tang makabebereng ang milagrong nang bindoat nira, ig indi ita mapaganing
ang na bo-li.
17 Ang boaten ta para indi ra magwasag tang agtotoldok nira, pamanan ta tanira ang
indi ra enged mamansibitala maski ong ninopa tang natetenged ong ni Jesus ang asi."
18 Animan ginoyan nirang oman si Pedro ig si Juan ang magbalik ong teled, ig
inordinan nira ang indi ra enged mamansibitala obin mamagtoldok natetenged ong ni
Jesus.
19 Piro siminabat si Pedro ig si Juan ang ganing, "Ong aypa tang mato-lid ong pama-
dek tang Dios, ang magtoman ami ong nindio obin ong nandia? Yamo tang magosgar.
20 Mga ong yamen, indi maimong indi ami mamagbitala natetenged ong inita ig naba-
yan amen."

---

* **4:1** Ang mga "Saduseo" tatang gropo ong rilihion tang mga Judio asing timpo ni Jesus, ang indi pamagparet ang boien ang moman tang mga patay. † **4:11** Salmo 118:22

21 Piro pinamanan pa enged tanirang oman tang mga pangolokolo, ig pagatapos
dayon da tanirang pinalpatan. Maski gangaliliag pang kastigon nira tang doroa, anda
enged ay maisip nirang midios tenged ang tanan ang mga taw pamagdayaw ong Dios
ong nainabo.
22 Tenged ang taw ang nago-ya ong milagrong narin sobra ra ong epat ang polok ang
takon tang idad na.

Ang pangadi tang mga pamagto ong ni Jesus

23 Asing napalpatan da si Pedro ig si Juan, namagbalik da tanira ong mga karomanan
nira ig binalita nira tang inaning tang mga pangolokolong padi ig ang mga mepet.
24 Ig pagabasi nira ta na, boliog tanirang tanan ang nangadi ong Dios ang ganing,
"Ampoan amen ang makagagaem ong tanan, yawa tang nagboat tang langit ig tanek,
asta ang talsi ig ang tanan ang na-tang tarin.
25 Yawa tang nagpabitala ong torobolon mong si David asing tokaw ong gaem tang
Ispirito Santo ang ganing,
'Angay dorong kasisilagen tang mga belag ta Judio?
Ig angay ang mga taw pamagisip ta planong anday kointa na?
26 Ang mga adi ong tanek pamagsimpan ang mamansibatok,
ig ang mga pangolokolo pamagsirimet-simet
para kontraen nira tang Gino ig ang nandiang Cristo.'‡
27 Maning ang enged ta si tang bindoat ni Herodes ig ni Poncio Pilato. Namagbaragat-
bagatan tanira tarin ong siodad, aroman tang domang mga belag ta Judio ig asta ka ang
mga Judio, agod kontraen tang sagradong Torobolon mo, ang yay si Jesus ang pinilik
mong magimong adi.
28 Ong bindoat nirang asi, nainabo tang pinlano mo rang lagi asing tokaw sigon ong
gaem ig ong kaliliagan mo.
29 Ig mandian, Ampoan amen, pama-yan mo tang mga paeled-eled nira ong yamen.
Tabangay ami ka nio, yaming mga torobolon mo, ang bogos ang mangiteg tang nem
amen para mitala tang bitala mo.
30 Ipaita mo tang gaem mo ong pagpao-ya tang mga taw ang may masit, ig pagnan
mong may mga milagro ig mga makabebereng ang mangaimo ong aran tang sagradong
Torobolon mong si Jesus."
31 Pagatapos tang pangadi nira, kiminedeg tang logar ang agpagsimetan nira. Tanirang
tanan ginaeman tang Ispirito Santo ig nangiteg tang nem nirang namagbitala tang
bitala tang Dios.

Koromon ong tanan ang bagay

32 Ang mga pamagto ong ni Jesus pamaginigoan ig tanga isipan lamang tanira. Maski
sinopa ong nira, anday ganing ang pagkabetang nira ong nira lamang, kondi koromon
tanira ong tanan ang bagay.
33 Ang mga apostolis nagkatinir ta mabael ang gaem ong pagpamatod natetenged ong
moman ang pagaboi ni Ginong Jesus. Ig tanirang tanan inaloyan ta mo-ya.
34 Anda enged ay maski sinopa ong nira tang nalisedan. Tenged ang mga may tanek
obin mga may balay agpabakal nira ig ang koarta agge-lan nira
35 ang aggintriga ong mga apostolis agod narin ma-dol ong mga karomanan nira
kompormi ong kaministiran tang kada tata.
36 Maning ta si tang bindoat ni Jose ang tatang manigtabang ong Timplo ang taga
Cyprus. Animan "Bernabe" tang ginoy ong nandia tang mga apostolis, tenged ang
maliag nang yaning "Masinabangen."

‡ **4:26** Salmo 2:1-2. "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

37 Ang bindoat na, pinabakal na tang koma na ig ang bayad ingkelan na ig inintriga
ong mga apostolis.

5

Si Ananias may si Safira

1 Piro don may magkatawa kang nagpabakal tang tanek nira. Ananias tang aran tang
lali ig Safira tang aran tang babay.
2 Ig gata-wanan ka tang katawa nang binoinan ni Ananias tang bayad na ba-lo
ingkelan ong mga apostolis.
3 Ganing si Pedro ong nandia, “Ananias, angay napadeg-dega ong ni Satanas ig nagbo-
lia ong Ispirito Santo? Angay binoinan mo tang bayad tang tanek mo?
4 Ang tanek, belag bato ta nio ba-lo pinabakal mo? Ig asing binakal da, belag pa bato ta
yawa tang may podir mga ondion mo pa tang bayad na? Angay naisipan mong magboat
ta maning ta sia? India nagbo-li ong taw, kondi ong Dios.”
5 Pagabasi ni Ananias tang inaning ni Pedro, natomba tanandia ig napatay. Ig ang
tanan ang nangabasi tang nainabong asi pinangeldan ta mo-ya.
6 Ang mga soltiros dayon ang napalenget, binongot nira tang sinangoni ni Ananias,
ingkelan nira ong loa ig limbeng.
7 Pagatapos tang tolong oras siminled tang katawa ni Ananias ang anday kalibotan na
tang nainabo.
8 Dayon tanandiang sine-ma ni Pedro, “Magbega ong yen, narin lamang ka kaman
tang kantidad tang tanek mi?” Siminabat si Safira, “Ee, ong kantidad lamang kaman
ang asia.”
9 Ganing si Pedro ong nandia, “Angay naginigoan among magkatawa ang sobokan mi
tang Ispirito tang Gino? Telekan mo, asia ra ong portan tang mga naglebeng ong katawa
mo, ig yawa idatona ka nirang ilbeng.”
10 Ig golping natomba si Safira ong may kakayan ni Pedro ig napatay. Paga-led tang
mga soltiros, inita nirang patay da tanandia. Dayon ang ingkelan nira tang sinangoni
ni Safira ig limbeng ong tepad tang katawa na.
11 Ig ang tanan ang pamagto ong Gino asta ang tanan ang nangabasi ta na, pisan ang
pinangeldan.
12 Dorong mga milagro ig makabebereng ang bagay ang naboat tang mga apostolis
ang inita tang mga taw.

Mga milagro ig makabebereng ang bagay

Ang tanan ang pamagto ong Gino pamagsirimet-simet don ong parti tang Timplo ang
aggoyan ta Alalan ni Solomon.
13 Ang domang mga taw indi namangas ang namagiga-pen ong nira. Piro mabael tang
paggalang tang mga taw ong nira.
14 Ig mintras gaboay, mas doro tang gadolang ong nira tenged dorong mga lali asta
mga babay ang pamagto ong Gino.
15 Tenged ong mga milagrong bindoat tang mga apostolis, ang mga pamagmasit
ingkelan ong mga karsada ig agbe-tang ong mga bayan-bayan ig mga aglolbogan, agod
mga toma-lib da ono si Pedro, maski ang pirapa ong nira makaninoan da lamang.
16 Belag lamang ta sia, doro rang mga taw ong mga bario ong palibot tang Jerusalem
tang namansipaning ang pamagekel tang mga may masit ig ang mga taw ang agpaliwa-
gan ta mga malain ang ispirito. Ig tanirang tanan poros namago-ya.

Ang pagpaliwag ong mga apostolis

17 Ang pangolokolo ong mga padi asta ang mga karomanan nang mimbro tang siktang
Saduseo,* dorong kaibeg nira.
18 Animan pinadep nira tang mga apostolis ig pina-led ong prisoan.
19 Piro asing labi ra, may tatang anghil ang sinobol tang Gino ang nagabri ong portan
tang kolongan, ig pinaloa na tang mga apostolis ang ganing,
20 "Paning amo don ong Timplo. Itoldok mi ong mga taw tang natetenged ong kaboing
narin ang agto-dol tang Gino."
21 Namagtoman tanira, ig asing garamal da napaning tanira ong Timplo, ig namag-
impisa rang namagtoldok ong mga taw.
Mandian ong pagkabot tang kalawigan ang padi ig ang mga karomanan na,
pinagoy nira tang tanan ang mga opisialis, ang yay ang mga mepet tang banoa, agod
magbaragat-bagat tanirang tanan. Pagatapos, nanobol tanirang komiten tang mga
apostolis ong prisoan agod patalongaen ong nira.
22 Piro asing pagkabot tang mga goardia don ong prisoan, anda ra don tang mga
apostolis, animan namagbalik tanira ig namagbalita ong mga opisialis ang ganing,
23 "Asing pagkabot amen don maelet ka tang pagkatrangka tang prisoan. Ig ang mga
goardia, don kang pamagbantay ong portan. Piro pag abri amen, anday inita amen ang
taw don ong teled!"
24 Asing maba-yan narin tang mga pangolokolo ong mga padi may ang kapitan tang
mga goardia ong Timplo, nagoloan tanira ig indi maisip nira mga onopa bato tang
nainabo ong mga apostolis.
25 Lagat-lagat ta ge-ley kiminabot tang tatang taw ang nagbalita ong nira ang ganing,
"Telekan mi! Ang mga taw ang kinolong mi, asi ong Timplo ang pamagtoldok ong mga
taw!"
26 Animan ang kapitan may ang mga goardia na namansipaning ong Timplo, ig ki-
nomit nira tang mga apostolis. Piro indi pinapanawan nira ta poirsa tenged gengeldan
itaben banggilen tanira tang mga taw.
27 Ingkelan nira tang mga apostolis ig pinatalonga ong opisialis tang banoa. Ganing
ong nira tang kalawigan ang padi,
28 "Inordinan amo ra yamen ta maelet ang indi amo ra magtoldok ong aran tang Jesus
ang asi. Piro telekan mi tang bindoat mi! Nagwasag da ong bilog ang Jerusalem tang
toldok mi, ig yami pa tang agpabandanan mi ong kamatayen na!"
29 Piro siminabat si Pedro ig ang mga karomanan nang apostolis ang ganing, "Ang
Dios tang dapat ang pareten amen, belag tang mga taw.
30 Ang Dios ang agtowan tang mga kamepet-mepetan ta yay ang nagboing oman ong
ni Jesus ang pinalansang mi ong kros ig pinatay.
31 Ig mandian si Jesus pinalawig tang Dios ong langit ig pinakarong na ong to na,
ig sindolan ta alawig ang dengeg bilang Mangolokolo ig Maniglibri, agod itang mga
Israelita mapamagtogat ig mapatawad ong mga talak ta.
32 Ig yami, mga tistigos ami ong mga bagay ang narin, aroman tang Ispirito Santo ang
sindol ong tanan ang pamagtoman ong Dios."
33 Asing maba-yan narin tang mga opisialis, dorong kasisilagen nira ig ang kaliliagan
nira patayen din nira tang mga apostolis.
34 Piro kimindeng tang tata ong nira, ang aran na si Gamaliel, tata ong mga Pariseo.
Manigtoldok tanandia tang Katobolan ig aggalangen tang tanan ang mga taw. Nagordin
tanandiang paloaen kang lagi tang mga apostolis ta indi lamang maboay.
35 Oman, minitala tanandia ang ganing, "Mga kasimanoao ang taga Israel, isipen mi
ta mo-ya tang boaten mi ong mga taw ang narin.

* **5:17** "Saduseo." Telekan ong Bokabolario.

36 Tanopa sia may tatang taw ang aran na si Teudas, ang pagpambog ong sadili nang
midio sino ra ka enged tanandia. Ig nakombinsi tanandia ta epat ang gatos ang mga
taw ang minimbeng ong nandia. Piro pinatay tanandia ig ang mga karomanan na
namagbereblag lamang ang anday lindoan na.
37 Pagatapos, asing mga kaldaw tang pagpalista, si Judas sing taga Galilea tang nakom-
binsi ta mga taw ang ma-pen ong nandia. Napatay ka tanandia, ig namagbereblag ka
tang mga namagosoy ong nandia.
38 Animan narin tang maningo ong nindio mandian— indi palabetan mi tang mga taw
ang na. Pabayan mi lamang tanira. Mga ong taw lamang nagalin tang aggisipen nira ig
ang mga agboaten nira, malipat lamang sia.
39 Piro mga ang Dios yay ang nagtobol ong nira, indi degen mi tanira, ig lomboa pang
pamangontra amo ong Dios." Namamasi ka tanira ong inaning ang asi ni Gamaliel.
40 Pina-led sing oman tang mga apostolis, pagatapos pinatakan tang palo ig inordinan
ang indi ra moman ang mamansibitala ong aran ni Jesus, ba-lo pa pinalpatan nira.
41 Ig namagalin tanira ong talongan tang mga opisialis tang banoa ang dorog kambeng
tanira tenged pinagnan tang Dios ang paeyaken tanira tenged lamang ong pagto nira
ong ni Jesus.
42 Kaldaw-kaldaw pamansipaning tanira ong Timplo ig ong mga kababalayan ig sigi
tang toldok ig patako ong mga taw ang si Jesus yay ang Cristo.†

6

Ang pagpilik ong pitong manigtabang

1 Ong mga kaldaw ang asi, asing pamandoro ra ta mo-ya tang mga sinagpan tang
Gino, namagriklamo tang mga Judio ang bitala nira Grigo kontra ong mga Judio ang
bitala nira Hebreo.* Ganing tanira, ang mga aroman nirang mga babay ang mga balo,
gapabayan da ono ang ga-dolan tang pangaboi nira ong kaldaw-kaldaw.
2 Animan sinimet tang tampolok may doroang mga apostolis tang tanan ang mga
sinagpan tang Gino. Ganing tanira, "Belag ta tama ang pabayan amen tang pag-
toroldokon tang bitala tang Dios para lamang asikason amen tang pagtororolon ta
pamangan ong mga malised.
3 Ang masinlo, mga logod, mamilik amo ong mga karomanan mi ta pitong laling
ilaladong mga mo-yang taw, matako ig aggaeman tang Ispirito Santo, ig oldan amen
tanira tang obrang narin.
4 Ig yami, bogos ang gamiten amen tang timpo amen ong pagpangadi ig ong pagtoldok
tang bitala tang Dios."
5 Nangalipay tang tanan ang taw ang namagsimet ong inaning tang mga apostolis.
Animan pinilik nira si Esteban, tatang laling dorog kaelet tang pagtalig na ong Dios
ig aggaeman tang Ispirito Santo. Pinilik ka nira da Felipe, Procoro, Nicanor, Timon,
Parmenas, ig Nicolas ang taga Antioquia, tatang belag ta Judio ang nala-ted da ong
rilihion tang mga Judio.
6 Ang mga narin pinrisintar ong mga apostolis. Ig ang mga apostolis namagbondo
tang mga kalima nira ong nira ig namangadi para ong nira.
7 Ig ang bitala tang Dios mas nagwasag pa enged ig don ong Jerusalem sigi tang dolang
tang mga sinagpan tang Gino. Maski ang mga padi, doro ka ong nira tang namagto.

Ang pagdep ong ni Esteban

† **5:42** "Cristo." Telekan ong Bokabolario. * **6:1** Asing timpong asi, may mga Judio ang pamagbitala ta Aramaico, obin Hebreo, pario tang kamepet-mepetan nira, ig may atan kang mga Judio ang Grigo ra tang nagimong bitala nira. Ang doroang gropong na teta aggoyan ta Hebreo ig Helenista, sigon ong bitalang aggamiten nira.

8 Si Esteban ang narin, tenged tanandia inaloyan ta mo-ya tang Dios ig sindolan ta
gaem, napagboat tanandia ta mga milagro ig mga makabebereng ang bagay ong mga
taw.
9 Piro may mga taw ang limindoang kiminontra ong nandia. Mga mimbro tanira tang
tatang sikta tang mga Judio ang agganingen "mga Linibri." Tanira mga Judiong taga
Cirene ig Alejandria, Cilicia ig Asia. Nagigdiskosion tanira ong ni Esteban,
10 piro tenged ong kinata-wanan ang sindol ong nandia tang Ispirito Santo, anday
madeg ong mga pamitala na.
11 Animan nagsol tanira ta pirapang mga lali agod maning ang naba-yan nira si
Esteban ang agpakalainen na ono si Moises ig ang Dios.
12 Ong inaning ang asi tang mga lali, nasilag tang mga taw, asta ang mga mepet ig
ang mga manigtoldok tang Katobolan. Animan si Esteban pinadep nira, ig ingkelan ang
pinatalonga ong mga opisialis tang banoa.
13 Nangomit tanira ta mga taw para magtistigo ta bo-li kontra ong nandia. Ganing tang
mga tistigos, "Ang taw ang na indi agtatareng ang pagbitala ta anday sayod kontra ong
sagradong Timplo ta asta ong Katobolan ni Moises.
14 Naba-yan amen tanandia ang ganing ang gebaen ono ni Jesus ang taga Nazaret tang
Timplo ig omanen na ka tang kinaogalian ang sindol ong yaten ni Moises."
15 Pina-dekan si Esteban tang tanan ang mga opisialis, ig inita nira tang emet na
magang emet ta anghil.

7

Ang diskorso ni Esteban

1 Mandian, nane-ma tang kalawigan ang padi ong ni Esteban ang ganing, "Matod ka
kaman tang tanan ang narin?"
2 Siminabat si Esteban, "Mga logod ig mga ginikanan, pama-yan mi tang yaningo.
Ang dalayawen ig makagagaem ang Dios napaita asing tokaw ong yaten ang kamepet-
mepetan ang si Abraham asing tanandia don ong Mesopotamia ba-lo tanandia limina-
ted ong Haran.
3 Ganing tang Dios ong ni Abraham, 'Magalina ong banoa mong narin, bo-wanan mo
tang mga kaparintian mo, ig paninga ong banoang itoldoko ong nio.'*
4 Animan nagalin si Abraham ong banoa nang asi tang mga Caldeo ig napaning don
ong Haran. Don napatay tang tatay na, ba-lo pa si Abraham pinapagalin tang Dios ig
pinapaning ong banoang nang aggistaran ta mandian.
5 Ang timpong asi, si Abraham indi sindolan tang Dios maski midio palad ang tanek
ang makabig nang nandia. Piro nangako tang Dios ang i-dol na ong nandia ig ong mga
inampo na, maski ong oras ang asi si Abraham anda pay ana na.†
6 Maning ta na tang inaning tang Dios, 'Ang mga inampo mo mamansistar ong
domang logar ang belag ta sadiling banoa nira. Boaten tanira don ang mga kirepen,
ig degdegen tanira tang mga taga don ong teled ta epat ang gatos ang takon.
7 Piro silotano tang nasion ang magkirepen ong nira. Pagatapos, mamagalin si tang
mga inampo mo ong banoang asi, ig magbalik ong logar ang na, ig tarin tanira magto
ong yen.'‡
8 Ig para mademdeman ni Abraham tang pinangako tang Dios ong nandia, ang pagtori
yay ang tandang ginamit tang Dios. Animan asing pinangana tang ana nang si Isaac,
tinorian na tanandia ong pagkabot tang yawalong kaldaw. Ig maning ka don tang
bindoat ni Isaac ong ana nang si Jacob. Ig ya ka tang bindoat ni Jacob ong tampolok
may doroang ana nang lali, ang yay ang mga kamepet-mepetan ta."

---

* **7:3** Genesis 12:1 † **7:5** Deuteronomio 2:5; Genesis 12:7; 17:8 ‡ **7:7** Genesis 15:13-14; Exodo 3:12

9 Ganing pa si Esteban, “Ang yaten ang mga kamepet-mepetan ang asi nangaibeg ong
logod nirang si Jose. Animan pinabakal nira tanandia ig tanandia nagimong tatang
kirepen don ong Ehipto. Piro tenged aroman na tang Dios,
10 sinabangan tanandia ong tanan ang kaliwagan ang gapasaran na. Sindolan na ka
tanandia ta kinata-wanan. Animan naliagan tanandia ni Faraon ang adi tang Ehipto, ig
bindoat na tanandiang gobirnador ang mangolokolo ong Ehipto, ig ong tanan ang mga
taw don ong palasio na.
11 Mandian, nagkatinir ta tagletem ong bilog ang banoang Ehipto asta ong banoang
Canaan, ig liniwagan ta mo-ya tang mga taw. Ang yaten ang mga kamepet-mepetan,
anda rang pisan ay itaen nirang pamangan.
12 Animan, asing mabalitan ni Jacob ang don ong Ehipto may pamangan, pinapaning
na don tang mga ana na, ang yay ang mga kamepet-mepetan ta.
13 Asing yadoa rang pagpaning nira don, nagpailala ra si Jose ong mga logod na, ig
nata-wanan ka ni Faraon tang natetenged ong pamilia na.
14 Dayon ang pinakomit ni Jose tang tatay nang si Jacob, ig ang tanan ang mga
kaparintian na. Pitong polok may limang taw tanirang tanan.
15 Animan si Jacob may ang mga kamepet-mepetan ta namampaning don ong Ehipto,
ig don tanira namansistar asta nangapatay.
16 Ang mga sinangoni nira ingkelan don ong Siquem ig don limbeng ong lebengan ang
binakal ni Abraham ong mga inampo ni Hamor.
17 “Asing galenget dang mainabo tang pinangako tang Dios ong ni Abraham, mintras
gaboay mas pandoro pa tang mga kasimanoa ta don ong Ehipto.
18 Asta ra lamang kiminabot tang kaldaw ang doma rang adi tang kakarong ong
Ehipto, ang anday gata-wanan na natetenged ong ni Jose.
19 Linoko tang ading narin tang mga kamepet-mepetan ta, ig dinegdeg na tanira.
Rineges na tanira ang ipanlek nira tang mga mamolang gege-ley agod mangapatay.
20 Ong timpong asi, pinangana si Moises ig dorog kasinlong mola. Inasikaso tanandia
tang mga ginikanan na ong teled ta tolong bolan.
21 Ig asing bino-wanan nira tanandia ong loa, sinagod tanandia tang anang babay tang
Faraon, ig pinabael na ang midio sadiling ana na.§
22 Sinoldokan si Moises tang tanan ang kinata-wanan ong Ehipto, ig nagimo tanandi-
ang dorog kaosay ong pamitala ig ong tanan ang mga boat na.”
23 Ganing pa si Esteban, “Asing si Moises pagidad da ta koarinta anios, napagisip
tanandiang mamisita ong mga kapario nang mga Israelita.
24 Ig inita na don tang tata ong nira ang agsigbaken ta tatang taga Ehipto. Dayon ang
sinabangan na tang kapario nang Israelita, ig bilang balet pinatay na tang taga Ehipto.
25 Kalaom ni Moises, maintindian tang mga Israelita ang tanandia yay ang gamiten
tang Dios ang maglibri ong nira ong mga kaliwagan ang gapasaran nira. Piro asi pala
indi naintindian nira.
26 Pagaramal may inita nang doroang Israelita ang pagsoayan, ig pinrosigiran na rin
ang papagtomboyon tang doroa. Ganing si Moises ong nira, ‘Mga tangay, pario among
mga Israelita! Angay pagsoayan amo?’
27 Piro kinalieg si Moises tang tatang laling pagsigbak ong aroman na ang ganing,
‘Sinopay nagboat ong niong mangolokolo ig manigosgar ong yamen?
28 Onopa? Patayeno ka nio pario tang bindoat mo nongapon ong taga Ehipto?’*
29 Asing naba-yan narin ni Moises, naglayas ang lagi tanandia ong Ehipto, ig napaning
ong Midian ig don ministar. Nangatawa tanandia don ig nagkatinir ta doroang anang
lali.

§ **7:21** Exodo 2:1-10 * **7:28** Exodo 2:11-15

30 “Pagata-lib tang epat ang polok ang takon, napaita tang tatang anghil ong ni Moises
ong tatang dibabak ang papa ta ayong dadaba-daba, don ong logar ang anday taw na
alenget ong bokid tang Sinai.
31 Nabereng ta mo-ya si Moises ong inita nang asi, ig asing palengetan na para telekan,
naba-yan nang minitala tang Gino ang ganing,
32 ‘Yo tang Dios ang agtowan tang mga kamepet-mepetan mo, ang Dios ni Abraham,
ni Isaac, ig ni Jacob.’ Nangelel si Moises ong sobrang karaelden na ig indi ra galiliag ang
pa-dek.
33 Ganing tang Gino ong nandia, ‘Loaten mo tang rapak mo tenged sagradong logar
tang agke-dengan mo.
34 Initao tang mga kaliwagan ang gapasaran tang mga tawano ong Ehipto. Naba-
yano ka tang mga tangit nira. Animan napababako tarin para ilibrio tanira. Animan
mandian magsimpana. Tania, tobolona yen don ong Ehipto.’†
35 “Ang Moises ang na yay ang indi rinisibi tang mga kapario nang Israelita asing
ganing tanira ong nandia ang, ‘Sinopay nagboat ong niong mangolokolo ig manigosgar
ong yamen?’ Piro si Moises kang narin tang sinobol tang Dios ang mangolokolo ig
maglibri ong mga Israelita, ong tabang tang anghil ang napaita ong nandia ong dibabak
ang papa ta ayo.
36 Si Moises tang nagekel ong mga Israelita ong paglayas nira ong Ehipto. Nagboat
tanandia ta mga milagro ig makabebereng ang bagay ong Ehipto, ig don ong talsing
aggingaranan ta Masinggi, ig ong mga logar ang anday gistar ang taw ang agpanawan
nira ong teled tang epat ang polok ang takon.
37 Tanandia ka tang Moises ang minitala ong mga Israelita ang ganing, ‘Ang Dios
mamilik ta tata ong nindio ig boaten ang propitang pario ong yen.’
38 Ig asing don namagsimet-simet tang mga kamepet-mepetan tang mga Israelita ong
logar ang anday gistar ang taw, si Moises tang nagpatenga ong nira ig ong anghil ang
nagigampang ong nandia ong bokid tang Sinai. Ig don tanandia nagrisibi ong Dios ta
mga bitalang pagtorol ta kaboi para ipakabot ong yaten.”
39 Ganing pa si Esteban, “Piro ang mga kamepet-mepetan ta, indi naliliag ang
magtoman ong ni Moises. Sinaliodan nira tanandia ig gangaliag tanirang mamagbalik
ong Ehipto.
40 Animan ganing tanira ong ni Aaron, ‘Magboata kay ta mga dios amen ang
manokaw-tokaw ong yamen, tenged indi gata-wanan amen ang naonora si Moises ang
asi ang nagekel ong yaten ang limindoa ong Ehipto.’‡
41 Ig ang timpong asi namagboat tanira ta dios-diosan ang itsora na midio bakang ge-
ley. Namagpista tanira ig namagsagda ta ayep para ong dios-diosan ang asing sadiling
bindoatan nira.
42 Animan sinaliodan tanira tang Dios ig pinabayan da lamang tanirang magto ong
mga de-kal ong langit. Pario enged tang na-tang ong libro tang mga propita asing ganing
tang Dios:

‘Yamong mga inampo ni Israel, namagsagda amo don ong logar ang anday gistar ang
taw ong teled ta epat ang polok ang takon.
Piro belag ta yo tang matod ang binolontadan mi tang mga torol mi ig mga ayep ang
pinatay mi.
43 Aggekel-ekelan mi pa tang torda tang dios-diosan ming si Moloc,
ig ang bitokon-bitokon tang dios-diosan ming si Renfan.
Namagboat amo tang mga riboltong narin agod towan mi.
Animan i-lek amo yen asta ong dobali pa tang Babilonia.’ ”§

† **7:34** Exodo 3:1-10 ‡ **7:40** Exodo 32:1, 23 § **7:43** Jeremias 19:13; Amos 5:25-27

44 Ganing pa si Esteban, “Don ong logar ang anday gistar ang taw, ang mga kamepet-
mepetan ta may torda nirang pagsirbing pamatod nga ang Dios aroman nira. Sinobol
tang Dios ong ni Moises ang boaten nira narin, ig inosoy nira tang plano ang pinaita tang
Dios ong nandia.
45 Oman ang mga ana nira nanoblian tang torda. Ig asing si Josue tang panokaw-
tokawan ong mga kamepet-mepetan ta, ingkelan ka nira asing sinakep nira tang mga
logar tang domang mga banoa ang pinalayas tang Dios para ong nira. Ang tordang na,
si pa ong mga Israelita asta asing nagimong adi si David.
46 Si David, naliagan ta mo-ya tang Dios, ig nagampo tanandiang pagnan ang magpa-
deng ta balay para ong Dios, ang yay ang Dios ang agtowan ni Jacob asing tokaw.
47 Piro si Solomon yay ang nagboat tang balay ang agpagtowan ong Dios.
48 “Piro ang Dios ang Makagagaem ong tanan, indi gistar ong balay ang bindoat
lamang ta taw, sigon ong inaning tang propita asing tokaw:
49 ‘Ang langit tang yen ang trono,’ ganing tang Gino.
‘Ig ang tanek tang borondoan tang kakayo.
Onopang klasi ta balay tang boaten mi ong yen,
obin bato logar ang perenayano?
50 Ong kamatodan, yo tang nagboat tang tanan ang bagay.’ ”*
51 Ganing pa si Esteban, “Katetegat tang mga kolo mi! Indi amo mamagparet ig indi
amo ka mamamasi tang kamatodan! Ang mga boat mi, pario tang bindoat tang mga
ginikanan mi— pamangontra among pirmi ong Ispirito Santo.
52 Sinopa lamang ong mga propita asing tokaw tang indi pinaliwagan nira? Pinatay
nira tang mga pamagpatako tang natetenged ong pagkabot tang Mato-lid ang Torobolon
tang Dios. Ig asing tarin da tanandia, yamo ra ka tang nagtraidor ig nagpatay ong
nandia.
53 Yamo tang namagrisibi tang Katobolan ang sindol tang Dios ong tabang tang mga
anghil asing tokaw, piro yamo ka mismo tang indi pamagtoman ta si!”

Ang pagbanggil ong ni Esteban

54 Asing naba-yan tang mga opisialis tang inaning ni Esteban, dorong kasisilagen nira,
ig kakayeget pa tang mga isi nira ong sobrang kaerep nira ong nandia.
55 Piro si Esteban ginaeman tang Ispirito Santo. Napa-dek tanandia ong langit ig inita
na tang kayagan tang Dios, ig si Jesus ang ke-deng ong to tang Dios.
56 Ganing si Esteban, “Telekan mi! Aggitaenong abri tang langit, ig ang Ana ta Taw
ke-deng ong to tang Dios.”
57 Piro ang mga opisialis namaginiteg ig agtengtengen nira tang mga talinga nira, ig
delelengan ang kinolokoboan nira si Esteban.
58 Ginoyodan nira ong loa tang siodad ig sinalalabangan ang binanggil. Ang mga
namagtistigo kontra ong ni Esteban, namagloat tang mga lambong nirang panta-paw
ig bino-wanan ong tatang soltiros don ang aran na si Saulo.
59 Ig mintras agbanggilen nira si Esteban, pangadi tanandia ong Gino ang ganing,
“Ginong Jesus, risibien mo tang yen ang ispirito.”
60 Dayon tanandiang liminod ig miniteg ta mapoirsa, “Gino,” ganing tanandia, “indi
ra tanira papanabaten mo ong kasalanan ang na!”

8

Pagabitala na ta maning ta si, dayon da tanandiang napatay.
1 Ig napaoyon si Saulo ong pagpatay nira ong ni Esteban.

Pinaliwagan ni Saulo tang mga pamagto ong ni Cristo

* **7:50** Isaias 66:1-2

Ong kaldaw ang asi don ong Jerusalem, inimpisan dang pinaliwagan ta mo-ya tang
tanan ang mga pamagto ong ni Cristo. Ig poira lamang ong mga apostolis, namagwasag
tanirang tanan ig nangakabot ong mga logar ang gasakepan tang Judea ig Samaria.
2 Ig mga natetenged ong ni Esteban, may mga laling madinioson ang namaglebeng
tang sinangoni na, ig ini-yakan nira tanandia ta mo-ya.
3 Mandian, dorong prosigir ni Saulong lipaten tang mga pamagto ong ni Cristo.
Agpaningan na ong mga kababalayan nira ig agpoirsaen nang agge-lan ig agpa-led ong
prisoan, belag lamang tang mga lali kondi asta mga babay.

Pinatako don ong Samaria tang Mo-yang Balita

4 Asing namagwasag tang mga pamagto ong ni Jesus, namagpatako tanira tang Mo-
yang Balita maski ong ayra lamang tanira nangakabot.
5 Si Felipe napaning ong siodad tang Samaria ig nagtoldok don ong mga taw tang
natetenged ong Cristo.*
6 Asing pagabasi tang mga taw tang agganing na ig itaen nira tang mga makabebereng
ang agboaten na, pinama-yan nira ta mo-ya.
7 Tenged dorong mga taw ang sinled ta mga malain ang ispirito, ig pamansiteg tang
mga narin mintras loloa ong sinangoni tang mga taw. Doro kang mga pilay ig mga piang
tang pinao-ya ni Felipe.
8 Animan ang mga taw ang taga don doro kang kalipay nira.
9 Mandian, don ong siodad ang asi may taw ang aran na si Simon. Naboay da
tanandiang pagmadyikiro ig ang mga taw gangabereng ta mo-ya ong agboaten na.
Pagpambog tanandiang maga sinora ka enged.
10 Animan ang tanan ang klasi ta taw, maski may dengeg maski anda, pamamasi ong
nandia. Ganing tanira, “Ang taw ang na ay ang mismong gaem tang Dios, ang aggoyan
ta Makagagaem.”
11 Naboay dang timpong pinabereng na tang mga taw ong pagmadyikiro na, animan
pamamasi tanira ta mo-ya ong nandia.
12 Piro asing nagpatako si Felipe ong nira tang Mo-yang Balita natetenged ong
paggaraemen tang Dios bilang adi ig natetenged ong ni Jesu-Cristo, namagparet tanira
ig namagpaboniag ong ni Felipe, mga lali ig mga babay.
13 Asta si Simon mismo nagparet ka. Ig pagaboniagan na, pirmi ra tanandiang tatabid
ong ni Felipe. Mandian si Simon da tang nabereng ong mga milagro ig makabebereng
ang bagay ang inita nang agboaten ni Felipe.
14 Asing nabalitan tang mga apostolis ong Jerusalem ang namagparet tang mga taga
Samaria ong bitala tang Dios, dayon ang pinapaning nira don si Pedro ig si Juan.
15 Pagakabot nira ong Samaria, pinangadi nira tang mga ba-long pamagto don agod
marisibi nira tang Ispirito Santo.
16 Tenged ang oras ang asi, maski sinopa ong nira indi pa gangarisibi tang Ispirito
Santo. Tanira naboniagan lamang ong aran ni Ginong Jesus.
17 Dayon ang binondo ni Pedro ig ni Juan tang mga kalima nira ong mga pamagto ig
narisibi ra nira tang Ispirito Santo.
18 Pagaita ni Simon ang garisibi pala tang Ispirito Santo ong pagbondo tang kalima
tang mga apostolis, dinoydoyan na si Pedro ig si Juan ta koarta,
19 ang ganing, “Oldayo ka nindio ta gaem ang maning atan agod maski sinopay
bondoano tang kalimao, marisibi ka nira tang Ispirito Santo.”
20 Siminabat si Pedro, “I-leka ra lamang ong impirno, yawa asta ang koarta mo!
Kalaom mo, mabakal mo ta koarta tang rigalo tang Dios?

---

* **8:5** “Cristo.” Telekan ong Bokabolario.

21 Andang pisan ay parti mo ong agpaboat tang Dios ong yamen tenged anday sayod
tang pagirisipen mo ong pama-dek na.
22 Magtogata ig bo-wanan mo tang kalainan mong na, ig magpakiloya ong Gino ang
balampa patawadena nandia ong gaisip mong anday sayod.
23 Tenged initao ang masiadoang gaibeg ig aglapotona pa tang kasalanan mo."
24 Ganing si Simon, "Ipangadio kay nindio ong Gino ang inding pisan mainabo ong
yen tang inaning ming asia!"
25 Pagatapos ang namagpamatod ig namagpatako tang bitala tang Gino don, nam-
agbalik da Pedro ni Juan ong Jerusalem. Ig namagpatako tanira tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Jesu-Cristo ong dorong kababarioan tang Samaria ang napanawan
nira.

Si Felipe ig ang opisialis ang taga Etiopia

26 Mandian may anghil ang sinobol tang Gino ang minitala ong ni Felipe ang ganing,
"Panawa. Paninga ong abagat, osoyon mo tang dalan magalin ong Jerusalem paning
ong Gaza." Mandian, ang dalan ang asi indi ra agpanawan ta taw.
27 Dayon ang napanaw si Felipe paning don. Tarin pala ong dalan ang na may tatang
taga Etiopia. Ang laling na tatang kinapon, ig opisialis tanandia ong inadian tang
Candace, ang yay ang rayna tang Etiopia. Agtaligan tanandia ong tanan ang manggad
tang rayna. Napaning tanandia ong Jerusalem para magsimba ong Timplo,
28 ig mintras golik, kakarong tanandia ong karo nang pagbasa tang librong sinolat
tang propitang si Isaias.
29 Oman ganing tang Ispirito Santo ong ni Felipe, "Palengeta don ig demengana ong
karo na."
30 Nanikad si Felipeng agpaning don ong karo, ig naba-yan nang pagbasa tang
opisialis tang librong sinolat tang propitang si Isaias. Nane-ma si Felipe ong opisialis
ang ganing, "Gaintindian mo ka tang agbasaen mong asia?"
31 "Indi kaman," ganing tang opisialis. "Monopa maintindiano mga anday mag-
paintindi ong yen?" Dayon ang inaning na si Felipeng tomay da lamang ong karo ig
tempad ong nandia.
32 Ang parti tang Kasolatan ang agbasaen na ganing,
"Anda enged ay riklamo na.
Pario ta tatang karnirong agge-lan para patayen,
obin ang karnirong ge-ley ang agtopian tang bolbol na,
inding pisan tanandia naginingal.
33 Pinaeyak tanandia ig pinangindian ta ostisia.
Anday mapagbalita natetenged ong mga inampo na,
tenged komiten da tang kaboi na tarin ong kalibotan."†
34 Ganing tang opisialis ang nane-ma ong ni Felipe, "Begay ka, sinopa tang agsambiten
tang propitang narin? Ang sadili na bato obin domang taw?"
35 Impisa ong Kasolatan ang narin, sinayod ong nandia ni Felipe tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Jesus.
36 Asing pagbiahi pa tanira ong dalan, may nata-liban nirang wi. Ganing tang
opisialis, "Telekan mo! May wi tarin! Yo bato, indio maboniagan mo?"
37 [Siminabat si Felipe, "Poidi, mga magpareta lamang ang de-dek ong popotokon mo."
Ganing tang taw, "Ee, pagpareto ang si Jesus Ana tang Dios."]‡
38 Dayon ang pinapara tang opisialis tang karo. Tanirang doroa siminaboan don ong
wi ig ang opisialis binoniagan ni Felipe.

---

† **8:33** Isaias 53:7-8 ‡ **8:37** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

39 Pagatakat nira ong wi, dayon ang kinomit si Felipe tang Ispirito tang Gino, ig indi
ra tanandia initang oman tang opisialis. Nagpadayon tanandiang minolik ang dorong
kalipay na.
40 Nata-wanan da lamang ni Felipe ang tanandia pala asi ra ong Azoto. Impisa don,
nagpatako tanandia tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus ong tanan ang mga
logar ang nata-liban na asta ra lamang ang nakabot tanandia ong siodad tang Cesarea.

9

Ang pagailala ni Saulo ong Gino

1 Mandian, si Saulo indi agpenay ang pagpaeled-eled ang pamatayen na ono tang mga
sinagpan tang Gino. Animan napaning tanandia ong kalawigan ang padi,
2 ig nama-dol ta solat ang magtorol ta aotoridad ong nandia ig para magpailala
tanandia ong mga simban tang mga Judio ong siodad tang Damasco. Tenged ang
galiliagan na panlapoton ig e-lan na ong Jerusalem tang maski sinopay itaen na don
ong Damasco, babay man obin lali ang pamagosoy ong Gino.
3 Asing gingabot da si Saulo ong siodad tang Damasco, golping nangayag ong palibot
na tang dorog kakilaw ang sinag ang pagalin ong langit.
4 Natomba tanandia ong tanek, ig may bosis ang naba-yan nang ganing, “Saulo, Saulo,
angay agpaliwagano nio?”
5 Siminabat si Saulo, “Sinoapa, Gino?” Ganing tang bosis ang siminabat, “Yo si Jesus,
ang agpaliwagan mo.
6 Kendenga atan ig padayon ang tenled ong siodad tang Damasco. Don may maganing
ong nio mga onopay dapat boaten mo.”
7 Ang mga taw ang tatabid ong ni Saulo, namansi-deng da lamang don ang anday
nangaibek-ibek ong nira. May naba-yan nirang bosis piro anday taw ang inita nira.
8 Kimindeng si Saulo, ig pagabo-kad tang mata na indi ra tanandia maita. Animan
bindiotan da lamang nira si Saulo ig inantabay asta ong Damasco.
9 Tolong kaldaw tanandiang indi maita ig indi pamangan obin panginem.
10 Mandian, don ong Damasco may tatang sinagpan tang Gino ang aran na si Ananias.
Ginoyan tanandia tang Gino ong midio talakinep, ig ganing, “Ananias!” Siminabat ka si
Ananias, “Onopa si, Gino?”
11 Ganing tang Gino ong nandia, “Paninga ra don ong karsadang aggoyan ta Mato-lid.
Dilemen mo don ong balay ni Judas tang tatang laling taga Tarso ang aran na si Saulo.
Asia pangadi mandian tanandia,
12 ig ong midio talakinep may inita nang taw ang aran na si Ananias ang siminled ong
balay na ig binondoan tanandia tang kalima na para maitang moman.”
13 Siminabat si Ananias, “Piro, Gino, doro rang gabalitano natetenged ong laling asi
ang agpaliwagan na ono ta mo-ya tang mga sinakepan* mo ong Jerusalem.
14 Animan napaning tanandia tarin ong Damasco tenged may gaem nang nagalin ong
mga pangolokolo ong mga padi, para pandepen na tang tanan ang pamaggoy ong nio.”
15 Piro ganing ong nandia tang Gino, “Paninga don. Ang taw ang asi piniliko agod
ipatako na tang natetenged ong yen ong mga belag ta Judio ig ong mga adi, ig asta ong
nindiong mga inampo ni Israel.
16 Ipaitao ong nandia tang tanan ang kaliwagan ang dapat mapasaran na para ong
yen.”
17 Dayon dang napanaw si Ananias ig paga-led na ong balay ang asi, binondo na tang
kalima na ong ni Saulo ang ganing, “Saulo, logodo, yo sinobolo ni Ginong Jesus tarin ong

* **9:13** Mga ong bitalang Grigo, “hagios”, ang maliag yaning “pinili tang Dios ang magimong nandia”. Ang mga sinakepan ni Jesus yay ang mga taw ang pamagto ong nandia ig ong maning don, linimpio tang kasalanan nira ig bindoat da tanirang sagrado ong pama-dek tang Dios. Telekan ong Bokabolario.

nio. Tanandia tang napaita ong nio ong dalan ang pagpaning mo tarin. Sinobolo nandia
para maitā sing moman, ig para gaemana tang Ispirito Santo."
18 Lagi-lagi may midio mga sisi ta yan ang nangabo-log nagalin ong mga mata ni Saulo
ig naita ra tanandia. Pagatapos, dayon tanandiang kimindeng ig nagpaboniag.
19 Namangan tanandia ig namoirsang oman tang sinangoni na.

Nagtoldok si Saulo ong Damasco

Don ong Damasco si Saulo minimbeng ta pirapang kaldaw ong domang mga sinagpan
tang Gino.
20 Dayon tanandiang napaning ong mga simban tang mga Judio ig sinoldok na don
ong mga taw tang natetenged ong ni Jesus. Ganing tanandia, "Si Jesus yay ang Ana tang
Dios!"
21 Ang tanan ang nangabasi ong nandia nangabereng ta mo-ya. Ganing tanira, "Ang
taw ang narin! Belag bato ta tanandia tang don ong Jerusalem tanopa siang manigpatay
tang mga pamagto ong ni Jesus? Napaning tanandia tarin para lamang depen na tang
mga taw ang pamagto ong ni Jesus, ig e-lan ong mga pangolokolo ong mga padi!"
22 Piro mintras gaboay, mas nagimong maosay si Saulo ong pagtoroldokon na. Ig ang
mga Judiong pamansistar ong Damasco, anday nasabat ong pagpamatod na ang si Jesus
tang Cristo.†
23 Pagata-lib tang dorong mga kaldaw, namagplano tang mga Judiong patayen si
Saulo,
24 piro nabalitan ni Saulo tang mga plano nira. Kaldaw may labi pamagbantay tang
mga Judio ong portan tang siodad agod patayen nira tanandia.
25 Animan tatang labi kinomit si Saulo tang mga sinakepan na ig bintang nira
tanandia ong teled tang tatang tiklis ig sinonton ong loa tang padir.

Si Saulo ong Jerusalem

26 Dayon ang napaning si Saulo ong Jerusalem. Pagakabot na don, galiliag din
tanandiang mimbeng ong mga pamagsimet-simet ang mga sinagpan tang Gino. Piro
geldan tanira ong ni Saulo tenged indi tanira mamagparet ang si Saulo nagpasakep da
ong ni Jesus.
27 Piro si Bernabe, inated na si Saulo ong mga apostolis ig nagsaysay ong nira mga
monopa tang Gino napaita ong ni Saulo ong dalan ig minitala ong nandia. Ig sinayod na
ka ang si Saulo maiteg tang nem nang nagtoldok ong Damasco tang natetenged ong ni
Jesus.
28 Pagatapos, naimbeng da si Saulo ong nira, ig maski ong aypa ong Jerusalem maiteg
tang nem nang magtoldok tang natetenged ong Gino.
29 Nagigampang ka tanandia ig nagigdibati ong mga Judiong bitala nira Grigo.
Animan naliliag ka tanirang patayen tanandia.
30 Asing nata-wanan narin tang mga pamagto, kinomit nira si Saulo, inated ong
Cesarea ig pinaolik ong Tarso.
31 Ig ong mga timpong asi anda ray paggolo ong mga pamagto ong ni Cristo maski ong
aypa ong mga logar tang Judea, Galilea, ig Samaria. Ong tabang tang Ispirito Santo, mas
nambaked tang pagto nira, ig mas nandoro tanira. Ig nagpadayon tanira ang mabael
tang paggalang nira ong Gino.

Si Pedro don ong Lida ig ong Jope

32 Si Pedro pirming pagbiahi agod mamisita ong mga pamagto, ig may naminta
napaning tanandia don ong Lida agod bisitaen na tang mga sinakepan tang Dios don.
33 Asing don da tanandia, inita na tang tatang taw ang aran na si Eneas. Si Eneas ang
narin, walo rang takon ang lolbog tenged ang sinangoni na paralisado ra.

---

† **9:22** "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

34 Ganing si Pedro ong nandia, “Eneas, pinao-yā ra ni Jesu-Cristo. Mambangona ra ig
imesen mo ra tang lolbogan mo.” Ig golpi tanandiang nambangon.
35 Inita narin tang mga taw ang taga Lida ig taga Saron, ig namagto ra ka tanira ong
Gino.
36 Mandian don ong Jope, may tatang babay ang sinagpan tang Gino, ang aran na si
Tabita. (Ong bitalang Grigo Dorcas tang aran na, ang maliag yaning osa.) Si Tabitang
narin dorog kaderep ang magboat ta mo-ya ong domang mga taw ig tomabang ong
malilised.
37 Naton ong mga kaldaw ang asi ang nagmasit tanandia ig dayon ang napatay. Ig
asing natrapoan da nira tang sinangoni na, pinalbog nira don ong koarto ong dibabaw.
38 Mandian ang Lida, alenget lamang ong Jope. Animan asing naba-yan tang mga
sinagpan tang Gino don ong Jope ang si Pedro don ong Lida, nanobol tanira ta doroa
nga lalian ang paning ong nandia ig aningen mga maimo paning kay ang lagi tanandia
don ong nira ong Jope.
39 Siminabid si Pedro ong nira. Pagakabot nira don, ingkelan ang lagi nira tanandia
don ong koarto ong dibabaw. Pinalibotan ang lagi tanandia tang mga babay ang
balong pamagini-yak ang pamagpaita ong nandia tang mga lambong ig mga bistidang
binedbed ni Dorcas asing boi pa tanandia.
40 Pinaloa ni Pedro tanirang tanan ong koarto. Dayon tanandiang liminod ig nangadi.
Pagatapos, siminalonga tanandia ong patay ig ganing, “Tabita, mambangona!” Dayon
ang nabo-kad tang mata ni Tabita, ig pagaita na ong ni Pedro, kiminarong da tanandia.
41 Bindiotan tanandia ni Pedro ig sinabangan nang kimindeng. Pagatapos, ginoyan ni
Pedro tang mga sinakepan tang Dios don, gapil tang mga balo, ig pinaita na ong nira si
Tabitang boi ra.
42 Ang nainabong narin nabalitan tang tanan ang taw ong bilog ang Jope ig dorong
namagto ong Gino.
43 Ig naboay-boay pa tang tinir ni Pedro don ong Jope, ong balay ni Simon ang
manigkanit ta olit ta ayep.

10

Si Pedro ig si Cornelio

1 Don ong Cesarea may taw ang aran na si Cornelio. Kapitan tanandia ong batalion
tang mga sondalong Romano ang aggoyan ta Batalion Italiano.
2 Ang taw ang narin madinioson, ig tanandia asta ang pamalay-balay na may eled nira
ong Dios. Pirmi tanandiang pagtabang ong mga Judiong malilised, ig pirming pangadi.
3 Tatang kaldaw, asing magalas tris tang apon, may inita na ong tatang midio
talakinep ang tatang anghil ang sinobol tang Dios ang agpalenget ong nandia ig
nagigampang ang ganing, “Cornelio.”
4 Pinanengnengan na ig dorong eled nang siminabat, “Onopa si, Gino?” Ganing tang
anghil ong nandia, “Pinama-yan tang Dios tang pangadi mo ig galipay tanandia ong mga
boat mong pagtabang ong mga malilised.
5 Mandian, manobola ta pirapang taw ong Jope ig ipakomit mo don tang taw ang aran
na Simon, ang aggoyan ka ta Pedro.
6 Tanandia don pagdayon ong balay ni Simon ang manigkanit ta olit ta ayep, ong binit
tang baybay.”
7 Animan asing nagalin da tang anghil, dayon ang ginoyan ni Cornelio tang doroang
torobolon na ig tanga sondaloan ang madinioson, tata ong nandiang gatobol-tobol.
8 Sinayod na ong nira tang tanan ang nainabo, ig sinobol na tanira ang paning ong
Jope.

9 Pagaramal, asing alenget da ong Jope tang mga sinobol ni Cornelio, kimina-yat si
Pedro ong patag ang katep tang balay para mangadi. Ang oras ang asi ko-to tang kaldaw.
10 Agle-men da tanandia, ig galiliag da rin tanandiang mamangan. Piro mintras
agsimpanen pa tang pamangan, may pinaita tang Dios ong ni Pedro.
11 Inita na ang inabrian tang langit ig may midio mala-bang ang kolton ang agpababak
ong kalibotan ang agtotonton ong epat ang potod na.
12 Ig ang na-tang ong kolton ang asi ay ang tanan ang klasi ta mga ayep ang papanaw
ig kakandoang ong tanek, asta ang mga lalayog ong dibabaw.
13 Ig may naba-yan nang tatang bosis ang ganing, "Kendenga, Pedro. Magpataya ta
ayep ig mamangan."
14 Siminabat si Pedro, "Indi enged maboato, Gino. Maski tanopa, indio pa gapaman-
gan ta maski onopang bagay ang poiding maning ta maboling ig belag ta paranganen
sigon ong Katobolan."
15 Minitala sing oman tang bosis ang asi ong ni Pedro ang ganing, "Indi aningen mong
maboling tang mga bagay ang linimpio ra tang Dios."
16 Tolong bisis ang nainabo narin. Pagatapos, dayon dang binatak tang kolton ong
langit.

17 Mintras aggisipen ni Pedro tang maliag yaning tang inita nang asi, kiminabot da
tang mga taw ang sinobol ni Cornelio. Tenged asing nata-wanan nira tang balay ni
Simon, nagdiritso tanira don.
18 Giminoy tanira ig namane-ma mga don ka kaman dadayon tang taw ang aran na si
Simon ang aggoyan ka ta Pedro.
19 Mintras pagpaino-ino si Pedro ong inita na, ganing tang Ispirito Santo ong nandia,
"May tolong laling pagdilem ong nio.
20 Tomaboana don ig tomabida ang anday doadoa. Tenged yo tang nanobol ong nira."
21 Animan dayon ang siminaboan si Pedro, ig ganing tanandia ong mga taw, "Yo tang
agdilemen mi. Onopa rin tang kaministiran mi?"
22 Ganing tanirang siminabat, "Sinobol ami ong nio tang Kapitan ang si Cornelio.
Mo-yang taw tanandia ig may eled na ong Dios. Aggalangen tanandia tang tanan ang
mga Judio. Inaning tanandia ta tatang anghil ang nagalin ong Dios ang ipakomita agod
maba-yan na tang onopay yaning mo."
23 Oman pinadayon tanira ni Pedro ig don tanira nangapoyat ang labing asi.

Pagaramal, nagsimpan si Pedro ig siminabid da ong nira. Ang domang mga pamagto
don ong Jope namansitabid ka ong nira.
24 Ang domaton ang kaldaw kiminabot tanira ong Cesarea. Pagelat ong nira si Cor-
nelio, aroman tang mga kaparintian ig mga masesebek ang tangay ang pinangimbitar
na.
25 Asing te-led da si Pedro, binagat tanandia ni Cornelio. Ig liminod ong kakayan ni
Pedro agod towan na tanandia.
26 Piro pina-deng tanandia ni Pedro ig ganing, "Ayaw. Kendenga. Yo pario mi kang
taw."
27 Mintras te-led tanira ong balay, sigi tang pagigampang ni Pedro ong ni Cornelio. Ig
inita nang doro rang mga taw ang namagimes don.
28 Ganing si Pedro ong nira, "Gata-wanan mi mismo ang yaming mga Judio agbawalen
tang rilihion amen ang magigtabid obin mamisita ong mga belag ta Judio. Piro pinaita
tang Dios ong yen ang indi dapat aningen ta maboling obin belag ta sarapeten tang
maski sinopang taw.
29 Animan asing pinakomito nio, siminabidong lagi ang anday riklamo. Mandian,
mane-mao kay ang lagi, angay pinakomito nindio?"

30 Siminabat si Cornelio, “Maning ta na sia. Tolo rang kaldaw ang nagta-lib, midio
maning ka ta nang magalas tris tang apon ang pangadio tarin ong balay. Golping
napaita tang tatang lali ong talongano ig makilaw ang pa-dekan tang lambong na.
31 Ganing tanandia ong yen, ‘Cornelio, pinama-yan da tang Dios tang pangadi mo ig
galipay tanandia ong mga agboaten mong tabang ong mga malilised.
32 Manobola ta taw don ong Jope ig ipakomit mo tang taw ang aran na si Simon ang
aggoyan ka ta Pedro. Gistar tanandia don ong balay ni Simon ang manigkanit ta olit ta
ayep. Ig ong binit tang baybay tang balay na.’
33 Animan pinakomitang lagi yen ig pagpasalamato ta mo-ya ang nakabota ra ka.
Mandian narin aming tanan ong talongan tang Dios para mamasi mga onopa tang
ipabitala ong nio tang Gino.”

Ang sinayod ni Pedro ong da Cornelio

34 Animan nagimpisa rang minitala si Pedro, “Gata-wanano ra enged, ang Dios anday
pinilikan na.
35 Galipay tang Dios ong maski sinopang taw ang may eled ong nandia ig pagboat ta
mato-lid, maski ong aypa pang nasion tanandia nagalin.
36 Gata-wanan mi ang mga inampo ni Israel, sindolan tang Dios tang mga bitala na, ig
pinatako na ong nira tang Mo-yang Balita ang mabalik ita ong Dios ong tabang ni Jesu-
Cristo, ang yay ang Gino tang tanan.
37 Nabalitan mi ka tang nainabo ong bilog ang Judea, impisa don ong Galilea pagata-
pos tang pagtoldok ig pagboniag ni Juan.
38 Ang agsambiteno yay si Jesus ang taga Nazaret, ang sindolan tang Dios ta Ispirito
Santo ig gaem. Tenged ong nandia tang Dios, napagboat tanandia ta kao-yan ig
napagpao-ya ong tanan ang agpaliwagan ta mga malain ang ispirito maski ong aypa
tanandia napaning.
39 Yami mismo nangaita tang tanan ang bindoat ni Jesus don ong siodad tang
Jerusalem ig ong domang mga logar tang mga Judio. Piro ang bindoat tang mga taw,
pinatay nira ang pinalansang ong kros.
40 Piro si Jesus binoing oman tang Dios ang ya-long kaldaw, oman pinaita na tanandia
ong yamen.
41 Indi tanandia inita tang tanan ang taw, kondi yami lamang ang pinilik tang Dios ang
magtistigo ong doma natetenged ong nandia. Namagigsaro ami pa ong nandia asing
naboi rang oman tanandia.
42 Si Jesus tang nagtobol ong yamen ang magpatako tang Mo-yang Balita ong mga taw,
ig magpamatod ang tanandia tang bindoat tang Dios ang manigosgar ong tanan ang
mga taw, maging boi obin patay.
43 Ig tanandia tang sinambit tang mga propita asing tokaw ang ganing, ‘Maski sinopay
magto ong nandia patawaden ong mga kasalanan nira, mga gomoy lamang ong aran
na.’ ”

Napababak tang Ispirito Santo ong mga belag ta Judio

44 Bibitala pa si Pedro asing napababak tang Ispirito Santo ong tanan ang pamamasi
tang bitala na.
45 Nangabereng ta mo-ya tang mga aroman ni Pedro ang namagalin ong Jope ang yay
ang mga Judiong pamagto ra ong Gino. Tenged inita nira nga ang Ispirito Santo sindol
ka tang Dios ong mga belag ta Judio.
46 Naba-yan nirang pamansibitala ong sari-saring mga bitala ang pamagdayaw ong
Dios. Animan ganing si Pedro ong nira,
47 “Pario ta, ang mga taw ang narin sindolan ka tang Ispirito Santo. Indi poiding
maning ang indi ka maboniagan ong wi!”

48 Ig dayon tanandiang nagordin ang boniagan tanirang tanan ong aran ni Jesu-Cristo.
Pagatapos, inimbitar nira si Pedro ang magtinir kang lagi tanandia ong nira ta pirapang
kaldaw.

11

Ang sinayod ni Pedro ong mga logod ong Jerusalem

1 Mandian nabalitan tang mga apostolis may ang mga pamagto ong bilog ang Judea
ang namagparet da tang belag ta mga Judio ong bitala tang Dios.
2 Animan, pagabalik ni Pedro ong Jerusalem binasol tanandia tang mga Judio ang
pamagto ra ka ong ni Cristo piro pamagtoldok ang ganing kaministiran ono magpatori
tang mga lali agod magtoman ong Katobolan.
3 Ganing tanira, “Angay napaninga ong balay tang mga belag ta Judio ig nagigsaroa
pa ong nira?”
4 Dayon ang sinayod ni Pedro ong nira tang nainabo magimpisa ong primiro.
5 Ganing tanandia, “Asing yo dono ong Jope ang pangadi, may pinaita tang Dios ong
yen ong tatang midio talakinep. Initao ang may tatang bagay ang agpababak ig mga
telekano midio kolton ang mala-bang. Agtotonton magalin ong langit ong epat ang
potod na, ig ong silido siminareng.
6 Liniparao ta mo-ya ig initao ang mga teled na sari-saring klasi ta mga ayep. May mga
ayep ang papanaw, ayep ang talonanen, ayep ang kakandoang ig mga ayep ang lalayog.
7 Ig naba-yano tang tatang bosis ang ganing, ‘Kendenga, Pedro. Magpataya ig
mamangan!’
8 Piro siminabato ang ganing, ‘Indi enged maboato, Gino! Maski tanopa, indio pa
gapamangan ta maski onopang bagay ang poiding maning ta ang maboling ig belag ta
paranganen sigon ong Katobolan.’
9 Dayon sing minitala tang bosis ang nagalin ong langit, ‘Indi aningen mong maboling
tang linimpio ra tang Dios.’
10 Tolong bisis ang nainabo narin, ig pagatapos ta si dayon dang binatak ong langit.
11 Ong mismo kang oras ang asi, kiminabot ka ong balay ang agdayonano tang tolong
laling sinobol ong yen nagalin ong Cesarea.
12 Inaningo tang Ispirito Santo ang tomabido ong nira ang anday doadoa. Napanaw
ami ig siminabid ka ong yen tang enem ang nang mga logod, ig siminled aming tanan
ong balay ni Cornelio ong Cesarea.
13 Sinayod na ong yamen ang may inita nang anghil ang ke-deng ong teled tang balay
na ig ganing ong nandia, ‘Manobola ta taw ong Jope ig ipakomit mo tang taw ang aran
na si Simon ang aggoyan ka ta Pedro.
14 May ibalita na ong nio ang gamiten tang Dios agod malibria asta ang tanan ang
pamalay-balay mo.’
15 Mandian asing ba-lo lamang ang nagimpisao ang mitala, napababak da ong nira
tang Ispirito Santo pario tang pagpababak na ong yaten asing tokaw.
16 Ig nademdemano tang bitala tang Gino, ang ganing, ‘Si Juan, nagboniag ta wi piro
yamo, boniagan amo ra ta Ispirito Santo.’
17 Mandian, mga ang belag ta Judio sindolan ka tang Dios tang Ispirito Santo pario
tang bindoat na ong yaten asing nagto ita ong ni Ginong Jesu-Cristo, sinopa yo ang
masagang ong Dios?”
18 Asing pagabasi nira tang inaning ang na ni Pedro, siminareng da tanirang nagbasol.
Ig namagdayaw tanira ong Dios ang ganing, “Mga maning ta si, ang mga belag ta Judio
agtoldan ka ta timpong mapagtogat ig magba-lo agod maboing anday kataposan!”

Ang mga pamagto don ong Antioquia

19 Ang mga pamagto ong ni Jesus namagwasag tenged ong pagpaliwag ang nagimpisa
asing patayen si Esteban. Ang doma ong nira nangakabot ong Fenicia, ong Cyprus ig
ong Antioquia ang sigi tang toldok nira tang bitala tang Dios, piro belag ta ong tanan
ang taw kondi ong mga Judio lamang.
20 Piro ang doma ong nira ang mga taga Cyprus ig taga Cirene, ong pagkabot nira ong
Antioquia nagigampang ka tanira ong mga belag ta Judio ig nagpatako ong nira tang
Mo-yang Balita natetenged ong ni Ginong Jesus.
21 Ong nira tang gaem tang Gino, animan dorong mga taw ang namagto ig namagosoy
ong Gino.
22 Ang nainabong narin nabalitan tang mga pamagto ong ni Cristo don ong Jerusalem.
Animan dayon ang sinobol nira si Bernabe ang paning ong Antioquia.
23 Asing pagkabot na don ig inita nang aggaloyan tanira tang Dios, nalipay tanandia ta
mo-ya ig linaygayan na tanirang paeleten nira tang pagosoy nira ong Gino, ang de-dek
ong mga popotokon nira.
24 Tenged mo-yang taw si Bernabe. Aggaeman tanandia tang Ispirito Santo ig maelet
tang pagto na ong Dios. Ig dorong mga taw tang nae-lan nang magparet ong Gino.
25 Dayon ang napaning si Bernabe ong Tarso para dilemen na si Saulo.
26 Asing inita na ra si Saulo, ingkelan nang nagbalik ong Antioquia. Nagpatakon enged
tanira don ang nagigimbeng ong mga pamagto ong ni Jesus, ig dorong mga taw tang
sinoldokan nira. Ig don ka ong Antioquia, tokaw ang ginoyan ta "Cristiano" tang mga
sinagpan tang Gino.
27 Ang mga kaldaw ang asi may mga manigpakabot tang bitala tang Dios ang
kiminabot ong Antioquia nagalin ong Jerusalem.
28 Kimindeng tang tata ong nira ang aran na si Agabo, ig ong gaem tang Ispirito Santo
nagpatako tanandia ang magkatinir ta mabael ang tagletem ong bilog ang kalibotan.
(Ang tagletem ang asi nainabo ka kaman asing timpong si Claudio tang Adi tang Roma.)
29 Ig ang mga sinagpan tang Gino don ong Antioquia, namaginigoan tanirang mam-
agpaekel ta tabang ong mga pamagto don ong Judea, sigon ong masarangan tang kada
tata ong nira.
30 Maning ta don ka kaman tang bindoat nira. Pinaekel nira ong da Bernabe ni Saulo
tang mga tabang nira para i-dol ong mga mepet ang pangolokolo ong mga pamagto ong
ni Cristo don ong Judea.

12

Ba-lo sing pinaliwagan tang mga pamagto ong Gino

1 Ang mga timpong asi, pinadep ni Ading Herodes* tang domang mga pamagto ong ni
Cristo, agod paliwagan na tanira.
2 Si Santiagong logod ni Juan pinapatay na ong ispada.
3 Ig asing itaen nang nalipay tang mga Judio ong bindoat nang asi, si Pedro si tang
pinadep na. Nainabo na asing Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na.
4 Pagadep ong ni Pedro, dayon ang pinriso ig pinabantayan ong epat ang gropo ta mga
sondalo ig tagepat-epat tang kada gropo. Ang plano ni Herodes, ipatalonga tanandia
ong mga Judio pagatapos tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil.
5 Animan agprison pa si Pedro. Piro ang mga pamagto ong ni Cristo bogos ang
pamagampo ong Dios para ong ni Pedro.

Pinaloa tang anghil si Pedro

* **12:1** Ang Ading Herodes ang na, angken tang Herodes Antipas ang nagpapotol tang likel ni Juan ang Manigboniag. Mabael tang tiritorio na ong logar tang mga Judio, pario tang Ading Herodes ong Mateo 2:1-23 ig Lucas 1:5, ang yay ang lolo na. Teta, Agripa I tang goy ong nandia.

6 Ong domaton ang kaldaw, ipatalonga ra rin ni Herodes si Pedro ong mga taw. Ang
labing asi, gapoyat si Pedro ong ka-ngan tang doroang sondalo, ig agkadinan ta doroang
kadina. May pamaggoardia pa ong portan tang prisoan.
7 Lagat-lagat ta ge-ley, golping napaita don ang tatang anghil tang Gino, ig nangayag
ta mo-ya tang teled tang prisoan. Kinalbit tang anghil si Pedro ong silid na ig pinoaw
ang ganing, "Mambangona, dali!" Ig golping naokas tang mga kadina ong mga kalima
na.
8 Ganing ka tang anghil ong ni Pedro, "Maglambonga ra! Tokon mo tang rapak mo."
Nagtoman ka si Pedro, ig ganing si tang anghil, "Tokon mo tang lambong mong panta-
paw ig domatona ong yen."
9 Dayon ang limindoa si Pedro ig diminaton ong anghil. Piro indi gata-wanan na mga
matod tang gainabo. Ang kalaom na, panalakinep lamang tanandia.
10 Nata-liban nira tang primiro ig ang yadoang goardia. Pagakabot nira ong portan
ang taltalen ang paning ong siodad, nagabri narin ong sadili na, ig dayon ang limindoa
tanira. Pagapanaw nirang pagosoy tang karsada, golping bino-wanan tang anghil si
Pedro.
11 Ba-lo pa nata-wanan ni Pedro ang belag pala ta talakinep tang nainabo ong nandia.
Ganing tanandia ong sadili na, "Mandian nata-wanano! Matod ka kaman ang sinobol
tang Dios tang anghil ig linibrio nandia ong kalima ni Herodes, ig ong aggelaten tang
mga Judiong boaten ong yen."
12 Asing nata-wanan ni Pedro ang nalibri ka kaman tanandia, napaning tanandia ong
balay ni Mariang nanay ni Juan ang aggoyan ka ta Marcos. Don ong nira dorong mga
taw ang pamagimes ig pamangadi.
13 Nano-tok si Pedro ong portan ong loa, ig ang torobolon ang si Roda tang liminenget
para telekan mga sinopa si.
14 Nailala na tang bosis ni Pedro ig ong kalipay na imbis ang abrian na tang portan,
nanikad tanandia ong teled ig nagbalita ong nira ang si Pedro asia ong loa.
15 "Gabeyega ra sigoro?" ganing tanira. Piro pagpareges si Rodang asi ono si Pedro.
Animan ganing tanira, "Taben anghil na si!"
16 Sigi pa tang pano-tok ni Pedro, ig asing inabrian nira tang portan, midio indi tanira
mamagparet ang si Pedro ka kaman tang inita nira.
17 Sininiasan tanira ni Pedro ang indi mamaginingal. Dayon ang sinaysay na mga
monopa tanandia pinaloa tang Gino ong prisoan. Ig ganing pa tanandia, "Ibalita mi kay
narin ong ni Santiago ig ong domang mga logod." Pagatapos ta si, dayon dang nagalin
si Pedro ig napaning ong domang logar.
18 Pagaramal, nangataranta ta mo-ya tang mga goardia tenged ong pagalipat ni Pedro.
Ig indi mata-wanan nira mga onora tang nainabo ong nandia.
19 Dayon ang nagordin si Herodes ang dilemen si Pedro, piro indi inita nira. Animan
pinaimbistigar na tang mga goardia ig pinapatay.

Pagatapos nagalin si Herodes ong Judea napaning ong Cesarea, ig don da nagtinir.

Ang pagapatay ni Herodes

20 Mandian si Herodes naboay dang gasilag ong mga taga Tiro ig taga Sidon. Animan
namagampang-ampang tanirang lemenget ong nandia, tenged ang pamangan tang
mga banoa nira agkomiten nira ong banoa ni Herodes. Primiro nagigtangay tanira
ong ni Blasto para matabangan na tanira, tenged tanandia tang agtaligan tang adi ong
palasio. Pagatapos, napaning tanira ong adi para magigosay ong nandia.
21 Animan ang adi nagtirmino ta kaldaw para tomalonga ong mga taw. Ig pagakabot
tang kaldaw ang asi, sinok na tang lambong na bilang adi, ig kiminarong ong trono ig
nagdiskorso ong mga taw.

22 Dayon ang namaginiteg tang mga taw ang ganing, “Belag ta taw tang bibitalang asia! Dios da!”
23 Ig don ang lagi sinilotan si Herodes tang tatang anghil ang nagalin ong Gino tenged sinadili na tang dengeg ang dapat para ong Dios lamang. Pinangan tanandia ta kolod asta ra lamang napatay.
24 Piro ang bitala tang Dios mas nagsaboag pa ig dorong namagparet.
25 Mandian, asing natapos da ni Bernabe ig ni Saulo tang obra nira ong Jerusalem, namagbalik da tanirang doroa ong Antioquia, ang aroman nira si Juan Marcos.

13

Da Bernabe ni Saulo sinobol tang Ispirito Santo

1 Ong mga pamagto ong ni Cristo don ong Antioquia, may mga manigtoldok ig mga manigpakabot tang bitala tang Gino. Kabilang don si Bernabe, si Simeon ang aggoyan ta Negro, si Luciong taga Cirene, si Saulo ig si Manaen ang tangay tang gobirnador ang si Herodes impisa asing ge-ley pa tanira.*
2 Asing pamagpaletem ig pamangadi ang mga narin, ganing ong nira tang Ispirito Santo, “Ipalbag mi si Bernabe ig si Saulo. Piniliko tanira para ong tatang obra ang nataganao ong nira.”
3 Animan asing pagatapos nirang magpaletem ig mangadi, binondo nira tang mga kalima nira ong da Bernabe ni Saulo. Pagatapos pinapanaw da nira tang doroa.

Si Bernabe ig si Saulo ong Cyprus

4 Mandian si Bernabe ig si Saulo, ang sinobol da tang Ispirito Santo, dayon ang napaning ong Seleucia. Magalin don nagbiahi tanira paning ong isla tang Cyprus.
5 Don ong Cyprus napatampet tanira ong Salamina, ig don namagtoldok tanira tang bitala tang Dios ong mga simban tang mga Judio. Pinatabid ka nira si Juan Marcos para tomabang.
6 Linibot nira tang bilog ang isla asta nangakabot tanira ong lansangan tang Pafos. Nabagat nira don tang tatang madyikirong Judio ang pangambo ang tanandia propita. Si Bar-Jesus tang aran na.
7 Pagtangayan tanandia ni Sergio Paulo, ang gobirnador tang islang narin. Ang gobirnador ang na dorog katakong taw. Pinagoy na si Bernabe ig si Saulo tenged galiliag tanandiang mamasi tang bitala tang Dios.
8 Piro kinontra tanira tang madyikirong si Elimas, ang yay ang aran ni Bar-Jesus ong bitalang Grigo. Aggawidan na tang gobirnador ang itaben magto ra ong ni Jesus.
9 Mandian si Saulo, ang aggoyan ka ta Pablo, ginaeman da tang Ispirito Santo. Pinadekan na si Elimas,
10 ig ganing tanandia, “Yawang ana ni Satanas! Dayadora ig manloloko! Kasoay mo tang tanan ang mo-ya! Doroa kabo-li ig doroa kalain! Tanoapa magtareng ang magbalikad tang kamatodan natetenged ong Gino?
11 Mandian silotana ra tang Dios! Maboraya ra. Ig maboay-boaya ang india maita ta kayagan tang kaldaw!” Lagi-lagi nangorabo ig nangi-lep tang pama-dek ni Elimas asta indi ra tanandia maita. Nangarap-karap da lamang tanandia ta taw ang magantabay ong nandia.
12 Asing inita tang gobirnador tang nainabong narin, nagto ra tanandia ong Gino, ig dorong kabeberengen na ong mga toldok da Pablo natetenged ong Gino.

Ong Antioquia don ong probinsia tang Pisidia

* **13:1** Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia tang nagpapotol tang likel ni Juan ang Manigboniag (Marcos 6:14-29), ig ana tang Ading Herodes ang nagpapatay ong mamolang gege-ley (Mateo 2:1-23). Tetrarka tanandia, ang maliag yaning gobirnador, piro teta aggoyan ka ta adi.

13 Pagalin nira ong Pafos, nagbiahi da Pablo ig ang mga karomanan na tegka ong
Perga, tatang siodad don ong Pamfilia. Asing don da tanira, binayan tanira ni Juan
Marcos ig nagbalik tanandia ong Jerusalem.
14 Magalin ong Perga, nagpadayon tanira ig kiminabot ong siodad tang Antioquia,
sakep tang Pisidia. Pagakabot tang Kaldaw ang Igperenay, dayon tanirang napaning
ong simban tang mga Judio ig kiminarong tanira don.
15 Pagatapos ang basaen tang Katobolan ni Moises, asta ang mga sinolat tang mga
propita, nagpatobol ong nira tang mga pangolokolo ong simban ang ganing, "Mga logod,
mga may bitala ming matabang ong mga taw, mibek-ibek amo atan."
16 Animan kimindeng si Pablo, ig sininiasan na tang mga taw tang kalima na ang indi
ra mamaginingal. Ganing tanandia,
"Mga kasimanoao ang mga Israelita, asta yamong mga belag ta Judiong may eled ong
Dios, mamasi amo ong yen!
17 Ang Dios ang agtowan tang mga Israelita yay ang namilik ong yaten ang mga
kamepet-mepetan asing tokaw. Asing don tanira gingistar ong Ehipto, bindoat tanira
tang Dios ang tatang mapoirsang nasion ig ong nandiang makabebereng ang gaem
ingkelan na tanira ang magalin ong Ehipto.
18 Ong teled ta epat ang polok ang takon ang tanira don ong logar ang anday gistar ang
taw, inagoanta tang Dios tang katetegaten tang mga kolo nira.
19 Pagatapos ta si, linangga na tang pitong nasion ong logar tang Canaan, ig sindol na
ong mga inampo ni Israel tang mga tanek agod magimong mga sadiling banoa nira.
20 Ang tanan ang na bindoat tang Dios ong teled tang epat ang gatos ig limang polok
ang takon.
"Pagatapos, sindolan tanira tang Dios ta mga osgado ang mangolokolo ong nira, asta
ong timpo tang propitang si Samuel.
21 Asing mama-dol tanira ta sadiling adi nira, sindol ong nira tang Dios si Saulong ana
ni Cis, tatang laling nagalin ong tribo ni Benjamin. Naggaem si Saulo bilang adi ong
teled ta epat ang polok ang takon.
22 Ig asing tanggalen da tang Dios si Saulo, si David yay ang sinlet na ong nandia.
Maning ta narin tang inaning tang Dios natetenged ong ni David, 'Initao ang si David,
ang ana ni Jesse, tatang taw ang galiliagano ta mo-ya. Magtoman tanandia tang tanan
ang galiliagano.'†
23 Ig tarin ong dogo ni David nagalin si Jesus, ang Maniglibri ang pinangako tang Dios
ong Israel.
24 Ba-lo kiminabot si Jesus, si Juan ang Manigboniag nagtoldok dang lagi ong mga
Israelita ang mamagtogat ong mga kasalanan nira ig mamagpaboniag.
25 Ig asing natapos da ni Juan tang obra na, ganing tanandia ong mga taw, 'Sinopa yo
ong pabetang mi? Begen amo yen, belago tang aggelaten ming komabot. Piro pama-yan
mi, komabot tanandiang domaton ong yen, ig belago ta bagay ang magsirbi ong nandia
maski ngani magobad tang kordon tang rapak na.' "
26 Ganing pa si Pablo, "Mga logod ang mga inampo ni Abraham, asta yamong mga
belag ta Judiong may eled ong Dios, ong yaten mismo pinatako tang balitang nang
ganing ilibri ita tang Dios.
27 Ang mga taga Jerusalem may ang mga pangolokolo ong nira indi gangatakong si
Jesus yay ang Maniglibri. Indi ka naintindian nira tang mga sinolat tang mga propita
asing tokaw, ang agbasaen kada Kaldaw ang Igperenay. Piro tanira ya ka tang nagboat
tang inaning dang lagi tang mga propita asing sinintinsian nira si Jesus ta kamatayen.
28 Maski anday itaen nirang ibidinsia ang dapat patayen si Jesus, pina-dol pa ka nira
ong ni Pilatong ipapatay tanandia.

† **13:22** Salmo 89:20; 1 Samuel 13:14; Isaias 44:28

29 Ig pagatapos ang boaten nira ong ni Jesus tang tanan ang inaning tang Kasolatan
ang mainabo ong nandia, kinomit nira tang sinangoni na ong kros ig limbeng.
30 Piro si Jesus binoing oman tang Dios.
31 Ig ong teled ta dorong kaldaw, napaita tanandia ong mga taw ang namansitabid
ong nandia asing nagalin tanandia ong Galilea asta nakabot ong Jerusalem. Ang mga
taw ang na ya ray pamagpamatod mandian ong mga Israelita natetenged ong ni Jesus.
32 Ig mandian, nani ami ra kang pagbalita ong nindio tang Mo-yang Balitang na: Ang
pangako tang Dios asing tokaw ong mga kamepet-mepetan ta
33 ay naboat na ra ong yaten ang mga inampo nira asing si Jesus binoing oman.
Maning ta na enged tang ga-tang ong yadoang Salmo, ang ganing,
'Yawa tang Anao,
ig mandian agpaitao ang yo tang Tatay mo!'‡
34 Si Jesus binoi ka kaman tang Dios, ig indi pinabayan nang maronot tang sinangoni na,
kompormi ong pangako na asing tokaw ang ganing,
'I-dolo ong nindio tang mga sagrado ig sigoradong mga bindision ang pinangakō ong ni
David.'§
35 Ig ganing pa ka don ong domang salmo,
'Tenged indi pabayan mong maronot tang sinangoni tang sagradong torobolon mo!'*
36 Asing timpo pa ni David, bindoat na tang tanan ang pinaboat tang Dios ong nandia.
Oman pagapatay na, limbeng tanandia ong lebengan tang mga kamepet-mepetan na, ig
naronot tang sinangoni na.
37 Piro si Jesus ang binoing oman tang Dios, ang sinangoni na indi enged naronot.
38 Animan dapat ang mata-wanan mi, mga logod, ang narin tang agpatako amen ong
nindio tenged ong bindoat ni Jesus— ang mapatawad ita ong mga talak ta.
39 Ig ang tanan ang pamagtalig ong nandia pinatawad da ong mga talak nira, maski ong
mga talak ang indi mapatawad mga nagtoman ita lamang ong Katobolan ni Moises.
40 Animan magandam amo! Itaben mainabo ong nindio tang inaning tang mga propita
asing tokaw ang ganing,
41 'Telekan mi, yamong mga masiadong mamanlibak!
Mangabereng amo ig mangapatay!
Tenged magboato ta mga makabebereng ang bagay ong timpo mi,
ang indi amo magparet, maski may magsayod pa ong nindio.' "†
42 Mandian asing loloa ra si Pablo ig si Bernabe ong simban tang mga Judio, inimbitar
tanira tang mga taw ang magbalik ong domaton ang Kaldaw ang Igperenay, ig mitalang
moman natetenged ong mga bagay ang na.
43 Pagatapos tang pagsirimet-simet nira, dorong namansidaton ong da Pablo ni
Bernabe, mga Judio asta mga madinioson ang belag ta Judio ang nala-ted da ong rilihion
tang mga Judio. Minitala ong nira da Pablo ig sinoldokan tanirang magpadayon ang
magtalig ong kaloy tang Dios.
44 Ang diminaton ang Kaldaw ang Igperenay, alos ang tanan ang taw ong siodad
napamagsimet-simet da agod mamamasi ong bitala tang Dios.
45 Piro asing itaen tang mga Judio tang dorong mga taw ang pamamasi, pisan tanirang
nangaibeg, ig dayon dang kinontra nira tang mga agbibitala ni Pablo ig ininsolto nira
tanandia.
46 Piro mas nangiteg tang nem ni Pablo ig ni Bernabe. Ganing tanira, "Kaministiran
ong nindio kang laging mga Judio tinokaw ang pinatako tang bitala tang Dios. Piro indi
amo maliag ang mamasi. Midio ang pabetang mi, belag amo ta bagay ang magrisibi tang
kaboing anday kataposan! Animan, tandan mi, paning ami ra mandian ong mga belag
ta Judio.

‡ **13:33** Salmo 2:7 § **13:34** Isaias 55:3 * **13:35** Salmo 16:10 † **13:41** Habacuc 1:5

47 Tenged maning ta na tang sinobol ong yamen tang Gino,
‘Boatena yen ang midio tolok para magtorol ta kayagan ong mga belag ta Judio,
agod tenged ong nio ang kalibrian ay komabot ong kataliposposan tang kalibotan.’
”‡
48 Pagabasi tang mga belag ta Judio tang inaning ang narin ni Pablo, dorong kalipay
nirang namagdayaw ong bitala tang Gino. Ig ang tanan ang pinilik tang Dios ang
marisibi tang kaboing anday kataposan ay namagparet da.
49 Animan nagwasag ig nabantog tang bitala tang Gino ong bilog ang logar ang asi.
50 Piro ang mga Judio, sinolsolan nira tang mga laling ilalado ong siodad, ig ang
mga babay ang rilihioso ig alawig tang pagkabetang nira agod kontraen nira da Pablo.
Animan, pinaliwagan nira si Pablo ig si Bernabe ig pinalayas ong logar nira.
51 Animan si Pablo ig si Bernabe sinapok nira tang kolapok ong mga kakay nira para
ipaita ang anda ray sarabaten nira ong mga taga don. Ig dayon ang namansipaning
tanirang doroa ong siodad tang Iconio.
52 Piro dorong kalipay tang mga sinagpan tang Gino ang nangabo-wan ong Antioquia,
ig tanirang tanan aggaeman tang Ispirito Santo.

14

Ong Iconio

1 Maning ka ta si tang nainabo don ong Iconio. Si Pablo ig si Bernabe siminled ong
simban tang mga Judio. Masinlo tang mga binitala nira animan dorong namagparet
ong Gino, mga Judio asta mga Grigo.
2 Piro ang mga Judiong indi galiliag ang mamagparet, sinolsolan nira tang mga belag
ta Judio agod maglain tang nem nira ong mga pamagto.
3 Nagtinir ka ta naboay-boay da Pablo ni Bernabe ong Iconio. Maiteg tang mga nem
nirang mamansibitala natetenged ong Gino, ig agpaita ka tang Gino ang matod tang
mga agtotoldok nira natetenged ong kaloy na, tenged sindolan na tanira ta gaem ang
magboat ta mga milagro ig mga makabebereng ang bagay.
4 Mandian, ang mga taw ong siodad nagtenga. Ang doma, namansikampi ong mga
Judiong indi pamagparet. Ig ang doma kampi ong mga apostolis.
5 Oman ang mga belag ta Judio aroman tang domang mga Judio asta ang mga
pangolokolo ong nira, namagplanong magboat ta anday sayod ig banggilen da Pablo.
6 Asing mata-wanan narin da Pablo, namaglayas tanira ig namansipaning ong Listra
ig Derbe, mga siodad ong Licaonia, ig ong mga logar ang palibot na.
7 Namagpatako tanira don tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus.

Ong Listra

8 Don ong Listra may tatang laling indi mapanaw. Pilay ang lagi tanandia mimpisang
ipangana.
9 Kakarong tanandiang pamasi ong agtotoldok ni Pablo. Asing itaen ni Pablo tang
pilay ang may pagtalig na para mapao-ya, pina-dekan na ta mo-ya
10 ig minitala ta dorog kapoirsa ang ganing, “Kendenga ta mato-lid!” Dayon ka kaman
ang kimindeng tang pilay ig nagpanaw-panaw.
11 Asing pagaita tang domang mga taw tang bindoat ni Pablo, namaginiteg tanira ong
bitalang Licaonia ang ganing, “Napababak da ong yaten tang mga dios ong itsora ta
taw!”
12 Ig ginoyan nira si Bernabe ta Zeus, ig si Pablo ginoyan ka nira ta Hermes, tenged
tanandia tang manigbitala.
13 Ang timplo tang dios-diosan nirang si Zeus atan lamang ong loa tang siodad.
Animan ang padi ni Zeus nagekel ta mga baka ang pamagkolintat ta rosas ong may

‡ **13:47** Isaias 49:6

portan tang siodad tenged tanandia asta ang mga taw don gangaliliag dang magsagda
para ong mga apostolis.
14 Asing nata-wanan da Bernabe ni Pablo ang maning ta si tang boaten tang mga taw,
linasik nira tang mga lambong nira ig namanikad tanira ong ka-ngan tang mga taw ang
namaginiteg ang ganing,
15 "Mga tangay, angay pagboat amo ta maning atan? Yami mga taw kang kapario mi.
Pamalita ami ong nindio mandian tang Mo-yang Balita agod taliodan mi tang mga bagay
ang nang anday kointa na ig magbalik amo ong Dios ang boi.* Tanandia tang nagboat
tang langit may ang tanek, ang talsi ig ang tanan ang na-tang tarin.
16 Asing mga timpong nangata-lib, pinabayan lamang tang Dios tang mga taw ang
magboat ta maski onopang bagay ang galiliagan nirang boaten.
17 Piro ong tanan ang oras pinailala na ka tang sadili na ong mga kao-yan ang bindoat
na. Aggoldan amo nandia ta koran ang pagalin ong langit ig abondang patebat ong mo-
yang timpo. Ig aggoldan amo ka nandia ta pamangan agod makontinto amo ig malipay."
18 Piro maski pa ong mga bitalang asi da Pablo, may ge-ley indi nawidan tang mga taw
ang magpatay ta mga bakang ibolontad ong nira.

19 Piro may mga Judiong namansikabot ang nagalin ong Antioquia tang Pisidia, ig
ong Iconio. Naekelan nira tang mga taw tarin ong Listra ang mamansikampi ong nira.
Binanggil nira si Pablo ig ginoyodan ong loa tang siodad. Ig ong kalaom tang mga taw,
patay da tanandia.
20 Piro asing aglibotan tanandia tang mga sinagpan tang Gino, kimindeng tanandia ig
nagbalik ong siodad. Ig pagaramal, napaning tanira ni Bernabe ong Derbe.

Ang pagbalik da Pablo ni Bernabe ong Antioquia tang Siria

21 Don ong Derbe namagpatako da Pablo ni Bernabe tang Mo-yang Balita natetenged
ong ni Jesus ig dorong taw tang nagimong sinagpan tang Gino. Pagatapos, nagbalik da
tanirang doroa don ong Listra, Iconio ig asta ong Antioquia ong Pisidia.
22 Inampangan nira tang mga sinagpan tang Gino don agod pabakeden pa enged tang
pagto nira, ig pinanganingan nira ang padayon tanira ong pagto nirang asi. Ganing
pa tanira, "Kaministiran mapasaran ta pa tang dorong kaliwagan ba-lo ita ma-pen ong
inadian tang Dios."
23 Ig ong kada tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo,† namamilik tanira ta mga
mangolokolo‡ ong nira. Pagatapos ang nangadi ig nagpaletem, inintriga ra nira tang
mga pangolokolo ang narin ong Gino ang agtaligan nira.

24 Pagatapos, simina-lib da Pablo ni Bernabe ong Pisidia ig nangakabot ong Pamfilia.
25 Don ong Perga ang sakep tang Pamfilia nagtoldok tanira tang bitala tang Dios, ig
pagalin nira don napaning tanira ong Atalia.
26 Don ong Atalia nagbiahi tanirang pabalik ong Antioquia, ong pinagalinan nira
asing primirong inintriga tanira ong kaloy tang Dios para boaten nira tang natapos da
mandian.
27 Pagakabot da Pablo ni Bernabe ong Antioquia, sinimet nira tang tanan ang pamagto
ong ni Cristo don ig binalita nira tang tanan ang pinaboat tang Dios ong nira, ig binalita
ka nira mga monopa ang mga belag ta Judio sindolan ka tang Dios ta dalan agod tanira
mamagto ka ong ni Jesus.
28 Ig naboay tanirang nagtinir don, ka-pen tang domang mga sinagpan tang Gino.

---

* **14:15** "Dios ang boi" tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. † **14:23** Ang "tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo" ong bitalang Grigo, yay ang "ekklesia." ‡ **14:23** Ong bitalang Grigo: mga mepet

15

Ang inampangan ong Jerusalem

1 Mandian may pirapang mga taw ang namagalin ong Judea ang napaning ong
Antioquia ig nagtoldok ong mga logod don ang ganing, “Indi amo malibri ong mga
kasalanan mi mga indi amo matorian sigon ong toldok tang Katobolan ni Moises.”*
2 Piro kinontra tanira ta mo-ya ni Pablo ig ni Bernabe ig nagimong makinit tang
pagdiskosion nira. Animan namaginigoan tanirang papaningen da Pablo ni Bernabe
ong Jerusalem, aroman tang pirapang mga logod ang taga Antioquia, para magigbagat
ong mga apostolis ig ong mga pangolokolo tang tarabidan don natetenged ong bagay
ang na.
3 Dayon da tanirang pinapanaw tang mga pamagto ong ni Cristo. Simina-lib tanira
ong Fenicia ig ong Samaria ig pamamalita tanira ong mga logod don ang ganing ang
mga belag ta Judio pamagto ra ka ong Dios. Animan dorong kalipay nira ong balitang
narin.
4 Pagakabot da Pablo ni Bernabe ong Jerusalem, rinisibi tanira don tang mga pamagto
ong ni Cristo asta ang mga apostolis ig ang mga pangolokolo tang tarabidan. Ig inistoria
nira tang tanan ang pinaboat tang Dios ong nira.
5 Piro don may mga pamagto ka, ang mga mimbro tang gropo tang mga Pariseo.
Kimindeng tanira ig ganing, “Kaministiran ang torian tang mga belag ta Judio, ig
aningen ang mamagtoman ong Katobolan ni Moises.”
6 Namagsimet-simet tang mga apostolis may ang mga pangolokolo tang tarabidan
para pagampangan tang bagay ang na.
7 Namagdibatian tanira ta mo-ya, ig asing ori ra kimindeng si Pedro ig ganing ong
nira, “Mga logod, gata-wanan mi ka ang asing tokaw yo piniliko tang Dios ong nindio
para magpatako ong mga belag ta Judio tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus,
agod pagabasi nira mamagto ra ka tanira.
8 Ang Dios ang gatako tang ga-tang ong mga popotokon tang tanan ang mga taw, yay
ang nagpaita ang rinisibi na tang mga belag ta Judio tenged sindol na ka ong nira tang
Ispirito Santo pario tang bindoat na ong yaten asing primiro.
9 Pario lamang tang pama-dek tang Dios ong nira asta ong yaten. Ang mga popotokon
nira linimpioan na ka ong mga kasalanan nira tenged namagto ra tanira ong Gino.
10 Animan, angay agsobokan mi mandian tang Dios? Angay ang Katobolan ni Moises
ipatakan mi pa ong mga sinagpan tang Gino? Asia mabelat ang tarakanen ang ita mismo
asta ang mga ginikanan ta, indi ita natakan.
11 Itang mga Judio, pamagparet ita ig gangalibri tenged lamang ong kaloy ni Ginong
Jesus. Ig ang mga belag ta Judio, maning ka ta si.”
12 Namagipes da lamang tang mga namagsimet-simet. Pinama-yan da lamang nira si
Bernabe ig si Pablo mintras agsasaysay nira tang mga milagro ig mga makabebereng
ang bagay ang pinaboat tang Dios ong nirang doroa para ong mga belag ta Judio.
13 Pagatapos nirang magbitala, si Santiago si tang minitala ang ganing, “Mga logod,
mamasi amo ong yen.
14 Si Simon nagbalita ra ong yaten mga monopa pinaita tang Dios tang paggegma na
ong mga belag ta Judio asing namilik tanandia ta pirapang taw ong nira ang magimong
nandia.
15 Ig ong bindoat tang Dios ang maning ta si, nagmatod ka enged tang inaning tang
mga propita asing tokaw pa. Tenged na-tang ong Sagradong Kasolatan,

* **15:1** Ang mga taw ang namagalin ong Judea ay mga Judiong pamagto ong ni Jesus piro pamagosoy pa ong Katobolan ni Moises. Ang mga taw ang sinoldokan nira ong Antioquia ay mga belag ta Judio ang pamagto ka ong ni Jesus, piro anday inadalan nira natetenged ong Katobolan ni Moises.

16 ‘Pagatapos ta na, magbaliko ig tokodono sing moman tang balay ni David ang nageba.†
Maski nalangga tang balay na, ipa-dengo sing moman ig ibaliko ong dati.
17 Boateno narin agod ang domang mga taw ang belag ta Judio mamagdilem ong yen.
Tanira mamagalin ong tanan ang mga nasion ang ginoyano ang magimong yen.’
18 Asia tang agganing tang Gino ang nagpatako tang mga bagay ang na asing tokaw pa.”‡
19 “Animan mandian,” ganing si Santiago, “nani tang maningo. Indi ra pabelatan ta tang mga belag ta Judiong lelenget da ong Dios.
20 Ang boaten ta, solatan ta tanira ig aningen ang indi ra tanira mamangan tang mga pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan, obin karni ta mga ayep ang na-kel tang likel na ig indi natorok tang dogo na, asta ang dogo na. Aningen ta kang indi tanira mangombabay obin mangonlali.
21 Tenged ang Katobolan ni Moises, impisa pa asing tokaw ang timpo, agbasaen da ka ong mga simban ta kada Kaldaw ang Igperenay, ig agtotoldok ong kada lansangan.”

Ang solat para ong mga belag ta Judiong pamagto ong ni Jesus

22 Animan ang mga apostolis ig ang mga pangolokolo don, asta ang tanan ang pamagto ong ni Cristo don, namaginigoan ang mamilik ta mga lali ong gropo nira ang patabiden nira ong da Pablo ni Bernabe ang paning ong siodad tang Antioquia. Ang pinilik nira ay si Judas ang aggoyan ta Barsabas asta si Silas. Ang doroang na, aggalangen ta mo-ya tang mga logod.
23 May solat ang pinaekel nira ong mga laling na ang ganing,
“Yaming mga apostolis ig mga pangolokolo tani pamagpakomosta ami ong nindiong mga logod ang belag ta Judio ang pamagto ra atan ong Antioquia, Siria ig Cilicia.
24 Nabalitan amen ang may mga aroman amen tani ang napaning atan ong nindio, maski indi sinobol amen, ig ginamo amo nira ig pinalinget nira tang mga kinaisipan mi ong mga sinoldok nira.
25 Animan namaginigoan aming tanan ong pagsirimeten amen ang mamilik ta mga lali para papaningen atan ong nindio katabid tang yaten ang agmalen ang da Bernabe ni Pablo.
26 Si Pablo ig si Bernabe pamagsirbi ong ni Jesu-Cristo ang indi enged geldan maski ang kaboi nira gabetang ang pirmi ong karisgoan.
27 Piro mandian, agtobolon amen si Judas may si Silas, ig tanira mismo tang mag-paintindi ong nindio tang mga bagay ang agsosolat amen ong nindio tani.
28 Tenged nagimong disision amen, sigon ong kaliliagan tang Ispirito Santo, nga mo-ya pa ang indi amo ra pabelatan poira ong mga bagay ang na ang kaministiran ka kaman ang boaten mi:
29 Indi amo mamangan ta mga pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan; indi amo mamangan ta dogo ig karni ta ayep ang na-kel tang likel na ig indi natorok tang dogo nira; ig indi amo mangombabay obin mangonlali. Mga tomanen mi tang agganing amen ang na, mo-ya sia. Tegka ra lamang tarin.”
30 Dayon dang pinapanaw nira tang mga taw ang sinobol ang paning ong Antioquia. Pagakabot nira don, dayon ang sinimet nira tang tanan ang mga logod ig sindol nira tang solat.
31 Pagabasa nira tang solat, dorong kalipay nira ong laygay ang na ang nagpabaked tang nem nira.
32 Mandian si Judas ig si Silas, bilang manigpakabot ka tang bitala tang Dios, nagigam-pang ta naboay ong mga taw agod pamoirsaen tang nem nira ig pabakeden pa enged tang pagto nira.

---

† **15:16** Maliag yaning ilibri tang Dios tang mga inampo ni David, ig boaten sing moman tang inadian na. ‡ **15:18** Amos 9:11-12; Jeremias 12:15; Isaias 45:21

33 Nagtinir ka tanira don ta indi naboay. Pagatapos, asing pinangadi ra tanira tang
mga logod ong Antioquia ang balampa ra lamang mo-ya ka tang pagparanawen nira,
dayon tanirang namagbalik ong mga namagtobol ong nira.
34 [Piro si Silas nagdisision ang pabo-wan don.]§
35 Si Pablo ig si Bernabe napabo-wan don ong Antioquia. Tanira ig doro pang aroman
nira tang namagtoldok ig namagpatako tang bitala tang Gino.

Nagbelagan si Pablo ig si Bernabe

36 Pagata-lib tang pirapang kaldaw ganing si Pablo ong ni Bernabe, "Balikan ta,
bisitaen ta tang mga logod ong tanan ang mga siodad ang pinanoldokan ta tang bitala
tang Gino. Telekan ta mga monora tanira."
37 Mandian ang galiagan ni Bernabe e-lan nira si Juan Marcos.
38 Piro indi maliag si Pablo, ig pagpareges ang ganing indi e-lan nira. Tenged asing
don tanira ong Pamfilia asing tokaw, binayan tanira ni Marcos ig indi nagpadayon ong
pagtoroldokon nira.
39 Nagkinit tang diskosion nira, asta namagbelagan da lamang. Ingkelan ni Bernabe
si Marcos ig namansitay tanira paning ong Cyprus.
40 Ig si Silas tang pinatabid ni Pablo. Ba-lo tanira namagalin, pinangadi tanira tang
mga pamagto ang pangaloyan ka tanira tang Gino.
41 Napaning si Pablo ong mga tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo* don ong
Siria ig Cilicia ig pinabaked na tang pagto nira.

16

Siminabid si Timoteo ong da Pablo ni Silas

1 Nagpadayon si Pablo asta ong mga siodad tang Derbe ig Listra. Don ong Listra may
tatang sinagpan tang Gino, ang aran na si Timoteo. Ang nanay ni Timoteo, tata kang
Judio ang pagto ong Gino, piro ang tatay na Grigo.
2 Maski sinopa ong mga logod don ong Listra ig ong Iconio pamansianing ang si
Timoteo mo-yang taw.
3 Mandian, galiliag si Pablong e-lan na si Timoteo, animan tinorian na tanandia agod
indi mamagriklamo tang mga Judio.* Tenged ang tanan ang mga Judio ong mga logar
ang asi gangatakong ang tatay ni Timoteo Grigo.
4 Ig ong kada siodad ang paningan nira agsasayod ka nira tang pinaginigoan tang mga
apostolis may ang mga pangolokolo tang mga pamagto don ong Jerusalem natetenged
ong mga tobol ang dapat lamang tomanen tang mga belag ta Judio.
5 Animan ang mga pamagto ong ni Cristo mas nambaked tang pagto nira, ig kaldaw-
kaldaw mas panyadi tanira.

Ang laling taga Macedonia

6 Linibot-libot ka da Pablo tang mga logar ong Frigia ig Galacia, tenged indi tanira
pinagnan tang Ispirito Santo ang magpatako tang bitala tang Dios don ong probinsia
tang Asia.
7 Pagakabot nira don ong kate-kan tang probinsia tang Misia, mamansidayon da rin
tanira ong probinsia tang Bitinia, piro inawidan tanirang moman tang Ispirito ni Jesus.
8 Animan binagtas nira tang Misia asta mababak tanira ong tatang banoang aggoyan
ta Troas.

---

§ **15:34** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. * **15:41** "tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo." Ong bitalang Grigo: "ekklesia." * **16:3** Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios. Piro ang mga belag ta Judio, pario tang mga Grigo, belag ta ogali nira ang magpatori.

9 Ang labing asi don ong Troas, may napaita ong ni Pablo ang tatang taw ang taga
Macedonia. Ke-deng narin ig pagpakiloy ong ni Pablo ang ganing, “Paninga ka ong
Macedonia ig tabangan ami ka nio.”
10 Animan lagi-lagi nagsimpan ami† ang paning ong probinsia tang Macedonia,
tenged nagparet ami nga ang Dios yay ang naggoy ong yamen ang magpatako tang Mo-
yang Balita ong mga taw don.

Nagto si Lydia ong ni Jesus

11 Animan, pagalin amen ong Troas, nagbiahi ami parombo ong Samotracia ig ang
diminaton ang kaldaw siminampet ami ong Neapolis.
12 Pagalin amen ong Neapolis, napaning ami ong Filipos, tatang importanting siodad
ong parting asi tang Macedonia, ig sakep tang gobirno tang Roma. Nagtinir ami ta
pirapang kaldaw don ong Filipos.
13 Asing pagkabot tang Kaldaw ang Igperenay, limindoa ami ong siodad ig napaning
ami ong binit tang soba ang pabetang amen don may logar ang parangadian tang mga
Judio. Kiminarong ami ig nagigampang ami ong mga babay ang pamagsimet-simet don.
14 Ang tatang pamasi ong yamen ay si Lydia, ang taga Tiatira. Manigtinda tanandia
ta mga maralen ang tilang granati, ig pagto ka ong Dios. Bino-kad tang Gino tang
kinaisipan na ig nagparet tanandia ong mga agganing ni Pablo.
15 Tanandia asta ang tanan ong pamalay-balay nira namagpaboniag. Pagatapos
inimbitar ami nandia ang ganing, “Mga pamagparet amo ang matod ka kaman ang
pagtaligo ra ong ni Ginong Jesus, paning amo ong balay ig don amo ra mamansidayon.”
Ig indi ami enged napangindi ong imbitar na.

Pinriso si Pablo ong Filipos

16 Tatang kaldaw, asing agpaning ami ong logar ang parangadian binagat ami ta
tatang kirepen ang soltiras. Tanandia agtelden ta malain ang ispirito, animan gatako
tanandiang maminto tang mga bagay ang mainabo ong parakaboton. Ig tenged ong
paminto na, dorong koarta tang aggitaen tang mga agalen na.
17 Mandian, ang babay ang na pirmi rang dadaton ong yamen da Pablo ig sigi tang
initeg nang ganing, “Ang mga laling na sinobol tang Dios ang Kalawig-lawigan ong
tanan para magpatako ong nindio mga mono amo pa malibri.”
18 Doro rang mga kaldaw ang agboaten na narin, asta indi ra nagagoanta si Pablo.
Animan dayon ang sinalonga na tang babay ig ganing ong ispiritong paggaem ong
nandia, “Ong aran ni Jesu-Cristo, agtobolona yen ang lomboa ong nandia!” Ig ong oras
ang laging asi, limindoa tang ispirito ong babay.
19 Pagaita tang mga agalen tang babay ang anda ray paglaom nirang maita pa ta
koarta ong nandia, dayon ang dinep nira si Pablo ig si Silas ig ingkelan ong plasa agod
patalongaen ong mga aotoridad.
20 Ig pinatalonga nira tang doroa ong mga opisialis ang taga Roma, ang ganing, “Ang
mga taw ang na, mga Judio ig pamagboat tanira ta gamo tarin ong siodad ta!
21 Pamagtoldok tanira ta mga kinaogalian ang kontra ong li ta ig belag ta dapat ang
risibien obin tomanen ta bilang mga sakep tang gobirno tang Roma.”
22 Ig ang mga taw don dayon ang dina-magan nira da Pablo ni Silas, ig sinalalabangan
nirang pinamalo. Oman nagordin tang mga opisialis ang loatan tanira ig panigbaken
tang palo.
23 Pagatapos tang doro-dorong palo, pinanggatek tanira ong prisoan, ig inordinan
tang goardia tang prisoan ang sigoron nang maelet tang pagkakolong ong nira.

---

† **16:10** Ang maliag yaning tang “ami” ay si Lucas, ang yay ang nagsolat tang librong narin, asta ang domang mga aroman ni Pablo ang namansitabid ong nandia.

24 Animan, pina-led na da Pablo ong kateled-teledan ang koarto tang prisoan ig
pinangapit na tang mga kakay da Pablo ong tatang karapitan ta kakay.
25 Mandian, asing tenganan da, pamangadi da Pablo ni Silas ig pamagkanta ang
pamagdayaw ong Dios. Ang mga karomanan nirang mga priso pamamasi ka ong nira.
26 Lagat-lagat ta ge-ley, golping nanlinog ta dorog kapoirsa. Namansikedeg tang mga
pondasion tang prisoan, ig golping nagabri tang tanan ang portan ig nangatangtang
tang mga kadina tang tanan ang mga priso.
27 Napoaw tang goardia, ig asing inita nang abri tang mga portan, dayon ang inogot
na tang ispada na agod patayen na rin tang sadili na, tenged kalaom na nangapalpat da
tang tanan ang priso.
28 Piro initegan tanandia ni Pablo ta dorog kapoirsa ang ganing, “Indi pasipalan mo
tang sadili mo! Nani aming tanan!”
29 Dayon ang nanobol ta tolok tang goardia ig nanikad ong teled. Diminagpa tanandia
ong talongan da Pablo ni Silas ig pangelel tanandia ong sobrang eled na.
30 Pagatapos, ingkelan na ong loa da Pablo ni Silas ig ganing tanandiang nane-ma,
“Mga magino, onopa tang dapat ang boateno agod malibrio?”
31 Siminabat tanira, “Magtaliga ong ni Ginong Jesu-Cristo ig malibria— yawa asta ang
pamalay-balay mo.”
32 Ig sinoldok da Pablo tang bitala tang Gino ong goardia, asta ong tanan ang don ong
teled tang pamalay-balay na.
33 Ang oras ang laging asi tang labi, ingkelan na da Pablo ig linimpioan na tang mga
igad nira. Oman, nagpaboniag ang lagi tang goardia asta ang tanan ong pamalay-balay
na.
34 Pagatapos, pinadayon na da Pablo ong balay na ig sinimpanan ta pamangan.
Ang goardia asta ang tanan ong pamalay-balay na, dorong kalilipayen nira ang tanira
pamagto ra ong Dios.
35 Pagaramal, ang mga opisialis tang siodad nanobol ta mga sondalo ang ganing,
“Palpatan da tang mga taw ang asi.”
36 Ang inaning nirang asi binalita tang goardia ong ni Pablo ang ganing, “Ang mga
opisialis nagordin ang pamalpatan amo ra. Lomboa amo ra, ig aloyan amo tang Dios
ong pagpanaw mi.”
37 Piro ganing si Pablo ong mga sondalong pinanobol, “Yami mga siodadanos tang
Roma!‡ Pinatakan ami nira tang palo ang indi ami gaimbistigar. Pagatapos, ginatek
ami pa nira ong prisoan. Mandian galiliag tanirang paloaen ami ong talok? Indi maimo.
Tanira tang paning tarin ig magekel ong yamen ong loa.”
38 Ang inaning ang na ni Pablo bineg tang mga sondalo ong mga opisialis ig pagabasi
nirang si Pablo may si Silas mga siodadanos pala tang Roma, pinangeldan tanira.
39 Animan napaning tang mga opisialis ong da Pablo ni Silas ig namama-dol ta
pasinsia ong nira. Ingkelan nira da Pablo ong loa tang prisoan ig namagigampang ang
mamagalin ang lagi tanira ong siodad tang Filipos.
40 Pagaloa nira ong prisoan, napaning da Pablo ni Silas ong balay da Lydia. Nagigba-
gat tanira ong mga logod don, ig namagtoldok ong nira agod mas mambaked tang mga
nem nira, ig pagatapos dayon da tanirang namagalin.

17

Ang golo don ong Tesalonica

‡ **16:37** Si Pablo ig si Silas aggilalaen ang mga “siodadanos tang Roma” tenged nataw tanira ong mga siodad ang sakep tang gobirno tang Roma. Maliag yaning, may mga kato-lidan nira pario tang mga taw ang matod ang taga Roma. Ang kayadian tang mga Judio ay belag ta siodadanos, ang maliag yaning belag ta “citizens” tang Roma.

1 Mandian ong pagparanawen da Pablo ni Silas, simina-lib tanira ong siodad tang Anfipolis ig ong siodad tang Apolonia asta nangakabot tanira ong siodad tang Tesalonica.
Don ong Tesalonica may simban tang mga Judio.
2 Ig pario tang agboaten ang pirmi ni Pablo, nagsimba ka tanandia don. Ong teled
tang tolong dominggo, Kaldaw ang Igperenay nagigampang tanandia ong mga taw
natetenged ong maliag yaning tang Sagradong Kasolatan, ig nagigrason tanandia ong
nira.
3 Agpaintindi ig aggamiten na tang Kasolatan para pamatodan ong nira ang kaministiran ang mapasar ta kaliwagan tang Cristo, ig pagatapos maboing moman. Ganing si
Pablo ong nira, "Si Jesus ang narin ang agbabalitao ong nindio yay ang Cristo."*
4 Ang domang pamamasi naekelan kaman ang namagto ong ni Jesus, ig minimbeng
tanira ong da Pablo ni Silas. Namagparet ka tang doro-dorong mga rilihiosong Grigo,
asta ang dorong mga babay ang ilalado ong siodad.
5 Piro naibeg tang mga Judio ong da Pablo, ig namaggoy tanira ta mga laling barombado ang pamaglaog-laog lamang atan ong plasa. Ig asing doro ra tanira, ginamo nira
tang mga taw ong siodad. Tinolos nira tang balay ni Jason ig agdilemen nira da Pablo ni
Silas tenged galiliag tanirang patalongaen nira ong mga taw.
6 Ig asing indi inita nira da Pablo ni Silas, si Jason asta ang domang mga pamagto
tang rineges nira ig ingkelan ang pinatalonga ong mga pangolokolo ong siodad, ig
namaginiteg tanirang ganing, "Ang mga taw ang asi namagekel lamang ta gamo maski
ong aypa tanira. Ig mandian namansikabot da tarin ong logar ta!
7 Rinisibi pa tanira ni Jason ong balay na! Parario tanirang tanan ang pamangontra
ong riglaminto tang Adi tang Roma. Ganing tanirang may doma pang adi ang aran na
si Jesus."
8 Ang mga taw ig ang mga pangolokolo ong siodad, asing naba-yan nira asi, mas
namaggolo pa enged tanira.
9 Ig ba-lo pinalpatan nira si Jason asta ang mga karomanan nira, pinapagbayad kang
lagi nira ta piansa.

Da Pablo ong Berea

10 Pagalabi, da Pablo ni Silas, sinobol ang lagi tang mga pamagto ang paning don ong
banoa tang Berea. Pagakabot nira ong lansangan, napaning tanira ong simban tang
mga Judio.
11 Tarin ong Berea mas bo-kad tang mga kinaisipan tang mga Judio mga ikompara ong
mga taga Tesalonica. Ang mga taga Berea, dorong kaliliag nirang mamasi tang bitala
tang Dios, ig kaldaw-kaldaw aggadalan nira tang Kasolatan para telekan mga matod
kaman tang mga agtotoldok da Pablo.
12 Ig doro ong nira tang namagto ong Gino. Maning ka ta si tang dorong mga Grigo,
babay may lali ang ilalado ong banoa.
13 Piro asing mabalitan tang mga Judio don ong Tesalonica ang si Pablo pagtoldok da
tang bitala tang Dios ong Berea, namansipaning tanira don ig initeg-iteg nira tang mga
taw ang mamaggolo.
14 Animan si Pablo, dayon ang laging inated tang mga pamagto don ong baybay. Piro
si Silas ig si Timoteo napabo-wan pa ong Berea.
15 Ang mga taw ang namagated ong ni Pablo namansitabid ong nandia tegka ong
siodad tang Atenas. Oman dayon da tanirang namagbalik ong Berea ang may ordin ni
Pablo ang aningen ka nira da Silas ni Timoteo ang domaton ang lagi ong nandia.

Asing si Pablo ong Atenas

* **17:3** "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

16 Asing si Pablo don ong Atenas ang pagelat ong da Silas ni Timoteo, napanaidan na
tang siodad ang narin. Ig nagoloan tanandia ta mo-ya, tenged maski ong aypa tanandia
pa-dek ay dorong mga dios-diosan.
17 Animan don ong simban tang mga Judio, nagigrason tanandia ong nira ig asta ong
mga rilihiosong belag ta Judio. Maning ka ta si tang bindoat na don ong plasa. Kaldaw-
kaldaw pagigrason tanandia ong mga taw ang gapaning don.
18 Doroang klasi ta mga manigtoldok tang namagigrason ka ong nandia. Ang tata
aggoyan ta mga Epicureo, ig ang tata aggoyan ta mga Estoico. Pamane-ma tang doma,
"Onopa bato tang agganing tang bongalngalan ang na?" Ang doma ganing ka, "Ang
agganing na midio natetenged ong domang mga dios." Tenged kaman ang agpatako
ni Pablo yay ang natetenged ong ni Jesus ig ang natetenged ong pagaboing moman tang
mga patay.†
19 Mandian asi, dayon ang ingkelan nira si Pablo ig pinatalonga ong pagsirimeten
nira don ong logar ang aggoyan ta Areopago. Ig ganing tanira ong nandia, "Ba-lo amen
lamang naba-yan tang agganing mo ig galiliag ami lamang ang matako mga onopang
toldokay sia.
20 Tenged yawa may agganing mong mga pama-yan amen ang parti ong mga gata-
wanan amen. Animan galiliag ami lamang ang matako mga onopa tang maliag yaning
tang mga agtotoldok mong asia."
21 Tenged ang tanan ang taga Atenas asta ang taga domang banoang pamansistar don,
anda ray domang agboaten nira kondi ang mamagarampang-ampang ig mamamasi
natetenged ong ba-long mga bagay.

22 Mandian sia, si Pablo dayon ang kimindeng don ong ka-ngan tang paragsimetan
tang Areopago ig minitala ang ganing, "Yamong mga taga Atenas! Napanaidano ang
maski onopang bagayay doro amo karilihioso.
23 Tenged asing papanaw-panawo ong siodad mi ig panelek-teleko ong mga ribolto
ang agtowan mi, may initao ang tatang altar ang maning ta na tang nasolat don, 'Para
ong Dios ang indi gailala ta.' Animan ang agtowan ming asing indi mailala mi yay ang
ipailalao ong nindio mandian.
24 Ang Dios ang nagboat tang kalibotan ig ang tanan tarin ong kalibotan, yay ang Gino
tang langit may ang tanek. Tanandia indi gistar ong mga timplo ang bindoat ta taw.
25 Indi ita matabang ong nandia, tenged tanandia indi pangaministiran ta maski
onopang bagay ang maimo tang kalima ta. Tanandia mismo tang pagtorol ong yaten
ta kaboi ig linawa, ig tanan-tanan ang mga kaministiran ta.
26 Bindoat tang Dios tang tanga tawan, ang yay ang pinagalinan tang tanan ang mga
irinsia ta taw ang pinaistar tang Dios ong tanan ang mga logar tarin ong kalibotan.
Asing tokaw pang lagi, ang Dios tang nagtirmino tang timpong itinir tang taw ong
kalibotan ig tanandia ka tang nagbetang ong nira ong mga logar ang istaran nira.
27 Ang tanan ang na bindoat tang Dios agod itang mga taw magdilem ong nandia, ig
balampa ong pangarap-karap ta matoman ta enged tanandia. Ong kamatodan, ang Dios
belag ta alawid ong maski sinopa ong yaten.
28 Tenged may naganing,

'Biot na tang kaboi ta, kaliek ta, ig pagkataw ta.'
Maski ang mga manigbirso mi, maning ta na tang inaning nira,

'Ita kaman mga ana tang Dios.'

---

† **17:18** Ang mga bitalang "pagaboing moman" mga ila-ted ta ong bitalang Grigo ay "Anastasis," ang yay ang tatang aran ta babay. Animan, nalito sigoro tang mga taga Atenas ang pamamasi ong ni Pablo, ig kalaom nira ang agtotoldok na ay natetenged ong doroang dios, ang tata si Jesus ig ang tata Anastasis.

29 Animan, tenged ana ita ka kaman tang Dios, belag ta dapat ang maning ita ang pario
tanandia ong mga riboltong bindoat ong bolawan, silber obin bato. Asia, agboaten
lamang ong isip ig kalima ta taw.
30 Asing oras ang mga taw anda pay kalibotan nira natetenged ong Dios, agpabayan na
lamang tanira. Piro mandian agtobolon tang Dios tang tanan ang taw ong ta-paw tang
kalibotan ang magtogat ig magbo-wan tang mga kasalanan nira.
31 Tenged natirmino na ra tang kaldaw ang osgaran na ta mato-lid tang tanan ang taw
ong kalibotan. Paosgaren na tanira ong tatang taw ang pinilik na. Ig pinamatodan na
ong tanan mga sinopa tang pinilik na asing binoi nang oman."
32 Asing pagabasi nirang si Pablo pagbitala natetenged ong moman ang pagaboi tang
mga patay, inintirimis lamang tanandia tang doma ong nira. Piro ang doma ganing,
"Galiliag aming mamasing moman ong nio natetenged ong mga bagay ang na."
33 Oman nagalin si Pablo ong pagsirimetan nira.
34 Piro ang domang mga taw nagiga-pen ong nandia ig namagto ra ong ni Jesus,
pario ong ni Dionisio ang tatang mimbro tang mga taga Areopago, ig ang babay ang
si Damaris, ig may mga doma pa enged.

18

Asing si Pablo don ong Corinto

1 Pagatapos ta si, dayon ang nagalin si Pablo ong Atenas ig napaning don ong siodad
tang Corinto.
2 Nailala na don tang tatang lali ang si Aquila, tatang Judiong taga Corinto. Tanandia
asta ang katawa nang si Priscila indi pa lamang gaboay ang kiminabot ang nagalin ong
Italia, tenged si Claudio ang Adi tang Roma, ang yay ang kapital tang Italia, nagordin
ang mamagalin da ong Roma tang tanan ang mga Judio.* Animan mandian, binisita ni
Pablo tang magkatawang na ong balay nira.
3 Ig tenged si Pablo ig ang magkatawang na pariong mamanigboat ta torda, minim-
beng tanandia ong nira ig mina-pen ong obra nira.
4 Ig kada Kaldaw ang Igperenay, agpaning tanandia don ong simban tang mga Judio
ig pagigrason ong mga Judio don ig ong mga Grigo. Tenged ang kaliliagan na maekelan
na tanira ang mamagto ong ni Jesus.
5 Pagakabot da Silas ni Timoteo ang nagalin ong Macedonia, anda ray domang
agboaten ni Pablo kondi ang magtoldok. Pagpamatod tanandia ong mga Judio ang
ganing si Jesus yay ang Cristo.†
6 Piro kinontra tanandia tang mga Judio ig binitalan nira tanandia ta anday sayod.
Animan sinapokan ni Pablo tang kolapok ong lambong na, ang ganing, "Yamo tang bāla
mga silotan amo tang Dios! Anda ray sarabateno ong nindio. Impisa mandian, paningo
ra ong mga belag ta Judio."
7 Pagatapos nagalin tanandia ig napaning ong balay ni Ticio Justo, ang tatang belag ta
Judio ang pagto ong Dios. Ang balay na ong binit lamang tang simban tang mga Judio.
8 Mandian, si Crispo, ang pangolokolo ong simban ang asi, nagto ig nagtalig ong
ni Ginong Jesus, aroman tang pamalay-balay na. Ig dorong mga taga Corinto tang
namamasi ong ni Pablo ig namagto ig namagtalig ka ong ni Jesus, ig namagpaboniag
tanira.
9 Tatang labi may pinaita tang Gino ong ni Pablo. Ganing tang Gino ong nandia,
"Pablo, india meled! Magpadayona lamang ang mitala ig india tomareng,
10 tenged katabido nio. India ondion pa tang mga taw tenged dorong tawano ong
siodad ang na."

---

* **18:2** Roma tang kapital tang Italia, asta ang bilog ang inadian tang Adi tang Roma. † **18:5** "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

11 Animan nagtinir si Pablo ta nagpatakon may tenga ong Corinto. Ig sigi tang toldok
na tang bitala tang Dios ong mga taw.
12 Piro asing si Galion nagimong gobirnador tang Acaya, ang mga Judio namagoroy-
onan ig dinep nira si Pablo, ingkelan ig pinatalonga ong ni Galion para osgaran.
13 Ganing tanira, “Ang taw ang na agregesen na tang mga taw ang magto ong Dios ong
mga dalan ang kontra ong li ta.”
14 Asing mitala rin si Pablo para somabat, ganing si Galion ong mga Judio, “Mga ang
kasong na ay natetenged ong boat nang anday sayod obin mabelat ang kasalanan, dapat
lamang ang pama-yan amo yen.
15 Piro komo ang riklamo mi ay natetenged lamang ong mga bitala, ong mga aran, ig
ong Katobolan ming mga Judio, yamo tang bāla atan. Indio maliliag ang magosgar ong
mga bagay ang asia.”
16 Ig dayon ang pinalin ni Galion tang mga Judio ong korti.
17 Mandian ang pina-ngawan tang mga Judio ig sinalalabangan ang dinep ay si
Sostenes, ang pangolokolo ong simban nira. Sinigbak nira tanandia ong talongan tang
korti, piro indi enged nagsapet si Galion.

Ang pagbalik ni Pablo ong Antioquia

18 Naboay-boay pa si Pablo don ong Corinto. Pagatapos, naglisinsia tanandia ong mga
logod ig nagbiahi paning ong Siria, aroman na si Priscila ig si Aquila. Piro ba-lo ta si,
nagpabolog kang lagi si Pablo ong Cencrea para ipaita ang may pinangakoan na ong
Dios.
19 Mandian, kiminabot tanira ong siodad tang Efeso. Ig don bino-wanan na tang
magkatawang Priscila ig Aquila. Napaning tanandia ong simban tang mga Judio ig
nagigrason ong nira.
20 Inampangan nira si Pablo ang magtinir kang lagi tanandia ong nira, piro indi
maliag si Pablo.
21 Animan ganing, “Magbaliko sing moman tarin ong nindio, mga ipagna tang Dios.”
Oman dayon da tanandiang siminay ig nagalin ong Efeso.
22 Pagakabot na don ong Cesarea, napaning tanandia ong Jerusalem ig nagigbagat
kang lagi ong mga pamagto ong Gino don, ba-lo tanandia diminayon ong Antioquia.
23 Pagatinir na ta maboay-boay ong Antioquia, nagbiahi si tanandia ig pinaningan
na tang tanan ang mga sinagpan tang Gino ong mga logar tang Galacia ig Frigia ig
pinapoirsa na tanira ong pagto nira.

Ang taw ang si Apolos

24 Mandian asia, may tatang Judiong taga Alejandria ang napaning ong Efeso, ang
aran na si Apolos. Maosay tanandiang mitala ig dorong gata-wanan na ong Kasolatan.
25 Natoldokan tanandia natetenged ong pagorosoyon ong Gino. Dorong kaliliag nang
magtoldok ig osto tang mga agtotoldok na ig agbibitala na natetenged ong ni Jesus. Piro
ang pagboroniagen ang gata-wanan na, tegka lamang ong ni Juan.
26 Nagimpisa ra tanandiang minitala ang maiteg tang nem na ong simban tang mga
Judio. Ig asing naba-yan tanandia ni Priscila may ni Aquila, ingkelan nira tanandia ig
pinaintindi nira ta osto ong nandia tang natetenged ong pagorosoyon ong Dios.
27 Ig asing ganing si Apolos ang galiliag tanandiang paning ong Acaya, sinabangan
tanandia tang mga logod ang namagsolat ong mga sinagpan tang Gino don ong Acaya
ang risibien nira si Apolos. Asing nakabot tanandia don, sinabangan na ta mo-ya tang
mga taw ang pamagto ra tenged ong kaloy tang Dios.
28 Tenged dorog kaosay tanandiang magigrason ong mga Judio ong talongan tang mga
taw, ig aggamiten na tang Kasolatan agod magpamatod ang si Jesus yay ang Cristo.‡

‡ **18:28** “Cristo.” Telekan ong Bokabolario.

19

Asing si Pablo don ong Efeso

1 Mandian, asing don pa si Apolos ong Corinto, si Pablo nana-loy ta-loyan ong kabobokidan tang domang mga probinsia, asta nakabot tanandia ong Efeso. Ig don may nangabagat nang mga sinagpan tang Gino.
2 Sine-ma tanira ni Pablo mga narisibi ra nira tang Ispirito Santo asing nagto ig nagtalig tanira ong ni Jesus. Piro ganing tanirang siminabat, "Anda! Indi ngani naba-yan amen ang asi pala may agganingen ang Ispirito Santo."
3 "Angay?" ganing si Pablo ong nira. "Onopang klasi ta pagboroniagen tang binoniag ong nindio?" Ganing tanirang siminabat, "Pario tang pagboroniagen ni Juan ang Manigboniag."
4 Mandian ganing si Pablo, "Ang pagboroniagen ni Juan ay para ong mga namagtogat tang mga talak nira. Ig inaning na tang mga taw ang mamagto tanira ong komabot ang domaton ong nandia, ang anday doma kondi si Jesus."
5 Asing naba-yan nira si, dayon tanirang namagpaboniag agod ipaita ang tanira namagpasakep ong ni Ginong Jesus.
6 Binondo ni Pablo tang kalima na ong nira ig ang Ispirito Santo kiminabot ong nira. Namansibitala ra tanira ong domang mga bitala, ig nagpakabot tang bitala tang Dios.
7 Ang mga laling na mga tampolok may doroa tanira.

8 Ong teled ta tolong bolan, pirming agpaning si Pablo ong simban tang mga Judio ig maiteg tang nem nang bibitala ong mga taw. Nagigrason tanandia ong nira ig dorong patikaseg nang papagpareten tang mga taw natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi.
9 Piro ang doma ong nira dorog katetegat tang mga kolo nira, ig indi enged mamag-paret. Doro pang anday sasayod tang binitala nira don ong talongan tang tanan ang mga taw natetenged ong pagorosoyon ong Gino. Animan, bino-wanan da lamang tanira ni Pablo. Ingkelan na tang mga sinagpan tang Gino, ig kaldaw-kaldaw nagtoldok ong mga taw don ong iskoilan ni Tirano.
10 Bindoat na narin ong teled ta doroang takon, animan ang tanan ang pamansistar ong probinsia tang Asia, Judio man obin belag ta Judio, nangabasi tang bitala tang Gino.

Ang mga ana ni Esceva

11 Dorong mga milagrong matod ang makabebereng tang pinaboat tang Dios ong ni Pablo.
12 Maski ang mga ta-leng obin lambong ang agsasapin ong sinangoni ni Pablo, agge-lan ta mga taw para itapal ong mga pamagmasit. Asia pamago-ya tanira ig limindoa ong nira tang mga malalain ang mga ispirito.

13 Mandian, may mga Judio don ang pamagalig-alig ang pamagpalayas ong mga malalain ang mga ispirito ang te-led ong sinangoni tang mga taw. Sinobokan nirang gamiten tang aran ni Ginong Jesus ong pagpalayas nira. Ganing tanira ong malalain ang ispirito, "Ong aran ni Jesus ang agtotoldok ni Pablo, agtobolon amo yamen ang lomboa."
14 Pamagboat ka ta maning ta na tang pitong anang lali ni Esceva, ang tatang pangolokolo ong mga padi.
15 Piro siminabat tang malain ang ispirito ong nira, "Gailalao si Jesus, asta si Pablo gailalao ka. Piro yamo, sino amo pa?"
16 Ig ang taw ang asing sinled tang malain ang ispirito, dayon ang lino-toan na tang mga ana ni Esceva. Ong kapopoirsaen na dineg na tanirang tanan. Animan namaglayas tanira ong balay ang asi ang anday mga ameng-ameng nira ig poros nangaigadan.

17 Ang nainabong narin nabalitan tang tanan ang mga Judio ig mga belag ta Judiong
pamansistar ong Efeso. Animan namansieled tanirang tanan, ig mas dinayaw pa tang
aran ni Ginong Jesus.
18 Dorong mga taw ang namagto ong Gino tang namansipaning ong ni Pablo ig inamin
nira ong tanan tang mga bindoat nira asing tokaw ang anday sayod.
19 Ingkelan tang mga madyikiro tang mga libro nira, sinimet ang tanan ig sinolpokan
ong talongan tang mga taw. Kinointa nira tang kantidad tang mga librong asi ig ang
balor na singkointa mil pidasong koarta.
20 Ong maning ta si, mas nabantog pa tang bitala tang Gino ig inita tang gaem na ong
tanan ang logar.

Ang golo ang nainabo ong Efeso

21 Pagatapos tang nainabong narin, indi naboay nagdisision si Pablo ang mana-loy
ong mga probinsia tang Macedonia ig Acaya ba-lo paning ong Jerusalem. Ganing
tanandia, "Mga magalino ong Jerusalem, kaministiran ang paningo ka ong Roma."
22 Dayon ang pina-kaw na ong Macedonia tang katabang nang doroa, da Timoteo ni
Erasto. Ig nagtinir pa tanandia ta indi naboay ong Asia.

23 Ang mga timpong asi namagkagolo ta mo-ya tang mga taw ong Efeso tenged indi
tanira nangaliag ang may magosoy ong Gino.
24 Tenged may tatang platiro don ong Efeso ang aran na si Demetrio. Manigboat
tanandia ta timplo-timplong silber ang pario ong timplo tang dios-diosan nirang babay
ang si Artemis.* Ang nigosio nang asi aggitan ta dorong koarta para ong mga panday.
25 Mandian, pinanggoyan ni Demetrio tang mga panday na asta ang domang mga taw
ang pario ka tang pandilem nira. Ganing tanandia, "Mga tangay, gata-wanan mi ka ang
pagmanggad ita ong pandilem tang narin.
26 Aggitaen ig gaba-yan mi ka tang agboaten tang Pablong asi. Ganing tanandiang ang
mga dios ang narin ang agboaten ta mga taw, belag ono ta Dios ang matod. Ig dorong
mga taw tang napaparet na ig naekelan na, belag lamang ta tarin ong Efeso kondi asta
ong bilog ang probinsia tang Asia.
27 Animan may risgong pakalainen tang mga taw tang pandilem ta ang narin. Ig
belag lamang ta sia, ang timplo tang yaten ang makagagaem ang diosa ang si Artemis
ay malipatan ta data na. Itaben ang diosa ta ang agtowan tang tanan ang taw ong Asia
asta ong aypa ong kalibotan, itaben indi ra tanandia towan!"

28 Asing maba-yan nira tang inaning ang asi ni Demetrio, dorong kasisilagen nira. Ig
dayon tanirang namansiteg ang ganing, "Makagagaem si Artemis ang diosa tang mga
taga Efeso!"
29 Animan sia namagkagolo tang mga taw ong bilog ang siodad. Namanikad tanirang
tanan ong plasa ang aggoyod-goyodan nira si Gaius ig si Aristarco ang mga taga
Macedoniang aroman ni Pablo ong biahi.
30 Ang kaliagan ni Pablo tomalonga tanandia ong mga taw, piro inawidan tanandia
tang mga sinagpan tang Gino.
31 Asta ang domang mga tangay nang opisialis ong probinsia tang Asia, nagpatobol ka
ong nandia ang ganing indi ra enged tanandia magpaita tang sadili na ong mga taw don
ong plasa.
32 Mandian ang mga taw don ong plasa gangataranta ra. Ang doma ong nira
pamansiteg ong tanga bagayan. Ang doma, doma kang bagay tang aggiteg nira. Ig ang
kayadian ong nira anday kalibotan nira mga angay tanira pamagsimet don.

---

* **19:24** Ang aran ang "Artemis" ay bitalang Grigo, ig mga ong bitalang Romano ay "Diana."

33 May tatang taw don ang sinolmon tang mga Judio, si Alejandro tang aran na, ig
sinobol nirang mitala. Dayon ang pinalawig na tang kalima na para paipesen na rin
tang mga taw tenged galiliag tanandiang mitala.
34 Piro asing nata-wanan tang mga taw ang tanandia pala tatang Judio, namaginiteg
si tanirang oman. Ig sigi-sigi tang iteg nirang delelengan ong teled ta doroang oras, ang
ganing, “Makagagaem si Artemis ang diosa tang mga taga Efeso!”
35 Ong kaorian da, ang mga taw napaipes da ka tang sikritario tang monisipio. Ganing
tanandia ong nira, “Yamong mga taga Efeso! Gata-wanan tang tanan ang itang mga
taga Efeso yay ang manigasikaso tang timplo tang makagagaem ang si Artemis asta ang
sagradong batong nabo-log nagalin ong langit.
36 Maski sinopa, indi mapaganing ang asia belag ta matod. Animan magipes amo
lamang ig indi amo pagolpi-golpi.
37 Ingkelan mi tarin tang mga taw ang narin, piro indi tanira namanakaw ong timplo
ig indi ka namansibitala ta anday sayod kontra ong diosa ta.
38 Mandian, mga si Demetrio asta ang mga karomanan nang mga panday, may
galiagan nirang idimanda, abri tang korti ig may mga manigosgar ka. Tanira tang
balang magdimanda don.
39 Piro mga yamo may riklamo mi pang doma, mayos ka si ong tatang sision sigon ong
li.
40 Itaben ita pa tang idimanda tenged ong golong narin ang gainabo mandian. Anda
enged ay rason ang ma-dol ta para ong golong na.”
41 Pagatapos ang minitala tang sikritario, dayon dang pinaolik na tang mga taw.

20

Si Pablo ong Macedonia ig Grecia

1 Asing napenay da tang golo, pinagoy ni Pablo tang mga sinagpan tang Gino, ig
pinabaked na tang nem nira. Pagatapos, dayon da tanandiang naglisinsia ig napaning
ong Macedonia.
2 Linibot-libot na tang tanan ang logar don ig dorong pagigampang na ong mga
sinagpan don agod mambaked ka tang nem nira. Tapos dayon da tanandiang napaning
ong Grecia*,
3 ig tolong bolan tanandia don. Asing magbiahi ra tanandiang paning ong Siria,
nata-wanan nang may anday sayod ang aggisipen tang mga Judio ang boaten nira ong
nandia. Animan nagdisision tanandiang mo-ya pa magpanaw da lamang tanandia ong
Macedonia ong pagbalik na.
4 Siminabid ong nandia si Sopater ang ana ni Pirro ang taga Berea, si Aristarco doroa
ni Segundo ang taga Tesalonica, si Gaius ang taga Derbe, si Tiquico ig si Trofimo ang mga
taga Asia, asta si Timoteo.
5 Namansi-kaw tanira ig namagelat ong yamen ong Troas.
6 Pinalampas amen kang lagi tang Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na,† ba-lo
ami nagbiahi nagalin ong Filipos. Limang kaldaw tang biahi amen ba-lo ami kiminabot
ong nira don ong Troas. Ig nagtinir ami don ta pitong kaldaw.

Ang kaori-orian ang paning ni Pablo ong Troas

7 Ang primirong kaldaw tang dominggo, namagsimet-simet ami ig namagsaro bilang
mamaglogod ong Gino.‡ Ig tenged si Pablo magalin pagaramal, minitala tanandia ong
mga taw ig dinayon-dayon na ra lamang asta natenganan.
8 Dorong tolok don ong dibabaw, ong koarto ang paragsimetan amen.

---

* **20:2** Ang Grecia, ya ka ang Acaya. † **20:6** “Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na.” Telekan ong Bokabolario.
‡ **20:7** Ong pagsaro nira, pamagpisi-pisi tanira ta tinapay bilang pagdemdem ong bindoat ni Cristo. Telekan ong 1 Corinto 11:24 ig Lucas 22:19.

9 Mandian may tatang soltiros ang aran na si Eutico, ang kakarong ong talamban. Ig
tenged nangaboat da tang bitala ni Pablo, si Eutico pinoyat da asta nadot da lamang
tanandia. Ig asing manek da tang poyat na, dayon tanandiang nabo-log ong talamban
magalin ong ya-long paranda-talan tang balay asta ong tanek. Animan patay da
tanandia asing pisiken nira.
10 Piro siminaboan si Pablo ig kimine-keb ang kineget na si Eutico, ig ganing ong mga
taw, "Indi amo mangelba, boi tanandia!"
11 Dayon ang nagbalik si Pablo ong dibabaw ig nagigsaro ong nira. Pagatapos,
pagapamangan nira, nagigampang pa enged tanandia ong nira asta ra lamang naramal.
Oman dayon da tanandiang nagalin.
12 Mandian ang soltiros ang nabo-log, ingkelan nirang minolik ang boi ig dorong
kalilipayen nira.

Ang biahi magalin ong Troas paning ong Mileto

13 Siminay ami ong barko, ig nagalin ami paning ong Ason. Ang plano amen, don
da lamang bagaten amen si Pablo. Tenged ganing si Pablo tanandia ono ong takat da
lamang magpanaw.
14 Pagakabot amen ong Ason, binagat ami ni Pablo. Dayon da tanandiang pinaka-yat
amen ong barko ig nagbiahi ami ra paning ong Mitilene.
15 Pagalin amen ong Mitilene, nakabot ami ong parti tang Quio ang diminaton ang
kaldaw. Ang diminaton pa enged ang kaldaw siminampet ami ong Samos, ig ong ya-
long kaldaw kiminabot ami ong Mileto.
16 Sina-liban amen da lamang tang Efeso tenged indi maliliag si Pablo ang matraso
tanandia ong Asia. Pagapora tanandiang makabot ong Jerusalem ba-lo tang kaldaw
tang pistang aggoyan ta Pentecostes.§

Ang paglisinsia ni Pablo ong mga mepet don ong Efeso

17 Animan don ong Mileto nanobol si Pablo ong Efeso mga maimo magigbagat ong
nandia tang mga mepet ang pangolokolo ong mga pamagto ong ni Cristo don.
18 Pagakabot nira don ganing si Pablo ong nira, "Yamo mismo, gangatako tang yen
ang parangaboien tarin ong nindio, impisa asing kaldaw ang kiminaboto tarin ong
probinsia tang Asia asta ra lamang mandian.
19 Bogosong nagpalepe ig nagsirbi ong Gino. Siminorok pa tang mga lok ko ong mga
matao ong dorong mga kaliwagan ang napasarano tenged ong mga anday sasayod ang
plano tang mga Judio.
20 Gata-wanan mi ka, maski onopay mapagtorol ong nindio ta kao-yan, sinayodo
tang tanan ong nindio ig indio minengted, maski ong pagtoroldokono ong nindio ong
kayadian, obin ong mga pamalay-balay mi.
21 Ig maski ang mga Judio obin mga belag ta Judio tanirang tanan linaygayano ang
mamagtogat ong mga kasalanan nira ig magbalik ong Dios, ig magtalig ong ni Jesu-
Cristo ang yaten ang Gino.
22 Ig mandian, tenged agtobolono tang Ispirito Santo, paningo ra ong Jerusalem ang
indi gata-wanano mga onopa tang mainabo ong yen don.
23 Gata-wanano lamang kada paningo ong tatang siodad, agpademdem ong yen tang
Ispirito Santo nga ang agtalongaeno ay prisoan ig mga kaliwagan.
24 Piro anday babali tang yen ang kaboi, basta mataposo lamang tang agpaboat
ong yen ni Ginong Jesus, ig yay na, ang mamalita ong mga taw tang Mo-yang Balita
natetenged ong kaloy tang Dios.

---

§ **20:16** "Pentecostes." Telekan ong Bokabolario.

25 “Yamong tanan napaningano ra ig natoldokano ra ka natetenged ong paggaraemen
tang Dios bilang adi. Ig mandian, gata-wanano ang maski sinopa ong nindio indi ra
maitang moman ong yen.
26 Animan galiliago ang isayod ong nindio mandian ang lagi, mga indi malibri tang
maski sinopa ong nindio, anda ray sarabateno ong nira.
27 Ang tanan ang kaliliagan tang Dios sinaysayo ra ong nindio, ig anda enged ay
sinaloko.
28 Bantayan mi tang mga sadili mi asta ang tanan ang pinasagod ong nindio tang
Ispirito Santo. Bantayan mi tanira ta mo-ya, pario tang manigbadbad ang pagbantay
tang mga karniro na. Tenged ang tanan ang pamagto ong Dios ay ginawad na ong dogo
tang sadiling Ana na.
29 Gata-wananong mga magalino ra, may mga taw ang mamagtoldok ta lain ong
nindio. Tanira pario ong mga maraiteg ang mga ayep ang pamangkeb ang anday
patawad ong mga karniro.
30 Ig maski ngani tarin ong nindio may mga taw ang lomboang manigtoldok ta bo-li,
para maekelan nirang magosoy ong nira tang domang mga sinagpan tang Gino.
31 Animan pandam amo. Ig demdemen mi ra lamang nga ong teled ta tolong takon,
kaldaw may labi, nagtoldoko ong nindio ang totorok pa tang lok ko.
32 “Ig mandian,” ganing pa si Pablo, “yintriga amo ra yen ong Dios, ig ong pagadal mi
tang bitala nang pagpatako tang natetenged ong kaloy na. Asia mambaked tang mga
nem mi, ig oldan amo tang kao-yan ang tinagana tang Dios para ong tanan ang bindoat
nang mga sagradong sinakepan na.
33 Yo indio enged pagintris ta koarta obin bolawan obin lambong tang maski sinopa.
34 Yamo mismo gangatako ang nagprosigiro ong sadiling inango para ong mga
kaministirano asta ong kaministiran tang mga karomanano.
35 Ong tanan ang bindoato pinaitao ong nindio ang dapat magpatikaseg ita ta maning
ta na agod matabangan ta tang mga malolobay. Ig kaministiran demdemen ta tang
inaning ni Ginong Jesus ang, ‘mas masoirti ang magtorol kaysa ong magrisibi.’ ”
36 Asing matapos dang mitala si Pablo, liminod tanirang tanan ig namangadi.
37 Namagini-yak tanirang tanan ig kineget nira si Pablo ig initongan.
38 Pinongawan tanira ta osto labi pa ong mga bitala ni Pablo ang ganing tanandia indi
ra itaen nira ang moman. Pagatapos dayon ang inated nira si Pablo ong barko.

21

Ang pagpaning ni Pablo ong Jerusalem

1 Pagatapos amen ang namaglisinsia ong nira, nagbiahi ami parombo ong isla tang
Cos. Ig ang pagaramal, kiminabot ami ong isla tang Rodas. Pagalin amen ong Rodas,
nagpadayon ami ong isla tang Patara.
2 Don ong Patara may tarayan ang magalin da ang paning ong Fenicia. Animan dayon
aming siminay ig nagalin.
3 Pag kabot amen ong logar ang gatorong-torongan amen da tang banoa tang Cyprus,
simina-lib ami ong parting to tang islang narin ig nagdiritso ami ong probinsia tang
Siria. Siminampet ami ong siodad tang Tiro, tenged ang tarayan don magdiskarga tang
mga karga na.
4 Dinilem amen don tang mga sinagpan tang Gino, ig nagtinir ami ong nira ta pitong
kaldaw. Sinoldokan tanira tang Ispirito Santo ang aningen si Pablo ang indi ra domayon
ong Jerusalem.
5 Piro pagakabot tang oras ang lomarga ami ra, nagalin ami ig nagpadayon tang biahi
amen. Inated ami nirang tanan, asta ong loa tang siodad aroman ka nira tang mga
katawa nira ig mga ana nira. Don ong baybay namansilod aming tanan ig namangadi.

6 Pagatapos naglisinsia ami ong nira ig siminay ami ong tarayan ig namansiolik da
tanira.
7 Pagalin amen ong Tiro, nagpadayon tang pagbiriahien amen asta makabot ami ong
Tolemaida. Don ami nagigbagat ong mga logod ig nagtinir ami ta tatang kaldaw ong
nira.
8 Pagaramal nagbiahi aming oman ig nakabot ami ong Cesarea. Napaning ami ong
balay ni Felipeng manigtoldok tang Mo-yang Balita ig don ami nagdayon ong balay nira.
Tanandia tata ong pitong mga laling pinilik asing tokaw ong Jerusalem.
9 Epat tang mga ana nang soltiras, ang poros manigpakabot tang bitala tang Dios.
10 Asing may pira ami rang kaldaw don, may kiminabot ang tata kang manigpakabot
ang taga Judea ang aran na si Agabo.
11 Si Agabo napaning don ong yamen ig kinomit na tang a-ket ang agtokon ni Pablo ig
linapot na tang sadiling mga kalima na ig mga kakay na, ang ganing, “Nani tang inaning
tang Ispirito Santo. Ang may nandia tang a-ket ang na, lapoton tanandia ta maning ta
na tang mga Judio ong Jerusalem, ig pagatapos yintriga nira tanandia ong mga belag ta
Judio.”
12 Asing naba-yan amen tang inaning ang asi ni Agabo, dorong pakiloy amen ong ni
Pablo, yami tang mga taga don, ang indi ra tanandia paning ong Jerusalem.
13 Piro ganing si Pablo ang siminabat, “Angay pamagini-yak amo ig agpapongawen
mi tang yen ang nem? Belago lamang ta simpan ang lapoton kondi maski patayeno pa
don ong Jerusalem para ong ni Ginong Jesus.”
14 Ig asing indi enged mawidan amen, napananeng ami ra lamang ang ganing,
“Balampa mainabo tang galiliagan tang Gino.”
15 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, dayon aming nangimes tang erekelan amen ig
napaning ami ong Jerusalem.
16 May doma kang siminabid ong yamen ang mga sinagpan tang Gino ang taga
Cesarea. Inated ami nira ong balay ni Mnason ang dayonan amen. Si Mnason ang narin
taga Cyprus ig naboay dang sinagpan tang Gino.

Nagigbagat si Pablo ong ni Santiago

17 Pagakabot amen ong Jerusalem dorong kalipay tang mga logod, ig rinisibi ami nira
ta masinlo.
18 Ang diminaton ang kaldaw napaning ami ni Pablo ong da Santiago ig don ka tang
tanan ang mga pangolokolo tang mga tarabidan tang mga pamagto.
19 Kinomosta tanira ni Pablo, oman inistoria na ong nira ta daton-daton tang bindoat
tang Dios para ong mga belag ta Judio ong pagtoroldokon na.
20 Pagabasi nira ong inaning ni Pablo, nagdayaw tanirang tanan ong Dios. Pagatapos
ganing tanira ong nandia, “Gata-wanan mo, logod, rinibo ra tang mga Judiong pamagto
ra ong ni Jesus, ig tanirang tanan maelet ang magtoman ong Katobolan ni Moises.
21 Nabalitan nira ang yawa ono pagtoldok ong mga Judiong pansistar ong logar tang
mga belag ta Judio ang bo-wanan da nira tang Katobolan ni Moises. Inaning mo pa ono
tanirang indi ra torian nira tang mga ana nirang mga lali ig indi ra magosoy ong domang
mga kinaogalian tang mga Judio.
22 Mandian, onopa bato tang mo-yang boaten ta? Tenged sigoradong maba-yan
nirang kiminabota ra.
23 Mo-ya pa boaten mo tang yaning amen ong nio. Tarin may epat ang laling may
pinangakoan nira ong Dios.
24 Tomabida ong nira ig boaten mi tang sirimoniang para magpalimpio amo sigon
ong Katobolan. Bayadan mo ka mga pirapa tang magastos nira agod pagatapos ta si
mapagpalinat tanira tang mga kolo nira. Asia, mata-wanan tang mga Judiong asi ang

yawa pagtomana ka ong Katobolan ig belag ta matod tang naba-yan nira natetenged ong nio.
25 Mandian mga natetenged ong mga belag ta Judiong namagto ra ong ni Jesus, nagpaekel ami ra ta solat ong nira ig pinatako amen da ong nira tang disision amen ang indi ra tanira mamangan ta mga pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan, obin mamangan ta dogo obin karni ta ayep ang indi natorok tang dogo nira, ig indi tanira mangombabay ig mangonlali."
26 Animan pagaramal, ingkelan ka kaman ni Pablo tang mga laling asi ig bindoat nira tang na-tang ong Katobolan agod magimong limpio ra tanira ong pama-dek tang Dios. Pagatapos dayon ang napaning si Pablo ong Timplo para ipatako mga tanopa matapos tang pagpalimpio nira, tenged mga tapos da sia, magbolontad tanira ta mga ayep para ong kada tata ong nira.

Dinep si Pablo ong Timplo

27 Asing alenget dang matapos tang pitong kaldaw para makomplito tang pag-palimpio nira, napaning si Pablo ong Timplo ig don inita tanandia tang domang mga Judiong namagalin ong probinsia tang Asia. Dayon ang initeg-iteg nira tang tanan ang mga taw don ong Timplo ig dinep nira si Pablo.
28 Ganing tanirang pamaginiteg, "Mga Israelita!* Tabang amo! Ang taw ang na maski ong aypa paning pagtoldok ong mga taw ang kontraen itang mga Judio, may ang Katobolan ni Moises, asta ang Timplong mismong narin. Ingkelan na pa tarin ong teled tang Timplo tang mga belag ta Judio ig don binolingan na tang sagradong logar ang na!"
29 (Inaning nira si tenged inita nira si Trofimong taga Efeso, ang aroman ni Pablo ong siodad, ig ang kalaom nira ingkelan tanandia ni Pablo ong Timplo.)
30 Mandian, namagkagolo ra tang mga taw ong siodad. Namanikad tanirang siminled ong Timplo, ig ginoyodan nira si Pablo ong loa. Pagatapos dayon ang laging siniradoan tang Timplo.
31 Asing patayen da rin tang mga taw si Pablo, nabalitan tang komander tang batalion tang mga sondalong taga Roma ang pamagkagolo ra ono tang mga taw ong siodad.
32 Nagekel ang lagi tang komander ta mga sondalo ig mga kapitan ig dayon ang napaning ong mga taw. Asing inita tang mga taw ang asia ra tang komander ig ang mga sondalo, pinenayan nira si Pablo tang palo.
33 Dayon ang pinaningan tang komander si Pablo ig pinadep. Nagordin tanandiang lapoton si Pablo ta doroang kadina. Ganing tanandiang nane-ma, "Sinopa tang taw ang na ig onopa tang bindoat na?"
34 Ang doma ong mga taw pamaginiteg ta tanga bagayan, ang doma ong nira, parti ka tang aggiteg nira. Kagolo-goloan ang indi ra mata-wanan tang komander mga onora tang nainabo, animan nagordin tanandiang ekelan si Pablo ong kota.
35 Asing don da tanira ong aldan, agtakanen da lamang si Pablo tang mga sondalo tenged ang mga taw gengerepan dang pisan.
36 Agdatonon nira si Pablo ig sigi tang iteg nirang ganing, "Patayen da lamang tanandia!"

Nagdipinsa si Pablo tang sadili na

37 Asing si Pablo aggekelan da tang mga sondalo ang te-led ong kota, ganing tanandia ong komander, "Poiding magigampang ong nio?" Ganing tang komander ang siminabat, "Gatakoa ka palang mitala ta Grigo?

---

* **21:28** Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. Asing timpong asi, ang banoang Israel aggaeman tang Adi tang Roma.

38 Ang kalaomo, yawa tang laling taga Ehiptong tanopa siang nagribildi ong gobirno.
Nagekel tanandia ta epat ang ribong mga taw ang maraiteg ig poros armado, ig namokid
tanira."
39 Siminabat si Pablo, "Belag. Yo tatang Judio, ig siodadanos tang ilaladong siodad tang
Tarso, don ong Cilicia. Mga maimo lamang, mitalao kay ong mga taw."
40 Pinagnan si Pablo tang komander ang mitala, animan kimindeng tanandia ong
aldan ig sininiasan na tang mga taw ang mamagipes. Asing anda ray paginingal, dayon
ang minitala tanandia ong nira ong bitala tang mga Judio.†

22

1 "Mga logod ig mga ginikanan," ganing si Pablo ong mga taw. "Pama-yan mi kay tang
yaningo ong pagdipinsao ong sadilio ong nindio."
2 Pagabasi tang mga taw ang tanandia bibitala ong sadiling nirang bitala, mas
namagipes pa enged tanira. Nagpadayon ang minitala si Pablo
3 ang ganing:
"Yo tatang Judiong pinangana ong siodad tang Tarso sakep tang Cilicia, piro tarino
nambael ong Jerusalem. Si Gamaliel tang yen ang maistro, ig maelet tang toldok na ong
yen natetenged ong Katobolan tang yaten ang mga kamepet-mepetan. Maderepo ang
magsirbi ong Dios pario ong nindiong tanan mandian.
4 Ang mga taw ang pamagosoy ong ni Jesus pinaliwagano ig pinamatayo tanira, ig
maski lali obin babay pinanlapoto ig pinampriso.
5 Asia, ang kalawigan ang padi asta ang tanan ang mga mepet tang banoa mapam-
agtistigo ang matod tang agganingong na. Tanira pa tang nagtorol ong yen ta kasolatan
agod ipaitao ong yaten ang masig ka Judio ong siodad tang Damasco, ba-lō napaning
don ang pandepeno tang mga taw ang asing pamagosoy ong ni Jesus, ig maekelan tarin
ong Jerusalem para masilotan tanira."

Binalita ni Pablo tang pagailala na ong Gino

6 Ganing pa si Pablo, "Asing pagbiahi ami ig gingabot ami ra ong Damasco, mga ko-
to tang kaldaw, golping may makikilaw ang sinag ang nagalin ong langit ang nangayag
ong paliboto.
7 Natombao ong tanek ig may naba-yanong bosis ang ganing ong yen, 'Saulo, Saulo,
angay agpaliwagano nio?'
8 Siminabato, 'Sinoapa, Gino?' Ig ganing tanandia ong yen, 'Yo si Jesus ang taga
Nazaret. Yo tang agpaliwagan mo.'
9 Inita ka pala tang mga karomanano tang sinag, piro indi naba-yan nira tang bosis
ang nagigampang ong yen.
10 Ganingo, 'Onopa tang boateno, Gino?' Ig ganing tang Gino ong yen, 'Kendenga atan
ig padayona ang tenled ong Damasco. Yaning don ong nio tang tanan ang dapat ang
boaten mo.'
11 Ig tenged ong dorog kakilaw ang sinag ang asi, naborayo. Bindiotano ra tang mga
karomanano ong kalimao, ig inantabayano ra lamang nira asta ong Damasco.
12 "Don ong Damasco may taw ang aran na si Ananias. Maelet tanandiang magtoman
tang Katobolan ig aggalangen tanandia tang tanan ang mga Judio ang pamansistar don.
13 Napaning tanandia ong yen ig pagakereng na ong binito ganing tanandia, 'Saulo,
logodo, maitā ra mandian.' Ig ang oras ang laging asi naitao ang oman, ig initao si
Ananias.

† **21:40** Aramaico tang bitalang aggamiten tang mga Judio pangaldaw-kaldaw, animan Aramaico tang ginamit ni Pablo para magigampang ong mga masig ka Judio na.

14 Ganing tanandia ong yen, ‘Yawa, pinilika tang Dios tang mga kamepet-mepetan ta
agod mata-wanan mo mga onopa tang kaliliagan na, ig agod itaen mo si Jesus ang Mato-
lid ig maba-yan mo tang bosis na.
15 Tenged ibalita mo ong tanan ang taw mga onopa tang inita mo ig naba-yan mo.
16 Animan mandian, india ra magdoadoa. Kendenga ra atan ig magampoa ong Gino.
Magpaboniaga ig magpalimpioa tang mga kasalanan mo.’ ”

Ang pagtobol ong ni Pablo ang magtoldok ong mga belag ta Judio

17 Ganing pa si Pablo, “Nagbaliko tarin ong Jerusalem. Ig asing pangadio ong Timplo,
may pinaita tang Dios ong yen.
18 Initao tang Gino ig ganing tanandia, ‘Dali! Magalina rang lagi tarin ong Jerusalem
tenged ang mga taw tarin indi mamagparet ong mga agganing mo natetenged ong yen.’
19 Piro ganingo ang siminabat, ‘Gino, gata-wanan ka nira ang yo agpaningo ong mga
simban tang mga Judio para ipapriso ig patakan tang palo tang mga pamagto ong nio!
20 Ig asing patayen si Esteban, ang niong manigpamatod, yo mismo tang napaoyon ig
nagbantay tang mga lambong tang namamatay ong nandia.’
21 Piro ganing tang Gino ong yen, ‘Magalina, tenged tobolona yen ong alawid, don ong
mga taw ang belag ta Judio.’ ”
22 Tegka lamang don tang pamasi tang mga taw ong inaning ni Pablo. Pagatapos
dayon da tanirang namaginiteg ang ganing, “Patayen tang taw ang maning atan! Indi
dapat tanandia maboi tarin ong kalibotan!”
23 Sigi tang iteg nira ong sobrang kasisilagen nira ig agrarabon nira tang mga lambong
nira ong dibabaw ig pamagpasirabo tang kolapok ong mageyep.
24 Animan nangordin tang komander ong mga sondalo ang ekelan si Pablo ong kota
ig patakan tang palo asta indi tanandia magbeg mga angay maning ta si tang initeg tang
mga taw kontra ong nandia.
25 Piro asing nalapot da nira tanandia para latigon, ganing ang nane-ma si Pablo
ong kapitan, “Agpagnan bato tang li ang latigon mi tang tatang Romano* ang indi pa
gaimbistigar?”
26 Asing naba-yan narin tang kapitan, dayon tanandiang napaning ong komander ang
ganing, “Onopa tang agboaten ta? Ang taw palang narin Romano ka!”
27 Dayon ang napaning tang komander ong ni Pablo ig ganing, “Magbega tang matod,
Romanoa ka?” “Ee,” ganing ang siminabat si Pablo.
28 Oman ganing tang komander, “Yo, nagbayado ta mabael agod magimong Romano.”
“Piro yo,” ganing si Pablo, “natawo ang tatang Romano.”
29 Animan ang mga taw ang magimbistigar din ong ni Pablo namampalawid dang lagi.
Asta ang komander inledan da ka, tenged pinakadinan na si Pablo ang asi pala tata kang
Romano.

Pinatalonga si Pablo ong mga opisialis tang mga Judio

30 Galiliag pa enged tang komander ang masigoro tanandia mga onopay riklamo tang
mga Judio kontra ong ni Pablo. Animan asing diminaton ang kaldaw, pinaobad na tang
mga kadina na. Pagatapos nanobol tanandiang mamagbaragat tang mga pangolokolo
ong mga padi ig ang tanan ang mga opisialis tang mga Judio, ig ingkelan na si Pablo ig
pinatalonga na ong nira.

---

* **22:25** Ang maliag yaning tang bitalang “Romano” ay “siodadanos tang Roma.” Ang mga Romano ay agtoldan ta mga kato-lidan ang indi agto-dol ong mga belag ta Romano. Alimbawa, si Pablo, maski Judio tanandia, bilang tatang Romano may kato-lidan na ang tomalonga ong korti ig magdipinsa tang sadili na ba-lo tanandia maosgaran obin sintinsian.

23

1 Napa-dek ta diritso si Pablo ong mga opisialis tang banoa ig ganing tanandia ong
nira, “Mga logod, mga natetenged ong yen ang kaboi, limpio tang konsinsiao ong
talongan tang Dios asta mandian ong kaldaw ang na.”
2 Oman ang kalawigan ang pading si Ananias dayon ang nagordin ong mga pamansi-
deng ong binit ni Pablo ang tampalen nira tang anga na.
3 Ganing si Pablo ong nandia, “Tampalena enged tang Dios. Yawang paita-ita lamang
tang mga boat mo!* Kakaronga atan ang manigosgar ong yen sigon ong Katobolan. Piro
yawa mismo tang pangontra ong Katobolan tenged nagordina ang tampalingeno!”
4 Ganing tang mga taw ang ke-deng ong binit ni Pablo, “Agginsolton mo pa tang
kalawigan ang padi tang Dios?”
5 Siminabat si Pablo, “Indio gatako, mga logod, ang tanandia pala tang kalawigan
ang padi. Tenged ganing kaman ong Kasolatan, ‘India mitala ta anday sayod ong
pangolokolo ong banoa mo.’ ”†
6 Mandian, inita ni Pablo nga ang domang mga taw don mga Saduseo ig ang doma mga
Pariseo, animan dayon tanandiang minitala ta doro poirsa ang ganing, “Mga logod! Yo
tatang Pariseo, ig ana ta Pariseo. Ig agkasoano mandian tenged lamang pagtaligo ang
boien ang moman tang mga patay.”
7 Pagabitala lamang ni Pablo ta asi, namagkorontran da tang mga Pariseo ig mga
Saduseo, ig nagtenga tang pamagsimet.
8 Tenged sigon ong mga Saduseo, ang mga patay indi ra maboing moman. Indi ka
tanira mamagparet ang may anghil obin ispirito. Piro ang tanan ang narin agpareten
tang mga Pariseo.
9 Animan dayon da tanirang namaginitegan don. Ang domang mga Pariseong
manigtoldok tang Katobolan, namansi-deng ig namansibatok ang ganing, “Anday itaen
amen ang kasalanan tang taw ang na. Itaben may ispirito obin anghil kaman ang
nagigampang ong nandia!”
10 Ig ang pagkorontran nira nagkinit da ta mo-ya. Inledan da tang komander ang
itaben talalabangan nira si Pablo. Animan nanobol tanandia ong mga sondalo na ang
komiten da nira si Pablo para ekelan ong kota.
11 Ang labi ra, napaita tang Gino ong ni Pablo ig ganing tanandia, “Paitegen mo tang
nem mo. Ang bindoat mo tarin ong Jerusalem ong pagbitala mo natetenged ong yen,
boaten mo ka ong Roma.”

Ang planong patayen si Pablo

12 Pagaramal, namagbaragat-bagat tang mga Judio ig namaginigoan mga onopa tang
boaten nira. Namagsompan tanirang indi enged mamamangan obin mamanginem
mintras indi pa gapatay nira si Pablo.
13 Sobra tanira ong epat ang polok tang namagarampang-ampang ang maning ta si
tang boaten nira.
14 Pagatapos napaning tanira ong mga pangolokolo ong mga padi ig ong mga mepet
tang banoa ig ganing, “Yaming tanan namagsorompan ang indi ami enged tombo ta
maski onopang pamangan mintras indi gapatay amen si Pablo.
15 Animan yamo asta ang mga opisialis tang banoa, kaministiran patobolan mi tang
komander tang mga sondalo tang Roma para ekelan si Pablo ong nindio, ang midio
galiliag amo pang imbistigaren tanandia mga onopa enged tang kaso na. Ig yami,
magbantay ami ig magsimpan ang patayen tanandia mintras indi pa gakabot tarin ong
nindio.”

---

* **23:3** “Yawang paita-ita lamang tang mga boat mo!” Ong bitalang Grigo: Yawang lebleb ang pinakolit! † **23:5** Exodo 22:28

16 Piro ang plano nirang asia naba-yan tang angken ni Pablo, ang ana tang logod ang
babay ni Pablo. Animan napaning tanandia ong kota ig dayon ang siminled ig nagbeg
ong ni Pablo.
17 Ginoyan ni Pablo tang tata ong mga kapitan don, ig ganing tanandia, “E-lan mo tang
soltiros ang na ong komander. May yaning na rin ong nandia.”
18 Ingkelan kaman tang kapitan ong komander tang angken ni Pablo ig ganing tang
kapitan, “Ginoyano tang prisong si Pablo ig inaningo nandiang e-lano ong nio tang
soltiros ang narin tenged may yaning na rin ono ong nio.”
19 Bindiotan tang komander tang soltiros ong kalima ig ingkelan na ong logar ang indi
tanira ba-yen ta doma. Oman dayon ang sine-ma na, “Onopa tang yaning mo ong yen?”
20 Siminabat tang soltiros, “Ang mga Judio, namaginigoan ang aningena ono nirang
ekelan mo ong damal si Pablo ig patalongaen ong mga opisialis nira, ang midio
imbistigaren pa nira tanandia ta mo-ya.
21 Piro india enged paoyon ong nira, Magino, tenged sobra tanira ong epat ang polok
ang mga taw ang mamagelat ig mamagbantay ong nandia. Namagsorompan tanirang
tanan ang indi mamangan ig manginem mintras indi gapatay nira si Pablo. Mandian
ngani pamagbantay da tanira. Pamagelat lamang tanira tang disision mo.”
22 Ganing tang komander ong soltiros, “India magbeg maski ong ninopa ang binalita
mo na ong yen.” Pagatapos dayon dang pinaloa na tang soltiros.

Pinated si Pablo ong ni Gobirnador Felix

23 Animan, naggoy tang komander ta doroang kapitan ang ganing, “Magsimpan amo
ta doroang gatos ang sondalo, mamagalin alas noibi tang labi ang paning ong Cesarea.
Asta pitong polok ang mamanigkabayo ig doroang gatos ang mamanigbangkaw.
24 Magsimpan amo ka ta kabayong tayan ni Pablo ig yated mi tanandia ong ni
Gobirnador Felix. Pandaman ming anday mainabo ong nandia ong dalan.”
25 Oman nagsolat tang komander ta maning ta na:
26 “Yo, si Claudio Lisias, pangomosta ong nio, aggalangen ang Gobirnador Felix.
27 Ang taw ang asia ang pinatedo ong nio, dinep tang mga Judio ig patayen da rin
nira. Piro pagatakong tanandia pala siodadanos tang Roma, nagekelo ta mga sondalo ig
binawio tanandia.
28 Galiliago rin ang matako mga onopa tang riklamo tang mga Judio kontra ong
nandia, animan pinatalongao tanandia ong mga opisialis nira.
29 Nata-wanano ang riklamo nira ong nandia ay natetenged lamang ong mga toldok
tang Katobolan nira. Ig anda enged ay naboat nang kasalanan ang dapat sintinsian
tanandia ta kamatayen obin prisoan.
30 Animan, asing may nagbeg ong yen ang agplanoan tanandiang patayen tang mga
Judio, pinatedo ang lagi tanandia ong nio. Inaningo ra ka ong mga pamagdimanda ong
nandia ang iprisintar nira ong nio mga onopa tang mga riklamo nira ong nandia.”
31 Namagparet tang mga sondalo tang kompormi sinobol ong nira, ig ingkelan nira si
Pablo ang labing asi, asta nangakabot tanira ong Antipatris.
32 Pagaramal, ang domang mga sondalo namagbalik da ong kota, ig ang mga ma-
manigkabayo ra lamang tang namagdayon ang namagated ong ni Pablo.
33 Pagakabot nira ong Cesarea, sindol nira tang solat ong Gobirnador ang si Felix ig
inintriga ka nira si Pablo ong nandia.
34 Mandian binasa tang Gobirnador tang solat, ig pagatapos sine-ma na si Pablo mga
ong aypang probinsia tanandia nagalin. Asing nata-wanan na ang si Pablo taga Cilicia,
35 ganing tanandia ong ni Pablo, “Magosgaro tang kaso mo mga komabot tang mga
pamagdimanda ong nio.” Ig dayon tanandiang nagordin ang don ekelan si Pablo ong
palasio ni Herodes ig bantayan.

24

Si Pablo dinimanda tang mga Judio

1 Pagata-lib tang limang kaldaw, kiminabot ong Cesarea tang kalawigan ang padi tang
mga Judio ang si Ananias. Aroman na tang pirapang mga mepet tang banoa ig ang
tatang abogadong aran na si Tertulo. Siminalonga tanira ong ni Gobirnador Felix ig
pinrisintar nira tang dimanda nira kontra ong ni Pablo.
2 Asing si Pablo goyan da, nagimpisa rang magtistigo si Tertulo kontra ong nandia ang
ganing:
"Aggalangen ang Gobirnador Felix. Tenged ong maosay ig masinlong papanaw mo
tang banoa, naboay dang anday golo ong yaten, ig dorong mga kao-yan ang naboat mo
ong banoa ta.
3 Ong tanan ang logar ig ong tanan ang oras, aggilalaen amen narin ang otang ang
nem ig pagpasalamat ami ta mabael ong nio.
4 Piro agod india mas magpabedlay, pagpakiloyo rin ong nio ang natetenged ong mo-
yang kaneman mo, pama-yan ami ka nio ta indi lamang maboay.
5 Ang taw ang na inita amen ang dorog kataligpanawan, ig maski ong aypa paning,
pagekel tanandia ta gamo ong yamen ang mga Judio. Pangolokolo pa tanandia tang
siktang aggoyan ta Nazareno.
6 Sinobokan na pa rin ang magboat ta mga bagay ong teled tang Timplo amen ang
indi agpagnan tang Katobolan, animan dinep amen tanandia. [Osgaran amen da rin
tanandia sigon ong yamen ang Katobolan,
7 piro dayon ang kiminabot tang komander ang si Lisias ig rineges nang kinomit ong
yamen tang taw ang na.
8 Pagatapos, ganing si Lisias ang sinopay magdimanda ong taw ang na kaministiran
paning ong nio.]* Mga imbistigaren mo lamang tanandia, mata-wanan mo ong nandia
mga onopa tang mga riklamo amen kontra ong nandia."
9 Ig ang mga Judiong aroman ni Tertulo minileg da ka ong pagbandan na ong ni Pablo,
ig ganing matod kaman tang tanan ang asi.

Nagdipinsa si Pablo tang sadili na ong ni Felix

10 Pagatapos ta si, sininiasan tang Gobirnador si Pablo para mitala. Ig ganing si Pablo:
"Galipayo ang magdipinsa tang sadilio mandian, tenged gata-wanano, Gobirnador,
ang naboaya rang manigosgar ong banoang narin.
11 Mga imbistigaren mo, mata-wanan mo ang anda pay tampolok may doroang
kaldaw ang nagta-lib ang yo napaning ong Jerusalem para magsimba ong Timplo.
12 Indio inita tang mga Judiong narin ang pagigdiskosiono ong maski sinopa obin
panggolo ong mga taw, maski ong Timplo obin ong mga simban nira, obin maski ong
aypa ong siodad.
13 Anda kay ibidinsiang ma-dol nira ong nio mandian ang matod tang mga riklamo
nira kontra ong yen.
14 Aggamineno ang yo pagto ong Dios tang yamen ang kamepet-mepetan ig pagosoyo
ong nandia ong tatang dalan ang agpabetang nirang tatang sikta. Piro pagpareto tang
tanan ang na-tang ong Katobolan ni Moises asta ang mga solat tang mga propita.
15 Ig pagtaligo ong Dios, pario ka tang mga taw ang narin, ang boien nang moman tang
tanan ang mga patay, mato-lid man obin belag ta mato-lid.
16 Animan pagprosigiro ta mo-ya ang indio mapagboat ta kasalanan agod maski ong
talongan tang Dios obin ong yen ang masig ka taw, pirming limpio tang konsinsiao.

---

* **24:8** Ang mga birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

17 “Pagata-lib tang pirapang takon ang yo andao ong Jerusalem, nagbaliko don para
magekel ta koarta bilang tabang para ong mga kasimanoao ig para magtorol ta bolontad
ong Dios.
18 Pagatapos ang maboato tang agganing ong Katobolan para magimong limpio ra
ong pama-dek tang Dios, dono kinabotan nira ong Timplo ang pagbolontad. Ong oras
ang asi anday yading taw don ig anda kay golo. Piro may pirapang mga Judio don ang
namagalin ong probinsia tang Asia.
19 Tanira yay ang dapat ang manigtalonga ong nio mga may riklamo nira kontra ong
yen.
20 Ig mga anda, ang mga taw mismong narin tang pane-maen mo mga onopang
kasalanan tang inita nira ong yen asing pinatalongao nira ong mga opisialis.
21 Anday doma, na ka lamang tang initego asing dono ang ke-deng ong ka-ngan
nira, ‘Aggosgarano mandian tenged lamang pagpareto ang maboing moman tang mga
patay!’ ”
22 Mandian, ang Gobirnador ang si Felix, bastanti tang gata-wanan na natetenged ong
agpareten tang mga pamagosoy ong Gino. Animan pinalampas na kang lagi tang bista.
Ganing tanandia, “Mga komabot ngani tang komander ang si Lisias ba-lo madisisionano
tang kaso mo.”
23 Pagatapos, nagordin tanandia ong kapitan ang bantayan si Pablo, piro indi igpitan
nira, kondi pagnan tang mga tangay na ang tomabang ong nandia ong mga kaministiran
na.

Siminalonga si Pablo ong da Felix ni Drusila

24 Pagata-lib ta pirapang kaldaw, nagbalik si Felix ig mandian ingkelan na tang
katawa nang si Drusila ang tata kang Judio. Pinagoy ni Felix si Pablo ig pinama-yan
nang minitala natetenged ong pagto ong ni Cristo Jesus.
25 Piro asing bibitala ra si Pablo natetenged ong mato-lid ang pangaboi, ang pa-
garawiden tang sadili, ig ang natetenged ong komabot ang kaldaw ang magosgar tang
Dios, inledan da si Felix. Ganing tanandia, “Tama ra sia! Poidia rang magalin. Mga may
timpo, ipagoya si lamang yen.”
26 Ig pirming agpagoy ni Felix si Pablo para magigampang, tenged pagelat-elat din ang
oldan tanandia ni Pablo ta koarta.
27 Pagata-lib tang doroang takon, sinletan da si Felix ni Poncio Festo bilang gobir-
nador. Ig komo ang kaliliagan ni Felix maliliagan tanandia tang mga Judio, bino-wanan
na pa ka enged si Pablo ong prisoan.

25

Nagapilar si Pablo ong Adi tang Roma

1 Mandian kiminabot si Festo ong probinsia bilang gobirnador. Ig pagata-lib tang
tolong kaldaw nagalin tanandia ong Cesarea ig napaning ong Jerusalem.
2 Ang mga pangolokolo ong mga padi, asta ang domang mga pangolokolo ong mga
Judio, bineg nira don ong ni Festo tang mga riklamo nira kontra ong ni Pablo. Rineges
nira si Festo,
3 mga maimo oldan na ka tanira ta pabor, ang papaningen na ka si Pablo ong
Jerusalem. Piro ang plano pala nira, bantayan nira si Pablo ong dalan ig patayen.
4 Siminabat si Festo, “Agkolongon si Pablo ong Cesarea, piro indi lamang maboay
magbaliko ka don.
5 Animan, patabiden mi ra lamang ong yen tang nindiong mga pangolokolo ong
pagbaliko don. Don da lamang iprisintar nira tang mga riklamo nira kontra ong taw
ang asi, mga may naboat nang kasalanan.”

6 Nagtinir pa si Festo ong Jerusalem ta mga walo obin tampolok ang kaldaw, ba-lo
tanandia nagbalik ong Cesarea. Asing diminaton ang kaldaw, kiminarong tanandia ong
orosgaran ig nanobol ang pa-leden si Pablo.
7 Paga-led ni Pablo, linibotan ang lagi tanandia tang mga Judio ang taga Jerusalem,
ig sinalalabangan ang binandanan ta mabebelat ang kasalanan ang indi ka maproiban
nira.
8 Piro nagdipinsa si Pablo tang sadili na ang ganing, “Anda enged ay naboato ang
kasalanan maski ong Katobolan tang mga Judio, maski ong Timplo, maski ong Adi tang
Roma.”
9 Piro galiliag si Festo ang maliliagan tanandia tang mga Judio, animan ganing
tanandia ong ni Pablo, “Galiliaga ang paning ong Jerusalem agod dona imbistigaren ta
natetenged ong mga riklamong na?”
10 Siminabat si Pablo, “Nanio ang ke-deng ong talongan tang korti tang Adi tang
Roma*, ig tarino dapat osgaran. Gata-wanan mong anday naboato ang kasalanan ong
mga Judio.
11 Mga nagkatalako obin napagboato ta maski onopang dapat ang silotano ta ka-
matayen, risibieno tang sintinsia ong yen. Piro mga anday kamatodan tang mga
riklamo nira kontra ong yen, anday sinopang mapagintriga ong yen ong kalima tang
mga Judiong asi. Pagapilaro mandian ong Adi tang Roma!”
12 Nagigampang si Festo ong mga maniglaygay na don, ig pagatapos ganing tanandia
ong ni Pablo, “Nagapilara ong Adi tang Roma, pois dona paning ong nandia!”

Pinatalonga si Pablo ong Ading Agripa

13 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, kiminabot ong Cesarea tang Ading si Agripa† may
si Berenice para mangomosta ong ni Festo.
14 Asing naboay-boay da tanira don, binalita ni Festo ong adi tang kaso ni Pablo.
Ganing si Festo ong ni Agripa, “May tatang priso tarin ang bino-wan ni Felix.
15 Asing dono ong Jerusalem, bineg ong yen tang kaso na tang mga pangolokolo ong
mga padi asta ang mga mepet tang mga Judio. Ang kaliliagan nira silotano tang taw ang
na.
16 Ang sabato ong nira belag ta ogali tang mga Romano ang silotan tang tatang taw
asta indi pa gapagtalonga ong mga pamagdimanda ong nandia, ig ma-dolan tanandia ta
timpong magdipinsa tang sadili na natetenged ong mga riklamo nira kontra ong nandia.
17 Animan asing tanira namagimes da tarin, indi ra pinatraso tang bagay ang na. Ang
diminaton ang kaldaw kiminarongo ong orosgaran ig nanobolo ang komiten tang taw
ang asi.
18 Ang kalaomo mabelat tang kasalanan tang taw ang na. Piro asing namansi-deng ig
namansibitala tang mga namagdimanda ong nandia, anda kay inaning nirang maning
ta asi.
19 Ang mga bagay lamang ang agsoayan nira ay ang natetenged ong rilihion nira ig
ong tatang taw ang si Jesus. Patay da tang taw ang narin piro agrereges ni Pablo ang
tanandia boi ono.
20 Indi mata-wanano mga monopa tang pagirimbistigareno ong mga bagay ang narin.
Animan sine-mao si Pablo mga galiliag tanandia ang paning ong Jerusalem agod don
tanandia imbistigaren.
21 Piro nagpakiloy tanandiang yelat tang kaso na ong Adi tang Roma para yay ang
magdisision. Animan nagordino ang bantayan tanandia asta mapaekelo tanandia don.”
22 Ganing si Agripa ong ni Festo, “Maski yo, galiliago ka rin ang mamasi ong taw ang
asi.” Siminabat si Festo, “Ong damal maba-yan mo.”

---

* **25:10** Ang Adi tang Roma, mga ong Tagalog, “Emperador.” Mga ong bitalang Grigo, “Cesar”. † **25:13** Ang Agripang na ay Agripa II, ig ana tang Ading Herodes ang sinilotan tang anghil ong Bindoatan 12:23.

23 Asing diminaton ang kaldaw, napaning si Agripa ig si Berenice ong korti ang agtabiden ta maboat ang prosision. Don tang tanan ang alalawig ang pangolokolo ong mga sondalo ig ang mga ilaladong mga taw ong siodad. Ig asing pagatobol ni Festo, dayon ang pina-led si Pablo.
24 Ganing si Festo ong ni Agripa, "Ading Agripa ig yamong tanan ang tarin mandian. Telekan mi patigayon tang taw ang na. Natetenged ong nandia, ang tanan ang mga Judio namansipaning ong yen ang namagriklamo, belag lamang ta tarin kondi asta don ong Jerusalem. Namansiteg pa tanira ang dapat patayen ono tanandia.
25 Piro initao ang anda kay naboat nang dapat silotan tanandia ta kamatayen. Ig tenged tanandia nagapilar ong Adi tang Roma, nagdisisiono ang ipekel tanandia don.
26 Piro indi mata-wanano mga onopay isolato ong yen ang Adi. Animan pinatalongao tanandia ong nindio, labi pa ong nio, Ading Agripa, agod pagatapos tang imbistigasion ang na may masolato ra ka.
27 Tenged mga ong yen midio belag ta tama ang magpaekelo ta tatang priso ong Adi tang Roma, ang indio gatako mga onopa tang mga riklamo kontra ong nandia."

26

Nagdipinsa si Pablo tang sadili na ong ni Agripa

1 Ganing si Agripa ong ni Pablo, "Agpagnana rang mitala. Onopa tang maning mo para ong sadili mo?" Dayon ang sininiasan ni Pablo tang mga taw tang kalima ang mitala tanandia. Ig nagdipinsa tang sadili na ang ganing:
2 "Mga ong yen, masoirtio enged mandian, Ading Agripa, tenged ong nio mismo mapagdipinsao tang sadilio natetenged ong tanan ang mga riklamo tang mga Judio kontra ong yen.
3 Labi pa yawa, gata-wanan mo ta mo-ya tang kinaogalian ig mga bagay ang agpag-soayan ang pirmi tang mga Judio. Animan mga maimo pasinsiaeno ka niong pama-yan.
4 "Mimpisang ge-leyo pa, gata-wanan tang tanan ang mga Judio mga monopa tang yen ang kaboi don ong sadiling logaro asta ong Jerusalem.
5 Mga tanira mangaliag lamang ang mamagtistigo, maning tanira ang yo, maski nontokaw pang lagi, mimbro ra tang kaistriktoan ang sikta tang rilihion amen, yay ang mga Pariseo. Asia gata-wanan dang lagi nira.
6 Ig agkasoano mandian tenged lamang pagtaligo ang boaten tang Dios tang pinan-gako na ong mga kamepet-mepetan amen.
7 Ang pangakong na yay ang aggelaten tang tanan ang tampolok may doroang tribo ni Israel, animan tanira pamagdayaw ig pamagsirbi ong Dios kaldaw may labi ang de-dek ong popotokon nira. Aggalangen ang Adi, tenged yo pagtaligo ka ang maning atan tang mainabo, dinimandao ra mandian tang mga Judio!
8 Angay aggisipen ming ang Dios indi poiding boien nang moman tang mga patay?"
9 Ganing pa si Pablo, "Yo mismo, asing tokaw, ang kalaomo dapat ang boateno tang tanan ang masarangano agod kontraen tang mga sinagpan ni Jesus ang taga Nazaret.
10 Ig asi, bindoato ka kaman ong Jerusalem. Ong aotoridad ang sindol ong yen tang mga pangolokolo ong mga padi, dorong mga sinakepan tang Dios ang pinaprisoano. Ig asing pinatay da tanira, napaoyono ka.
11 Dorong bisis liniboto tang mga simban tang mga Judio para dilemen tanira, ig pinasilotano tanira agod regesen tanirang magbitala kontra ong ni Jesus. Ong sobrang kasisilageno ong nira, pinampaningano pa maski ong alawid ang logar.

Binalitang oman ni Pablo tang pagailala na ong Gino

12 "Asia tang dailan ang napaningo ong siodad tang Damasco. Sindolano ta aotoridad tang mga pangolokolo ong mga padi ig agtobolono nira.

13 Ko-to tang kaldaw si, aggalangen ang Adi, asing initao ong dalan tang sinag ang
nagalin ong langit ang mayag pa ong sinag tang kaldaw. Nangayag ong paliboto ig ong
mga karomanano ang papanaw.
14 Nangatomba aming tanan ong tanek. Oman may naba-yanong bosis ang minitala
ong yen ong bitala tang mga Judio* ang ganing, 'Saulo, Saulo, angay agpaliwagano nio?
Agpasitan mo lamang tang sadili mong babatoka ong yen, pario tang tatang bakang
panipa ong matalad ang ayo.'
15 Oman ganingo, 'Sinoapa, Gino?' Ig siminabat tang Gino, 'Yo si Jesus, ang agpaliwa-
gan mo.
16 Kendenga ra atan! Napaitao mandian ong nio tenged pinilika yen ang magsirbi ong
yen, ig para magpamatoda natetenged ong pinaitao mandian ong nio, asta ang ipaitao
ong nio ong mga kaldaw ang komabot.
17 Tobolona yen ong mga Judio ig mga belag ta Judio, ig ilibria yen ong mga anday
sasayod ang maliag nirang boaten ong nio.
18 Tobolona yen ong nira agod mabo-kad tang mga kinaisipan nira ig taliodan nira
tang maki-lep ig paning ong mayag, ig agod magalin tanira ong gaem ni Satanas ig
magpasakep ong Dios. Ig tenged ong pagto nira ong yen, patawaden tanira ong mga
kasalanan nira, ig ma-pen da tanira ong mga nagimong sagradong sinakepan tang Dios.'
"

Binalita ni Pablo tang boroaten na

19 "Animan, Ading Agripa, bindoato ka enged tang sinobol ong yen ong pinaita ong
yen ang asing nagalin ong langit.
20 Nagtoldokong lagi, primiro don ong Damasco, oman ong Jerusalem, pagatapos ong
tanan ang mga banoa ong probinsia tang Judea ig asta ra lamang ong mga belag ta Judio.
Inaningo tanirang dapat tanirang mamagtogat ong mga kasalanan nira ig magbalik ong
Dios, ig ipaita nira ong mga kaboi nira ang tanira namagtogat da ka kaman.
21 Asia tang dailan ang pinadepo tang mga Judio asing dono ong Timplo, ig patayeno
ra rin nira.
22 Piro sinabangano tang Dios asta ong kaldaw ang na. Animan ke-dengo mandian
tani ig pagpamatod natetenged ong ni Jesus ong tanan ang klasi ta taw, maski dibabak,
maski alawig tang katengdanan nira. Anday domang agganingo kondi ang mga inaning
dang lagi tang mga propita ig ni Moises ang mangainabo.
23 Inaning nira ang kaministiran magpinitinsia tang Cristo† ig tanandia tang ma-kaw
ang maboing moman agod mayagan tang kinaisipan tang mga taw, maski Judio obin
belag ta Judio, agod mata-wanan nira mga monopa tanira malibri."
24 Asing si Pablo bibitala ig pagdipinsa tang sadili na, miniteg si Festo ang ganing,
"Nabariadoa ra Pablo. Sobra ra tang kinata-wanan mo, animan nabeyega ra!"
25 Siminabat si Pablo, "Belago ta bariado, aggalangen ang Festo. Poros kamatodan
tang agganingo.
26 Ang tanan ang asia gata-wanan ni Ading Agripa, ig mabitalao ong nandia ang anday
agtatalok-taloko. Sigorado, gata-wanan na ra tang tanan ang agganingong na, tenged
indi nainabo ong sikrito."
27 Oman ganing si Pablo ong adi, "Ading Agripa, pagpareta ong mga inaning tang mga
propita? Gata-wanano ang pagpareta ka."
28 Siminabat si Agripa ong ni Pablo, "Ong dipot ang timpo, galiagano ra niong boaten
ang Cristiano?"

---

* **26:14** Asing timpong asi, Aramaico tang bitalang aggamiten tang mga Judio. † **26:23** "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

29 Ganing si Pablo, “Ong madali obin ong maboay, aggampo ong Dios ang belag lamang
ta yawa kondi asta ang tanan ang gangabasi ong yen mandian ay magimong Cristiano
pario ong yen, poira lamang ong mga kadinang narin.”
30 Dayon ang kimindeng tang adi, asta ang gobirnador may si Berenice, ig ang tanan
ang pamansikarong don.
31 Ig pagaloa nira, ganing tanirang namagarampang-ampang, “Ang taw ang asi, anday
naboat nang kasalanan ang dapat sintinsian tanandia ta kamatayen obin prison.”
32 Ganing si Agripa ong ni Festo, “Mga indi ra rin tanandia nagapilar ong Adi tang
Roma, palpatan da rin tanandia.”

27

Ang pagbiahi ni Pablo paning ong Roma

1 Asing nagdisision tanira ang tomay ami ni Pablo paning ong Italia, dayon ang
inintriga nira si Pablo ig ang domang mga priso ong ni Julio, ang tatang kapitan ong
mga sondalong taga Roma ang aggoyan ta Batalion tang Adi.
2 May tarayan don ang nagalin ong Adramitio ang madali rang lomarga para ong mga
porondoan ong baybay tang probinsia tang Asia. Don ami namansitay ig dayon ami
rang namagalin. Aroman amen si Aristarco, ang taga Tesalonica ong probinsia tang
Macedonia.
3 Asing diminaton ang kaldaw, siminampet ami ong Sidon. Si Julio nagpaita ta mo-
yang nem ong ni Pablo, ig pinagnan na ang mamisita ong mga tangay na para masikaso
nira tanandia.
4 Pagalin amen ong Sidon, simina-lib ami ong limbengan tang Cyprus tenged agtong-
tongon amen tang mageyep.
5 Nagpadayon ami ong kawayang-wayangan ong dobali tang Cilicia may ang Pamfilia
ig dayon aming kiminabot ong Mira, tatang banoa ong Licia.
6 Tarin ong Mira ang kapitan ang si Julio naita ta tatang barko ang nagalin ong
Alejandria paning ong Italia. Animan pinala-ted ami nandia ong tarayan ang asia.
7 Malobay tang paglayag amen ig naboay ta pirapang kaldaw, animan liniwagan ami
ta mo-ya ba-lo ami nakabot ong toga tang Nido. Tenged tongtongon pa ka enged tang
mageyep, indi ami marombo ong paningan amen. Animan napalimbeng ami ra lamang
ong tere-lan ang parti tang Creta, ong dobali tang Salmon.
8 Liniwagan aming nangobay ong Creta asta makabot ami ong logar ang aggoyan ta
Masinlong Porondoan, alenget ong banoa tang Lasea.
9 Maboat dang timpo tang nata-lib asta kinabot ami tang timpong dilikado rang
magbiahi, tenged nata-lib da tang Kaldaw tang Pagpaletem.* Animan ganing si Pablong
nano-patan ong mga karomanan amen,
10 “Mga tangay, aggitaeno ang liwagan ita ong pagbiriahien tang na. Belag lamang
tang mga karga ig ang tarayan tang malipat, kondi asta ang kaboi ta.”
11 Piro ang kapitan tang mga sondalo, mas pinama-yan na tang inaning tang kapitan
tang barko, asta tang inaning tang may nandia tang barko, belag lamang tang paman ni
Pablo.
12 Ig tenged ang porondoan ang asi belag ta masinlong palalimbengan mga timpong
mapalet, ang kayadian ong nira napaoyon ang mamagdayon tanira agod balampa
maski monopa makabot tanira ong Fenice, tatang porondoan ong islang Creta ang
tatalonga ong pontanen may daplak.

Ang bagio ong laod

* **27:9** “Kaldaw tang Pagpaletem.” Yay ang “Pista tang Patawad,” ang agsilibraen sigon ong mabasa ta ong Levitico 16:1-34.

13 Pageyep ta maloay tang abagat ang kalaom tang mga karomanan amen poidi ra ka
kaman magbiahi. Dayon ang binatak nira tang pondo tang barko ig nangobay ami ang
alenget ong baybay tang Creta.
14 Indi naboay nagpalet ta dorog kapoirsa ang pagalin ong isla, ang yay ang mageyep
ang "kambian."
15 Sinakep tang mageyep ang narin tang barko ig indi ami ra matongtong. Animan
nagpabaya ami ra lamang ang napanonot ong mageyep.
16 Simina-lib ami ong tatang porong aggoyan ta Cauda ig tarin belag ta masiadong
mapoirsa tang mageyep, piro liniwagan aming pigaran tang boti.
17 Pagabatak tang boti dayon ang sina-ketan nira tang barko ta mga mababael ang
tali para indi magbelak tang sinangoni na. Ong karaelden nira ang itaben matanglad
tanira ong tatang bagonbon ang aggoyan ta Sirtis, inaria nira tang layag ig napabaya
ami ra lamang ang napadagta-dagta.
18 Liniwagan ta mo-ya tang barko tenged dorog ka poirsa tang bagio. Animan asing
diminaton ang kaldaw pinamo-log nira tang mga karga.
19 Ang diminaton pa enged ang kaldaw ang mga gromiti ra mismo tang namagbo-log
tang mga kagamitan tang barko.
20 Doro rang kaldaw ang indi inita amen tang kaldaw ig mga bitokon, ig doro pa
kapoirsa tang bagio. Animan anda ray kalaom amen ang malibri ami pa.
21 Naboay dang indi gapamangan tang mga tawan tang barko. Animan dayon
tanirang linengetan ni Pablo ig ganing tanandia ong nira, "Mga tangay, mga namamasi
amo rin lamang ong yen ig indi ita namagalin ong Creta, indi ita kinabotan ta kaliwagan
ang maning ta na. Piro mandian pagpakiloyo ong nindio ang
22 paitegen mi tang nem mi. Anday maski sinopa ong nindio ang mapatay. Ang
tarayan lamang tang malangga.
23 Tenged napaita ong yen talabi tang tatang anghil tang Dios, ang Dios ang paggaem
ong kaboio ig agsirbiano,
24 ig ganing ong yen, 'India meled, Pablo. Matalongā enged ong Adi tang Roma. Ig
natetenged ong nio, mangasalbar ka tang tanan ang mga karomanan mo ong biahi.'
25 Animan," ganing si Pablo ong mga karomanan na, "paitegen mi lamang tang nem
mi. Tenged pagtaligo ong Dios mga onopa tang inaning na ong yen yay ang mainabo.
26 Piro idagta ita enged ong tatang poro."
27 Yatampolok may epat dang labi ig dinagta ami pa ong talsi ang aggoyan ta Adriatico.
Asing mga tenganan da, napanaidan tang mga gromiti ang alenget ami ra ong tatang
enasan.
28 Dayon ang sinonda nira ig inita nirang doroang polok ang depa tang kadalem tang
talsi. Ong tokaw-tokawan ta ge-ley namagsonda si tanira ig don tampolok may lima ra
lamang depa tang kadalem na.
29 Pinangeldan tanira ang itaben matanglad ami ong kabatoan, animan bino-log nira
tang epat ang nga pondoan ong boli tang barko, ig namagampong balampa maramal
da.
30 Sinobokan din tang mga gromiti ang mamagalin ong barko, animan sinonton nira
ong talsi tang boti ang midio pamagbo-log ta pondo ong tokawan tang barko.
31 Ganing si Pablo ong kapitan ig ong mga sondalo, "Mga ang mga taw ang asia indi
magtinir tarin ong barko, indi amo mangasalbar."
32 Animan dayon ang sina-tab tang mga sondalo tang mga taling agtata-ket ong boti
ig pinabayan da lamang nirang idagta.
33 Asing madali rang maramal, rineges ni Pablo tang tanan ang mga taw ang ma-
mamangan. Ganing tanandia, "Tampolok may epat dang kaldaw tang elat-elat ming
magpoas tang bagio, ig indi amo enged gapamangan ta maski onopa.

34 Mamangan amo kang lagi agod mamoirsa tang mga sinangoni mi. Demdemen ming
indi maonopa tang maski sinopa ong nindio."
35 Pagabitala ni Pablo ta si, dayon tanandiang nangomit ta tinapay ig ong talongan
tang tanan ang mga taw nagpasalamat tanandia ong Dios. Oman pinisi-pisi na tang
tinapay ig dayon tanandiang namangan.
36 Naolikan da ka tang nem tang mga taw ig dayon da tanirang tanan ang namaman-
gan.
37 Doroang gatos may pitong polok may enem aming tanan don ong barko.
38 Asing nangapamangan da tanirang tanan ig nangaelen da, pinamo-log nira tang
mga sako tang trigo ong talsi agod lontaw tang barko.

Ang pagabagbag tang barko

39 Asing mayag da, may natorongan nirang banoa piro indi mailala nira mga onopang
islay si. Inita nirang may tatang lek don ang kenay tang baybay na, ig naisipan nirang
don ipasagasa tang barko.
40 Animan pinana-tab nira tang kabli tang mga pondo agod mabo-wan da lamang ong
talsi, ig pinangobad nira tang mga taling tata-ket ong simon para gamiten. Pagatapos,
pagabo-kad nira tang pok, naparombo ra tanira ong baybay.
41 Dayon ang natanglad tang barko ong tatang bagombon ig don nabara ig indi ra
mapagalin. Linaba-laba tang langeb asta nagbelak-belak tang boli na.
42 Ang kaliliagan tang mga sondalo pamatayen nira tang mga priso agod anday
magkapay ig mapalpat.
43 Piro sinagang tanira tang kapitan tenged galiliag ang ilibri na si Pablo. Animan,
nagordin tanandia ong tanan ang gangatakong mamagkapay, mamansi-kaw dang
mamansilo-bo ong talsi ig mamagkapay paning ong takat.
44 Ig ang doma sinobol nang mamangomit ta tabla obin pidasong mga ayo ang poiding
gabayanen. Ong maning ta si, yaming tanan nangakabot ong takat ang poros libri.

28

Ong Malta

1 Asing nalibri ami ra, ig don ami rang tanan ong takat, ba-lo pa nata-wanan ang
porong asi aggoyan ta Malta.
2 Doro karao-ya tang mga taga don ong yamen. Nagparet tanira ta apoy ig inasikaso
ami nira tenged pagimpisa rang kokoran ig dorog kalamig.
3 Nagsimet si Pablo ta mga magatong ig asing bintang na ong apoy, may madalit ang
ma-kal ang limindoa tenged ong kinit. Ig inalat tang ma-kal tang kalima ni Pablo.
4 Asing inita tang taga poro tang ma-kal ang kakabit-kabit ong kalima na, ganing
tanirang namagarampang-ampang, "Sigorado, manigpatay ta taw tang laling narin.
Nalibri tanandia ong talsi, piro soirti na mandian ang indi ra malibri."
5 Piro wina-sik lamang ni Pablo tang ma-kal ong apoy ig indi enged tanandia naonopa.
6 Binantayan nirang manimpeng tang sinangoni ni Pablo obin tomomba tanandia ig
mapatay. Piro asing naboay da tang elat nira ig inita nirang anda kay nainabo ong ni
Pablo, nagoman tang isip nira ig ganing tanira, "Dios tang taw ang narin!"
7 Ang aran tang pangolokolo ong porong asi ay si Publio. Ang mga tanek na alenget
don ong nadampayan amen. Rinisibi ami nandia ig ong teled ta tolong kaldaw inasikaso
ami nandia ta mo-ya.
8 Naton ang pagmasit tang tatay ni Publio. Agkinten tanandia ig agdisintariaen.
Animan napaning si Pablo ong nandia ig nangadi. Oman binondo na tang kalima na
ong tatay ni Publio, ig pinao-ya na tanandia.
9 Tenged ong nainabong na, ang tanan ang pamagmasit ong porong narin namansi-
paning ong ni Pablo ig pinao-ya ka tanira.

10 Dorong rinigalo nira ong yamen ig asing magalin ami ra ingkelan pa nira ong
tarayan tang mga sindol nirang kaministiran amen.

Nagalin ong Malta paning ong Roma

11 Tolong bolan ami don ong poro. Ig pagatapos dayon aming siminabid ong tatang
barko ang napalimbeng don asing timpong mapalet. Ang barkong na nagalin ong
Alejandria ig ang aran na, "Kapid ang dios."
12 Pagalin amen ong Malta kiminabot ami ong siodad tang Siracusa, ig nagtinir ami
don ta tolong kaldaw.
13 Magalin ong Siracusa nagpabordo ami asta makabot ami ong siodad tang Regio.
Asing diminaton ang kaldaw mineyep da tang abagat. Dayon ami sing larga ig ong teled
ta doroang kaldaw kiminabot ami ong banoa tang Puteoli.
14 Don may nangabagat amen ang mga pamagto, ig inimbitar ami nira ang magtinir
ong nira ta pitong kaldaw. Pagatapos dayon ami rang napaning ong Roma.
15 Nabalitan tang mga pamagto don ong Roma ang komabot ami ra, animan naman-
sipaning tanira asta ong Foro de Apio ig Tres Tabernas para bagaten ami nira. Pagaita
ni Pablo ong nira, nagpasalamat tanandia ong Dios ig namoirsa tang nem na.

Asing si Pablo ong Roma

16 Pagakabot amen ong Roma, pinagnan si Pablong magarkila ta sadiling istaran na,
aroman na tang tatang sondalong maggoardia ong nandia.
17 Pagata-lib tang tolong kaldaw, pinagoy ni Pablo tang mga pangolokolo ong mga
Judio ong Roma. Ig asing namagimes da tanira ganing si Pablo ong nira, "Mga logod,
maski anda enged ay naboatong anday sayod kontra ong mga kasimanoa tang mga
Judio obin kontra ong mga kinaogalian tang mga kamepet-mepetan ta, dinepo nira ong
Jerusalem ig inintrigao nira ang tatang priso ong mga opisialis ang Romano.
18 Ig asing naimbistigaro ra nira, palpatano ra rin nira tenged anday inita nirang
talako ang dapat ang sintinsiano ta kamatayen.
19 Piro indi maliag tang mga Judiong palpatano. Animan naregesano ang magapilar
ong Adi tang Roma, maski mga ong yen ang masig ka Judio, anday dimandao ong nira.
20 Asia tang dailan ang pinagoy amo yen para mapagigampango ong nindio. Tenged
agkadinano mandian tenged lamang ong pagsirbio ong Maniglibri ang agpakaboton
tang tanan ang mga Israelita!"
21 Ganing tanira ong ni Pablo, "Anday narisibi amen ang solat nagalin ong Judea
natetenged ong nio. Maski ang domang mga Judiong namansikabot ang nagalin don,
anda kay binalita nira obin inaning ang anday sayod kontra ong nio.
22 Piro galiliag ami kang mamasi tang onopay yaning mo. Tenged mga ong yamen,
gata-wanan amen ang siktang narin agkontraen ta mga taw maski ong aypa."
23 Animan dayon tanirang nagtirmino ta kaldaw para mamagbaragat-bagat. Pa-
gakabot tang kaldaw ang asi, doro pa tanirang namansipaning don ong balay ang
aggistaran ni Pablo. Ig impisa damal-damal asta ra lamang nalabi tang pagsaysay
ni Pablo ong nira tang natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi. Ig dorong
prosigir nang mapaparet na tanira ong ni Jesus ong paggamit na tang Katobolan ni
Moises asta ang mga sinolat tang mga propita.
24 Ang doma ong nira namagparet ong inaning nang asi, piro ang doma indi namag-
paret.
25 Asing indi tanira namaginigoan, dayon tanirang namansiolik. Piro ba-lo tanira na-
mansiolik, may inaning ni Pablo ong nira ang ganing, "Tama ka kaman tang pinabitala
tang Ispirito Santo ong propitang si Isaias asing tokaw ong mga kamepet-mepetan ta,
ang ganing,
26 'Paningan mo tang mga taw ang asi ig maninga ong nira:

Mamasi amo man ang mamasi, indi amo ka mangaintindi.
Ig maski pa-dek amo man tang pa-dek, indi amo ka mangaita.
27 Tenged ang mga taw ang na, matetegat tang mga kolo nira.
Ang mga talinga nira pamandamel da lamang tang pamasi,
ig pineyeng da lamang nira tang mga mata nira
para indi tanira mangaita ig indi mangabasi.
Itaben mangaintindi pa tanira,
magbalik pa tang nem nira ong yen,
ig pao-yaeno tanira,' ganing tang Dios."*
28 Ganing pa si Pablo, "Dapat mata-wanan mi, ang balitang na natetenged ong pagrilibrien tang Dios ong mga mapinagtalaken agbabalita ra ong mga belag ta Judio. Ig pamamasi ka tanira."
29 [Pagabitala ni Pablo ta na, dayon dang namansiolik tang mga Judio ig dorong diskosion nira.]†
30 Nagtinir si Pablo ta doroang takon don ong balay ang asing aggarkilan na. Agrisibien na ka tang tanan ang agpaning don.
31 Agtotoldok na ong nira tang natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi ig natetenged ong ni Jesu-Cristo, ang maiteg tang nem na ig anday pagsagang ong nandia.

* **28:27** Isaias 6:9-10 † **28:29** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Pa-kaw ang Bitala ong
Solat ni Pablo ong mga taga
Roma

Nagsolat si Pablo ong mga pamagto ong ni Cristo don ong Roma agod magpakomosta ong nira ig magpatako ong nira tang kaliagan nang mamisita ong nira ong pagbiahi na ang paning ong Espania. Nagsolat ka tanandia agod magsayod mga monopa tang tamang pagto ig pagpangaboi tang mga pamagto ong ni Cristo. Anday domang sinolat ni Pablo ang mas komplito tang toldok na.

Sinayod ni Pablo tarin tang natetenged ong matod ang kato-lidan. Ganing tanandia, ang taw risibien tang Dios bilang mato-lid da tenged lamang enged ong pagto na (1:17). Ganing si Pablo, ang tanan ang taw "nagkatalak ig nagkorang ong pama-dek tang Dios" (3:23), ig "kamatayen tang balet tang kasalanan, piro kaboing anday kataposan tang irigalo tang Dios ong mga taw ang na-pen da ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino" (6:23). Maliag yaning, patawaden tang Dios tang mga talak ta ig oldan ita nandia ta kaboing anday kataposan mga magtalig ita lamang ong ni Jesu-Cristo. Ang kalibrian ang na belag lamang ono ta para ong mga Judio, kondi para ong tanan ang taw ang magpasakep ong ni Cristo, maski ong aripang nasionay tanira namagalin (4:16).

1 Yo si Pablo, tatang torobolon* ni Cristo Jesus. Ginoyano tang Dios ang magimong
apostolis ig piniliko nandia agod ipatakō tang Mo-yang Balita na.
7 Pagsolato ong nindio atan ong Roma, yamong agmalen tang Dios ig ginoyan ang
magimong mga sinakepan† na.
Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang
Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.
2 Ang Mo-yang Balita pinangako rang lagi tang Dios asing tokaw pa, asing pinasolat
na ong mga propita na ong mga Sagradong Kasolatan.
3 Ig yay ang natetenged ong Ana na, ang yaten ang Ginong si Jesu-Cristo. Mga
natetenged ong pagkataw na, tata tanandia ong mga inampo ni David.
4 Ig mga natetenged ong pagkadios na, pinamatodan ang tanandia Ana tang Dios ong
makagagaem ang pagaboi nang moman.
5 Tenged ong ni Cristo ig para ka ong nandia, rinisibi amen ong Dios tang pribilihiong
magimong apostolis agod ang tanan ang mga irinsia ta taw maekelan amen ang magto
ig magosoy ong nandia.
6 Ig yamo, gapil amo ka ong mga taw ang ginoyan na agod magimong mga tawan ni
Jesu-Cristo.

Ang kaliagan ni Pablong mamisita don ong Roma

8 Primiro ong tanan ig ong tabang ni Jesu-Cristo, pagpasalamato ong yen ang Dios
natetenged ong nindiong tanan, tenged ang pagto mi bantog da ong bilog ang kalibotan.
9 Agpangadi amo ra yen ang pirmi, ig narin gata-wanan tang Dios ang agsirbianong
de-dek ong popotokono ong yen ang pagpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong Ana
na.
10 Pirmi kang agpagampō ong nandia ang mandian ong ori, pagnano ka nandiang
mamisita atan ong nindio.

---

* **1:1** "torobolon". Mga ong bitalang Grigo: kirepen † **1:7** "sinakepan". Mga ong bitalang Grigo, "hagios", ang maliag yaning "pinili tang Dios ang magimong nandia". Ang mga sinakepan tang Dios yay ang mga taw ang pamagto ong ni Jesu-Cristo, ig tenged ong pagto nira, linimpio tang kasalanan nira ig bindoat da tanirang sagrado ong pama-dek tang Dios. Telekan ong Bokabolario.

11 Mabael ang enged tang kaliagano ang itaen amo yen agod maelayan amo yen ta
tatang grasiang ispiritoal, agod mas mamoirsa tang mga nem mi.
12 Ang maliagong yaning, agod mamagtarabangan itang mas mambaked tang pagto
tang kada tata ong yaten— ang nindiong pagto mambaked natetenged ong yen ang
pagto, ig ang yen natetenged ka ong nindio.
13 Mga logod, galiliago ang mata-wanan mi, pira rang bisis ang nagplanō ang
mamisita atan ong nindio, piro midio pirming may pagsagang ong yen. Galiliago ang
mamisita atan, tenged balampa lamang may mga taw ang matabangano kang magto
ong ni Cristo, pario tang pagtabango ong domang mga belag ta Judio.
14 May obligasiono ang magtoldok ong tanan ang taw, sibilisado man obin belag,‡ ang
mga may kinata-wanan nira ig ang anda.
15 Animan galiliago ka ta mo-ya ang magpatako tang Mo-yang Balita atan ong Roma.

Ang gaem tang Mo-yang Balita

16 Animan mandian, indi enged agkakaeyako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni
Cristo. Tenged narin tang pagekel tang gaem tang Dios agod malibri tang tanan ang
pamagto— primiro ong mga Judio, ig asta ra ka ong mga belag ta Judio.
17 Tenged agpaita tang Dios ong Mo-yang Balita ang risibien na tang taw bilang mato-
lid tenged mismo ong pagto na. Na-tang ong Kasolatan, "Ang binilang ang mato-lid da
tenged ong pagto na, yay ang maboi."§

Ang talak tang mga taw

18 Piro tenged ong kasisilagen tang Dios, agpaita na magalin ong langit ang silotan
na enged tang tanan ang pamagsagang ong kamatodan natetenged ong nandia ong
pagkontra nira ong Dios ig pagboat ta malain.
19 Tenged ang poiding mata-wanan tang mga taw natetenged ong Dios mayag da,
komo Dios mismo tang nagpaita ta sia ong nira.
20 Tenged impisa pa lamang bindoat tang kalibotan, maski ang Dios indi gitaen, ang
mga bagay ang bindoat na mayag ang pagpaita tang gaem nang anday kataposan may
ang pagkadios na. Animan anday mabalibad tang mga taw ong nandia.
21 Piro maski gailala ra nira tang Dios mga sinopa, indi pinadengegan nira tanandia
bilang Dios ig maski pasalamatan da lamang nira. Imbis, midio nabeyeg da tang mga
kolo nira, ig mas pinangi-lepan pa tang kinaisipan nirang anday kointa na.
22 Ganing tanira ang matako ono tanira, piro limindoang mga kabos-kabos.
23 Sinaliodan nira tang dalayawen ang Dios ang boi asta tanopa, ig namagto ra ong
mga dios-diosan ang bindoat ang midio itsora ta mga taw ang gangapatay, mga lamlam,
mga ayep ang papanaw, asta mga ayep ang kakandoang.
24 Animan, pinabayan da lamang tanira tang Dios ang boaten nira tang anday sayod
ig maboling ang mga kaliliagan nira. Ig ang lindoan na, malaway tang bindoat nira ong
tata may tata ong mga sinangoni nira.
25 Sinaliodan nira tang kamatodan natetenged ong Dios ig binailoan nira ta kabo-lian.
Namagto tanira ig namagsirbi ong mga bindoat tang Dios, ig sinaliodan nira tang Dios
mismo ang yay ang nagboat tang tanan, ig yay ang dalayawen asta ong tanopa. Matod
ka kaman.
26 Tenged don, pinabayan da lamang tanira tang Dios ang magboat tang makaeyak
ang kaliliagan tang mga sinangoni nira. Maski ang mga babay, nagbali-kad ka tang mga
ogali nirang natoral, ig ang kapario nirang mga babay yay ang kinatawa-katawa nira.
27 Maning ka ta sia tang mga lali. Imbis ang mangatawa ong mga babay, ang yay ang
ogaling natoral, dorong enged ang kaliag nira ong kapario nirang mga lali. Makaeyak

‡ **1:14** Ang "sibilisado man obin belag" ong bitalang Grigo ay "mga Grigo ig mga Barbaro." Poidi kang maliag yaning "mga taga siodad ig mga taga bokid." § **1:17** Habacuc 2:4

tang bindoat nira ong mga sinangoni tang tata may tata. Ig tenged ong boat nirang nang
belag ta tama, gapasaran nira mismo tang silot ang bagay ong nira.
28 Ig tenged indi tanira maliliag ang mangilala ong Dios, pinabayan na ra lamang
tanira ong mga pagirisipen nirang anday kointa na, ig ong mga agboaten nirang belag
ta dapat.
29 Gagaeman tanira tang tanan ang klasi ta anday sayod, kalainan, katakaban, ig
malaway ig maboling ang bindoatan. Masiado tanirang malaibegen ig pamamatay ta
taw. Masiado tanirang mamagigsoay, mamandaya, ig maski onopa pa tang aggisipen
nirang magboat ta malain ong kapario nira. Pirming pamagtsismis,
30 ig pamanlangga ta dengeg tang masig ka taw nira. Gerepan ang pisan tanira
ong Dios. Anday galang nira. Pamagpalawig ig pamagpambog tang mga sadili nira.
Pamagdilem tanira ta midios agod magboat ta malain. Indi pamagtoman ong mga
ginikanan nira.
31 Nagimong anday kointa na tang isip nira, indi mataligan, indi matakong
maggegma, ig andang pisan ay kate-bek nira.
32 Maski gata-wanan nira tang tobol tang Dios ang ganing dapat patayen tang mga taw
ang pamagboat ta maning atan, sigi pa ka enged tanira. Ig belag lamang ta sia, kondi
gangalipay pa mga may gitaen nirang pagboat pario ta sia.

2

Mato-lid tang pagosgar tang Dios

1 Animan, maski sinoapa, anday mabalibad mo mga pagosgara ong domang taw
ang ganing malain tang agboaten nira. Tenged ong pagosgar mo ong doma, midio
aggosgaran mo ka tang sadili mo. Tenged yawang pagosgar, pario ka enged tang mga
malain ang agboaten mo!
2 Gata-wanan ta ang mato-lid tang pagosgar tang Dios kontra ong mga taw ang
pamagboat ta malain.
3 Yawang tawa! Kalaom mo sigoro, malibria ong pagosgar tang Dios. Aggosgaran mo
tang domang pagboat ta malain, mintras yawa, pario ra ka ta sia tang agboaten mo.
4 Obin itaben baliwalaen mo tang mo-yang kaneman ang agpaita tang Dios ong nio!
India gatako? Tanandia dorog kao-ya, agoantado, ig mapinasinsiaen pa. Ig ang tanan
ang asia para lamang magtogata ig ba-lon mo tang kaboi mo.
5 Piro tenged ong katetegaten tang kolo mo ig tenged india galiag ang magtogat,
agdolangan mo pa tang silot ong nio mga komabot tang kaldaw ang magosgar tang Dios.
Ong kaldaw ang asi itaen tang tanan tang mato-lid ang pagorosgaren na.
6 Tenged balten tang Dios tang kada tata sigon ong mga bindoatan nira.
7 May mga taw ang pirming pamagprosigir ang pamagboat ta mo-ya tenged ang
kaliagan nira Dios tang magdayaw ig magtorol ta dengeg ong nira, ig gangaliliag ka ang
maboi asta ong tanopa. Tanira oldan ang enged ta kaboing anday kataposan.
8 Piro may mga taw ang poros lamang sadili nira tang aggisipen nira. Indi tanira
mamagosoy ong kamatodan, kondi kalainan tang aggosoyon nira. Itaen nira tang
kasisilagen tang Dios ig mapasaran nira tang silot na.
9 Tenged ang tanan ang mga taw ang pagboat ta malain, pinitinsia ig kaliwagan tang
mapasaran nira, tokaw-tokaw ang mga Judio, ig asta ra ka ang mga belag ta Judio.
10 Piro ang taw ang pagboat ta mo-ya, dayawen, galangen, ig oldan ta kao-yan, tokaw-
tokaw ang mga Judio, ig asta ra ka ang mga belag ta Judio.
11 Tenged pario tang pagorosgaren tang Dios ong tanan ang mga taw.
12 Ang mga belag ta Judio indi gangatako tang Katobolan tang mga Judio. Piro tanirang
tanan silotan ong impirno bilang mga namagkatalak, maski indi ibasi tang Dios tang

pagosgar na ong Katobolan. Mandian ang mga Judio, tanira tang may Katobolan, ig ya enged tang gamiten tang Dios ong pagosgar na ong nira natetenged ong mga talak nira.
13 Tenged belag tang mga pamamasi tang Katobolan, kondi ang mga pamagtoman ta sia, yay ang risibien tang Dios bilang mato-lid.
14 Ang mga belag ta Judio indi gangatako tang Katobolan tang mga Judio. Piro mga may agboaten nira sigon ong Katobolan, maski indi gata-wanan nira sia, maliag yaning ang nem nirang naogalian yay ang nagsirbing katobolan nira.
15 Tenged ang agboaten nirang mo-ya pagpaita ang asia ka ong pagirisipen nira tang agtotoldok ong Katobolan. Ang konsinsia nira pagpamatod ka ang asia ong nira tang Katobolan, tenged teta agbandanan tanira ig teta agdipinsan tang sadiling kinaisipan nira.
16 Sigon ong Mo-yang Balitang agtotoldoko, komabot ka enged tang kaldaw ang si Cristo Jesus papagosgaren tang Dios ong mga talak ang agtatalok-talok pa tang mga taw.

Ang mga Judio ig ang Katobolan

17 Mandian, yamong pamaganing ang yamo Judio, pamagtalig amo ong Katobolan ig agpambog mi pa tang rilasion mi ong Dios.
18 Gata-wanan mi ono mga onopa tang galiliagan tang Dios, ig gaintindian mi pa ono mga onopa tang tama, tenged inadalan mi ra tang Katobolan.
19 Ang kalaom mi, yamo tang mapagantabay ong mga taw ang indi mangaita, ig yamo pa tang midio tolok ang mapagtorol ta kayagan ong mga taw ang gaki-lepan pa tang kinaisipan nira.
20 Pamaganing amo ono ang yamo manigtoldok ong mga taw ang polpol ig ong mga taw ang ba-lo pa lamang pagimpisang pagadal natetenged ong Dios. Maning ta si tang kaisip mi tenged ong Katobolan ang sindol ong nindio tang Dios, ig atan ka kaman matoman mi tang kinata-wanan ig kamatodan.
21 Pagtoldok amo ra ong doma, piro angay indi agtoldokan mi tang mga sadili mi? Pamagtoldok amo ang indi manakaw, piro yamo mismo pamanakaw amo ka!
22 Pamagtoldok amo ang indi mangombabay obin mangonlali, piro yamo mismo pangombabay amo ka! Gengerepan amo ta mo-ya ong mga dios-diosan, piro agtakawen mi tang mga gamit ong mga timplong agbetangan ong nira.
23 Pamagpambog amo natetenged ong Katobolan ang narisibi mi ong Dios, mintras Dios mismo tang agpaeyaken mi ong pagpangontra mi tang Katobolan ang asia!
24 Pario tang na-tang ong Kasolatan, “Tenged ong nindiong mga Judio, ang Dios agpakalainen tang mga belag ta Judio.”*
25 Mga natetenged ong pagpatori mi bilang mga Judio, may data na ka kaman sia, basta agtomanen mi tang Katobolan.† Piro mga pamangontra amo ong Katobolan, maliag yaning pario amo ra ka ong mga belag ta Judio ang indi gatorian.
26 Ig mga natetenged ong mga belag ta Judio ang indi pamagpatori, mga agtomanen nira tang ga-tang ong Katobolan, sia ibilang tanira tang Dios ang midio natorian da ka tanira.
27 Animan ang mga belag ta Judio ang indi pamagpatori, piro agtomanen nira tang na-tang ong Katobolan, tanira yay ang mamagosgar ong nindiong mga Judio. Maski atan ong nindio tang Katobolan ang sinolat ig natorian amo pa, osgaran amo pa enged tenged agkontraen mi tang Katobolan.
28 Tenged ang tatang taw indi maning ang tanandia Judio tenged lamang may bindoat ong sinangoni na. Tenged belag lamang ta sinangoni tang agba-lon mga ong matod ang pagtori.

---

* **2:24** Isaias 52:5 † **2:25** Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Pagtori.”

29 Ang matod ang Judio yay ang taw ang bina-lo ra tang nem na asta ang popotokon
na ong tabang tang Ispirito Santo, ig belag ta natetenged ong naboat na sigon ong
Katobolan ang sinolat. Ang taw ang maning atan, belag lamang ta taw tang magdayaw
ong nandia kondi ang Dios mismo.

3

1 Mandian, itaben may mane-ma, "Mga ong maning ta si, onora lamang tang data tang
pagka-Judio ta ig onopay data tang pagtori ong yaten?"
2 Ang sabato, "Dorong enged ang data na ta sia! Tokaw-tokaw, ong yaten ang mga
Judio inintriga tang mismong mga bitala tang Dios."
3 Mandian, onopay loan na mga may Judiong indi pamagparet ong bitala tang
Dios? Asia, maliag yaning bato ang indi mataligan ta tang Dios ang tomanen na tang
pinangako na?
4 Indi poidi! Tenged maski ang tanan ang taw bo-lien, ang Dios mataligan ang enged
ong mga binitala na. Pario tang na-tang ong Kasolatan,
"Agod ang mga bitala mo ilalaen ang mato-lid,
ig mandega mga bandanana ta taw."*
5 Itaben may maganing, "Mo-ya pa mga magkatalak ita! Tenged mga ikompara ta
tang agboaten ta ang malain ong mga boat tang Dios, mas itaen da enged don ang
tanandia mato-lid. Animan belag ta tama mga silotan ita pa nandia!" Maning ta sia
tang pagpilosopo tang doma.
6 Piro indi sia maimo! Tenged mga ang pagorosgaren tang Dios belag ta mato-lid,
monopa maosgaran na tang mga taw ong kalibotan?
7 Mandian itaben may magpapilosopo pa atan ang maning, "Mo-ya pa mga magbo-li
ita! Tenged mga ikompara ta tang pagbo-li ta ong kamatodan tang Dios, mas itaen da
enged don ang tanandia mataligan, ig mas dayawen tanandia. Animan belag ta tama
mga osgaran ita pa nandia bilang mga mapinagtalaken!"
8 Obin itaben may magpapilosopo pa ang maning, "Magboat ita ra lamang ta malain,
agod mo-ya tang lomboa!" Maning atan ono tang pagtoroldokon amen sigon ong mga
taw ang galiliag ang manlangga ong yamen. Tanira bagay ang enged ang sirilotan tang
Dios.

Ang tanan ang taw paririong mapinagtalaken

9 Mandian onopa? Itang mga Judio, mas mo-ya pa bato tang pagkabetang ta ong
pagkabetang tang mga belag ta Judio? Belag! Tenged napamatodan amen da, ang tanan
ang mga taw, maski Judio maski belag, gagaeman ta kasalanan.
10 Pario tang na-tang ong Kasolatan ang ganing:
"Anday taw ang mato-lid, maski tanga tawan.
11 Anday maski sinopa ang osto tang pangintindi na ong Dios,
ig anday pagprosigir ang mailala ong nandia.
12 Ang tanan napabelag da ong matod ang dalan,
ig nagimong anda ray kointa nira.
Anday pagboat ta mo-ya, maski tanga tawan."†
13 "Ang mga tetenlan nira pario ong abring lebengan ang makalpot,
tenged poros panloko tang loloa ong mga anga nira."‡
"Ang dilak nira madalit, ang midio dalitan ang ma-kal."§
14 "Poros mga sompang masisit tang loloa ong mga anga nira."*
15 "Madali tanirang mamatay ta taw.
16 Maski ong aripa tanira paning, pamanlangga ig pamagekel ta kalisedan,

* **3:4** Salmo 51:4 † **3:12** Salmo 14:1-3; 53:1-3 ‡ **3:13** Salmo 5:9 § **3:13** Salmo 140:3 * **3:14** Salmo 10:7

17 ig indi gangatakong magosoy ong dalan ang paning ong kao-yan."†
18 "Andang pisan ay eled nira ong Dios!"‡
19 Mandian, gata-wanan ta mga onopay na-tang ong Katobolan, asia para ka ong yaten
ang mga Judiong sinakep tang Katobolan. Animan anday maski sinopa ong yaten ang
may ibalibad na, ig ang tanan ang taw ong kalibotan manabat ang enged ong Dios
tenged ong mga kasalanan nira.
20 Animan andang pisan ay risibien tang Dios bilang mato-lid mga ong agboaten ta
lamang para magtoman tang Katobolan. Tenged ang Katobolan ya enged tang sindol
tang Dios agod mata-wanan ta ang mapinagtalaken ita!

Mono ita pa magimong mato-lid ong pama-dek tang Dios

21 Piro mandian pinatako ra tang Dios ong yaten mga mono ita pa magimong mato-
lid ong pama-dek na. Magimo itang mato-lid, belag ta maning ong pagtoman ta ong
Katobolan. Narin pinamatodan tang Katobolan mismo asta ang sinolat tang mga
propita asing tokaw.
22 Ang Dios, boaten nang mato-lid tang tanan ang mamagto ong ni Jesu-Cristo tenged
ong pagto nirang asi, maski Judio maski belag.
23 Tenged ang tanan ang taw lobot ang enged ang nagkatalak ig nagkorang ong pama-
dek tang Dios ang dalayawen.
24 Piro ong kaloy na, rinisibi ita nandia bilang mato-lid da tenged ong bindoat ni Cristo
Jesus para maggawad ong yaten, ig narin rigalo tang Dios ong yaten.
25 Si Cristo, sindol tang Dios bilang tatang sagda agod tanandia tang mapasar tang
silot ang para ong mga kasalanan ta asing pinatorok na tang dogo na. Animan indi
ita ra silotan, kondi mapatawad tang mga talak ta mga magto ita ong nandia. Maning
ta si tang bindoat tang Dios agod ipaita ang tanandia mato-lid. Tenged asing tokaw,
inagoanta na lamang tang mga talak tang mga taw ig indi kang lagi sinilotan na tanira
tenged mapinasinsiaen tanandia.
26 Ig mandian ong timpong na, agpaita na ang mato-lid pa tang pagosgar na ong
pagrisibi na bilang mato-lid da tang mga pamagto ong ni Jesus.
27 Onora lamang mandian tang mapambog ta? Anda enged! Angay? Tenged indi ita
aggosgaran tang Dios ong mga boat ta sigon ong Katobolan, kondi ong pagto ta.
28 Tenged ganing ami, ang taw risibien tang Dios bilang mato-lid tenged ong pagto na,
ig belag ta ong pagtoman na tang Katobolan.
29 Ang Dios bato, Dios lamang tang mga Judio? Belag ka bato tanandia ta Dios tang
mga belag ta Judio? Ee, tenged tanandia Dios tang tanan.
30 Tenged tambilog lamang tang Dios, ig maski Judio maski belag, risibien na tanira
bilang mato-lid natetenged ong mismong pagto nira.
31 Maliag yaning bato, agpe-lek ta ra tang Katobolan tenged ong pagto ta? Ayaw!
Imbes, mas aggilalaen ta ngani tang matod ang importansia ta sia!

4

Si Abraham binilang ang mato-lid tenged ong pagto na

1 Isipen ta kang lagi si Abraham, ang yaten ang kamepet-mepetan. Monopa tanandia
nagimong mato-lid ong pama-dek tang Dios?
2 Mga tanandia binilang ang mato-lid tenged ong mga bindoatan na, poiding ipambog
na ra sia. Piro anda enged ay mapambog na ong pama-dek tang Dios,
3 tenged ganing tang Kasolatan, "Si Abraham nagto ong Dios ig tenged ong pagto na
tanandia binilang ang mato-lid."*

† **3:17** Isaias 59:7-8 ‡ **3:18** Salmo 36:1 * **4:3** Genesis 15:6

4 Mandian, ang taw ang pagobra agsolan ka. Ig ang sol nang asi, indi agbibilang ang
rigalo, kondi balet tang bedlay na.
5 Piro belag ta maning atan ong Dios. Ang agrisibien na bilang mato-lid yay ang mga
taw ang pamagtalig ong nandia. Ig agrisibien na tanira tenged ong pagto nira, ig indi
maning ta ang narin balet tang kabedlay nira ong pagtoman din ong Katobolan.
6 Ya kay narin tang maliag yaning ni David asing naganing tanandia ang masoirti tang
mga taw ang agrisibien tang Dios bilang mato-lid da, maski indi tanira nagpabedlay.
Ganing si David,
7 "Masoirti tang mga taw nga ang mga talak nira pinatawad da ig indi ra mademdeman
tang Dios.
8 Masoirti kaman tang taw nga ang mga talak na indi ra panabaten tang Dios ong
nandia."†
9 Mandian, ang kaloy ang narin, para lamang bato ong mga Judio, ang yay ang mga
natorian? Belag! Na para ka ong mga belag ta Judio, maski indi tanira natorian.‡ Ganing
ita rang lagi, si Abraham nagto ong Dios, ig tenged ong pagto na binilang tanandia ang
mato-lid.
10 Ig tanopa na nainabo? Asing indi pa tanandia gatorian obin asing tapos da? Na
nainabo ba-lo tanandia natorian, ig belag ta asing natorian da.
11 Tinorian tanandia bilang pamatod ang kinomit da tang mga talak na tenged ong
pagto na asing indi pa tanandia gatorian. Animan sia, poiding maning ita ang si
Abraham nagimong tatay tang tanan ang pamagto ong Dios. Ig tenged ong pagto nirang
asi, agbibilang ka tanirang mato-lid da, maski indi tanira gatorian.
12 Maning ka ta si, si Abraham nagimong tatay tang tanan ang mga natorian ang
pamagto ka. Tenged aggosoyon nira tang pagto tang kamepet-mepetan ta ang si
Abraham ba-lo tanandia tinorian.

Marisibi ta tang pinangako tang Dios tenged ong pagto ta

13 Nangako tang Dios ong ni Abraham ang tanandia asta ang mga inampo na, matobli
nira tang kalibotan. Ig ang pangakong asi, indi sindol tenged ong pagtoman ni Abraham
ong Katobolan, kondi tenged tanandia binilang ang mato-lid tenged ong pagto na.
14 Pabetang ta, mga ang pamagpasakep ong Katobolan tang marisibi tang pinangako
tang Dios, maliag yaning anda ray gaem tang pangako na. Ig ang pagto ta, anda kay
kointa na.
15 Ang Katobolan ya ray nagekel tang silot ang ipakabot tang Dios ong mga taw.
Tenged mga anda rin tang Katobolan, anda ka rin ay napangontra.
16 Animan, ang pangako tang Dios marisibi ta tenged lamang ong pagto ta agod ang
pangako na magimong rigalo ang sigoradong i-dol na ong tanan ang mga inampo ni
Abraham, belag lamang tang mga Judio, ang yay ang pamagprosigir ang magtoman ong
Katobolan, kondi asta ang tanan ang mga taw ang may pagto nira ong Dios, pario tang
pagto ni Abraham. Tenged si Abraham tang nagimong tatay ta ang tanan ang pamagto
pario ong nandia.
17 Maning ta na tang na-tang ong Kasolatan, "Bindoata yen ang tatay tang dorong
nasion."§ Animan, si Abraham tang nagimong tatay ta ong pama-dek tang Dios ang
agtowan na, ang yay ang pagboi tang mga patay ig ong tatang tobol lamang pagpaloa
tang anda pa.
18 Maski imposibli ra ang magkatinir pa ta ana nira, nagtalig pa ka enged si Abraham
ong pinangako tang Dios. Ig ong maning ta si, tanandia nagimong tatay tang mga taw

† **4:8** Salmo 32:1-2 ‡ **4:9** Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ong Bokabolario, ong "Pagtori." § **4:17** Genesis 17:5

ang magalin ong dorong mga nasion, sigon ong inaning tang Dios ong nandia ang, “Ang
magimong mga inampo mo mapapario ong kayadien tang mga bitokon.”*
19 Ong timpong asi mga tang gatos da tang idad ni Abraham ig gata-wanan nang anda
ray poirsa tang sinangoni na, ig ang katawa nang si Sara bog. Piro maski maning don,
indi nanlobay tang pagtalig na.
20 Indi enged tanandia nagdoadoa ong pangako tang Dios, kondi mas namoirsa tang
pagto na, ig nagdayaw pa tanandia ong Dios,
21 tenged bogos ang enged tang pagtalig na ang sarang ang boaten tang Dios tang
pinangako na.
22 Animan tenged ong pagto ni Abraham, rinisibi tanandia tang Dios bilang mato-lid.
23 Piro ang na-tang ong Kasolatan ang “binilang tanandiang mato-lid”† belag lamang
ta natetenged ong ni Abraham,
24 kondi natetenged ka ong yaten. Tenged ita, ibilang ita kang mato-lid da mga magto
ita ong Dios ang nagboing oman ong yaten ang Ginong Jesus.
25 Si Ginong Jesus tang pinatay tenged ong yaten ang mga kasalanan, ig tanandia tang
binoing oman agod risibien ita ra tang Dios bilang mato-lid da.

5

Mabalik ita ong Dios

1 Mandian ang rinisibi ita tang Dios bilang mato-lid da tenged ong pagto ta, mabalik
ita ong Dios ang may masinlong rilasion ong nandia, ong tabang ni Ginong Jesu-Cristo.
2 Tenged kaman ong ni Cristo ig tenged ong yaten ang pagto ong nandia, gapasaran ta
ra mandian tang kaloy tang Dios. Ig bogos itang galipay ong kasigoroan ta ang ma-pen
ita ong mabael ang kadengegan na.
3 Belag lamang ta sia, galipay ita pa maski ong mga kaliwagan ta. Tenged gata-wanan
ta, ong mga kaliwagan matako ita mga mono ita pa mamagprosigir.
4 Ig mga mamagprosigir ita, magimong mo-ya tang pagkataw ta. Ig mga mo-ya tang
pagkataw ta, may kasigoroan ta ang mo-ya ka tang yaten ang parakaboton.
5 Ig indi maimong mapaeyak ita ong kasigoroan ta ang na, tenged gapasaran ta ra tang
mabael ang paggegma tang Dios, ang bogos ang pinakabot na ong yaten asing sindol na
ong yaten tang Ispirito Santo.
6 Tenged asing anday maimo ta para malibri ita, si Cristo napatay ong tamang-tamang
oras para ong yaten ang mga mapinagtalaken.
7 Maliwag ang maita ta taw ang magbolontad tang kaboi na para ong tatang taw ang
mato-lid— piro poiding may mangas ang papatay para ong tatang taw ang mo-ya.
8 Piro si Cristo nagbolontad tang kaboi na para ong yaten asing mapinagtalaken ita
pa, ig don pinaita tang Dios mga monopa tang paggegma na ong yaten.
9 Ig mandian ang rinisibi ita nandia bilang mato-lid da tenged ong dogo ni Cristo, mas
gasigoro ita ra enged ang malibri ita ong silot ang ipakabot tang Dios.
10 Asing tokaw, kasoay ita tang Dios, piro mandian binalik ita nandia ong sadili na
tenged ong kamatayen tang Ana na. Ig mandian ang mga tangay ita ra nandia, sigorado
ra enged ang indi ita silotan na, tenged gaboi si tang Ana na.
11 Belag lamang ta sia. Pisan itang gangalipay ong pagiga-pen ta ong Dios ang
gapasaran ta tenged ong bindoat tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo. Tenged kaman ong
bindoat na, rinisibi ita ra tang Dios bilang mga tangay na.

Si Cristo ig si Adan

12 Animan mandian, ang kasalanan na-led tarin ong kalibotan tenged ong bindoat
tang tanga tawan, ang yay si Adan. Ig ang talak nang asi, yay ang nagekel ong yaten ta

* **4:18** Genesis 15:5 † **4:23** Genesis 15:6

kamatayen. Yay siang kiminabot tang kamatayen ong tanan ang mga taw, tenged ang
tanan ang mga taw namagkatalak.
13 Tenged ba-lo sindol tang Dios tang Katobolan na ong mga taw, nagkatalak dang lagi
tanira. Anda lamay agpapanabaten ong kasalanan mintras anda pa tang Katobolan.
14 Piro maski anda pa tang Katobolan, tanirang tanan nangapatay, impisa ong timpo
ni Adan asta ong timpo ni Moises, maski anday tobol ang mismong kinontra nira pario
tang bindoat ni Adan. Mandian, ang Adan ang na, midio litrato ni Cristo ang kiminabot
ang diminaton ong nandia. Tenged ang bindoat ni Adan ig ang bindoat ni Cristo may
limindoang risolta na para ong tanan ang mga taw.
15 Piro belag ta pario tang doroang risoltang narin, tenged ang kaloy ang pinaita tang
Dios sobra pa ong talak ang bindoat ni Adan. Matod kaman, ang pagpangontra ni Adan
nagated ta kamatayen ong tanan ang taw. Piro mas mabael pa enged tang kaloy tang
Dios, ig ang kapatawaden ang agto-dol na bilang rigalo kakabot ong doro kang mga taw
tenged ong bindoat tang tanga tawan lamang, ang yay si Jesu-Cristo.
16 Omaneno, ang rigalo tang Dios parti ong nainabo natetenged ong talak ni Adan.
Inosgaran si Adan asing nagkatalak tanandia, ig yay ang nagekel ta silot ong mga taw.
Piro tenged ong bindoat ni Cristo, itang mga taw mapatawad ig mabilang ang mato-lid
da, maski yadi ra tang mga talak ta.
17 Matod kaman. Tenged ong talak tang tanga tawan ang si Adan, ang tanan ang
taw gapasaran ta kamatayen. Piro mas makagagaem pa enged tang bindoat tang tanga
tawan ang si Jesu-Cristo. Tenged ong nandia, ang mga taw pisan ang aloyan ig risibien
tang Dios bilang mato-lid. Animan ma-pen tanira ong pagaradien ni Cristo ig bogos ang
mapasaran nira tang kaboing anday kataposan.*
18 Animan, inita ta ang tenged ong talak tang tanga tawan, ang tanan ang taw
sinintinsian ang silotan. Ig maning ka ta si, tenged ong bindoat ang mato-lid tang tanga
tawan, risibien tang Dios bilang mato-lid da tang tanan ang mamagto ong nandia, ig
oldan ta kaboing anday kataposan.
19 Tenged ong tanga tawan ang indi nagtoman ong Dios, dorong nagimong mapinag-
talaken. Maning ka ta si, tenged ong tanga tawan ang nagtoman ong Dios, dorong
nagimong mato-lid.
20 Ang Katobolan sindol tang Dios agod mas itaen pa enged tang talak. Piro maski
nandoro kaman tang talak, mas nandoro pa ka enged tang kaloy tang Dios.
21 Animan, maski ang talak paggaem ig pagekel ta kamatayen asing tokaw, mandian
ang kaloy tang Dios ya ray paggaem ong yaten. Asia risibien ita nandia bilang mato-lid
da agod maboi ita ang anday kataposan, salamat ong yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

6

Bina-lo ra tang kaboi ta

1 Animan mandian onopay maning ta? Magpadayon ita ra lamang bato ang magkata-
lak, agod mandolang pa tang kaloy tang Dios ong yaten?
2 Indi poidi! Mono ita pa magpadayon ang magkatalak? Mga natetenged ong
kasalanan, midio mga patay ita ra ig anda ray gaem na ong yaten!
3 Indi pa gata-wanan mi na? Itang tanan ang nagpaboniag para ipaita ang nagpasakep
ita ong ni Cristo Jesus, ginapil ita ka ong kamatayen na.
4 Animan, ang pagboniag ong yaten pagpaita ang napatay ita ra ig limbeng ang
aroman ni Cristo, agod mangaboi ita sing moman ong ba-long kaboi, pario tang nainabo
ong ni Cristo asing tanandia binoing oman ong makabebereng ang gaem tang Dios ang
Tatay.

* **5:17** Ong bitalang Grigo: Animan magadi tanira ong kaboing anday kataposan don ong langit.

5 Ig mga na-pen ita ra ong ni Cristo ong kamatayen na ong maning ta sia, sigorado
enged ang ma-pen ita ka ong pagaboi nang moman.
6 Gata-wanan ta ang dating pagkataw ta midio linansang dang aroman ni Cristo
ong kros agod mapatay tang sadili ta ang mapinagtalaken, ig indi ita ra magsirbi ong
kasalanan bilang kirepen.
7 Tenged mga ang tatang taw patay da, libri ra tanandia ong gaem tang kasalanan.
8 Piro pagparet ita ang maboi ita ang aroman ni Cristo, pario tang napatay ita ka ang
aroman na.
9 Tenged gata-wanan ta ang si Cristo binoing oman. Animan indi ra poiding mapatay
tanandiang oman. Ang kamatayen anda ray gaem na ong nandia.
10 Asing napatay tanandia agod pirdien tang kasalanan, minta lamang sia ig indi ra
maoman. Piro gaboi tanandia mandian ig ang kaboi na mismo para ong Dios.
11 Animan yamo, bilang mga na-pen da ong ni Cristo Jesus, dapat ibilang mi tang sadili
mi ang patay da ka mga para ong kasalanan, piro boi si para ong Dios.
12 Indi ra papaggaemen mi tang kasalanan ong mga sinangoni ming asiang mapatay
lamang, agod indi amo ra magsirbi ong anday sayod ang mga kaliliagan tang sadili mi.
13 Ig indi gamiten mi tang maski onopang parti tang sinangoni mi ong pagboat ta
malain. Ang boaten mi, magpasakep amo ong Dios bilang mga napatay ig binoing oman,
ig yintriga mi ong Dios tang bilog ang sinangoni mi, agod gamiten na ong pagboat ta
mato-lid.
14 Ang kasalanan indi ra poiding maggaem ong nindio. Tenged indi ita ra gasakepan
tang Katobolan, kondi gasakepan ita tang kaloy tang Dios.

Onopa tang agsirbian ta?

15 Mandian, tenged indi ita ra gasakepan tang Katobolan, kondi gasakepan ita ra tang
kaloy tang Dios, monopa bato? Magpadayon itang magkatalak? Indi maimo!
16 Gata-wanan mi, mga nagpasakep amo maski ong ninopa agod magtoman ong nira
bilang tatang kirepen, kirepen amo ra enged nira! Pabetang ta, mga kasalanan tang
agsirbian mi, ang borak ta sia kamatayen ang anday kataposan. Piro mga pamagtoman
amo ong Dios agod tanandia tang agsirbian mi ang borak ta sia, yamoy magimong mato-
lid.
17 Asing tokaw, pamagsirbi amo ka kaman ong kasalanan. Piro salamat ong Dios,
mandian bogos amo rang pamagtoman ong kamatodan ang sinoldok ong nindio.
18 Linibri amo ra tang Dios ong gaem tang kasalanan, ig mandian pamagsirbi amo ra
ong kato-lidan.
19 Ginamitong alimbawa tang kirepen, agod mas madaling maintindian mi tang
maliagong yaning. Asing tokaw, midio nagpakirepen amo ong kasalanan, ig ginamit mi
tang sinangoni mi ong pagboat ta anday sayod ang pabael ang pabael. Piro mandian,
dapat yintriga mi ra tang sadili mi bilang kirepen ong kato-lidan, agod magimong limpio
tang kaboi mi.*
20 Asing tokaw ang pamagsirbi amo pa ong kasalanan, midio libri amo ka kaman ong
tanan ang tobol ang kaministiran ang tomanen ong kaboing mato-lid.
21 Piro onopa lamay nakomit mi ong pangaboi ming asi ang agkakaeyak mi mandian?
Ang paningan lamang ta si kamatayen ang anday kataposan.
22 Piro mandian linibri amo ra ong gaem tang kasalanan agod magtoman ig magsirbi
amo lamang ong Dios, ig ang gakomit mi tarin yay ang limpiong kaboi. Ig mga linimpio
amo ra ngani,† maliag yaning maboi amo ang anday kataposan.

---

* **6:19** "agod magimong limpio tang kaboi mi." Poidi kang maliag yaning: agod magimo among sagradong mga sinakepan tang Dios † **6:22** "mga linimpio amo ra ngani." Poidi kang maliag yaning: mga bindoat amo rang mga sagradong sinakepan tang Dios

23 Tenged kamatayen tang balet tang kasalanan, piro kaboing anday kataposan tang
irigalo tang Dios ong mga taw ang na-pen da ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino.

7

Indi ita ra gasakepan tang Katobolan

1 Mga logod, may gata-wanan mi natetenged ong Katobolan. Animan sigorado,
gata-wanan mi ka, ang tatang taw gasakepan tang Katobolan mintras lamang gaboi
tanandia.
2 Pario ta tatang babay ang may katawa na. Sigon ong Katobolan, ang babay indi
poiding magigbelag ong katawa na mintras gaboi tanandia. Piro mga ang katawa na
patay da, libri ra tanandia ong mga toromanen ta magkatawa.
3 Animan, mga magigimbeng tanandia ong domang lali mintras boi pa tang katawa
na, maning ta ang pangonlali tanandia. Piro mga ang katawa na patay da, oman
nagpakatawa tanandia ong doma, anday tobol ang kinontra na, ig indi maning ang
tanandia pangonlali.
4 Maning ka ta si, mga logod, asing nagpaboniag amo, midio napatay amo ra kang
aroman ni Cristo, ig don amo linibri ong gaem tang Katobolan. Animan libri amo
ra mandian ang magpasakep ong doma, ang yay ang Cristong binoing oman ong
kamatayen. Ig yamo, binoi amo ka agod mamorak ta mga boat ang mo-ya para ong Dios.
5 Asing tokaw, pangaboi ita sigon ong dating pagkataw ta ang mapinagtalaken. Ig ang
mga sadiling kaliliagan ta ang anday sasayod ang pinoaw pa tang Katobolan, yay ang
nagekel ong yaten ang magboat ta mga bagay ang agbawalen mismo tang Katobolan ig
sirilotan ta kamatayen.
6 Piro mandian tenged napatay ita rang aroman ni Cristo, indi ita ra gasakepan tang
Katobolan, ang yay ang dating pagpriso ong yaten. Animan pamagsirbi ita ra mandian
ong Dios sigon ong ba-long pangaboi ang agtotoldok tang Ispirito Santo, ig belag da ta
sigon ong dating mga toromanen ang sinolat ong Katobolan.

Ang Katobolan ig ang kasalanan

7 Oman onora mandian ay maning ta? Anday sayod bato tang Katobolan? Belag!
Tenged mga anda pa tang Katobolan, indi ka nata-wanano mga onopa tang kasalanan.
Alimbawa, mga indi na-tang ong Katobolan ang "India maibeg,"* indi nata-wanano mga
onopa tang magimong milibegen.
8 Piro tenged ong tobol ang asi, midio napoaw tang isipo ang maibeg ig mas bindoato
pa ka enged, maski agbawalen sia tang Katobolan. Animan mga anda tang Katobolan,
ang kasalanan midio anda kay gaem na ong yen.
9 Asing tokaw, pangaboio ang midio indio gatako ta Katobolan. Piro asing pagatakō
tang tobol ang asi, napoaw ang lagi tang kasalanano,
10 ig dono sinintinsian ta kamatayen. Animan ang mga tobol ang sindol agod magtorol
din ta kaboi, ya ray nagekel ong yen ta kamatayen.
11 Tenged ang Katobolan, yay ang ginamit tang kasalanan agod lokono, ig ong maning
don yay ang kinamatayo.
12 Animan mandian, ang Katobolan sagrado. Ig ang kada toromanen na sagrado,
mato-lid, ig mo-ya.
13 Maliag yaning bato, ang tatang bagay ang mo-ya, ya pala tang nagekel ta kamatayen
ong yen? Belag ang enged! Yo, sinintinsiano ta kamatayen tenged ong kasalanano. Ig
don itaen ta mga monora enged ka anday sayod tang kasalanan, tenged ginamit na
tang Katobolan ang mo-ya agod masilotano ta kamatayen. Animan ong tabang tang
Katobolan mas gitaen ta mga monopag ka anday sayod tang kasalanan.

---

* **7:7** Exodo 20:17

Gaboato tang indi galiliaganong boaten

14 Gata-wanan ta, ang Katobolan ay mo-ya tenged nagalin ong Ispirito Santo. Piro
yo, taw ka lamang, ig ang sinangonio midio kirepen ang sigi pa tang pagsirbi na ong
kasalanan.
15 Indi maintindiano tang sadilio ong agboateno. Tenged ang mo-yang galiliaganong
boaten indi ka agboateno. Piro ang mga bagay ang indi galiliaganong boaten, yay ang
gaboato.
16 Mandian mga indio maliliag ong mga agboateno, maliag yaning agpaoyono ang
tama ka kaman tang agganing tang Katobolan.
17 Animan, midio belag ta yo tang pagboat ta anday sayod, kondi ang kasalanan ang
tarin ong yen.
18 Gata-wananong anday mo-yang bagay ang tarin ong yen, mga natetenged ong
anday sayod ang kaliliagan tang yen ang sadili. Tenged galiliago ka rin ang magboat
ta mo-ya, kaso lamang indi maboato.
19 Animan, ang mo-yang galiliaganong boaten indi maboato, piro ang malain ang
indio galiliag ang boateno, yay ang gaboato.
20 Mandian, mga agboateno tang indi galiliaganong boaten, narin pagpamatod
lamang ang belag da ta yo mismo tang pagboat ta na, kondi ang kasalanan ang tarin
ong yen.
21 Maning ta na tang gitaeno ong sadilio. Mga galiliago ang magboat ta mo-ya, tarin
dang lagi ong yen tang kasalanan ang pagtobol ong yen ang magboat ta malain.
22 Tenged mga ong isipo, galipayo ta mo-ya ong Katobolan tang Dios.
23 Piro tarin ong sinangonio, midio may parti sing katobolan ang pangontra ong
Katobolan ang galiliagan tang isipo. Ang sadilio midio agprison tang parting katobolan
ang asi ang yay ang pagtobol ong yen ang magkatalak.
24 Kailō ka! Sinora lamang tang mapaglibri ong yen ong sinangoniong na ang pagekel
ong yen ong kamatayen?
25 Anday doma kondi ang Dios ong tabang tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo! Salamat
ong Dios!

Maning ta na ka kaman tang yen ang pagkabetang: Ong isipo galiliagong magtoman
ong Katobolan tang Dios, piro tenged ong sadiling kaliliaganong anday sasayod, midio
pagsirbio pa ong kasalanan.

8

Ang pangaboi sigon ong Ispirito Santo

1 Mandian, itang tanan ang na-pen da ong ni Cristo Jesus, indi ita ra osgaran tang Dios
ang dapat silotan ita.
2 Tenged kaman ong pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus, ang Ispiritong pagtorol ta
kaboi ya ray ang paggaem ong yaten, ig ya kay ang paglibri ong yaten ong gaem tang
kasalanan ig kamatayen.
3 Ang Katobolan indi mapaglibri ong yaten ong gaem tang kasalanan, tenged itang
mga taw malolobay, ig indi enged matoman ta tang Katobolan agod malibri ita. Piro
bindoat tang Dios tang indi maboat tang Katobolan. Sinobol na tang sadiling Ana
na ang nagsinangoning taw pario ong yaten ang mapinagtalaken, agod tanandia tang
magimong sagda ig mapasar tang silot ang para ong yaten ang mga kasalacnan. Ig ong
maning ta si, kinomit tang Dios tang gaem tang kasalanan.*

* **8:3** "Ig ong maning ta si, kinomit tang Dios tang gaem tang kasalanan." Ang mga bitalang na poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: "Ig ong pagkataw nang mismo, inosgaran tang Dios tang kasalanan."

4 Bindoat na tang tanan ang asia agod ang kato-lidan ang kaministiran ang boaten
sigon ong Katobolan bogos ang tomanen ong yaten, itang pamangaboi ra sigon ong
kaliliagan tang Ispirito ig belag ta sigon ong sadiling kaliliagan ta ang anday sasayod.†
5 Ang taw ang pangaboi sigon ong sadiling kaliliagan nang anday sasayod, aggintin-
dien na lamang tang sadiling mga galiliagan nang na. Piro ang taw ang pangaboi sigon
ong Ispirito Santo, ang aggintindien na yay ang mga galiliagan tang Ispirito Santo.
6 Ang taw ang pagintindi tang sadiling kaliliagan nang anday sasayod, ang kaboton
na kamatayen ang anday kataposan. Piro ang taw ang pagintindi ong kaliliagan tang
Ispirito Santo, yay ang magkatinir ta kao-yan ig kaboing anday kataposan.
7 Ang taw ang pirming pagisip ong sadiling kaliliagan nang anday sasayod, pangontra
ra ong Dios. Indi tanandia pagtoman ong mga tobol tang Dios ig indi ngani matoman na.
8 Ang mga pangaboi kaman sigon ong sadiling kaliliagan nira, indi enged mapagtorol
ta kalipayan ong Dios.
9 Piro yamo, indi amo ra pangaboi sigon ong sadiling kaliliagan mi kondi sigon ong
Ispirito, mga matod ka kaman ang gistar ong nindio tang Ispirito tang Dios. Ig mga ang
Ispirito ni Cristo anda ong tatang taw, tanandia belag ka ta ong ni Cristo.
10 Piro tenged ang si Cristo asia ong nindio, maski mapatay tang sinangoni mi tenged
ong kasalanan, maboi pa ka enged tang mga ispirito mi tenged rinisibi amo tang Dios
bilang mato-lid da.
11 Ang Dios tang nagboing oman ong ni Jesu-Cristo. Animan mga gistar ong nindio
tang Ispirito tang Dios, indi maimong indi boien na tang mga sinangoni ming gangap-
atay. Boaten tang Dios narin ong tabang tang Ispirito na ang gistar ong nindio.
12 Animan, mga logod, may otang ta ang nem, piro sia belag ta otang ong mga sadili
ta. Animan indi ita ra mangaboi sigon ong sadiling kaliliagan tang anday sasayod.
13 Tenged mapatay amo enged mga mangaboi amo sigon ong sadiling kaliliagan ming
anday sasayod. Piro mga ong tabang tang Ispirito Santo lipaten mi tang mga malain ang
agboaten tang mga sinangoni mi, asia maboi among anday kataposan.
14 Tenged ang tanan ang taw ang agtoldokan ig aggian tang Ispirito tang Dios, yay ang
mga ana tang Dios.
15 Tenged ang Ispirito ang sindol tang Dios ong nindio indi pangirepen ong nindio
agod meled amo si. Ayaw! Tanandia tang nagekel ong nindio ang magimong mga ana
tang Dios, agod poidi amo rang gomoy ong nandia ang maning “Tatay! Tatayo!”
16 Ang Ispirito Santo mismo, aroman tang yaten ang mga ispirito, yay ang pagpamatod
ang mga ana ita kaman tang Dios.
17 Ig tenged mga ana ita ra tang Dios, maliag yaning mga manonobli ita tang mga
bagay ang tinagana tang Dios para ong yaten. Mga manonobli ita ka kaman ang aroman
ni Cristo. Tenged mga paliwagan ita ang aroman ni Cristo, komabot tang kaldaw ang
padengegan ita kang aroman na.

Ang kambengan tang parakaboton

18 Para ong yen, ang mga kaliwagan ang gapasaran ta mandian, anday bali mga
ikompara ta ong mabael ang kadengegan ang magimong yaten ong parakaboton.
19 Asta ang tanan ang mga bagay ang bindoat tang Dios ong kalibotan, gangalangkag
dang pamagelat ong oras ang ipaita tang Dios mga sinopa enged tang mga ana na.
20 Tenged ang tanan ang bindoat ong kalibotan midio agsagangen pa ig indi pa
gakabot ong dapat ang kaboton nira. Belag ta maning ang kaliliagan nira si, kondi
yay ang plano tang Dios. Piro maski maning don, may masinlong parakaboton tang
kalibotan,

† **8:4** Ang birsikolong na poidi kang ila-ted ang maning ta na: Bindoat na tang tanan ang asia agod bogos ang maboat ta tang kato-lidan sigon ong Katobolan, tenged pamangaboi ita ra sigon ong kaliliagan tang Ispirito ig belag ta sigon ong sadiling kaliliagan ta ang anday sayod.

21 tenged komabot tang kaldaw ang indi ra maronot-ronot tang mga bindoat tang
Dios, kondi magimong aroman tang mga ana tang Dios ang mangalibri ong kamatayen
ig ma-pen ong kambeng-ambengan ang kalibrian.
22 Gata-wanan ta, asta mandian ang tanan ang mga bindoat tang Dios midio paman-
siaroroy pa, pario ong tatang babay ang pangana ra.
23 Ig belag lamang ta tanira! Asta itang nangarisibi tang Ispirito Santo, ang yay ang
tokaw ang agto-dol tang Dios ong yaten. Gangalangkag ita ra ka mintras agpakaboton
ta tang kaldaw ang risibien ita ra enged tang Dios bilang mga ana na, ig pa-letan na tang
mga sinangoni ta ang na.
24 Mimpisa asing linibri ita, agpakaboton ta lamang ang makomplito tang bagay ang
na. Mandian, indi ita maning ang agpakaboton ta tang tatang bagay mga narisibi ta ra
sia. Tenged sinopa tang magpakabot pa mga narisibi na ra?
25 Piro mga agpakaboton ta tang indi pa garisibi ta, bogos itang mamagprosigir ang
magelat.
26 Ig agtabangan ita pa tang Ispirito Santo ong kalolobayen ta. Alimbawa, maski indi
ita matakong mangadi ta osto, ang Ispirito Santo pagpakiloy ong Dios para ong yaten
ong mga i-yak ang inding pisan mabogawas ta.
27 Ig ang Dios, aggosisaen na tang ga-tang ong mga popotokon ta ig gaintindi na mga
onopay maliag yaning tang agbibitala tang Ispirito Santo, tenged ang Ispirito Santo
pagpakiloy para ong mga sinakepan tang Dios ig sigon ka ong kaliliagan tang Dios.
28 Gata-wanan ta, ong tanan ang gangainabo, may agboaten tang Dios para ong
ikakao-ya tang mga pamaggegma ong nandia, ang yay ang mga ginoyan na sigon ong
plano na.
29 Tenged asing tokaw pang lagi, gata-wanan da tang Dios mga sinopa tang magimong
mga ana na. Pinilik na tanira ig pinlano na rang lagi ang tanira magimong pario ong Ana
nang si Jesus, agod si Jesus magimong kakan ong dorong mamaglogod.
30 Animan ang mga taw ang pinilik na rang lagi asing tokaw, ginoyan nang magimong
mga ana na. Ig ang mga ginoyan na, rinisibi na bilang mga mato-lid da. Ig ang mga
rinisibi na ra bilang mato-lid, sindolan na pa enged ta mabael ang kadengegan.

Ang gegma tang Dios

31 Mandian, onopa pay maning ta natetenged ong mga bagay ang na? Ang Dios
panabang ong yaten. Mga maning don, sinopa enged tang mapangontra ong yaten?
32 Mismo ang Ana na indi inispot na, kondi inintriga na agod mapatay para ong yaten
ang tanan. Ig komo sindol na tang Ana na, indi maimong indi i-dol na asta ang tanan
ang kaministiran ta.
33 Anda enged ay mapagdimanda ong yaten ong talongan tang Dios, itang mga pinilik
na. Dios mismo tang pagrisibi ong yaten bilang mga mato-lid da!
34 Anda kay mapaganing ang ita sirilotan, tenged si Cristo Jesus mismo tang sinilotan
ig napatay para ong yaten. Belag lamang ta sia, kondi binoi pa tanandia, pinakarong
ong to tang Dios, ig don da pagpakiloy para ong yaten.
35 Anda enged ay mapagpabelag ong yaten ong gegma ni Cristo. Maski panaw ita ong
mga kapinitinsian, mga kalisedan, mga kaliwagan. Maski letem ita, maski pobri ang
anda ray pangabel ta, maski ga-tang ita ong karisgoan, maski patayen ita pa.
36 Pario tang na-tang ong Kasolatan,
"Tenged ong pagto amen ong nio, gabetang aming pirmi ong karisgoan ang patayen ami
tang mga taw.
Midio ami kaman mga karnirong paratayen."‡
37 Piro maski pa maning ta si tang talongaen ta, mamandeg ita ka enged ong tabang
ni Cristo, ang yay ang paggegma ong yaten.

‡ **8:36** Salmo 44:22

38 Sigoradō ang anday mapagpabelag ong yaten ong gegma tang Dios— ang kaboi
obin ang kamatayen, ang mga anghil obin dimonio,§ ang gainabo mandian obin ang
mainabo ong parakaboton, ang mga may gaem,
39 ang mga atan ong dibabaw obin ong idalem tang tanek, obin maski onopa pang mga
bagay ang bindoat tang Dios. Anda enged ay mapagpabelag ong yaten ong gegma tang
Dios ang gapasaran ta ong pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino.

9

Ang pagpilik tang Dios ong mga Judio

1 Mandian may ibego pa ong nindio ong talongan ni Cristo, ig indio pagbo-li. Ig ang
Ispirito Santo mismo tang pagpamatod ong konsinsiao nga matod tang agganingong na:
2 Belag lamang ta ge-ley tang kapopongaweno ig indi malobot-lobot tang kasisintiren
tang popotokono
3 tenged ong mga kasimanoao ig mga kadogō. Mga maimo lamang, mas galiliago pang
yo ra lamang tang silotan tang Dios ig ipalbag ong ni Cristo asta ong tanopa para lamang
mangalibri tanira.
4 Tanira mga Israelita mismo, ig agkabigen tang Dios ang mga ana na. Pinaita na ong
nira tang kayag-ayagan ang prisinsia na. May mga inigoan ang bindoat tang Dios ong
nira. Ig sindol ka ong nira tang Katobolan. Sinoldokan na tanira tang tamang pagto ong
nandia, ig may mga pinangako na ong nira.
5 Tanira nagalin ong dogo tang mga garalangen ang kamepet-mepetan ta, ig ong
dogo ka nira nagalin si Cristo asing tanandia nagimong taw. Tanandia tang Dios ang
makagagaem ong tanan ig dalayawen asta tanopa! Matod ka kaman.
6 Piro belag tang tanan ang mga Israelita tang nabilang ang mga tawan tang Dios
tenged yadi ong nira ang indi namagto ong ni Jesus. Piro belag ta maliag yaning ang
indi nagtoman tang Dios ong mga binitala na.
7 Belag ka tang tanan ang inampo ni Abraham tang binilang ang mga ana na enged.
Narin tang inaning tang Dios, "Ang mga nagalin lamang ong ni Isaac tang ilalaen ang
inampo mo."*
8 Maliag yaning, belag tang tanan ang inampo ni Abraham agbibilang ang mga ana
tang Dios, kondi ang mga pinangana lamang sigon ong pinangako na ong ni Abraham,
yay ang ilalaen ang mga ana na.†
9 Tenged asing nangako tang Dios ong ni Abraham, maning ta na tang inaning na:
"Magbaliko tarin ong domaton ang takon, ig si Sara mangana ta tatang lali."‡
10 Ig belag lamang ta sia. Nagimong mas mayag pa ong nainabo ong doroang ana ni
Rebeca ong kamepet-mepetan ta ang si Isaac.
11 Don pinaita tang Dios ang sigon ong sadiling plano na tang pagpamilik na, ig belag
ta sigon ong boat ta taw. Tenged ba-lo pinangana ni Rebeca tang kambal ang asi, ig ba-lo
tanira naboat ta mo-ya obin malain,
12 minaning dang lagi tang Dios ong ni Rebeca ang ganing, "Ang aka magsirbi ong ari
na."§
13 Pario tang na-tang ong Kasolatan, "Ginegmano si Jacob, piro indio naliag ong ni
Esau."*

---

§ **8:38** Ang "dimonio" tarin, mga ong bitalang Grigo, yay ang "pangolokolo" obin "prinsipi." Gapil tarin tang mga pangolokolo ong mga dimonio. * **9:7** Genesis 21:12 † **9:8** Ang mga ana ni Abraham doroa. Ang ana nang si Ismael pinangana tang kirepen na ang si Agar. Ig ang ana nang si Isaac pinangana tang katawa nang si Sara, sigon ong pinangako tang Dios. Animan ang mga inampo da Abraham may Sara, ya lamay aggilalaen ang mga ana tang Dios. Mabasa ta tang istoria natetenged ong doroang ana ni Abraham ong Genesis 16:1-16 ig 21:1-21. ‡ **9:9** Genesis 18:10. § **9:12** Genesis 25:23 * **9:13** Malakias 1:2-3

14 Animan onoray maning ta? Maning ita bato ang belag ta mato-lid tang boat tang
Dios? Indi poidi.
15 Tenged maning ta na tang inaning tang Dios ong ni Moises asing tokaw, “Aloyano
tang galiliaganong aloyan, ig ate-bekano tang galiliaganong ate-bekan.”†
16 Animan ang bindision tang Dios belag ta sigon ong kaliliagan obin ong boat ta taw,
kondi sigon ong kate-bek tang Dios.
17 Pario ka tang inaning tang Dios ong ni Faraon ang adi tang Ehipto asing tokaw
sigon ong Kasolatan. Ganing tang Dios, “Bindoata yen ang adi, agod ong boateno ang
kontra ong nio, ipaitao tang gaemo, ig ang arano ilalaen tang tanan ang taw ong bilog
ang kalibotan.”‡
18 Animan gate-bekan tang Dios tang galiliagan nang ate-bekan, ig agpategaten na
tang mga kolo tang mga taw ang galiliagan nang papagtegaten.

Ang kasisilagen tang Dios ig ang kaloy na

19 Itaben may maganing ong yen, “Angay basolon ita pa tang Dios mintras itang tanan
gaekelan na lamang ong sadiling kaliliagan na?”
20 Maning ta na tang masabato: Yawang tawa! Sinoapa enged ang masabat ta maning
atan ong Dios? Mga bindoatan ita lamang tang Dios. Mono ita pa mapagriklamo ong
nandia angay bindoat ita nandiang maning ta na?
21 Pario tang manigboat ta oron. Pagosto lamang tanandia mga onopay galiliagan
nang boaten. Ig ong pariong lagnang ang aggamiten na, poidi tanandiang magboat ta
tatang oron ang maralen ig ang tata kang baraton lamang. Kaman?
22 Animan anday masabat ta ong Dios. Tenged maski galiliag tanandiang magpaita
tang gaem na ig kasisilagen na ong mga mapinagtalaken, nagagoanta pa enged tanandia
ong mga taw ang dapat da rin ang patayen ig silotan ong impirno.
23 Maning ta sia tang bindoat na agod ang makabebereng ang dengeg na ipaita na ong
mga taw ang ate-bekan na, ang yay ang mga sinimpan na rang lagi asing tokaw pa ang
ma-pen ong kadengegan na ong langit.
24 Ig ita yay ang mga taw ang asiang ginoyan na, belag lamang tang magalin ong mga
Judio kondi asta ra ka ong mga belag ta Judio.
25 Tenged maning ta na tang inaning tang Dios don ong sinolat ni Oseas,
“Ang mga taw ang dating belag ta yen,
kabigeno ra mandian ang yen ang banoa.
Ig ang indi aggegmano asing tokaw,
gegmano ra mandian.”§
26 “Ig ong mismong logar ang inaningano ong mga taw ang, ‘Yamo, belag amo ta yen ang
banoa,’
don da tanira goyan ang mga ana tang Dios ang boi.”*
27 Sia ya kay ang pinatako ni Isaias natetenged ong mga Israelita asing tanandia
minaning: “Ang kadodoron tang inampo ni Israel, maski magimong pario tang kenay
ong baybay, ge-ley lamang tang mangalibri.
28 Tenged alenget dang magosgar tang Dios ong mga taw ong kalibotan, ig maelet tang
pagorosgaren na.”†
29 Pario ka tang inaning ni Isaias, “Mga ang Ampoan tang Makagagaem indi nagbo-
wan ta pirapang inampo ong yaten, itang tanan ang mga Israelita nangalipat ka rin,
pario tang nainabo ong mga taw don ong Sodoma ig Gomorra.”‡

---

† **9:15** Exodo 33:19 ‡ **9:17** Exodo 9:16 § **9:25** Oseas 2:23 * **9:26** Oseas 1:10. “Dios ang boi” tang goy tang mga Israelita ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. † **9:28** Isaias 10:22-23 ‡ **9:29** Isaias 1:9. Ang nainabo ong mga taga Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 19.

Ang mga Judio ig ang Mo-yang Balita

30 Animan onoray maning ta? Ang mga belag ta Judio ang indi namagprosigir ang
magimong mato-lid, yay ang binilang tang Dios ang mato-lid tenged ong pagto nira ong
ni Cristo.
31 Piro ang mga Israelita ang namagprosigir ang magtoman ong Katobolan agod
magimong mato-lid ong pama-dek tang Dios indi nakabot nira.
32 Angay indi? Tenged imbis ang magto ong ni Jesu-Cristo, namagtalig tanira ong
sadiling boat nira ong pagtoman tang Katobolan. Midio nangadagpa tanira ong tatang
mabael ang bato,
33 ang yay ang inaning ong Kasolatan asing minaning tang Dios,
"Nagbetango ta tatang batong pagpadagpa don ong siodad tang Sion.§
Ang batong asi yay kaman ang magpadagpa ong nira.
Piro indi mapaeyak tang maski sinopay magto ong nandia."*

10

1 Mga logod, galiliago enged ang mangalibri tang yen ang kapariong mga Israelita, ig
na agpagampō ong Dios.
2 Yo mismo mapagpamatodo ang dorong prosigir nira ang malipay tang Dios ong nira.
Kaso lamang, indi gaintindian nira mga monopa boaten nira.
3 Tenged indi gata-wanan nira mga monopa tanira marisibi tang Dios bilang mato-
lid, ig namagprosigir tanirang magimong mato-lid ong sadili nira. Animan indi tanira
nagpababak ong Dios para magrisibi tang kato-lidan ang i-dol na rin ong nira.
4 Tenged indi tanira gatako nga ong bindoat ni Cristo, natoman da tang tanan ang
ga-tang ong Katobolan,* agod ang maski sinopay magto ong nandia risibien tang Dios
bilang mato-lid da.

Ang kalibrian para ong tanan

5 Maning ta na tang sinolat ni Moises natetenged ong pagimong mato-lid sigon ong
Katobolan: "Ang taw ang magboat tang tanan ang ga-tang ong Katobolan, yay ang
maboi."†
6 Piro may nasolat ka natetenged ong pagimong mato-lid sigon ong pagto ta. Ganing,
"Maski india ra magpaborido ang mane-ma ong sadili mo ang ganing, 'Sinopay maka-
yat ong langit' " agod gomoy ong ni Cristo ang tomaboan tarin?
7 "Ig india ra mane-ma ang ganing, 'Sinopay sarang ang bomabak ong adalem don ong
logar tang mga patay' " agod boien si Cristo?
8 Piro demdemen ta lamang tang na-tang ong Kasolatan ang ganing, "Ang bitala tang
Dios alenget ong nio, atan ang enged ong anga ig popotokon mo."‡ Mandian ang bitala
tang Dios ang na, anday doma kondi ang natetenged ong pagto ang agtotoldok amen
ong nindio. Ig yay na:
9 Mga ong anga mo ilalaen mong "si Jesus ang Gino," ig de-dek ong popotokon mo
magtoa ang binoi tanandia tang Dios ong kamatayen, asia malibria.
10 Tenged ang popotokon ta tang aggamiten ta para magto ita agod risibien ita tang
Dios bilang mato-lid. Ig ang anga ta tang aggamiten ta agod mangilala ong ni Jesus, agod
malibri ita.
11 Pario tang na-tang ong Kasolatan, "Indi enged mapaeyak tang maski sinopay magto
ong nandia."§
12 Tenged maski Judio, maski belag ta Judio, tata lamang tang Gino tang tanan, ig
tanandia abondang magtorol ong tanan ang gomoy ong nandia.

---

§ **9:33** Ang "Sion" tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. * **9:33** Isaias 8:14, 28:16 * **10:4** Ong bitalang Grigo: Si Cristo tang kaganapan tang Katobolan. † **10:5** Levitico 18:5 ‡ **10:8** Deuteronomio 30:12-14 § **10:11** Isaias 28:16

13 Tenged na-tang ong Kasolatan, “Malibri tang tanan ang gomoy ong Gino.”*
14 Piro monopa magoyan nira tang Gino mga indi tanira pagto ong nandia? Ig monopa
matowan nira mga anday gabalitan nira natetenged ong nandia? Ig monopa mabalitan
nira mga anday magpatako ong nira?
15 Ig monopa pa ka mangapanaw tang mamagpatako mga anday magtobol ong nira?
Sigon ong Kasolatan, “Dorog kambeng ang may pamansikabot ang pamagekel tang Mo-
yang Balita!”
16 Piro belag ta tanan tang namagparet ong Mo-yang Balita. Pario tang inaning tang
propitang si Isaias, “Gino, sinopa lamay nagparet tang binalita amen?”†
17 Animan matod ka kaman. Ang mga taw mapagto mga nabalitan da nira tang
natetenged ong ni Cristo. Ig mabalitan nira mga may magtoldok ong nira tang
natetenged ong nandia.
18 Mandian, mane-mao. Onopa bato? Indi nabalitan tang mga Judio tang natetenged
ong ni Cristo? Nabalitan da enged nira, pario tang na-tang ong Kasolatan,
“Ang bitalang asi nabalitan da maski ong aypang logaray.
Ig ang mga agbabalita nira nakabot da ong bilog ang kalibotan.”‡
19 Oman mane-mao pa. Ang mga Israelitang§ na, onopa bato? Indi tanira man-
gaintindi? Indi ka poidi. Isipen ta lamang tang pinasolat tang Dios ong ni Moises asing
tokaw pa ang ganing,
“Gamiteno tang mga belag ta kapario ming Israelita agod mangimon amo.
Gamiteno tang mga taw ang anday gata-wanan nira natetenged ong yen, agod masilag
amo.”*
20 Ig nangiteg pa tang nem ni Isaias asing tanandia pinabitala tang Dios natetenged
ong mga belag ta Israelita ang ganing,
“Ang mga taw ang indi pamagdilem ong yen,
tanira tang nangaita ong yen.
Ig ang mga indi pamane-ma natetenged ong yen,
napaitao ra ong nira.”†
21 Piro mga natetenged ong mga Israelita, ganing tang Dios, “Kaboay da ka rin tang
goyo ang magbalik ong yen tang mga taw ang nang masosotil ig matetegat ta kolo!”‡

11

Inate-bekan tang Dios tang mga Judio

1 Mandian mane-mao si. Pinlek da bato tang Dios tang mga Judio ang yay ang pinilik
nang banoa? Indi poidi! Tenged yo mismo tatao kang Israelita,* ang nagalin ong dogo
ni Abraham ig ong tribo ni Benjamin.
2 Indi pinlek tang Dios tang mga taw ang pinilik na impisa pa asing tokaw. Gademde-
man mi tang istoria ong Kasolatan natetenged ong propitang si Elias?† Nagriklamo
tanandia ong Dios natetenged ong agboaten tang mga kapario nang Israelita ang
ganing,
3 “Gino, pinamatay nira tang mga propita mo, ig linangga nira tang mga altar mo. Yo
lamang tang gabo-wan, ig maski yo, agplanoano pa nirang patayen.”‡
4 Piro onopa tang sabat tang Dios ong nandia? Ganing, “Nagbo-wano pa ta 7,000 mga
tawano ang indi pamagto ong dios-dios ang si Baal.”§

---

* **10:13** Joel 2:32 † **10:16** Isaias 53:1 ‡ **10:18** Salmo 19:4 § **10:19** Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. * **10:19** Deuteronomio 32:21 † **10:20** Isaias 65:1 ‡ **10:21** Isaias 65:2 * **11:1** Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. † **11:2** Ang istoriang na natetenged ong ni Elias mabasa ta ong 1 Hari 19:10-18. ‡ **11:3** 1 Hari 19:10, 14 § **11:4** 1 Hari 19:18

5 Asia pario ka ong timpo ta mandian. May nangabo-wan pa kang mga Judiong
pamagto ong ni Cristo, tenged pinilik tanira tang Dios tenged ong kaloy na.
6 Ang pagpilik ong nira indi agbabasi ong mga bindoat nira kondi sigon lamang ong
kaloy tang Dios. Tenged mga agbabasi ong mga bindoatan ta taw, indi ra maning ang na
kaloy.
7 Animan mandian, belag ta tanan ang mga Israelita tang narisibi tang kato-lidan ang
agprosigiran nira ta mo-ya. Ang mga pinilik lamang tang Dios tang mga narisibi ta sia.
Tenged ang domang mga Israelita pinategat tang Dios tang mga kolo nira
8 pario tang na-tang ong Kasolatan,
"Midio pinanlipeng tanira tang Dios,
ig sindolan ta mga matang indi mangaita ig mga talingang indi mangabasi,
asta ra lamang mandian ang mga kaldaw ang na."*
9 May binitala ka ni David natetenged ong nira, ang ganing,
"Balampa ang mismong mga pista nira magimong midio kabantay,
agod madagpa tanira ig madep, bilang balet tang Dios ong nira.
10 Balampa mangi-lep tang mga mata nira,
agod indi tanira mangaita.
Ig balampa pirming oldan ta mabebelat ang problima ang takanen nira mintras
gangaboi."†
11 Animan mane-mao si. Ang mga Judio bato, nangabegtak da ang indi ra
mangabawik? Indi poidi. Ong kamatodan, tenged ong talak nirang indi namagto ong ni
Cristo, ang mga belag ta Judio ya ray ang sindolan ta logar para mangalibri tanira, agod
mamangimon tang mga Judio tenged gangaliliag ka tanirang mangalibri.
12 Mandian, mga ang talak tang mga Judio nagtorol ta dorong kao-yan ong belag ta
mga Judio ong bilog ang kalibotan, sigoradong mas doro pa enged tang kao-yan ang
magimong risolta na mga bogos ang magbalik tang nem nira ong Dios.

Ang kalibrian tang mga belag ta Judio

13 Mandian, nani tang maningo ong nindiong mga belag ta mga Judio. Yo bindoato
tang Dios ang apostolis para ong nindiong mga belag ta Judio, agod ibalitao ong nindio
tang natetenged ong ni Cristo. Ig agbibilango ang importanti tang obrang nang sindol
ong yen,
14 tenged balampa mangimon ong nindio tang mga kasimanoao ang mga Judio agod
ang doma ong nira mamagto ka ig mangalibri.
15 Ang pagtaliod tang Dios ong mga Judio, yay ang nagtorol ta dalan agod mabalik
ong nandia tang tanan ang taw ong kalibotan. Animan mas mambeng ang pisan mga
risibien nang moman tang mga Judio. Asia midio magtorol ta kaboi ong mga patay!
16 Ang mga Judio poiding ikompara ta ong tinapay. Mga may ge-ley ang parti ang
binolontad da ong Dios, maliag yaning ang bilog ang tinapay ya ra kay ang binolontad
ong nandia. Pario ka ong tatang papa ta ayo. Mga ang lamot na sindol da ong Dios, asta
ang mga tanga na magimong ong Dios da ka.
17 Ang mga Judio pario ka ong tatang ayong olibo ang agsagodon tang Dios. May do-
mang mga tangang pinamotol ong olibong asi, ig yamong mga belag ta Judio pario ong
mga ayong gebang olibo ang kinomit tang Dios ig dayon ang sino-pat ong pinagpotolan
tang mga tanga, agod mamagelay amo ka ong masostansiang tagek ang pagalin ong
lamot.
18 Animan indi amo magpambog ong mga tangang asing pinamotol da. Demdemen
ming yamo mga tanga ka lamang. Belag ta yamo tang pagpabael ong lamot, kondi ang
lamot yay ang pagpabael ong nindio.

---

* **11:8** Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10 † **11:10** Salmo 69:22-23

19 Itaben may magpambog atan ong nindio ang maning, “Pinamotol tang mga Judio
agod yami si tang ito-pat atan!”
20 Matod sia. Pinamotol tanira tenged indi tanira mamagto ong ni Cristo, ig yamong
mga belag ta Judio tang sino-pat tenged lamang ong pagto mi ong nandia. Animan indi
amo magpalawig tang sadili mi. Imbis, dapat meled amo.
21 Tenged mga ang Dios indi nagdoadoa ang mamotol ong natoral ang mga tanga
ang anday doma kondi ang mga Judio, indi ka tanandia magdoadoa ang mamotol ong
nindio.
22 Tarin itaen ta tang kao-yan tang Dios ig ang kaigpit na. Maigpit tanandia ong
mga taw ang indi mamagto ong nandia, piro mo-ya tang nem na ong nindio, mga
magpadayon amo lamang ong kao-yan na. Mga indi, pamotolon amo ka.
23 Ig ang mga Judio, mga indi ra tanira mamagpategat kondi mamagto ka tanira, ito-
pat na sing oman tanira ong papa na, tenged sia sarang ang boaten tang Dios.
24 Tenged yamong mga belag ta Judio pinamotol ong mga gebang ayo ig dayon ang
sino-pat ong ayong lindoak, maski belag ta asia tang natoral. Animan sigoradong mas
madali pa enged ang ibalik tang Dios tang mga pinamotol ang mga tanga ong ayong
pinagalinan nira.

Ang kaloy tang Dios para ong tanan

25 Mga logod, galiliagong mata-wanan mi tang kamatodan ang indi enged gaintindian
ta doma, agod indi amo magisip ang sino amo ra ka enged. Ang pagpategat ong domang
mga Israelita belag ta maning ang asta ong tanopa, kondi asta ra lamang ong oras ang
makomplito tang bilang tang mga belag ta Judio ang mamagto ong ni Cristo.
26 Pagatapos ta sia, mangalibri tang tanan ang mga Israelita, pario tang na-tang ong
Kasolatan,
“Komabot tang Maniglibri ang magalin ong Sion,‡
ig komiten na tang tanan ang kalainan ong mga inampo ni Jacob.
27 Maning ta na tomaneno tang yen ang pinaginigoan ong nira,
mga komiteno tang mga talak nira.”§
28 Ang mga Judio nagimong kasoay tang Dios para ong ikakao-ya mi. Maliagong
yaning, ang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo pinakabot ong nindiong mga belag
ta Judio tenged narin indi risibien tang mga Judio. Piro palangga pa ka enged tanira
tang Dios, tenged tanira yay ang mga taw ang pinilik na. Pinangako nang lagi ong mga
kamepet-mepetan nira ang ganing palanggaen na ka kaman tang mga inampo nira.
29 Ig ang Dios indi pagoman tang isip na natetenged ong mga aggoyan na ig aggaloyan
na.
30 Asing tokaw, yamong mga belag ta Judio indi amo nagtoman ong Dios. Piro
mandian tenged ang mga Judio indi ka magtoman ong nandia, yamo ra tang inate-
bekan na.
31 Ig maning ka atan tang mainabo pa ong nira. Tanira mandian tang indi pagtoman
ong Dios, piro tenged ong kate-bek ang agpaita tang Dios ong nindio, komabot pa tang
kaldaw ang pangate-bekan na ka tanira.
32 Tenged pinagnan tang Dios nga ang tanan ang taw degen tang mga talak nira, agod
mapaita na ong tanan tang kate-bek na.

Pagdayaw ong Dios

33 Kalawig-lawigan tang kinata-wanan tang Dios!
Kadoro-doroan tang gata-wanan na!
Sinopa lamang tang gaintindi tang mga disision na asta mga boat na?
34 Pario tang na-tang ong Kasolatan,

‡ **11:26** Ang “Sion” tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. § **11:27** Isaias 59:20-21; 27:9

"Anday gatako tang pagirisipen tang Gino,
ig anday mapaglaygay ong nandia mga onopa tang dapat boaten na.*
35 Anday ma-dol ta ong nandia agod balten ita nandia."†
36 Tenged ang tanan ang bagay nagalin ong Dios, bindoat na, ig para ka ong nandia.
Dayawen ta tanandia ang anday kataposan! Amen.

12

Ang ostong pagsirbi ong Dios

1 Animan, mga logod, tenged ong kate-bek ang agpaita tang Dios ong yaten, pagpak-
iloyo ong nindio ang ibolontad mi ong nandia tang mga sadili mi bilang boi ig sagradong
bolontad ang maliliagan na ta mo-ya. Maning atan tang ostong pagsirbi mi ong nandia.
2 Indi amo ra magosoy ong sikad tang kalibotan ang na, kondi ipaba-lo mi ong Dios
tang mga isip mi agod maba-lo amo enged. Oman mata-wanan mi mga onopa tang
kaliliagan na ig itaen mi ang asi mo-ya, pagtorol ta kalipayan ong nandia, ig anda enged
ay kakorangan atan.
3 Tenged ong kaloy ang narisibio ong Dios ang magimōng apostolis, ganingo ong kada
tata ong nindio: Indi amo magisip ang mga sino amo ra enged, kondi isipen mi ta osto
mga onopa tang abilidad mi sigon ong pagto ang sindol tang Dios ong nindio.
4 Ang kada tata ong yaten, tata lamang tang sinangoni ta, maski dorong parti na. Ig
belag ta parario tang obra tang kada parti na.
5 Itang mga pamagto ong ni Cristo maning ka atan. Maski doro ita, tanga sinangonian
ita lamang ig pamagkarabit-kabitan ita ong tata may tata.
6 Mandian sari-sari tang mga abilidad ang narisibi ta ong kaloy tang Dios, ig dapat
gamiten ta tang mga sindol nang asia. Mga ang tatang taw sindolan ta abilidad ang
magpakabot tang agpatako tang Dios ong nandia, dapat boaten na kompormi ong pagto
na.
7 Ig mga sindolan ta abilidad ang magsirbi ong doma, dapat magsirbi tanandia; mga
ong pagtoldok, dapat magtoldok;
8 mga ong paglaygay, dapat maglaygay; mga ong pagtorol, dapat magimong mo-yang
manigtorol; mga ong pagpangolokolo, dapat magderep tanandiang mangolokolo; ig
mga ong pagtabang ong mga gangalisedan, magtabang tanandiang may kalipay.
9 Kaministiran ang matod ang enged tang paggegma ta. Palawid ita ong malain, ig
pirming boaten ta tang mo-ya.
10 Mamaggeregman ita enged bilang mamaglogod ong ni Cristo, ig mamaggaralangan
ita ong tata may tata sobra pa ong sadili ta.
11 Indi ita ra enged magpalobay-lobay, kondi magsirbi ita ong Gino ang de-dek ong
mga popotokon ta.
12 Mangalipay itang pirmi tenged ong kasigoroan ta ang natetenged ong masinlong
parakaboton ta. Magagoanta ita ong mga kaliwagan, ig pirmi itang magampo.
13 Tabangan ta tang mga sinakepan tang Dios mga may kaministiran nira. Ig
padayonon ta ong balay ta tang taga domang logar ang anday madayonan nira.
14 Yampo mi ong Dios ang aloyan na tang mga taw ang pamagpaliwag ong nindio. Indi
yampo ming silotan tanira tang Dios, kondi yampo ming aloyan na tanira.
15 Mimbeng among malipay ong mga gangalipay, ig mga may pamagsinti, mimbeng
amo kang magsinti ong nira.
16 Magtarabid-tabidan amo ta masinlo ong tata may tata. Indi amo magpambog kondi
magiga-pen amo ka ong mga taw ang dibabak tang mga pagkabetang nira. Indi amo
magisip ang sino amo ra ka enged.

---

* **11:34** Isaias 40:13-14 † **11:35** Job 35:7; 41:11

17 Mga may magboat ong nindio ta malain, indi amo melet ta malain, kondi prosigiran
ming boaten mga onopa tang tama ong pama-dek tang tanan ang taw.
18 Kompormi ong masarangan mi, magprosigir among anda enged ay golo tang
pagtarangayan mi ong tanan ang taw.
19 Agmalenong mga logod, indi amo enged melet ta malain, kondi pabayan mi lamang
tang Dios ang yay ang magsilot ong nira. Tenged ganing tang Ampoan ta ong Kasolatan,
"Yo tang balang melet; yo tang magsilot."*
20 Animan ganing pa ka ong Kasolatan ang maning ta na tang boaten mi: "Mga ang
kasoay mo agle-men, papanen mo; mga agkoawen, painemen mo. Tenged mga boaten
mo narin, pisan tanandiang mapaeyak."†
21 Indi amo padeg ong malain, kondi degen mi tang malain ong pagboat ta mo-ya.

13

Ang obligasion ta ong mga pangolokolo ong banoa

1 Mandian, ang kada tata ong nindio dapat magpasakep ong mga may katengdanan
ong gobirno. Tenged anday gaem ang indi nagalin ong Dios, ig ang mga pamaggaem
atan bintang ka tang Dios ong mga poisto nira.
2 Maliag yaning, ang mga taw ang pamangontra ong gobirno pamangontra ong
pinondar tang Dios, ig ang mga pamagboat ta maning atan kabotan ka tang silot ang
para ong nira.
3 Mga mo-ya tang agboaten ta, anday dapat ang eldan ta ong mga pamangolokolo ong
yaten. Piro mga pamagboat ita ta malain, asia dapat eldan ita ka kaman. Animan, mga
india galiliag ang eldan ong mga pamangolokolo, magboata ta mo-ya, ig asia dayawena
pa nira.
4 Tanira midio mga torobolon tang Dios para ong ikakao-ya mo. Piro mga pagboata ta
malain, dapat eldana ka kaman, tenged matod ang may gaem nirang magsilot ong nio.
Mga torobolon ka kaman tanira tang Dios, agod magsilot ong mga pamagboat ta malain.
5 Animan, magpasakep ita ong gobirno, belag lamang ta tenged ang geldan ita ang
itaben silotan ita, kondi tenged gata-wanan ta ang maning ta sia tang dapat ang boaten
ta.
6 Animan yay sia tang dailan ang pagbayad ita tang mga podintis ta, tenged ang mga
pamangolokolo pamagsirbi ka ong Dios ong pangabedlay nira para ong mga boroaten
nira.
7 Animan, i-dol mi tang dapat i-dol ong kada tata: Bayadan mi tang mga podintis ig
bois ang torokoton ong nindio, galangen mi tang dapat ang galangen, ig oldan ta dengeg
tang dapat ang oldan.

Ang katengdanan ta ong tata may tata

8 Indi paboayen mi tang otang mi maski ong ninopa. Piro mga may otang ta ang nem
ong paggegma ta ong tata may tata, ibilang ta na ang otang ang anday kataposan na.
Tenged ang taw ang paggegma ong masig ka taw na, agtomanen na tang Katobolan.
9 Tenged ang mga tobol ang pario tang "India mangombabay obin mangonlali, india
mamatay ta taw, india manakaw, ig india maibeg,"* ig ang maski onopay mga tobol,
poiding papaga-penen ta ong tanga tobolan lamang ang ganing, "Gegman mo tang
masig ka taw† mo pario tang paggegma mo ong sadili mo."‡
10 Mga aggegman ta tang masig ka taw ta, anday boaten ta ang malain kontra ong
nandia. Animan mga paggegma ita, agtomanen ta ra ka tang bilog ang Katobolan.

---

* **12:19** Deuteronomio 32:35 † **12:20** Kawikaan 25:21-22 * **13:9** Exodo 20:13-14, 17; Deuteronomio 5:17-19
† **13:9** "masig ka taw." Ong bitalang Grigo: kamalay ‡ **13:9** Levitico 19:18

11 Dapat mangaboi amo ta maning atan, tenged gata-wanan ming oras da mandian
ang dapat mamalamad amo ra ong poyat mi. Tenged ang kalibrian ang aggelaten ta
mas alenget da enged mandian ong asing tokaw ang nagimpisa itang magto ong ni Jesu-
Cristo.
12 Ang maki-lep ong kalibotan ang na, alenget dang matapos. Midio garamal da
mandian, ig alenget dang tenla tang kaldaw. Animan, palawid ita ong tanan ang boat
ang maki-lep, ig biotan ta tang armas ang gamiten ta ong mayag.
13 Mangaboi ita ra ong masinlong pagparangaboien, ang yay ang bagay ong mga
pamansistar ong mayag. Indi amo magpabaleng obin mimbeng ong magolong mga
pangalipay. Indi amo ra mangombabay obin mangonlali obin magpagosto ong anday
sayod ang mga kaliliagan tang mga sinangoni mi. Ig indi amo ra mamagigsoay obin
mamagiribegan.
14 Piro ang ogali ni Ginong Jesu-Cristo, ya ray ang ipaita mi ong mga kaboi mi.§ Ig indi
ra intindien mi tang sadiling kaliliagan ming anday sasayod.

14

Indi ita mamagosgaran

1 Risibien mi lamang tang mga taw ang malolobay tang pagto nira, ig indi osgaran mi
tang pagpalareten nira.
2 May mga pamagto ong Gino ang pamagparet ang poiding mamangan ta maski
onopa, ig may mga malolobay tang pagto nira ang golay lamang tang agteraen nira.*
3 Ang taw ang pamangan ta maski onopa, indi dapat ang libaken na tang taw ang
pamangan ta golay lamang. Ig ang pamangan ta golay, indi ka dapat ang magosgar ong
pamangan ta maski onopa, tenged rinisibi ka tanandia tang Dios.
4 Animan, sinoapang magosgar ong torobolon ta doma? Ang gino na lamang tang
poiding maganing mga mo-ya obin belag tang pagsirbi na. Ig magimong mo-ya enged
tang pagsirbi na, tenged ang Gino sarang ang tomabang ong nandia.
5 May mga taw ang agpakamalen nira tang tatang kaldaw ong domang mga kaldaw.
Ig may atan kang paganing ang parario lamang tang tanan ang kaldaw. Ang kada tata
dapat magboat lamang sigon ong agpareten na ig indi magdoadoa.
6 Mga ang taw may agpalabien nang mga kaldaw, agboaten na si bilang paggalang
ong Gino. Ig ang taw ang pamangan ta maski onopa, paggalang ka ong Gino, tenged
pagpasalamat tanandia ong Dios ong agpanganen na. Ang domang indi pamangan ta
domang paranganen, agboaten na si para ka ong Gino, ig pagpasalamat ka ong Dios.
7 Andang pisan maski sinopa ong yaten ang gaboi obin gapatay ong sadili na lamang.
8 Mga gaboi ita, gaboi ita para ong Gino. Ig mga mapatay ita, asia para ka ong Gino.
Animan maboi ita man obin mapatay, ong Gino ita pa ka enged.
9 Yay sia ang si Cristo napatay ig naboing oman, agod magimong Gino tanandia tang
mga boi ig mga patay.
10 Animan, yawa, angay aggosgaran mo pa tang logod mo? Ig yawa, angay aglibaken
mo pa tang logod mo? Tenged itang tanan tomalonga ong orosgaran tang Dios.
11 Tenged ganing tang Gino ong Kasolatan,
"Ong yen ang pagkadios,
sompano pa ang komabot tang kaldaw ang lomod ong talongano tang tanan ang taw
ig ilalaeno nirang tanan ang yo Dios."†

§ **13:14** Ong bitalang Grigo: Piro ang ogali ni Ginong Jesu-Cristo, ya ray ang midio itok mi pario ta ba-long lambong, para itaen narin tang mga taw. * **14:2** Para ong nira, kontra ong nem nira ang mamangan ta karni, tenged ang karni itaben ono nabolontad dang lagi ong mga dios-diosan ba-lo pinabakal ong palingki. † **14:11** Isaias 45:23

12 Animan sia, ang kada tata ong yaten manabat ong Dios ong mga bindoatan ta tarin
ong ta-paw tang kalibotan.

Indi ita magimong dailan ang magkatalak tang logod ta

13 Animan, indi ita ra magosgar ong tata may tata. Ang boaten ta, bo-wanan ta ra
enged tang mga bagay ang kontra ong nem tang logod ta ig itaben magimong dailan
ang tanandia magkatalak.
14 Bilang tatang na-pen da ong ni Ginong Jesus, gata-wananong enged ang anday
pamangan ang bawal mga ipabetang ta ang pamangan lamang. Piro mga may taw ang
pabetang na ang tatang pamangan bawal, sia dapat kaman ang indi ra panganen na.
15 Mandian, mga gasitan tang nem tang logod mo tenged ong agpanganen mo, maliag
yaning india ra paggegma ong nandia. Si Cristo napatay para ong nandia, animan indi
ra langgaen mo tang pagto na ong mga agpanganen mo ang kontra ong nem na.
16 Maski gaintindian ming asia belag ta bawal, indi ra lamang boaten mi mga
magpalainlain lamang tang doma.
17 Tenged mga ang Dios tang paggaem ong mga kaboi ta, indi tokawen ta tang
pamangan ig panginem, kondi ang mato-lid ang pangaboi, ang mo-yang pagtarabidan
ong tata may tata, asta ang kalipay ang magalin ong Ispirito Santo.
18 Tenged ang taw ang pagsirbi ong ni Cristo ong maning atan, asia malipay tang Dios
ong nandia, ig galangen pa tanandia tang masig ka taw na.
19 Animan, prosigiran ta enged ang indi ita magboat ta mga bagay ang mapaglangga
tang masinlong pagtarabidan ta, kondi boaten ta tang mapagpabaked tang pagto tang
kada tata may tata.
20 Indi langgaen mo tang bindoat tang Dios tenged lamang ong pamangan. Matod ang
poiding panganen tang tanan ang klasi ta pamangan, piro mga matokso ang magkatalak
tang doma tenged ong agpanganen mo, asia tang anday sayod.
21 Mo-ya pa mga india mamangan ta karni obin manginem ta mga irinemen ang
pamaleng obin magboat ta maski onopa ang magimong dailan ang magkatalak tang
logod mo.
22 Dapat yawa ra lamang ig ang Dios tang gatako ong pagpalareten mo natetenged ong
mga bagay ang asia. Masoirti tang mga taw ang indi agbandanan tang mga konsinsia
nira ong agboaten nirang mo-ya, ig mga ong sadiling isip nira poidi kaman ang boaten.
23 Piro mga pamagdoadoa tanira ang itaben bawal tang pamangan ang asi, oman
dayon dang panganen nira, asia osgaran da tanira tenged ang agboaten nira kontra
ong pagpalareten nira. Tenged kasalanan tang maski onopay boaten ta ang belag ta
kompormi ong pagpalareten ta.

15

Isipen ta tang ikakao-ya tang masig ka taw ta

1 Itang mga mapoirsa ra ong pagto ta dapat agoantaen ta tang mga kakorangan tang
mga malolobay tang pagto nira. Belag lamang tang galiliagan ta tang isipen ta,
2 kondi demdemen ta ka tang ikakao-ya tang masig ka taw ta, agod mas mamoirsa pa
tang pagto nira.
3 Maski si Cristo, indi nagisip tang sadiling ikakao-ya na. Ang inaning na ong Dios ang
Tatay pario tang na-tang ong Kasolatan ang ganing, “Ong mga insolto tang mga taw ong
nio, yo tang nataman.”*
4 Mandian, ang tanan ang na-tang ong Kasolatan asing tokaw sinolat para ma-
toldokan ita, agod mga magprosigir ita ong poirsang garisibi ta ong pagbasa tang

* **15:3** Salmo 69:9

Kasolatan, indi manlobay tang nem ta kondi magkatinir ita ta kasigoroan natetenged
ong parakaboton.
5 Ang Dios tang pagtabang ig pagpabaked ong yaten ong pagprosigir ta. Balampa
tanandia ka tang tomabang ong nindio agod mamagoroyonan among mamagosoy ong
ni Cristo Jesus.
6 Ong maning atan, mamagoroyonan amo kang mamagdayaw ong Dios ig Tatay tang
yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

Ang Mo-yang Balita para ka ong mga belag ta Judio

7 Animan, mamagrisibian amo ong tata may tata pario tang pagrisibi ni Cristo ong
nindio agod dorong mamagdayaw ong Dios.
8 Agganingo ong nindio, si Cristo nagimong manigsirbi ong mga Judio agod ipaita ang
mataligan tang Dios ong pagtoman tang mga pinangako na asing tokaw pa ong mga
kamepet-mepetan nira,
9 ig agod asta ang mga belag ta Judio mamagdayaw ka ong Dios mga itaen nira tang
kate-bek nang asi. Maning ta na tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
"Animan dayawena yen ang aroman tang mga belag ta Judio,
ig magkantao ta mga pagdayaw ong nio."†
10 May na-tang pa ong Kasolatan ang ganing,
"Yamong mga belag ta Judio, mangalipay amo aroman tang mga tawan tang Dios!"‡
11 Ig ganing pa enged don,
"Yamong tanan ang mga belag ta Judio, dayawen mi tang Gino.
Yamong tanan ang mga nasion, dayawen mi tanandia!"§
12 Ganing pa si Isaias,
"May lomboa ong mga inampo ni Jesse ang mangolokolo ong mga belag ta Judio,
ig tanandia tang taligan nira ang maglibri ong nira."*
13 Ang Dios tang pagtorol ta kasigoroan ong yaten natetenged ong parakaboton.
Balampa tanandia magtorol ka ong nindio ta kalipayan ig kaosayan ong kaboi mi
mintras pamagtalig amo ong nandia, agod ong gaem tang Ispirito Santo inding pisan
malobot-lobot tang kasigoroan ming asi.

Angay maning ta na tang solat ni Pablo

14 Mga logod, bogoso ang pagparet ang yamo dorog kao-ya, anday korang tang gata-
wanan mi, ig kaya mi rang maglaygay ig magsambleng ong tata may tata.
15 Piro prangkao ang nagsolat ong nindio natetenged ong pirapang mga bagay ang
midio ipademdemo si lamang ong nindio. Tenged ong kaloy tang Dios, sindolano nandia
ta aotoridad
16 ang magsirbio ong ni Cristo Jesus ang midio padi para ong mga belag ta Judio.
Agtotoldoko ong nira tang Mo-yang Balitang nagalin ong Dios agod tanira maprisintar
ong nandia ang midio bolontad ang maliliagan na, ig agod boaten tanira tang Ispirito
Santo ang mga sagradong sinakepan tang Dios.
17 Animan, bilang torobolon ni Cristo Jesus, tama lamang mga galipayo ong naboato
para ong Dios.
18 Anda ray domang sambiteno, poira ong bindoat ni Cristo ong paggamit na ong yen
agod ang mga belag ta Judio maekelan ang magtoman ong Dios natetenged ong yen ang
mga binitala ig mga bindoatan,
19 ig ong tabang tang mga makabebereng ang pasinial ig mga milagro. Ig ang tanan
ang asia nainabo ong tabang tang gaem tang Ispirito Santo. Ong maning ta si, nataposo

† **15:9** Salmo 18:49; 2 Samuel 22:50 ‡ **15:10** "tawan tang Dios." Maliag yaning, ang mga Israelita, sigon ong Deuteronomio 32:43 § **15:11** Salmo 117:1 * **15:12** Isaias 11:10

rang nagpatako tang Mo-yang Balitang natetenged ong ni Cristo ong tanan ang mga
logar, magalin ong Jerusalem asta ra lamang ong Ilirico.
20 Ang pirming agprosigirano yay ang magtoldoko ong mga logar ang anda pay gailala
ong ni Cristo, agod indio magtoldok ong mga logar ang natoldokan da tang doma.
21 Pario tang na-tang ong Kasolatan,
"Ang indi pa gabalitan tang natetenged ong nandia, mangailala;
Ig ang indi pa gangabasi, mangaintindi."†

Ang plano ni Pablo ang paning ong Roma

22 Animan indio pa enged gakabot atan ong nindio, tenged sigi-sigi tang pagtoldoko
ong mga logar ang na.
23 Piro mandian, ang nataposo ra ka tang obrao tani, ig tenged pirarang takon tang
kaliliaganong paning atan ong nindio,
24 pagtaligo ang mamaginitan ita ka enged mga mana-loyo atan ong nindio ong
pagpaningo ong Espania. Balampa matabangano ka nindio ong yen ang pagbiahi,
pagatapos tang mambeng ang pagbaragatan ta, maski ge-ley lamang ang timpo.
25 Piro mandian, paningo kang lagi ong Jerusalem agod yatedo tang tabang ong mga
sinakepan tang Dios don.
26 Tenged ang mga pamagto don ong Macedonia ig Acaya, nangaliag tanirang mag-
torol ta bolontad agod tomabang ong mga malilised ang mga sinakepan tang Dios don
ong Jerusalem.
27 Galiliag ang boaten nira na, ig mga isipen ta, may otang ka kaman nira ong mga
Judio. Tenged ang mga belag ta Judio naelayan da ong grasiang ispiritoal tang mga
Judio. Animan, tama lamang ang tabangan nira tang mga Judio ong mga kaministiran
nirang matirial.
28 Pagatapos ang maintrigao ong nira tang mga tabang ang na, mana-loyo kang lagi
atan ong nindio ong pagpaningo ong Espania.
29 Ig pagparetong mga komaboto atan, belag lamang ta ge-ley tang mga bindision ta
ang marisibi ta ang magalin ong ni Cristo.
30 Mga logod, tenged ong yaten ang Ginong Jesu-Cristo ig tenged ong gegmang sindol
tang Ispirito Santo ong yaten, pagigampango ang tabangano ka nindio ong mga pangadi
mi.
31 Yampo mi patigayon ang indio ka ondion pa tang mga taw ang indi pamagto ong ni
Cristo don ong Judea, ig yampo mi kang malipay tang mga sinakepan tang Dios don ong
Jerusalem ong tabang ang nang e-lano ong nira.
32 Ong maning ta si, mga ipagna tang Dios, mapaningong lagi atan ong nindiong may
kalipay, ig maenayano ang aroman mi.
33 Balampang pirming ka-pen mi tang Dios ang yay ang pagtorol ta kao-yan ong yaten
ang kaboi. Amen.

16

Mga pangomosta

1 Mandian, galiliago ang ipailala ong nindio tang logod tang babay ang si Febe.
Tanandia pagsirbi ong mga pamagto ong ni Cristo don ong Cencrea.
2 Risibien mi tanandia bilang logod ta ong Gino pario tang dapat ang boaten para ong
mga sinakepan tang Dios. Tabangan mi ka tanandia ong mga kaministiran na, tenged
doro kang natabangan na. Yo ngani, natabangano ka nandia.
3 Ikomostao ka nindio ong da Priscila may Aquila, ang pario ka ong yen ang pamag-
pabedlay para ong ni Cristo Jesus.

† **15:21** Isaias 52:15

4 Bintang nira ong mabael ang karisgoan tang sadiling kaboi nira para ong yen, ig
belag lamang ta yo tang pagpasalamat ong nira, kondi asta ang tanan ang mga belag ta
Judio ang pamagto ong ni Cristo.
5 Komosta ka ong tanan ang pamagto ang pamagsirimet-simet atan ong balay nira.

Pagpakomostao ka ong tangayo ang si Epeneto. Tanandia tang katokaw-tokawan ang
nagto ong ni Cristo ong probinsia tang Asia.
6 Komosta ka ong ni Maria, ang nangabedlay ta mo-ya para ong nindio.
7 Komosta ka ong mga kasimanoao ang da Andronico may Junia, ang naprisong
aromano tanopa sia. Ilalado tanira tang mga apostolis, ig tokaw pa ong yen ang namagto
ong Gino.
8 Pagpakomostao ka ong ni Ampliato, ang agmalenong logodo ong Gino.
9 Komosta ka ong ni Urbanong kapario ta ang pangabedlay para ong ni Cristo, ig ong
yen ang agpalanggaen ang tangay ang si Estaquis.
10 Komosta ka ong ni Apeles, ang sinobokan ig mataligan ang sinagpan ni Cristo.
Komosta ka ong pamalay-balay ni Aristobulo,
11 ong ni Herodion ang kasimanoao, ig ong mga pamagto ong Gino ong pamalay-balay
ni Narciso.
12 Pagpakomostao ka ong da Trifena ni Trifosa, ang madederep ang mga babay ang
pamangabedlay para ong Gino. Komosta ka ong pinalangga ta ang si Persida, tata sing
babay ang dorong naboat na para ong Gino.
13 Pagpakomostao ka ong ni Rufo, ang tatang pinilik tang Gino. Komosta ka ong nanay
na, ang midio nanayo ra ka.
14 Komosta ka ong da Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, ig ong tanan ang
mga logod ang aroman nira.
15 Komosta ka ong da Filologo, Julia, Nereo doroa tang logod nang babay ang si
Olimpas, ig ong tanan ang sinakepan tang Dios ang aroman nira.

16 Mamagkoromostan amo ta masinlo bilang mamaglogod ong ni Cristo.* Agpako-
mostan amo tang tanan ang mga pamagto ong ni Cristo tani.

Kataposan ang mga laygay

17 Pagigampango ong nindio, mga logod, ang magandam amo ong mga taw ang
pamandistorbo atan agod mamagberelag-belag amo, ig ang agtotoldok nira kontra ong
mga toldok ang rinisibi mi asing tokaw. Palawid amo ong nira.
18 Ang mga taw ang pamagboat ta maning atan indi pamagsirbi ong ni Cristo ang
yaten ang Gino, kondi ong sadiling kaliliagan nirang anday sasayod. Ong mga masisinlo
ig māmit ang mga pamitala nira, agliton nira tang mga taw ang indi gangaintindi.
19 Nabalitan da tang tanan tang natetenged ong pagtoman mi ong ni Cristo, animan
galipayo ta mo-ya natetenged ong nindio. Piro galiliagong magimo among maosay ang
enged mga natetenged ong mo-ya, ig maski anday gata-wanan mi mga natetenged ong
malain.
20 Ang Dios yay ang pagtorol ta kao-yan ong kaboi ta, ig indi ra lamang maboay ang
ipapirdi na ong nindio si Satanas.

Balampa aloyan amo enged tang yaten ang Ginong Jesus.

21 Ang aromano ang pangabedlay ang si Timoteo pagpakomosta ka ong nindio, asta
ang mga kasimanoao ang da Lucio, Jason ig Sosipatro.

22 Yo si Tercio, ang logod mi ong Gino, pagpakomostao ka ong nindio. Yo tang
pinapagsolat ni Pablo tang solat ang na.

---

* **16:16** Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang sagradong itong.

23 Pagpakomosta ka ong nindio si Gaius. Yo, si Pablo, dadayono tani ong balay na,
ig tani ka pamagsirimet-simet tang tanan ang mga pamagto. Si Erastong tisoriro tang
siodad ig ang logod ta ang si Cuarto pagpakomosta ka ong nindio.
24 [Balampa aloyan among tanan tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo. Amen.]†

Pagdayaw ong Dios

25 Dayawen ta tang Dios ang mapagpabaked ong nindio sigon ong Mo-yang Balitang
natetenged ong ni Jesu-Cristong agtotoldoko ong nindio. Ang Mo-yang Balitang na,
maski naboay dang sinalok,
26 piro mandian agpatako ra ong tanan ang mga taw sigon ong tobol tang Dios ang
boi asta ong tanopa, agod asta ang mga belag ta Judio mamagto ka ig mamagtoman ong
ni Jesu-Cristo. Ang tanan ang narin sigon ka ong mga sinolat tang mga propita asing
tokaw.
27 Tambilog lamang tang Dios, ang yay ang matod ang matako. Dayawen ta tanandia
ang anday kataposan ong tabang ni Jesu-Cristo! Amen.

† **16:24** Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ni Pablo ong mga taga Corinto

Ang Primirong Solat ni Pablo ong mga taga Corinto sinolat na para maglaygay ong mga pamagto ong ni Cristo natetenged ong sari-saring mga problimang agtalongaen nira ong kaboi nirang kaldaw-kaldaw, pario ka ong pagto nira. Ang Corinto yay ang kapital tang probinsia tang Acaya. Bantog ong dorong timplo na para ong mga dios-diosan. Ig pario ong domang mga siodad ang agparagtampetan ta mga barko, bantog ka ong nigosio asta ong dorong bisio tang mga taw don.

Midio pagdemdem si Pablo ong mga taga Corinto tenged may gabalitan na ang belag ta masinlo natetenged ong nira. Agbognon na tanira natetenged ong pama-dek nira ong tata may tata ig ang pagpangombabay may pagpangonlali nira. Doro pang toldok na natetenged ong mga te-ma nira ong tata sing solat ang napekel nira ong nandia. Gapil tarin tang natetenged ong pagparangatawaen, ang konsinsia ta, ang ostong pagto, ang mga abilidad ang agto-dol tang Ispirito Santo, ig ang pagaboing moman.

Ang Kapitolo 13 ay natetenged ong paggegma, ig sigoro yay ang bantog ang kapitolo ong tanan ang sinolat ni San Pablo.

1 Yo si Pablo, tatang ginoyan ang magimong apostolis ni Cristo Jesus sigon ong
kaliagan tang Dios, ig aromano si Sostenes ang logod ta.
2 Pagpakomosta ami ong nindiong tarabidan, yamong mga pamagto ong Dios atan
ong Corinto. Yamo linimpio ni Cristo Jesus ig ginoyan tang Dios ang magimong
mga sagradong sinakepan na, aroman tang tanan ang taw ong tanan ang logar ang
pamangilala ong ni Jesu-Cristo, ang yay ang Gino ong yaten ang tanan.
3 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang
Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Mga grasiang ispiritoal ang agto-dol tang Dios

4 Pirmiong pagpasalamat ong Dios tenged ong kaloy nang pinaita na ong nindio
tenged ong ni Cristo Jesus.
5 Tenged na-pen amo kaman ong nandia, inaloyan amo ra tang Dios ta mo-ya, ong
tanan ang pagtoldok ig pangintindi mi.
6 Ong maning atan gapamatodan mi ra mismo tang sinoldok amen ong nindio
natetenged ong ni Cristo.
7 Animan, anda enged ay kakorangan mi ong mga abilidad ang agto-dol tang Ispirito
tang Dios, mintras agpakaboton mi tang kaldaw ang magbalik tang yaten ang Ginong
Jesu-Cristo ig itaen tanandia tang tanan.
8 Tanandia tang magpabaked ong nindio asta ong kataposan, agod ong kaldaw ang
tanandia magosgar, anda ray kasalanan ang itaen ong nindio.
9 Tenged mataligan tang Dios, ang yay ang naggoy ong nindio agod mamagtarabid-
tabid amo ong ana nang si Jesu-Cristo ang yaten ang Gino.

Ang mga pamagto ong ni Cristo dapat mamagoroyonan

10 Mga logod, ong aran ni Jesu-Cristo ang yaten ang Gino, pagigampango ong nindio
ang mamagoroyonan among tanan ong bitala, isip asta ong nem agod indi amo ra
mamagberelag-belag.
11 Nasolato narin, mga logod, tenged may nagbalita ong yen nagalin ong pamalay-
balay ni Cloe ang ganing may pamagsoroayan ono atan ong nindio.

12 Ang maliagong yaning, ang doma atan ong nindio ganing ono ang tanira pamagosoy
ong yen. Ig may atan ka ang ganing ono tanira pamagosoy ong ni Apolos. Ang doma pa
enged ganing ono tanira ong ni Pedro. Ig ang doma pa ong ni Cristo ono.
13 Ong paggropo-gropo ming asia, midio agtenga-tengaen mi si Cristo mismo! Yo, si
Pablo bato tang linansang ong kros para ong nindio? Obin itaben nagimo among mga
sinagpano asing binoniagan amo? Belag ang enged!
14 Salamat ong Dios, anday binoniagano ong nindio poira lamang ong da Crispo doroa
ni Gaius.
15 Animan anday mapaganing ang binoniagan amo ong arano.
16 Ong bagay, binoniagano ka pala si Estefanas ig ang pamalay-balay na. Piro poira
lamang ong mga taw ang asia, anda ray domang gademdemano.
17 Tenged indio sinobol ni Cristo para magboniag kondi para magpatako tang Mo-yang
Balita. Piro indio pagpatako ong maosay ang pamitala sigon ong katako ta taw. Mga
maning don itaben anday borak tang agtotoldoko natetenged ong kamatayen ni Cristo
ong kros!

Si Cristo tang pagpaita tang gaem ig kinata-wanan tang Dios

18 Ang mga taw ang paningan nira impirno, agpabetang nira kalokoan lamang tang
toldok natetenged ong kamatayen ni Cristo ong kros. Piro para ong yaten ang aglilibri
tang Dios, gitaen ta tang gaem na ong mismong toldok ang na.
19 Pario tang inaning tang Dios ong Kasolatan, “Pirdieno tang kinata-wanan tang mga
matatako, ig ipaitao ang anday kointa na tang pangintindi tang mga morosay.”*
20 Animan monora mandian tang mga matako? Monora tang mga may inadalan nira,
asta ang mga maosay ang magpilosopo tarin ong kalibotan ang na? Tenged pinaita ra
tang Dios ang kalokoan lamang pala tang kinata-wanan ang pagalin ong kalibotan ang
na!
21 Sigon ong katako tang Dios, indi tanandia naliag ang mailala tang mga taw ong
nandia mga ong sadiling kinata-wanan nira. Kondi pinalabi na ang ilibri na tang mga
taw tenged ong pagto nira ong Mo-yang Balita ang agpatako amen ong nira, maski
ganing tang doma narin kalokoan lamang.
22 Ang mga Judio pamama-dol ta mga makabebereng ang tanda ba-lo tanira mamag-
paret ong kamatodan. Ig ang mga Grigo gangaliliag ta mga adadalem ang toldok sigon
ong kinata-wanan nira.
23 Piro yami, ang agtotoldok amen ong mga taw anday doma kondi si Cristo ang
linansang ong kros. Nang toldok ang na indi marisibi tang mga Judio, ig kalokoan
lamang ong pabetang tang mga belag ta Judio.
24 Piro para ong mga taw ang ginoyan tang Dios, Judio man obin belag, si Cristo tang
pagpaita tang gaem ig kinata-wanan tang Dios.
25 Tenged ang aggisipen nirang kalokoan ang bindoat tang Dios, ong matod kinata-
wanan ang mas alawig pa ong tanan ang kinata-wanan tang mga taw. Ig ang aggisipen
nirang kalobayan tang Dios, mas mapoirsa pa ong tanan ang kapopoirsaen tang mga
taw.
26 Mga logod, demdemen mi mga monopa tang pagkabetang mi asing indi amo pa
gagoyan tang Dios. Mga ong pama-dek tang taw ong kalibotan ang na, pirapa enged
lamang ong nindio tang matako obin may kaya na, obin nagalin ong ilaladong pamilia.
27 Piro pinilik tang Dios tang mga agganingen nirang belag ta matako agod mapaeyak
tang mga matatako. Ig pinilik na tang mga agganingen nirang malolobay agod ma-
paeyak tang mga mapopoirsa.

---

* **1:19** Isaias 29:14

28 Pinilik tang Dios tang mga dibabak ang enged tang pagkabetang nira ig ang mga
agge-ley ge-leyen ig agganingen ang anday kointa nira, agod ipababak na tang mga
aggilalaen ang alawig ang mga taw tarin ong kalibotan ang na.
29 Animan, anday mapagpambog ong talongan tang Dios.
30 Ong mismong tabang na na-pen amo ong ni Cristo Jesus, ang ya ray ang pagtorol
ong yaten ta kinata-wanan. Tenged ong ni Cristo rinisibi ita tang Dios bilang mato-lid
da, bindoat itang mga sagradong sinakepan na, ig linibri ita ong mga talak ta.
31 Animan, pario tang na-tang ong Kasolatan, "Ang maski sinopay galiliag ang
magpambog, dapat Dios da lamang tang ipambog na."†

2

Ang pagtoroldokon ni Pablo

1 Mga logod, asing napaningo atan, sinoldoko ong nindio tang sinalok ang kamatodan
natetenged ong Dios. Piro indio naggamit ta adadalem ang mga bitala obin alawig ang
kinata-wanan.
2 Naisipano ang anday domang itoldoko ong nindio kondi si Jesu-Cristo ang linansang
ong kros.
3 Animan siminalongao ong nindio ang malobay tang sinangonio, geldano ig pan-
gelelo pa.
4 Ong pamitalao ig pagtoroldokono ong nindio indio naggamit ta mamit ang bitala
obin ang kinata-wanan ta taw agod makombinsir amo. Piro ang Ispirito Santo, yay ang
nagpaita tang gaem na ong mga binitalao,
5 agod ang pagto mi indi magtalig ong kinata-wanan ta taw kondi ong gaem tang Dios.

Ang kinata-wanan ang pagalin ong Dios

6 Mandian, mga para ong mga taw ang madalem da tang pagto nira ong Dios, kinata-
wanan ka kaman tang agtotoldok amen. Piro ang kinata-wanan ang na indi nagalin ong
mga taw obin ong pamaggaem mandian tarin ong kalibotan ang na ang mangalipat da
lamang.
7 Ang kinata-wanan ang nang agganingeno anday doma kondi ang sikritong plano
tang Dios ang sinalok asing tokaw. Piro ba-lo bindoat tang Dios tang kalibotan pinlano
na rang lagi tang mga bagay ang na agod ma-pen ita ong kadengegan na ong langit.
8 Ang mga pamaggaem mandian ong mga timpong na indi gangaintindi tang plano
tang Dios. Tenged mga naintindian da nira, indi ra rin linansang nira ong kros tang
dalayawen ang Ampoan ta.
9 Pario tang na-tang ong Kasolatan,
"Ang mga bagay ang sinimpan tang Dios para ong mga pamaggegma ong nandia
indi pa gaita ta mata, obin gaba-yan ta talinga.
Indi pa enged ga-dep ong mga isip ta taw."*
10 Piro ang plano ang na tang Dios, pinatako na ong yaten ong Ispirito Santo na.
Tenged ang tanan ang bagay gata-wanan ang enged tang Ispirito Santo, maski pa ang
adadalem ang kinaisipan tang Dios.
11 Mga ong yaten ang mga taw, anday gatako tang aggisipen tang tatang taw poira
lamang ong sadili nang ispirito. Maning ka atan tang Dios. Anday gatako tang aggisipen
na poira lamang ong Ispirito na.
12 Mandian, ang Ispiritong nang rinisibi ta indi nagalin tarin ong kalibotan, kondi
nagalin ong Dios mismo agod maintindian ta tang mga kao-yan ang rinigalo tang Dios
ong yaten.

---

† **1:31** Jeremias 9:24 * **2:9** Isaias 64:4

13 Animan ang agtotoldok amen yay ang mga kamatodan ang pagalin ong Ispirito tang
Dios ig para ong mga taw ang agtabiden tang Ispirito. Ig ang pagtoroldokon amen ay
sigon ong toldok tang Ispirito, belag ta sigon ong kinata-wanan ta taw.
14 Piro ang mga taw ang anda ong nira tang Ispirito tang Dios, indi marisibi nira tang
toldok ang pagalin ong Ispirito, tenged agpabetang nira asia kalokoan lamang. Indi
ngani maintindian nira, tenged ang Ispirito tang Dios enged lamang tang matabang ong
nira agod maintindian nira.
15 Ang mga taw ang agtabiden tang Ispirito tang Dios, gangaintindi tang importansia
tang tanan ang bagay, piro anday gatakong magosgar ong nira.
16 Pario tang na-tang ong Kasolatan, "Anday gatako tang pagirisipen tang Gino! Anda
enged ay mapaglaygay ong nandia!"†

Piro ita, ang pagirisipen ta pario enged ong isip ni Cristo.

3

Mga torobolon tang Dios

1 Mga logod, tanopa sia indio mapagtoldok ong nindio pario tang pagtoroldokono ong
mga taw ang agtabiden ig aggaemen tang Ispirito Santo. Kaministiran ang toldokan
amo yen bilang mga taw ang pamagtoman pa ong sadiling mga kaliliagan mi. Midio
ge-ley amo pang mga mola, mga ipabetang ta ong kaboi mi ong ni Cristo.
2 Yay asia ang midio indio nagtorol ong nindio ta matetegat ang pamangan kondi gatas
lamang, tenged belag pa ta kaya mi tang adadalem ang mga toldok. Ig maski mandian,
indi amo pa maintindi.
3 Tenged asta mandian agdegen amo pa enged tang sadiling mga kaliliagan mi.
Pamagiribegan amo pa ig pamagsoroayan. Ang agboaten ming na pagpamatod ang
pamagtoman amo pa ong anday sasayod ang mga kaliliagan tang mga sinangoni mi
pario tang mga taw tarin ong kalibotan ang na.
4 Tenged mintras may pamaganing pa ang, "Yo pagosoyo ong ni Pablo!" ig "Yo ong
ni Apolos!" asia pagpamatod ang pario amo pa enged tang domang mga taw tarin ong
kalibotan ang na.
5 Tenged sinopa si Apolos? Ig sinopa si Pablo? Yami mga torobolon lamang tang Gino
ang ginamit na agod mamagto amo. Ang kada tata ong yamen pagboat ka lamang tang
boroaten ang sinalig tang Gino ong yamen.
6 Na tang kalimbawan amen— yo tang nagloak, ig si Apolos tang nagboniag, piro ang
Dios yay ang nagpatolpot.
7 Belag ang enged ta importanti tang pagloak ig pagboniag, kondi ang Dios lamang
ang pagpatolpot.
8 Ang manigloak ig ang manigboniag pario lamang manigobra. Ig kada tata ong nira
balten tang Dios sigon ong binedlayan nira.
9 Yaming doroa, pario aming pamagsirbi ong Dios bilang mga katabang na. Ig ang
kalimbawan mi yay ang tanek ang agpaloakan na ong yamen.

Mga ong doma pang alimbawa, yamo pario ong tatang balay ang agpa-deng tang Dios.
10 Ong kaloy tang Dios, yo tang bindoat nang maosay ang maistrong karpintiro agod
magtokod tang pondasion, ig mandian doma sing panday tang pagpadayon tang obra.
Piro kaministiran ang enged ang sigoron tang kada karpintiro ang masinlo tang obra
na.
11 Tenged si Jesu-Cristo tang pondasion ang na-tang da atan, ig asia indi ra enged
mapa-letan ta doma.

† **2:16** Isaias 40:13

12 Mandian ang mga manigobra mamagpa-deng ong pondasion ang na ig mam-
aggamit ta sari-saring matirialis pario ong bolawan, silber ig maralen ang bato. Ig ang
doma, mamaggamit ta ayo, kirib obin dalami lamang.
13 Piro mata-wanan ka mga monopag kasinlo tang obra tang kada tata. Tenged mga
komabot tang kaldaw ang magosgar tang Dios, sobokan na ong apoy tang inobra tang
kada tata ig don mata-wanan ta.
14 Mga ang pina-deng na ong pondasion indi masirok, may marisibi nang primio.
15 Piro mga masirok, anda ray marisibi nang primio. Sadili na lamang tang malibri,
pario ong tatang taw ang napaglayas ong balay ang gasirok da.
16 Indi amo gatako? Yamo mismo nagimong timplo tang Dios, ig ang Ispirito na
pagtinir atan ong nindio.
17 Mandian mga may maglangga ong timplo tang Dios, langgaen ka tanandia tang
Dios, tenged ang timplo na sagrado. Ig yamo mismo tang timplong asia.
18 Indi lokon mi tang sadili mi. Mga may atan ong nindiong pagisip ang matako
tanandia sigon ong gadalan mandian tarin ong kalibotan ang na, dapat lipatan na ra
tang kinata-wanan ang asi agod magimong matod ang matako.
19 Tenged ong pama-dek tang Dios kalokoan lamang tang kinata-wanan tang kalib-
otan ang na. Pario tang na-tang ong Kasolatan, "Depen tang Dios tang mga matatako
ong pagpanloko nira."*
20 Ig may atan pa enged ang ganing, "Gata-wanan tang Dios ang anday kointa tang
mga gaisip tang mga matatako."†
21 Animan, indi ra ipambog ta tang mga taw. Tenged ang tanan sindol tang Dios para
ong ikakao-ya mi.
22 Si Apolos, si Pedro ig yo, yaming tanan sinobol para ong nindio. Maski ang kalibotan
ang na, ang kaboi ig kamatayen, ang mga kaldaw mandian asta ong parakaboton, ang
tanan ang na sindol tang Dios para ong ikakao-ya mi.
23 Tenged yamong tanan mga sakep ni Cristo, ig si Cristo sakep tang Dios.

4

Mga apostolis ni Cristo

1 Animan yaming mga pamagtoldok dapat ilalaen ming mga torobolon ni Cristo ig
mga agtaligan tang Dios ang magbalita tang mga kamatodan ang sinalok na asing tokaw.
2 Mandian ang sinaligan dapat magpaita ang mataligan ka kaman tanandia.
3 Piro mga osisaeno nindio, obin osgarano man tang maski sinopang manigosgaray,
asia anday kaso ong yen. Yo mismo, indio ganing mga ang pagsirbio ong Dios mo-ya
obin belag.
4 Limpio tang konsinsiao, piro asi belag ta maning ang anday talako. Ang Gino enged
lamang tang pagosgar ong yen.
5 Animan indi amo ra magosgar ang belag ta oras. Elaten mi tang pagbalik tang Gino.
Tenged ipaloa na ong mayag tang mga bagay ang gatalok pa mandian ong maki-lep.
Ipaita na mga onopa tang matod ang mga kaliliagan tang mga taw. Ong oras ang asi,
marisibi tang tanan tang pagdayaw tang Dios ang bagay ong nira.
6 Mga logod, yami ni Apolos ginamito rang alimbawa para ong ikakao-ya mi, agod
madalan mi tang maliag yaning tang agganingen, "Indi magpasobra ong na-tang ong
Kasolatan." Animan maski sinopa, indi ra ipambog na tang tatang taw ig ge-ley ge-leyen
na tang doma.
7 Tenged onopa lamang tang mas pa atan ong mga sadili mi? Onopa enged tang atan
ong nindio ang indi nagalin ong Dios? Ig mga ang Dios kaman tang nagtorol, angay
ipambog mi pa ang midio sia belag ta rigalo?

* **3:19** Job 5:13 † **3:20** Salmo 94:11

8 Yamong mga taw amo! Midio kontinto amo ig indi amo ra pangaministiran ta toldok
ang pagalin ong yamen.* Kakarong amo ra ang midio mga adi, piro indi ami na-pen!
Dapat din adi amo ra ka kaman, agod mapaggaem ami ka ang aroman mi.
9 Mga isipeno, yaming mga apostolis midio bintang tang Dios ong pagkabetang ang
dibabak ong tanan. Pario ami ong mga taw ang sinintinsian dang patayen ig agpaloa
ami agod matelek tang bilog ang kalibotan, mga taw asta ang mga anghil.
10 Yami pamagsirbi ong ni Cristo, ig yami pa tang agganingen mga gabeyeg-beyeg.
Piro yamo ono tang matatako bilang mga nanga-pen da ong nandia. Yami malolobay,
piro yamo mapopoirsa ono. Aglibaken ami ta taw, piro agdayawen amo nira.
11 Asta mandian pamagagoanta ami lamang tang letem ig koaw. Lasik-lasik tang
lambong amen, agsigbaken ami ta taw, ig anday sadiling balay amen.
12 Pamagobra ami ig pamagpainang agod maboi ami lamang. Agpangadi amen tang
mga taw ang pamagpakalain ong yamen agod aloyan pa enged tanira tang Dios. Ig
aggagoantaen amen lamang mga may magpaliwag ong yamen.
13 Agbitalan ami ta malain piro agsabaten amen ta masinlo. Asta ngani mandian,
midio mga po-pot ami lamang, dibabak ong tanan ang klasi ta taw ong kalibotan.
14 Nagsolato ta maning ta na, belag ta maning agod paeyaken amo, kondi agod
samblengen ig malaygayan amo yen bilang mga agmalenong mga ana.
15 Tenged maski doro rang taw atan ang pamagtoldok ong nindio natetenged ong
pagparangaboien bilang Cristiano, tambilog ka enged lamang tang nagimong tatay mi
ong pagto mi ong ni Cristo Jesus. Asia anday doma kondi yo, asing nagekelo ong nindio
tang Mo-yang Balita.
16 Animan pagigampango ang patoladano nindio.
17 Yay sia ang agpapaningeno atan ong nindio si Timoteo ang palanggao ig mataligan
ang anao ong Gino. Tanandia tang magpademdem ong nindio tang yen ang ogali ong
pagorosoyon ong ni Cristo Jesus, kompormi ong agtotoldoko ong mga pamagto ong
maski ong aripang logaray.
18 Ang doma atan ong nindio pagpalawig da tang mga sadili nira, tenged ong kalaom
nira sigoro indio ra paning atan.
19 Piro mga pagnano lamang tang Gino, indi ra lamang maboay paningo ka atan.
Oman telekan ta tang mga ambogon ang asia mga monopa enged tang maimo nira ong
dorong gabitala nira.
20 Tenged ang matod, mga ang Dios tang paggaem ong kaboi ta tatang taw, mata-
wanan sia ong boat na ig belag ta ong bitala na lamang.
21 Animan onopay galiliagan mi? Paningo bato atan ang midio pagekelo ta palo? Obin
paningo atan ang pagekel ta paggegma ig mo-yang kaneman?

5

Palinen tang pangombabay

1 Mandian, may babalita ong karakelan ang ganing dorog kalaway ono tang agboaten
tang tata ong nindio. Agga-penan na ono tang tatang kinatawa si tang tatay na. Maski
ang mga taw ang indi gailala ong Dios, anday kalainan ang agboaten nirang maning
atan.
2 Yamong mga taw amo! Angay pamagpambog amo pa ka enged? Dapat din maeyak
amo ig magsinti, ig indi ra pa-penen ong pagtarabidan mi tang laling pagboat ta maning
atan.
3 Maski andao atan ong nindio ong sinangoni, ang nemo atan ka. Animan, midio
aromano ka nindio. Ig ong aran tang Ginong Jesus, sinintinsiano ra tang nagboat tang
kasalanan ang asia.

* **4:8** Ong bitalang Grigo: Naelen amo ra ig nagimong manggaden da!

4 Animan mga mamagsirimet-simet amo ig agbibilango nindio ang atano ka, ig ang
gaem ang pagalin ong yaten ang Ginong Jesus atan ka,
5 yintriga mi tang taw ang asia ong ni Satanas agod maski langgaen na tang sinangoni
na, malibri tang ispirito na ong kaldaw ang magosgar tang Gino.
6 Ang pagpambog mi anday sayod! Indi gata-wanan mi tang agganingen natetenged
ong pampalsa ta tinapay? Ong ge-ley lamang ang pampalsa, pambael tang bilog ang
minasa.
7 Animan i-lek mi tang pampalsa ang asia, ang yay ang dating ogali ming mapinag-
talaken, agod magimong limpio amo, pario tang ba-long minasang arina ang anday
pampalsa na. Ong kamatodan, linimpio amo ra ka kaman tang Dios tenged si Cristo
sinagda ra para ong yaten, pario ong tatang karnirong igsaragda ong pista tang mga
Judio ang agganingen Pagta-lib tang Anghil.*
8 Animan magsilibra ita tang pistang asi, ig mamangan tang tinapay ang anday
pampalsa na, ang maliag yaning bo-wanan ta ra tang dating mga ogali ta ang malalain
ig malalaway, agod mangaboi ita ang limpio ig andang pisan ay tagel ang kabo-lian.
9 Ong yen ang na-kaw ang solat, minaningo ka kaman ang indi amo magigtabid ong
mga pangombabay obin pangonlali.
10 Ang maliagong yaning ta si belag tang mga taw ang indi pa gailala ong Dios mga
tanira pamagboat ta maning ta si, obin mga tanira takaban ig takawan, obin pamagto
ong mga dios-diosan. Tenged mga palawid amo ong nira, kaministiran ang bo-wanan
mi ra enged tang kalibotan ang na!
11 Ang agganingeno yay asing mga taw ang ganing tanira mga logod ta ong Gino piro
pangombabay pa, pagto ong mga dios-diosan, pagpakalain ong doma, pagpabaleng,
mga takaban ig takawan. Indi amo dapat magigtabid ong nira maski ong pamangan
lamang.
12-13 Tenged onopay labet ta ong pagosgar ong mga taw ang indi pamagto ong Gino?
Ang Dios tang bāla ong nira. Piro dapat ka kaman ang magosgar ita mga ang pagkatalak
tata ong mga pamagto. Tenged na-tang ong Kasolatan, “Ang mapinagtalaken palinen
mi ong pagtarabidan mi!”†

6

Mga pamagdirimandan tang mga ana tang Dios

1 Mandian pabetang ta, ang tata ong nindio may riklamo na kontra ong logod na ong
Gino. Makaeyak ka mga e-lan na ong mga osgadong indi pamagto ong Gino. Dapat din
e-lan na ra lamang ong mga karomanan nang sinakepan tang Dios.
2 Indi amo gatako? Ong oring kaldaw, ita mismong mga sinakepan tang Dios tang
mamagosgar ong bilog ang kalibotan. Mga maning don, indi bato mapagampangan mi
tang mga kaso-kaso ming asia?
3 Indi amo gatako? Ong mga anghil mismo ita tang magosgar. Monora enged ang indi
maosgaran mi tang mga bagay ong kaboi ta tarin?
4 Animan mga may kaso mi ong tata may tata, angay e-lan mi pa ong mga taw ang indi
aggilalaen ong mga pamagto ong ni Cristo?
5 Makaeyak! Monora? Anda enged atan ong nindio maski tambilog lamang ang
matako ig mapagariglo tang agpagsoayan ming mamaglogod?
6 Monorang pamagdimandan amo, logod kontra logod, ig don pa mismo ong mga taw
ang indi pamagto ong Dios!

---

* **5:7** Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Pista tang Pagta-lib tang Anghil.” † **5:12-13** Deuteronomio 17:7

7 Ang mismong pagdirimandan ming asia pagpaita ang nadeg amo ra ta malain. Mo-
ya pa, agoantaen mi ra lamang ang boatan amo ta anday sayod, ig pabayan da lamang
tang pamagdaya ong nindio.
8 Ang problima lamang, yamo pa tang pamandaya ig pamagboat ta malain, ig logod
kontra ong logod!
9 Indi amo gatako? Ang taw ang pagboat ta malain indi ma-pen ong inadian tang Dios.
Animan indi lokon mi tang sadili mi! Tenged indi enged ma-pen ong inadian tang Dios
tang mga pangombabay obin pangonlali, ang mga pamagto ong mga dios-diosan, asta
ang mga pagigkayam-kayam ong kapario nirang mga lali.
10 Indi ka ma-pen tang mga takawan, mga takaban, mga manigpabaleng, ang mga
pamagpakalain ong masig ka taw nira, obin ang mga dayador.
11 Maning atan tang doma ong nindio asing tokaw. Piro mandian limpio amo ra ong
mga talak mi, ig bindoat amo rang mga sagradong sinakepan tang Dios. Rinisibi amo ra
bilang mato-lid da tenged ong bindoat ni Ginong Jesu-Cristo ig ong tabang tang Ispirito
tang yaten ang Dios.

Ang sinangoni mi timplo tang Dios

12 Itaben may maganing ang, "Librio ang magboat ta maski onopang bagayay." Matod
kaman sia, piro belag ta tanan ang bagay tang para ong ikakao-ya ta. Poidi kang
maningo, "Librio ang magboat ta maski onopa." Piro indi papaggaemeno tang sadilio
ong maski onopang bagayay.
13 Itaben may magpapilosopo pa ang maning, "Ang pamangan bindoat para ong sian,
ig ang sian para ong pamangan." Matod. Piro komabot tang kaldaw nga ang sian ig ang
pamangan pariong lipaten tang Dios. Ang sinangoni ta indi bindoat agod gamiten ong
pangombabay obin pangonlali, kondi sindol ong yaten agod mapagsirbi ita ong Gino.
Ig ang Gino yay ang paggaem ong sinangoni ta.
14 Tenged ong oring kaldaw boien tang Dios tang mga narin sigon ong gaem na, pario
tang pagboi na ong yaten ang Ginong Jesus.
15 Gata-wanan mi, gasakepan ita tang sinangoni ni Cristo. Mandian onopa? Komiten
ta pa tang sinangoni ta ang gasakepan ni Cristo agod ya-pen ta ong tatang pagbaligia
tang sadili na? Indi poidi!
16 Indi amo gatako? Ong pagboat ta maning atan, tanirang doroa pagimong tanga
sinangonian da lamang. Pario tang na-tang ong Kasolatan, "ig magimong tata ra lamang
tanira."*
17 Piro mga na-pen ita ra ong Gino, maliag yaning ita may tanandia ay nagimong tanga
ispiritoan da lamang.
18 Animan palawid amo ong pagpangombabay. Tenged ang tanan ang domang
klasi ta talak ang agboaten ta taw, midio kaman ong loa lamang gainabo. Piro ang
pangombabay obin pangonlali, panlangga ong sadili na mismo.
19 Indi amo gatako? Ang sinangoni mi timplong aggistaran tang Ispirito Santong
sindol tang Dios ong nindio. Belag ta nindio tang mga sinangoni mi, kondi ong Dios
da.
20 Mal tang binayad na agod magimo among nandia. Animan gamiten mi tang
sinangoni mi agod mas dayawen tanandia.

7

Natetenged ong pagparangatawaen

1 Mga natetenged ong mga bagay ang sinolat mi ong yen, nani tang masabato. Mo-ya
ka tang indi ra mangatawa.

---

* **6:16** Genesis 2:24

2 Piro tenged dorong gatokso ang mangombabay obin mangonlali, mo-ya pa ang
mangatawa ig magpakatawa amo ra lamang agod ang kada tata may sadili nirang
kakatawan.
3 Ig ong mga magkatawa, ang lali dapat boaten na tang obligasion na ong babay, ig
ang babay oldan na ka tang lali tang kaministiran na.
4 Tenged ang sinangoni tang katawang babay, belag da tang babay ang paggaem atan
kondi ang lali. Ig maning ka ta si, ang sinangoni tang katawang lali, belag da tang lali
tang paggaem atan kondi ang babay.
5 Animan indi pangindian mi tang tata may tata, poira lamang ang namagampang
among doroa ang indi amo kang lagi mamaglengetan ong teled ta tatang timpo agod
may oras mi ka ong pagpangadi. Piro pagatapos, mamaga-pen amo si. Itaben ong
kaboayan indi ra mawidan mi tang sadili mi, ig dayon among panolayan ni Satanas.
6 Ang laygayong asia belag ta tobol, kondi ge-ley lamang ang pasonaid ong pagka-
betang mi.
7 Masinlo ka rin mga yamong tanan pario ong yen.* Piro belag ita ta parario tenged
sari-sari tang mga abilidad ang agto-dol ong yaten tang Dios.
8 Mandian narin tang maningo ong nindiong anday kakatawan mi asta ong nindiong
mga babay ang balo: Mo-ya pa, magpadayon among anday katawa mi pario ong yen.
9 Piro mga indi ra mawidan mi tang mga sadili mi, mangatawa obin magpakatawa
amo ra lamang. Tenged mas mo-ya pa si imbis ang magkatalak amo ong mga belag ta
kakatawan mi.
10 Mandian mga ong mga may katawa nira, narin tang agtotobol tang Gino, belag ta
yo: Indi magigbelag tang babay ong katawa na.
11 Piro mga magigbelag pa enged tanandia, magpadayon da lamang tanandiang
anday katawa na, obin magigbalik si ong katawa na. Ig indi ka poiding belagan tang
lali tang katawa na.
12 Mga natetenged pa ong doma, na tang maliagong yaning ong nira. Na ong yen
lamang nagalin ig belag ta ong Dios. Mga may lali atan ang logod ta ong ni Cristo, ig
ang katawa na indi pagto ong Gino, mga ang katawa na galiliag ang magpadayon ang
aroman na, dapat indi belagan na.
13 Ig mga may babay ka atan ang logod ta ang may katawang indi pagto ong Gino, piro
galiliag pa ka enged tang lali ang magiga-pen ong nandia, indi dapat magigbelag tang
babay.
14 Tenged ang katawang indi pagto ong Gino magang agpalbag da ka para ong Dios,
tenged ong pagto tang katawa na. Narin matod ong lali pario ka ong babay. Mga belag ta
maning ta na, asta ang mga ana nira indi ra ka marisibi tang Dios. Piro ang kamatodan,
garisibi na tanira.
15 Piro mga galiliag pa enged ang magigbelag tang katawang indi pagto, pabayan mi.
Libri ra tanandiang magigbelag. Mga maning don, anday sarabaten na tang katawang
pagto ig libri si, tenged ginoyan ita tang Dios ang mangaboi ita ang anday golo.
16 Sinopa lamay gatako? Babay man obin lali, indi masigoro mi mga yamo tang
gamiten tang Dios agod malibri na tang mga kakatawan mi.

Magpadayon amo ong pagkabetang mi

17 Ang kada tata dapat mangaboi sigon ong pagkabetang ang sindol tang Dios ong
nandia, ig magpadayon ong pagkabetang na asing tanandia ginoyan na. Yay na tang
agtotoldoko ong mga pamagto ong ni Cristo ong tanan ang logar.

---

* **7:7** Si Pablo sindolan tang Dios ta abilidad ang makontinto tanandia, maski anday katawa na. Mabasa ta ong 1 Cor 7:8 ang tanandia anday katawa na.

18 Alimbawa, mga may laling natorian da ba-lo tanandia nagto ong Gino, pabayan da
lamang tanandia ang maning ta sia. Ig mga may atan kang indi natorian ba-lo nagto
ong Gino, belag da ka ta kaministiran ang magpatori pa tanandia.
19 Tenged belag ta importanti mga natorian obin anda.† Ang importanti lamang ay
ang pagtoman tang mga tobol tang Dios.
20 Animan magpadayon tang kada tata sigon ong pagkabetang na asing tanandia
ginoyan tang Dios.
21 Mga yawa kirepen ta doma ba-loa nagto ong Gino, sigi lamang. Piro mga may tsansa
mong malibri ong pagimong kirepen, boaten mo.
22 Ang tatang kirepen ang ginoyan da tang Gino, libri ra ong pama-dek na. Maning ka
ta si, ang taw ang libri ang ginoyan da ni Cristo, agkabigen na rang kirepen na.
23 Mal tang binayad tang Dios agod magimo among nandia, animan magsirbi amo ra
ong Dios, belag ta ong taw.
24 Mga logodo, mga onopay pagkabetang mi asing ginoyan amo tang Dios, magpa-
dayon amo lamang atan ang aroman na.

Natetenged ong anday katawa nira ig ong mga babay ang balo

25 Mga natetenged ong mga anday katawa nira, anday ma-dolong tobol ang nagalin
ong Gino. Piro narin tang maningo bilang taw ang mataligan tenged inate-bekano tang
Gino.
26 Mga ong yen, tenged ong mga kaliwagan ang agtalongaen ta mandian, mo-ya pang
magpadayon ita kang lagi ong yaten ang pagkabetang.
27 May katawa mo ra? Indi belagan mo. Anda pay katawa mo? India ra magdilem ta
katawa mo.
28 Piro mga yawa mangatawa ka enged, india ka pagkatalak. Ig mga ang tatang
soltiras magpakatawa, indi ka tanandia pagkatalak. Kaso lamang, ang magkatawa
magkatinir ta mga problima ong kaboi nira tarin ong ta-paw tang kalibotan, ig galiliago
rin ang indi mapasaran mi tang mga kaliwagan ang maning atan.
29 Narin tang maliagong yaning, mga logod— dipot da lamang tang timpo para
magsirbi ong Gino. Animan impisa mandian, ang mga may katawa dapat mangaboi
ang midio anday katawa nira ang agtokawen nira.
30 Ang mga pamagsinti, mangaboi ang midio anday kaso tang kasisintiren nira. Ig
ang mga gangalipay, maning ka ta si ong kalipayan nira. Ang mga pamamakal, dapat
mangaboi ang midio anda ray barakalen nira ang irintindien pa nira.
31 Ig ang mga pamagpakinabang tang mga bagay tarin ong kalibotan, indi dapat
oldan ta importansia tang mga bagay ang asia. Tenged ang tanan ang bagay tarin ong
kalibotan mangalipat lamang.
32 Galiliago rin ang indi amo malibeg ong mga irintindien tarin ong kalibotan. Ang
laling anday katawa na pagdemdem tang boroaten tang Gino ig mga monopa tanandia
mapagtorol ta kalipayan ong nandia.
33 Piro ang laling may katawa na pagdemdem ang pirmi tang mga bagay tarin ong
kalibotan ig mga monopa tanandia mapagtorol ta kalipayan ong katawa na.
34 Yay na tang dailan ang pirming pagdoadoa tang isip na. Ig maning ka ta sia tang
mga soltiras obin ang mga babay ang anday katawa na. Ang babay ang anday katawa
na, anday domang aggintindien na kondi ang pagsirbi na ong Gino, tenged galiliag
tanandiang bogos ang magbolontad tang sadili na ong pagsirbi ong Gino. Piro ang
babay ang may katawa na pagdemdem ang pirmi tang mga bagay tarin ong kalibotan
ig mga monopa tanandia mapagtorol ta kalipayan ong katawa na.

---

† **7:19** Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Pagtori.”

35 Agganingo narin ong nindio para lamang ong ikakao-ya mi. Indi amo ka agbawalen
ta ang mangatawa, kondi galiliago lamang ang tabangan amo yen agod maosay tang
pangaboi mi ig anday magsamber ong pagsirbi mi ong Gino.
36 Mandian, natetenged ong magnobio— mga ong isip tang lali belag ta tama tang
agboaten na ong nobia na, ig indi ra mawidan na tang sadili na, ig ong isip na dapat
magpakasal da tanira, mo-ya pa magpakasal da lamang. Belag sia ta talak.
37 Piro mga disidido tang laling indi katawaen na tang nobia na ig mga para ong
nandia belag ta kaministiran ang mangatawa tenged gawidan na pa ka tang sadili na,
mo-ya ka tang agboaten na.
38 Animan mo-ya tang agboaten tang pangatawa ong nobia na, piro mas mo-ya pa
enged tang indi pangatawa.
39 Ang babay gabe-ket ong katawa na mintras gaboi tang katawa na. Piro mga patay
da tang katawa na, poidi si tanandiang magpakatawa, basta ong tatang laling pagosoy
ong Gino.
40 Piro midio mas mambeng tanandia mga indi ra magpakatawa. Narin ong yen ka
lamang. Piro pagparetong ang Ispirito Santo pagtoldok ka ong yen.

8

Natetenged ong mga pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan

1 Mandian, isayodo tang natetenged ong mga pamangan ang binolontad ong mga
dios-diosan.
Pario tang inaning mi, “Itang tanan, may kinata-wanan ta.” Ang problima lamang,
mga panalig ita ong sadiling kinata-wanan ta, magpalawig ita lamang tang mga sadili
ta. Piro paggegma tang kaministiran agod magpabaked ita ong tata may tata.
2 Ang taw ang ganing may kinata-wanan na, korang pa ka enged tang gata-wanan na.
3 Piro gailala tang Dios tang mga taw ang pamaggegma ong nandia.
4 Animan balikan ta tang natetenged ong pamangan ang binolontad ong mga dios-
diosan. Panganen ta bato obin indi? Gata-wanan ta ra ang “Anday onopa tang mga
dios-diosan” ig “Tambilog ang enged lamang tang Dios.”
5 Matod ang may agganingen ang mga dios ong langit asta ong tanek, ig doro tang
agganingen “mga dios” ig “mga gino.”
6 Piro ong yaten, tambilog lamang tang Dios, ang yay ang yaten ang Tatay ang nagboat
tang tanan ang bagay. Gaboi ita para ong nandia. Ig tambilog enged lamang tang Gino
ta, ang anday doma kondi si Jesu-Cristo. Tenged ong nandia naboat tang tanan ang
bagay, ig tanandia tang pagtorol ta kaboi ong yaten mandian.
7 Piro may mga logod ta atan ang indi pa gangatako tang kamatodan ang na. Ig tenged
pamagto tanira tanopa sia ong mga dios-diosan, yay sia ang asta mandian mga tanira
mamangan ta karning binolontad ong mga dios-diosan, ong kaisip nira midio agtowan
pa ka enged nira tang mga dios-diosan ang asi. Animan tenged pamangontra tanira ong
konsinsia nira, panlobay da tang nem nira ong isip nirang pagkatalak tanira.
8 Ong kamatodan, belag ta natetenged ong pamangan ang risibien ita tang Dios obin
indi. Indi ita maonopa mga indi ita mamangan ta tatang bagay, ig anda kay pakinabang
na maski mamangan ita.
9 Piro magandam amo! Maski libri among mamangan ta maski onopa, itaben sia yay
ang magimong magikanan ang magkatalak tang mga logod ang korang pa tang pagto
nira.
10 Alimbawa lamang, yamong may kinata-wanan mi ong mga bagay ang na, pam-
agsaro among pamangan ong timplo tang mga dios-diosan, ig itaen amo tang tatang
logod ang malobay pa tang pagto na. Ang mainabo don, gata-wanan mi ra ka. Mamoirsa

tang nem tang logod ming asi agod mamangan ka tanandia tang binolontad ong mga
dios-diosan, maski ong pabetang na sia talak.
11 Maliag yaning, ang “kinata-wanan” mi, yay ang nanlangga ong taw ang asiang
malobay tang pagto na. Tatang logod mi pa, ig si Cristo mismo napatay agod malibri
tanandia.
12 Mandian, mga pagkatalak amo ta maning atan ong logod ming malobay pa ong
pagto na ig agpasitan mi tang nem na, maliag yaning pagkatalak amo ra ka ong ni Cristo.
13 Animan mga ang karning binolontad ong dios-diosan ang agpanganeno yay ang
magimong magikanan ang magkatalak tang logodo, indio ra lamang mamangan ta sia
asta ong tanopa, agod indi magkatalak tang logodo tenged ong yen.

9

Indi aggamiten ni Pablo tang mga kato-lidan na bilang apostolis

1 Gata-wanan ming yo librio, ig tatang apostolis pa. Napaita ong yen si Jesus ang yaten
ang Gino, ig yamo mismo tang borak tang yen ang pagpangabedlay para ong nandia.
2 Maski indio ilalaen tang doma ang yo apostolis, yamo atan ong Corinto dapat lamang
mangilala ong yen. Yamo mismo tang ibidinsia ang pagsirbio ong Gino bilang apostolis.
3 Maning ta na tang sabato ong mga taw atan ang pamagosisa ong yen.
4 Gata-wanan tang tanan ang yaming mga apostolis may kato-lidan amen ang mama-
dol ta pamangan amen ong mga taw ang agtoldokan amen.
5 May kato-lidan ka tang mga apostolis ang magekel ong biahi tang kakatawan amen
ang pamagto ka, pario tang agboaten ni Pedro ig ang domang mga apostolis, asta ang
mga logod tang Gino.
6 Onopa? Yami lamang bato ni Bernabe tang kaministiran ang mandilem para ong
pangaboian amen?
7 Anday sondalong pagsoildo ong sadili na! Sinopa tang manigkoma ang indi
gakinabang ong lindoak na? Sinopa tang manigbadbad ang pagsagod ta karniro ig indi
gakinabang tang gatas na?
8 Ang agsambitenong na belag lamang ta sigon ong agboaten tang mga taw, tenged ya
kay narin tang agtotoldok tang Katobolan.
9 Nasolat mismo ong Katobolan ni Moises, “Indi be-ketan tang anga tang baka ang
aggamiten ong panggiek.”* Mane-mao, baka lamang bato tang aggisipen tang Dios ong
binitala nang asi?
10 Belag, asta itang mga taw tang agganingen na, animan nasolat sia para ka ong
ikakao-ya ta. Tenged ang taw ang pagarado ig pangayeg panalig ang may parti na ong
pa-bat.
11 Nagloak ami ong nindio ta mga grasiang ispiritoal. Animan bagay enged lamang
ang magpakinabang ami magalin ong nindio tang mga bagay ang kaministiran amen
ong kaldaw-kaldaw.
12 Mga ang domang manigtoldok may aggelaten nira magalin ong nindio, mas labi ra
enged yami.
Piro maski may kato-lidan amen ang mama-dol ong nindio, indi enged bindoat amen.
Inagoanta amen da lamang tang tanan agod anday magsamber ong mga taw ong
pagrisibi nira tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo.
13 Balampa gata-wanan mi ka, ang mga pamagsirbi ong Timplo, don ka pamangomit
tang pamangan nira. Ig ang mga pamagsirbi ong altar pamangomit ka tang parti nira
ong mga bagay ang agbobolontad ong altar.

---

* **9:9** Deuteronomio 25:4. Maliag yaning, dapat mate-bek tang may baka, ig indi be-ketan tang anga na agod ang baka mapamangan ta ge-ley mintras pagobra.

14 Pario ka ta si, sinobol tang Gino nga ang mga taw ang agpatakon tang Mo-yang
Balita dapat magtorol ong mga pamagpatako ong nira agod maboi ka tanira.
15 Piro yo, indio naggamit maski tambilog ong mga kato-lidan ang asia. Ig indio ka
pagsolat para gamiteno ra si. Mo-ya pang mapatayo, ayaw lamang komiten ong yen
tang maski sinopa tang agpambogong indio pama-dol.
16 Indi agpambogo tang yen ang pagpatako tang Mo-yang Balita tenged na yay ang
obligasiono ig indi maimo ang indi boateno. Yo, kailō ka, mga indi boateno.
17 Mga nagtoldoko ig yo rin tang namilik tang obrang asia, poiding magelato ta sol.
Piro ang matod, agtomaneno lamang tang boroaten ang sinalig tang Dios ong yen.
18 Onopa mandian tang balet ang marisibio? Ang agbibilango ang balet anday doma
kondi galipayo ang indio pagpabayad ong yen ang pagpatako tang Mo-yang Balita,
maski matod ang poidiong magpabayad ong pangabedlayo para ong Mo-yang Balita.
19 Yo librio, ig indio agtobol-tobolon tang maski sinopa. Piro midio pagpatobol-tobolo
ra ka ong tanan ang taw agod mas yadi pa enged tang maekelano ang magto ong ni
Cristo.
20 Yay na ang yo, mga aromano tang mga Judio, pangaboio pario ong mga Judio agod
maekelano tanirang mamagto ong ni Cristo. Animan maski belago ra ta sakep tang
Katobolan ang inintriga ni Moises ong mga Judio, agtomaneno si agod maekelano tanira
ong yaten ang pagto.
21 Maning ka atan tang agboateno mga ka-peno tang mga belag ta Judio. Indi ra
agtomaneno tang Katobolan ang para ong mga Judio, kondi pangaboio pario tang mga
belag ta Judio agod mamagto ka tanira ong ni Ginong Jesus. Narin belag ta maliag
yaning ang indi agtomaneno tang tobol tang Dios, tenged agtomanenong enged tang
mga tobol ni Cristo.
22 Pagigbagayo ong mga malobay pa tang pagto nira agod matabangano ka tanira. Yay
sia animan pagprosigirong magigbagayo ong tanan ang taw, agod balampa malibrio pa
tang doma ong maski onopang midiosay.
23 Ang tanan ang asia agboateno agod mas mabantog pa enged tang Mo-yang Balita.
Tenged yo galiliago kang magigelay ong mga grasiang ekel na.
24 Gata-wanan mi, mga ipabetang ta ong tatang karira, doro tang pamagsinikad, piro
tambilog ka enged lamang tang marisibi tang primio. Animan paneman mi tang sikad
mi agod marisibi amo ta primio.
25 Ang tanan ang manigkayam, anaden ig disiplinaen nira ta mo-ya tang sinangoni
nira agod marisibi tanira ta tatang primio ang indi pagboay. Piro itang mga pamagto,
pamagprosigir ita agod marisibi ita ta tatang primiong magtinir asta ong tanopa.
26 Animan yo, midio diritso enged tang sikado paning ong tarampetan. Ig mga ong
boksingiro pa, indio ka panontok ong mageyep.
27 Aggawidano ig agdisiplinaeno ta mo-ya tang sadilio. Itaben pagataposo ang
mapagpatako tang Mo-yang Balita ong doma, yo pa tang indi maprimioan.

10

Pandam ang natetenged ong mga dios-diosan

1 Mga logod, dapat demdemen mi tang nainabo ong mga kamepet-mepetan ta ang
namagtabid ong ni Moises asing tokaw. Tanirang tanan inantabayan tang onom ang
pinatabid tang Dios ong nira, ig tanirang tanan namagpanaw ong ka-ngan tang talsing
aggoyan ta “Masinggi” ig namansila-ted don.*
2 Ong onom ang asi ig ong talsi, midio nangaboniagan tanirang tanan bilang mga
sinagpan ni Moises.

* **10:1** Ang istoriang nang natetenged ong pagated tang Dios ong mga Israelita ig ong pagbelak na tang talsi ay mabasa ta ong Exodo 13:17-14:31.

3 Tanirang tanan namangan ta tata lamang pamangan ang nagalin ong Dios.
4 Ig tanirang tanan namanginem ka tang wing nagalin ong bato ang pina-bod tang
Dios. Ig ang batong asi tatang simbolo tang matod ang Bato ang nagaroman ig
nagsoporta ong nira, anday doma kondi si Cristo mismo.†
5 Piro indi nalipay tang Dios ong karakelan ong nira. Animan ang mga sinangoni
nirang patay naglinget da lamang don ong logar ang anday gistar ang taw.
6 Mandian, ang mga nainabo ong nira nagtorol ta adal ong yaten agod indi ita maliliag
ang magboat ta malain, pario tang bindoat nira.
7 Indi amo mamagto ong dios-diosan, pario tang bindoat tang doma ong nira.
Ang bindoat nira na-tang ong Kasolatan ang ganing, "Ang mga taw namagkombida,
namagirineman, ig namagboat ta malalaway ang kalipayan."‡
8 Ig indi ita enged mangombabay obin mangonlali, pario tang bindoat tang doma ong
nira. Animan sinilotan tanira tang Dios ig doroang polok may tolong ribong taw tang
nangapatay ong tang kaldaw lamang.§
9 Ig indi sobokan ta tang Dios pario tang bindoat tang doma ong nira. Yay sia ang inalat
tanira ta mga ma-kal ig nangapatay.*
10 Indi ita ka magriklamo pario tang bindoat tang doma ong nira. Tenged yay sia ang
sinobol ong nira tang Dios tang anghil ang manigpatay agod pamatayen tanira.†
11 Ang tanan ang nang nainabo ong mga Israelita pagsirbing alimbawa, ig sinolat
agod magimong pāman ong yaten ang gangaboi mandian ong mga timpong alenget dang
matapos tang kalibotan.
12 Animan, mga ganing among mabaked da tang pagto mi, magandam amo. Itaben
magkatalak amo pa.
13 Anday pagsobok ang gapasaran mi ang indi kakabot ong tanan ang taw. Piro
mataligan ta tang Dios ong mga pangako na ang indi amo sobokan ang sobra pa ong
poirsa mi. Piro mga komabot tang pagsobok, magboat ka tanandia ta midios agod
malibri amo, ig indi amo madeg tang tokso.
14 Animan, mga agmaleno, palawid amo ong mga dios-diosan.
15 Narin tang maningo ong nindio mandian, bilang mga matatako. Pagisip-isipan mi
lamang tang agganingong na.
16 Mga itang pamagto pamagsirimet-simet agod demdemen tang kamatayen ni Cristo,
may agginemen ta ang agpasalamatan ta ong Dios. Asia maliag yaning aggaloyan
ita tenged ong dogong pinatorok ni Cristo. Ig ang tinapay ang agparti-partien ta ig
agpanganen pagpaita ang ka-pen itang tanan ong sinangoni na.
17 Ig maski yadi ita, tanga sinangonian ita lamang, tenged tanga tinapayan lamang
tang aggelay-elayen ta.
18 Isipen mi tang mga Israelita. Pamamangan tanira tang agbobolontad ong altar tang
Dios ig don pamagpaita ang tanira ka-pen ong mga pamagsirbi ig pamagdayaw ong
Dios.
19 Mandian onopay maliagong yaning? May kointa na ka bato tang mga dios-diosan
ig ang pamangan ang agbobolontad ong nira?
20 Anda enged! Ang maliagong yaning, ang mga bolontad tang mga taw ang indi
gailala ong Dios, indi agbobolontad nira ong Dios, kondi ong mga dimonio ra! Ig indio
maliag ang magiga-pen amo ong mga dimonio!
21 Indi poiding manginem amo ong kopa tang Gino oman manginem ta binolontad
ong mga dimonio. Indi ka poiding mamangan bilang sinagpan tang Gino ig magigsaro
pa ong binolontad ong mga dimonio.

---

† **10:4** Ang istoriang nang natetenged ong pinapan ig pinainem tang Dios ong nira ay mabasa ta ong Exodo 16:1-17:7.
‡ **10:7** Exodo 32:6 § **10:8** Bilang 25:1-18 * **10:9** Bilang 21:5-6 † **10:10** Bilang 16:41-49

22 Onopa? Galiliag itang mangimon tang Gino? Makagagaem ita bato ang sobra pa
ong nandia?
23 Itaben may maganing, “Libri itang magboat ta maski onopang bagayay!” Piro belag
ta tanan ang bagay tang para ong ikakao-ya ta. Maski maning ita kaman ang “Libri itang
magboat ta maski onopang bagayay!” Piro belag ta tanan tang mapakinabangan ta agod
magpabaked tang pagto tang tata may tata.
24 Dapat belag tang ikakao-ya mi tang intindien mi, kondi ang ikakao-ya tang doma.
25 Mandian mga natetenged ong karni, libri among mamangan ta maski onopay
agpabakal ong palingki. Indi amo ra mane-ma te-ma mga asia nabolontad ong mga dios-
diosan agod indi golon tang isip mi.
26 Tenged na-tang ong Kasolatan, “Ang kalibotan ig ang tanan tarin, ang Gino tang
may nandia ta na.”‡
27 Pabetang ta, may tatang taw ang indi pagto ong Gino ig inimbitar amo nandia ang
mamangan ong nira. Paning amo lamang, mga galiliag amo, ig panganen mi tang maski
onopay agsisirbi nira ong nindio. Indi amo ra mane-ma te-ma mga asi binolontad ong
dios-diosan obin anda, agod indi golon tang isip mi.
28 Piro mga may maganing ong nindio ang binolontad ong dios-diosan tang pamangan
ang asi, maski indi ra lamang panganen mi. Maning ta sia tang boaten mi agod anday
goloan ta isip.
29 Ang isip ang agganingeno yay ang isip tang taw ang asi, ig belag tang isip mi.
Mandian itaben maning amo, “Angay awidano tang sadilio para lamang indi golon
tang isip ta doma?
30 Mga pagpasalamato ong Dios mintras pamangano, angay pakalaineno pa tenged
ong pamangan ang agpasalamatano?”
31 Narin tang sabato ong nindio: Maski onopay boaten mi, mamangan amo man obin
manginem, boaten mi tang tanan agod mas dayawen tang Dios.
32 Indi amo enged magboat ta maski onopa ang mapagpatalak ong mga Judio obin ong
mga belag ta Judio, obin ong aroman ming pamagto ong Dios.
33 Pario yo, pirmiong pagprosigir ang malipay tang tanan ang taw ong tanan ang
agboateno. Belag tang sadiling ikakao-yao tang agpalabieno, kondi ang ikakao-ya tang
doma, agod malibri tanira.

11

1 Animan patoladano nindio, pario yo ang pagpatolado ong ni Cristo.

Ang masinlong ogali mga pagsirimet-simet tang mga pamagto

2 Agdayawen amo yen tenged agdemdemen mi tang tanan ang bindoat ig sinoldoko,
ig agtomanen mi tang pinakaboto ong nindio.
3 Piro may galiliagano pang maintindian mi. Si Cristo tang pangolokolo ong kada lali,
ig ang lali yay ang pangolokolo ong katawa na, ig ang Dios ya kay ang pangolokolo ong
ni Cristo.
4 Animan ong pagsirimeten mi, mga ang tatang lali pangadi obin pagpakabot tang
bitala tang Dios ang pagkopot tang kolo na, pagtorol ta kaeyakan ong ni Cristo ang
pangolokolo ong nandia.
5 Ig mga ang babay pangadi obin pagpakabot tang bitala tang Dios ang anday dapa
tang kolo na, pagtorol tanandia ta kaeyakan ong katawa nang pangolokolo ong nandia,
ig pario ra lamang tanandia ong babay ang nagpakalbo tang boa na.
6 Ig ang babay ang indi pagdapa tang kolo na, mo-ya pang magpabolog da lamang
tanandia. Piro makaeyak mga ang babay magpabolog obin magpakalbo tang boa na.
Animan dapat kopotan na tang kolo na.

‡ **10:26** Salmo 24:1; 50:12

7 Mandian ang lali indi dapat magkopot tang kolo na, tenged ong nandia gitaen tang
kadengegan tang Dios. Piro ang babay pagpaita tang kadengegan tang lali.
8 Tenged ang lali indi bindoat tang Dios ang nagalin ong babay, kondi ang babay yay
ang bindoat na nagalin ong lali.
9 Indi bindoat tang lali para ong babay, kondi ang babay yay ang bindoat para ong lali.
10 Animan ang babay kaministiran ang magkopot tang kolo na agod maski ang mga
anghil mangatako ang pagpasakep tanandia ong katawa na.
11 Piro demdemen ta ka, bilang mga na-pen da ong Gino, ang babay kaministiran na
tang lali pario tang lali kaministiran na tang babay.
12 Mga nagalin man tang babay ong lali, ang lali mandian tang pagalin ong babay. Ig
ang tanan pagalin ong Dios.
13 Yamo tang magdisision. Tama bato ong babay ang itaen ang pangadi ang anday
kopot tang kolo na?
14 Gata-wanan mi ra ka, natoral lamang ang dipot tang boa tang lali, tenged makaeyak
mga maboat. Kaman?
15 Piro ang maboat ang boa yay ang pagtorol ta dengeg ong babay. Tenged sindolan
da tanandia tang Dios ta maboat ang boa agod may kopot dang lagi tang kolo na.
16 Piro mga may galiliag ang magigdiskosion pa atan natetenged ong bagay ang
na, anday domang maningo kondi narin lamang: Maning enged lamang ta sia tang
kaogalian amen, asta ang tanan ang pamagto ong Dios ong tanan ang logar.

Ang sagradong panapon

17 Mga natetenged ong yaningo mandian, indi amo madayaw ta. Tenged ang
pagsirimet-simet mi, indi pagtorol ong nindio ta kao-yan kondi kalainan.
18 Primiro, nabalitano ang kada magsirimet-simet amo bilang mga pamagto,
pamagbelag-belag amo ono ig indi amo pamagoroyonan. Ig pagpareto ang itaben may
kamatodan ta sia.
19 Bagay lamang sia ang pamagbelag-belagan amo agod itaen ta mo-ya mga sinopa
enged ong nindio tang matod ang pamagto.
20 Ong pagsirimet-simet ming maning atan belag tang panapon tang Gino tang
agsilibraen mi.
21 Tenged ang kada tata ong nindio ono aporadong mamangan tang balon na, mintras
ang doma ono letem pa ig ang doma baleng da!
22 Angay indi amo kang lagi mamangan ig manginem ong sadiling pamalay-balay mi?
Midio agdegdegen mi tang mga pamagto ong Dios ig agpaeyaken mi tang mga malilised!
Onoray maningo mandian? Dayawen amo bato yen? Indi! Indi enged maboato.
23 Narin tang sinoldok ong yen tang Gino ig sinoldoko ka ong nindio: Ang labing asing
si Ginong Jesus tinraidor ni Judas, namisik tanandia ta tinapay,
24 nagpasalamat tanandia ig pinisi-pisi na ang ganing, “Na tang yen ang sinangoni ang
agbobolontad para ong nindio. Boaten mi narin bilang pagdemdem ong yen.”
25 Pagatapos nirang nanapon, maning ka ta si tang bindoat na ong bino. Bindiotan
na tang kopa ig minaning, “Na tang ba-long inigoan tang Dios para ong mga taw, ang
agpabakeden tang yen ang dogo. Kada manginem amo tang binong na, boaten mi bilang
pagdemdem ong yen.”
26 Animan, kada mamangan amo tang tinapay ang na ig manginem ong kopang na,
agpatako mi tang natetenged ong kamatayen tang Gino asta tanandia magbalik ang
moman.
27 Piro ang maski sinopay mamangan tang tinapay ang na ig manginem ong kopa tang
Gino, ig ong pagboat na ta na korang tang galang na, pagkatalak tanandia ong sinangoni
ig dogo tang Gino.

28 Animan, dapat osisaen kang lagi tang taw tang sadili na ba-lo tanandia mamangan
tang tinapay ig manginem ong kopa.
29 Tenged mga ma-pen tanandiang mamangan ig manginem ig indi agdemdemen na
tang sinangoni tang Gino, pagtorol lamang tanandia ta silot ong sadiling sinangoni na.
30 Yay sia animan dorong malolobay ong nindio ig pamagmasit pa. Ig ang doma
nangapatay da.
31 Piro mga osisaen ta kang lagi tang sadili ta, indi ita silotan tang Dios.
32 Piro maski silotan ita tang Dios, maliag yaning agto-liden ita nandia agod indi ita
sintinsian aroman tang mga taw ang sakep tang kalibotan ang na.
33 Animan, mga logodo, mga mamaga-pen amo ong pagsilibra tang panapon tang
Gino, mamagerelatan amo.
34 Mga may agle-men ong nindio, mamangan kang lagi tanandia ong sadiling
pamalay-balay na, agod indi amo silotan tang Gino tenged ong agboaten mi mga
pamagsirimet-simet amo. Mga natetenged ong domang bagay, ba-lo ra kang lagi, ong
pagkaboto ra lamang sia may maningo pa.

12

Mga abilidad ang to-dol tang Ispirito Santo

1 Ang isayodo ong nindio mandian ay ang natetenged ong mga abilidad ang agto-dol
tang Ispirito Santo.
Mga logod, galiliagong maintindian mi ta mo-ya tang mga bagay ang na.
2 Gata-wanan mi ka, asing indi amo pa gailala ong Dios ang matod, napaloko amo ong
doma ig naekelan ang magto ong mga dios-diosan ang indi mabitala.
3 Animan dapat mata-wanan mi, mga ang tatang taw aggaeman tang Ispirito tang Dios
indi enged mapagbitala ta malain kontra ong ni Jesus. Ig anda kay taw ang mapangilala
ong ni Jesus bilang Gino poira lamang mga tanandia agtoldokan tang Ispirito Santo.
4 Mandian, sari-sari tang abilidad ang agto-dol tang Ispirito Santo, piro tata lamang
tang pagtorol.
5 Ig sari-saring klasi tang pagsilirbien, piro tatang Gino lamang tang agsirbian ta.
6 Sari-sari ka tang boroaten ang sinalig tang Dios ong yaten, piro tatang Dios lamang
tang pagtorol ta poirsa ong kada tata agod maimo tang mga boroaten ang narin.
7 Ang kada tata agtoldan ta abilidad ang pagpaita nga ang Ispirito Santo atan ong
nandia, ig narin agto-dol para ong ikakao-ya tang tanan.
8 Ang doma agtoldan tang Ispirito Santo ta abilidad ang magpatako ta mga masinlong
adal ang nagalin ong Dios, ig ang doma agtabangan tang Ispirito Santo ang magtoldok
tang dorong kinata-wanan.
9 May atan ang agtoldan ta mabael ang pagtalig, ig may atan kang agtoldan ta abilidad
ang magpao-ya tang mga masit. Ig ang tanan ang na pagalin ong Ispirito Santo mismo.
10 Ang doma agtoldan ta gaem ang magboat ta mga milagro. Ang doma, abilidad ang
magpakabot tang bitala tang Dios. Ig ang doma, abilidad ang mailala mga ang tatang
ispirito mo-ya obin malain. May agtoldan ka ta abilidad ang mitala ong sari-saring klasi
ta bitala ang indi maintindian, ig may atan kang agtoldan ta abilidad agod magpaintindi
mga monopa tang maliag yaning tang mga bitalang asi.
11 Piro ang tanan ang na, tatang Ispirito lamang enged tang pagtorol, ig agto-dol na
ong kada tata sigon ong kaliliagan na.

Ang pamagto ong ni Cristo tanga sinangonian lamang

12 Ang sinangoni ta taw dorong parti na, piro tanga sinangonian lamang. Maning ka ta
si tang mga pamagto ong ni Cristo. Maski yadi ita, tanga sinangonian ita lamang bilang
sinangoni ni Cristo.

13 Tenged itang tanan, Judio man obin belag, kirepen obin belag, binoniagan ita ong
tatang Ispirito lamang agod magimong tanga sinangonian lamang. Ig tatang Ispirito
lamang tang sindol ong yaten ang tanan.
14 Ang sinangoni ta taw, dorong mga parti na, belag lamang ta tambilog. Pabetang ta,
15 ang kakay ta maning, “Belago ta parti tang sinangoni, tenged belago ta kalima.”
Asia, maliag yaning bato ang kakay ta indi ra gasakepan tang sinangoni ta?
16 Ig mga ang talinga ta maning, “Tenged yo belago ta mata, belago ta parti tang
sinangoni.” Asia bato? Indi ra gasakepan tang sinangoni ta? Indi poidi.
17 Tenged mga ang sinangoni tang taw poros lamang mata, mono ita pa mabasi? Ig
mga ang bilog ang sinangoni ta talinga lamang, mono ita pa maongaw?
18 Piro bintang tang Dios ong sinangoni ta tang kada parti na sigon ong kaliliagan na.
19 Mga tambilog lamang tang parti na, indi ita maning ang sinangoni si.
20 Ong kamatodan, doro tang parti tang sinangoni ta, piro tanga sinangonian ka enged
lamang.
21 Animan ang mata indi mapaganing ong kalima ang, “Belaga ta kaministiran ta.” Ig
ang kolo indi ka mapaganing ong kakay ang, “Belaga ta kaministiran ta.”
22 Ong kamatodan, ang mga parti tang sinangoni ta ang midio malobay-lobay, tanira
pa enged tang kaministiran ta.
23 Ang mga parting midio anday dengeg nira obin makaeyak ang pa-dekan, yay ang
agpalabien ta ig aggasikason ta ta mo-ya.
24 Narin indi agboaten ta ong mga parting masinlo rang laging pa-dekan. Maning atan
tang bindoat tang Dios ong sinangoni ta. Sindolan na ta dengeg tang mga parting midio
anday dengeg nira,
25 agod mamagtarabangan tang tata may tata ig anday soroayan.
26 Mga ang tatang parti agsitan, agsitan ka tang tanan. Ig mga ang tatang parti
agdayawen, gangalipay tang tanan.
27 Animan mandian, itang mga pamagto ong ni Cristo nagimo itang sinangoni ni
Cristo, ig ang kada tata ong yaten gasakepan ta narin.
28 Ig ang kada mimbro tang sinangoni na, sindolan tang Dios ta obra na. Primiro ong
tanan, may mga apostolis. Yadoa, ang mga manigpakabot tang bitala tang Dios.* Ya-
lo, mga manigtoldok. Nagtorol ka tanandia ta mga manigboat ta milagro. Oman may
mga manigpao-ya tang mga pamagmasit, mga manigtabang, mga pamangatengdanan
ig mga manigbitala tang sari-saring mga bitalang indi maintindian.
29 Gata-wanan mi ka, belag ta tanan tang bindoat ang apostolis, obin manigpakabot
tang bitala tang Dios, obin manigtoldok. Belag ka tang tanan tang manigboat ta milagro,
30 manigpao-ya tang mga masit, manigbitala tang sari-saring bitala, obin manigsayod
tang maliag yaning tang mga bitalang asi.
31 Piro prosigiran ming marisibi mi tang mga abilidad ang mas importanti.
Ig mandian itoldoko ra ong nindio mga onopa tang masinlo ong tanan.

13

Ang paggegma

1 Maski mabitalao ong sari-saring bitala ta taw may anghil, mga anday gegmao ong
doma, ang bibitalao ingal ka lamang pario ong tatang kampanang agbatintingen obin
pompiang ang agtakopon.
2 Ig maski mapagpakaboto tang bitala tang Dios, ig mata-wanano pa tang tanan
ang mga adadalem ang mga kamatodan, asta ang sari-saring kinata-wanan, ig maski

* **12:28** “manigpakabot tang bitala tang Dios.” Ong bitalang Grigo: propita

mapala-tedo pa tang mga bokid tenged ong mabael ang pagtō, anda pa ka enged ay
kointao mga anday gegmao.
3 Maski i-dolo tang tanan ang pagkabetango ong mga malilised, ig maski ibolontado
pa tang sinangonio agod sirokon, mga anday gegmao ong doma, anda pa ka enged ay
kointa na tang pagboato ta sia.
4 Mga paggegma ita, magimo itang mapinasinsiaen ig mo-ya ong doma. Indi ita
maibeg, magpambog obin
5 magpalawig tang sadili ta. Indi ita magaboso obin magpalabi-labi tang sadili ta. Indi
ita magimong masisilagen, obin magdemdem ta kasisintiren ta nem.
6 Ig indi ita malipay ong mga boat ang malain, kondi ong mato-lid ig matod.
7 Pirmi itang magagoanta ig magtalig. Indi ita enged magdoadoa kondi magprosigir
ita ong tanan ang bagay.
8 May kataposan tang pagpakabot tang bitala tang Dios ig ang pagbitala ong sari-
saring klasi ta bitala. Ig ang kinata-wanan malobot-lobot ka. Piro ang gegma, anda
enged ay kataposan na.
9 Tenged korang tang kinata-wanan ta, ig ang pagpakabot ta tang bitala tang Dios
korang pa ka enged.
10 Piro mga komabot da tang anday kakorangan na, malipat da lamang tang may
kakorangan na.
11 Asing ge-leyo pa, ang yen ang pamitala, ang pangintindio ig ang isipo pario ong
mola. Piro mandian ang may idado ra, binayano ra tang ogali tang mola.
12 Mandian ong mga kaldaw ang na, midio korabong litrato lamang tang aggitaen ta
ong tatang salamin ang belag ta mayag. Piro komabot tang kaldaw ang maita ita ra ta
osto. Mandian korang pa tang pagailala ta ong Dios. Piro komabot tang kaldaw ang
mailala ta tanandia ta mo-ya, pario tang bogos ang pagailala na ong yaten.
13 Tolong bagay tang indi malipat— ang pagto, ang pagtalig,* ig ang paggegma. Piro
ang kaimportantian ong tanan, yay ang paggegma.

14

Palabien ta tang mga abilidad ang matabang ong mga aroman ta ang pamagto

1 Animan, osoyon mi enged tang paggegma. Ig prosigiran mi kang marisibi amo ta
mga abilidad ang magalin ong Ispirito Santo, labi ra enged ang abilidad ang magpak-
abot tang bitala tang Dios.
2 Tenged ang taw ang bibitala ong domang klasi ta bitala ang indi maintindian ta,
pagigampang ong Dios lamang ig anda ong masig ka taw na, tenged anday maintindi.
Piro aggaeman tanandia tang Ispirito Santo agod mitala ta mga adadalem ang mga
bagay ang indi enged kabot-kaboton tang mga isip ta.
3 Piro ang pagpakabot tang bitala tang Dios bibitala ong mga taw agod magpabaked,
magpapoirsa, ig magpalipay ong nira.
4 Ang taw ang gabitala ong domang klasi ta bitala pagpabaked tang sadiling pagto na,
piro ang pagpakabot tang bitala tang Dios pagpabaked ong aroman nang pamagto ong
ni Cristo.
5 Galiliago rin ang yamong tanan mabitala ong domang klasi ta bitala, piro mas mo-
ya enged ang magpakabot amo tang bitala tang Dios. Tenged ang taw ang magpakabot
tang bitala tang Dios mas importanti ong taw ang gabitala ong domang klasi ta bitala,
poira lamang mga may magpaintindi tang maliag yaning tang agbibitala na agod
mapakinabangan ka tang aroman nang pamagto ong ni Cristo.

* **13:13** Ang "pagtalig" ang na, mga ong bitalang Tagalog, "pag-asa." Maliag yaning, pagtalig ita ong Dios ang magimong masinlo tang parakaboton ta.

6 Onopa bato tang ikakao-ya mi, mga logod, mga paningo atan ong nindio ig mitalao
ong sari-saring klasi ta bitala ang indi maintindian mi? Andang pisan. Matabangan
amo lamang mga may masayodo ong nindio, pario tang tatang pinaita tang Dios ong
yen, ang tatang kamatodan ang nata-wanano, ang tatang bitalang nagalin ong Dios,
obin doma pang mga toldok.
7 Maski ong mga instromintong anday kaboi nira pario ong tipano obin arpa, mga
belag ta klaro tang pagto-tog tang mga nota nira, monopa mata-wanan tang mga
pamamasi mga onopa tang kantang agto-togon?
8 Ig maski ong mga sondalong manigtorotot, mga belag ta klaro tang pagpa-nog nira,
anday magsimpan ang magiggira.
9 Maning ka ta sia ong nindio. Pabetang ta, yawa bibitala ong domang klasi ta bitala
ang indi maintindian ta taw. Monopa mata-wanan nira tang maliag mong yaning ong
nira? Asia pario lamang ang yawa bibitala ong mageyep.
10 Ong kamatodan, dorong mga bitala tarin ong kalibotan ig ang kada tata may maliag
nang yaning.
11 Piro mga indio matako tang agbibitala tang kampango, midio mga dayoan ami ong
tata may tata ang indi mamaginintindian.
12 Animan, komo doro rang kaliliag ming marisibi tang abilidad ang agto-dol tang
Ispirito Santo, dapat dilemen mi pa enged tang mga abilidad ang mapagpabaked ong
mga pamagto ong ni Cristo.
13 Animan ang taw ang bibitala ong domang klasi ta bitala, dapat mangadi ang oldan
ka tanandia tang abilidad ang magpaintindi mga monopa tang maliag nang yaning.
14 Tenged mga pangadio ong domang bitalang indi gaintindiano, matod ka kaman ang
pangadi tang yen ang ispirito. Piro ang isipo andang pisan ay mapakinabangan na atan.
15 Animan, onopa tang dapat ang boateno? Mangadio ong sari-saring klasi ta
bitalang pagalin ong yen ang ispirito, piro mangadio ka ong mga bitalang gaintindiano.
Magkantao ong mga bitalang pagalin ong yen ang ispirito, piro magkantao ka ong mga
bitalang gaintindiano.
16 Pabetang ta, pagpasalamata ong Dios ong mga bitalang pagalin ong ispirito mo ig
indi maintindian ta taw. Piro may aroman mong taw ang anday abilidad na ang maning
atan. Monopa tanandia mapaganing tang “Amen!” mintras anday kalibotan na mga
onopa tang agpangadi mo?
17 Poidi kaman ang nagpasalamata ta mo-ya ong Dios, piro sia anday pakinabang na
ong aroman mong taw.
18 Pagpasalamato ong Dios ang bibitalao ong sari-saring klasi ta bitala, sobra pa ong
nindiong tanan.
19 Piro ong mga pagsirimet-simet tang mga pamagto, maski lima lamang bitalang
maningo ang maintindian ig mapagtoldok ong karomanano, mo-ya pa sia ong ribo-
ribong bitalang indi maintindian.
20 Mga logod, indi amo ra mamagisip pario ong molang ge-ley. Ong bagay, mga
natetenged ong malain, dapat kaman anday kalibotan mi pario ong molang ge-ley. Piro
mga ong pangintindi mi, dapat pario amo ong mga may idad da.
21 Maning ta na tang na-tang ong Kasolatan,
“Ganing tang Gino,
‘Mitalao ong mga tawanong na ong paggamito ta mga taw ang taga domang mga
banoa ang bibitala ta sari-saring mga bitala.
Piro ang tawano indi pa enged mamasi ong yen.’ ”*
22 Animan mga maning don, maliag yaning ang abilidad ang mitala ong sari-saring klasi
ta bitala ang indi maintindian, tatang tanda para ong mga indi pamagto, ig belag ta para

* **14:21** Isaias 28:11-12

ong mga pamagto ra. Piro ang abilidad ang magpakabot tang bitala tang Dios sindol
para ong mga pamagto, ig belag ta para ong mga indi pamagto.
23 Piro mandian pabetang ta, yamong pamagto pamagsirimet-simet da ig yamong
tanan pamansibitala ong sari-saring klasi ta bitala ang indi maintindian. Mandian may
namansi-led ang mga bisitang anday abilidad nira ang maning atan obin indi pamagto
ong Gino. Indi bato tanira mamaganing ang gabeyeg amo ra?
24 Piro pabetang ta pa, yamong tanan pamagpakabot tang bitala tang Dios, ig may
siminled ang bisitang anday abilidad na ang maning atan obin indi pagto ong Gino.
Mandian, ong tanan ang gaba-yan na, mata-wanan nang tanandia pala tatang mapinag-
talaken ang orosgaran da.
25 Ig mata-wanan asta ang mga sikritong ga-tang ong popotokon na. Animan lomod
tanandia ig magdayaw ong Dios ang maning, “Matod ka kaman ang tarin ong nindio
tang Gino!”

Ang maosay ang pagsirimet-simet

26 Animan, mga logod, onoray maning ta? Maning ta na tang dapat ang boaten mi
mga mamagsirimet-simet amo: Ang doma magkanta, ang doma magtoldok, ang doma
magsayod tang pinatako tang Dios ong nira, ang doma magbitala ong domang klasi ta
bitala, ig ang doma magpaintindi mga monopa tang maliag yaning ta si. Basta ang tanan
ang agboaten mi, para ong pagpabaked tang mga pamagto ong Gino.
27 Mga may pagbitala ong domang klasi ta bitala, dapat doroa lamang obin tolo
tang mitala, piro indi tanira mamagdelelengan. Ig kaministiran ang may atan ang
magpaintindi mga onopa tang agbibitala nira.
28 Piro mga anda enged ay mapagpaintindi, dapat magipes da lamang tanira, ig
magigampang ong Dios ong sadili nira lamang.
29 Ang mga may abilidad ang magpakabot tang bitala tang Dios, dapat doroa obin tolo
tang mitala. Ig ang doma mamamasi ig mamagisip mga tama obin belag tang agbibitala
nira.
30 Mandian mga may kakarong don ang pamasi ig sindolan tang Dios ta ibitala na,
dapat magipes da tang bibitala rang lagi.
31 Ong maning ta sia, yamong tanan mapagberelet-beletan ang magpakabot tang
bitala tang Dios, agod yamong tanan mapagadal ig mamamoirsa tang nem mi.
32 Ang manigpakabot tang bitala tang Dios, awidan na ra lamang tang sadili na.
33 Tenged ang Dios indi galiliag ta golo kondi kaosayan.
Pario tang agboaten tang mga sinakepan tang Dios ong tanan ang logar,
34 mga yamong pamagto pamagsirimet-simet, ang mga babay dapat mamagipes
tenged indi tanira agpagnan ang mitala. Dapat magpasakep tanira pario tang na-tang
ong Katobolan tang mga Judio.
35 Mga may ite-ma tang babay, magelat tanandia asta maolik tanira ba-lo te-maen na
tang katawa na, tenged makaeyak mga ang tatang babay mitala ong pagsirimet-simet
tang mga pamagto.
36 Yamong mga taw amo! Itaben kalaom mi ang bitala tang Dios atan mismo nagalin
ong nindio, obin yamo lamang tang narisibi ta sia!
37 Mga may atan ong nindio ang ganing tanandia ono manigpakabot tang bitala tang
Dios obin may abilidad nang sindol tang Ispirito Santo, dapat ilalaen na kang tobol tang
Gino tang agsosolatong na ong nindio.
38 Ig mga indi risibien na ang narin matod, indi ka risibien mi tanandia.
39 Animan, mga logodo, magprosigir amo enged ang magpakabot tang bitala tang
Dios, piro indi bawalen mi tang pagbitala ong sari-saring klasi ta bitala ang indi
maintindian.
40 Basta boaten mi tang tanan ong tama ig masinlong papanaw.

15

Ang moman ang pagaboi ni Cristo

1 Mandian, mga logod, ipademdemo ong nindio tang Mo-yang Balitang pinatakō ra
ong nindio. Narin rinisibi mi ig asta mandian ya pa kay agpareten mi ta mo-ya.
2 Tenged ang Mo-yang Balitang na yay ang mapaglibri ong nindio, basta magpadayon
among magparet ong sinoldoko ra ong nindio. Poira lamang mga ang pagto mi belag
dang lagi ta matod asing ba-lo among namagparet.
3 Pinakaboto ong nindio tang kaimportantian ang sinoldok ong yen ig yay na: Si Cristo
napatay natetenged ong mga talak ta, pario tang na-tang ong Kasolatan.
4 Limbeng tanandia ig dayon ang binoi ong ya-long kaldaw, kompormi ka ong
Kasolatan.
5 Napaita tanandia ong ni Pedro, oman ong tampolok may doroang apostolis na.
6 Pagatapos, napaita ka tanandia ong mga logod ta ang napagsirimet-simet, sobra pa
ong limang gatos. Ig ang kayadian ong nira boi pa asta mandian, piro ang doma patay
da.
7 Napaita ka ong ni Santiago, ig pagatapos ong tanan ang apostolis.
8 Ong kaorian da enged, napaita ka tanandia ong yen. Animan yo pario ong tatang
mola ang pinangana ang belag ta oras.
9 Tenged yo ka kaman tang kadibabakan ong mga apostolis, ig belag ngani ta bagay
ang goyan ta apostolis, tenged asing primiro nagpaliwago ong mga pamagto ong Dios.
10 Piro ong kaloy tang Dios, yo nagimong tata kang apostolis, ig anday mapaganing
ang anday kointa na tang kaloy tang Dios ang asi ong yen. Ang matod, nagpabedlayo
sobra pa ong domang mga apostolis. Piro indi bindoato ong sadiling poirsao, kondi ong
kaloy ig tabang tang Dios.
11 Animan, maski yo obin tanira tang pamagtoldok, parario tang agtotoldok amen, ig
na ka enged tang rinisibi mi.

Ang moman ang pagaboi tang mga patay

12 Mandian, agtotoldok amen ong nindio ang si Jesu-Cristo binoing oman. Animan
monora lamang tang doma atan ong nindio pamaganing ang indi boien tang mga patay?
13 Tenged mga indi boien tang mga patay, maliag yaning maski si Cristo indi ka binoi.
14 Ig mga indi binoing oman si Cristo, anday kointa na tang pagtoldok amen, ig anda
kay kointa na tang pagto mi.
15 Belag lamang ta sia, kondi lomboa pang pagbo-li ami natetenged ong Dios, tenged
pagpamatod ami ang si Cristo binoi na. Ig simpri, indi ka naboat na, mga matod ang
indi maboing moman tang mga patay.
16 Aggomaneno, mga indi agboien tang mga patay, maski si Cristo indi ka binoi.
17 Ig mga si Cristo indi binoi, ang pagto mi anday kointa na ig indi amo pa enged
gapatawad ong mga talak mi.
18 Ig mga maning ta si, ang mga nangapatay da ang pamagto ong ni Cristo indi ka
nangalibri.
19 Mga ang pagtalig ta ong ni Cristo may pakinabang na sa-sad lamang ong kaboi ta
tarin ong kalibotan, ita ra enged tang makatete-bek ong tanan ang taw.
20 Piro ang matod, binoing oman si Cristo ig sia yay ang pagpaita ang boien pa tang
dorong mga patay.
21 Mandian, ang bindoat ta tatang taw nagekel ta kamatayen. Maning ka ta si, ang
bindoat ta tata sing taw nagekel ta kaboi ong mga patay.
22 Gangapatay itang tanan tenged mga ana ita ni Adan. Maning ka ta si, itang tanan
maboing moman tenged ong pagiga-pen ta ong ni Cristo.
23 Piro ang kada tata may oras nira. Ang na-kaw ang enged ang naboi yay si Cristo.
Oman ong pagbalik na tarin ong kalibotan, boien na tang mga sinakepan na.

24 Oman komabot tang kataposan. Pirdien ni Cristo tang tanan ang pamangolokolo,
mga pamaggaem asta ang mga may podir, oman yintriga na tang inadian na ong Dios
ang Tatay.
25 Tenged kaministiran ka kaman ang magpadayon si Cristong maggaem bilang adi
asta mapasoko ong nandia tang tanan ang mga kasoay na.
26 Ang kaori-orian ang enged ang kasoay ang pirdien na yay ang kamatayen.
27 Pario tang na-tang ong Kasolatan: "Pinasoko tang Dios ong nandia tang tanan."*
Piro simpri, ang Dios belag ta gapil don, tenged yay ang nagpasoko tang tanan ong ni
Cristo.
28 Oman, mga napasoko ra tang tanan ong ni Cristo, si Cristo mismong Ana tang Dios
magpasakep ka ong Dios, ang yay ang nagpasoko tang tanan ong nandia. Ong maning
ta si ang Dios ya ray ang bogos ang maggaem ong tanan-tanan.
29 Mga belag ta maning ta si, angay may mga taw ang pamagpaboniag pa para ong mga
patay? Onopay data na tang agboaten nirang asi mga indi ra boien tang mga patay?
30 Ig yami. Mga indi ra boien tang mga patay, angay mangas ami pa ong karisgoan ong
tanan ang oras?
31 Mga logod, kaldaw-kaldaw agtalongaeno tang kamatayen. Narin matod, pariong
matod tang agpambogo natetenged ong bindoat ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino ong
mga kaboi mi.
32 Pagigbatoko ta mo-ya tani ong Efeso, ig ang mga kasoayo maraiteg ang pisan.
Mandian, mga tegka lamang tarin tang kaboi ta taw, angay magagoantao pa tang mga
kaliwagan ang na? Mga indi boien tang mga patay, mo-ya pa tomanen ta ra lamang
tang agganingen nira ang, "Magpagosto ita, mamangan ig manginem tenged ong damal
patay ita ra."†
33 Indi amo enged mamagpaloko. "Ang pirming pagiga-pen ong mga taw ang malain,
sia magimong malain ka tang ogali na."
34 Pamalamad amo, ig indi amo ra magpadayon ang magkatalak. Ang doma ong
nindio anda enged ay gata-wanan mi natetenged ong Dios. Dapat maeyak amo.

Monopa tang sinangoni ang binoing oman

35 Itaben may mane-ma atan ang maning, "Monopa tang pagaboing moman tang mga
patay? Monora tang mga sinangoni nira?"
36 Yawa, anday isip mo! Ang mga binik indi malongay mga indi kang lagi iloak ong
tanek, pario ong paglebeng ta patay.
37 Ig ang agloloak, pabetang ta trigo obin domang klasi ta paray, narin binik lamang,
ig belag ta pario ong natolpot da.
38 Ang Dios tang pagtorol ta papa ong sina-bol ang binik sigon ong kaliliagan na. Ig
ang kada binik may sadiling klasi ta papa na.
39 Maning atan tang tanan ang may kaboi, tenged ang mga sinangoni nira indi
mamagpario-pario. Ang taw tatang klasi tang sinangoni nira, ig ang mga ayep tata ka.
Ang mga lamlam tata, ig ang mga yan tata ka.
40 Ang tanan ang bindoat ong langit ig ong tanek may sadiling itsora nira. Piro ang
taga langit, parti tang kasinloan na ong taga tanek.
41 Ang dekal tang kaldaw tata, ang dekal tang bolan tata ka. Ig ang mga bitokon, sari-
sari ka tang mga dekal nira.
42 Maning ka ta si tang pagaboing moman tang mga patay. Garonot lamang tang
mga sinangoning agloloak. Piro ang sinangoning binoing oman indi ra enged maronot
maski ong tanopa.
43 Mga aglelbeng da, anday ray kasinloan na ig anda kay poirsa na. Piro pagaboing
moman, magimong kasinlo-sinloan ang enged ig mapoirsa.

---

* **15:27** Salmo 8:6 † **15:32** Isaias 22:13

44 Aglelbeng tang taga tanek, piro mga boien da magimong sinangoning taga langit.
Tenged mga may sinangoni ta ang bagay tarin ong ta-paw tang kalibotan, may sinangoni
ta kang bagay don ong langit.
45 Pario tang na-tang ong Kasolatan, “Ang primirong taw ang si Adan sindolan ta
kaboi.”‡ Piro ang oring Adan yay si Cristo, ig ang Ispirito na yay ang mismong pagtorol
ta kaboi.
46 Mandian, indi ga-kaw tang sinangoni ta para ong langit. Ang para ong tanek tang
ga-kaw ba-lo pa tang para ong langit.
47 Ang primiro ang Adan taga tanek, tenged bindoat ong kolapok. Piro ang yadoa taga
langit.
48 Ang mga sinangoni ta mandian bilang mga taga tanek, pario enged ong taw ang
asing bindoat ong kolapok. Piro mga don ita ra ong langit, ang mga sinangoni ta
magpario enged ong ni Cristo ang taga langit.
49 Mandian pario ita ka kaman ong ni Adan ang taga tanek. Piro maning ka ta si,
komabot tang kaldaw ang magimong pario ita ong ni Cristo ang taga langit.
50 Mga logod, ang maliagong yaning yay na: Ang sinangoni tang na ang nagalin
ong tanek indi risibien ong inadian tang Dios. Ig ang sinangoning nang garonot, indi
marisibi tang kaboing anday kataposan.
51 Tandan mi na, may ibolgaro ong nindio: Indi itang tanan mapatay, piro itang tanan
ba-lon tang Dios.
52 Narin golpi lamang mainabo, ong tata lamang pirek ta mata. Tenged ong pagtonog
tang kaorian ang torotot, ang mga patay boien ang lagi ig dayon ang oldan ta sinango-
ning indi ra maronot-ronot. Ig itang gaboi pa, pa-letan da tang sinangoni ta.
53 Tenged ang sinangoning na ang garonot kaministiran ang pa-letan ta sinangoning
indi maronot-ronot. Ang gapatay pa-letan tang indi mapatay.
54 Ig mga ang garonot na-letan da tang indi maronot, ig ang gapatay na-letan da tang
indi mapatay, maliag yaning nainabo ra tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
“Pinirdi ra tang kamatayen; bogos ang dineg.”§
55 “Indi ita ra degen tang kamatayen!
Indi ita ra maono na pa!”*
56 Ang kasalanan pagekel ta kamatayen, ig ang gaem nang magboat ta si pagalin ong
Katobolan.
57 Piro salamat ong Dios! Ong bindoat tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo, pinirdi na
ra tang kasoay ta, ig agpa-penen ita nandia ong pagpandeg na.
58 Animan, mga agmalenong mga logod, magprosigir amo ig indi amo enged mag-
palobay ong pagto mi. Magderep among pirmi ig bogos ang magsirbi ong Gino, tenged
gata-wanan ming belag ta arangan tang pagpangabedlay mi para ong nandia.

16

Tabang para ong mga sinakepan tang Dios ong Judea

1 Mga natetenged ong tabang mi ong mga logod ta don ong Judea, boaten mi sigon ong
sinoyono ong mga pamagto don ong Galacia.
2 Kada Dominggo, ang kada tata ong nindio magpalbag ta kantidad sigon ong initan
na. Simeten mi rang lagi agod ong pagkaboto atan, indi amo ra manokot-tokot pa.
3 Mga atano ong nindio, oldano ta kasolatan tang mga taw ang pinilik mi ig tanira yay
ang magekel tang tabang mi ong Jerusalem.
4 Ig mga kaministiran ang yo pa enged tang magekel, patabidano ra lamang tanira.

Ang plano ni Pablo

‡ **15:45** Genesis 2:7 § **15:54** Isaias 25:8 * **15:55** Oseas 13:14

5 Yo pagplano ang magdiritso atan ong Corinto pagalino ong Macedonia, tenged dono
kang lagi toma-lib.
6 Oman itaben magpaboay-boayo atan ong nindio, obin pata-libeno tang taglalamig,
agod matabangano nindio ong kaministirano ong pagbiahio maski ong ariopa enged
paning.
7 Indio galiliag ang mana-loyo lamang atan ong nindio mandian, tenged galiliagong
magtinir atan ta maboay-boay, mga pagnan ita tang Gino.
8 Piro mandian magtiniro kang lagi tani ong Efeso tegka ong kaldaw tang Pente-
costes,*
9 tenged mabael tang mga oportonidad tarin para ong obra tang Gino, maski doro tang
pamangontra ong yen.
10 Mga komabot atan si Timoteo, amomaen mi ka tanandia ta osto agod indi tanandia
magdoadoa, tenged pario ka tanandia ong yen ang pangabedlay para ong Gino.
11 Indi ge-ley ge-leyen mi tanandia, kondi tabangan mi ong mga kaministiran na agod
mabalik tani ong yen ta masinlo. Tenged agpakabotono tanandia aroman tang doma
pang mga logod ta.
12 Mga natetenged ong logod tang si Apolos, inampangano enged tanandiang
mamisita atan ong nindio aroman tang mga logod ta, piro indi pa ono tanandia
mapaning atan. Ong domang oras da lamang ono, mga may timpo.

Oring mga toyon

13 Kaministiran pirmi among listo ig indi amo magpalobay ong pagto mi. Paitegen mi
ig pabakeden tang mga nem mi.
14 Ig ong tanan ang agboaten mi, ipaita mi tang paggegma.
15 Mga logod, gata-wanan mi, ang na-kaw ang enged ang namagto ong Gino atan ong
Acaya anday doma kondi si Estefanas ig ang pamilia na. Namagbolontad tanira tang
mga sadili nira agod magsirbi ong mga sinakepan tang Dios. Animan pagigampango
ong nindio
16 ang magpasakep amo ong nira, asta ong tanan ang kapario nirang pamangabedlay
para ong Gino.
17 Nalipayo ta mo-ya asing kiminabot da Estefanas, Fortunato ig Acaico. Tenged maski
anda amo tani, taniray nagimong mga katelet mi.
18 Linipayo nira, pario tang bindoat nira ong nindio. Dapat galangen tang mga taw
ang pario ong nira.
19 Ang mga pamagto ong ni Cristo tani ong probinsia tang Asia pamagpakomosta atan
ong nindio. Da Aquila may Prescila, aroman tang mga pamagto ang pamagsirimet-
simet ong balay nira, pamagpakabot tang paggegma nira bilang mga logod ta ong Gino.
20 Pamangomosta ka ong nindio tang tanan ang pamagto tani.
Mamagkoromostan amo ta masinlo bilang mga mamaglogod ong ni Cristo.†
21 Mandian, yo mismo si Pablo tang pagsolat ta na: Komosta.
22 Balampa sompaen tang Dios asta ong tanopa tang maski sinopay indi paggegma
ong Gino.
Gino, magbalika ra!‡
23 Aloyan amo enged tang Ginong Jesus.
24 Risibien ming tanan tang paggegmao ong nindio, yamong mga logodo ong ni Cristo
Jesus.

---

* **16:8** Ang "Pentecostes" tatang pista tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. † **16:20** Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang sagradong itong. ‡ **16:22** Ong bitalang Aramaico: "Marana tha." Maning ta na tang agganing tang primirong mga pamagto ong ni Jesus ang pamagelat ong mas madaling pagbalik na tarin ong kalibotan.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ni Pablo ong mga taga Corinto

Ang Yadoang Solat ni Pablo ong mga taga Corinto sinolat na agod magpatako ang angay indi tanandia nadayon ang namisita ong nira sigon ong plano na. Indi ono nadayon tenged indi naliliag ang pabelatan pa tang nem nira mga samblengen na (1:23). Ong oras ang asi, may mga agganingen ang mga apostolis ang pamagtoldok don ong Corinto ig agpakalainen nira si Pablo ta mo-ya. Animan, sinabat ni Pablo tarin tang mga agbabandan nira, piro pinaita na pa ka enged tang mabael ang paggegma na para ong mga taga Corinto.

Dorong mata-wanan ta tarin natetenged ong kaboi ni Pablo, ig natetenged ong tamang pagsilirbien ong Dios asta ong masig ka taw ta. Pagpakiloy si Pablo tarin ang magbalik ong Dios tang tanan ang taw, ig agsasayod na ang si Cristo tang dalan. "Si Cristo anda enged ay talak na. Piro para ong yaten, inilala tanandia tang Dios bilang tatang mapinagtalaken agod ong mainabo ong nandia, magimo itang mato-lid ang aroman na ong pama-dek tang Dios" (5:21).

1 Yo si Pablo, tatang apostolis ni Cristo Jesus sigon ong kaliagan tang Dios. Doroa
ami ni Timoteo, ang logod ta ong ni Cristo, pamagpakomosta ami ong nindiong
tarabidan, yamong mga pamagto ong Dios atan ong Corinto, aroman tang tanan ang
mga sinakepan na ong bilog ang probinsia tang Acaya.
2 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang
Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Pasalamat ni Pablo

3 Dayawen tang Dios ig Tatay tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo. Tanandia masine-
bekanen ang Tatay, ig Dios ang pinagalinan tang tanan ang kalipay.
4 Aglipayen ita nandia ong tanan ang kaliwagan ang gapasaran ta, agod ang domang
agliwagan matabangan ta ka ong mga kalipay ang garisibi ta ong nandia.
5 Maski dorong pinitinsia ang gapasaran amen ong pagtarabidan amen ong ni Cristo,
piro maning ka ta si, doro kang kalipay ang garisibi amen ang magalin ong nandia.
6 Mga agpaliwagan ami, narin para mambaked tang nem mi ig para malibri amo.
Ig mga agtoldan ami ta kalipay, asia agod mangalipay amo ka ig mamoirsa para
magoantan mi ong mo-yang nem tang tanan ang kaliwagan ang gapasaran mi, pario
tang agboaten amen.
7 Animan mga natetenged ong nindio, mabael pa tang pagtalig amen ang maski
pagpinitinsia amo pario ong yamen, lipayen amo ka tang Dios pario tang agboaten na
ong yamen.
8 Mga logod, galiliag aming mata-wanan mi tang natetenged ong mga kaliwagan ang
napasaran amen ong probinsia tang Asia. Doro kabelat tang napasaran amen, ang
midio anda ray kalaom-laom amen ang maboi ami pa.
9 Kalaom amen, kiminabot da tang oras ang mapatay ami ra. Piro nainabo si agod indi
ami ra manalig ong sadili amen, kondi ong Dios ang pagboi ong mga patay.
10 Linibri ami ra nandia ong sigoradong kamatayen da rin, ig aglilibri ami pa. Ig
tanandia pa enged tang agtaligan amen ang maglibri pa
11 ong yamen mintras agtabangan ami nindio ong mga pangadi mi. Ong maning ta si,
dorong magpasalamat tenged ong kaloy ang ipakabot na ong yamen bilang sabat ong
pangadi tang doro kang mga taw.

Nagoman tang plano ni Pablo

12 Mandian narin tang agpambog amen ig mismong agpamatodan tang yamen ang
konsinsia: Ang pagigtabid amen ong tanan ay limpio ig de-dek ong popotokon, labi pa
mga ong nindio. Narin gaboat amen ong tabang tang Dios ig anda ong kinata-wanan
ang pagalin ong kalibotan ang na.
13 Tenged anday agsosolat amen ong nindio ang indi mabasa obin indi maintindian.
Balampa maintindiano ka nindio ta mo-ya.
14 Midio indio pa gaintindian mi ta osto, piro balampa bogos ang maintindiano nindio,
agod ong kaldaw ang magbalik si Ginong Jesus mapambog ami nindio pario tang
ipambog amo ka yamen.
15 Mandian tenged panaligo ang gambengan amo ong yamen, nagisipo rin ang paning
kang lagi atan agod dobli tang kalipay mi.
16 Nagisipo kaman ang mana-loy atan ong pagpaningo ong Macedonia, ig ong pagba-
liko, mana-loyo sing moman agod matabangano ka nindio ong biahio ong Judea.
17 Piro mandian ang indi nadayon tang yen ang plano, itaben maning amo ra lamang
ang yo atras-abanti! Itaben ang kalaom mi, pagoman-oman tang yen ang plano, pario
tang agboaten tang mga taw ang sakep tang kalibotan ang na, ang mandian ganing "Ee"
ig lagat-lagat "Indi." Piro sia belag!
18 Mataligan mi tang Dios, ig maning ka ta si mataligano ka nindio mga maningo ang
"Ee" ong nindio sia indi magoman-oman.
19 Tenged ang Ana tang Dios, ang yay ang Jesu-Cristo ang agtotoldok amen da Silvano
ig Timoteo, belag ta "Ee" mandian ig lagat-lagat "Indi." Ang "Ee" na indi enged
magoman.
20 Tenged ong ni Cristo agtomanen tang tanan ang mga pinangako tang Dios. Tenged
kaman ong nandia, maning ita ang mataligan ta tang Dios, animan mas pamandoro pa
tang pamagdayaw ong nandia.
21 Mandian, Dios tang pagpabaked ong yamen pario ka ong nindio ong pagiga-pen ta
ong ni Cristo. Dios mismo tang namilik ong yaten.
22 Sindolan ita pa nandia tang Ispirito na bilang tanda ang ita ay nandia, ig bilang
pamatod ang tomanen na tang mga pangako na ong yaten.
23 Gata-wanan tang Dios ang indio kang lagi napaning atan agod indi pabelatan pa
tang mga nem mi mga samblengen amo yen.
24 Belag ta maning ang agtobol-tobolon amo yamen ong pagto mi. Mapoirsa amo ra
atan. Galiliag ami lamang ang tomabang agod bogos tang kalipay mi ong kaboi mi ong
Gino.

2

1 Ang naisipo, indio si kang lagi paning atan agod indi masitan sing moman tang nem
mi.
2 Tenged mga oldan amo yen ta kapongawan, sinora lamang tang maglipay ong yen?
Anda rang pisan!
3 Animan nagsolato kang lagi ong nindio agod mga mapaningo si atan, indi amo ra
magpapongaw ong yen, yamong dapat din magimong kalipayano. Tenged pagpareto
nga ang pagtorol ta kalipayan ong yen, magtorol ka ta kalipayan ong nindio.
4 Piro ang popotokono ponok ta pagsinti ig pagdemdem asing sinolatan amo yen, ig
belag lamang ta ge-ley tang lok ko ang siminorok mintras pagsolato ta si. Sinolatan amo
yen belag ta maning ang oldan amo yen ta kapongawan, kondi agod ipaita ong nindio
mga monopag kabael tang paggegmao.

Patawaden tang nagkatalak

5 Mandian, mga natetenged ong taw ang asing nagkatalak ig nagtorol ta kapongawan,
belag lamang ta yo tang sindolan na. Indio ka pagpasobra maski maningo ang asta
yamong tanan sindolan na ka ta kapongawan.
6 Piro tama ra tang silot ang bindoat ong nandia tang kayadian ong nindio.
7 Mandian dapat patawaden mi ig lipayen agod indi ra tanandia degen tang pagsinti
na.
8 Animan pagigampango ong nindio ang ipaita mi ong nandia ang aggegman mi pa
enged tanandia.
9 Ang tata pang dailan tang pagsolato ong nindio tanopa sia ay agod mata-wanano
mga agtomanen mi ta mo-ya tang tanan ang agtotoldoko ong nindio.
10 Animan mandian, ang maski sinopay pinatawad mi, pinatawado ra ka. Ig ang
pinatawado, pinatawado ra ong talongan ni Cristo para ong ikakao-ya mi,
11 agod indi ita degen ni Satanas. Tenged gata-wanan ta ra mga monopa tang
pagpanloko na.

Indi matareng tang isip ni Pablo don ong Troas

12 Asing napaningo ong Troas agod magpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong
ni Cristo, sindolano tang Gino ta masinlong oportonidad agod maboato si.
13 Piro indi ka matareng tang isipo tenged indi initao don tang logod tang si Tito.
Animan naglisinsiao ig nagpadayono ong Macedonia.

Gapil ita ong pagpandeg ni Cristo

14 Piro salamat ong Dios, gapil ita ong pagpandeg ni Cristo bilang mga na-pen da
ong nandia. Midio kaman ang pirmi itang agpatabiden tang Dios ong tatang mabael
ang prosision ang pagsilibra tang pagpandeg ni Cristo. Ig aggamiten ita nandia agod
ipakabot tang kamatodan natetenged ong ni Cristo, ang midio agpawasag na tang tatang
mabanglong ongaw ong tanan ang logar.
15 Mga ong tata pang alimbawa, ita midio mga insinsong agbobolontad ni Cristo para
ong Dios. Ig gaongaw narin tang mga agpaning ong kalibrian asta ra ka ang mga
agpaning ong impirno.
16 Ong naning mga agpaning ong impirno, ang insinsong na makalpot ang ongaw ang
makamamatay. Piro ong mga taw ang aglilibri, banglo ang pagtorol ta kaboi. Anday taw
ang kaya na tang obrang na!
17 Piro yami tang sinobol tang Dios ig mga torobolon ni Cristo. Animan pagtoldok
ami tang bitala na ang de-dek ong popotokon amen. Belag ami ta pario tang domang
pamangoarta ong bitala tang Dios.

3

Mga manigtoldok tang ba-long inigoan tang Dios ong mga taw

1 Itaben maning amo agdayawen amen si tang mga sadili amen. Piro belag ami enged
ta pario ong domang pangaministiran pa ta rikomindasion ang sinolat para ong nindio
obin magalin ong nindio.
2 Yamo mismo tang ibidinsia ang yami matod ang mga apostolis. Ang nainabo ong
kaboi mi sinolat ong mga popotokon amen agod itaen ig basaen tang tanan.
3 Yamo kaman tang mayag ang sinolat ni Cristo ang agge-lan amen. Ig narin indi
sinolat ong tinta kondi ong Ispirito tang Dios ang boi, ig anda ong belak ang bato* kondi
ong popotokon ta taw.
4 Gabitala ami ta maning ta na, tenged ong tabang ni Cristo mabael tang pagtalig amen
ong Dios.

---

* **3:3** Ang agganingen tarin ang "belak ang bato" yay ang mga mala-bang ang batong midio lapida ang sinolatan tang mga Katobolan tang Dios ig ingkelan ni Moises ong mga taw. Telekan ka ong Deuteronomio 10:1-5.

5 Mga ong sadili amen lamang, indi maboat amen tang obrang na. Dios lamang tang
pagtorol ta abilidad ong yamen.
6 Sindolan ami nandia ta abilidad agod magsirbi bilang manigtoldok tang natetenged
ong ba-long inigoan ang bindoat tang Dios ong mga taw. Ang inigoan ang na indi bindoat
sigon ong tatang katobolan ang sinolat, kondi sigon ong Ispirito. Tenged ang Katobolan
pagekel ta kamatayen, piro ang Ispirito pagtorol ta kaboi.
7 Asing tokaw, sindol tang Dios ong ni Moises tang Katobolan ang sinolat ong mga
belak ang bato. Ig ong oras ang asi, pinaita tang Dios tang kayagan na. Animan pisan
ang simininggat tang emet ni Moises, asta indi mapa-dekan tang mga Israelita, maski
ang kayagan ang asi pagkopas da.† Maning ta si pinaita tang Dios tang dalayawen ang
pagkadios na asing sindol na tang Katobolan ang nagekel ta kamatayen.
8 Piro mandian ong ori, na-dol da tang Dios tang mismong Ispirito na. Animan
sigorado, mas pa enged itaen ta tang dalayawen ang pagkadios na!
9 Tenged mga inita tang kayagan tang Dios ong pagtorol na tang Katobolan ang
nagsintinsia ta kamatayen ong mga taw, maliag yaning mas itaen pa enged tang
dalayawen ang pagkadios na ong ba-long planong boaten nang mato-lid tang mga taw.
10 Animan maning ta ang dating kayagan anda ra, tenged napa-letan da ta mas mayag
pa.
11 Tenged maski may gaem tang Katobolan ang nata-liban da, mas makagagaem pa
enged nang ba-long plano tang Dios, ig narin indi ra enged mapa-letan asta ong tanopa.
12 May kasigoroan ta ong mga bagay ang na, animan mapoirsa ra tang nem ta ang
magpatako tang Mo-yang Balita.
13 Belag ita ta pario ni Moises. Tanandia nagkopot tang emet na agod indi itaen tang
mga Israelita tang kayagan tang emet na ang pagkopas da.
14 Piro pinategat tang mga kolo nira, animan asta mandian midio gakopotan pa ka
enged tang pagirisipen tang mga Judio‡ kada basaen ong nira tang Lomang Inigoan,§
tenged indi maintindian nira tang maliag nang yaning. Ig si Cristo lamang tang
mapagkomit tang kopot nirang asi.
15 Asta mandian, may kopot ka kaman tang isip nira kada basaen nira tang mga libro
ni Moises.
16 Piro mga magbalik tang tatang taw ong Gino, makomit tang kopot ong isip na.
17 Mandian, ang Ginong agsambiten tarin anday doma kondi ang Ispirito, ig ang
Ispiritong na yay ang pagtorol ta kalibrian.
18 Animan, itang tanan ang pamagtalig ong ni Cristo, midio nakomit da tang kopot ta,
ig mayag ang pamagpaita ita tang mabael ang dengeg tang Gino*, ang yay ang Ispirito
ang pagba-lo ong yaten agod amat-amat ang magimo itang kapario na.

4

Mga oron ang agteldan ta manggad ang ispiritoal

1 Ong kate-bek tang Dios, pinilik ami nandia para magsirbi ong nandia ong pagpatako
tang Mo-yang Balita. Animan indi panlobay tang nem amen.
2 Napalawid ami ra ong mga boat ang makaeyak ang agboaten ong talok. Indi ami
panloko obin pagbali-kad tang bitala tang Dios. Mayag tang pagtoldok amen tang
kamatodan ong pama-dek na, agod anday maning tang mga taw kontra ong yamen.

---

† **3:7** Ang istoriang na natetenged ong nainabo ong emet ni Moises, mabasa ta ong Exodo 34:29-35. ‡ **3:14** Ang mga Judio ya kay ang mga Israelita. Asing timpo pa ni Moises tanira aggoyan ta Israelita. Piro ong timpo ni Jesus ig asta mandian, ang goy ong nira ay Judio. Telekan ka ong Bokabolario. § **3:14** Ang "Lomang Inigoan" yay ang Sagradong Kasolatan tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. * **3:18** Ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning: gitaen ta ta mayag tang mabael ang dengeg tang Gino

3 Mga midio may gatalok pa ong Mo-yang Balitang agtotoldok amen, sia sinalok para
lamang ong mga taw nga ang paningan nira impirno.
4 Indi tanira mamagparet tenged ang mga isip nira midio binoray ni Satanas, ang yay
ang dios ang paggaem ong mga taw ang sakep tang kalibotan ang na. Binoray ka kaman
tanira agod indi itaen nira tang ayag tang Mo-yang Balitang pagpatako tang mabael ang
dengeg ni Cristo, ang yay ang mismong pagpaita mga monopa enged tang Dios.
5 Si Cristo Jesus bilang Gino ta yay ang agtotoldok amen, ig belag tang sadili amen.
Yami, pagsirbi ami lamang ong nindio para ong ni Jesus.
6 Tenged ang Dios tang minaning, "Ang mayag lomboa ra ong maki-lep." Ig tanandia
ya kay ang nagtorol ta kayagan ong kinaisipan amen agod itaen amen ong ni Cristo tang
mabael ang dengeg tang Dios.
7 Piro yaming mga torobolon tang Dios, pario ami lamang ong mga oron ang baraton
ang agteldan ta manggad ang dorog kamal, tenged maski taw ami lamang sinalig tang
Dios ong yamen tang dorog kasinlong balita natetenged ong ni Cristo. Ong maning ta
na, mata-wanan tang tanan ang pagalin ong Dios tang gaem ang nang anday kapario
na, ig indi pagalin ong yamen.
8 Aggakigan ami ong dobali may dobali, piro indi ami mapirdi nira. Teta galibeg ami
ka, piro indi panlobay tang nem amen.
9 Agpaliwagan ami, piro indi ami agpabayan tang Dios. Agpaibokon ami, piro indi
ami gapatay.
10 Pirming agtalongaen amen tang kamatayen, pario tang bindoat ni Jesus, agod ong
kaboi amen itaen ka tang kaboi na.
11 Kaman! Maski ong aypa, agtalongaen amen tang kamatayen tenged ong pagsirbi
amen ong ni Jesus, agod ong mga sinangoni amen ang nang gapatay, itaen ka tang kaboi
na.
12 Animan maski mapatay ami tenged ong pagtoldok amen, asia ya ray pagekel ong
nindio tang kaboing anday kataposan.
13 Na-tang ong Kasolatan, "Pagpamatodo tenged pagpareto."* Maning ka ta sia kabael
tang pagtalig amen, animan pagtoldok ami pa, tenged pagparet ami.
14 Tenged gata-wanan amen, ang Dios ang nagboing oman ong ni Ginong Jesus, ya
kay ang magboi ong yamen ang aroman na, ig magekel ong nindio asta ong yamen don
mismo ong podir na.
15 Aggagoantaen amen tang tanan ang kaliwagan para lamang ong ikakao-ya mi,
agod mintras panyadi tang mga gasakepan tang kaloy tang Dios, mas mandoro ka tang
mamagpasalamat ig mamagdayaw ong nandia.

Ang pagpangaboi sigon ong pagto ta

16 Animan indi enged panlobay tang mga nem amen. Maski panlobay tang mga
sinangoni amen ang taga tanek, pagpadayon ang pamoirsa tang yamen ang ispirito.
17 Ang mga kaliwagan ang gapasaran amen mandian indi lamang maboay, ig midio
malakan lamang. Piro ang risolta ta narin magimong kalipayan† ang dorog kabael,
anday kataposan ig anday kapario na.
18 Animan ang pa-dek amen agsisintro ong mga bagay ang indi gitaen, belag tang
gitaen. Tenged ang mga bagay ang gitaen mangalipat lamang, piro ang indi gitaen
anday kataposan nira.

5

1 Gata-wanan ta, ang mga sinangoni ta ang aggistaran ta mandian midio mga balay-
balay lamang ang bindoat ong torda. Ig mga nalangga ra tang mga tordang nang para

* **4:13** Salmo 116:10 † **4:17** "kalipayan." Poidi kang maliag yaning: kadengegan.

ong tanek, may paistaran tang Dios ong yaten don ong langit ang indi bindoat ta taw ig
indi enged malangga asta ong tanopa.
2 Pagaroroy ita ong aggistaran ta mandian ig pamaglangkag ita ang mapa-letan da
tang istaran ta ong langit,
3 agod ang mga ispirito ta mapalambongan ang lagi ta si, ig indi ra itaen ang midio
pagloat.
4 Mintras gistar ita pa ong tordang narin, ang yay ang sinangoni ta ang taga tanek,
pamagsinti ita ig pamagaroroy. Belag ta maning ang galiliag itang bo-wanan ta tang
sinangoni ta ang taga tanek, kondi galiliag itang mapa-letan ta sinangoning taga langit.
Ong maning ta si, ang kaboi ta ang may kataposan na, mapa-letan tang kaboing anday
kataposan na.
5 Ang Dios tang nagsimpan ong yaten agod oldan ita nandia tang ba-long sinangoning
taga langit. Ig sindolan ita ra nandia tang Ispirito na bilang pangako ang boaten na ka
enged.

6 Animan pirming panalig tang mga nem amen, maski gata-wanan amen ang mintras
narin ita ong sinangoni tang na, alawid ita pa ong istaran tang Gino.
7 Tenged pangaboi ita mandian sigon ong pagtalig ta ong Dios, ig indi ita ra pagtalig
ong mga bagay ang gitaen.
8 Mapoirsa ka kaman tang mga nem amen. Mo-ya pa ngani ang bo-wanan amen da
tang mga sinangoni amen ang narin agod mistar ami don ong podir tang Gino.
9 Ang galiliagan amen lamang ay malipay tang Dios ong yamen, tarin ami man ong
ta-paw tang kalibotan obin don da ong langit.
10 Tenged ang kada tata ong yaten tomalonga ong palagosgaran ni Cristo agod balten
ita sigon ong mga bindoat ta, mo-ya man obin malain, asing tarin ita pa ong ta-paw tang
kalibotan.

Risibien ita tang Dios tenged ong ni Cristo

11 Mandian, tenged gata-wanan amen ang dapat meled ita ong Gino, agprosigiran
amen ang ibalik tang mga taw ong nandia. Gata-wanan tang Dios tang ga-tang ong mga
popotokon amen, ig balampa gata-wanan mi ra ka ong mga sadili mi.
12 Indi ka agpambog amen ang oman ong nindio tang mga sadili amen. Galiliag ami
lamang ang may mapambog mi natetenged ong yamen, ig may masabat mi ong mga taw
ang pagpambog tang mga bagay ang gitaen ta mata ig belag tang ga-tang ong popotokon.
13 Maski ganing tanira ang langga ra tang mga isip amen, Dios lamang tang agsirbian
amen. Ig mga may maning ang osto tang isip amen, narin para ka ong ikakao-ya mi.
14 Tenged aggaeman ami tang paggegma ni Cristo, mandian ang gata-wanan amen
ang tanandia napatay para ong tanan. Animan poiding maning ita ang itang tanan
nangapatay ka ang aroman na.
15 Napatay ka kaman si Cristo para ong tanan, agod itang gangaboi mandian indi ra
mangaboi para ong mga sadili ta, kondi para ong nandia ang yay ang napatay ig naboing
oman para ong yaten.

16 Animan mandian, ang pama-dek amen ong maski sinopa, belag da ta sigon ong
aggitaen ig aggilalaen ta taw. Maski asing tokaw, maning ka ta si tang pama-dek amen
ong ni Cristo, piro mandian belag da.
17 Tenged ang maski sinopay na-pen da ong ni Cristo bindoat dang oman. Anda ra
tang dating pagkataw na. Ba-lo ra tanandia.
18 Ang Dios yay ang pagboat tang tanan ang na. Tenged ong ni Cristo, binilang ita ra
tang Dios ang tangay na, ig belag da ta kasoay. Ig pinilik ami nandia agod ibalik amen
ong nandia tang mga taw.

19 Maliagong yaning, ang mga taw agbibilang tang Dios ang mga tangay na natetenged
ong kamatayen ni Cristo, ig indi ra demdemen na tang mga talak nira. Ig sinalig na ong
yamen ang ipatako amen tang balitang narin.
20 Animan yami ay mga sinobol ni Cristo, ig midio Dios mismo ra tang pagigampang
ong nindio ong agsosolat amen. Pagpakiloy ami ang magbalik amo ong nandia.
21 Si Cristo anda enged ay talak na. Piro para ong yaten, inilala tanandia tang Dios
bilang tatang mapinagtalaken agod ong mainabo ong nandia, magimo itang mato-lid
ang aroman na ong pama-dek tang Dios.

6

1 Animan, tenged yami mga katabang tang Dios ong mga boroaten na, pagpakiloy ami
ong nindio ang indi baliwalaen mi tang kaloy na ang agpaita na ong yaten.
2 Pario tang inaning tang Dios ong Kasolatan:
"Ong tamang oras, pinama-yana yen.
Ong kaldaw tang kalibrian, sinabangana yen."*
Mamasi amo! Nakabot da tang tamang oras! Mandian tang kaldaw ang malibri ita!
3 Agpalawid ami ang magboat ta maski onopay mapagtorol ta kasisintiren ta nem,
agod anday maning tang mga taw kontra ong pagsirbi amen ong Dios.
4 Piro pagpaita ami ong tanan ang mga boat amen ang yami ay mga torobolon tang
Dios. Pagagoanta ami tang kaliwagan, kapongawan, ig mga kagipitan.
5 Pinatakan ami tang palo, kinolong ig sinalalabangan. Nagsakripisi ami ta mo-ya,
nagpapirdi ta poyat, ig nagagoanta ta letem.
6 Pagpamatod ami ang torobolon ami tang Dios ong limpiong pangaboi amen, ong
kinata-wanan, ong pagagoanta, ig ong mo-yang kaneman. Maning ka ta si tang pamatod
amen tenged sia gitaen ong tabang tang Ispirito Santo ong yamen, ong de-dek ang
paggegma amen,
7 ong pagpatako amen tang kamatodan, asta ong gaem ang pagalin ong Dios. Ang
mato-lid ang pangaboi yay ang pagsirbing armas amen ong pagigbatok— ong pagpano-
los maning ka ong pagpanagang.
8 Teta aggalangen ami ta taw, ig teta aglanggan ami nira. Teta agpakalainen ami ig
teta agdayawen. Ganing tang doma bo-lien ami ono maski kamatodan lamang tang
agbibitala amen.
9 Indi ami agsapeten tang mga taw, maski ilalado ami tang tanan. Kalaom tang doma,
gapatay ami ra. Piro gaboi ami pa enged! Maski agsilotan ami, indi ami ka gapatay.
10 Matod ang teta pagsinti ami ka, piro indi malobot-lobot tang kalipay amen. Malised
ami ka kaman ong pama-dek ta taw, piro pagtorol ami ta manggad ang ispiritoal ong
doro-dorong taw. Maski midio yami andang-anda, yamen tang tanan ang bagay.
11 Yamong mga taga Corinto, anday agtataloko ong mga pamitalao, ig alenget tang
nemo ong nindio.
12 Agmalen amo yamen ta mo-ya, piro alawid tang nem mi ong yamen.
13 Bibitalao mandian ang midio tatang tatay: Mga palanggao, balten mi ka tang
paggegma amen.

Indi magigtabid ong mga indi pamagto

14 Indi amo magigtabid ong mga indi pamagto ong Gino. Indi poiding papagtabiden
tang to-lid ig liko. Monopa magtabidan tang mayag ig maki-lep?
15 Mamagoroyonan bato si Cristo ig si Satanas? Indi poidi! Pario ka ta si indi
mapagtabidan tang mga pamagto ig ang indi pamagto.

---

* **6:2** Isaias 49:8

16 Ang mga dios-diosan nira andang pisan ay labet nira ong timplo tang Dios. Ig ang
timplo tang Dios ang boi, anday doma kondi ita mismo. Tanandia ra ka tang minaning
ong Kasolatan:
"Mistaro ig mangaboio ang ka-pen nira.
Yo tang magimong Dios nira,
ig tanira magimong tawano."†
17 Animan ganing ka tang Gino,
"Palawid amo ong mga indi pamagto,
pabelag amo ong nira.
Indi amo magpalabet ong maski onopay maboling ong pama-deko,
ig risibien amo yen.‡
18 Yo tang magimong tatay mi,
ig yamo magimong mga anao."
Maning ta si tang inaning tang Ampoan ang Makagagaem ong tanan.§

7

1 Mga agmaleno, ang tanan ang asia pinangakoan da tang Dios ong yaten. Animan
bo-wanan ta ra enged tang tanan ang pagpaboling tang mga sinangoni ig ispirito ta, ig
magprosigir itang mangaboi ta mato-lid ig sagrado ang may eled ong Dios.

Ang kambengan ni Pablo

2 Olday ami ka nindio ta ge-ley ang logar ong mga popotokon mi. Anday talak amen
ong nindio. Anday naekelan amen ong anday sayod ang ogali, ig anday linoko amen.
3 Indio pagsolat ta maning ta na agod pakalainen amo. Tenged minaningo rang lagi,
aggegman amo yamen ang pisan ig pamagbere-ketan ita maski ong kaboi man obin
kamatayen.
4 Bogos tang pagtaligo ong nindio, ig pirmi among agpambog ta! Maski dorong
kaliwagan tang gapasaran amen, pamoirsang-pamoirsa tang nemo ig galipayo pa ka
enged ta mo-ya.
5 Gata-wanan mi, asing nakabot ami ong Macedonia, andang pisan ay penay amen.
Poros lamang golo tang nabagat amen. Yading namangontra ong yamen ig kinelban
ami ta mo-ya.
6 Piro ang Dios pagpabaked tang mga nem tang mga pamanlobay, ig ya kay bindoat
na ong yamen asing kiminabot si Tito.
7 Ig belag lamang tang pagkabot na tang naglipay ong yamen, kondi asta ang balita
nang ganing linipay mi ka ono tanandia. Binalita na ka ang agpongawan amo ong yen,
pagsinti amo tang nainabo, ig listo amo rang tomabang ong yen. Animan mas nalipayo
ra enged.
8 Maski nagtorol ong nindio ta kapongawan tang solatong asi tanopa sia, indio ka
pagtogat ang nagsolato ta maning don. Ong bagay, nagtogato ka rin asing primiro,
tenged gata-wanano ang nagtorol ta kapongawan ong ge-ley ka lamang ang oras.
9 Piro maski maning ta si, galipayo ka tenged namagtogat amo ig bino-wanan mi
tang mga kasalanan mi tenged ong kapongawan ang asi. Ang maning atan ang klasi
ta kapongawan ay nagalin ong Dios, animan anday napalain ong nindio tenged ong
sinolato.
10 Tenged ang kapongawan ang pagalin ong Dios yay ang pagekel ong yaten ang
magtogat ig magba-lo agod malibri ita. Ig anda enged ay magtogat tenged atan! Piro
ang kapongawan ang pagalin ong kalibotan ang na yay ang pagekel ta kamatayen.
11 Isipen mi mga onopa tang risolta tang kapongawan ang asi ang nagalin ong Dios.
Pamagprosigir amo mandian ang de-dek ong popotokon mi para magpaita ang anday

† **6:16** Levitico 26:12; Ezekiel 37:27 ‡ **6:17** Isaias 52:11 § **6:18** Isaias 43:6; Oseas 1:10

kasalanan mi natetenged ong mga bagay ang inaningo. Inerepan amo ong nainabo ig inledan amo pa. Dorong kaliliag ming magimong masinlo si tang pagtarabidan ta, ig listo among magsilot ong nagboat ta talak. Ong tanan ang bagay, pinaita mi ang anday sarabaten mi ong talak ang asi.
12 Indio nagsolat ong nindio natetenged lamang ong taw ang asing nagkatalak obin ong pinagkatalakan na, kondi yamo ka tang aggisipeno. Galiliagong poawen ong talongan tang Dios tang matod ang paggegma mi ong yamen.
13 Animan galipay ami ta mo-ya ong tanan ang asi.
Ig mas inambengan ami pa enged asing inita amen mga monopa linipay mi si Tito.
14 Pinambog amo yen ong nandia, ig indio napaeyak. Inita na ang matod tang agpambog amen natetenged ong nindio, pario ang matod tang tanan ang inaning amen ong nindio.
15 Ig kada mademdeman ni Tito mga mono amo pa namagtoman ong tanan ang inaning na, mas pandolang pa enged tang paggegma na ong nindio. Indi malipat-lipatan na tang mo-yang pagrisibi ig paggalang ang pinaita mi ong nandia.
16 Ig yo, galipayo tenged mataligan amo ka kaman ang enged.

8

Ang tamang pagtorol ta tabang

1 Mga logod, galiliago ang ibalita ong nindio tang natetenged ong mga pamagto ong ni Cristo don ong Macedonia, mga monopa pinaita nira tang kaloy tang Dios ang sindol ong nira.
2 Napasar tanira ta dorong kaliwagan ang nagimong tatang mabelat ang pagsobok ong nira. Piro ong dobali tang sobrang kalisedan, mambeng pa ka enged tanira ig abondang magtorol ta tabang ong doma.
3 Ang pagtorol nira belag lamang ta kompormi ong kaya nira, kondi sobra pa. Gata-wanano narin tenged
4 tanira mismo nagigampang ong yamen ang oldan ta logar ang matabang ong mga sinakepan tang Dios don ong Judea.
5 Anday kalaom-laom amen ang tanira magboat ta maning ta sia. Namagbolontad tanira asta ra ka ang mga sadili nira, tokaw-tokaw ong Gino, ig pagatapos ong yamen, sigon ong kaliliagan tang Dios.
6 Animan nagigampang ami ong ni Tito ang ipadayon na ka ong nindio tang kao-yan ang na ang inimpisan na ra agod asta yamo mapaekel mi ka tang tabang mi.
7 Manggaden amo ong pagto, ong pagtoldok, ong kinata-wanan, ong kaderep asta ong paggegma mi ong yamen. Animan prosigiran mi ka ang manokaw-tokawan amo asta ong pagtorol ta tabang ming narin.
8 Belag ta maning ang agtobolon amo yen. Agbebego lamang ong nindio tang agboaten tang doma ang pagtorol ta tabang agod mapaita mi ong yamen ang matod tang paggegma mi.
9 Gata-wanan ming monopag kabael tang paggegma tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo. Maski manggaden tanandia, piro nagimong malised pa enged agod yamo magimong manggaden ong kalisedan nang asi.
10 Ig narin tang malaygayo natetenged atan: Ipadayon mi tang inimpisan mi asi pang tatang takon. Yamo tang nanokaw-tokawan belag lamang ong pagtorol ta tabang, kondi maski ong pagplano.
11 Animan ipadayon mi sia! Ang kaderep ang pinaita mi asing primiro ipadayon mi asta matapos. Magtorol amo sigon ong kaya mi.
12 Tenged mga de-dek ong popotokon mi tang pagtorol, malipay tang Dios ong agto-dol mi. Indi tanandia pagelat ang magtorol ita tang indi kaya ta.

13 Indio galiliag ang palakanen mi tang pagkabetang tang doma mintras gabelatan
amo. Dapat lamang ang mamagpario-parioan itang tanan.
14 Piro abonda amo mandian, animan bagay lamang ang tabangan mi tang mga
pamangaministiran. Mga ong domang kaldaw yamo si ka tang mangaministiran ig
tanira tang may logar, tanira si ka tang tomabang ong nindio. Ong maning ta si, pario
among magtarabangan ong tata may tata, ig
15 mainabo ong nindio tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
"Ang nagsimet ta doro, anday nasobra,
ig ang nagsimet ta ge-ley indi ka kinorang."*

Da Tito sinobol ong Corinto

16 Pagpasalamat ami ong Dios tenged pinoaw na tang panemdeman ni Tito para ong
nindio, pario ka tang pagdemdemo ong nindio!
17 Sindolan na ta importansia tang pagigampang amen ang papaningen tanandia
atan ong nindio. Ig belag lamang ta sia, tanandia mismo tang nagprisintar tenged ong
dorong kaliliag nang magtabang ong nindio.
18 Pinatabid amen ong nandia tang tatang logod ta ang aggalangen tang tanan ang
pamagto ong ni Cristo tenged ong pagpatako na tang Mo-yang Balita.
19 Tata pa, tanandia tang pinilik tang mga pamagto tani agod tomabid ong yamen ong
pagated amen tang mga tabang nira don ong Jerusalem. Agboaten amen narin agod
mas dayawen tang Gino, ig agod itaen ang listo ami kang tomabang.
20 Pangandam ami agod anday maning tang maski sinopa natetenged ong pagpa-
panaw amen tang mabael ang tabang ang na.
21 Pagprosigir aming magboat ta tama, belag lamang ong pama-dek tang Gino kondi
maging ong pama-dek tang mga taw.
22 Animan sinobol amen ang tomabid ong nira tang tata pang logod ta ang sinobokan
amen ong naboay ang timpo. Inita amen ang maderep tanandiang tomabang, ig labi pa
mandian tenged ong mabael ang pagtalig na ong nindio.
23 Mga natetenged ong ni Tito, tanandia aromanong pangabedlay para ong nindio. Ig
ang domang mga logod ang aroman na, tanira sinobol tang mga pamagto ong ni Cristo
tani, ig ang mga kaboi nira pagtorol ka ta dengeg ong ni Cristo.
24 Animan ipaita mi kay ong nira tang de-dek ang paggegma mi, agod mata-wanan
tang tanan ang mga pamagto ong ni Cristo ang indi ami nagkamali ong pagpambog
amen natetenged ong nindio.

9

Tabang ong mga logod ta ong ni Cristo

1 Belag da ta kaministiran ang magsolato pa ong nindio natetenged ong pagtorol ta
tabang ong mga sinakepan tang Dios.
2 Gata-wanano ang listo among tomabang, ig agpambog amo yen ong mga taga
Macedonia. Inaningo ong nira ang yamong mga taga Acaya listo ra asi pang nagta-lib
ang takon. Animan napoaw tang isip tang kayadian ong nira ang magtorol ka ta tabang
nira.
3 Animan pina-kawo atan ong nindio tang mga logod ang narin agod indio mapaeyak
ong pagpambogo natetenged ong nindio, ig agod malisto ra tang tabang mi pario tang
inaningo.
4 Itaben mapaeyako ong mabael ang pagtaligo ong nindio, indi ra aningen ang asta
yamo, mga may taga Macedoniang tomabid ong yen ig itaen nirang belag amo ta listo.

* **8:15** Exodo 16:18

5 Animan kinampango tang mga logod ang tongkaw da atan, agod malisto tang tabang
ang pinangako mi. Ong maning ta si, lomboang bogos ong nem tang pagtabang mi ig
belag ta regesan.
6 Tandan mi narin: Ang pagloak ta ge-ley, ang mayeg na ge-ley ka. Ig ang pagloak ta
doro, doro kang pa-bat na.
7 Ang kada tata dapat magtorol kompormi ong kaliliagan na, bogos ong nem na
ig belag tang garegesan lamang. Tenged gambengan tang Dios ong mambeng ang
pagtorol.
8 Ig ang Dios sarang ang magtorol ong nindio tang tanan ang bagay, sobra pa ong
pangaministiran mi, agod pirming may magamit mi ong tanan ang mo-yang boroaten.
9 Pario tang na-tang ong Kasolatan,
"Nandol tang Dios ong mga malilised;
anday kataposan tang kao-yan na."*
10 Ang Dios yay ang pagtorol ta binik ang ita-bol ig anen ang mapangan. Tanandia
ka tang magtorol ong nindio tang kaministiran mi. Ig dolangan na pa enged, agod mas
mandoro ka tang mga boat ming mo-ya.
11 Pabondaen amo nandia ong tanan ang bagay, agod mas doro pang mga taw ang
matabangan mi. Ong maning ta sia, doro ka tang magpasalamat ong Dios tenged ong
tabang ming ekelan amen ong nira.
12 Ang pagtorol ming na matabang ong pangaministiran tang mga sinakepan tang
Dios. Piro belag lamang ta sia. Tenged tarin, indi malobot-lobot tang pagpasalamat nira
ong Dios.
13 Ang tabang mi pagpamatod ang pamagtoman amo ong Mo-yang Balita natetenged
ong ni Cristo ang agpareten mi ig agganing ming matod. Animan dayawen nira tang
Dios tenged ong bogos ang pagtorol mi ong nira asta ong tanan ang sinakepan tang Dios.
14 Animan ipangadi amo nira ang bogos tang paggegma nira tenged ong abondang
kaloy ang pinaita tang Dios ong nindio.
15 Salamat ong Dios ong rinigalo na ang andang pisan ay kapario na!

10

Ang pagdipinsa ni Pablo ong pagsirbi na ong Gino

1 Yo si Pablo, ang agganingen tang mga doma ang dibabak ta nem ono mga atan
ong talongan mi, piro maiteg mga alawid. Piro pagigampango mandian tenged
agpatoladano tang pagpalepe ig dibabak ang nem ni Cristo.
2 Pagpakiloyo ang indio regesen ming ipaitao tang kaitego mga komaboto atan. May
mga taw atan ang pamagbandan ong yamen ang ganing ang ogali amen pario lamang
ono ong domang mga taw ong kalibotan ang na. Tanira sigoro tang mangaita tang
kaitego.
3 Maski gaboi ami man ong ta-paw tang kalibotan, indi ami pagigbatok pario ong mga
taw ang sakep tang kalibotan ang na.
4 Ang armas amen indi bindoat tarin ong kalibotan, kondi may gaem nirang pagalin
ong Dios agod pirdien tang poirsa* tang mga pamangontra ong nandia. Animan ang
mga maling rason nira ay agdegen amen,
5 ig agpotolon amen tang tanan ang pagpambog nira kontra ong matod ang pagpangi-
lala ong Dios. Agpasoko amen tanira ong tanan ang pagirisipen nira agod mamagtoman
da tanira ong ni Cristo.
6 Mandian, mga itaen amen ang bogos amo ra ka kaman ang pamagtoman ong ni
Cristo, listo ami rang magsilot ong tanan ang pamansikontra pa.

* **9:9** Salmo 112:9 * **10:4** "pirdien tang poirsa." Ong bitalang Grigo: "pegnaken tang mga kota" obin "tombaen tang mga dipinsa"

7 Angay ang mga bagay lamang ang gitaen ta mata tang aggisipen mi? Mga pagtalig
tang maski sinopa atan ang tanandia tatang tawan ni Cristo, dapat ang isipen na ang
yami ya ka.
8 Maski midio sobra tang pagpambogo ong gaemo, anday dapat ang ikaeyako, tenged
Dios mismo tang nagtorol ong yen tang gaem ang na. Ig narin belag ta maning agod
langgaen tang pagto mi kondi agod pabakeden.
9 Indi isipen ming paeled-eled tang solatong na ong nindio.
10 Ganing tang doma, "Ang agsosolat na mabelat ig maiteg, piro mga tatalonga korang
tang pamitala na ig anda kay maimo na."
11 Dapat mata-wanan tang mga taw ang pamaganing ta maning ta sia nga maski
onopa tang agganing amen ong solat, mandian ang alawid ami, ya ka enged tang boaten
amen mga komabot ami atan ig mga katalonga ami ra nindio.
12 Indi ami galiliag ang ikompara amen tang mga sadili amen ong doma ang pamag-
dayaw tang mga sadili nira. Doro kadipot tang pagirisipen nira! Tanira-tanira lamang
tang pamagkoromparan tang mga sadili nira, ig aggamiten nira tang sadiling taket nira
ong pagosgar ong ogali nira.
13 Piro yami, indi ami magpambog sobra pa ong kate-kan ang sindol ong yamen tang
Dios. Narin yay ang obrang sinalig na ong yamen, ig gapil don tang pagtoldok amen ong
nindio.
14 Indi ami pagpasobra tenged nasakepan amo ka kaman tang obra ang na asing
tokaw ang napaning ami atan ig nagpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni
Cristo.
15 Indi ami pagpambog ta sobra tenged indi aggakon amen tang inobra ta doma. Piro
pagtalig ami ang mintras pambaked pa tang pagto mi, mas magdolang ka enged tang
maboat amen atan ong nindio, sigon ong kaliagan tang Dios.
16 Oman, balampa magpatako ami pa tang Mo-yang Balita ong mga alalawid ang
banoa ang don ong dobali mi. Ong maning ta si indi ipambog amen tang obra tang
doma.
17 Pario tang na-tang ong Kasolatan, "Ang maski sinopay galiliag ang magpambog,
dapat ang Gino ra lamang tang ipambog na."†
18 Tenged ang Gino indi galipay ong taw ang pagdayaw ong sadili na, kondi ong taw
ang agdayawen na mismo.

11

Si Pablo ig ang mga pamagtoldok ang pamangontra ong nandia

1 Magpasinsia amo ra lamang ong yen tenged midio kalokoan tang pagpambogong na
mandian,
2 piro pangimono ang itaben kalawen amo ong Dios. Yamo, ang kalimbawan mi pario
ong tatang soltiras ang limpio tang pagkababay na, ang yen ang pinangako ang ipakasal
ong tatang lali, ang yay si Cristo mismo.
3 Piro pangelbao mandian ang itaben malason tang kinaisipan mi, ig malawid amo
ong de-dek ig limpiong paggegma mi ong ni Cristo, pario tang nainabo ong ni Eva ang
naloko ong pagtokso tang ma-kal.
4 Tenged agrisibien ming basta-basta tang maski sinopay kakabot ang pagtoldok ong
nindio, maski ang toldok nira natetenged ong ni Jesus parti ong agtotoldok amen. Listo
amo ono ang magrisibi ta domang ispirito ang belag tang Ispirito Santo ang narisibi mi
ra, ig toldok ang parti pa ong Mo-yang Balitang rinisibi mi ong yamen.
5 Mga ong yen lamang, indio ka paori ong mga agganingen ang mga apostolis ang asi
ang doro ono karaosay.

† **10:17** Jeremias 9:24

6 Poiding belago ta maosay ang mitala, piro belago ta korang ong kinata-wanan.
Agpaitao ra narin ong nindio ta mo-ya ong tanan ang agtotoldoko.
7 Nagpatakō ong nindio tang Mo-yang Balitang nagalin ong Dios, piro indio nama-dol
ta sol. Nagpalepeo lamang ig nagprosigir agod magimong mo-ya tang pagkabetang mi.
Onopa bato? Malain tang bindoatong asi?
8 Asing pagsirbio pa ong nindio tanopa sia, ang mga pamagto ong domang logar ya
ray nagtorol tang mga kaministirano. Mga isip-isipen ta lamang, magang nanakawo
ong domang mga pamagto para lamang tomabang ong nindiong mga taga Corinto.
9 Ig asing kinorango ong kaministirano atan, indio nama-dol ta tabang ong maski
sinopa ong nindio tenged ingkelano ta tabang tang mga logod ang namagalin ong
Macedonia. Maski tanopa, pagprosigiro para anday mabelatan ong nindio, maski
onopang bagayay. Ig maning pa enged ta sia tang boateno.
10 Agganingo bilang manigpatako tang kamatodan natetenged ong ni Cristo, anday
maski sinopa atan ong mga logar tang Acaya tang mapagpotol tang agpambogong na,
ang indio nagpatabang ong nindio.
11 Mandian itaben maning amo indio nagpatabang tenged indi amo aggegman ta. Piro
gata-wanan tang Dios ang agmalen amo yen ta mo-ya!
12 Piro ipadayono ra ka enged ang indi magpatabang ong nindio agod ang mga
agganingen ang mga apostolis ang asia anday mapambog nira ang maning ang pagsilir-
bien nira pario ong yamen.
13 Belag tanira ta matod ang apostolis, kondi pamanloko lamang ig pamagpaita-itang
mga apostolis ni Cristo.
14 Ig indi ita dapat mangabereng atan. Tenged maski ngani si Satanas, gatakong
magpaita ang midio anghil ang dorog kayag.
15 Animan, belag ka ta makabebereng mga ang pamagsirbi ong ni Satanas
pamagpaita-ita kang pamagtoldok tang kato-lidan. Ang te-kan nira silot ang bagay
lamang ong mga bindoatan nira!

Mga kaliwagan ang napasaran ni Pablo bilang apostolis

16 Aggoliteno, indi dapat isipen tang maski sinopa ang yo tatang beyeg. Piro maski
maning ta si tang pabetang mi ong yen, anday bali sia basta pama-yan mi tang ge-ley
ang mapambogo.
17 Mintras agpambogo tang sadilio, midio beyego ka kaman, tenged indio pagpatolad
ong Gino ong pagboato ta maning ta na.
18 Piro doro ra atan ang pamagpambog ong mga bagay ang agpalabien tarin ong
kalibotan, animan yo magpambogo ra ka.
19 Kaosay mi! Pamamasi amo ong mga beyeg, ig gangalipay amo pa!
20 Abaw! Agboaten amo nirang mga kirepen nira. Agkalawan amo nira, agdayan,
agsamantalaen ig agginsolton. Ig aggagoantaen mi lamang!
21 Makaeyak, piro risibieno ka kaman ang korang tang kaitego ang mapagboat ta
maning atan ong nindio!
Maski bibitalao mandian ang midio beyeg, mga may agpambog tang maski sinopa
atan, yo mapambogo ka si.
22 Tanira mga Hebreo ono. Yo ya ka. Tanira mga Israelita. Yo ya ka. Tanira nagalin
ong dogo ni Abraham? Maski yo, ya ka.
23 Tanira ono mga torobolon ni Cristo? Gata-wanano ra ang beyeg da tang bitalao, piro
yo mas mo-yang torobolon pa ka enged ong nira. Mas pa tang yen ang pagpangabedlay,
ig pirapang bisis naprisō sobra pa ong nira. Yo pinalō sobra pa ong nira, ig pirapang
bisis ong kalaomo ang mapatayo ra!
24 Nalimao ang narisibi ta tolong polok may siam ang latigo magalin ong kasimanoao
ang mga Judio.

25 Tolong bisis sinigbako ta palo tang mga Romano, ig namintao binanggil ta bato.
Tolong bisis nabagbag tang barkong agtayano, ig may naminta nagapon ig nagdamalo
ang nagpalotaw-lotaw ong laod.
26 Ong pirming pagbiahio, natarako ta dorong karisgoan— ong mga soba, ong mga
takawan, ong kalima tang yen ang masig ka Judio ig ong mga belag ta Judio. Dorong
karisgoan ang napasarano ong mga siodad, ong mga kabobokidan, ong talsi asta ong
mga pamagpaita-itang mga logod ta.
27 Napasarano tang sobrang sakripisio ig dorong papirdi ta poyat, masiadong letem
ig koaw. Napasarano ka tang malamig ang andang pisan ay makoltono.
28 Belag lamang ta sia, gaborido tang isipo kaldaw-kaldaw ong pagkabetang tang
tanan ang pamagto ong ni Cristo ong sari-saring mga logar.
29 Mga may panlobay ong pagto na, pagsintio ka. Ig mga may pagkatalak, pisan ang
gasit tang nemo.
30 Mga kaministiran ang magpambogo, ang kalolobayeno ra lamang tang ipambogo.
31 Ang Dios ang Tatay tang yaten ang Ginong Jesus dalayawen ang asta tanopa, ig gata-
wanan na ang indio pagbo-li.
32 Asing dono ong Damasco, ang portan tang siodad pinabantayan tang gobirnador ni
ading Aretas agod ipadepo.
33 Piro ang bindoat tang mga aromano, linogodo nira ong tatang tiklis, pinalapoto ong
talamban, ig sinonton ong dobali tang padir tang siodad, ig don nalibrio.

12

Ang mga pinaita tang Dios ong ni Pablo

1 Kaministiran idayono pa enged tang pagpambogo, maski anday pakinabang na. Ang
isayodo si mandian yay ang mga bagay ang pinaita ig pinaintindi tang Gino ong yen.
2 May gailalao ang tatang tawan ni Cristo ang ingkelan ong dibabaw ong kalawigan
ang langit,* tampolok may epat dang takon tang nagta-lib. Yo mismo tang agganingeno,
piro indio lamang masigoro mga ang yen ang ispirito lamang tang ingkelan don obin
asta ang yen ang sinangoni. Dios lamang tang gatako.
3 Aggoliteno, ingkelano don ong Paraiso ig indio masigoro mga narin tatang pinaita
lamang ong yen ang ispirito obin matod ang nainabo. Dios lamang tang gatako.
4 Nabasio don ta mga bagay ang indi mabogawas ta ig indi poiding ibitala tang maski
sinopa.
5 Poiding mapambogo ka kaman tang tatang taw ang may inita nang maning atan.
Piro indi enged dayaweno tang sadilio, poira lamang ong mga kalolobayeno.
6 Ig maski magpambogo man, anday mapaganing ang yo kabos, tenged matod tang
yaningo. Piro pagawido lamang, itaben somobra tang pabetang tang mga taw ong yen.
Ang galiliagano ay ang pabetang nira ong yen sigon lamang ong gitaen ig gaba-yan nira
ong yen.
7 Ig agod indio mapagdayaw tang sadilio natetenged ong makabebereng ang pinaita
tang Dios ong yen, sindolano ta magang tenek ong sinangonio† ang nagsirbing pamalo
ni Satanas agod indio magpalawig tang sadilio.
8 Tolong bisis ang nagpakiloyo ong Gino ang komiten na narin, piro indi kinomit na.
9 Maning ta na tang sabat na ong yen, "Ang kaloyo indi magkorang para ong nio. Mas
itaen tang gaemo ong kalolobayen mo." Animan galipayong pisan ang ipambogo tang
yen ang kalolobayen agod pirmi ong yen tang gaem ni Cristo.

* **12:2** "kalawigan ang langit." Ong bitalang Grigo: ya-long langit † **12:7** Ang "tenek" ong sinangoni ni Pablo indi mata-wanan ta mga onopa enged. Poidi sigoro tatang dipirinsia ong sinangoni na, obin poidi kang domang klasi ta problima obin tokso.

10 Galipayo ka kaman ang magpinitinsia para ong ni Cristo. Anday bali maski malobayo, maski intirimisen, paliwagan, papagpinitinsiaen obin galisedan. Tenged maski ong ariopa panlobay, dono agpapoirsaen na.

Ang pagdemdem ni Pablo ong mga taga Corinto

11 Nagpambogo ra ang pario ong tatang beyeg, piro yamo tang nagreges ong yen ang magboat ta si. Yamo rin tang dapat ang magdayaw ong yen. Matod ka kaman ang yo anday kointao, piro indio ka paori ong mga agganingen ang mga apostolis atan ang doro ono karaosay.
12 Asing atano ong nindio nangabedlayo ta mo-ya, ig napamatodano ang yo tatang matod ang apostolis ong mga milagro, mga tanda, ig doma pang makabebereng ang mga bagay ang bindoato.
13 Onopa lamang tang kao-yan ang naboato ong domang pamagto ong ni Cristo ang indi bindoato ong nindio? Anda, poira lamang ong bagay ang na: Indio nama-dol ta maski onopa ong nindio. Patawadeno ra lamang nindio mga kasalanan sia.
14 Narin tang magimong ya-long paningo atan, piro indio enged mama-dol ta tabang ong nindio agod anday mabelatan. Belag ta manggad mi tang agdilemeno, kondi ang paggegma mi. Tenged ang mga ginikanan tang dapat ang magsimet para ong mga ana nira, ig belag ta mga ana para ong mga ginikanan nira.
15 Animan dorong kalipayo ang magtorol ong nindio asta ang mismong kaboio para ong ikakao-ya mi. Mintras pandolang ang pandolang tang paggegmao ong nindio, pangge-ley da bato tang paggegma mi ong yen?
16 Gata-wanan ming indio nagpatabang ong maski sinopa ong nindio. Piro agganing tang doma ang yo dayador ig aglokon amo lamang yen.
17 Angay? Dinayan amo bato yen ong mga taw ang sinobolo atan?
18 Kinampango si Tito ang paning atan, ig pinatabido ka ong nandia tang tatang logod ta ong ni Cristo. Onopa? Dinayan amo bato ni Tito? Anda! Inita mi ra ka ang pario tang ogali ig kaliek na ong yamen.
19 Ang kalaom mi sigoro, pagdipinsa ami lamang tang sadili amen. Belag! Bibitala ami ong talongan tang Dios bilang mga tawan ni Cristo. Agmalenong mga logod, ang tanan ang agboaten amen ay para mambaked tang pagto mi.
20 Pangelbao ang itaben ong pagpaningo atan, may itaenong indi maliagano. Oman mapasaran mi ka ong yen tang indi maliagan mi. Itaben kabotan amo yen ang pamagsoroayan, pamagkirimonan ig pamagasilagan. Obin itaen amo yen ang pamagirispotan, pamaglanggan ta dengeg, pamagtsismis, pamagpambog, ig pamaggolo.
21 Pangelbao itaben ong moman ang pagpaningo atan mapaeyako ong Dios tenged ong nindio, ig magini-yako ra ka enged tenged asta mandian may doma ong nindio ang indi pa agpagtogatan ig indi agbo-wanan nira tang ogali nirang maboling, ang pagpangombabay ig pagpangonlali asta ang mga boat nirang malalaway ang pinagostoan nira impisa asing naboay da.

13

Kaorian ang pandam ig pagpakomosta

1 Narin tang magimong ya-long pagpaningo atan. Ig pario tang na-tang ong Kasolatan, “Ang maski sinopay may riklamo, kaministiran ang pamatodan na ta doroa obin tolong tistigos.”*
2 Asing yadoang pagbisitao atan, pinamanano ra tang mga namagkatalak, ig mandian aggoliteno para ong doma maski galawido pa ong nindio: Anda ray patawad ong pagbaliko atan!

* **13:1** Deuteronomio 19:15

3 Maning atan tang boateno agod pamatodan ong nindio ang si Cristo tang pagpabitala
ong yen. Ig tanandia belag ta malobay ang magto-lid ong nindio. Makagagaem ang
enged!
4 Inita ka kaman tang kalolobayen na asing linansang tanandia ong kros. Piro ang
gaem tang Dios tang pagboi ong nandia mandian. Bilang mga na-pen da ong ni Cristo,
may kalolobayen amen ka. Piro ang gaem tang Dios ya kay ang pagboi ong yamen ang
aroman na, ig ya kay itaen mi mga atan ami si ong nindio.
5 Osisaen mi tang mga sadili mi, ig sigoron mi ta mo-ya ang matod tang pagto mi ong ni
Cristo. Dapat mata-wanan ming si Cristo Jesus atan ka kaman ong nindio, poira lamang
mga lomboang belag ta matod tang pagto mi.
6 Pagtaligo ang itaen mi ang yami matod kang mga apostolis ni Cristo.
7 Piro agpangadi amen ong Dios ang balampa indi amo magboat ta maski onopang
malain. Asia belag ta maning agod magpaita ang yami tang tama. Maski lomboa ang
midio yami tang may kakorangan, basta mangaboi amo ta mato-lid.
8 Tenged indi makontra amen tang kamatodan. Anday doma, risibien amen enged.
9 Galipay ami pa maski midio malobay ami, basta mambaked tang pagto mi. Animan,
agpangadi amen ang malipat tang tanan ang mga kakorangan mi.
10 Agsosolato tang mga bagay ang narin mintras andao pa atan agod ong pagkaboto
belag da ta kaministiran ang magpaitao pa ta kaitego ong paggamito tang gaem ang
sindol ong yen tang Gino. Ang gaem ang narin sindol na agod pabakeden tang pagto
mi, ig belag ta para langgaen.
11 Tegka ra lamang tarin, mga logod. Bilang kaorian ang bitalao ong nindio, prosigiran
ming anday kakorangan ong pagkataw mi ig tomanen mi tang mga laygayo. Mam-
agoroyonan amo ig mamagtarabidan ta masinlo. Ong maning atan, aromanan amo
tang Dios, ang yay mismo ang agpagalinan tang paggegma ig masinlong pagtarabidan.
12 Mamagkoromostan amo ta masinlo bilang mamaglogod ong ni Cristo.†
Agpakomostan amo ka tang tanan ang mga sinakepan tang Dios tani.
13 Balampa pirmi atan ong nindiong tanan tang kaloy ni Ginong Jesu-Cristo, ang
paggegma tang Dios, ig ang masinlong pagtarabid-tabidan ang pagalin ong Ispirito
Santo.

† **13:12** Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang sagradong itong.

Pa-kaw ang Bitala ong
Solat ni Pablo ong mga taga
Galacia

Ang primirong namagto ong ni Jesu-Cristo poros mga Judio, tenged tanira tang mga kasimanoa ni Jesus ig ang mga agpaningan na asing pagtoldok pa tanandia ong ta-paw tang kalibotan. Ong pagta-lib tang mga takon, ang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus pinatako ra ka asta ong domang mga nasion pario tang mga Grigo, Romano, ig doma pa. Ong oras ang asi, limindoa tang tatang problima. Ganing tang domang mga Judio, mga may belag ta Judio ang namagto ra ong ni Cristo, kaministiran ipatoman ka ong nira tang tanan ang mga riglaminto tang mga Judio, labi pa enged tang natetenged ong pagtori. Mandian ang pagtori, yay tatang kaogalian ang pirming aggosoyon tang mga Judio bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan na. **Ang Solat ni Pablo ong mga taga Galacia** sinolat na agod mapabalik ong kamatodan tang mga ba-long pamagto ong ni Cristo ang itaben magparet da ong mga maling agtotoldok natetenged ong Katobolan tang mga Judio. Sigon ong ni Pablo, indi ita ra gasakepan tang Katobolan. Ong dobali ta sia, ang pagto ta ong ni Cristo yay ang kaimportantian ong tanan. Tenged risibien ita tang Dios bilang mato-lid da tenged enged ong pagto ta ong ni Cristo, ig belag ta tenged ong pagtoman ta tang Katobolan (2:16).

1 Ang pagsolat ta na yo, si Pablo, tatang apostolis. Ang namilik ig nanobol ong yen belag ta taw, kondi si Jesu-Cristo mismo ig ang Dios ang Tatay, ang ya kay nagboi ong nandia ong kamatayen.
2 Yaming tanan ang mga logod mi tani pagpakomosta ong nindiong mga tarabidan,* yamong mga pamagto ong ni Cristo atan ong probinsia tang Galacia.
3 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang Tatay ig ong yaten ang Ginong Jesu-Cristo.
4 Si Cristo tang nagtorol tang kaboi na tenged ong mga kasalanan ta agod ilibri ita nandia ong kalainan ang paggaem mandian ong kalibotan ang na. Bindoat na narin sigon ong kaliagan tang yaten ang Dios ig Tatay.
5 Dayawen ta tang Dios asta ong anday kataposan! Amen.

Ang matod ang Mo-yang Balita

6 Gaberengo ta mo-ya ong nindio ang angay kadali lamang agtaliodan mi tang Dios ang naggoy ong nindio ang mangaboi ong kaloy ni Cristo. Piro mandian pamagparet amo ra ong domang agtotoldok ang agganingen ang "mo-yang balita" ono.
7 Ong kamatodan, anda ray domang "mo-yang balita." Kaso lamang, may mga taw ang pamanggolo atan ong nindio ig gangaliliag ang bali-kaden nira tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo.
8 Tandan mi narin: Maski anghil pang nagalin ong langit, maski yami pa, mga ang agtotoldok ta tatang taw parti ong Mo-yang Balitang pinatako amen ong nindio asing tokaw, balampa sompaen tanandia tang Dios!
9 Inaning amo rang lagi yamen, ig aningen amo si yen mandian: Maski sinopa, mga ang agtotoldok na parti ong Mo-yang Balitang rinisibi mi tanopa sia, balampa sompaen tanandia tang Dios asta ong tanopa!
10 Animan, indi amo ra magisip ang galiliagong dayaweno ta mga taw. Ang kaliagano ay malipay tang Dios ong yen. Indi amo ka maning ang itaben pagprosigiro ang malipay

* **1:2** Ang mga "tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo" ong bitalang Grigo, yay ang mga "ekklesia."

tang mga taw ong yen. Mga asia tang agboateno pa mandian, dapat indio ra rin nagimong torobolon ni Cristo.

Mga monopa si Pablo nagimong apostolis

11 Mga logod, galiliagong mata-wanan mi na: Ang Mo-yang Balitang pinatakō ong nindio, ang pinagalinan na belag ta taw.
12 Indi narisibio ong taw, ig anday taw ang nagtoldok ong yen. Si Jesu-Cristo mismo tang nagpatako ig nagpaintindi ta si ong yen.
13 Nabalitan mi ka mga monopa tang yen ang pangaboi asing pagosoyo pa ong rilihion amen ang mga Judio. Pinaliwagano ta mo-ya tang mga pamagto ong ni Cristo, ig dorong patikasego ang malipat tanirang tanan ong kalibotan.
14 Ig mga natetenged ong mga pagorosoyon ong rilihion amen, mas tokawo ong dorong masig ka Judiōng mga kaidad-idado. Mas maderepo ong nira ang magtoman ong mga toromanen tang mga kamepet-mepetan amen.
15 Piro ong kaloy tang Dios, indio pa pala pinangana, piniliko rang lagi ig ginoyano ang magimong torobolon na.
16 Ig asing galiliag da tang Dios ang ipailala na ong yen tang Ana nang si Jesu-Cristo agod mapatakō tang Mo-yang Balita natetenged ong nandia ong nindiong mga belag ta Judio, indiong lagi nagpalaygay maski ong ninopa.
17 Indio kang lagi napaning don ong Jerusalem para magigbagat ong mga nanga-kaw ong yen ang nagimong mga apostolis. Ang bindoato, napaningo don ong Arabia ig pagatapos nagbaliko si ong siodad tang Damasco.
18 Tolong takon tang nata-lib asing nailalao ong ni Cristo, ba-lō pa napaning ong Jerusalem para magigbagat ong ni Pedro. Tampolok may limang kaldaw tang pagtiniro ong nandia,
19 piro anday domang apostolis ang initao, poira lamang ong ni Santiago ang logod tang Gino.
20 Matod tang tanan ang agganingo ong solat ang na, ig gata-wanan tang Dios ang indio pagbo-li.
21 Pagatapos ta sia, dayono rang napaning ong mga probinsia tang Siria ig Cilicia.
22 Ig asta ong mga oras ang asi, ang mga pamagto ong ni Cristo don ong probinsia tang Judea indi pa gangailala ong yen, tenged indio pa gitaen nira.
23 Nabalitan lamang nira ang ganing ang dating pagpaliwag ong nira pagtoldok da mandian tang natetenged ong pagto ang langgaen na ra rin tanopa sia.
24 Animan namagdayaw tanira ong Dios tenged ong yen.

2

Si Pablo rinisibi tang domang mga apostolis

1 Pagata-lib tang tampolok may epat ang takon, nagbaliko si ong Jerusalem, aromano si Bernabe, ig ingkelano pa si Tito.
2 Napaningo don tenged yay ang pinatako tang Dios ong yen ang dapat ang boateno. Ig nagigbagato don ong mga taw ang aggilalaen ang pangolokolo ong mga pamagto ong ni Cristo, ig namagampangan aming yami-yami lamang. Pinaintindio ong nira tang natetenged ong Mo-yang Balitang yen ang agpatako ong mga belag ta Judio. Bindoato narin, itaben indi ami mamaginigoan natetenged ong agtotoldoko ig asia lomboang arangan lamang tang bedlayo asing tokaw asta mandian.
3 Piro rinisibi ka nira tang pinaintindio, tenged ang aromanong si Tito, maski belag ta Judio, indi rineges nirang magpatori.*

* **2:3** Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ong Bokabolario, ong "Pagtori."

4 Piro ang pirapang taw gangaliliag pa rin ang torian tanandia. Ang mga taw ang
asi, nanga-led ong yaten ang pamangambong tanira mga logod ta ong Gino. Ong
kamatodan, gangaliliag lamang tanira ang magosioso tang kalibrian ang nagimong
yaten tenged ong pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus. Tenged ang kaliagan nira ay boaten
ami si nirang midio mga kirepen ang sigi lamang pagtoman ong Katobolan ni Moises.
5 Piro indi ami napaoyon ong nirang kaliagan maski ge-ley lamang, agod ta-lingan
amen para ong nindio tang matod ang Mo-yang Balita.
6 Piro ang mga taw don ong Jerusalem ang aggilalaen ang mga pangolokolo, anda kay
dinolang nira ong mga agtotoldoko. Ong bagay, anday bali ong yen mga danopa tanira.
Tenged ang Dios indi pamilik ta taw sigon ong mga katengdanan nira.
7 Piro ang nainabo, inilala nirang yo ka kaman tang sinaligan tang Dios ang mag-
patako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo ong mga belag ta Judio, pario ang
si Pedro tang sinaligan nang magtoldok ong mga Judio.
8 Tenged ang Dios tang pagtabang ong ni Pedro ong mga boroaten na bilang tatang
apostolis para ong mga Judio, ig ya kay ang pagtabang ong yen ong mga boroateno
bilang apostolis para ong mga belag ta Judio.
9 Animan si Santiago, si Pedro, ig si Juan, ang yay ang mga inilalang mga pangolokolo
ong mga pamagto, asing itaen nira ang sindolano tang Dios tang obrang na, yami ni
Bernabe rinisibi ami nira bilang aroman nira ong pagpatako tang Mo-yang Balita. Ig
namaginigoan ami ang tanira tang paning ong mga Judio, ig yami ong mga belag ta
Judio.
10 Basta ganing tanira, indi ka pabayan amen ang tabangan tang mga Judiong
malilised. Ig ya ka enged tang agprosigiranong boaten.

Sinambleng ni Pablo si Pedro

11 May naminta, asing napaning si Pedro don ong siodad tang Antioquia, sinamblengo
tanandia ig pinrangkao, tenged may agboaten nang mali.
12 Tenged asing primiro, asing indi pa gakabot tang domang mga karomanan ni
Santiago, pagiga-pen pa si Pedro ang pamangan ong mga logod ta ang belag ta Judio.
Piro asing pag kabot nira, nagimpisa ra tanandiang mapabelag ig indi ra magiga-pen
ong mga belag ta Judio. Inledan tanandia ang itaben samblengen tanandia tang mga
Judiong asing galiliag ang patorian tang tanan.†
13 Asta ang domang mga Judio ang mga logod ta, napatolad da ka tanira ong ni Pedro,
maski gata-wanan nira ang belag ta tama tang agboaten nira. Maski ngani si Bernabe,
napaomid da ka ong pagpaita-ita nira.
14 Animan asing itaeno tang boat nirang belag ang enged ta oyon ong kamatodan
sigon ong Mo-yang Balita, dayon ang sinamblengo si Pedro ong talongan tang mga taw.
Ganingo, "Yawa, tatang Judio mismo, india ka pagosoy ong mga toromanen tang mga
Judio. Angay regesen mo tang mga belag ta Judio ang osoyon nira tang mga toromanen
tang mga Judio?"

Judio obin belag ta Judio pariong mangalibri mga magto ong ni Jesus

15 Yami kaman, pinanganang mga Judiong lagi, ig parti ami ong mga belag ta Judio,
ang agganingen amen mga "mapinagtalaken."‡
16 Piro mandian, gata-wanan amen nga ang mga taw risibien tang Dios bilang mato-
lid tenged ong pagto nira ong ni Cristo Jesus, ig belag ta tenged ong pagtoman nira
tang Katobolan ni Moises. Animan asta yaming mga Judio, pamagto ami ra ka ong
ni Cristo Jesus agod risibien ami tang Dios tenged ong pagto amen ig belag ta tenged

† **2:12** Sigon ong kaogalian tang mga Judio, bawal ang magsaro ong mga belag ta Judio, tenged ang mga belag ta Judio asta ang mga pamangan nira maboling ono ong pama-dek tang Dios. ‡ **2:15** Ang mga belag ta Judio mga mapinagtalaken ong pama-dek tang mga Judio tenged indi tanira pamagtoman ong Katobolan ni Moises.

ong pagtoman amen tang Katobolan. Tenged mga natetenged ong agboaten ta agod
magtoman din ong Katobolan, anday taw ang poiding mabilang ang mato-lid don.
17 Mandian pabetang ta, pamagprosigir aming pamagto ong ni Cristo agod risibien
ami tang Dios bilang mato-lid. Ig asia loloa ang yami ya ray ang aningen ang mga
"mapinagtalaken" tenged indi ami ra pamagtoman ong Katobolan. Asi bato, maliag
yaning ang si Cristo pagekel ong yaten ang magkatalak? Indi poidi!
18 Piro mga magbaliko si ang magtalig ong agboateno agod magtoman din ong
Katobolan, yo mismo tang maning ang matod ang pagkatalako don.
19 Ong kamatodan, ang Katobolan nagsintinsia ong yen ta kamatayen tenged ong
kasalanano. Animan, agpabetango ong sadilio ang patay da mga natetenged ong
Katobolan agod maboio sing moman para ong Dios. Midio napatayo ra ka kaman ang
aroman ni Cristo ong kros na.
20 Ig belag da ta yo tang gaboi mandian, kondi si Cristo mismo ang nani ong yen.
Mintras tarino pa ong ta-paw tang kalibotan, gaboio lamang tenged ong yen ang pagto
ong Ana tang Dios, ang yay ang naggegma ong yen ig nagbolontad tang kaboi na para
ong yen.
21 Indi enged baliwalaeno tang kaloy tang Dios. Mga mabilang itang mato-lid da
tenged ong pagtoman ta ong Katobolan, asia maliag yaning belag din ta kaministiran
ang napatay si Cristo!

3

Magtoman ong Katobolan obin magto ong ni Cristo?

1 Yamong mga taga Galacia! Midio pario amo ra ong mga taw ang natalagbat! Angay
dorog kabali-kad tang pagirisipen mi? Klaro ka rin ang pisan tang yen ang pinaintindi
ong nindio natetenged ong kamatayen ni Cristo ong kros!
2 Te-maen amo yen ta tanga bagayan. Ang Ispirito Santo bato, narisibi mi sia tenged
nagtoman amo ong Katobolan? Anda enged. Narisibi mi tang Ispirito Santo tenged
nagparet amo ong Mo-yang Balitang naba-yan mi.
3 Gangabeyeg amo ra ka enged? Nagimpisa amo tang ba-long kaboi mi ong ni
Cristo ong tabang tang Ispirito Santo. Angay mandian gangaliliag among ipadayon ig
kompliton mi tang kaboi ming asia ong sadili mi lamang?
4 Ang mga kaliwagan ang napasaran mi bato, anda ray data na? Indi poidi! Tenged
mabael ang enged tang pakinabang na.
5 Angay pagtorol tang Dios ong nindio tang Ispirito na? Angay pagboat tanandia ta
mga milagro? Tenged lamang bato ong mga agboaten mi sigon ong Katobolan? Belag
ang enged. Anday doma, tenged lamang ong pagparet mi ong Mo-yang Balitang naba-
yan mi.
6 Pario tang inaning ong Kasolatan natetenged ong kamepet-mepetan tang mga
Judiong si Abraham— "Nagto tanandia ong Dios, animan rinisibi tanandia tang Dios
bilang mato-lid."*
7 Animan mayag da. Ang mga pamagto ong Dios, yay ang magoyan ang mga ana ni
Abraham.
8 Na-tang dang lagi ong Kasolatan, maski ang mga belag ta Judio risibien tang Dios
bilang mato-lid mga mamagto tanira ong nandia. Ang Mo-yang Balitang narin pinatako
tang Dios ong ni Abraham asing tokaw ang ganing, "Aloyano tang tanan ang mga nasion,
tenged ong nio."†
9 Animan, aloyan tang Dios tang tanan ang mga taw ang mamagto ong nandia, pario
tang inaloyan na si Abraham, ang nagto ka ong nandia.

---

* **3:6** Genesis 15:6 † **3:8** Genesis 12:3; 18:18

10 Piro ang tanan ang pamagtalig ang mangalibri tanira tenged lamang ong agboaten
nira sigon ong Katobolan yay ang mga sinompa ra tang Dios. Tenged ganing ong Ka-
solatan, “Ang maski sinopang indi tomanen na tang tanan ang ga-tang ong Katobolan,
sompaen tanandia.”‡
11 Animan mayag ang anday maski sinopa ang risibien tang Dios bilang mato-lid mga
ong pagtoman din nira tang Katobolan. Tenged ga-tang ka ong Kasolatan, “Ang binilang
ang mato-lid da tenged ong pagto na, yay ang maboi.”§
12 Ang kaministiran sigon ong Katobolan, belag ta pagto kondi pagtoman ong mga
tobol na. Tenged ganing ong Kasolatan, “Ang taw ang magtoman tang tanan ang ga-
tang ong Katobolan, yay ang maboi.”*
13 Mandian, sinompa ra tang tanan ang taw tenged anday mapagtoman tang tanan
ang ga-tang ong Katobolan. Piro ginawad ita ni Cristo ong sompang asi, asing tanandia
tang sinompa tang Dios para ong yaten. Tenged ga-tang ong Kasolatan, “Mga ang tatang
taw agbibitay ong ayo asia pagpaita ang tanandia sinompa tang Dios.”†
14 Ginawad ita kaman ni Cristo Jesus agod ang kaloy ang pinangako tang Dios ong
ni Abraham, ma-dol na ka asta ong mga belag ta Judio, ig agod tenged ong pagto ta,
marisibi ta tang Ispirito Santong pinangako na.

Ang Katobolan ig ang Pangako tang Dios

15 Mga logod, nani tang tatang alimbawa ang nagalin ong kaboi tang pangaldaw-
kaldaw: Mga may doroang naginigoan ig nagpirma ra ta papilis, anday mapaglangga
ig mapagdolang tang pinaginigoan nirang asi.
16 Mandian, nangako tang Dios ong ni Abraham ig ong inampo na. Indi inaning ong
Kasolatan “ong mga inampo na,” ang maliag yaning yadi tanira, kondi ganing “ong
inampo na,” ang maliag yaning tambilog lamang.‡ Ig sia, anday doma, kondi si Cristo.
17 Nani tang maliagong yaning: primiro may inigoan ang bindoat tang Dios ong ni
Abraham, ig nangako tang Dios ang tomanen na tang pinaginigoan nira. Tapos, nata-lib
tang epat ang gatos may tolong polok ang takon, ba-lo sindol tang Dios tang Katobolan.
Animan, ang Katobolan indi maimong langgaen na tang inigoan nira ig lipaten tang
pangako tang Dios.
18 Tenged anday mapagrisibi tang pinangako tang Dios tenged ong pagtoman nira
tang Katobolan. Mga maning don, ang i-dol tang Dios dipindi ong boat ta, ig anda ra
ong pangako na. Piro pinaita tang Dios tang kaloy na ong ni Abraham tenged maning ta
si tang pangako na ang boaten na.
19 Mga maning don, angay bato sindol pa tang Dios tang Katobolan? Nadolang tang
Katobolan agod maintindian ta mga onopa tang kasalanan. Ig ang Katobolan indi enged
makomit asta indi komabot tang inampo ni Abraham, ang yay ang agganingen tang Dios
asing nangako tanandia. Ang Katobolan sindol kaman tang Dios ong mga anghil ang
nagintriga ta narin ong ni Moises, ang yay ang nagimong manigpakabot tang mga tobol
tang Dios ong mga taw.
20 Piro belag ta kaministiran ang may manigpakabot pa mga tambilog lamang tang
pagtorol tang pangako na, ig ang Dios tambilog lamang.§

Angay sindol tang Katobolan

21 Maliag yaning, ang Katobolan kontra bato ong pangako tang Dios? Indi poidi! Ang
Dios indi nagtorol ta Katobolan ang mapagtorol ta kaboi. Animan indi ita ka poiding
magimong mato-lid ong pama-dek na ong pagtoman tang Katobolan.

---

‡ **3:10** Deuteronomio 27:26 § **3:11** Habacuc 2:4 * **3:12** Levitico 18:5 † **3:13** Deuteronomio 21:23 ‡ **3:16** Genesis 12:7 § **3:20** Sigon ong pagsayod ni Pablo, ang pangako tang Dios mas importanti kaysa ong Katobolan ang aggosoyon tang mga Judio, tenged asing nagtorol tang Dios tang pangako na ong ni Abraham, Dios mismo tang nangako, ig indi tanandia nanobol ta mga anghil obin taw bilang manigpakabot tang pangako na.

22 Piro sigon ong Kasolatan, ang tanan ang mga taw gagaeman ta kasalanan. Animan
ang mamagto ong ni Jesu-Cristo ya lamay ang marisibi tang pinangako tang Dios, tenged
ong pagto nira ong nandia.
23 Asing indi ita pa pamagto ong ni Cristo, midio mga priso ita, ig ang Katobolan yay
ang naggoardia ong yaten asta ong kaldaw ang si Cristo komabot ig mamagto ita ra ong
nandia.
24 Animan, ang Katobolan tang nagsakep ig nagtoldok ong yaten asta kiminabot si
Cristo, agod marisibi ita tang Dios bilang mato-lid tenged ong pagto ta ong nandia.
25 Ig mandian ang pamagto ita ra, indi ita ra gasakepan tang Katobolan.
26 Mandian, tenged pamagto amo ra ong ni Cristo Jesus, yamong tanan atan nagimong
mga ana ra tang Dios.
27 Tenged yamong tanan na-pen da ong ni Cristo asing namagpaboniag amo ong aran
na. Animan ang ogali ni Cristo yay ang gitaen da mandian ong mga kaboi mi.
28 Animan, parario ra lamang tang mga Judio ig ang mga belag ta Judio, ang mga
kirepen ig mga belag ta kirepen, ang mga lali ig mga babay. Parario ra lamang itang
tanan ong pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus.
29 Animan ong ni Cristo amo ra. Maliag yaning nagimong mga inampo amo ra ni
Abraham, ig manonobli amo ra tang mga pinangako tang Dios.

4

1 Maning ta na tang maliagong yaning: Ang tatang molang manonobli, mintras anda
pa tanandia ong ostong idad, ang pagkabetang na pario ra ka ta tatang torobolon obin
tatang kirepen, maski tanandia pa tang may nandia tang tanan.
2 Tenged gasakep pa tanandia ong gaem ta domang mga taw ang agtaligan para ong
nandia ig ong mga propidad na, tegka komabot tang timpong tinirmino tang tatay na.
3 Ita, maning ita ka ta si. Asing anda pay kalibotan ta natetenged ong ni Cristo,* midio
ita ka mga kirepen ang sigi lamang tang toman ta ang kompormi ong mga lilien† tarin
ong kalibotan ang na.
4 Piro asing kiminabot da tang tamang oras, sinobol tang Dios tang Ana nang si Cristo.
Pinangana tanandia ta tatang babay, ig nambael ang manigtoman ong Katobolan
5 agod itang tanan ang gasakepan tang gaem tang Katobolan magawad na. Ig ong
maning atan, kabigen ita ra tang Dios bilang matod ang mga ana na.
6 Para ipaita ang yamo mga ana ka kaman tang Dios, sinobol na tang Ispirito tang Ana
na ang mistar ong mga popotokon ta. Ig ang Ispirito ang narin pagtoldok ong yaten ang
gomoy ong Dios ang ganing, “Tatay! Tatayo!”
7 Animan ang kada tata ong nindio, belag amo ra ta kirepen, kondi mga ana amo ra
tang Dios. Ig tenged mga ana amo ra nandia, marisibi mi ka tang ipatobli na ong mga
ana na.

Agdemdemen ni Pablo ta mo-ya tang mga taga Galacia

8 Asing tokaw ang indi amo pa gailala ong Dios, pamagsirbi amo pa ong mga dios-
diosan bilang mga kirepen.
9 Piro mandian gailala mi ra tang Dios, obin mo-ya pa maningo— gailala amo ra
nandia. Mga maning don, angay magbalik amo si ang magpasakep ong mga lilien‡ ang
anday kointa na ig anday pakinabang ong nindio? Magpakirepen amo si ong mga lilien
ang asia?
10 Agpalabien mi tang mga kaldaw, mga bolan, mga timpo ig mga takon!

---

* **4:3** Ong bitalang Grigo: Asing ge-ley ita pa † **4:3** Ang mga “lilien”, yay ang mga toromanen ang pinanoblian ta ong mga kamepet-mepetan ta. Ong bitalang Grigo, ang tata kang maliag yaning tang bitalang na ay “mga ispiritong malain ang pamangolokolo” ‡ **4:9** “lilien.” Mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning: mga ispiritong malain ang pamangolokolo ong kalibotan ang na

11 Geldano ang itaben anday pakinabang tang bedlayo para ong nindio.
12 Mga logod, pagpakiloyo ong nindio. Magpatolad amo ong yen, tenged maski yo,
tatang Judio, binayano tang Katobolan tang mga Judio ig nagimong kapario mi ra ka,
yamong belag ta Judio.
Anda kay bindoat ming malain ong yen maski tanopa sia pa.
13 Gata-wanan mi tang yen ang pagmasit tanopa sia, ang yay ang nagimong dailan ang
nagtiniro atan ig nagtoldoko ong nindio tang Mo-yang Balita.
14 Maski nagimong mabael ang pagsobok ong nindio tang pagmasitong asi, indio
enged pinabayan mi obin sinaliodan mi. Ang bindoat mi, rinisibio nindio pario ong
tatang anghil ang sinobol tang Dios, obin pario ong ni Cristo Jesus mismo.
15 Kambeng ming pisan asing tokaw! Onora tang gainabo ong nindio? Yo mismo
magpamatodo, mga makoat mi rin lamang tang mga mata mi, kinomit mi ra rin ang
sindol ong yen.
16 Ig mandian, ibilango ra nindio ang kasoay mi tenged agbebego lamang ong nindio
tang kamatodan?
17 Agpalabien amo atan ta mga taw ang pamagtoldok ta lain, piro anday sayod tang
aggisipen nira. Ang kaliliagan nira, ipalawid amo nira ong yen agod tanira si tang
palabien mi.
18 Belag ta malain ang palabien amo ta domang mga taw, maski andao atan, basta
mo-ya lamang tang katoyoan nira.
19 Agmalenong mga anao, ang agsintieno si mandian tenged ong nindio pario ta
tatang babay ang pangana ra. Ig maning ta na pa ka enged tang sintieno asta indi
lomboa ong nindio tang ogali ni Cristo.
20 Indio matako mga onoray boateno natetenged ong nindio. Mga atano ka rin lamang
mapagigampango rin ong nindio ta masinlo!

Ang kalimbawan ni Agar may ni Sara

21 Yamong gangaliliag ang magpasakep ong Katobolan, nani tang te-mao ong nindio:
Indi gata-wanan mi mga onopa tang ga-tang don?
22 Sigon ong Kasolatan, si Abraham doroa tang ana nang lali. Ang tambilog, ana na
ong tatang kirepen ang si Agar. Piro ang tambilog, belag ta kirepen tang nanay na, kondi
si Sara, ang yay ang matod ang katawa ni Abraham.§
23 Ang ana ni Abraham ong kirepen pinangana bilang natoral lamang ang borak tang
babay may lali. Piro ang ana na ong ni Sara, pinangana bilang borak tang pangako tang
Dios.
24 Mandian, ang doroang babay ang asia, ang kalimbawan nira yay ang doroang
klasing inigoan, ang yay ang Katobolan ig ang Pangako tang Dios. Ang Katobolan sindol
ong ni Moises don ong Bokid tang Sinai, ig poros mga kirepen tang prodokto ta narin,
pario ong ni Agar.
25 Animan si Agar tatang litrato tang Bokid tang Sinai don ong Arabia, ig litrato tang
siodad tang Jerusalem mandian, tenged ang mga taw don pamagsirbi pa ong Katobolan
ang midio kirepen lamang tanira.
26 Piro ang mga taw ang sakep tang ba-long Jerusalem tang Dios belag da ta mga
kirepen. Linibri ita ra kaman ong gaem tang Katobolan ig nagimo itang pario ni Sara,
ang yay ang babay ang libri.*
27 Pario tang ga-tang ong Kasolatan,
"Yawang babay ang anday ana mo, ang indi gasamit tang masit tang pangana,

§ **4:22** Mabasa ta tang natetenged ong doroang ana ni Abraham ong libro tang Genesis: ang natetenged ong ni Ismael, ang ana na ong ni Agar, ong Genesis 16:1-6; ig ang natetenged ong ni Isaac, ang ana na ong ni Sara, ong Genesis 21:1-7. * **4:26** Ang birsikolong na ong bitalang Grigo ay "Piro ang Jerusalem tang langit libri, ig yay ang nanay ta."

mangalipaya, ig maginiteg da ong sobrang kalipay!
Tenged yawang bino-wanan tang katawa mo,
mas mandoro tang ana mo, sobra pa ong babay ang pagimbeng pa tang katawa na.”†
28 Animan, mga logod, ita nagimong mga ana tang Dios sigon ong pangako na, pario
tang nainabo ong ana ni Abraham ang si Isaac.
29 Asing tokaw pang asi, si Isaac pinangana ong gaem tang Ispirito tang Dios. Ig
pinaliwagan tanandia tang logod nang pinangana ong natoral ang gainabo. Maning ka
ta si, ita mandian agpaliwagan ita ka tang mga taw ang pamagsirbi pa ong Katobolan
bilang kirepen na.
30 Piro maning ta na tang ga-tang ong Kasolatan, “Palayasen mo tang babay ang
kirepen ig ang ana na, tenged ang ana tang kirepen, anday parti na ong toroblien tang
ana tang belag ta kirepen.”‡
31 Animan, mga logod, ang maliagong yaning, belag ita ra enged ta pario ta mga ana
ta kirepen. Libri ita ra.

5

Magpadayon ita ong kalibrian

1 Linibri ita ni Cristo agod magpadayon ita ong kalibrian. Animan magprosigir amo
ta mo-ya ong kalibrian ming asia, ig indi pabayan ming mabiag amo si ig boaten ang
mga kirepen tang Katobolan.
2 Yo, si Pablo, tang paganing ong nindio, mga mamagpatori amo pa agod magtoman
din ong Katobolan, maliag yaning ang bindoat ni Cristo para maglibri ong nindio anday
pakinabang na.
3 Aningen amo yen ang moman, ang maski sinopay magpatori sigon ong Katobolan,
kaministiran tomanen na tang tanan ang mga tobol ang ga-tang atan.
4 Mga magprosigir among magtoman tang Katobolan para magimong mato-lid ong
pama-dek tang Dios, maliag yaning nalbag amo ra ong ni Cristo, ig indi amo ra
gasakepan tang kaloy tang Dios.
5 Piro yami, pamagtalig ami ta mo-ya ang risibien ami tang Dios bilang mato-lid
tenged ong pagto amen ong ni Cristo. Ig may kasigoroan amen ang pagalin ong Ispirito
Santo ang mainabo narin.
6 Tenged ang taw ang na-pen da ong ni Cristo Jesus, anday kaso mga tinorian
tanandia obin anda. Ang importanti yay ang pagto na, ang itaen ong mga boat nang
maginegmaen.
7 Masinlo ka rin tang pagorosoyon mi ong kamatodan tanopa sia. Sinora tang
pagsagang ong nindio ong pagtoman mi mandian?
8 Asia, belag ta boat tang Dios ang naggoy ong nindio.
9 Pandam amo. May tatang sarabien ang ganing, “Maski ge-ley lamang tang pampalsa,
mambael tang bilog ang minasa.”
10 Piro tenged pario itang nanga-pen da ong Gino, pagtaligo ang indi magoman tang
mga isip mi tenged ong mga bagay ang narin. Ig ang taw ang asing panggolo ong nindio,
maski sinopa, silotan tanandia tang Dios.
11 Mga logod, mga matod ang pagtoldoko pa ang dapat torian tang taw, angay
agpaliwagano pa tang mga Judio? Ang matod, pagtoldoko ang malibri ita natetenged
lamang ong kamatayen ni Cristo ong kros, ig yay sia ang gangasilag pa tanira.

---

† **4:27** Isaias 54:1. Sigon ong doma, ang tatang maliag yaning ni Pablo tarin ong paggamit na tang mga bitala tang propitang si Isaias natetenged ong mga ana tang doroang babay ay maning ta na: Ang mga pamagto ong ni Cristo mas mandoro pa enged ong mga Judio. Maning ka ta si, ang kaloy ang ipaita tang Dios ong mga pamagto ong ni Cristo mas mabael pa enged ong kaloy ang pinaita na ong mga Judio asing tokaw. ‡ **4:30** Genesis 21:10

12 Ang mga taw atan ang pamanggolo ong nindio ang ganing kaministiran ang
magpatori, mo-ya pa dayon da lamang tanirang mamagpakapon!
13 Piro yamo, mga logod, ginoyan amo para malibri amo ong mga toromanen ang
maning ta sia. Ayaw lamang gamiten tang kalibrian mi agod paoyon amo ong anday
sasayod ang kaliliagan tang mga sadili mi. Imbis, mamagsirbian amo tenged ong
paggegma mi ong tata may tata.
14 Tenged ang tanan ang inaning ong Katobolan na-tang ong tatang tobol ang ganing,
"Gegman mo tang masig ka taw* mo pario tang paggegma mo ong sadili mo."†
15 Mandian, mga pirmi among mamagsoroayan ig mamagterekeban ang midio mga
ayep, magandam amo. Itaben mamagrolobotan amo!

Ang kaliagan tang Ispirito Santo parti ong kaliagan tang taw

16 Nani tang agganingo ong nindio: Ang Ispirito Santo tang papaggaemen mi ong
sadili mi agod indi amo paoyon ong mga anday sasayod ang kaliliagan tang mga sadili
mi.
17 Tenged ang sadili tang mga anday sasayod ang kaliliagan, kontra ong kaliliagan
tang Ispirito Santo. Ig ang kaliliagan tang Ispirito Santo kontra ka ong anday sasayod
ang kaliliagan tang mga sadili ta. Pagkorontran tang doroang na, animan indi gaboat
mi tang kaliliagan mi.
18 Piro mga ang Ispirito Santo tang paggaem ong nindio, maliag yaning indi amo ra
gasakepan tang Katobolan.
19 Gata-wanan tang tanan mga monopa tang boaten tang mga taw ang paoyon ong
mga anday sasayod ang kaliliagan tang mga sadili nira: Pagigdolog ong mga belag ta
katawa nira, maboling tang pagirisipen nira, ig ang mga boat nira magang ayep.
20 Pamagto ong dios-diosan, pamamintas, anday paggegma nira ong masig ka taw nira
ig masiadong magigsoay. Pamangimon tanira, ig pisan tanirang mangasilag. Ispotan
tanira, pamagkorontran ig pamagkampi-kampian.
21 Gangaibeg, pamagpabaleng, ganga-pen ong mga kalipayan ang poros lamang
kalokoan, ig maski onopa pang maning atan ang agboaten nira. Inaning amo rang lagi
yen tanopa sia, ig mandian pamanan amo si yen, ang mga taw ang maning atan tang
agboaten nira indi enged ma-pen ong inadian tang Dios.
22 Piro mga ang Ispirito Santo tang paggaem ong kaboi ta tatang taw, asia mamorak
ang tanandia magimong maginegmaen, malilipayen, ig belag ta magolo tang isip na.
Mapinasinsiaen tanandia, neman ig mo-ya ong doma. Mataligan, ig
23 matakong magpalepe ig magawid tang sadili na. Anday na-tang ong Katobolan ang
ganing bawal tang mga borak ang maning ta na.
24 Ang mga taw ang na-pen da ong ni Cristo Jesus, sinaliodan da nira tang anday
sasayod ig malalaway ang kaliliagan tang mga sadili nira, ang midio linansang da nira
don ong kros.
25 Ang Ispirito Santo yay ang pagtorol ong yaten ta ba-long kaboi, animan dapat
tanandia tang padayonon ta ang papaggaemen ong mga kaboi ta.
26 Indi ita ra magpambog tang sadili ta, ig indi ita magperep ong tata may tata, obin
mamagiribegan.

6

1 Mga logod, mga may nata-wanan ming nagkatalak, yamong agtabiden tang Ispirito
Santo yay ang dapat ang magto-lid ong nandia. Boaten mi na ong maloay ang bitala, ig
magdan amo, itaben yamo si tang matoksong magkatalak.
2 Yamong tanan atan, mamagtarabangan amo ong mga problima ming mabebelat.
Asia, matoman mi tang tobol ni Cristo.

---

* **5:14** "masig ka taw." Ong bitalang Grigo: kamalay † **5:14** Levitico 19:18

3 Mga ang tatang taw magisip ang magang sisino ra enged tanandia ig ang kamatodan
anda kay sinangoni na tang agpambog na, asia aglokon na lamang tang sadili na.
4 Kada tata ong nindio atan, osisaen mi tang sadiling agboaten mi. Mga asi kaman
mo-ya, magpasalamat amo. Basta indi ikompara mi tang mga sadili mi ong doma,
5 tenged ang kada tata ong yaten kaministiran ang manabat para ong mga sadili ta.
6 Ang taw ang pagtoldok tang bitala tang Dios, dapat oldan tanandia tang mga
agtoldokan na ta maski onopay ma-dol nirang kao-yan.
7 Indi lokon mi tang sadili mi. Indi enged maloko tang Dios. Mga onopay lindoak ta
tatang taw, ya kay ang ayegen na.
8 Alimbawa, mga pangaboi tanandia sigon ong sadiling kaliliagan nang anday
sasayod, asia kamatayen lamang tang kaboton na. Piro mga pangaboi tanandia sigon
ong kaliliagan tang Ispirito Santo, oldan tanandia ta kaboing anday kataposan.
9 Animan indi ita magpalobay ang magboat ta mo-ya, tenged mga magprosigir ita,
komabot tang oras ang mapa-bat ita ka ta mo-ya.
10 Animan, mintras may oras ta pa, magboat ita ta mo-ya ong tanan ang taw, labi pa
enged ong mga logod ta ong Gino.

Oring mga bitala

11 Narin yo ra enged tang nagsolat. Telekan mi mga monopag kababael tang mga litra
na.
12 Ang mga taw ang asing pamagreges ong nindio ang magpatori, galiliag lamang
ang magpaita-ita ong mga masig ka Judio nira ang pamagtoman tanira ong Katobolan.
Agboaten nira sia, tenged gengeldan ang itaben tanira si tang paliwagan mga mamag-
toldok tanira ang malibri ita tenged lamang ong bindoat ni Cristo don ong kros.
13 Maski pamagpatori tanira, indi ka tanira pamagtoman ong Katobolan! Gangaliliag
lamang tanirang patori amo agod mapagpambog tanira ang ganing naekelan amo nira.
14 Mga ong yen, palawid lamang ang magpambogo ong maski onopang bagayay, poira
lamang ong kros tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo. Tenged ong kamatayen ni Cristo
don ong kros, ang kalibotan ang na midio pinatay ka ig nagimong anda ray kointa na
para ong yen. Ig yo, midio pinatayo ka don, ig nagimong anday kointao mga para ong
kalibotan ang na.
15 Ang matod, anday kaso mga ang taw natori obin anda. Ang importanti, ang bina-lo
tanandia tang Dios.
16 Yamong tanan atan ang pangaboi sigon ong agtotobolong na, ate-bekan amo tang
Dios ig oldan amo nandia ta kao-yan, yamong nagimong banoa na.*
17 Ig impisa mandian, dapat anda ray magtorol ta problima ong yen. Tenged ang
sinangonio may mga pali na pa ang pagpamatod ang yo torobolon ni Jesus.
18 Mga logod, aloyan amo enged tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo. Amen.

* **6:16** "yamong nagimong banoa na." Ong bitalang Grigo: Israel tang Dios

Pa-kaw ang Bitala ong
Solat ni Pablo ong mga taga
Efeso

Ang solat ni Pablo ong mga taga Efeso, tokaw-tokaw, pagpaintindi tang plano tang Dios nga "ang tanan ang bindoat ong kalibotan, maski ong langit obin ong tanek, papagara-penen nang ipasakep ong gaem ni Cristo" (1:10). Pagpakiloy si Pablo ong mga manigbasa ang mangaboi tanira kompormi ong doro kasinlong plano tang Dios, ig ipaita nira ang tanirang tanan nagimong tata lamang tenged pamagtalig da tanira ong ni Jesu-Cristo.

Ong primirong parti tang Efeso sinayod ni Pablo tang natetenged ong pagbere-ket be-ket tang tanan ang pamagto ong ni Cristo, ig mga monopa tanira pinilik tang Dios ang Tatay agod patawaden ig ilibri tanira ong mga kasalanan nira tenged ong pagtalig nira ong Ana nang si Jesu-Cristo. Gasigoro ita ang tomanen tang Dios tang pinangako na tenged sindolan ita ra nandia tang Ispirito Santo. Ong yadoang parti tang solat, pinakiloyan ni Pablo tang mga manigbasa ang mangaboi tanira ang masinlo tang pagtarabid-tabidan nira ong kada tata may tata, agod itaen tang tanan ang tanira matod ang nagimong tata lamang ong ni Cristo.

Efeso tang panokaw-tokawan ang siodad ong probinsia tang Asia asing timpo ni Pablo, ig bantog ong mabael ang timplo na para ong dios-diosan nira ang si Artemis. Mabasa ta tang domang nainabo ong ni Pablo ong siodad ang na ong Bindoatan kapitolo 19.

1 Ang pagsolat ta na yo, si Pablo, tatang apostolis ni Cristo Jesus sigon ong kaliagan
tang Dios. Pagsolato ong nindio atan [ong Efeso], yamong mga sinakepan* tang Dios
ang maelet tang pagosoy mi ong ni Cristo Jesus.
2 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang
Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Ang sikritong plano tang Dios

3 Dayawen ta tang Dios ig Tatay tang yaten ang Ginong si Jesu-Cristo. Ong pagiga-pen
ta ong ni Cristo, inaloyan ita ra tang Dios ig sindolan ita nandia tang tanan ang yaten
ang mga kaministiran ang nagalin ong langit para ong kaboi tang ispiritoal.
4 Indi pa bindoat tang kalibotan, pinilik ita ra tang Dios ang magimong sagrado ig
anday talak ta ong pama-dek na bilang mga na-pen ong ni Cristo. Tenged ong pagmal
na ong yaten,
5 pinlano na rang lagi ang tobolon na si Jesus agod boaten itang mga ana tang Dios. Ya
enged tang kaliagan na, ig ang galiagan nang boaten para ong yaten.
6 Dayawen ta tanandia tenged ong makabebereng ang kaloy na! Ang kaloy nang na,
bogos ang pinaita na ong yaten ong pagiga-pen ta ong agmalen nang Ana.
7 Nagpatorok si Cristo tang dogo na agod gawaden ita nandia, ang maliag yaning
pinatawad ita ra ong mga talak ta. Maning don tang abondang kaloy tang Dios
8 ang bogos ang pinaita na ong yaten! Sindolan ita pa nandia ta mabael ang kinata-
wanan agod maintindian ta mga onopa tang masinlong boaten.
9 Tenged mandian pinaintindi na ra ka ong yaten mga onopa tang plano nang sikrito,
ang galiagan nang magmatod ong boaten ni Cristo

---

* **1:1** "sinakepan". Mga ong bitalang Grigo, "hagios", ang maliag yaning "pinili tang Dios ang magimong nandia". Ang mga sinakepan tang Dios yay ang mga taw ang pamagto ong ni Jesu-Cristo, ig tenged ong pagto nira, linimpio tang kasalanan nira ig bindoat da tanirang sagrado ong pama-dek tang Dios. Telekan ong Bokabolario.

10 ong pagkabot tang tamang oras. Ig yay na: Ang tanan ang bindoat ong kalibotan,
maski ong langit obin ong tanek, papagara-penen nang ipasakep ong gaem ni Cristo.
11 Ang Dios pagboat tang tanan ang kaliliagan na sigon ong plano na. Ig pinilik ami
nandia ang magimong nandia bilang mga na-pen da ong ni Cristo. Maning ta si tang
plano na asta asing tokaw pa
12 agod yaming primirong namagtalig ong ni Cristo mapagtorol ta dorog kabael ang
dengeg ong Dios.
13 Asta yamo, nagimo amo ra kang tawan tang Dios asing maba-yan mi tang kama-
todan, ang yay ang Mo-yang Balitang mga monoamo pa mangalibri. Nagto ig nagtalig
amo kaman ong ni Cristo, animan sindolan amo tang Ispirito Santong pinangako tang
Dios, bilang pamatod ang na-pen amo ra ong ni Cristo.
14 Ang Ispirito Santo yay ang pagpasigoro ong yaten ang marisibi ta tang tanan ang
pinangako tang Dios ong yaten bilang mga ana na, asta ra lamang bogos ang ilibri ita.
Ong maning ta si, ang Dios mas padengegan pa ka enged!

Ang pangadi ni Pablo

15 Animan impisa asing maba-yano ang pagtalig amo ra ong ni Ginong Jesus ig
nabalitano ang maginegmaen amo ong tanan ang mga sinakepan tang Dios,
16 anday penay tang pagpasalamato ong nandia tenged ong nindio, ig agpangadi amo
ra yen ang pirmi.
17 Pama-dolo ong yaten ang makagagaem ang Tatay, ang Dios ni Ginong Jesu-Cristo,
ang oldan amo nandia tang kinata-wanan ig pangintindi ang pagalin ong Ispirito Santo
agod mas mailala mi pa enged tang Dios.
18 Pama-dolo ka ang ayagan ang enged tang Dios tang mga kinaisipan mi agod mata-
wanan mi mga monopa tang aggelaten ta bilang mga ginoyan na. Asia mata-wanan mi
mga monopag kabael ig monopag kasinlo tang ipatobli tang Dios ong tanan ang mga
sinakepan na,
19 ig mapasaran mi ka enged tang inding pisan matepeng-tepengan ang gaem na ang
aggamiten na ong mga kaboi ta, itang pamagtalig ong nandia. Ang gaem nang narin,
20 ya kay ang ginamit na asing boien na si Cristo ong kamatayen ig pakarongon
tanandia ong langit ang gampir ong to na.
21 Animan ang gaem ni Cristo mas alawig pa ong tanan ang pamangolokolo ig pam-
aggaem ang gitaen ig indi gitaen, asta ang tanan ang may aotoridad ig maski sinopay
may podir. Ig ang katengdanan ni Cristo mas alawig ka ong tanan ang katengdanan
ang maingaranan, maging mandian obin ong mga timpong komabot.
22 Ang tanan ang bagay pinasakep tang Dios ong gaem ni Cristo. Ig si Cristo bindoat
nang mangolokolo ong tanan-tanan para ong ikakao-ya tang mga pamagto ong nandia.
23 Ang kalimbawan tang mga pamagto ong ni Cristo magang sinangoni na. Ig mga na-
pen ita ra ong nandia magimong komplitong tanga sinangonian da lamang. Tanandia
enged tang pagkomplito tang tanan ang bagay ong tanan ang logar ong kalibotan.

2

Asing tokaw patay amo pa piro mandian may kaboi mi ra

1 Mga natetenged ong pagkabetang ming ispiritoal asing tokaw, midio patay amo
tenged kokontra amo ong Dios ig pagkatalak amo.
2 Ang mga oras ang asi, aggosoyon mi tang malain ang sikad tang kalibotan ang na, ig
agtomanen mi tang mga tobol ni Satanas, ang pangolokolo ong mga ispiritong paggaem
atan ong dibabaw. Tanandia yay ang paggaem mandian ong mga taw ang pamangontra
ong Dios.

3 Ang matod, itang tanan maning ita enged atan asing tokaw. Ang pagparangaboien
ta kompormi lamang ong sadiling kaliliagan ta. Anday domang agboaten ta, ang malain
ang agdidikta tang isip ig sinangoni ta. Ong pagkabetang tang asi, dapat ita rin ka kaman
ang silotan tang Dios, pario tang tanan ang pamangontra ong nandia.
4 Piro dorog kabael tang katete-beken tang Dios ig belag lamang ta ge-ley tang
paggegma nang pinaita na ong yaten.
5 Asing patay ita pa ong pagkabetang ta ang ispiritoal tenged ong kasalanan ta, binoi
ita tang Dios ang aroman ni Cristo. Nalibri amo kaman ong mga kasalanan mi tenged
lamang ong kaloy tang Dios.
6 Ig tenged na-pen ita ra ong ni Cristo Jesus, binoi ita tang Dios ang aroman ni Cristo
agod ma-pen ita ka ong nandia ang maggaem ong langit.
7 Maning ta na tang bindoat tang Dios agod ong mga timpong komabot mapaita na
ong tanan tang mo-yang kaneman nang indi enged malobot-lobot ang yay ang pinaita
na ra ong yaten ong maginegmaen ang bindoat ni Cristo Jesus.
8 Ong kaloy tang Dios, nalibri amo tenged ong pagtalig mi ong ni Cristo. Asiang
kalibrian mi tatang rigalong nagalin ong Dios, belag ta sadiling bindoatan mi.
9 Ang mga gaboat ta indi mapaglibri ong yaten. Animan anday mapagpambog ang
maski sinopa.
10 Ita kaman mga bindoatan ita tang Dios, ang yay ang nagboi ong yaten ong pagiga-
pen ta ong ni Cristo Jesus. Bindoat na narin agod mapagboat ita tang mga mo-yang
bagay ang pinlano na rang lagi para boaten ta.

Ang mga Judio ig ang mga belag ta Judio tata ra lamang tenged ong ni Cristo

11 Animan demdemen mi tang pagkabetang mi asing tokaw. Nataw among belag ta
mga Judio ig agganingen tang mga Judio ang anday labet mi ong Dios tenged indi amo
pamagpatori pario ong nira. Piro ang pagtoring asi boat-boat lamang ta taw ig tegka
lamang ong sinangoni.
12 Mandian asing mga timpong asi, galbag amo ong ni Cristo. Belag amo ta kagapil
ong banoang Israel, ang nasion ang pinilik tang Dios, ig indi amo gasakepan tang mga
inigoan ang pinangako tang Dios ang boaten na. Gangaboi amo ong kalibotan ang nang
indi gailala mi tang Dios, ig anday elaten ming tabang ang magalin ong nandia.
13 Yamo asing tokaw, galawid amo pa. Piro mandian ang na-pen amo ra ong ni Cristo
Jesus, pinalenget amo ra, tenged nagpatorok si Cristo tang dogo na.
14 Pinapagtomboy ita ra ni Jesus, tenged tanandia mismo tang nagboat ong yamen ang
mga Judio ig ong nindiong mga belag ta Judio ang magimong tata ita ra lamang. Asing
binolontad na tang sinangoni na, kinomit na ra tang padir ang pagelang ig pagpasoay
ong yaten.
15 Ang padir ang na yay ang Katobolan tang mga Judio ang poros lamang toromanen
ig riglaminto. Kinomit na sia agod itang doroang klasi ta taw boaten nang tata lamang
ang parariong pina-pen ong nandia. Asia kinomit na tang pagsoroayan ta.
16 Ong kamatayen na kaman, bindoat na tang doroang klasi ta taw ang midio tatang
sinangoni lamang ang dengan ang pabaliken ong Dios. Animan don ong kros, inariglo
na tang pagsoroayan ta.
17 Napaning tarin si Cristo ig nagpatako ong tanan tang Mo-yang Balitang mabalik ita
ong Dios ig magkatinir ta masinlong rilasion ong nandia. Pinatako na narin ong tanan—
para ong nindiong mga belag ta Judio ang alawid ong Dios, pario ka para ong mga Judio
ang alenget da ong nandia.
18 Tenged ong bindoat ni Cristo, parario itang tanan ang mapalenget ong Dios ang
Tatay, ong tabang tang tambilog lamang ang Ispirito Santo.
19 Animan belag amo ra ta mga istranghiro obin taga domang nasion, kondi kagapil
amo ra ong mga sinakepan tang Dios, ig mimbro amo ra tang pamilia na.

20 Ang kalimbawan mi midio balay ang bato. Ang pa-dengan mi yay ang mga sinoldok
tang mga apostolis ig mga propita. Ig ang batong kaimportantian ong tanan anday
doma, si Cristo Jesus mismo.
21 Pamagkarabit-kabitan ong nandia tang tanan ang mga bato tang balay mintras
gakomplito, asta magimong tatang timplong sagrado para ong Gino.
22 Ig bilang mga nanga-pen da ong ni Cristo, kagapil amo ra ong agboaten ang nang
balay, ang istaran tang Dios ong pirsona tang Ispirito Santo na.

3

Ang plano tang Dios ong mga belag ta Judio

1 Animan yo, si Pablo, tatang priso tenged ong pagtoldoko tang natetenged ong ni
Cristo Jesus ong nindiong mga belag ta Judio.
2 Sigoro, nabalitan mi ka mga monopa ong kaloy tang Dios, sinaligano nandia ang
boateno narin para ong ikakao-ya mi.
3 Ang Dios mismo tang nagpaintindi ong yen tang sikritong plano nang boaten na para
ong nindiong mga belag ta Judio. Nasolato ra ka ta ge-ley tarin natetenged ong bagay
ang na.
4 Mabasa mi na, itaen mi ang naintindiano ra tang masinlong sikrito natetenged ong
ni Cristo.
5 Asing tokaw, indi pinatako tang Dios tang plano na ong mga taw, piro mandian
pinatako ra tang Ispirito Santo ong mga taw ang pinilik tang Dios ang magimong mga
apostolis ig mga propita na.
6 Ig nani tang plano tang Dios: Tenged namagparet amo ra tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Cristo, maliag yaning yamong mga belag ta Judio, aroman dang
marisibi mi tang mga ipatobli tang Dios ong mga Judio. Yamo asta ang mga Judio
nagimong tanga sinangonian da lamang, ig tenged ong bindoat ni Cristo Jesus, aroman
amo rang marisibi tang pinangako tang Dios.
7 Ong kaloy ig gaem tang Dios, sindolano nandia tang katengdanan ang magimong
manigpatako tang Mo-yang Balitang narin.
8 Maski yo tang kadibabakan ong tanan ang mga sinakepan tang Dios, piro yo tang
inaloyan na ang magpatako ong nindiong mga belag ta Judio tang natetenged ong
grasiang i-dol ni Cristo. Ang mga grasiang asia, anday kataposan ig indi enged kabot-
kaboton tang isip ta.
9 Sinobolo tang Dios ang magpaintindi ong tanan mga monopa boaten na tang plano
nang sikrito. Ang Dios, tanandia tang nagboat tang tanan ang bagay ong kalibotan, ig
kaboay dang indi enged tanandia nagbeg mga onopa tang agplanon nang boaten.
10 Sinalok na lamang agod mandian ong timpong na, ipaita na tang mga pamagto
ong ni Cristo ong mga pamangolokolo ig pamaggaem ang indi gitaen. Asia, itaen nira
tang kalawig-lawigan ang kinata-wanan tang Dios ang agpaita na ong sari-saring mga
midios.
11 Narin yay ang lagi tang plano na maski ong tanopa, ig mandian naboat na ra ong
bindoat ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino.
12 Animan, tenged na-pen ita ra ong ni Cristo ig pagtalig ita ong nandia, poiding
paitegen ta tang nem ta ig lemenget ong Dios ang anday doadoa.
13 Animan maski pagpinitinsiao mandian para ong nindio, indi palobayen mi tang
mga nem mi tenged na para ka ong ikakao-ya mi.

Ang gegma ni Cristo

14 Animan lolodo ong talongan tang Dios ang Tatay,
15 ang yay ang papa tang tanan ang mga pamilia, maging don ong langit obin tarin
ong tanek.

16 Pama-dolo ong nandia ang papoirsaen na tang mga nem mi ong tabang tang Ispirito
na ig kompormi ong abondang kao-yan ig makabebereng ang gaem na.
17 Balampa si Cristo tang magtinir ong mga popotokon mi tenged ong pagtalig mi
ong nandia. Maning ta si, ang paggegma mi lomamot ka ang midio ayo ig magimong
mabaked,
18 agod yamo, aroman tang tanan ang mga sinakepan tang Dios, maintindian mi tang
gegma ni Cristo mga monopag kala-bang, kaboat, kalawig, ig kadalem.
19 Balampa mapasaran mi tang gegma nang indi enged kabot-kaboton tang isip ta,
agod ang pagkataw mi maponok tang pagkadios na.
20 Ang Dios mapagboat ta sobra pa enged ong tanan ang mapa-dol obin maisip ta,
kompormi ong gaem na ang paggaem da mandian ong yaten ang mga kaboi.
21 Ang Dios ang na, yay ang padengegan ni Cristo Jesus ig ang tanan ang pamagto ong
nandia. Dayawen ta tang Dios asta ong tanopa ang anday kataposan. Amen.

4

Tanga sinangonian ita lamang ong ni Cristo

1 Animan yo, tatang priso tenged ong pagsirbio ong Gino, pagpakiloyo ang mangaboi
amo pario tang dapat bilang mga ginoyan tang Dios.
2 Pirmi among magpalepe ong kada tata may tata, ig magimong neman ig map-
inasinsiaen. Agoantaen mi tang mga kakorangan tang tata may tata tenged lamang
pamaggeregman amo.
3 Ang pagtarabidan mi ay masinlo tenged agbere-ket be-keten amo tang Ispirito Santo.
Animan patikasegan mi lamang ang anday maski sinopang mapaggolo ig mapaglangga
tang pagtarabidan ming asia.
4 Tenged ita, ang kalimbawan ta tanga sinangonian ita lamang ig tanga Ispirito San-
toan tang pagtinir ong yaten. Maning ka ta si tanga bagayan lamang tang agpakaboton
tang tanan ang mga ginoyan tang Dios.
5 Tambilog lamang tang Gino ta. Tata lamang tang pagto, ig tata lamang tang boniag.
6 Tanga Diosan lamang ig tanandia yay ang Tatay tang tanan. Makagagaem tanandia
ong tanan. Maski ong aripang logaray don tanandia, ig gistar ong yaten ang tanan.
7 Piro ang kada tata ong yaten may sari-saring abilidad na ang sindol ni Cristo, sigon
ong galiliagan nang i-dol ong yaten.
8 Pario tang ga-tang ong Kasolatan ang,
"Asing kimina-yat tanandia ong langit,
dorong biag tang ingkelan na,
ig sari-saring abilidad tang sindol na ong mga taw."*
9 Mandian, onopa tang maliag yaning ang "kimina-yat tanandia"? Maliag yaning,
primiro siminaboan tanandia ong tanek.†
10 Ig ang siminaboan tarin ong tanek, ya kay ang kimina-yat ong langit— don ong
dibabaw pa enged tang kalawig-lawigan ang langit— agod ang tanan ang logar, maging
ong kalibotan man obin ong langit, masakepan na tang kagaeman na.
11 Si Cristo kaman tang nagtorol ta mga abilidad ong mga taw. Ang doma bindoat nang
mga apostolis, ang doma mga manigpakabot tang bitala na, ig ang doma sinobol nang
magpatako tang Mo-yang Balita ong mga indi pa gangabasi. May doma pang bindoat
nang mga pastor ang magsagod ig magtoldok ong mga taw.
12 Maning ta sia tang bindoat na agod magimong simpan tang tanan ang sinakepan
tang Dios ang magsirbi ong nandia, ig agod itang tanan mambael ig mamoirsa bilang
sinangoni ni Cristo.

---

* **4:8** Salmo 68:18 † **4:9** "ong tanek." Ong bitalang Grigo: ong idalem tang tanek

13 Ong maning ta si, mamagbere-ket be-ketan ita tenged ong pagto ta ig tenged parario
itang gailala ong Ana tang Dios. Mamoirsa ita asta magimong madalem da tang isip ta,
ig ang ogali ta magimong pario tang ogali ni Cristo.
14 Asia belag ita ra ta pario ong mga molang malpet ang maekel-ekelan ig madaling
magparet ong tanan ang mga toldok ang bo-li, ig indi ita ra panonot ong mga taw ang
maosay ang manloko ig magbali-kad tang kamatodan.
15 Piro ang boaten ta, mamaggeregman ita ig pirming mitala tang kamatodan agod
mambael ita bilang tatang sinangoni ig agod bogos ang maninlo tang ogali ta. Tenged si
Cristo, yay ang kolo ta.
16 Tanandia tang pagekel ong yaten bilang sinangoni na, ig itang tanan pamagkarabit-
kabitan ong nandia ong mga torniliong sindol na ong yaten. Animan mga ang kada tata
magboat ka tang obligasion na, mambael ita ig mamoirsa tenged pamaggeregman ita.

Ang kaboing bina-lo ni Cristo

17 Animan agpamanan amo yen ong aran tang Gino ang indi amo ra mangaboi pario
tang mga taw ang indi gailala ong Dios. Ang aggisipen nira poros anday kointa na,
18 tenged gaki-lepan pa tang kinaisipan nira. Anday labet nira ong kaboing to-dol tang
Dios. Anday kalibotan nira natetenged ong nandia tenged poros matetegat tang mga
kolo nira.
19 Anda ray eyak nira. Anday domang agboaten nira kondi ang malalaway. Pirmi
lamang pamagboat ta anday sayod ang indi enged mawidan.

20 Piro belag ta maning ta sia tang nadalan mi natetenged ong ni Cristo.
21 Nabalitan mi ra ka enged tang natetenged ong nandia, ig bilang mga nanga-pen da
ong nandia, nadalan mi ra ka tang kamatodan, ang yay ang inita ta ong kaboi ni Jesus.
22 Animan bo-wanan mi ra tang dating ogali mi, pario tang pagloat mi ta lambong ang
maboling. Indi ra panonotan mi tang kaliliagan ming malalaway, ang panloko lamang
ong sadili mi.
23 Omanen mi tang nem mi asta ang pagirisipen mi.
24 Ang itok mi ya ray ang ba-long ogaling sindol tang Dios ong nindio ig mangaboi amo
rang sagrado ig mato-lid ang pario na.

25 Animan indi amo ra magbo-li. Dapat kada tata mitala tang kamatodan ong logod na
ong ni Cristo, tenged itang tanan parario itang gasakepan ta tanga sinangonian lamang.
26 Mga masilag amo, magdan among indi amo magkatalak. Indi pakoropon mi tang
kaldaw ang gasilag amo pa.
27 Indi pabayan mi si Satanas ang gamiten na tang kasisilagen mi.
28 Mga sinopa atan ong nindio tang māboat ta kalima, indi ra tanandia manakaw.
Magobra ra lamang tanandia ig gamiten na tang mga kalima na ong mga may dengeg
ang pandilem agod matabangan na ka tang mga malilised.
29 Indi amo mitala ta anday sayod. Ang mo-ya lamang tang ibitala mi, ang matabang
ong masig ka taw mi ig mapagpabaked tang nem nira, kompormi ong kaministiran tang
mga pamasi, agod magamit tang Dios para ong ikakao-ya nira.
30 Indi amo magboat ta maski onopang mapagpapongaw ong Ispirito Santo tang Dios,
tenged ang Ispirito Santo yay ang pamatod ang yamo mga sinakepan tang Dios, ig ya
kay pagpasigoro ang komabot tang kaldaw ang bogos among ilibri.
31 Indi amo ra enged mamagderemetan. Bo-wanan mi tang kasisilagen ming indi
mawidan mi. Indi amo mamagiritegan, mamagirinsoltoan, obin magpasit tang nem
tang masig ka taw mi.
32 Imbis, magimong neman amo ig masine-bekanen ong kada tata may tata. Mag-
pinatawadan amo pario tang yamo pinatawad ka tang Dios ong bindoat ni Cristo.

5

Boaten mi tang kaliagan tang Dios

1 Yamo mga agmalen ang mga ana tang Dios. Animan osoyon mi tanandia.
2 Mangaboi among tage-tep ta paggegma, pario ni Cristo. Tenged ong paggegma na
ong yaten, binolontad na tang kaboi na bilang tatang sagda ang naliagan tang Dios ta
mo-ya.
3 Yamo mga sinakepan tang Dios, animan indi amo rang pisan mangombabay obin
mangonlali. Belag ta bagay ang maski sambiten lamang ong arampangan mi tang maski
onopang boat ang maboling obin ogaling matakab.
4 Indi amo ra magbitala ta maboling obin kalokoan obin kaintirimisan ang malaway.
Belag ta bagay ang mga narin. Ang boaten mi, magpasalamat amo ong Dios.
5 Tenged sigorado ang enged, ang taw ang mangombabay obin mangonlali, obin
pagboat ta maboling, obin asing sakim— indi enged tanira pa-penen ong inadian ni
Cristo ang yay ang inadian tang Dios. Tenged ang taw ang sakim, pario lamang ong mga
pamagto ong mga dios-diosan, tenged agpalabien na tang kasakiman na, ig belag tang
Dios ang matod.
6 Indi amo enged magpaloko ong mga taw ang ganing anday kaso maski magboat amo
tang mga malalain ang asi. Ang mga ogaling maning atan, ya enged tang dailan ang
silotan tang Dios tang mga taw ang pamangontra ong nandia.
7 Maski magigtabid ong nira, indi amo enged.
8 Asing tokaw, ang kinaisipan mi gaki-lepan pa. Piro mandian, nayagan da ong pagiga-
pen mi ong Gino. Animan, mangaboi amo pario ong mga taw ang mayag da tang isip
nira.
9 Tenged ang taw, mga mayag da tang isip na, ang agboaten na poros mo-ya, mato-lid
ig oyon ong kamatodan.
10 Prosigiran ming mata-wanan mga onopa tang masinlong boaten ang magtorol ta
kalipayan ong Gino.
11 Indi amo mimbeng-imbeng ong mga boat ang maki-lep tenged asia andang pisan
ay borak nang masinlo. Imbis, ipaita mi ong nira ta mayag ang malain tang agboaten
nira.
12 Makaeyak kaman maski sambiten lamang tang mga agboaten nira ong talok.
13 Piro ang tanan ang ipaita ong mayag, itaen da ka enged mga monopa ong kamato-
dan.
14 Tenged maski onopa, itaen ka mga nayagan da. Pario tang agganingen:
“Yawang gapoyata, mambangona ong kamatayen,
ig ayagana ra ni Cristo.”
15 Animan pandam amo mga monopa tang pagparangaboien mi. Indi amo komaliek
ang midio mga ignoranti. Ang boaten mi, mangaboi amo bilang mga matako.
16 Pakinabangan mi tang oras mi ang magboat ta mo-ya, tenged malain tang sikad
tang kalibotan.
17 Animan indi amo magkinabos-kabos, kondi intindien mi mga onopa tang kaliagan
tang Dios.
18 Indi amo magpabaleng tenged sia langgaen mi lamang tang sadiling kaboi mi.
Imbis, ang Ispirito Santo yay ang papaggaemen mi ong sadili mi.
19 Magarampang amo ong mga bitala tang mga salmo, mga imno, ig mga karantaen
ang pagdayaw ong Dios. Mamagkanta amo ong Gino ang de-dek ong mga popotokon
mi.
20 Ong tanan ang oras ig ong tanan ang mga bagay, pasalamatan mi tang Dios ang
Tatay ong aran tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

Ang magkatawa

21 Tenged ong paggalang mi ong ni Cristo, magpasakep amo ong tata may tata.
22 Yamong mga babay, magpasakep amo ong mga kakatawan mi pario tang pag-
pasakep mi ong Gino.
23 Tenged ang lali yay ang pangolokolo ong katawa na, pario ka si Cristo ya kay ang
pangolokolo ong tanan ang pamagto ong nandia. Si Cristo tang naglibri ong yaten, ig ita
nagimong sinangoni na ra.
24 Ang mga pamagto ong ni Cristo pamagpasakep ong nandia. Maning ka ta si, ang
mga babay kaministiran bogos ang magpasakep ong mga kakatawan nira.
25 Ig yamong mga lali, malen mi tang mga kakatawan mi pario tang pagmal ni Cristo
ong yaten ang tanan ang pamagto ong nandia. Sindol na tang kaboi na para ong yaten,
26 agod pagatapos ang malimpioan ita nandia ong wi may ong bitala,* magimo itang
mga sagradong sinakepan na.
27 Tenged ang kaliagan na, itang tanan ang pamagto ong nandia mapa-dekan nang
dorong pisan kasinlo— sagrado, anday kasalanan, anday korang, ig andang pisan ay
maski onopang dipirinsia obin bagay ang anday sayod.
28 Animan yamong mga lali, malen mi tang mga kakatawan mi pario tang pagmal mi
ong mga sinangoni mi. Tenged ang pagmal ong katawa na, pagmal ka ong sadili na.
29 Anday taw ang gasilag ong sadiling sinangoni na. Ang boaten na, agpapanen na
ig aggasikason na ta mo-ya, pario tang agboaten ni Cristo ong tanan ang pamagto ong
nandia.
30 Tenged ita, mga mimbro ita tang sinangoni na.
31 Ga-tang ong Kasolatan, "Tenged tarin, pabelag da tang lali ong mga ginikanan na,
oman maga-penan da tanira tang katawa na, ig magimong tata ra lamang tanira."†
32 Makabebereng tang kamatodan ang na, piro poiding ikompara ta ong rilasion ni
Cristo ong mga pamagto ong nandia.
33 Animan mga natetenged ong nindio, yamong mga lali, malen mi tang mga
kakatawan mi pario tang pagmal mi ong sadili mi. Ig yamong mga babay, galangen
mi tang mga kakatawan mi.

6

Toldok ong mga ana ig mga ginikanan

1 Ig yamong mga mola, magtoman among pirmi ong mga ginikanan mi, pario tang
dapat ang boaten mi para ong Gino.
2 Ga-tang ong Kasolatan, "Galangen mo tang tatay mo may ang nanay mo."* Asia tang
primirong tobol tang Dios ang pinatabidan ta pangako,
3 ang ganing, "agod mapasar amo ta kao-yan ig mangaboat pa tang kaboi mo tarin ong
ta-paw tang kalibotan."†
4 Yamong mga ginikanan, indi paerepen mi tang mga ana mi ong sobrang kaigpit mi.
Imbis, pabaelen mi tanira ang toldokan mi ta mo-ya mga monopa tanirang magparet ig
magsirbi ong Gino.

Ang agalen ig ang kirepen

5 Yamong mga kirepen, magtoman amo ong mga agalen mi tarin ong tanek ang may
paggalang ig eled mi ong nira. Magobra among de-dek ong popotokon mi ig sirbian mi
tanira ang midio si Cristo mismo tang agsirbian mi.
6 Magobra amo, belag lamang tang mga tanira agpa-dek agod maliliagan amo nira,
kondi magobra among bogos ong nem mi bilang mga kirepen ni Cristo, tenged maning
atan tang kaliagan tang Dios ong nindio.

---

* **5:26** Ong bitalang Grigo, poidi kang "ong wi ang yay ang bitala na." † **5:31** Genesis 2:24 * **6:2** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16 † **6:3** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16

7 Magsirbi amo ong mo-yang nem, ang midio ang Gino yay ang agsirbian mi, ig belag
ta taw.
8 Demdemen ming ang taw balten tang Gino ong mga agboaten nirang mo-ya, maski
kirepen tanira obin belag.
9 Ig yamong mga agalen, pario ka ta si, boatan mi ta mo-ya tang mga kirepen mi.
Indi ka paeled-eleden mi tanirang pirmi. Demdemen ming yamo asta ang kirepen mi
tambilog lamang tang agalen mi. Tanandia yay ang Gino ang asi ong langit, ig parario
tang pama-dek na ong tanan ang mga taw.

Mga mono ita pa mabatok ong ni Satanas

10 Mandian ong ori, bilang mga na-pen da ong Gino, papoirsaen mi tang mga sadili mi
ong gaem nang doro enged kapoirsa.
11 Gamiten mi tang tanan ang armas ang sindol tang Dios agod mabatok amo kontra
ong mga panlokong plano ni Satanas.
12 Tenged ang kasoay ta, belag ta taw ang pario ong yaten. Ang kasoay ta yay ang mga
malalain ang ispiritong indi gitaen. Tanira tang mga pamangolokolo ig pamaggaem asta
ang may podir ong kaki-lepan tarin ong kalibotan ang na.
13 Animan gamiten mi tang tanan ang armas ang sindol tang Dios agod maski onopang
orasay ang komabot tang mga malalain, indi amo padeg. Ig pagatapos tang pagigbatok
mi, kendeng amo pa ka enged ang mabaked.
14 Animan maglisto amo! Ito-tok ming bilang a-ket tang kamatodan, ig gamiten mi
tang kato-lidan bilang panagang ong debdeb mi.
15 Magtok amo ka ta sapatos, ang maliag yaning simpan among magpatako tang Mo-
yang Balitang mabalik ita ong Dios ig magkatinir ta masinlong rilasion ong nandia.
16 Ang pagtalig mi ong Dios, yay ang panagang ang pirming e-lan mi, agod sanggaen
ig patayen mi tang tanan ang panak ang gapoy ang ipalayog ni Satanas ong nindio.
17 Risibien mi tang kalibrian tang Dios ong nindio bilang panagang ong kolo mi.
Gamiten mi ka tang Bitala tang Dios bilang ispadang sindol tang Ispirito Santo.
18 Ang tanan ang na boaten mi ang pirmi among mangadi ig mama-dol ta tabang
ong Dios. Magampo amo ong tanan ang oras sigon ong toldok tang Ispirito Santo.
Kaministiran pirmi among listo ig indi amo magpabaya-baya. Ig pirming yampo mi
tang tanan ang mga sinakepan tang Dios.
19 Ipangadio ka nindio agod mga mitalao, toldokano ka tang Dios tang dapat yaningo
agod indio eldan ang magpaintindi tang Mo-yang Balita natetenged ong sikritong plano
tang Dios.
20 Ang Mo-yang Balita, yay sinalig ong yen ang ipakabot ong doma, ig tenged ong
bagay ang asia agprisono ra mandian. Animan ipangadio ka nindio ang mangiteg tang
nemo agod mabitalao tang dapat ibitalao.

Kataposan ang solat

21 Mandian, agod mata-wanan mi mga monora tang pagkabetango tani ig onopa tang
agboateno, asia si Tiquico ang mal ang logod ta ong ni Cristo tang magbalita ong nindio
tang tanan. Maderep ig mataligan tanandia ong pagsirbi na ong Gino.
22 Animan tanandia tang agpapaningeno atan agod ibalita na ong nindio tang
natetenged ong yamen tani, ig agod pabakeden na tang nem mi.
23 Yamong tanan ang mga logod atan, balampa oldan amo ta kao-yan ang magalin
ong Dios ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo, ig balampa mandolang pa enged tang
paggegma ig pagtalig mi.
24 Yamong tanan ang pamaggegma ong yaten ang Ginong Jesu-Cristo ang anday
kataposan, aloyan amo enged tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong mga taga Filipos

Ang Solat ni Pablo ong mga taga Filipos sinolat na ong mga primirong pamagto ong ni Cristo don ong Filipos, tatang siodad ong probinsia tang Macedonia, ang gasakepan tang gobirno tang Roma. Asing oras ang si Pablo nagsolat, priso tanandia ig dorong kaliwagan ang agtalongaen na tenged ong pagpatako na tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo (1:7). Piro maski dorong problima na, galipay pa ka enged tanandia bilang tatang na-pen da ong ni Cristo, ig indi enged nanlobay tang pagtalig na ong Gino.

Pagpasalamat si Pablo ong mga taga Filipos ong tabang ang pinekel da nira ong nandia (1:3-5; 4:10). Galiliag pa tanandia ang papoirsaen na tang mga nem nira agod maski liwagan tanira, indi ka tanira mamagpalobay. Pagpakiloy si Pablo ong nira ang ganing ang kada tata ono, dapat magpalepe ang pario ni Cristo (2:5). Ganing si Pablo, ang kaimportantian ong tanan yay ang mailala ong ni Cristo (3:8). Ig dapat pirmi tanirang mangalipay ig magpasalamat ong Gino (3:10; 4:4-6). Gitaen ong bilog ang solat ang na tang mabael ang gegma ni Pablo para ong mga taga Filipos. Ang nainabo asing tokaw ang napaning si Pablo don ong siodad tang Filipos mabasa ta ong Bindoatan 16:12-40.

1 Ang pagsolat ta na yo, si Pablo, ig ang aromano si Timoteo. Yaming mga torobolon*
ni Cristo Jesus pagpakomosta ong nindio atan ong Filipos, yamong tanan ang mga
sinakepan tang Dios ang nanga-pen da ong ni Cristo Jesus. Pagpakomosta ami ong nin-
diong tanan, aroman tang mga pamangolokolo ong nindio asta ang mga pamagtabang
ong nira.
2 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang
Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Ang pangadi ni Pablo para ong mga agsolatan na

3 Pagpasalamato ong Ampoanong Dios kada mademdeman amo yen.
4 Ig pirmiong pangadi para ong nindiong tanan ang dorong kalipayo,
5 tenged ong mabael ang tabang mi ong yen ong pagpatako tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Cristo, impisa pa asing tokaw asta ra lamang mandian.
6 Masinlo enged tang inimpisan tang Dios ong mga kaboi mi, ig gasigorō ang ipadayon
na sia asta matapos ig makomplito ong kaldaw ang magbalik si Cristo Jesus.
7 Dapat lamang ang maning ta na tang pamasio ong nindiong tanan atan, tenged
agmalen amo yen ta mo-ya. Ka-pen amo yen ang gapasar tang kaloy tang Dios maski
tanopa sia ang pagpamatodo ig pagdipinsao tang Mo-yang Balita, asta mandian ang
agprisono.
8 Ang Dios gatako tang dorog kabael ang kaildawo ong nindiong tanan, tenged
aggegman amo yen pario tang paggegma ni Cristo Jesus ong nindio.
9 Agpangadio ong Dios ang mas manla-bang pa enged tang paggegma mi mintras
mandolang tang kinata-wanan ig pangintindi mi
10 agod pirming mata-wanan mi mga ong aypa tang mas mo-ya ong tanan. Asia
magimong limpio tang kaboi mi ig anday talak mi ong Kaldaw ang magbalik si Cristo.
11 Agpangadio kang tabangan amo ni Jesu-Cristo ang mangaboi amo ta mato-lid ig
pirming mapagboat ta mo-ya agod padengegan ig dayawen tang Dios.

---

* **1:1** "torobolon". Mga ong bitalang Grigo: kirepen

Si Cristo tang kaimportantian

12 Galiliago ang mata-wanan mi, mga logod, ang nainabo ong yen mabael ang tabang
ong pagpabantog tang Mo-yang Balita.
13 Tenged nata-wanan da tang tanan ang mga goardia tani ong palasio, asta ang
domang mga taw, ang yo kinolong tenged ong pagsirbio ong ni Cristo.
14 Ig tenged ong pagkakolongo, dorong mga logod tani ang mas mambaked tang
pagtalig nira ong Gino, ig mas namoirsa tang nem nirang magpatako tang Mo-yang
Balita ang anday eled nira.

15 Ong matod, ang doma kaman pamagpatako tang natetenged ong ni Cristo tenged
gangaibeg tanira ong yen ig gangaliliag ang magimong mas ilalado ong yen. Piro ang
doma ong nira, mo-ya ka tang motibo nira.
16 Pamagtoldok tanira tenged aggegmano nira, tenged gata-wanan nira ang nako-
longo tenged agdipinsano tang Mo-yang Balita.
17 Piro ang mga gangaibeg ong yen, belag ta de-dek ong nem nira tang pagtoroldokon
nira. Pamagtoldok tanira para lamang ong sadili nira. Ang kalaom nira, madolangan
pa enged nira tang pagsintio mintras tanio pang agkolongon.
18 Piro anday kaso sia ong yen. Maski monopa, malain man obin belag tang motibo
nira, si Cristo pa ka enged tang agtotoldok nira. Asia tang importanti, animan galipayo
ta mo-ya.

Ig malipayo pa enged tenged
19 gata-wanano ang maloao pa ong prisoan† tenged ong mga pangadi mi ig ong tabang
tang Ispirito ni Jesu-Cristo.
20 Galiliago ig pagtaligo ta dorog kabael ang indiong pisan magkorang ong pagsirbio
ong ni Cristo agod indio mapaeyak ong talongan na, kondi bogos ang mamoirsa tang
nemo, mandian ig ong tanan ang oras, agod maski mapatayo man obin maboi, dayawen
si Cristo tenged ong mainabo ong yen.
21 Tenged mga ong yen, mga maboio asia para ong ni Cristo. Ig mga mapatayo, asia
mo-ya pa.
22-23 Galiliago ra rin ang tongkaw ong nindio don ong dobaling kaboi para ma-peno
ra ong ni Cristo. Asi ka rin tang mas mo-ya pa ong yen. Piro mintras gaboio pa,
mapagsirbio pa ong Dios. Animan indi mata-wanano mga ong aypa tang pilikeno ong
doroang kaliliaganong na.
24 Piro mga para ong ikakao-ya mi, mas mo-ya pang indio kang lagi magalin ong
kalibotan ang na.
25 Gata-wanano sia. Animan gasigorō ang indio pa ka mapatay. Magaromano pa ong
nindio agod matabangan amo yen ang tanan ang magpadayon ong pagto mi ong Gino
ang dorong kalipay mi.
26 Mga mabaliko kaman atan ong nindio, ambengan among pisan, ig mas doro pa
enged tang pagdayaw mi ong ni Cristo Jesus tenged ong nainabo ong yen.

27 Animan, mga logod, prosigiran mi enged ang mangaboi amo sigon ong Mo-yang
Balita natetenged ong ni Cristo, agod mga mapamisitao man atan ong nindio obin
indi, maba-yanong pamagprosigir among pamagbere-ket be-ket, ig tanga dalanan amo
lamang agod batokan tang mga pamangontra ong pagto ta sigon ong Mo-yang Balita.
28 Indi amo enged meled ong mga kasoay mi. Tenged mga itaen nira ang indi amo
geldan, mata-wanan nirang tanira tang sirilotan tang Dios ong impirno ig yamo tang
ilibri na.
29 Tenged sindolan amo tang pribilihio ang magsirbi ong ni Cristo, belag lamang ang
magto amo ong nandia kondi asta magagoanta amo ka para ong nandia.

---

† **1:19** Poidi kang maliag yaning: "gata-wanano ong tanan ang gainabo ang malibrio pa"

30 Mandian pario ita rang pamagprosigir ong mga kaliwagan, pario tang inita mi ong
yen tanopa sia, ig asta mandian gabalitan mi ang pagprosigiro pa ka enged.

2

Ang alimbawang bino-wan ni Cristo

1 Mayag dang pisan ang pamoirsa tang nem mi bilang mga na-pen da ong ni Cristo,
ig ang paggegma na paglipay ong nindio. Agbe-ket be-keten amo tang Ispirito Santo ig
may kate-bek mi rang tomabang ong tata may tata.
2 Animan, lipayeno ra nindiong pisan ong maning ta na: Mamaggeregman amo ta
mo-ya ig mamagoroyonan, ig pararion mi tang nem ig pagirisipen mi.
3 Indi amo magboat ta maski onopang bagay agod dayawen amo ig ilalaen. Ang
boaten mi, magpalepe amo ong doma ig ipabetang ming tanira mas alawig ong nindio.
4 Belag lamang tang sadiling ikakao-ya mi tang isipen mi, kondi demdemen mi tang
ikakao-ya tang kada tata may tata.
5 Patoladan mi tang ogali ni Cristo Jesus ig magpalepe amo pario ong nandia.
6 Maski tanandia Dios dang lagi, indi nagreges ang pirming katepeng tang Dios,
7 kondi lindoat na tang dengeg tang pagkadios na, nagsinangoning taw ig nagimong
pario ong tatang torobolon.*
8 Ig asing nagimo rang taw, nagpalepe tanandia ig nagimong masinomanen asta ong
kamatayen. Kaman, asta ong kamatayen ong kros.
9 Animan si Jesus pinalawig tang Dios ig sindolan ta aran ang alawig pa ong tanan ang
aran
10 agod ang tanan ang don ong langit, asta tarin ong tanek ig ang don ong adalem
tang tanek, mamansilod ig mamagdayaw ong nandia.
11 Magpamatod ka kaman tang tanan ang maning si Cristo Jesus tang Gino, ig ong
maning ta si dayawen ka tang Dios ang Tatay.

Dengkal ang midio bitokon

12 Animan yamong mga agmaleno, kaministiran ang magimong masinomanen amo
mandian mas pa ong tanopa sia ang aromano pa nindio. Padayon among magpatikaseg
ang may galang ig eled ong Dios asta bogos ang itaen ong mga kaboi mi ang linibri amo
nandia ong mga talak mi.
13 Tenged ang Dios yay ang pagtorol ong nindio ta gana ig poirsa ang boaten tang
kaliliagan na.
14 Boaten mi tang tanan ang anday riklamo ig diskosion
15 agod magimo among mga mo-yang ana tang Dios, limpio ig anday talak mi ong ka-
ngan tang mga taw ang malalain ig mapinagtalaken. Ong maning ta na, magimo among
midio pa-kal para ong nira pario tang mga bitokon ang de-kal ong dibabaw,
16 mintras agpakabot mi ong nira tang bitalang pagtorol ta kaboi. Oman mapambog
amo yen ong pagkabot ni Cristo, tenged indi nalipatan ta data na tang pagpangabedlayo.
17 Ang pagto ig pagsirbi mi ong Dios pario ong tatang sagda ang agbobolontad mi ong
Dios, ig mga kaministiran ang ibo-boko pa asta ang yen ang dogo agod makomplito tang
bolontad ming asi, malipayo pa ang aroman ming tanan.
18 Animan dapat ang malipay amo ka ang aromano.

Si Timoteo ig si Epafrodito

19 Ong kaloy ni Ginong Jesus, pagisipo ang indi ra lamang maboay papaningeno atan
si Timoteo agod malipayo ka mga mabalitano ong nandia tang natetenged ong nindio.
20 Tanandia lamang ig anda ray domang aromano ang matod ang pagdemdem ong
nindio.

---

* **2:7** "torobolon". Mga ong bitalang Grigo: kirepen

21 Sadili nirang ikakao-ya tang agprosigiran tang kada tata ig anday agboaten nira
para ong ni Jesu-Cristo.
22 Piro gata-wanan mi kang pinaita ra ni Timoteo ang tanandia mataligan. Pagsirbi
tanandiang aromano ong pagpatako tang Mo-yang Balita, pario tang ana ang pagsirbi
aroman tang tatay na.
23 Animan pagisipo ang tanandia tang papaningenong lagi atan mga mata-wanano
lamang tang magimong pagkabetango tani.
24 Ig ong kaloy tang Dios, pagtaligo ang yo mismo mapaning ka atan ong madaling
timpo.
25 Naisipano ang kaministiran ang paolikeno ka atan si Epafrodito, ang logod ta
ong Gino ig aromano ang manigobra ig sondalo tang Dios. Tanandia sinobol mi agod
magekel tang mga tabang mi ig magtabang ong yen tani ong mga kaministirano.
26 Piro doro rang kaildaw na ong nindiong tanan atan ig indi mapabetang tang nem
na tenged ong nabalitan ming nagmasit tanandia.
27 Matod ka kaman ang nagmasit tanandia ig ge-ley lamang napatay. Piro ang Dios
nate-bek ong nandia, ig asta ong yen, agod indi mage-leb e-leb tang kapopongaweno.
28 Asia, dorong kaliliagong paoliken tanandia atan, para malipay amo mga itaen ming
oman tanandia ig agod malipat da ka tang pirming pagdemdemo ong nindio.
29 Animan, risibien mi tanandia ang may kalipay bilang matod ang torobolon tang
Gino. Dapat galangen tang mga taw ang pario na,
30 tenged ge-ley din lamang tanandia ang napatay ong pagsirbi na ong ni Cristo.
Pinasobo na tang kaboi na maski dilikado para lamang tomabang ong yen bilang katelet
mi.

3

Ang matod ang kato-lidan ang pagalin ong Dios

1 Ong ori, mga logod, mangalipay amo ong pagiga-pen mi ong Gino. Indio agtakan ang
olit-oliteno ang isolat ong nindio tang mga bagay ang na. Na tabang ka ong nindio agod
ang pagto mi indi malangga tang maski sinopa.
2 Magandam amo ong mga taw ang ogali nira midio ayep, ang pamagboat ta anday
sayod, ig pamagtoldok ang ganing kaministiran ono magpaigad ita tang sinangoni ta.*
3 Demdemen mi ang belag ta tanira, kondi ita tang matod ang natorian. Maliag
yaning, pamagto ig pamagdayaw ita ong Dios ong tabang tang Ispirito, ig bogos tang
kalipay ta ong pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus. Animan indi ita ra pagtalig ong mga
sadiling boat ta agod risibien ita tang Dios.
4 Maski yo doro kaman ang dailano ang magtaligo pa rin ta maning atan. Mga
aggisipen tang maski sinopa ang may dailan na ang magtalig ong agboaten ta taw, mas
pa yo.
5 Tinoriano ang yawalong kaldaw impisang pinanganao. Yo porong Hebreo, matod
ang Israelita, nagalin ong tribo ni Benjamin. Mga ang Katobolan tang pagampangan,
agtomanenong enged bilang tatang Pariseo.
6 Pinaitao tang kaderepo ong pagtoman tang Katobolan asing pagpaliwago ong mga
pamagto ong ni Cristo. Ig mga ong kato-lidano sigon ong Katobolan, anday maning nira
ong yen.
7 Piro tenged ong ni Cristo, ang mga bagay ang dating binilango ang may pakinabang
na agod risibieno tang Dios, mandian agbibilango ang anda ray data na.

---

* **3:2** Ang maliag yaning ni Pablo tarin ong "magpaigad tang sinangoni" yay ang "magpatori." Tenged pamagtoldok tang doma ang ganing ang tanan ang lali kaministiran ang magpatori, sigon ong kinaogalian tang mga Judio, agod malipay tang Dios ong nira. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Pagtori."

8 Ee kaman, ong yen ang pama-dek, anday data na tang tanan ang bagay basta
mailalao si Cristo Jesus ang yen ang Gino. Asia tang kaimportantian. Ang tanan ang
bagay pinabetango ra ang anday kointa na, marisibio lamang si Cristo
9 ig bogos ang ma-peno ong nandia. Indio ra pagtalig ang yo magimong mato-lid
tenged ong pagtomano tang Katobolan, kondi tenged ong pagtaligo ong ni Cristo. Ang
kato-lidan ang maning ta na yay ang i-dol tang Dios ong mga pamagtalig ong ni Cristo.
10 Ang galiliagano mandian ang bogos ang mailala ong ni Cristo. Galiliagong ma-
pasarano tang gaem tang pagkaboi nang moman, ig ma-peno rin ong mga kaliwagan
na, asta magimong kapario na ong kamatayen na.
11 Balampa maning ta na tang mainabo, agod boieno ka nandiang moman mga
napatayo ra.

Magprosigir ita asta matapos

12 Belag tang maning ang nakaboto ra tang mga bagay ang asia. Ig belag ka tang
maning ang anda ray kakorangano. Piro pagprosigiro pang kabotono tang kaliliagan
ni Cristo Jesus ang naggoy ong yen.
13 Mga logod, indi ka agpabetango ang nakaboto ra sia. Ang agboateno mandian, agli-
patano tang mga nata-lib da ig pagprosigiro enged ang maboyotan tang agpakabotono.
14 Pario ong tatang taw ang panikad ong karira, magpadayono pa asta ong tarampetan
agod marisibio tang yen ang primio ong tabang ni Cristo Jesus mga goyano tang Dios ang
paning ong langit.
15 Dapat maning atan tang pagirisipen tang mga taw ang nagimong mabaked da tang
pagto nira. Ig mga belag ta maning ta sia tang aggisipen mi, asia ipaintindi ka tang Dios
ong nindio.
16 Ang kaministiran, magpadayon itang mangaboi sigon ong kamatodan ang nata-
wanan ta ra.
17 Mga logod, patoladano nindiong tanan, pario tang domang pamagosoy ong yamen.
Yami tang boaten ming modilo.
18 Tenged pario tang pirming agganingo ong nindio tanopa sia, ig mandian aggoliteno
si ang totorok tang lok ong mga matao— dorong mga taw ang pamangaboi bilang mga
kasoay ni Cristo ig ang bindoat na ong kros.
19 Impirno tang kaboton nira tenged agdioson nira tang mga kaliliagan tang mga
sinangoni nira. Agpabetang nira ang may dengeg tang mga bagay ang dapat da rin ang
ikaeyak nira. Aggintindien lamang nira tang mga bagay tarin ong tanek.
20 Piro ita, ong kamatodan, ang langit tang matod ang gistaran ta. Ig komabot ang
magalin don tang agpakaboton ta ang Maniglibri, si Ginong Jesu-Cristo.
21 Ong kaldaw ang asi, gamiten na tang gaem na ang sarang ang magpasoko ong tanan
ang mga bagay agod ba-lon ita. Oman naning mga malolobay ang sinangoni ta ang
mangapatay magimong pario ong dalayawen ang sinangoni na ang anday kamatayen
na.

4

Mangalipay ita ong pagiga-pen ta ong Gino

1 Animan, mga agmalenong mga logod, magprosigir amo ang magto ig magsirbi ong
Gino, pario tang agganingo. Yamo mga palanggao ig gaildawo rang pisan ong nindio,
tenged yamo tang pagtorol ong yen ta kadengegan ig kalipayan.
2 Euodia, Sintique, agpagigampango ong nindiong doroa ang indi amo ra magsoay,
tenged maglogod amo ong Gino.
3 Ig pagigampango ka ong nio, aromanong mataligan, ang tabangan mo ka tang mga
babay ang asia. Tenged aromano tanira tanopa sia ang nangabedlay ong pagpatako
tang Mo-yang Balita, aroman ka da Clemente ig ang doma pang kamanigobrao. Ang

mga aran nirang tanan gasolat ong librong listan tang mga taw ang may kaboing anday
kataposan.
4 Mangalipay amo ang pirmi ong pagiga-pen mi ong Gino. Aggoliteno, mangalipay
amo.
5 Ipaita mi ong tanan ang taw tang masinlong nem mi. Alenget dang komabot tang
Gino.
6 Indi ra pagolon mi tang isip mi natetenged ong maski onopang bagay, kondi
magampo amo ong Dios ang may pasalamat, ig mama-dol amo ong nandia tang tanan
ang mga kaministiran mi.
7 Oman, tenged ong pagiga-pen mi ong ni Cristo Jesus, oldan amo tang Dios ta kao-
yan* ang inding pisan kabot-kaboton tang pagirisipen ta, ig ya ray ang magbantay ong
isip asta ong popotokon mi.
8 Ong ori, mga logod, isipen ming pirmi tang mga bagay ang mo-ya ig dalayawen, ang
yay ang mga bagay ang matod, garalangen, mato-lid, limpio, masinlo ig may dengeg.
9 Ipangaboi mi tang tanan ang nata-wanan mi ong yen ong pagtoroldokono ig
bindoatan. Ong maning ta sia, magimong ka-pen ming pirmi tang Dios ang yay ang
pagtorol ta kao-yan† ong yaten ang kaboi.

Salamat ong tabang mi

10 Mabael ang enged tang kalipayano bilang tatang na-pen da ong Gino, tenged
pagata-lib tang maboay ang timpo, nademdemano si nindio ang oman. Gata-wanano
ang indio galipatan mi, piro naboay amo lamang ang naita ta dalan ang matabangano
nindio.
11 Inaningo narin belag ta maning ang pagpabasi-basio tenged may kaministirano.
Nata-wanano rang magimong kontinto maski monopay pagkabetango.
12 Napasarano ang mangalised, ig napasarano ka tang bastanti. Gatakō rang toma-
longa ong maski onopang klasi ta kaboi, maelen man obin letem, abonda obin malised.
13 Ang tanan ang bagay makayano tenged si Cristo tang pagtorol ta poirsa ong yen.
14 Piro maski maning don, salamat ong mo-yang tabang mi ong yen ong mga
kalisedano.
15 Gata-wanan mi ka, ong tanan ang pamagto ong ni Cristo, yamong mga taga
Filipos lamang tang pamagtorol ig pamagtabang ong yen, impisa asing nagalino ong
Macedonia ig pagimpisao pa lamang ong pagpatako tang Mo-yang Balita.
16 Maski asing dono ra ong Tesalonica, mga pirapang bisis kang pinekelano nindio
tang mga tabang mi.
17 Narin agsambiteno belag ta maning ang galiliagong pirming tabangan mi, kondi
galiliagong madolangan tang balet ming magalin ong Dios.
18 Mandian bastantio ra ig sobra ra ngani. Anda ray kaministirano tenged ong tanan
ang tabang ang pinekel mi ong ni Epafrodito. Ang tabang mi ang na, tatang dorog
kabanlong bolontad ang agto-dol ong Dios ang indi enged maimong pangindian na,
tenged galiliagan na ta mo-ya.
19 Ig ang Ampoanong Dios, kompormi ong manggad nang inding pisan malobot-lobot,
ipakabot na enged tang tanan ang kaministiran mi ong tabang ni Cristo Jesus.
20 Dayawen tang yaten ang Dios ig Tatay ang anday kataposan. Amen.

Kataposan ang pangomosta

21 Komosta ra lamang ong nindiong tanan ang sinakepan tang Dios ang pamagto ong
ni Cristo Jesus. Ang mga logod ta tani ang aromano pamagpakomosta ka ong nindio.
22 Agpakomostan amo ka tang tanan ang mga sinakepan tang Dios tani, labi pa ang
mga pamagobra ong palasio tang Adi tang Roma.

---

* **4:7** "kao-yan". Mga ong bitalang Tagalog, "kapayapaan". † **4:9** "kao-yan". Mga ong bitalang Tagalog, "kapayapaan".

23 Balampa aloyan amo enged tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

Pa-kaw ang Bitala ong
Solat ni Pablo ong mga taga
Colosas

Ang solat ang na, sinolat ni Pablo para ong mga ba-long pamagto ong ni Cristo don ong Colosas, ang tatang lansangan ong parting tere-lan tang siodad tang Efeso, sakep tang Asia Minor. Belag ta si Pablo tang nagpatako tang Mo-yang Balita ong nira, ig indi pa tanandia gapaning don, piro dorong demdem na ong nira ig pirming agpangadi na tanira.

Nabalitan ni Pablo ang may mga pamagtoldok ta lain don ong Colosas. Ang toldok nira ganing mga ang taw galiliag ang malibri, kaministiran tomanen na tang dorong riglaminto ig magto ong mga anghil. Piro ganing si Pablo, ang kaimportantian ong tanan yay si Cristo. Pinaboat tang Dios ong ni Cristo tang tanan ang mga bagay, animan si Cristo tang kalawigan ong tanan (1:15). Ong ni Cristo ang tanan ang pagkadios tang Dios ang Tatay, ig si Cristo lamang tang mapagtorol ong yaten ta kaboi (2:9; 3:4). Animan kaministiran papoirsaen ta tang pagto ig pagtalig ta ong nandia, tenged tanandia lamang tang Gino ig Maniglibri ta.

1 Ang pagsolat ta na yo si Pablo, tatang apostolis ni Cristo Jesus sigon ong kaliagan tang
Dios. Yami tang logod ta ang si Timoteo,
2 pagpakomosta ami ong nindio atan ong Colosas, yamong mga sinakepan* tang Dios
ig mataligan ang mga logod ong ni Cristo. Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-
yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang Tatay.

Ang pangadi ni Pablo para ong mga taga Colosas

3 Kada ipangadi amo yamen, pirmi aming pagpasalamat ong Dios ang Tatay tang
yaten ang Ginong Jesu-Cristo
4 tenged nabalitan amen ang pamagto amo ra ka ong ni Cristo Jesus, ig aggegman mi
tang tanan ang mga sinakepan tang Dios.
5 Yamo nagimong maning atan tenged may aggelaten mi ang tinagana tang Dios para
ong nindio don ong langit. Nabalitan mi tang natetenged tarin asing tokaw pa, asing
pinakabot ong nindio tang kamatodan, ang yay ang Mo-yang Balita natetenged ong ni
Cristo.
6 Ang Mo-yang Balitang na agtotoldok da ong tanan ang logar ong kalibotan, ig doro
rang borak nang masisinlo, pario tang nainabo atan ong nindio impisang ba-long naba-
yan mi ig naintindian mi tang kamatodan natetenged ong kaloy tang Dios.
7 Narin nadalan mi ong yaten ang agmalen ang si Epafras, tatang torobolon ni Cristo
ang kapario amen. Maelet tang pagsirbi na ong ni Cristo, ig tanandia tang nagtoldok
ong nindio bilang salinti amen.
8 Tanandia ka tang nagbalita ong yamen tang natetenged ong gegma mi ang nagalin
ong Ispirito Santo.
9 Animan impisa asing primirong naba-yan amen tang natetenged ong nindio, agpan-
gadi amo ra yamen ang pirmi. Agpakiloy amen ong Dios ang balampa ang Ispirito na
magtorol ong nindio tang tanan ang kinata-wanan ig pangintindi agod mata-wanan mi
enged mga monopa tang kaliliagan na.

---

* **1:2** "sinakepan". Mga ong bitalang Grigo, "hagios", ang maliag yaning "pinili tang Dios ang magimong nandia". Ang mga sinakepan tang Dios yay ang mga taw ang pamagto ong ni Jesu-Cristo, ig tenged ong pagto nira, linimpio tang kasalanan nira ig bindoat da tanirang sagrado ong pama-dek tang Dios. Telekan ong Bokabolario.

10 Ong maning atan, mapangaboi amo pario tang dapat para ong Gino, ig bogos among
mapagtorol ong nandia ta kalipayan. Mas mandolang tang mga boat ming mo-ya, ig mas
mailala mi pa enged tang Dios.
11 Agpangadi amen ka ang papoirsaen amo tang Dios ong makabebereng ang gaem
na, agod maski onopay mainabo, magoantan mi enged ang may kalipay.
12 Ig balampa magpasalamat amo ong Dios ang Tatay, tenged bindoat amo nandia ang
bagay ang magrisibi tang ipatobli na ong mga sinakepan na ang lina-ted na ong mayag.
13 Tenged binawi ita tang Dios ong maki-lep, ig lina-ted ita nandia ong inadian tang
agmalen nang Ana na.
14 Ang Ana nang si Cristo, yay ang naggawad ong yaten, ang maliag yaning pinatawad
ita ong mga talak ta.

Sinopa si Cristo ig onopay bindoat na

15 Ang Dios indi aggitaen, piro gitaen ta ong ni Cristo mga monopa tanandia. Si Cristo
yay ang makagagaem ong tanan ang bagay.
16 Tenged ong nandia naboat tang tanan ang bagay ong langit ig tarin ong tanek.
Belag lamang tang aggitaen, gapil da ka tang indi aggitaen, pario ta mga ispiritong may
aotoridad ig gaem nira, ig mga ispiritong pamangolokolo ig pamaggaem ong logar nira.
Ang tanan ang bagay bindoat ni Cristo ig ang mga narin para ka ong nandia.
17 Indi pa naboat tang tanan ang bagay, si Cristo atan dang lagi, ig tanandia tang
pagboyot tang tanan ang bagay agod indi tanira mamagbereblag.
18 Tanandia tang kolo ang pangolokolo ong tanan ang pamagto ong nandia, ang yay
ang sinangoni na. Tanandia tang panokaw-tokaw ong tanan ig ang na-kaw ang naboi
ong mga patay, agod mailala ang tanandia kaman tang kalawigan ong tanan.
19 Tenged ang kaliliagan tang Dios ang Tatay, ang pagkadios na bogos ang itaen ong ni
Cristo.
20 Kaliliagan ka tang Dios ang si Cristo tang magimong dalan ang mapabalik tang Dios
ong sadili na tang tanan ang bindoat na, don ong langit ig tarin ong tanek. Tenged
kaman ong dogo ni Cristo ang siminorok asing napatay tanandia don ong kros, mabalik
itang tanan ong Dios ig magimong masinlo ra tang rilasion ta ong nandia.
21 Asing tokaw, alawid amo ong Dios, ig ang mga isip ig bindoatan mi ang malalain
pagpaita ang pamangontra amo ong nandia.
22 Piro si Cristo nagimong taw ig napatay, ig ong kamatayen na ang asi, binalik amo ra
tang Dios ong sadili na. Bindoat na narin agod matalonga amo ong nandia ang limpio,
anday talak, ig anda ray sarawayen ong nindio.
23 Piro kaministiran ang magpadayon amo ang maelet ig mabaked tang pagto mi.
Ig indi enged palpatan mi tang kasigoroan mi natetenged ong parakaboton, ang yay
ang narisibi mi asing naba-yan mi tang Mo-yang Balita. Yo, si Pablo, sinobolo ka agod
ipatako tang Mo-yang Balitang na ang mandian agtotoldok da ong bilog ang kalibotan.

Ang obra ni Pablo para ong mga pamagto

24 Galipayo mandian ang pagpinitinsiao para ong nindio, tenged ong maning ta
na pagtabango asta makomplito tang sakripisio ni Cristo para ong kao-yan tang mga
pamagto ong nandia, ang yay ang sinangoni na.
25 Ang Dios bindoato nandiang torobolon para ong mga pamagto, ig ang obrang sindol
na ong yen, anday doma kondi ang bogos ang magpakabot tang bitala na ong nindiong
mga belag ta Judio.
26 Ang bitalang na, yay ang plano tang Dios ang sinikrito na ig sinalok ong tanan ang
taw impisa asing tokaw pang timpo. Piro mandian pinatako na ra ong yaten ang mga
sinakepan na.

27 Naliliag tang Dios ang ipatako na tang makabebereng ig kambeng-ambengan ang
sikrito na para ong tanan ang taw, maski ong mga belag ta Judio. Ig ang sikritong asia,
anday doma kondi ang si Cristo atan ka ong kaboi mi. Animan may kasigoroan mi ang
ma-led amo ka don ong kayagan tang Dios.
28 Pagtoldok ami kaman mandian tang natetenged ong ni Cristo ong tanan ang mga
taw. Paglaygay ami ig pagtoldok kompormi ong kamatodan ang gata-wanan amen agod
maekelan amen ong Dios tang kada tata ang anda ray sarawayen ong nira bilang mga
na-pen da ong ni Cristo.
29 Animan pagprosigiro ta mo-ya kompormi ong dorog kapoirsang gaem ang agto-dol
ni Cristo ong yen.

2

1 Galiliago ang mata-wanan mi mga monopag kabael tang pangabedlayo para ong
nindio ig ong mga taga Laodicea, asta ong domang indi pa gaita ong yen.
2 Agboateno na agod mamoirsa ang enged tang nem mi mintras mas pamagbere-ket
be-ketan amo ong paggeregman mi ong tata may tata. Ong maning ta si, pisan ang
madolangan tang kinata-wanan mi, ig matod ang mailala mi pa enged si Cristo, ang yay
ang Sikrito tang Dios.
3 Ong ni Cristo bogos ang itaen tang abondang kinata-wanan ig pangintindi.
4 Agbebego na ong nindio agod indi amo maloko tang mga taw ang midio masinlong
pama-yan tang agtotoldok nira, piro ang kamatodan bo-li lamang.
5 Maski alawido ong nindio, pirmi amo kang agdemdemen ta. Ig pisanong galipay ong
ostong pangaboi mi asta ong mabaked ang pagto mi ong ni Cristo.

Si Cristo tang osoyon ta

6 Komo rinisibi mi ra si Cristo Jesus bilang Gino mi, dapat mangaboi amo sigon ong
kaliliagan na.
7 Mga ong tatang ayo pa, palamoton mi tang pagto mi ong nandia agod lomongay amo.
Papoirsaen mi tang pagto mi sigon ong sinoldok ong nindio, ig magpasalamat amo kang
pirmi ong Dios.
8 Magandam amo agod indi amo maekelan tang maski sinopa ang magpilosopo ig
magtoldok ta anday kointa na. Ang mga agtotoldok nira indi nagalin ong ni Cristo, kondi
ong mga toromanen lamang tang mga mepet ig mga lilien* tarin ong kalibotan ang na.
9 Ang matod, si Cristo nagimong taw. Piro maski nagimong taw, ang pagkadios tang
Dios bogos pa ka enged ong nandia.
10 Yamo, na-pen amo ra ong ni Cristo, animan anday korang ong nindio ig anda ray
dilemen mi. Tenged sakep na tang tanan ang may gaem ig aotoridad.
11 Komo na-pen amo ra ong ni Cristo, maliag yaning natorian amo ra ka. Piro belag
sia ta pario ong pagtori tang mga Judio ang may agkomiten ong sinangoni nira. Ang
agkomiten ni Cristo, anday doma kondi ang sadiling mga kaliliagan ta ang anday
sasayod.
12 Asing nagpaboniag amo, maliag yaning limbeng amo ig binoing oman ang aroman
ni Cristo. Binoi amo kaman tenged ong pagtalig mi ong gaem tang Dios ang nagboi ka
ong ni Cristo.
13 Asing tokaw, yamong mga belag ta Judio, patay amo ong pama-dek tang Dios tenged
ong mga talak mi ig tenged belag amo ta mga tawan na. Piro mandian, binoi amo ra tang
Dios ang aroman ni Cristo. Pinatawad na tang tanan ang mga talak ta.
14 Ang nainabo, pario ra ka ang kinomit tang Dios tang tanan ang mga papilis kontra
ong yaten ig mga dimanda nira, ig linipat na ang midio linansang na ong kros ni Cristo.

* **2:8** "lilien." Mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning "mga ispiritong malain ang pamangolokolo."

15 Don ong kros ang asi, pinirdi ni Jesus tang tanan ang ispiritong pamangolokolo ig
pamaggaem ong kalibotan ang na. Ig pinaeyak na tanira asing pinaita na ong tanan ang
tanandia yay ang nandeg.
16 Animan indi amo magpadikta ong mga taw ang pamaganing ong nindio mga onopa
tang indi dapat panganen obin inemen, obin onopa tang dapat boaten ong pagkabot
tang mga pista, ang ba-long lasi tang bolan, obin ang kaldaw ang igperenay.
17 Ang mga toromanen ang asia, midio kanino lamang ang nagpatako ang may
komabot pa. Piro mandian nakabot da tang matod ang orosoyon ta, ang yay si Cristo
mismo.
18 Indi amo paomid ong mga pamagpaita-ita ang ganing tanira pamagpalepe ig
pamagto ong mga anghil. Agpalawig nira tang mga sadili nira ong nindio ang ganing
may pinaita ono tang Dios ong nira. Piro ang matod, kalokoan lamang si ang pagalin
ong sadiling pagirisipen nira.
19 Tanira indi gakabit ong ni Cristo, ang yay ang kolo ong yaten ang mga pamagto.
Piro ita, pamagkarabitan ita bilang sinangoni na ang midio aggoldan ita nandia ta mga
tornilio ig ogat. Tanandia tang pagpabael ig pagpapoirsa ong yaten, sigon ong kaliliagan
tang Dios.

Ang ba-long kaboi ong ni Cristo

20 Asing napatay si Cristo, midio aroman amo ra ka nandia ang napatay. Animan anda
ray gaem ong nindio tang mga lilien† tarin ong kalibotan. Piro angay pangaboi amo ang
midio gasakepan amo pa ta asia? Angay pagpadayon amo pang pagtoman tang mga
toromanen pario tang,
21 "India magboyot ta na," "India somamit ta sia," "India magte-lek ta sia."
22 Ang mga toromanen ig toldok ang asia inimo-imo lamang ta taw, ig natetenged ong
mga bagay ang pagatapos ang panganen, malipat da ka lamang.
23 Mga indi isipen ta ta osto, midio tama ka kaman tang agtotoldok nira natetenged
ong pagto ong mga anghil, ang pagpalepe nirang belag ta matod, ig ang pagpapinitinsia
ong sinangoni ta. Piro ang kamatodan, ang mga bagay ang maning atan indi enged
matabang ong yaten ang magawid ong sadili ta agod indi ita magboat ta malaway.

3

1 Mandian, binoi amo rang oman ang aroman ni Cristo. Animan dapat palabien mi
tang mga bagay don ong langit, ang yay ang logar ni Cristo, ang mandian kakarong ong
to tang Dios.
2 Isipen mi tang mga bagay don ong langit, ig belag tang mga bagay tarin ong
kalibotan.
3 Tenged midio napatay amo ra ig anda ra tang dating mga kaboi mi. Piro indi pa
gitaen mga monopa tang ba-long kaboi mi, tenged agtatalok pa sia ang aroman ni Cristo
don ong podir tang Dios.
4 Si Cristo tang pagtorol ta kaboi ong nindio, ig mga komabot tang kaldaw ang mapaita
ra tanandia, yamo itaen amo ka ang aroman na ig ma-pen amo ong kadengegan na ong
langit.

Ang ba-lo ig ang dating kaboi

5 Animan lipatan mi ra tang kaliliagan tang mga sinangoni mi. Indi amo mangom-
babay obin mangonlali obin magboat ta maboling. Indi amo padeg ong mga malaway
obin malain ang gaba-yagan tang sinangoni mi. Ig indi amo ra maibeg, tenged ang taw
ang gaibeg, agpalabien na tang gaibegan na imbis ong Dios ang matod. Maliag yaning
tanandia pario ra ka ong mga pamagto ong dios-diosan.

† **2:20** "lilien." Mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning "mga ispiritong malain ang pamangolokolo."

6 Tenged ong maning ta nang agboaten ta mga taw, silotan tanira tang Dios, [tanirang
pamangontra ong nandia].
7 Ong bagay, maning amo ka ta sia asing tokaw. Nangaboi amo sigon ong agdidikta
tang sadiling kaliliagan mi.
8 Piro mandian dapat bo-wanan mi ra tang tanan ang kasisilagen, ang makikiniten ta
kolo, ig ang madinemeten. Indi amo ra mitala ta asing mapaglangga ta dengeg ta doma,
obin mga malalaway ang mga bitala.
9 Indi amo ra mamagbo-li ong tata may tata. Tenged mga ong lambong pa, midio
lindoat mi ra tang dating ogali mi ig ang mga boat nang malalain,
10 ig ang ba-long ogali mi ya ray ang agtokon mi mandian. Ang ogali ming narin
padayon ang agba-lon tang Dios ang nagboat ong nindio, asta mapario amo ong nandia
ig bogos ang mailala mi tanandia.
11 Ong ba-long kaboi tang narin parario itang tanan— ang Judio ig ang belag ta Judio,
ang tinorian ig ang anda, ang dayoan ig taga bokid, ang kirepen ig ang belag ta kirepen.
Si Cristo yay ang kaimportantian ong tanan, ig tanandia tang gistar ong yaten ang tanan.
12 Yamo, pinilik tang Dios, ginegman ig pinalbag agod magimong sadili na. Animan
dapat magimong masine-bekanen amo ig mo-ya ong doma, mapagpalepe, neman ig
mapinasinsiaen.
13 Agoantaen mi tang kakorangan tang kada tata may tata. Mga ang tatang taw
may naboat na ang anday sayod ong nindio, patawaden mi tanandia pario tang yamo
pinatawad ka tang Gino.
14 Ig labi pa enged ong tanan, mamaggeregman amo. Tenged ang gegma yay ang
pagbe-ket ong tanan agod masinlo ig anday korang tang pagtarabidan ta.
15 Ang masinlong pagtarabidan pagalin ong ni Cristo, ig asia tang dapat ang papag-
gaemen mi ong mga kaboi mi. Tenged ginoyan amo tang Dios ang magimong tanga
sinangonian lamang. Magpasalamat amo ang pirmi ong nandia.
16 Balampa iloak mi ta mo-ya ong mga popotokon mi tang bitala ni Cristo. Gamiten
mi tang tanan ang kinata-wanan agod mamagtoroldokan amo ig mamaglaygayan.
Mamagkanta amo ta mga salmo, imno ig mga karantaen ang pagdayaw ong Dios. Ig
magkanta amo ang may pasalamat ong mga popotokon mi para ong Dios.
17 Maski onopay boaten mi, obin ibitala mi, boaten mi tang tanan para ong ni Ginong
Jesus, ig magpasalamat amo ong Dios ang Tatay tenged ong bindoat ni Jesus para ong
nindio.

Ang pagigtabid mi ong mga aroman mi

18 Yamong mga babay, magpasakep amo ong mga kakatawan mi. Narin obligasion mi
tenged ong pagto mi ong Gino.
19 Ig yamong mga lali, maggegma amo ong mga kakatawan mi, ig indi degdegen mi.
20 Yamong mga mola, magtoman among pirmi ong mga ginikanan mi, tenged yay ang
kaliagan tang Gino.
21 Ig yamong mga tatay, indi masiadong igpitan mi tang mga ana mi, itaben manlobay
tang nem nira.
22 Yamong mga kirepen, bogos among magtoman ong mga agalen mi tarin ong
kalibotan, belag lamang mga agpa-dek tanira agod dayawen amo nira, kondi magobra
amo ong mo-yang nem ang may eled mi ong Dios.
23 Maski onopay boaten mi paneman mi ang midio belag ta taw tang agsirbian mi,
kondi ang Gino.
24 Demdemen mi na: May masinlong tinagana tang Gino ang ilbet na ong nindio,
tenged si Ginong Cristo yay ang matod ang agsirbian mi.
25 Ig mga may nagboat ta malain, balten ka tanandia ong boat nang malain, maski
sinopa tanandia. Tenged ang Dios, anday pinilikan.

4

1 Yamong mga may kirepen, ang mato-lid ig tama ya lamang tang boaten mi ong nira.
Demdemen mi lamang ang may agsirbian mi ka don ong langit.

Mga panoyon-toyon

2 Magprosigir among mangadi. Boaten mi narin ang pirming listo tang isip ig may
pasalamat.
3 Ipangadi mi ka ang oldan ami tang Dios ta dalan agod mapakabot amen tang
kamatodan natetenged ong ni Cristo ang nasikrito asing tokaw. Yay na ang gaprisō ra
mandian, tenged pagtoldoko tang natetenged ong nandia.
4 Ipangadi ming magimong mayag tang pagpakaboto tang kamatodan ang narin,
pario tang dapat ang boateno.
5 Animan yamo atan, magdan amo ong pagigtabid ong mga indi pamagto ong ni
Cristo, ig indi enged sayang-sayangen mi tang oras mi.
6 Ampangan mi tanira ta masinlo agod mawili tanirang mamasi ong nindio. Ong
maning ta si, mata-wanan mi mga mono amo pa somabat ong maski sinopay mane-ma.

Kaorian ang pangomosta

7 Mga natetenged ong pagkabetango tani, ang mal ang logod ta ang si Tiquico, ya
ra lamay mamalita ong nindio. Tanandia mataligan ang katabang ig aromanong
torobolon tang Gino.
8 Pinapaningo atan tanandia ang magbalita tang pagkabetang amen tani ig agod
pabakeden na ka tang mga nem mi.
9 Asia ang aroman na tang agmalen tang logod ang si Onesimo. Ang taw ang na
mataligan ka ig kasimanoa mi mismo. Tanira tang magbeg ong nindio tang tanan ang
gainabo tani.
10 Ang aromano tani ong prisoan ang si Aristarco pagpakomosta ka ong nindio. Asta
si Marcos ang pinagari ni Bernabe, pagpakomosta ka ong nindio. Mga paning pala atan
si Marcos, risibien mi tanandia ta masinlo, pario tang sinoyono rang lagi ong nindio
tanopa sia.
11 Komosta ka pala ono ong nindio ganing si Jesus ang aggoyan ta Justo. Ang
gasambitong nang tolo, ya lamang tang mga Judio ang pamagto ong ni Cristo ang
pamagprosigir tarin ang aromano para magtoldok tang natetenged ong paggaraemen
tang Dios bilang adi. Doro kabael tang tabiang nira ong yen.
12 Ig ang kasimanoa mi ang si Epafras, ang torobolon ka ni Cristo Jesus, pagpakomosta
ka ong nindio. Pirmi among agpagampo na ta mo-ya ang magimong mabaked tang
pagto mi ig anday kakorangan na, ig bogos ang itaen ong nindio tang tanan ang
kaliliagan tang Dios.
13 Ig maski yo, magpamatodo ang mabael da tang pagprosigir ni Epafras para ong
nindio atan, ig ong mga logod ta don ong Laodicea asta ong Hierapolis.
14 Agpakomostan amo ka ni Demas ig ang agmalen tang doktor ang si Lucas.
15 Ipakabot mi ka tang pangomosta amen ong mga logod ta ong Laodicea, ig ong ni
Nimfa asta ong mga pamagto ang pamagsirimet-simet don ong balay na.
16 Mabasa mi ngani tang solat ang na, ipabasa mi ka ong mga pamagto don ong
Laodicea. Ig basaen mi ka tang solato ang pinaekelo ong nira.
17 Aningen mi ka patigayon si Arquipo ang prosigiran nang taposon tang agpaboat
ong nandia tang Gino.
18 Ig mandian yo ra mismo, si Pablo, tang matod ang pagsolat tang pangomosta ang
na. Demdemeno ka nindio mintras agprisono pa.
Aloyan amo enged tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica

Ang Tesalonica yay ang kapital ang siodad tang Macedonia, tatang probinsia ang sakep tang gobirno tang Roma asing tokaw. Asing mga 50 A.D. namansipaning don si Pablo may ang mga aroman nang si Silas may si Timoteo para magpatako tang Mo-yang Balitang nagalin ong Dios. Don tanira namagtinir ong teled ta tolong dominggo ig dorong namagparet ong mga agtotoldok ni Pablo. Piro ang mga Judiong indi maliag ang magparet, namanggolo ong siodad tenged gangaibeg tanira ong ni Pablo (Mga Bindoatan 17:1-9). Animan naregesan tanandia ang magalin ong Tesalonica, oman napaning tanandia ong Berea asta ong Atenas. Don nabalitan na tang natetenged ong pagkabetang tang mga taga Tesalonica ang ba-long pamagto ong ni Jesu-Cristo. Ganing tang balita, maski dorong kaliwagan ang gapasaran nira, pagpadayon pa ka enged tang pagto nira.

Animan **Ang primirong solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica** sinolat na para papoirsaen na tang nem nira. Nagpasalamat tanandia natetenged ong pagto nira ong Dios ig ang paggegma nira ong kada tata may tata. Sinabat na tang mga te-ma nira natetenged ong pagbalik tang Gino (4:13-18) ig linaygayan na tanira ang magimong listo ig magpadayon ang mamagboat ta mo-ya, mintras pamagelat tanira ong pagbalik nang asi.

1 Ang pagsolat ta na ay yami— si Pablo, si Silas ig si Timoteo. Pagpakomosta ami ong
nindiong tarabidan* atan ong Tesalonica, yamong mga pamagto ong Dios ang Tatay ig
ong ni Ginong Jesu-Cristo.
Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios.

Ang pangaboi ig ang pagto tang mga taga Tesalonica

2 Pirmi aming pagpasalamat ong Dios tenged ong nindiong tanan, ig aggagapil amo
ka yamen ang pirmi mga pangadi ami
3 ong yaten ang Dios ig Tatay. Pagpasalamat ami ong nandia tenged agdemdemen
amen tang mo-yang mga boat mi ang yay ang borak tang pagto mi, ang pagtabang mi
ong doma ang pagalin ong gegma mi, asta ang pagagoanta mi ong mo-yang nem tenged
may kasigoroan ming magbalik si Jesu-Cristo ang yaten ang Gino.
4 Pagpasalamat ami ka, mga logod ang agmalen tang Dios, tenged gata-wanan amen
ang pinilik amo nandia.
5 Gata-wanan amen sia tenged ang pagpakabot amen ong nindio tang Mo-yang
Balita belag lamang ta ong bitala, kondi ang Ispirito Santo mismo nagpaita nga ang
agtotoldok amen may gaem na, ig bogos tang pagparet amen ang na yay ang kamatodan.
Napanaidan mi ra ka mga monopa tang pagparangaboien amen asing atan ami pa ong
nindio, ig sia bindoat amen para lamang ong ikakao-ya mi.
6 Gata-wanan amen ang pinilik amo tang Dios tenged asing pagparet mi ong bitala na,
pinatoladan mi tang kaboi amen asta ang kaboi ni Ginong Jesus. Tenged maski dorong
kaliwagan tang napasaran mi tenged ong pagto mi, nangalipay amo pa ka enged, tenged
linipay amo tang Ispirito Santo.
7 Animan, nagimo among modilo ong tanan ang pamagto ong ni Cristo atan ong
probinsia tang Macedonia asta ong Acaya.
8 Tenged magalin ong nindio nabantog da tang bitala tang Gino ong Macedonia ig
Acaya. Ig belag lamang ta sia, kondi asta ang balita natetenged ong pagto mi nabalitan

* **1:1** Ang "tarabidan" tang mga pamagto ong ni Cristo, mga ong bitalang Grigo yay ang "ekklesia."

da ka ong tanan ang logar. Animan anday kaministiran ang mamalita ami pa ong mga
taw natetenged ong bagay ang narin.
9 Tanira mismo tang pamamalita mga monopa tang pagrisibi mi ong yamen ig mga
monopa bino-wanan mi tang pagto mi ong mga dios-diosan mi agod mapagsirbi amo ra
lamang ong Dios ang boi ig matod.
10 Pamamalita ka tanira nga pamagelat amo ong Ana nang si Jesus ang magbalik tarin
magalin ong langit. Si Jesus yay ang binoing oman tang Dios ig tanandia tang maglibri
ong yaten ong silot ang ipakabot tang Dios ong kalibotan ong parakaboton.

2

Ang pagtoldok ni Pablo don ong Tesalonica

1 Mga logod, yamo mismo tang gangatako ang anday mapaganing ang anday data na
tang pagpaning amen atan ong nindio.
2 Gata-wanan ming ba-lo ami napaning atan ong nindio, pinaliwagan ami rang lagi
ig pinaeyek don ong siodad tang Filipos. Maski ong siodad mi yadi kang namangontra
ong yamen. Piro pinaiteg tang Dios tang mga nem amen agod mapagpakabot ami ong
nindio tang Mo-yang Balitang nagalin ong nandia.
3 Mapoirsa tang nem amen tenged ang agbibitala amen ong mga taw para magparet
tanira ay poros matod, ig anda ong isip amen ang manloko ong nira obin magboat ta
mga bagay ang malalaway.
4 Ong kamatodan, pinanaidan ami tang Dios ang mataligan ami ang magtoldok tang
Mo-yang Balita ig sinaligan ami ra nandia tang boroaten ang na. Animan ang galiliagan
na lamang tang agbibitala amen, belag ta para malipay tang mga taw ong yamen, kondi
para malipay tang Dios, ang yay ang gatako mga onopay ga-tang ong popotokon ta.
5 Gata-wanan tang Dios asta yamo, indi ami naggamit ta mga pamorak-borak ang mga
bitala agod maekelan amo yamen, ig anda ong isip amen ang mangoarta ong nindio.
6 Indi ami namagelat ang dayawen ami nindio obin dayawen ta doma,
7 maski may kato-lidan amen bilang mga apostolis ni Cristo ang magelat ang padenge-
gan ig asikason ami nindio. Imbis, pinalangga amo yamen ig nagpaita ami ong nindio
ta mo-yang nem pario ta tatang nanay ang pagsagpon ong mga ana na.
8 Ig tenged ong mabael ang paggegma amen ong nindio, listo ami ang nagpakabot
ong nindio tang Mo-yang Balitang nagalin ong Dios. Maski ang sadiling kaboi amen,
listo kang ibolontad amen para ong nindio tenged lamang ong pagpamalangga amen
ong nindio.
9 Mga logod, sigoro gademdeman mi pa mga monopa tang pagprosigir amen ang
magobra kaldaw may labi para lamang anday mabelatan maski tata ong nindio mintras
pamagtoldok ami ong nindio tang Mo-yang Balita.
10 Tistigos amo aroman tang Dios nga ang ogali amen ong nindiong mga pamagto ong
ni Cristo ay limpio, mato-lid ig anday maning tang maski sinopa.
11 Gata-wanan mi ka ang ogali amen ong kada tata ong nindio pario ka tang pagsakep
ta tatang tatay ong mga ana na.
12 Linipay amo yamen ig pinapoirsa tang mga nem mi, asta linaygayan amo ka yamen
ang mangaboi pario tang bagay bilang mga ana tang Dios. Tenged ang Dios tang naggoy
ong nindio agod ma-pen amo ong nandiang inadian ig kadengegan.
13 Pagpasalamat ami kang pirmi ong Dios tenged asing pagpatako amen ong nindio
tang bitala na, rinisibi mi na bilang matod ang bitala tang Dios, belag ta bitala ta taw. Ig
ang risolta ta sia gitaen da mandian ong mga kaboi mi, yamong pamagto ong ni Cristo.
14 Matod kaman ang pamagto amo ong nandia, tenged ang nainabo ong nindio pario
ka tang nainabo ong mga tawan tang Dios don ong Judea, ang pamagto ka ong ni Cristo

Jesus. Pinaliwagan amo tang mga kasimanoa mi, pario ang tanira pinaliwagan ka tang
mga masig ka Judio nira.
15 Masig ka Judio nira tang namamatay ong mga propita tang Dios asing tokaw. Mga
masig ka Judio ni Ginong Jesus tang namamatay ong nandia. Ig mandian masig ka Judio
amen ka tang namagpalayas ong yamen. Pamangontra tanira ong kaliagan tang Dios ig
kasoay tang tanan ang taw
16 tenged agsagangen ami rin nira ong pagpakabot amen tang Mo-yang Balita ong mga
belag ta Judio agod mangalibri tanira. Ong maning don, agdolangan lamang nira tang
mga talak nira asta indi makalis ong gantangan. Animan indi ra lamang maboay, silotan
da enged tanira tang Dios!

Si Pablo galiliag sing paning ong Tesalonica

17 Mandian, mga natetenged ong yamen, mga logod, mimpisang nalbag ami ong
nindio, indi amo enged galipatan amen. Ig maski indi ami pa gaboay ang nagalin atan,
agpongawan ami ra ta mo-ya ong nindio ig doro rin ang kaliag amen ang mamaginitan
ita sing moman.
18 Animan may plano amen si ka rin ang magbalik atan ong nindio. Ig yo mismo, si
Pablo, belag da lamang ta naminta ang simpano rang paning atan, piro sinagang ami ni
Satanas.
19 Ig asta mandian, galiliag ami pa ka enged ang mamisita ong nindio tenged
yamo tang pagtorol ta kalipayan ig kadengegan ong yamen, tenged gasigoro ami ang
pagpadayon tang pagto mi ong Dios. Na matod ka kaman natetenged ong nindio. Ig ong
pagbalik ni Ginong Jesus, yamo enged tang mapambog amen ong talongan na.
20 Ee, yamo kaman tang yamen ang kadengegan ig kalipayan.

3

1 Animan, asing indi ami ra magoanta tang kapopongawen amen ong nindio, naisip
amen ang yami ni Silas tang pabo-wan ong siodad tang Atenas,
2 ig si Timoteo ra lamang tang papaningen amen atan ong nindio. Tanandia logod ta
ig aroman amen ang pagsirbi ong Dios ong pagtoldok tang Mo-yang Balita natetenged
ong ni Cristo. Sinobol amen tanandia agod papoirsaen na tang pagtalig mi ong Gino ig
pabakeden na tang mga nem mi,
3 agod anday magoloan ta isip ang maski sinopa ong nindio tenged ong mga kaliwagan
ang gapasaran mi atan. Gata-wanan mi ra ka, ang kaliwagan katabid tang kaliagan tang
Dios para ong yaten.
4 Tenged asing atan ami pa ong nindio, minaning ami rang lagi ang paliwagan ita ig
akigan ta mga taw. Ig inita mi ra ang ya ka enged tang matod ang gainabo.
5 Yay sia animan dayon dang sinobolo atan si Timoteo agod masayodano mga monora
tang pagtalig mi ong Gino mandian. Tenged indio ra magoanta ang magelat ong balita
natetenged ong nindio. Pangelbao ra ang itaben natokso amo ra ni Satanas ig arangan
lamang tang bedlay amen.
6 Piro mandian nabalik da tani si Timoteo, ig masinlo ka tang binalita na ong yamen
natetenged ong pagto mi ong Dios ig ang paggegma mi ong tata may tata. Pirmi amo ka
onong gademdem ong yamen ang may kalipay ig doro onong kaliag mi ang itaen ami si
nindio, pario ka tang yami doro kang kaliag amen ang itaen amo si ka yamen.
7 Animan, mga logod, maski yading kaliwagan ig pagakig ang gapasaran amen,
malakan da ong panemdeman amen tenged ong nabalitan amen natetenged ong
pagtalig mi ong ni Cristo.
8 Ig mandian, malinawa ami ra ka ta masinlo tenged pagpadayon ono ang maelet tang
pagto mi ong Gino.

9 Mga pangadi ami ong Ampoan tang Dios, indi malobot-lobot tang pagpasalamat
amen ong nandia tenged ong mabael ang kalipayan ang sindol mi ong yamen.
10 Kaldaw may labi de-dek tang pagampo amen ang mamaginitan ita pang moman
agod matabangan amo pa yamen ang madolangan pa tang maski onopay korang ong
pagto mi.
11 Balampa pagnan ami tang Dios ang yaten ang Tatay, ig ni Jesus ang yaten ang Gino,
ang mapamisita ami si ka enged ong nindio.
12 Ig balampa tabangan amo tang Gino ang mas mandolang pa ig manrabong tang
paggegma mi ong kada tata may tata asta ong tanan ang taw, pario ka tang paggegma
amen ong nindio.
13 Ong maning ta sia, pabakeden na tang mga nem mi agod matalonga amo ong
yaten ang Dios ig Tatay ang nagimo amo rang sagrado ig andang pisan ay sarawayen
ong nindio ong pagbalik tang yaten ang Ginong Jesus, aroman na tang tanan ang mga
sinakepan na.

4

Ang pagparangaboien ang galiagan tang Dios

1 Animan, mga logod, sinoldokan amo ra yamen mga mono amo pa mangaboi agod
malipay tang Dios ong nindio, ig ya kay ang aggosoyon mi. Ig mandian, tenged may
aotoridad amen ang nagalin ong ni Ginong Jesus, agpa-dolon amen ong nindio ang
prosigiran ming mas maninlo pa ka enged tang pagparangaboien ming asia.
2 Gata-wanan mi ra ka tang mga sinoyon amen ong nindio ang nagalin ong ni Ginong
Jesus.
3 Ig na yay ang kaliagan tang Dios ong nindio: ang magimo among limpio ig sagrado
ong pama-dek na. Animan indi amo enged mangombabay obin mangonlali.
4 Ang kada tata dapat matakong magigimbeng ong sadiling katawa na ong limpiong
ogali.* Demdemen ming ang pagkaratawaen tatang bagay ang sagrado ig belag ta
intirimis.
5 Indi panontan mi tang anday sasayod ang mga kaliliagan tang sinangoni mi pario
tang agboaten tang mga taw ang indi gangailala ong Dios.
6 Indi dapat ang magkatalak tang maski sinopa ong masig ka taw na ong pagtakaw-
takaw ta belag ta sadiling katawa na. Ang taw ang magboat ta mga kalainan ang maning
atan, silotan ang enged tang Dios, pario tang pinamanan amo rang lagi yamen tanopa
sia.
7 Tenged indi ita ginoyan tang Dios para magboat ta malaway, kondi para mangaboi
itang malimpio.
8 Animan ang maski sinopay indi magrisibi ong tobol ang na, belag lamang ta taw
tang agkontraen na, kondi ang Dios mismo, tenged tanandia tang pagtorol ong yaten
tang Ispirito Santo na.
9 Mandian, mga natetenged ong paggeregman mi bilang mamaglogod ong ni Cristo,
anday kaministiran ang magsolat ami pa ong nindio, tenged sinoldokan amo ra tang
Dios mga mono amo pa mamaggeregman.
10 Ig sia ka kaman tang agboaten mi ong mga logod ta atan ong bilog ang probinsia
tang Macedonia. Piro pagigampang ami pa ka ong nindio, mga logod, ang dolangan mi
pa enged tang paggegma ming asia.
11 Prosigiran ming mangaboi ang anday golo, intindien mi tang sadiling pagkabetang
mi, ig mandilem amo ong sadiling inang mi, pario tang inaning amen dang lagi ong
nindio.

---

* **4:4** Poidi kang maliag yaning: Ang kada tata dapat matakong magawid tang sadili mi.

12 Mga maning ta sia tang boaten mi, galangen amo tang mga taw ang indi pa gailala
ong yaten ang Dios, ig anday kaministiran ang italig mi ong doma tang parangaboian
mi.

Natetenged ong pagbalik tang Gino

13 Mga logod, galiliagan amen ang mata-wanan mi tang onopay matod ang mainabo
ong mga nangapatay da, agod indi amo mamagsinti pario tang doma ang anday
kasigoroan nira natetenged ong parakaboton.
14 Pagparet ita ang si Jesus napatay ig naboing oman, animan pagparet ita kang boien
ka tang Dios tang tanan ang nangapatay da ang pamagtalig ong ni Jesus, agod patabiden
tanira ong nandia ong pagbalik na.
15 Agsasayod amen mandian ong nindio tang sinoldok tang Gino: Itang mga gangaboi
pa ong oras ang magbalik tang Gino, indi ita ma-kaw ong mga nangapatay da.
16 Tenged ong kaldaw ang asi, manobol tang mabael ang bosis, maginiteg tang
kalawigan ang anghil, to-togon tang torotot tang Dios, ig ang Gino mismo tomaboan
magalin ong langit. Primiro, boien tang mga nangapatay ang pamagtalig ig pamagto
ong ni Cristo.
17 Oman itang mga boi pa ong oras ang asi, golpi itang ekelan don ong mga onom,
aroman tang mga binoi, agod itang tanan bagaten ta tang Gino don ong dibabaw. Ong
maning ta si, mamagara-penan ita tang Gino asta ong tanopa.
18 Animan lipayen mi tang nem tang kada tata may tata ong pagpatako mi tang mga
bitalang narin.

5

Dapat magimong listo ita ong pagbalik tang Gino

1 Piro, mga logod, mga natetenged ong oras ig kaldaw ang mainabo tang mga bagay
ang na, anday kaministiran ang isolat amen pa ong nindio.
2 Tenged gata-wanan mi ra ka ang pagbaraliken tang Gino magkapario ong pagkabot
tang takawan mga labi.
3 Mintras ganing tang mga taw, “Ay, salamat, anday golo ong yaten ig andang pisan ay
eldan ta,” ya ray ang golping komabot ong nira tang silot ang anday kataposan na, pario
tang tatang babay ang palanganaen ang golpi rang magpasit tang sian na. Indi enged
tanira mapalibri ong silot ang asi.
4 Piro yamo, mga logod, mga komabot tang kaldaw ang asi, indi amo ra magolpian
ang midio sinled amo ta takawan. Tenged indi amo ra gangaboi ong maki-lep kondi
5 mayag da tang kinaisipan mi ig gangaboi amo rang tanan ong sinag tang kaldaw.
Belag ita ra ta sakep tang labi obin kaki-lepan.
6 Animan indi ita dapat magpatolad ong doma ang midio gangapoyat pa, kondi
magpamalamad ita ong Dios ig magimong pirming listo.*
7 Labi tang igporoyat tang mga gangapoyat ig ya kay ang igparabaleng tang mga
manigpabaleng.
8 Piro itang gangaboi ong sinag tang kaldaw, dapat matako itang magawid tang sadili
ta. Boaten ta ang panagang ong mga debdeb ta tang pagto ig paggegma ta. Ig gamiten
ta tang kasigoroan ta ang ilibri ita tang Dios bilang panagang ong mga kolo ta.
9 Tenged indi ita pinilik tang Dios para silotan, kondi agod ilibri ita nandia tenged ong
bindoat ni Jesu-Cristo ang yaten ang Gino.
10 Si Jesus napatay para ong yaten agod maski boi ita pa obin patay ita ra ong pagbalik
na, maboi ita pa enged ang aroman na.

---

* **5:6** “magimong pirming listo.” Poidi kang maliag yaning: magawid tang sadili ta

11 Animan, pario tang agboaten mi mandian, mamagtarabangan among pirmi ig
pabakeden mi tang nem tang kada tata may tata.

Mga toyon ig pagpakomosta

12 Mga logod, pagigampang ami ong nindio ang galangen mi ka tang mga taw
ang pamangabedlay para ong nindio, ang yay ang mga pangolokolo, pagtoldok ig
pagsambleng ong nindio sigon ong kaliliagan tang Gino.
13 Ipaita mi ong nira tang bogos ang paggalang ig paggegma mi tenged ong mga
agboaten nira para ong ikakao-ya mi. Ig mamagtarabidan amo ta masinlo.
14 Agtotoyon amen ka ong nindio, mga logod, ang samblengen mi tang mga tamadan,
ig paitegen mi tang nem tang mga merelden. Ang mga taw ang anday poirsa nira,
tabangan mi ka. Ig magimong mapinasinsiaen amo ong tanan.
15 Mga may nagboat ta malain ong nindio, indi amo melet. Ang intindien ming pirmi
ay ang magboat amo ta mo-ya ong kada tata may tata asta ong tanan ang mga taw.
16 Mangalipay among pirmi.
17 Magampo amo ong Dios ong tanan ang oras,
18 ig maski onopay gainabo, magpasalamat amo. Tenged sia tang kaliagan tang Dios
ong nindiong mga nanga-pen da ong ni Cristo Jesus.
19 Indi sagangen mi tang Ispirito Santo,
20 ig indi baliwalaen mi tang maski onopay agganing tang mga manigpakabot tang
bitala tang Dios.
21 Piro osisaen mi tang tanan ang mga toldok mga matod ang nagalin ong Dios obin
belag. Piliken mi tang mo-ya.
22 Palawid amo ong tanan ang klasi ta kalainan.
23 Mandian, ang Dios mismo ang pagtorol ta kao-yan ong yaten ang kaboi, balampa
limpion nang pisan tang mga kaboi mi, ig ta-lingan na tang bilog ang pagkataw mi—
ang ispirito, kinaisipan, ig sinangoni mi— asta ong pagbalik tang yaten ang Ginong si
Jesu-Cristo, agod anda rang pisan ay sarawayen ong nindio.
24 Ang Dios ang naggoy ong nindio ay mataligan ig boaten na enged tang mga bagay
ang na.
25 Mga logod, ipangadi ami ka nindio.
26 Ikomosta ami ka nindio ong tanan ang mga logod atan, ang de-dek ong mga
popotokon mi.†
27 Ig mandian, pagigampango ong nindio ong aran tang Gino, ang basaen mi tang solat
ang na ong tanan ang mga logod atan.
28 Aloyan amo enged tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

† **5:26** Ong bitalang Grigo: Ikomosta ami ka nindio ong tanan ang mga logod atan, ong tatang sagradong itong.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica

Ang yadoang solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica sinolat na tenged ang doma ong nira galibeg tang kolo nira tenged may pamamalita ang ganing nagbalik da ono si Cristo. Piro ganing si Pablo sia belag ta matod. Sino-lid ni Pablo tang aggisipen nirang asi ong pagtoldok na ang ganing ba-lo komabot si Cristo, lomboa kang lagi tang tatang taw ang sobrang mangontra ong Dios (2:3-4). Piro ong pagbalik ni Cristo, silotan na enged tang taw ang asi ang anday kataposan, asta ang mga taw ang indi galiliag ang mangilala ong Dios. Animan, sinoyon ni Pablo ong mga pamagto ong ni Cristo ang magpadayon tanira ong pagto nira ig ong pagagoanta nira tang mga kaliwagan, agod ong pagbalik ni Cristo, poidi tanirang ma-pen ong inadian may ong kadengegan na. Oman sinoyon ni Pablo ong nira ang magprosigir tanirang magobra para ong sadiling pangaboian nira, ig magpadayon ang magboat ta mo-ya (3:12-13).

1 Ang pagsolat ta na ay yami— si Pablo, si Silas ig si Timoteo. Pagpakomosta ami ong
nindiong tarabidan* atan ong Tesalonica, yamong mga pamagto ong Dios ang yaten ang
Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.
2 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang Tatay ig
ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Ang pagorosgaren tang Dios

3 Mga logod, dapat pirmi aming magpasalamat ong Dios tenged ong nindio. Tama
kaman enged ang pasalamatan tanandia tenged mintras gaboay, mas pagdolang pa tang
pagtalig mi ong ni Cristo, ig mas panrabong tang paggeregman mi ong kada tata may
tata.
4 Animan, agpambog amo yamen ong tanan ang mga tarabidan tang mga pamagto
ong Dios ong domang mga logar. Tenged maski gapasaran mi tang tanan ang kaliwagan
ig pagakig, pamagagoanta amo ong mo-yang kaneman ig pagpadayon pa ka enged tang
pagto mi ong Dios.
5 Ang pagagoanta mi ong mga kaliwagan bilang mga sinakepan tang Dios, gamiten
tang Dios agod maosgaran amo nandia ang poidi among ma-pen ong inadian na. Ig tarin
itaen ta ang mato-lid kaman tang pagorosgaren na.
6 Boaten tang Dios tang onopay tamang boaten. Balten na ta kaliwagan tang mga
pagpaliwag ong nindio mandian.
7 Ig yamong agpaliwagan nira, palinawaen amo ka nandia asta ra yami. Mainabo
narin ong kaldaw ang itaen da si Ginong Jesus ang tataboan ong langit, ang agtabiden
tang makagagaem ang mga anghil na,
8 ig aglibotan ta apoy ang dadaba-daba. Silotan na tang tanan ang mga taw ang indi
pangilala ong Dios ig indi pamagparet ong Mo-yang Balitang natetenged ong ni Jesus
ang yaten ang Gino.
9 Ang silot ong nira i-lek ong impirno agod ipabelag tanira ong Gino ig ong mak-
abebereng ang gaem na asta ong tanopa.
10 Ong kaldaw ang asi ang magbalik tang Gino, dayawen ig padengegan tanandia tang
tanan ang mga sinakepan na, ang yay ang mga pamagto ong nandia. Asta yamo, don
amo kang mamagdayaw tenged namagparet amo ong Mo-yang Balitang pinatako amen
ong nindio.

---

* **1:1** Ang "tarabidan" tang mga pamagto ong ni Cristo, mga ong bitalang Grigo yay ang "ekklesia."

11 Animan pirmi among agpangadi amen ong Ampoan tang Dios ang balampa
tabangan amo nandia ang mangaboi pario tang bagay bilang mga taw ang ginoyan na.
Balampa tabangan amo ka nandia ong gaem na agod maboat mi tang tanan ang moro-
yang galiagan ming boaten, ig matapos mi tang tanan ang gobraen mi bilang borak tang
pagto mi.
12 Ong maning ta sia, mapagtorol amo ta mabael ang dengeg ong ni Jesus ang yaten
ang Gino. Ig yamo, oldan amo ka nandia ta dengeg, sigon ong kaloy tang yaten ang Dios
ig Ginong Jesu-Cristo.

2

Ang taw ang sobrang mangontra ong Dios

1 Mandian, mga logod, mga natetenged ong pagbalik tang yaten ang Ginong si Jesu-
Cristo, ig ong pagsimet na ong yaten agod ma-pen ita ong nandia, pagpakiloy ami ong
nindio
2 ang indi amo magpataranta ig indi amo magpalibeg tang isip mi mga mabalitan
ming ang Gino ono nagbalik da. Indi amo magparet maski maning pa tanira ang Ispirito
Santo yay ang nagtobol ong nira ang magbitala ta si, obin may domang nagbalita ta asi,
obin maski maning pa tanira ang sinolat amen si.
3 Maski onopay boaten nira, indi amo enged magpaloko maski ong ninopa. Tenged ba-
lo magbalik tang Gino, ang mga taw pisan ang mamangontra ong Dios, ig lomboa tang
tatang taw ang dorog kalain, ang yay ang sobrang mangontra ong Dios ig ang tegkan na
anday doma impirno.
4 Kontraen na tang tanan ang agtowan tang mga taw ig maski onopay agpakadioson
nira, ig ipabetang na tang sadili na ang mas alawig pa ong tanan ang asia. Maski ang
Timplo tang Dios telden na ka, ig don komarong ig magpailala ang tanandia ono tang
Dios.
5 Onopa? Indi ra gademdeman mi? Ang tanan ang na inaningo rang lagi ong nindio
asing atan ami pa.
6 Ang taw ang asing agganingeno, indi pa loloa tenged may pagawid pa ong nandia,
ig gata-wanan mi ka mga onopa si. Piro lomboa ka enged tanandia mga komabot tang
tamang oras.
7 Indi lamang gatako tang mga taw, piro maski mandian kakaliek da tarin ong
kalibotan tang gaem tang taw ang asi. Piro indi pa tanandia maloa mintras indi pa
gakomit tang pagawid ang asi ong nandia. Mga makomit da ngani,
8 ya ray ang oras ang lomboa ra tang taw ang asing sobrang mangontra ong Dios. Piro
ong pagbalik ni Ginong Jesus, degen na tang taw ang asi ong tanga eyepan na lamang ig
patayen na enged ong dorog kakilaw ang kayagan na.
9 Ang taw ang sobrang mangontra ong Dios lomboa ang ekel na tang gaem ni Satanas,
ig mabael tang gaem na para magboat tang tanan ang klasi ta milagrong panloko, mga
pasinial, ig mga boat ang makabebereng piro indi nagalin ong Dios.
10 Magboat tanandia tang tanan ang klasi ta kalainan para lokon na tang mga taw ang
paningan nira impirno. Impirno kaman tang tegkan nira tenged indi pinaret nira ig indi
ginegman nira tang kamatodan natetenged ong ni Jesu-Cristo agod malibri rin tanira.
11 Animan pabayan da lamang tang Dios ang malibeg tang pagirisipen nira agod
maloko tanira ig mamagparet ong kabo-lian.
12 Maning ta si tang boaten tang Dios agod masintinsian na tang tanan ang gangalipay
ang magboat ta kalainan ig indi enged mamagparet ong kamatodan.

Pinilik amo agod malibri

13 Piro yamong mga logod ang agmalen tang Gino, dapat pirmi aming magpasalamat
ong Dios natetenged ong nindio. Tenged asing tokaw pa, pinilik amo rang lagi tang Dios

agod malibri amo tenged ong pagparet mi ong kamatodan, ig tenged ong gaem tang
Ispirito Santo ang yay naglimpio tang mga kaboi mi.*
14 Ginoyan amo tang Dios agod malibri amo asing pinakabot amen ong nindio tang
Mo-yang Balita. Ginoyan amo nandia agod ma-pen amo ong mabael ang kadengegan ni
Jesu-Cristo ang yaten ang Gino.
15 Animan mga logod, paeleten mi tang pagto mi. Osoyon mi ta mo-ya tang mga toldok
ang sinalig ong yamen ig sinoldok amen da ong nindio, maski ang binitala amen obin
ang sinolat amen.
16-17 Ang Dios nagpaita ong yaten tang gegma na, ig tenged ong kaloy na, nagtorol ong
yaten ta mga mapoirsang nem ang indi enged manlobay asta ong tanopa. Ig tenged ka
ong kaloy na, may kasigoroan ta natetenged ong masinlong parakaboton ta. Animan
mandian, balampa lipayen amo ni Jesu-Cristo mismo, ang yaten ang Gino, ig ang Dios,
ang yaten ang Tatay. Ig balampa tabangan ig papoirsaen amo ka nira agod pirming mo-
ya tang mga boat ig bitala mi.

3

Ipangadi ami ka nindio

1 Ig mandian, mga logod, ipangadi ami ka nindio agod ang bitala tang Gino madaling
makabot ong tanan ang logar ig bogos ang risibien ig padengegan tang tanan ang taw,
pario tang bindoat mi.
2 Ipangadi ami ka nindio ang ilibri ami tang Dios ong mga taw ang malalain ig anday
sasayod tang mga pagirisipen nira, tenged yading mga taw ang indi pamagparet ong
bitala tang Gino.
3 Piro ang Gino mataligan. Papoirsaen na tang mga nem mi ig ta-lingan amo nandia
ong ni Satanas.
4 Tenged ong Gino, panalig ami ang agtomanen mi ig tomanen mi pa ka enged tang
mga sinoyon amen ong nindio.
5 Balampa tabangan amo tang Gino agod mapadayon tang paggegma mi ong Dios ig
mapagagoanta amo ong mo-yang nem pario ong ni Cristo.*

Kaministiran mandilem amo

6 Mandian mga logod, agtotoyon amen ong nindio ong aran ni Jesu-Cristo ang yaten
ang Gino, ang indi amo magigtabid ong maski sinopa ang logod ang indi galiag ang
magobra ig indi pagtoman ong mga sinoldok amen ong nindio.
7 Gata-wanan mi ra ka ang dapat patoladan mi tang bindoat amen. Indi ami naeyak
ang magobra asing atan ami pa ong nindio.
8 Indi ami nama-dol ta pamangan maski ong ninopa ang indi agbayadan amen.
Kaldaw may labi nagprosigir ami ta mo-ya ang magobra para lamang anday mabelatan
maski sinopa ong nindio.
9 Maning ta sia tang bindoat amen belag tang maning anday kato-lidan amen ang
magelat tang tabang mi, kondi agod magimo aming modilo ang mapatoladan mi.
10 Maski ngani asing atan ami pa ong nindio, minaning ami rang lagi ong nindio, “Ang
indi maliag ang magobra, indi papanen mi.”
11 Maning ta sia tang agganing amen tarin tenged nabalitan amen nga ang doma
atan ong nindio pirming pagtinamad-tamad. Anday domang agboaten nira kondi
pagpalabet ong pangaboi ta doma.

---

* **2:13** “naglimpio tang mga kaboi mi.” Poidi kang maliag yaning: nagboat ong nindiong nagimong mga sagradong sinakepan tang Dios. * **3:5** Ang birsikolong na, poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Balampa tabangan amo tang Gino ang pirming demdemen mi tang paggegma tang Dios ong nindio ig ang pagagoanta ni Cristo ong mo-yang nem.

12 Animan mandian, ong aran ni Ginong Jesu-Cristo, maelet tang toyon amen ong
mga taw ang maning ta sia ang dapat magprosigir tanirang magobra para ong sadiling
pangaboian nira, ig indi ra magpalabet ong kaboi ta doma.
13 Yamo, mga logod, indi amo magpalobay-lobay ong pagboat ta mo-ya.
14 Itaben lamang may taw atan ang indi maliag ang magtoman ong mga sinoldok
amen ong solat ang na. Tandan mi mga sinopa tanandia ig indi amo ra magigtabid ong
nandia agod mapaeyak tanandia.
15 Piro indi ka kabigen ming kasoay mi kondi samblengen mi tanandia bilang logod
mi ong ni Cristo.

Bindision

16 Balampa ang Gino mismo ang pagtorol ta kao-yan ong yaten ang kaboi, tomabang
ka enged ong nindio agod pirming mapasaran mi tang kao-yan na ong tanan ang oras,
maski onopay gabetangan mi. Balampa ang Gino pirmi kang ka-pen ming tanan.
17 Ig mandian, agod mata-wanan ming ang solat ang na ong yen nagalin, yo mismo,
si Pablo, tang pagsolat tang bindision ang na, pario tang agboateno ong kada solato.
Maning ta na tang yen ang panolat kada magsolato.
18 Aloyan amo enged ang tanan tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ni Pablo ong ni Timoteo

Si Timoteo tatang soltiros ang taga Asia Minor ang nagto ong ni Jesu-Cristo. Grigo tang tatay na ig ang nanay na Judio. Si Timoteo nagimong aroman ig katabang ni Pablo ong pagpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus ong teled ta pirapang takon ig ong sari-saring mga logar. Ong ori, sinobol ni Pablo si Timoteo ang don kang lagi tanandia pabo-wan ong siodad tang Efeso agod magtoldok ong mga pamagto ong ni Cristo don.

Oman, asing napaning si Pablo ong Macedonia, nagsolat tanandia ong ni Timoteo. Pinamanan na tang natetenged ong maling agtotoldok tang doma ig ang anday kointang pagdiskosionan nira. Sinoyonan na si Timoteo ang mamilik tanandia ta mga taw ang mangolokolo ig magsirbi ong mga pamagto. Sinoldokan na mga onopa tang tamang kaogalian tang mga pamangolokolo ong mga sinakepan tang Dios, ig mga onopa tang katengdanan nira ong kada tata may tata. Linaygayan pa ni Pablo si Timoteo ang dapat magandam ong sadili na ig tomanen na tang sinoyon ong nandia agod magimong modilo ong mga aroman nang pamagto ong ni Cristo.

1 Yo si Pablo, ang nagimong tatang apostolis ni Cristo Jesus sigon ong tobol tang
Dios ang Maniglibri ta ig ni Cristo Jesus mismo ang yay ang agtaligan ta para ong
parakaboton.
2 Pagsolato ong nio, Timoteo, ang agkabigenong matod ang anao ong pagto ta ong ni
Cristo. Balampa pirmi ong nio tang kaloy, kate-bek ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang
Tatay ig ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino.

Pandam ong maling agtotoldok

3 Ang galiagano, magtinira kang lagi atan ong Efeso, pario tang toyono ong nio asing
nagalino ang paning tani ong Macedonia. Tenged parti tang agtotoldok tang domang
mga taw atan, ig kaministiran ang tobolon mo ang indi ra tanira mamagtoldok ta
maning atan.
4 Aningen mo ang indi ra mamagpagasta tang oras nira ong mga istoriang imo-imo
tang mga kamepet-mepetan, ig ong indi malobot-lobot ang listan tang pinagalinan
tang mga ginikanan nira. Tenged sia yay agpagalinan ta mga pagdiskosionan, ig indi
matabang ong yaten ong pagtoman tang kaliliagan tang Dios. Ang kaliliagan na mata-
wanan ta tenged lamang ong pagto ta ong nandia.
5 Pagtobolo ong nio ang maning ta na agod poawen tang paggegma mi ong tata may
tata, paggegma ang magalin ong mga limpiong popotokon, limpiong konsinsia, ig de-
dek ang pagto.
6 May doma atan ang bino-wanan da nira tang mga bagay ang na, animan anday
domang agboaten nira, magdiskosionan ang anda kay pakinabang nira.
7 Galiliag ka rin tanirang magimong manigtoldok tang Katobolan tang Dios, piro indi
gaintindian nira tang onopa tang agbibitala nira obin ang mga bagay ang agpareges
nira ang ganing matod ono.
8 Gata-wanan ta ka, ang Katobolan tang Dios ay mo-ya, basta aggamiten ta ong tamang
papanaw.
9 Demdemen ta, ang Katobolan indi bindoat para ong mga taw ang mo-ya, kondi
para ong mga taw ang malain pario tang mga taw ang pamangontra ong li, ang mga
taw ang matetegat ta kolo, ang mga taw ang indi galiliag ang magto ong Dios, ang
mga mapinagtalaken, ig ang mga taw ang indi paggalang ong Dios may ong mga bagay

ang sagrado. Ang Katobolan tang Dios para ka ong mga taw ang pamamatay ong mga
ginikanan nira obin ong masig ka taw nira.
10 Na bindoat ka para ong mga taw ang pamagigdolog ong belag ta kakatawan nira,
ong mga pagigkayam-kayam ong kapario nirang mga lali, ong mga kidnaper, ong mga
bo-lien, ong mga taw ang pamagtistigo ta belag ta matod, ig asta ong maski sinopa ang
pamangontra ong tamang toldok
11 sigon ong Mo-yang Balita. Ang Mo-yang Balitang na nagalin ong kalawigan ig
dalayawen ang Dios, ig yay ang sinalig na ong yen para itoldoko.

Salamat ong kate-bek tang Dios

12 Pagpasalamato ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino, ang yay nagtorol ong yen ta
poirsa para ong obrang na. Pagpasalamato ka tenged kinabigo nandia ang mataligan ig
piniliko nandia para magsirbi ong nandia,
13 maski asing tokaw pirmiong pagbitala ta anday sayod kontra ong nandia. Aggin-
soltono tanandia ig agpaliwagano ta mo-ya tang mga pamagto ong nandia. Piro ong
dobali ta asia, nate-bek tanandia ong yen, tenged ang mga oras ang asi indio pa pagto
ong nandia ig indio pa gatako nga ang agboateno mali.
14 Dorong pisan tang kaloy ang pinaita ong yen ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino!
Sindolano pa nandia ta pagto ig paggegma, ang yay ang mga agto-dol na ong mga na-
pen da ong nandia.
15 Ang tatang kamatodan ang dapat risibien ig pareten tang tanan yay na: si Cristo
Jesus napaning tarin ong kalibotan para maglibri ong mga mapinagtalaken. Ig ong
tanan ang mapinagtalaken, yo tang kalainan.
16 Piro inate-bekano tang Dios agod ong pagpatawad na ong yen, ang yo tang kalainan
ong tanan, mapaita ni Cristo Jesus tang doro kāboat ang pasinsia na. Ig na magsirbing
alimbawa agod ang domang mga taw mamagto ka ong nandia ig oldan ta kaboing anday
kataposan.
17 Animan padengegan ig dayawen ta ang anday kataposan tang Adi ang maggaem
asta ong tanopa! Tanandia anday kamatayen na ig indi gitaen, ig tanandia lamang tang
Dios! Amen.
18 Timoteo, anao, ang mga bagay ang nang agtotoyono ong nio ay kompormi ong mga
inaning dang lagi tang mga namagpakabot tang bitala tang Dios natetenged ong nio.
Animan demdemen mo tang inaning nirang asi, agod mamoirsa tang nem mo para
mabatokan mo tang mga pamangontra ong kamatodan.
19 Sigoron mong maelet tang pagto mo ig pirming limpio tang konsinsia mo. May mga
taw ang indi pamagtoman ong agganing tang konsinsia nirang tama, animan linangga
lamang nira tang pagto nira.
20 Pario da Himeneo ni Alejandro. Ang mga taw ang na, inintrigao ra lamang ong ni
Satanas agod mangasigam tanira para indi ra mamagbitala ta kontra ong Dios.

2

Ang mga tobol natetenged ong pagpangadi

1 Mandian, primiro ong tanan, pagigampango ong nindio ang ipangadi mi ka tang
tanan ang taw ang may pagpasalamat. Pa-dolon mi ong Dios ang tabangan ig oldan na
tanira tang mga kaministiran nira.
2 Ipangadi mi ka tang mga adi asta ang tanan ang may alawig ang katengdanan
agod mapangaboi ita ang anday golo mintras pamagosoy itang pirmi ong Dios ig
pamaggalang ita ong masig ka taw ta.
3 Ang maning don mo-ya, ig pagtorol ta kalipayan ong Dios ang yaten ang Maniglibri.
4 Tenged ang galiliagan na ay malibri tang tanan ang taw ig mata-wanan nira tang
kamatodan.

5 Tenged tata lamang tang Dios, ig tata lamang tang tolay* agod maglengetan tang Dios
may ang taw. Ig ang tolay ang na, anday doma, si Cristo Jesus ang nagimong taw ig
6 nagbolontad tang kaboi na para igawad ong tanan ang taw. Nainabo narin asing
pagkabot tang tamang oras ig tarin pinaita tang Dios nga ang galiliagan na ay malibri
tang tanan ang taw.
7 Tenged atan, bindoato nandiang apostolis ig manigtoldok tang mga belag ta Judio
agod magpatakō ong nira tang natetenged ong pagto ong ni Cristo ig ong kamatodan
ang nagalin ong Dios. Ang agganingong narin poros matod. Indio pagbo-li.
8 Animan ang galiagano, ong tanan ang pagsirimet-simet tang mga pamagto,† ang mga
lali mamagampo ang agpalawig nira tang mga kalima nira. Ig dapat limpio tang mga
popotokon nira ig anday kasilag obin kasisintiren ong masig ka taw nira.
9 Asta ang mga babay dapat maglambong tang disinti, ig ang tamang pagralambongon
ang belag tang mga malalaway. Pasinlon nira tang sadili nira belag ta maning ong
sobrang pagayos tang mga boa nira, obin ong pagtok ta bolawan may pirlas, obin ang
mga lambong ang maralen,
10 kondi ong pagboat ta mo-ya ang yay ang dapat itaen ong mga babay ang ganing ang
pamagto ono tanira ong Dios.
11 Ig mga may pagtoldok, ang mga babay dapat magpadibabak ong mo-yang kaneman
ig mamasi lamang.
12 Indio magpagna nga ang mga babay yay ang magtoldok obin mangolokolo ong mga
lali.‡ Dapat magipes lamang tanira.
13 Demdemen mo ang si Adan tang primirong bindoat ba-lo si Eva.
14 Ig belag ta si Adan kondi si Eva tang naloko ni Satanas ig dayon ang nagkatalak.
15 Piro ang mga babay malibri pa ka enged tenged ong pagpangana,§ mga tanira
magpadayon ong pagto, ong paggegma, ig mangaboing limpio ong kasalanan ig masinlo
ta ogali.

3

Ang mga mangolokolo ong mga pamagto ong ni Cristo

1 Matod kaman tang agganingen: Mga ang tatang taw galiag ang magimong man-
golokolo* ong mga pamagto ong ni Cristo, masinlong katengdanan tang galiliagan na.
2 Mandian, ang laling piliken ming magimong mangolokolo, kaministiran ang anday
dilemen ong nandia, ig tambilog lamang tang katawa na. Dapat matakong magawid
tang sadili na, mo-yang magisip, aggalangen tanandia, mo-yang magamoma ta bisita,
ig maosay ang magtoldok.
3 Dapat belag tanandia ta palainem, belag ta masisilagen ig indi pagigsoay kondi
neman, ig belag ta ingganioso ta koarta.
4 Dapat maosay tanandiang magekel tang pamilia na agod pirmi tanandia galangen
ig tomanen tang mga ana na.
5 Tenged mga ang tatang taw indi matakong magekel tang pamilia na, monopa bato
tanandia mapangolokolo ta masinlo ong mga pamagto ong Dios?
6 Ang mangolokolo ong mga pamagto, kaministiran naboay dang gailala ong ni Cristo,
tenged mga ba-lo pa lamang pagto, itaben magimong ambogon, ig dayon da tanandiang
osgaran tang Dios ig silotan, pario tang nainabo ong ni Satanas.

---

* **2:5** "tolay". Poidi kang "manigpatenga". Mga ong Tagalog, "tagapamagitan". † **2:8** Poidi kang maliag yaning: ong tanan ang mga logar ‡ **2:12** Ong bitalang Grigo poidi kang maliag yaning, "ong mga kakatawan nira". § **2:15** Poidi kang maliag yaning: Piro ang mga babay malibri ong pagpangana nira * **3:1** Ong bitalang Grigo: magimong obispo

7 Dapat aggalangen ka tanandia tang mga taw ang indi pamagto ong yaten ang Gino,
itaben sawayen nira tanandia ig ong maning don madep tanandia ong kabantay ni
Satanas.

Ang mga manigsirbi ong mga pamagto ong ni Cristo

8 Asta ang mga piliken ming magimong manigsirbi ong mga aroman tang pamagto,†
kaministiran aggalangen ka ig gataligan ong mga agbibitala nira, belag ta palainem, ig
belag ta ingganioso ta koarta.
9 Dapat limpio tang konsinsia nira ig maelet tang pagto nira ong mga adalem ang
kamatodan ang pinatako ra tang Dios ong yaten.
10 Kaministiran panaidan kang lagi tanira ig mga itaen ang anday sarawayen ong nira,
ba-lo tanira boaten ang manigsirbi.
11 Asta ang mga kakatawan nira,‡ kaministiran aggalangen ka tanira, indi pamaglibak
ong doma, ig gatakong magawid tang sadili nira. Dapat mataligan tanira ong tanan ang
bagay.
12 Ang tatang manigsirbi, kaministiran tambilog lamang tang katawa na. Dapat
matako tanandiang magpatoman ong mga ana na ig mo-yang magekel tang pamilia na.
13 Mga matod tanandiang maderep ong mga obligasion na bilang tatang manigsirbi,
indi maimong indi galangen ta mga taw, ig mas mamoirsa tang nem na para magpam-
atod natetenged ong pagto na ong ni Cristo Jesus.

Ang makagagaem ang kamatodan

14 Balampa indi ra lamang maboay mapaningo ra ka atan ong nio. Piro sinolato pa ka
enged tang mga bagay ang na,
15 itaben lamang matrasō pa. Tenged ang galiagano, mata-wanan mo mga monopa
tang dapat ang ogali ta bilang mga gasakepan tang pamalay-balay tang Dios ang boi.§
Tenged itang mga pamagto ong nandia, ita tang sinaligan na ang magbiot ig magdipinsa
tang kamatodan.
16 Ig adalem ang enged kaman tang kamatodan ang agpareten ta, pario tang agganin-
gen:
Pinaita ong tanan, bilang taw pinangana.
Ispirito Santo minaning mato-lid tanandia.
Inita ta mga anghil, ong mga nasion binalita.
Tinowan ong kalibotan, ong langit ingkelan da.

4

Ang mga manigtoldok ang bo-lien

1 Mayag tang agganing tang Ispirito Santo nga ong oring mga kaldaw, ang domang
mga taw bo-wanan da nira tang pagto nira tenged mamagparet da ong mga man-
lolokong ispirito ig ong toldok ta mga dimonio.
2 Maning don tang toldok tang mga taw ang manloloko ig bo-lien. Ig indi ra tanira
gakonsinsia, tenged langga ra tang mga konsinsia nira pario ong tatang parti tang
sinangoni ta ang nasirok ta taltalen ang dorog kakinit.
3 Pamagtoldok tanira ang ganing bawal ono ang mangatawa. Agbawalen pa nira
tang domang mga pamangan, maski ang pamangan ang asi bindoat ka tang Dios agod
risibien ang may pagpasalamat tang mga taw ang pamagto ong nandia ig gangatako
tang kamatodan.

---

† **3:8** Ong bitalang Grigo: magimong diakono ‡ **3:11** Poidi kang maliag yaning: Asta ang mga babay § **3:15** "Dios ang boi" tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan ang boat-boat lamang ta taw.

4 Ang tanan ang bindoat tang Dios mo-ya, animan dapat anday pangindian ta, basta
agrisibien ta ang may pagpasalamat ong Dios.
5 Tenged sia pagimong limpio tenged ong bitala tang Dios ig ong pagpangadi ta.

Ang mo-yang torobolon ni Cristo Jesus

6 Animan, mga itoldok mo tang mga bagay ang na ong mga logod atan, maliag yaning
yawa mo-yang torobolon ni Cristo Jesus. Ig mintras pagtoldoka ong nira, mamoirsa
pa ka enged tang pagto mo tenged ong agtotoldok mo natetenged ong pagto ta ig ong
kamatodan ang agpareten mo ka.
7 Piro palawida ong mga istoriang imo-imo lamang ang belag ta natetenged ong Dios
ig anday kointa na. Ang boaten mo, anaden mo tang sadili mo ang magosoy ong Dios.
8 May pakinabang na mga anaden ig papoirsaen ta tang sinangoni ta, piro mas mabael
pa enged tang pakinabang na mga maganad ita ong pagosoy ong Dios. Tenged sia
gatabang ong kaboi ta mandian, maning ka don ong dobaling kaboi.
9 Narin matod, ig dapat bogos ang pareten tang tanan ang taw.
10 Animan pagpatikaseg ita ig pagprosigir ong pagtoldok ong mga taw, tenged
pamagtalig ita ong Dios ang boi. Ya kay ang Maniglibri tang tanan ang taw, labi ra enged
ong mga pamagto ong nandia.
11 Animan, ang mga bagay ang na itoldok mo ig ipatoman mo ong mga taw atan.
12 Indi oldan mo ta logar ang degdegena ta maski sinopa tenged lamang molā pa,
kondi prosigiran mong magimong modilo para ong mga aroman ta ang pamagto ong
ni Cristo. Boaten mo narin ong pamitala mo, ong pagkaliek mo, ong paggegma mo ong
doma, ong pagto mo ong Dios, asta ong limpiong pangaboi mo.
13 Mintras andao pa atan, gamiten mo tang timpo mo ong pagbasa tang Sagradong
Kasolatan ong mga pagsirimeten mi, asta ong pagpatako ig ong pagtoldok ta sia.
14 Indi ka pabayan mo tang abilidad ang sindol ong nio tang Ispirito Santo asing tokaw.
Sia sindol na ong nio sigon ong pinabitala na asing ang mga pangolokolo binondo nira
tang mga kalima nira ong nio.
15 Ang mga sinoyonong narin ong nio prosigiran mong boaten agod itaen tang tanan
ang mintras gaboay pagimong mas maosay pa tang pagsirbi mo ong Gino.
16 Andaman mo tang kaliek mo asta ang pagtoldok mo. Mga padayonon mong boaten
tang mga bagay ang na, ilibri mo tang sadili mo asta ang mga mamamasi ong nio.

5

Mga toyon ong ni Timoteo bilang tatang pangolokolo

1 Ang mga mepet ang lali, indi bitalan mo kondi ampangan mo lamang tanira ang
pario ta tatay mo. Ig ang mga soltiros, ibilang mong midio ka mga logod mo.
2 Ya ka ang mga mepet ang babay, galangen mong pario ta nanay mo, ig ang mga
soltiras pa ibilang mong midio ka mga logod mo, ang dapat dorog ka limpio tang ogali
mo ong nira.
3 Galangen mo ka ig tabangan tang mga babay ang balo ang anda ray pagasikaso ong
nira.
4 Piro mga may ana na obin ampo, dapat tanira ra lamang tang magasikaso ong
nandia. Maning atan tang primirong obligasion nira ong Dios ang dapat mata-wanan
nira, ang magtabang ong sadiling pamilia nira ig magbelet ong ginikanan nira, tenged
maning atan tang galiliagan tang Dios.
5 Ang balo ang anda ra enged ay pagasikaso ong nandia, Dios da lamang tang agtaligan
na, ig kaldaw may labi pagampo tanandia ig pama-dol ta tabang.
6 Piro ang balong anday domang aggintindien na kondi ang sadili nang kalipayan,
maski boi pa tanandia, ong pama-dek tang Dios patay da.

7 Animan ipatoman mo ong mga pamagto atan tang mga tobol ang na, agod anday
maning tang mga taw ong nira.
8 Mga may tatang taw ang indi pagintindi ong mga kaparintian na, labi ra enged ong
sadiling pamilia na, midio agtaliodan na ra ka tang pagto na ong Dios, ig nagimong
malain tanandia sobra pa ong mga taw ang indi pamagto.

9 Mandian, ong listan mo tang mga babay ang balo ang dapat tarabangan tang mga
pamagto, ang igapil mo atan mga balo lamang ang mimpisa ong enem ang polok ang
takon tang idad na ig naminta lamang napakatawa.*
10 Dapat ilalado tanandia ong pagboat ta mo-ya, pario tang napabael na ta osto tang
mga ana na, nagamoma ta mo-ya ong mga bisita, nagpadibabak tanandiang nagsirbi
ong mga sinakepan tang Dios, naglipay ong mga agliwagan, ig nagprosigir ong pagboat
ta maski onopang kao-yan.

11 Piro ang mga balong mamola pa, inding lagi igapil mo ong listan. Tenged mga
komabot si tang kaliagan nirang magpakatawang oman, pabayan da nira tang pagsirbi
nira ong ni Cristo.
12 Animan osgaran tanira tenged pinalpatan nira tang pangako nira asing primiro ong
ni Cristo ang magsirbi lamang ong nandia.
13 Mapagadal pa tanirang magtinamad-tamad ig mamaglibot-libot ong mga kababal-
ayan. Ig ang anday sayod pa, mamagtsismis da ig mamagpalabet ong kaboi ta doma,
oman mamagiristorian ta mga bagay ang belag ta dapat ang arampangen nira.
14 Animan ang kaliagano, mo-ya pa pakatawa ra lamang tanirang moman, magkatinir
pa tanira ta ana, ig magintindi tang sadiling pamalay-balay nira, agod ang kasoay ta
anday maning nira.
15 Agganingo na tenged may domang mga balo atan ang agpalawid da ong Dios, ig si
Satanas da tang aggosoyon nira.
16 Animan, mga may babay ang pagto ong ni Cristo ig may parinti nang balo, ang
babay ang asi ra lamang tang magasikaso ong parinti nang balo agod indi ra mabelatan
tang mga pamagto ong pagsagod ong parinti na, kondi matabangan da nira tang mga
balong anda ra enged ay pagintindi ong nira.

17 Mandian, mga natetenged ong mga pamangolokolo ta masinlo ong mga pamagto,
dapat lamang galangen tanira ig solan ta osto, labi pa ang mga pamagprosigir ong
pagpatako ig pagtoldok tang bitala tang Dios.
18 Pario tang na-tang ong Kasolatan: “Indi be-ketan tang anga tang baka ang
aggamiten ong panggiek.”† Ig ganing pa, “Ang manigobra dapat lamang ang oldan tang
sol na.”
19 Indi intindien mo tang onopay bandan ong tatang pangolokolo, mga anday doroa
obin tolong taw ang magtistigo kontra ong nandia.
20 Piro mga may pangolokolo ang pagpadayon ang pagboat ta kasalanan, samblengen
mo ong talongan tang tanan agod eldan ang magpatolad tang doma.

21 Timoteo, agtobolona yen ong talongan tang Dios ig ong ni Cristo Jesus asta ong
mga anghil tang Dios, ang boaten mo enged tang mga ordin ang na ang anda enged ay
agdapigan mo. Ong mga agboaten mo, dapat pario tang pama-dek mo ong tanan.
22 India magaporang mamilik ta mga taw ang mangolokolo ig bondoan mong lagi tang
kalima mo. Magandama, itaben maomida ong mga kasalanan ta doma. Palawida ong
tanan ang kalainan.

---

* **5:9** Ang “naminta lamang napakatawa”, mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning: indi napangonlali
† **5:18** Deuteronomio 25:4. Maliag yaning, dapat mate-bek tang may baka ig indi be-ketan tang anga na. Oman ang baka mapamangan ta ge-ley mintras pagobra.

23 Belag lamang ta wi tang inemen mo. Manginema ka ta ge-ley ang bino tenged sia
matabang ong torok-torokan mo ig ong domang mga masit ang agsintien mong pirmi.‡
24 Ang kasalanan tang doma, gitaen dang lagi maski anda pa tanira ong talongan tang
osgado. Piro ang doma ka, ang kasalanan nira maboay pa ba-lo mata-wanan.
25 Maning ka atan tang mga boat ang mo-ya. Ang doma gata-wanan ang lagi. Piro
maski indi pa gata-wanan, ong kaboayan lomboa ka enged.

6

1 Ang mga kirepen atan, dapat galangen nira tang mga agalen nira agod anday maning
tang mga taw kontra ong aran tang Dios obin ong mga agtotoldok ta.
2 Mga ang agalen nira pamagto ka ong ni Cristo, belag ta dapat ang maning maski
indi ra tomanen nira tenged parario ono tanirang mamaglogod ong ni Cristo. Dapat
pa ngani, sirbian nira ta osto, tenged ang agsirbian nira ay mga agmalen ang aroman
nirang pamagto.

Ang mga pamagtoldok ta lain ig ang mga ingganioso ta koarta

Animan, ang mga bagay ang na, itoldok mo ig ipatoman ong nira.
3 Mga may taw ang pagtoldok ta parti ong mga agtotoldok ta, ig indi agpaoyon ong
matod ang bitala tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo, ig ong mga toldok natetenged ong
madinioson ang pangaboi,
4 ang taw ang maning atan pagpambog lamang ig anday gata-wanan na. Dorong
kaliag na ang magigdiskosion ig magpapilosopo pa natetenged ong mga bitala, oman
ang risolta ta sia pamagiribegan da, pamagsoroayan ig pamagirinsoltoan. Pamagena-
ena pa ta dorog kalain ong masig ka taw nira
5 ig sigi lamang tang diriskosionan. Maning don tang ogali tang mga taw ang asi
tenged galangga ra tang isip nira ig indi ra gatako tang kamatodan. Kalaom nira mga
magimong madinioson tanira, mamagmanggad tanira.
6 Ong bagay, ang taw ang matod ang madinioson ig kontinto ong pagkabetang na,
degen na pa tang manggaden.
7 Tenged nataw ita ong ta-paw tang kalibotan ang anday ekel ta, ig mga mapatay ita
anda kay mae-lan ta.
8 Animan mga may pamangan ta asta malambong, dapat magimong kontinto ita ra.
9 Piro ang mga taw ang gangaliliag ang mamagmanggad, madaling mabo-log ong
tokso. Midio na-ked tanira ong kabantay, tenged agdegen tanira tang loko-lokong mga
kaliliagan nirang panlangga ong pagkataw nira ig pagtolmon ong nira asta ong impirno.
10 Tenged mga koarta tang palabien ta, asia ya ray tatang agpagalinan tang tanan ang
klasi ta malain. Animan ang domang taw, ong sobrang kaingganioso nira ta koarta,
agpalawid da ong Dios ig belag lamang ta ge-ley tang konsimision ong panemdeman
nira.

Mga tobol

11 Piro yawa, Timoteo, bilang tawan tang Dios, palawida ong tanan ang bagay ang
asia. Ang boaten mo, prosigiran mong magimong mato-lid, madinioson, mataligan,
ig maginegmaen. Dapat pirmiang magprosigir maski may kaliwagan, ig pirming
magpaita ta dibabak ang nem.
12 Magigbatoka ta mo-ya para ong pagto ta. Asia mapasaran mo tang kaboing
anday kataposan.* Tenged ginoyana tang Dios agod oldana tang kaboing asia, asing
nagpamatoda ong talongan tang yading tistigos natetenged ong pagto mo ong ni Cristo.

‡ **5:23** Bino tang pangaldaw-kaldaw ang agpatabid tang mga taw ong pamangan nira asing timpo pa ni Jesus. Belag ta masiadong maiteg. Telekan ka ong Bokabolario. * **6:12** Poidi kang ila-ted ang maning ta na: ig marisibi mo tang kaboing anday kataposan.

13 Mandian, ong talongan tang Dios ang yay pagtorol ta kaboi ong tanan, ig ong
talongan ni Cristo Jesus ang nagpamatod tang kamatodan asing pinatalonga ong ni
Ponsio Pilato, nani tang maningo ong nio:
14 Tomanen mo tang mga sinoyon ong nio ang de-dek ong popotokon mo ig anday
maning ong nio asta ong kaldaw ang magbalik si Jesu-Cristo ang yaten ang Gino.
15 Tenged mga komabot tang tamang oras, ipaita tanandia ong tanan. Ig ang magpaita
anday doma, kondi ang dalayawen ang Dios ang makagagaem ong tanan, ang yay ang
Adi ang maggaem ong tanan ang adi, ig ang Gino ang maggaem ong tanan ang gino.
16 Tanandia lamang tang anday kamatayen na. Don tanandia ong mayag ang dorog
kakilaw ang indi malengetan ta taw. Andang pisan ay taw ang gaita ong nandia, ig anda
ka enged ay maita ong nandia. Ong nandia tang kadengegan ig kagaeman ang anday
kataposan. Amen!
17 Mga natetenged ong mga manggaden tarin ong kalibotan, aningen mong indi
tanira magpalawig, ig indi manalig ong manggad nira ang madaling malangga. Dapat
magtalig tanira ong Dios ang abondang magtorol tang tanan ang bagay para ong yaten
ang ikalipay.
18 Aningen mo tanira ang magboat ta poros mo-ya, agod ang mga moro-yang boat nira
yay ang midio manggad nira. Toldokan mo tanirang indi magispot ang magtorol kondi
mamarti tang manggad nira ong doma.
19 Ong maning don, mapagsimet da tanira ta matod ang manggad ong langit ang
poiding ipapario ong mabaked ang pondasion para ong parakaboton, ig magkatinir pa
tanira tang matod ang kaboi.
20 Timoteo, ta-lingan mo tang mga toldok ang sinalig ong nio. Palawida ong mga
arampangen ang anday kointa na ig indi galiagan tang Dios, asta ong pagigdiskosion
ang natetenged ong agganingen ang “kinata-wanan,” piro ong kamatodan belag ka.
21 Tenged may domang taw ang pamangambo ang may kinata-wanan nirang maning
ta asia, ig don tanira napalawid ong tamang pagto ong Dios.
Aloyan amo enged tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ni Pablo ong ni Timoteo

Asing nagsolat si Pablo tang yadoang solat na ong ni Timoteo, naboay dang agprison si Pablo don ong Roma tenged ong pagpatako na tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesu-Cristo. Si Timoteo, don pa ong Efeso ang pagtoldok ong mga pamagto ong ni Cristo.

Si Pablo mepet da ig gata-wanan na rang lagi ang indi ra lamang maboay mapatay da tanandia. Animan yading mga sinoyon na tarin para pabakeden na tang nem ni Timoteo agod magpadayon tanandia ong pagtoldok na ig ong pagagoanta na tang mga kaliwagan, tenged yadi rang mga taw ang pamangontra ong kamatodan.

Si Timoteo pinademdem ka ni Pablo tang natetetenged ong anday sasayod ang mga ogali ang ipaita tang mga taw ong oring mga kaldaw. Ig pinamanan na ang palawid tanandia ong mga taw ang asi asta ong mga arampangen nira ang anday kointa na. Dapat ono magpadayon lamang si Timoteo ong kamatodan ang agtotoldok na, ig boaten na tang tanan ang sinalig ong nandia bilang tatang torobolon tang Dios.

1 Yo si Pablo, ang nagimong tatang apostolis ni Cristo Jesus sigon ong kaliagan tang
Dios. Sinobolo nandia agod ibalitao tang natetenged ong kaboing pinangako na ong
yaten bilang mga na-pen da ong ni Cristo Jesus.
2 Pagsolato ong nio, Timoteo, bilang agmalenong anao. Balampa pirmi ong nio tang
kaloy, kate-bek ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang Tatay ig ong ni Cristo Jesus ang yaten
ang Gino.

Pasalamat ong Dios ig pademdem ong ni Timoteo

3 Pagpasalamato ong Dios, ang yay ang agsirbiano ang limpio tang konsinsiao, pario
tang bindoat tang mga kamepet-mepetano asing tokaw. Pagpasalamato ong nandia
kada mangadio ig kaldaw may labi indio galipat ang ipangadia ka yen.
4 Mga gademdemano tang mga lok mong siminorok asing namagbelagan ita, galangk-
ago ta mo-ya ang itaena si yen agod magimong bogos tang kalipayano.
5 Gademdemano ka tang pagto mo ang de-dek ong popotokon mo, pario tang pagto
tang nanay mong si Eunice asta ang lola mong si Loida ang na-kaw ang namagparet. Ig
gasigorō ang maning pa ka enged don tang pagto mo mandian.
6 Tenged tarin, agpademdemena yen ang magderepa ong paggamit tang abilidad ang
sindol ong nio tang Dios asing binondō tang kalimao ong nio.
7 India magdoadoa ong paggamit ta sia, tenged ang Ispirito Santo ang sindol tang
Dios ong yaten indi pagtorol ta eled, kondi pagpapoirsa ig pagtabang ong yaten ang
maggegma ong masig ka taw ta ig magawid tang mga sadili ta.
8 Animan india maeyak ang magpamatod natetenged ong yaten ang Gino. Ig indio ka
ikaeyak mo maski agprisono tani tenged ong pagsirbio ong nandia, kondi mimbenga
ka ong pagagoanta ta mga kaliwagan para ong Mo-yang Balita ong poirsa ang agto-dol
tang Dios ong nio.
9 Tanandia yay ang naglibri ig naggoy ong yaten agod magimo itang mga sagradong
tawan na. Bindoat na narin belag ta maning ang tenged ong mga boat ta, kondi yay ang
kaliliagan na sigon ong kaloy na ong yaten. Anda pa tang kalibotan pinlano na rang lagi
ang aloyan ita nandia ong pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus.
10 Ig mandian pinaita na ra tang kaloy nang asia asing kiminabot tarin ong kalibotan
tang yaten ang Maniglibri ang si Cristo Jesus. Dineg ni Cristo tang gaem tang kamatayen,
ig pinatako na ong Mo-yang Balita tang natetenged ong kaboing anday kataposan.

11 Yo tatang bindoat tang Dios ang apostolis ig manigtoldok agod ipatakō tang Mo-yang
Balitang na.
12 Ig sia yay ang dailan ang pagpinitinsiao mandian ta maning ta na. Piro indi
agkakaeyako tang gainabong na ong yen, tenged gailalao si Cristo ang yay ang agtal-
igano, ig gasigorō ang mata-lingan na tang sinaligo ong nandia,* asta ong kaldaw ang
magbalik tanandia.
13 Animan, ang kamatodan ang nadalan mo ong yen yay ang osoyon mo ong pagtoldok
mo, mintras pagpadayona ong pagto ig ong paggegma ang agto-dol tang Dios ong yaten
tenged ong pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus.
14 Ong tabang tang Ispirito Santo ang gistar ong yaten, ta-lingan mo ta mo-ya tang mga
toldok ang sinalig ong nio agod indi matagelan ta mga maling toldok.
15 Gata-wanan mo ka ang yo, sinaliodano tang alos tanan ang mga pamagto don ong
probinsia tang Asia. Asta si Figelo may si Hermogenes, sinaliodano ka nira.
16 Piro balampa aloyan ka enged tang Dios tang pamalay-balay ni Onesiforo tenged
pira rang bisis ang linipayo nandia, ig indio kinaeyak na, maski gaprisō.
17 Ong matod, pagakabot na tani ong Roma, dinilemo enged nandia asta indio inita
na.
18 Ig gata-wanan mo ka mga monopag kabael tang tabang na ong yen asing atano pa
ong Efeso. Balampa aloyan tanandia ong kaldaw ang magosgar tang Gino.

2

Ang mo-yang sondalo ni Cristo Jesus

1 Animan yawa, Timoteo, anao, pabakeden mo tang nem mo ong kaloy ig tabang ni
Cristo Jesus.
2 Ang mga toldok ang naba-yan mo ong yen ong talongan tang yading mga pamamasi,
itoldok mo ong mga taw ang mataligan ig mapagtoldok ka ong doma.
3 Mimbenga ong pagagoanta ta kaliwagan, bilang tatang mo-yang sondalo ni Cristo
Jesus.
4 Ang tatang sondalo, indi pagpalabet ong mga bagay ang loa ong pagkasondalo na,
tenged ang galiagan na ay malipay tang pagekel ong nandia.
5 Pario ka tang tatang manigsinikad. Indi tanandia maprimioan mga indi nagosoy
tang mga riglaminto ong karira.
6 Isipen mo ka tang manigkoma ang pagderep ta mo-ya. Tanandia yay ang dapat ang
tongkaw ang magpakinabang ong pa-bat na.
7 Animan isipen mo tang agganingong na, tenged ang Gino tang magpaintindi ong nio
tang tanan.
8 Demdemen mo ta mo-ya si Jesu-Cristo, ang nagalin ong dogo ni David ig ang naboing
oman. Na yay ang Mo-yang Balita ang agtotoldoko,
9 ig tenged ong pagtoldoko ta na, pagpinitinsiao ta mo-ya asta agkadinano pa mandian
ang pario ta tatang kriminal. Piro ang bitala tang Dios indi poiding makadinan!
10 Animan, aggagoantaeno tang tanan ang narin para ong mga taw ang pinilik tang
Dios, agod mangalibri tanira tenged ong pagto nira ong ni Cristo Jesus, ig mangarisibi
tang kambengan ang anday kataposan ong prisinsia tang Dios.
11 Matod tang agganingen:
"Mga napatay itang aroman ni Cristo,
maboi ita ka ang aroman na.
12 Ig mga magagoanta ita ta mga kaliwagan,
maggaem ita ka ang aroman na.
Piro mga indi ita ra mangilala ong nandia,

* **1:12** "tang sinaligo ong nandia." Poidi kang maliag yaning: tang sinalig na ong yen

indi ita ra ilalaen na.
13 Maski indi ita mataligan,
mataligan pa ka enged tanandia,
tenged indi maimong indi tomanen na tang binitala na."

Ang mo-yang torobolon tang Dios

14 Ipademdem mong pirmi ong mga aroman mo atan tang mga bagay ang na. Ig pamanan mo ka tanira ong talongan tang Dios ang indi mamagdiskosionan mga natetenged ong mga bitala lamang. Sia anda enged ay kointa na, kondi panlangga lamang ong pagto tang mga pamamasi.
15 Magprosigira ta mo-ya ang malipay tang Dios ong nio. Magimoang mo-yang manigobra ang anday dapat ikaeyak mo ig tama tang pagtoroldokon mo tang kamatodan.
16 Palawida ong mga arampangen ang poros lamang kalokoan ig anday kointa na, tenged ang pamagboat ta maning atan mas agpalawid tang nem nira ong Dios.
17 Ang mga taw ang maning don, ang agtotoldok nira midio kaye-ket ang limpong ong sinangoni. Karomanan nira si Himeneo may si Fileto.
18 Namampalawid da tanirang doroa ong kamatodan ig agpagolon nira tang pagto tang doma ong agtotoldok nirang ganing tapos da ono tang pagboi tang Dios ong mga patay.*
19 Piro maski maning atan, mabaked pa ka enged tang pondasion ang sinokod tang Dios ig indi enged mapa-letan. Ig ang pondasion ang na sinolatan ta maning ta na: "Gailala tang Gino mga sinopa tang mga tawan na." Ig ganing pa, "Ang maski sinopay pangilala ong Gino, kaministiran palawid ong tanan ang kalainan."
20 Ong balay tang manggaden, sari-sari tang mga gamit. May maralen ang mga gamit ang boat ong bolawan ig silber, ig may atan kang baraton ang boat ong ayo ig tanek. Ang bolawan asta silber agpalbag para gamiten ong mga pinilik ang bagay. Ig ang boat ong ayo ig tanek yay ang para ong pangaldaw-kaldaw lamang.
21 Maning ka ta si tang mga taw. Ang taw ang palawid ong tanan ang kalainan, pario ong tatang maralen ang instrominto ang pinalbag para mapakinabangan tang Gino, ig pirming listong gamiten ong maski onopay mo-yang boroaten.
22 Animan, palawida ong mga anday sasayod ang kaliliagan tang mga soltiros. Ang boaten mo, prosigiran mong magimong mato-lid, mataligan, maginegmaen, ig masinlo tang pagtarabidan mo ong doma, aroman tang mga taw ang pamangilala ong Gino ang limpio tang mga popotokon nira.
23 India enged magiga-pen ong mga anday kointa nang pagdiriskosionan, tenged gatawanan mo kang lagi ang tegkan ta sia soay ka lamang.
24 Ang torobolon tang Gino dapat indi magigsoay, kondi magpaita ta mo-yang nem ong tanan, ig magimong maosay ig mapinasinsiaen ang manigtoldok.
25 Kaministiran ong maloay lamang ang bitala tang pagigampang na ong mga taw ang pamangontra ong nandia. Balampa ra lamang oldan tanira tang Dios ta logar para magtogat agod maintindian nira tang kamatodan.
26 Ong maning don, mamalamad tanira ig mangalibri ong ni Satanas ang namiag ong nira agod tomanen nira tang kaliagan na.

---

* **2:18** Sigon ong toldok tang doma ong timpong asi, ang ispirito ta lamang tang agboien tang Dios, ig narin gainabo ong oras ang pamagto ita ra ong ni Cristo. Animan ono, dapat indi ita ra magelat ang boien pa tang Dios tang mga sinangoni tang mga patay. Piro sigon ong ni Pablo mali tang toldok ang asi, tenged ang mga pamagto ong ni Cristo oldan pa enged ta ba-long sinangoni ong pagbalik na. Telekan ong 1 Tesalonica 4:13-18; 1 Corinto 6:14 ig 1 Corinto 15:20-58.

3

Ang mga oring kaldaw

1 Piro demdemen mo narin: Ong oring mga kaldaw komabot tang mga kaliwagan.
2 Tenged ang mga taw palabien nira tang mga sadili nira. Magimong dorog kainggan-
ioso ta koarta, mamagdayaw tang mga sadili nira, ig mamagisip ang magang sisino ra
tanira. Masit tanirang mamansibitala, ig indi ra mamamasi ong mga ginikanan nira.
Anday mga otang ang nem, ig anday galang nira ong Dios.
3 Poira pa atan, ang mga taw anda rang pisan ay gegma nira ong masig ka taw nira,
ig ang kalalainen tang nem nira indi ra enged mabolong-bolong. Manlangga ra tanira
tang dengeg ta doma, indi mawid tang sadili nira, ig maraiteg pa. Mamangontra tanira
ong mga boat ang mo-ya.
4 Belag lamang ta sia, magimong mga traidor, mapangas, ig dorong pisan ang kambog.
Imbis ang Dios tang gegman nira, ang mga kalipayan lamang nira tang palabien nira.
5 Mamagpaita-ita tanira ang pamagto tanira ong Dios piro indi itaen ong kaboi nira
tang gaem tang pagto nirang asi. Palawida ong mga taw ang maning atan.
6 Ang doma mamanloko rin ong mga taw para lamang manga-led ong mga kaba-
balayan agod makombinsir nira tang mga babay ang madaling magparet ong mga
agtotoldok nirang mali. Ang mga babay ang na mabelat tang nem nira tenged ong mga
kasalanan nira ig sigi lamang tang panonot nira ong sari-saring kaliliagan ang anday
sasayod.
7 Dorong kaliliag nirang matako tang ba-long mga toldok, piro indi enged maintindian
nira tang kamatodan.
8 Ang mga pamanloko ong mga babay ang na, pamangontra ong kamatodan, pario
tang bindoat da Janes may ni Jambres* ang namangontra ong ni Moises asing tokaw.
Langga ra tang mga kinaisipan tang mga pamanlokong asi ig ang agganingen ang pagto
nira anday kointa na.
9 Piro indi tanira mapagpadayon tang boat nirang malain tenged mabisto enged tang
kalokoan nira, pario tang nainabo ong ni Janes may ni Jambres.

Mga oring panoyon-toyon

10 Piro yawa, Timoteo, gata-wanan mo ta mo-ya tang mga agtotoldoko, mga ogalio,
asta ang agprosigirano mintras gaboio pa. Napanaidan mo ra tang yen ang pagto ong
Dios, asta ang yen ang pasinsia ig paggegma ong mga taw, ig monopa tang pagprosigiro
ong mga kaliwagan.
11 Inita mo tang pagpapinitinsia ong yen ig ang mga kaliwagan ang napasarano, ig ang
monōpa nagagoanta don ong Antioquia, ong Iconio ig ong Listra. Doro kaliwag! Piro ong
tanan ang asia linibrio tang Gino.
12 Matod ka kaman, ang tanan ang galiliag ang mangaboi ta madinioson bilang mga
na-pen da ong ni Jesu-Cristo, indi maimong indi paliwagan.
13 Ig ang mga taw ang malain ig ang mga manloloko, mas magdolang pa enged tang
kalainan nira tenged mintras aglokon nira tang doma, aglokon ka tanira.
14 Piro yawa, magpadayona ong mga kamatodan ang nadalan mo ig bogos ang
agpareten mo, tenged gailala mo ka mga sinopa tang nagtoldok ta asi ong nio.
15 Ig gata-wanan mo ka, mimpisa asing ge-leya pa, gata-wanan mo rang lagi tang
Sagradong Kasolatan ang yay pagtoldok ong yaten mga mono ita pa malibri ong
kasalanan mga magtalig ita lamang ong ni Cristo Jesus.

---

* **3:8** "Janes may Jambres." Ang mga aran ang na indi mabasa ta ong domang mga birsikolo tang Biblia, piro sigon ong doma yay ang mga madyikiro ni Faraon ang namangontra ong ni Moises ong Exodo 7:11, 22.

16 Ang tanan ang na-tang ong Kasolatan nagalin ong Dios mismo ig magamit ong
pagtoroldokon tang kamatodan, ong pagigbatok tang maling toldok, ong pagto-lid tang
ogali ta taw, ig ong paglaygay mga mono ita pa mangaboi ta mato-lid,
17 agod ang taw ang pagsirbi ong Dios magimong simpan da ig bogos ang maboat na
tang tanan ang mo-yang boroaten.

4

1 Timoteo, agtobolona yen ong talongan tang Dios ig ni Cristo Jesus ang yay magosgar
ong mga boi ig ong mga patay. Si Cristo magbalik tarin ig maggaem ong tanan,
2 animan itoldok mo tang bitala tang Dios. Magprosigirang magtoldok, maski oras
na, maski belag. Laygayan mo tang mga taw ig samblengen mo mga pamagosoy ong
mali. Papoirsaen mo tang nem nira, ig ipaita mo tang doro kāboat ang pasinsia ong
pagtoroldokon mo,
3 tenged komabot tang oras nga ang mga taw indi ra maliag ang mamasi ong tamang
agtotoldok. Ang sadiling kaliagan nira ya ra lamang ay tomanen nira, ig mamagdilem
tanira ta mga manigtoldok ang anday domang itoldok nira kondi ang mga bagay lamang
ang galiliagan nirang pama-yan.
4 Magpabengel-bengel tanira ong kamatodan mintras mamagparet pa ka enged ong
mga istoriang imo-imo lamang.
5 Piro yawa, india magpataranta maski onopay mainabo. Agoantaen mo tang tanan
ang kaliwagan ang komabot ong nio. Ipadayon mo lamang tang pagtoldok mo tang Mo-
yang Balita ig boaten mo tang tanan ang sinalig tang Dios ong nio bilang torobolon na.
6 Tenged mga ong yen, ang kaboio agbobolontad da ong Dios. Maliag yaning, indi ra
lamang maboay malipato ra tarin ong ta-paw tang kalibotan.
7 Mga ong manigkayam pa, nagigbatoko ra ta mo-ya, nakaboto ra ong tegkan tang
palagsinikadan, ig nagpadayono pa enged ong pagto ta asta ong kataposan.
8 Mandian may primiong* tinagana tang Gino para ong yen tenged inita nang mato-
lid tang kaboio. Ang Gino, yay ang mato-lid ang osgado, ig i-dol na tang primiong asi ong
yen ong kaldaw ang tanandia magosgar. Belag lamang ta yo tang oldan na, kondi asta
ang tanan ang pamaglangkag ang maita ong nandia ang pagbalik da.

Mga pirsonal ang toyon

9 Magprosigira enged ang paning tani ong madaling oras.
10 Tenged bino-wanano ra ni Demas. Naingganiar tanandia ong mga bagay tarin ong
kalibotan, animan nagbalik da ong Tesalonica. Si Cresente napaning ong Galacia, ig si
Tito don ong Dalmacia.
11 Si Lucas da lamang tang aromano tani. Dilemen mo kay si Marcos ig ekelan mo tani,
tenged mabael tang matabang na ong yen ong mga boroateno.
12 Si Tiquico pinapaningo ra ka atan ong Efeso.
13 Mga paninga ngani tani, ekelan mo kay patigayon tang takolong madamel ang bino-
wanano ong ni Carpo don ong Troas. Ekelan mo ka tang yen ang mga libro, labi ra enged
tang mga sinolat ong olit ta ayep.
14 Si Alejandro pala ang manigpanday ta saway, belag lamang ta ge-ley tang kalainan
ang bindoat na ong yen. Dios tang magbalet ong nandia sigon ong bindoat na.
15 Magandama ong nandia, sia pisan ang pangontra ong mga agtotoldok ta.
16 Asing primirong pagtalongao ong osgado, andang pisan ay tangayo ang nagtabang
ong yen. Pinabayano lamang nirang tanan. Balampa patawaden ka tanira tang Dios
ong bindoat nirang asi ong yen.

---

* **4:8** Ong bitalang Grigo: korona tang kato-lidan

17 Piro indio ka enged pinabayan tang Gino, kondi sindolano nandia ta mapoirsang
nem agod mapagpatakō tang bogos ang bitala na para maba-yan tang tanan ang mga
taw tani ang mga belag ta Judio. Linibrio nandia ong sigoradong kamatayen da rin.†
18 Ig tanandia tang maglibri ong yen ong tanan ang kalainan asta ra lamang ekelano
nandia ong inadian na don ong langit. Dayawen tanandia ang anday kataposan! Amen.

Mga pagpakomosta

19 Ikomostao nio ong magkatawang Priscila ig Aquila, may ong pamalay-balay ni
Onesiforo.
20 Si Erasto pala, napabo-wan ong Corinto ig si Trofimo bino-wanano ka ong Mileto
tenged pagmasit tanandia.
21 Prosigiran mong ba-lo komabot tang timpong malamig, tania ra.
Komosta ono ong nio ganing si Eubulo, Pudente, Lino, ig Claudia, asta ang tanan ang
mga logod tani.
22 Balampa tabidenang pirmi tang Gino. Ig yamong tanan atan, aloyan amo enged
tang Dios.

† **4:17** Ong bitalang Grigo: Linibrio nandia ong anga tang lion.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong ni Tito

Ang solat ang na, sinolat ni Pablo ong ni Tito, ang tatang belag ta Judio ang nagto ong ni Jesu-Cristo. Si Tito, tatang matod ang mataligan ig maderep ang aroman ni Pablo. Siminabang tanandia ong ni Pablo ong pagpatako tang Mo-yang Balita don ong Creta, ig don bino-wanan tanandia ni Pablo para magpadayon tang pagtoldok na ong mga pamagto ong ni Cristo.

Asing pagsolat ta na ni Pablo, magolo tang pagkabetang tang mga pamagto don ong Creta tenged anda pay pangolokolo ong nira ang magpaintindi tang tamang toldok natetenged ong ni Cristo. Animan yading mga pamagtoldok don tang belag ta matod ig gaekelan nira tang doma ong mga maling agtotoldok nira. Ang mga pamagto naekelan ka ong mga anday sasayod ang mga ogali tang mga kasimanoa nira. Animan nagsolat si Pablo ong ni Tito para asikason na tang mga problimang na. Pinademdem na ka ong ni Tito ang gamiten na tang aotoridad na ong pagtoldok ig paglaygay agod ang mga taga Creta mamagparet ig magtoman tang mga agtotoldok na.

1 Ang pagsolat ta na yo si Pablo, tatang torobolon* tang Dios ig apostolis ni Jesu-Cristo.
Sinobolo tang Dios ang pabakedeno tang pagto tang mga taw ang pinilik na, ig para
toldokan tanira agod mas maintindian tang kamatodan ang mapagekel ong yaten ong
tatang madinioson ang pangaboi.
2 Ong maning don magkatinir tanira ta kasigoroan ang mangarisibi tang kaboing
anday kataposan. Indi pa gaboat tang kalibotan, nangako rang lagi tang Dios ang i-dol
na tang kaboing asi, ig ang Dios indi enged pagbo-li.
3 Ig asing pagkabot tang tamang oras, pinatako na tang natetenged ong kaboing asi
ong Mo-yang Balita na. Sia yay ang sinalig ong yen ig agtotoldoko mandian sigon ong
tobol tang Dios, ang yaten ang Maniglibri.
4 Pagsolato ong nio, Tito, ang agkabigenong matod ang anao ong tata lamang ang
pagto ta.
Balampa pirmi ong nio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang Tatay ig ong ni
Cristo Jesus ang yaten ang Maniglibri.

Ang mga boroaten ni Tito ong Creta

5 Animan bino-wanana yen atan ong Creta agod asikason mo tang mga bagay ang
belag pa ta tama, ig agod mamilika ta mga pangolokolo† para ong mga tarabidan tang
mga pamagto ong ni Cristo ong kada lansangan, pario tang sinoyono ong nio tanopa sia.
6 Ang mga piliken mong mangolokolo, yay ang mga laling anday sarawayen ong nira
ig tambilog lamang tang katawa nira.‡ Asta ang mga ana nira, dapat mamagto ka ong
ni Cristo, ig anday mapaganing ang tanira magolo obin mategat ta kolo.
7 Ang pangolokolo§ ong mga pamagto dapat kaman ang anday dilemen ong nandia,
tenged tanandia yay ang agtaligan tang mga boroaten tang Dios. Animan, kaministiran
belag tanandia ta mambog, belag ta masisilagen, belag ta maniginem, belag ta maiteg,
ig belag ta ingganioso ta koarta.
8 Imbis, dapat mo-ya tanandiang magamoma ta bisita, ang mo-ya tang pirming
galiliagan na, matakong magekel ig magawid tang sadili na, mato-lid, ig limpio tang
kaboi na.

---

* **1:1** "torobolon". Mga ong bitalang Grigo: kirepen † **1:5** Ong bitalang Grigo: mepet ‡ **1:6** "tambilog lamang tang katawa nira." Poidi kang maliag yaning: naminta lamang nangatawa § **1:7** Ong bitalang Grigo: obispo

9 Kaministiran maelet tanandiang magbiot tang tamang toldok ang nadalan na, agod
sia matoldok na ong doma, ig mapaita ong mga pamangontra tang kamali nira.
10 Agganingo narin tenged yading mga taw atan ong Creta ang matetegat ta kolo ig
pamanloko ong doma ong mga bitalang anday kointa na. Ang kadamelan ong nira
ay ang mga Judiong pamagto ra ong ni Cristo piro pamagtoldok ang kaministiran ono
magpatori pa tang mga lali agod tomanen tang Katobolan ni Moises.
11 Kaministiran paparaen mo tanira, tenged agpagolon lamang nira tang mamagpa-
milia. Pamangoarta lamang tanira ong pagtoldok nira tang mga bagay ang belag ta
dapat ang itoldok.
12 May tata ong mga propita nira ang taga Creta mismo tang minaning: "Ang mga taga
Creta poros mga bo-lien, marakig pario ong maraiteg ang ayep, mga tamadan, oman
mga takaban pa."
13 Matod kaman tang inaning nang asi. Animan samblengen mo tanira ta mo-ya agod
magimong tama ig mabaked tang pagto nira,
14 ig agod indi ra tanira mamasi ong mga istoriang imo-imo lamang tang mga Judio,
asta ong mga toromanen ang boat-boat lamang ta mga taw ang inding pisan magparet
ong kamatodan.
15 Limpio tang tanan ang bagay para ong taw ang limpio ta popotokon. Piro ang taw
ang malain ig indi pagto ong Dios, ong pama-dek na maboling tang tanan ang bagay.
Tenged ang popotokon ig kinaisipan na maboling dang lagi.
16 Ganing tanirang gailala ono nira tang Dios, piro agbaliwalaen nira tanandia ong
mga agboaten nira. Makaerep! Mga matetegat ta kolo, ig indi enged bagayan ang
mamagboat ta mo-ya.

2

Ang tamang toldok natetenged ong mo-yang ogali

1 Piro yawa, Tito, ang itoldok mo kaministiran sigon ong tamang toldok.
2 Laygayan mo tang mga laling mepet da ang magawid tang sadili nira, magpapormal,
ig magisip ta mo-ya. Dapat tama ig mabaked tang pagto nira, bogos tang paggegma nira,
ig pirmi tanirang magprosigir maski may kaliwagan.
3 Ya ka ang mga babay ang mepet da, laygayan mo ka ang dapat magimong masinlo
tang ogali nira pario tang dapat ong mga pamagto ong Dios. Indi tanira mamanlangga ta
dengeg tang masig ka taw nira, ig indi magimong maniginem. Imbis, dapat magimong
manigtoldok tang onopay mo-ya
4 agod malaygayan nira tang mga babay ang mola pa ang monopa maggegma ong
kakatawan nira may ong mga ana nira.
5 Ang mga babay ang mola pa, kaministiran ang toldokan ka nira ang magekel
tang sadili nira, mangaboi ang limpio, magasikaso ta mo-ya ong pamalay-balay nira,
magimong mo-ya ong doma, ig masinomanen ong mga kakatawan nira. Dapat maning
atan tang ogali nira agod anday maning tang mga taw kontra ong bitala tang Dios.
6 Ordinan mo ka tang mga soltiros ang magawid tang sadili nira.
7 Ig yawa mismo, Tito, ong tanan ang boat mo, dapat magimoang masinlong modilo
para ong nira. Dapat de-dek ong popotokon tang pagtoroldokon mo ig indi ipabetang
mong intirimis.
8 Sigoron mong pirming tama tang ibitala mo, ang indi mapagpalain ta doma. Ong
maning don, mapaeyak tang mga pamangontra tenged anday maning nirang kontra
ong yaten.
9 Ang mga kirepen, ordinan mo ang magtoman ong mga agalen nira ong tanan ang
bagay agod malipay tang mga agalen nira. Indi dapat tanira magsabat-sabat

10 obin mangomit tang mga betang-betang ang belag ta nira. Imbis, dapat ipaita
nirang tanira matod ang mataligan agod ong tanan ang boaten nira, mas itaen tang
kasinloan tang mga toldok natetenged ong Dios ang yaten ang Maniglibri.
11 Dapat maning atan tang kaboi tang mga pamagto tenged pinaita ra tang Dios tang
kaloy na agod malibri tang tanan.
12 Ig ang kaloy nang na, yay ang pagtoldok ong yaten ang bo-wanan ta tang tanan
ang boat ang kontra ong Dios. Animan indi ita ra panonot ong anday sasayod ang mga
kaliliagan ta tarin ong tanek, kondi disiplinaen ta tang mga sadili ta, ig mangaboi ita ta
mato-lid ig madinioson mintras tarin ita pa ong ta-paw tang kalibotan
13 ang pagelat ong dorog kambeng ang kaldaw ang gasigoro ta ang komabot pa. Ong
kaldaw ang asi, itaen ta tang dorog kasinggat ang pagkabot ni Jesu-Cristo ang yaten ang
makagagaem ang Dios ig Maniglibri.
14 Binolontad na tang sadili na para ong yaten agod gawaden ita nandia ong tanan ang
kalainan, ig limpion ita nandia agod magimo itang mga sadiling tawan na ang dorong
kaliag ta ang magboat ta mo-ya.

15 Animan, ang mga nasolatong narin yay ang itoldok mo ong mga taw atan. Gamiten
mo tang aotoridad mo ong pagpapoirsa tang nem nira, ig ong pagsambleng ong mga
indi maliag ang mamasi. Indi oldan mo ta logar ang degdegena ta maski sinopa.

3

Ang dapat ang magimong ogali tang mga pamagto ong ni Cristo

1 Pademdemen mo tang mga pamagto atan ang magpasakep tanira ong mga opisialis
tang gobirno ig ong domang mga may aotoridad. Kaministiran ang magtoman ong nira
ig magimong pirming listo ong onopay mo-yang boroaten.
2 Aningen mo tanira ang indi magpalainlain ong maski sinopa, ig indi ka magigsoay,
kondi magimong neman ig maginalangen ong tanan ang taw.
3 Tenged asing primiro, maski ita, indi gata-wanan ta tang kamatodan natetenged ong
Dios. Ang katetegat tang kolo ta, ig aglokon ita lamang tang mali. Aggaeman ita tang
malalaway ang kaliagan ta ig ang tanan ang kalipayan. Pirming malain tang ena-ena
ta ong masig ka taw ta, pamagkirimonan ita, gasilagan ita ta doma ig gasilag ita ka ong
nira.
4 Piro maski maning ita atan, pinaita tang Dios ang yaten ang Maniglibri tang kao-yan
ig paggegma na,
5 ig linibri ita nandia, belag ta tenged ong mga mato-lid ang bindoatan ta, kondi tenged
lamang ong kate-bek na ong yaten. Linibri ita nandia ong paglimpio na ong yaten ig don
bina-lo ita tang Ispirito Santo ig sindolan ita ta ba-long kaboi.
6 Indi pinegengan tang Dios tang Ispirito Santo na, kondi bogos ang sindol na ong
yaten tenged ong bindoat ni Jesu-Cristo, ang yaten ang Maniglibri.
7 Bindoat sia tang Dios agod ibilang ita nandia ang mato-lid da tenged ong kaloy na, ig
agod manobli ita tang kaboing anday kataposan ang agpakaboton ta.

8 Matataligan tang mga toldok ang na. Animan ang kaliagano, itoldok mong bogos
ong nem mo tang mga bagay ang na agod ang mga pamagto ong Dios mamagprosigir
ang magboat ta mo-ya. Ang mga toldok ang na masinlo ig para ong ikakao-ya tang tanan
ang taw.
9 Piro indi amo magimbeng ong mga pagdiriskosionan ang anday kointa na, ig ong
pagosoy-osoy ong indi malobot-lobot ang listan tang mga kamepet-mepetan. Palawid
amo ka ong pamagkorontran ig pamagsoroayan natetenged ong Katobolan ni Moises.
Ang tanan ang asia anday masinlong te-kan na ig indi matabang ong yaten.

10 Mga may taw atan nga ang agtotoldok nang mali yay gagikanan ta soroayen,
pamanan mo. Ig mga ong yadoa rang paman mo indi enged mamasi, palawida lamang
ong nandia.
11 Tenged gata-wanan mo ra ka, ang taw ang maning atan mapinagtalaken ig agbali-
kaden na tang kamatodan. Asia gitaen mismo ong mga agboaten na.

Oring mga toyon

12 Papaningeno rin atan ong nio si Artemas obin si Tiquico. Mga komabot ngani atan,
magprosigira kang lagi ang magigbagat ong yen don ong Nicopolis. Kaloy tang Dios,
dono ra magpata-lib tang timpong malamig.
13 Prosigiran mo kang tabangan si Apolos asta ang abogadong si Zenas agod madali
tang biahi nira. Sigoron mong indi tanira korangen tang mga kaministiran nira.
14 Toldokan mo tang mga logod ta atan ang magprosigir ong mo-yang pagpandilem
agod mangatabang ka tanira ong mga pamangaministiran. Ong maning ta sia, may data
na tang kaboi nira.
15 Agpakomostana ka tang tanan ang mga karomanano tani. Ikomosta ami ka nio ong
mga logod ta ong pagto atan.
Aloyan amo enged ang tanan tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong ni Filemon

Si Filemon ilalado ong mga kapario nang pamagto ong ni Cristo don ong siodad tang Colosas. Tanandia may kirepen na ang naglayas ong nandia, ang aran na si Onesimo. Ang maliag yaning tang Onesimo ong bitalang Grigo "mapakinabangan." Ong mga timpong asi, ang mga kirepen ang naglayas, poiding patayen tang mga agalen nira mga madep nira. Mandian nāton ang si Onesimo nailala ong ni Pablo asing gapriso si Pablo, ig si Pablo nagekel ong nandia ang magto ong Gino. Mandian si Onesimo, pabaliken da ni Pablo ong ni Filemon. Animan nagsolat si Pablo agod magigampang ong ni Filemon ang risibien na kay tang dating kirepen na, belag da lamang ang bilang kirepen na, kondi bilang logod na ra ka ong ni Cristo.

1 Yo si Pablo, ang nagsolat ta na mintras nanio ong prisoan tenged ong pagsirbio ong ni
Cristo Jesus, ig aromano ang pagsolat si Timoteo ang logod ta ong ni Cristo. Pagsolat ami
ong nio, Filemon, aggegman amen ang tangay ig aroman ang pagsirbi ong ni Cristo.
2 Pagsolat ami ka ong logod ta ang babay ang si Apia, asta ong ni Arquipo ang aroman
amen ang pagigbatok para ong Gino, ig para ka ong tanan ang pamagto ong ni Cristo
ang pamagsirimet-simet atan ong balay mo.
3 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang
Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Ang paggegma ig ang pagto ni Filemon

4 Pirmiong pagpasalamat ong Dios kada magampō para ong nio,
5 tenged nabalitano tang natetenged ong pagto mo ong ni Ginong Jesus ig ang
paggegma mo ong tanan ang mga sinakepan tang Dios.
6 Animan agpangadio ang ipadayon mong ipaita tang mo-yang nem mo ong doma,
ang yay ang borak tang pagto mo. Ong maning don, mandolang tang pangintindi mo
natetenged ong tanan ang kao-yan ang agto-dol tang Dios ong yaten bilang mga na-pen
da ong ni Cristo.
7 Logodo, tenged ong paggegma mo ong mga sinakepan tang Dios, namoirsa tang nem
nira. Animan nalipayo ta mo-ya ig asta yo, namoirsao ka.

Ang pagigampang ni Pablo natetenged ong ni Onesimo

8 Mandian, tenged ong aotoridad ang sindol ni Cristo ong yen, poiding itobolo rin ong
nio tang dapat ang boaten mo.
9 Piro tenged aggegmana yen, magigampango ra lamang bilang tatang mepet ang
agprison tenged ong pagsirbio ong ni Cristo.
10 Pagigampango mandian ong nio para ong ni Onesimo, ang agkabigeno ang anao
ong Gino, tenged tani ong prisoan naekelano tanandiang magto ong ni Cristo.
11 Tanopa sia, indi tanandia mapakinabangan mo. Piro mandian doro rang pakina-
bang na para ong yaten ang doroa.
12 Agpabalikeno atan ong nio mandian tang pisan ang agmaleno ang si Onesimo.
13 Galiliago rin ang tani kang lagi tanandia ong yen agod tabangano nandia bilang
katelet mo, mintras tanio pa agprison tenged ong pagtoldoko tang Mo-yang Balita.
14 Piro indio maliag ang boateno sia mga india magpagna, agod belag ta regesan tang
tabang mo ong yen, kondi bogos ong nem mo.
15 Itaben yay na ang dailan ang nakomit si Onesimo ong nio ong teled ta ge-ley ang
timpo, agod mga mabalik, magimong aroman mo tanandia asta ong tanopa.

16 Piro tanandia belag lamang ta kirepen mandian, kondi mal mo pang logod.
Palanggao tanandia, piro mas palangga mo pa enged tanandia tenged mandian belag
lamang ta kirepen mo, kondi logod mo pa ong Gino.
17 Animan, mga aggilalaeno nio ang matod ang aroman mo ong ni Cristo, risibien mo
tanandiang midio yo tang agrisibien mo.
18 Mga nagkatalak tanandia ong nio obin naotang ong nio, yo ra lamang tang tokoton
mo.
19 Yo, si Pablo, tang pagsolat ta na. Yo tang magbayad mga may otang na ong nio. Maski
indi sambiteno ang otang mo ong yen tang pagailala mo ong ni Cristo.
20 Animan, Filemon, boaten mo patigayon tang agpagigampango ang na para ong
Gino. Lipayeno kay nio bilang logod mo ong ni Cristo.
21 Pagsolato ong nio ang mabael tang pagtaligo ang boaten mo tang agpagigampango,
ig sobra pa.
22 May tata pang ipagigampango rin. Mga maimo, simpanay ka ta dayonano. Balampa
ong kaloy tang Dios, mabaliko atan ong nindio tenged ong mga pangadi mi.

Oring pangomosta

23 Pagpakomosta ong nio si Epafras ang aromano kang priso tenged ong pagto na ong
ni Cristo Jesus.
24 Pagpakomosta ka da Marcos, Aristarcos, Demas ig Lucas, ang mga aromanong
pamagsirbi ong Gino.
25 Aloyan among tanan tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ong
Mga Hebreo

Indi gata-wanan ta mga sinopay nagsolat ta narin. Piro gata-wanan ta nga ang mga sinolatan ay ang domang mga Hebreo, ang ya kay ang mga Judio, ang namagto ong ni Jesus asing tokaw. Ang mga Judio aggoyan ka tanirang mga Hebreo, tenged Hebreo tang bitala nira. Aggogoy ka ong nira mga Israelita tenged tanira mga inampo ni Israel (ang agganingen ka ta Jacob), ang yay ang tatay ig pinagalinan tang tampolok may doroang tribo tang mga Israelita.

Mandian, asing oras ang asi, aglobayan da tang pagto tang mga Hebreo ong ni Jesus tenged agpaliwagan tanira tang mga kasimanoa nirang indi pamagto, asta agregesen tanira ang bo-wanan din nira tang pagto nira ong ni Jesus ig magbalik ong dating toromanen nira (3:12-14; 6:4-6). Animan ang solat ang na sinolat agod papoirsaen tang mga nem nira ig agod ipademdem ong nira tang kamatodan ang agpareten nira natetenged ong ni Jesus, pario ta narin:

Primiro, si Jesus mas alawig kaysa ong ni Moises ig ong mga propita asta ong mga anghil (3:3; 1:4). Yadoa, tanandia alawig ka ong mga padi tang mga Hebreo (8:6). Asing tokaw ang mga Hebreo pamagosoy ong Katobolan ni Moises, sigon ong pinaginigoan ang bindoat tang Dios ong nira. Sigon ong Katobolan, ang mga padi nira pamagpatorok ta dogo ta mga ayep ong altar agod magawad tang mga taw ong mga kasalanan nira. Piro ong matod, ang pagsagda nirang asi indi enged mapagkomit tang mga kasalanan, kondi pagsirbing litrato lamang tang boaten ni Jesus (9:9; 23-25). Ig mandian si Jesus kiminabot da ig binolontad na tang sadili na bilang sagda agod magawad ita nandia ong mga kasalanan ta. Animan poidi ita rang lemenget ong Dios komo nakomit da tang mga talak ta. Ya-lo, si Jesus nagimong kalawigan ang padi ta agod tomalonga ong Dios para ong yaten (2:17). Bilang kalawigan ang padi ta, tanandia tang nagpakabot tang ba-long inigoan ang bindoat tang Dios para ong yaten agod marisibi ta tang kaloy ig kao-yan ang pinangako na ong tanan ang pamagto ong Ana na.

Ong kapitolo 11, basaen ta tang natetenged ong mga taw asing tokaw ang namagto pa ka enged ong Dios maski pinaliwagan tanira ta mo-ya. Ig balampa maning ka don tang pagto ta.

Ang Ana tang Dios mas makagagaem ong mga propita

1 Asing tokaw pa, pira-pirapang bisis ang Dios minitala ong mga kamepet-mepetan ta
ong sari-saring midios, ong pagpabitala na ong mga propita na.
2 Piro mandian ang mga kaldaw ang narin, minitala tang Dios ong yaten ong nandiang
Ana. Ang bilog ang kalibotan naboat tenged ong Ana nang narin, ig ang Ana na ya kay
ang pinilik na ang manobli tang tanan ang mga bagay.
3 Ong nandia mismo gitaen tang makabebereng ang gaem ig kayagan tang Dios,
tenged mga onopa tang Dios ang Tatay ya ka enged tang Ana na. Tanandia tang
pagbiot tang tanan ang bagay ong bilog ang kalibotan ong makagagaem ang bitala na.
Pagatapos ang limpion na tang mga kasalanan ta, kiminarong tanandia gampir ong to*
tang Dios ang Makagagaem don ong langit.

Ang Ana tang Dios mas alawig pa ong mga anghil

4 Ong maning don, ang Ana tang Dios nagimong mas alawig pa ong mga anghil, ig ang
sindol nang aran mas alawig ka ong mga aran nira.

---

* **1:3** Para ong mga Hebreo asta ang domang mga taw, agpabetang nira ang parting to tang sinangoni yay ang kaimportantian. Animan ang mga taw ang importanti yay ang pakarongon gampir ong to tang pangolokolo.

5 Tenged maski ong ninopang anghilay indi minaning tang Dios ang,
“Yawa tang Anao, ig mandian agpaitao ang yo tang Tatay mo!”†
Ig ang Dios indi ka minaning maski natetetenged ong ninopang anghilay ang,
“Yo magimong Tatay na ig tanandia magimong Anao.”‡
6 Kondi asing tobolon da tang Dios tang kakan ang Ana na tarin ong kalibotan, ganing tanandia,
“Ang tanan ang mga anghilo kaministiran towan nira tang Anao.”
7 Ig ganing pa tang Dios natetenged ong mga anghil,
“Ang mga anghil torobolono lamang.
Poiding tobolono tanirang pario tang mageyep obin pario tang apoy, mga galiago.”§
8 Piro natetenged ong Ana na ganing tang Dios,
“O Dios, yawa tang maggaem ang anday kataposan!
Mato-lid tang paggaem mo ong niong inadian.
9 Galipaya ong mga boat ang mato-lid,
piro gasilaga ong mga boat ang malain.
Animan yawa tang piniliko.
Yo tang Dios mo, ig bogos ang sindolana yen ta kadengegan ig kalipayan sobra pa ong mga aroman mo.”*
10 Ig ganing pa tang Dios ong Ana na,
“Yawa, Gino, yawa tang nagboat tang tanek asing primiro pa,
ig ang kalima mo tang nagboat tang tanan ang bagay ong langit.
11 Ang tanan ang narin mangalipat lamang ang tanan,
piro yawa atana pa ka enged asta ong tanopa.
Ang langit may ang tanek mangalagi ang midio lambong.
12 Ig pario ka ong lambong, imesen mo ig pa-letan ta ba-lo.
Piro yawa, india enged magoman,
india enged magmepet obin mapatay maski ong tanopa.”†
13 Ig maski tanopa indi enged minaning tang Dios maski ong ninopang anghilay pario tang inaning na ong Ana na ang ganing,
“Komaronga ong yen ang to,
asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.”‡
14 Mandian, onopa enged tang mga anghil? Tanira mga ispirito ang pamagsirbi ong Dios ig agtobolon na ang tomabang ong mga taw ang marisibi tang kalibrian.

2

Ang makabebereng ang kalibrian ta

1 Animan tenged si Jesus kalawigan ong tanan, kaministiran pareten ta enged tang naba-yan ta agod indi ita ma-ngi ta dalan.
2 Isipen mi narin: Ang Katobolan tang Dios ang ingkelan tang mga anghil asing tokaw may gaem na ang matod, ig ang tanan ang namangontra obin indi namagtoman tang Katobolan, sinilotan sigon ong bindoat nirang kasalanan.
3 Mandian, mga ang namagpabaya-baya ong Katobolan sinilotan, sigoradong mas silotan ita mga ang kalibrian ta ang anda enged ay kapario na yay ang pabayan ta. Tenged ang Gino mismo tang primirong nagpatako natetenged ong kalibrian ang na, ig ang mga taw ang nangabasi ong nandia nagpamatod ong yaten ang narin matod kaman.
4 Pinamatodan pa tang Dios ong mga pasinial, ig ong mga milagro ig makabebereng ang mga bagay, ig ong sari-saring mga abilidad ang sindol tang Ispirito Santo ong mga pamagto, sigon ong kaliagan tang Dios.

---

† **1:5** Salmo 2:7; Bindoatan 13:33 ‡ **1:5** 2 Samuel 7:14 § **1:7** Salmo 104:4 * **1:9** Salmo 45:6-7 † **1:12** Salmo 102:25-27 ‡ **1:13** Salmo 110:1; Bindoatan 2:34

Ang yaten ang Maniglibri

5 Mandian, mga natetenged ong ba-long kalibotan ang parakaboton, ang yay ang
agganingeno tarin, belag tang mga anghil tang bindoat tang Dios ang mangolokolo,
6 kondi ang taw. Tenged maning ta na tang na-tang ong Kasolatan:
"O Dios, onopa enged tang taw, ang indi galipatan mo?
Onopa enged tanandia, ang agdemdemen mo pa?
7 Ong dipot ang timpo, bindoat mo tanandiang dibabak ong mga anghil,
piro pinalawig mo tanandia ig sindolan ta dengeg ang midio adi tanandia.
8 Sindolan mo pa tanandia ta podir ang maggaem ong tanan ang bagay!"*
Ang inaning tarin nga ang taw bindoat tang Dios ang maggaem ong tanan ang bagay,
maliag yaning anday bagay ang indi mapasakep ong taw.† Piro mandian indi pa gitaen
ta ang gagaeman da tang taw tang tanan ang bagay.
9 Piro ang gitaen ta mandian si Jesus. Tanandia bindoat ka tang Dios ang dibabak
ong mga anghil maski ong dipot lamang ang timpo, agod ong kaloy tang Dios mapatay
tanandia para ong tanan ang taw. Piro pinalawig da tanandia ig pinadengegan bilang
adi, tenged ong inagoanta nang kamatayen.
10 Ang Dios tang nagboat tang tanan ang bagay, ig ang tanan ang mga bagay bindoat para
ong nandia.‡ Ig tama lamang tang plano na ang si Jesus magpinitinsia agod anda ray
kakorangan ong nandia bilang Maniglibri ta, tenged si Jesus mismo tang pinagalinan
tang kalibrian ta. Bindoat narin tang Dios agod yading magimong ana na ig pa-penen
na tanira ong makabebereng ang kadengegan na ong langit.
11 Si Jesus tang naglimpio ong yaten ong mga kasalanan ta,§ ig tanandia asta itang
mga linimpio na, tata lamang tang Tatay ta. Animan indi ita agkakaeyak ni Jesus ang
goyan ita nandiang mga logod na.
12 Tenged maning ta na tang inaning na ong Dios:
"Ipatakō tang kao-yan mo ong mga logodo ong pagsirimeten amen.
Ma-peno ong nira ong pagkanta ta mga pagdayaw ong nio."*
13 Ganing pa tanandia,
"Yo, magtaligo ong Dios."
Ig ganing pa enged,
"Nanio, aromano tang mga ana tang Dios ang sinalig na ong yen."†
14 Mandian, ang agsambiten tarin ang mga ana tang Dios ay itang mga taw. Animan si
Jesus nagimong taw ka ang pario ta ang may dogo na ig sinangoni, agod ong kamatayen
na, bogos ang mapirdi na si Satanas ang yay ang agpagalinan tang kamatayen ta taw ig
ya kay ang pagpabelag ong nira ong Dios.
15 Ong maning don, linibri ita ni Jesus ig kinomit na tang eled ta ong kamatayen,
tenged mimpisang pagataw ta, gagaeman ita tang eled tang asi.
16 Gata-wanan ta ang belag tang mga anghil tang agtabangan ni Jesus kondi itang mga
taw ang agbibilang ang mga inampo ni Abraham.
17 Animan para mapagtabang ong yaten, kaministiran ka kaman ang si Jesus magi-
mong pario enged ong yaten ang mga logod na ong tanan ang napasaran na. Ong man-
ing don, tanandia nagimong kalawigan ang padi ta, ang masine-bekanen ig mataligan
ang tomalonga ong Dios para ong yaten. Ig bilang kalawigan ang padi ta, nagbolontad
tang sadili na bilang sagda, agod tanandia tang mapasar tang silot ang para ong yaten
ang mga kasalanan.

---

* **2:8** Salmo 8:4-6 † **2:8** Ang agganingen ang "taw" tarin, doroa tang maliag nang yaning. Ang primirong maliag yaning ay itang tanan ang mga taw ang bindoat tang Dios. Ang yadoang maliag yaning, si Jesus mismo, ang nagimong taw asing tarin tanandia ong kalibotan. ‡ **2:10** Poidi kang maliag yaning: Ang Dios tang nagboat ig pagawid tang tanan ang bagay. § **2:11** "naglimpio ong yaten ong mga kasalanan ta." Poidi kang maliag yaning: nagboat ong yaten ang nagimong sagradong mga sinakepan na * **2:12** Salmo 22:22 † **2:13** Isaias 8:17-18

18 Ig tenged tanandia mismo napasar ta kaliwagan ong pagtokso, animan mandian
matabangan na tang mga agtokson.

3

Si Jesus mas alawig ong ni Moises

1 Animan mga logodo, yamong mga sinakepan tang Dios ang nabilang ong mga
ginoyan na agod ma-pen ong nandia, isipen mi mga sinopa enged si Jesus: Sigon ong
agpareten ta ig agganing ta ang matod, tanandia tang sinobol tang Dios ong aran na ig
tanandia tang kalawigan ang padi ta ang tatalonga ong Dios para ong yaten.
2 Masinomanen ang enged tanandia ong Dios ang yay ang namilik ong nandia, pario
ni Moises masinomanen ka ong pagsirbi na ong pamalay-balay tang Dios* asing tokaw.
3 Piro si Jesus agbibilang tang Dios ang mas alawig ong ni Moises, pario ong tatang taw
ang nagboat ta balay, mas may dengeg na kaysa ong balay mismong bindoat na.
4 Gata-wanan ta, mga may balay, may nagboat. Piro ang Dios yay ang manigboat tang
tanan ang bagay.
5 Mandian, si Moises mataligan kaman ong pagsirbi na ong mga karomanan na ong
pamalay-balay tang Dios asing tokaw. Piro tanandia torobolon lamang tang Dios ig
ang mga boat na nagsirbing alimbawa tang mga bagay ang ipatako tang Dios ong
parakaboton.
6 Piro si Cristo mismong Ana tang Dios ig mataligan ong pagpangolokolo na ong
pamalay-balay tang Tatay na. Ig ita, agbibilang ita ka ong pamalay-balay tang Dios,
basta biotan ta ta maelet tang pagtalig ta ong nandia ig ang kasigoroan ta nga masinlo
tang parakaboton ta.

Ang penay ang tinagana tang Dios para ong yaten

7 Animan pareten ta ta mo-ya tang inaning tang Ispirito Santo ang ganing,
"Mga maba-yan mi mandian tang bosis tang Dios, mamasi amo.
8 Indi amo magpategat tang mga kolo mi,
pario tang bindoat tang mga kamepet-mepetan mi asing tokaw.
Tenged asing don tanirang pamaglibot-libot ong logar ang anday gistar ang taw,†
namagribildi tanira ig sinobokan nira tang Dios.
9 Pario tang inaning na, 'Maski inita ra nira tang mga makabebereng ang bindoato ong
teled ta epat ang polok ang takon, sinobokano pa ka enged nira.‡
10 Animan nasilago ong nira ig ganingo,
Ang mga taw ang na pirming alawid tang mga nem nira ong yen.
Indi enged tanira maliag ang magtoman ong mga tobolo.
11 Animan ong kasisilageno, nanompao ang maski ong tanopa, indi enged tanira ma-led
ong logar ang perenayan ang pinangakō ong nira.' "§
12 Animan mga logodo, magandam amo ang indi amo magkatinir ta kalainan ong
popotokon mi, itaben indi amo ra ka magparet asta taliodan mi ra tang Dios ang boi.*

---

* **3:2** Ang maliag yaning tang "pamalay-balay tang Dios" tarin ay ang mga Hebreo, ang ya kay ang mga Israelita, ang agpangoloan ni Moises asing tokaw. † **3:8** Ang "logar ang anday tataw na," mga ong bitalang Tagalog "ilang." Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Anday yading papa ta ayo don, ig maliwag ta wi. ‡ **3:9** Ang mga istoriang natetenged ong pagsobok tang mga Israelita ong Dios mabasa ta ong Exodo 17:1-7 ig ong Bilang 14:1-13. § **3:11** Bilang 14:20-23; Salmo 95:7-11. Ang logar ang pinangako tang Dios ong mga Israelita asing tokaw yay ang tanek tang Canaan. Mabasa ta narin ong Exodo 6:2-8. * **3:12** "Dios ang boi" tang goy tang mga Israelita ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw.

13 Ang boaten mi, kaldaw-kaldaw pabakeden mi tang pagto tang kada tata may tata,
mintras may timpo pa, agod indi amo maloko tang kasalanan† ang yay ang magpategat
tang kolo mi.
14 Tenged itang tanan aroman ita ni Cristo, basta indi palpatan ta tang pagto ang
narisibi ta asing tokaw, kondi ipadayon ta tang maelet ang pagto ta ong nandia mintras
gaboi ita pa.
15 Demdemen ta si tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
"Mga maba-yan mi mandian tang bosis tang Dios, mamasi amo.
Indi amo magpategat tang mga kolo mi pario tang bindoat tang mga kamepet-mepetan
mi asing tokaw.
Namagribildi tanira ong Dios."‡
16 Sinopa tang namagribilding narin maski naba-yan nira tang bosis tang Dios? Belag
bato tang tanan ang ingkelan ni Moises asing pagalin nira ong banoang Ehipto?
17 Ig ong teled ta epat ang polok ang takon, sinopay nasilagan tang Dios? Belag bato tang
mga taw kang asing namagkatalak oman nangapatay don ong logar ang anday gistar
ang taw?
18 Ig asing pagpanompa tang Dios ang indi enged tanira ma-led don ong logar ang
perenayan, sinopa enged tang agganingen na? Belag bato tang mga taw kang asing mga
sotil ang indi maliag ang mamagtoman?
19 Animan tarin nata-wanan tang indi tanira na-led don ong logar ang pinangako tang
Dios tenged indi tanira namagto ig namagtoman ong nandia.

4

1 Piro pagpadayon pa ka enged tang pangako tang Dios ang ita, ma-led ita ig maenayan
ang aroman na. Animan magandam amo ta mo-ya, itaben may atan da ong nindio ang
indi marisibi tang pangakong asi ig indi ma-led don.
2 Tenged pario ita ra ka tang mga kamepet-mepetan ta ang nabasi ita ra tang
masinlong balitang natetenged ong penay ang asi. Piro tanira indi napakinabangan
nira tang balitang asi tenged maski naba-yan da nira, indi tanira namagparet.
3 Itang pamagto ig pamagparet ong Dios, ita tang ma-led ig maenayan ang aroman na,
belag ta tanira. Pario tang inaning tang Dios,
"Ong kasisilageno nanompao ang maski ong tanopa indi enged tanira ma-led ong logar
ang perenayan ang pinangakō ong nira."*
Piro ong matod, ang penay ang agganingen tarin simpan dang lagi asing pagatapos tang
pagboat tang Dios tang kalibotan.
4 Tenged may nasambit ong domang parti tang Kasolatan natetenged ong yapitong
kaldaw ang ganing, "Asing yapito rang kaldaw, ang Dios napenay da ong pagboat na."†
5 Mandian, ang penay ang na ya kay ang agganingen don ong sinolat ang ganing, "Asta
tanopa indi enged tanira ma-led ong logar ang perenayan ang pinangakō ong nira."
6 Animan ang mga nanga-kaw ang nangabasi tang masinlong balitang natetenged ong
pinangako tang Dios, indi ka kaman nanga-led don ig nangapenay ang aroman na
tenged indi tanira namagtoman. Piro maski maning pa don, may ma-led pa ka enged ig
maenayan ang aroman tang Dios.
7 Tenged pagata-lib tang doro rag kaboay ang timpo, nagtirmino sing oman tang Dios
ta tatang kaldaw ang ya ray mandian agod may logar ta pa ang ma-led. Gata-wanan ta
narin tenged yay ang maliag yaning tang bitalang "mandian" asing pinabitala tang Dios
ong ni David, pario tang inaningo ra ang ganing,

† **3:13** Ang "maloko ang kasalanan" ang agganingen tarin ay ang maling toldok ang ganing maski indi ra magparet ang si Jesus tang Cristo, kondi mo-ya pa magbalik ong dating toromanen ig sadiling kaliagan nira. ‡ **3:15** Salmo 95:7-8 * **4:3** Salmo 95:11 † **4:4** Genesis 2:2

"Mga maba-yan mi mandian tang bosis tang Dios, mamasi amo.
Indi amo magpategat tang kolo mi."‡

8 Gata-wanan ta ka, asing pagekel ni Josue tang mga taw don ong logar ang pere-
nayan,§ belag ta sia tang matod ang penay ang aggelaten ta. Tenged mga sa-sad lamang
don, indi ra rin minitala tang Dios natetenged ong tata pang kaldaw ang tinagana na
agod mapenay ita.
9 Animan gasigoro ita ra ang may penay pang natagana ong mga pamagtalig ong Dios,
pario ong pagperenayen tang Dios ong yapitong kaldaw.
10 Tenged ang sinopay na-pen ong pagperenayen ang asi, penay da ka ong mga
sadiling boat na, pario ka tang Dios napenay ka asing pagatapos tang pagboat na tang
tanan ang bagay.
11 Animan, magprosigir ita ang ma-pen ong penay ang asi. Indi ita magpatolad ong
mga taw asing tokaw ang indi namagtoman ong Dios, itaben indi ita ka pa-penen.
12 Tenged ang bitala tang Dios ay boi ig may gaem na. Mas matarem pa ong
maski onopang ispaday ang magdobali tang erep na ang poiding mered sa-sad ong
mga tornilio ig ong bindogoy ong doli. Tenged ang bitala tang Dios, panage-tep ong
popotokon ta, don ong nem may ong kinaisipan ta. Ong maning don, osgaran tang tanan
ang ga-tang ong popotokon ta.
13 Tenged anda enged ay matalok maski onopa ong pama-dek tang Dios. Gitaen na
tang tanan ig gailala ita nandia ta mo-ya, ig ong nandia ita manabat.

Si Jesus tang yaten ang kalawigan ang padi

14 Animan biotan ta ta maelet tang yaten ang pagto ang yay ang agganing ta ang
matod. Tenged may kalawigan ang padi ta ang makagagaem ong tanan ig tanandia
siminled ong langit, don mismo ong talongan tang Dios, para tomabang ong yaten.
Narin anday doma kondi si Jesus, ang Ana tang Dios.
15 Ang kalawigan ang padi tang narin gaintindi tang yaten ang kalobayan. Tenged
maski onopang toksoay tang kakabot ong yaten, napasaran na ka, piro tanandia indi
enged nagkatalak.
16 Animan indi ita enged magdoadoa ang lemenget ong prisinsia tang Dios ang
masine-bekanen. Tenged sigorado ate-bekan ig tabangan ita nandia ong oras ang
kaministiran ta.

5

1 Mandian, mga natetenged ong pagpiriliken ong kalawigan ang padi tang mga
Hebreo,* tanandia agpiliken ong mga kapario nang taw, ig agtaligan ang tomalonga ong
Dios para ong nira. Bilang kalawigan ang padi, tanandia tang pagtorol ong Dios ta mga
bolontad ig pagsagda† ta mga ayep ong altar agod mapatawad tang mga kasalanan tang
mga taw.
2 Ang kalawigan ang padi taw ka lamang ang malobay pario ka ong yaten. Animan
gatakong magpasonaid ong mga taw ang ga-ngi ta dalan ig indi gatakong mali tang
agboaten nira.
3 Ig tenged ong kalobayan na, kaministiran ang magsagda belag lamang ta para ong
mga kasalanan tang mga taw, kondi para ka ong mga kasalanan na.

---

‡ **4:7** Salmo 95:7-8 § **4:8** Ang "logar ang perenayan" ang agganingen tarin, yay ang tanek tang Canaan. Mabasa ta tang istoriang na ong Lomang Inigoan, ong Josue 1:1-4-24. * **5:1** Ang mga Hebreo, ya kay ang mga Judio. † **5:1** Ang "pagsagda" yay ang pagpatay ig pagpatorok ta dogo ta ayep. Ang dogo ta mga ayep ang sinagda, midio gawad ong mga kasalanan tang mga taw. Mabasa ta tang natetenged ong pagsaragdaen tang mga padi asing tokaw ong Levitico 9:1-24. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Magsagda."

4 Maski sinopa, anday poiding mamilik ong sadili na para magimong kalawigan ang
padi. Ang Dios tang mamilik ong nandia para ong katengdanan ang asi, pario tang
pagpamilik na ong ni Aaron asing tokaw.
5 Maning ka don si Cristo. Belag ta tanandia tang nagpalawig ong sadili na para
magimong kalawigan ang padi ta, kondi ang Dios tang namilik ong nandia. Tenged
minitala tang Dios ong nandia ang ganing,

"Yawa tang Anao, ig mandian agpaitao ang yo tang Tatay mo."‡
6 Ig na-tang ka ong domang parti tang Kasolatan,

"Yawa, padia ang pario ni Melquisedec,§ asta ong tanopa."

7 Asing si Jesus tarin pa ong tanek, nangadi tanandia ig nagini-yak ta mapoirsa ang
pagpakiloy ong Dios ang ya lamay mapaglibri ong nandia ong kamatayen. Ig tenged si
Jesus nagpalepe ig nagimong masinomanen, pinama-yan tang Dios tang mga pangadi
na.
8 Maski Ana mismo tanandia tang Dios, nādalan na tang matod ang maliag yaning tang
pagtoman tenged ong mga kaliwagan ang napasaran na.
9 Asing mata-liban ni Jesus tang tanan ang dapat mapasaran na,* nagimo tanandiang
Maniglibri tang tanan ang pamagtoman ong nandia, agod asta ong tanopa libri ra tanira
ong silot ang para ong mga kasalanan nira.
10 Tenged tanandia kaman tang bindoat tang Dios ang kalawigan ang padi, pario tang
pagkapadi ni Melquisedec.

Pandam natetenged ong pagtaliod ong ni Jesus

11 Yadi pa rin tang masayodo ong nindio natetenged ong mga bagay ang na, piro
mabedlay ang ipaintindio ong nindio tenged agtamadan amo rang mamasi.
12 Dapat din manigtoldok amo ra tenged naboay amo rang pamagto ong Gino. Piro
asta mandian kaministiran amo pang toldokan tang primirong mga aradalan ang
nagalin ong Dios. Ang dapat din ong nindio ang mga matetegat dang pamangan, piro
asta mandian gatas pa enged tang kaministiran mi.
13 Ang kalimbawan mi mga mamola pang gege-ley! Tenged ang taw ang gaboi ong
gatas lamang, pario ka ong molang ge-ley, ang anda pay kalibotan na natetenged ong
bitalang pagtoldok mga mono ita pa mangaboi ta mato-lid.
14 Piro ang gapamangan da tang mga matetegat ang pamangan, yay ang gaintindi tang
mga adadalem ang mga toldok, tenged sanay da ong mo-yang pagirisipen ig gatako ra
tang onopay malain obin mo-ya.

6

1 Animan, indi ra adalan ta pa tang primirong mga nādalan ta natetenged ong ni
Cristo, kondi magpadayon ita ra ang magadal tang mga adadalem ang mga toldok,
agod magimong mas mandalem pa tang yaten ang pagto. Indi ita rang magoman tang
pondasion, maliag yaning indi ra balik-balikan ta tang primirong sinoldok ong yaten
pario ong mga toldok ang natetenged ong pagtogat ig pagbo-wan tang mga boat ang
anday kointa na, asta natetenged ong pagto ta ong Dios;

---

‡ **5:5** Salmo 2:7 § **5:6** Salmo 110:4. Si Melquisedec ang na, tatang adi ig padi asing tokaw pa ong timpo ni Abraham. Pario na ka, si Jesus nagimong adi ig kalawigan ang padi ta ang anday kataposan, tenged boi tanandia asta ong tanopa. * **5:9** "Asing mata-liban ni Jesus tang tanan ang dapat mapasaran na." Poidi kang maliag yaning: Ig tenged bogos ang sinoman ni Jesus tang Dios

2 ang mga toldok natetenged ong mga pagboniag, ig ang mga toldok natetenged ong
pagbondo tang kalima ong kolo;* asta ang toldok natetenged ong pagaboing moman
tang mga patay ig ang pagosgar tang Dios ong kada taw ang onopay magimong balet
nang anday kataposan.
3 Animan, ang boaten ta mga pagnan tang Dios, magpadayon itang magadal tang mas
adalem ang mga toldok.
4 Tenged monopa pa maekelan ang magtogat ig mapabalik sing oman ong Dios tang
mga taw ang namansitaliod da? Indi enged poidi! Tenged dati nayagan da tang
kinaisipan nira ig narisibi nira tang kaloy ang agto-dol tang Dios, asta nabilang da ka
ong mga nangarisibi tang Ispirito Santo.
5 Napasaran ka nira tang kao-yan tang bitala tang Dios ig naba-yagan nira tang gaem
tang Dios ang bogos ang ipaita na ong timpong parakaboton.
6 Mandian, mga taliodan pa nira matapos ang mapasaran nira tang tanan ang narin,
indi ra poiding magtogat ig magbalik sing oman ong Dios, tenged midio aglalansang si
nirang oman ong kros tang Ana tang Dios ig agpaeyaken ong talongan tang tanan ang
mga taw.
7 Itang mga taw, ang kalimbawan ta pario ong tanek ang agkomaen. Ang tanek ang
pagosto ong koran, mga dorong pa-bat ang mapakinabangan tang manigkoma, ang
tanek ang asi bindisionan tang Dios.
8 Piro mga ang pamansitolpot don poros kalarang ig mga ibabawen lamang, ang tanek
ang asi anda ray kointa na. Narin sompaen tang Dios ig ong ori sirokon lamang.
9 Piro agmalenong mga logod, maski maning ta na tang agganingo, gasigorō ang yamo
mas mo-ya tang mabetangan mi, sigon ong kalibrian ang narisibi mi.
10 Ang Dios mato-lid. Indi maimong lipatan na tang mga boat ming mo-ya ig ang
paggegma ang pinaita mi ong nandia ig asta mandian agpaita mi pa ong pagtabang mi
ong mga aroman ming sinakepan tang Dios.
11 Ang galiliagano rin, kada tata ong nindio prosigiran ming ipadayon tang pagto mi
mintras gaboi amo pa, agod sigoradong marisibi mi tang kao-yan ang aggelaten mi.
12 Animan indi amo magpabaya-baya, kondi patoladan mi tang mga taw ang pamag-
talig ong Dios ig pamagelat ong mo-yang nem, ig ong maning don gangarisibi tang mga
pinangako na.

Mataligan ang matod tang pangako tang Dios

13 Isipen ta si Abraham: Asing nangako tang Dios ong ni Abraham asing tokaw,
nanompa pa tanandia ong sadiling aran na, tenged anday mas alawig ong nandia.
14 Maning ta na tang pangako tang Dios ong ni Abraham: “Aloyana yen ig payadieno
tang mga inampo mo.”†
15 Mandian, si Abraham bogos ong nem nang nagelat tang pinangako tang Dios, ig ong
ori narisibi na kaman.‡
16 Ang taw, mga galiag ang magpaita ang matod tang bitala na, panompa ong tatang
mas alawig ong nandia, ig ong pagpanompa na gatapos ang lagi tang mga arampangen.
17 Maning ka ta si tang Dios, pinamatodan na tang pangako na ong tatang sompa para
ipaita na ong mga taw ang pinangakoan na ang indi enged magoman tang plano na.

---

* **6:2** Asing timpong asi, ang mga pangolokolo ong pamagto, pamagbondo tang kalima nira ong tatang taw mintras pamangadi tanira para ong taw ang asi. Agboaten nira na, alimbawa, mga may agtoldan ta alawig ang katengdanan para magsirbi ong mga taw (Bindoatan 6:6), obin mga may agpepekel nira para magpanaw ig magtoldok tang Mo-yang Balita ong domang mga logar (Bindoatan 13:3). Agboaten ka na ong oras tang pagtorol tang Ispirito Santo (Bindoatan 8:17-18), obin mga may taw ang pagmasit (Bindoatan 28:8; Marcos 16:18; Santiago 5:14). † **6:14** Genesis 22:16-17 ‡ **6:15** Si Abraham nagelat ong teled tang 25 ang takon ba-lo pinangana tang ana nang si Isaac. Asing oras ang asi, mepet da si Abraham, ang idad na 100 ang takon da. Mabasa ta narin ong Genesis 21:1-5.

18 Ig ang Dios indi enged pagbo-li, animan ang doroang bagay ang na, ang pangako
may ang sompa na, indi enged magoman. Animan itang nagpasakep da ong podir
na, mapoirsa tang nem ta para biotan ta ta maelet tang kasigoroan ta natetenged ong
kambengan ang aggelaten ta.
19 Ang kasigoroan tang narin yay ang mapoirsa ig mabaked ang pondo tang yaten ang
kaboi. Ig na sa-sad don ong dobali tang sagradong kortinang pagelang, don mismo ong
kasagradoan ang logar ong langit.§
20 Tenged si Jesus na-kaw dang napaning don agod tomalonga ong Dios para ong
yaten, komo tanandia tang nagimong kalawigan ang padi ta ang pario ni Melquisedec,
asta ong tanopa.

7

Ang pading si Melquisedec

1 Si Melquisedec ang na, adi tang siodad tang Salem asing timpo ni Abraham ig padi
ang pagsirbi ong Kalawig-lawigan ang Dios.* Mandian, may kaldaw ang nagiggira da
Abraham ig pinirdi nira tang mga ading kabatok nira. Asing golik da tanira, binagat
tanira ni Melquisedec ig minaning ong ni Abraham, "Aloyana tang Dios."
2 Oman sindol ni Abraham ong ni Melquisedec tang yapolok ang parti tang tanan ang
nakalaw na ong gira. Mandian, ang maliag yaning tang aran ang Melquisedec, "Mato-
lid ang Adi." Ig tenged tanandia adi tang Salem, aggoyan kang "Adi ang pagtorol ta Kao-
yan" tenged "kao-yan" tang maliag yaning tang Salem.
3 Anday nasambit ong Kasolatan mga sinopa tang tatay ni Melquisedec obin nanay
na, obin sinopa tang mga kamepet-mepetan na. Indi ka nasolat tang natetenged ong
pagpangana ong nandia obin ong kamatayen na. Animan tanandia pagsirbing litrato
tang Ana tang Dios, ang pagpadayon bilang tatang padi ang anday kataposan.
4 Isipen ta mga monopag kalawig tang Melquisedec ang na! Tenged si Abraham
mismo, ang tatay tang yaten ang nasion, nagtorol ong nandia tang yapolok ang parti
tang nakalaw na ong gira.
5 Mandian, sigon ong Katobolan, ang mga pading pinilik ong mga inampo ni Levi,
dapat oldan tang yapolok ang parti tang gitan tang mga kasimanoa nirang mga Israelita,
maski tanira parariong mga inampo ni Abraham.
6 Piro si Melquisedec, maski belag ta inampo ni Levi, sindolan pa ni Abraham tang
yapolok ang parti tang mga gamit na. Ig tanandia pa tang nagtorol ta bindision ong ni
Abraham maski si Abraham ya pay ang mismong pinangakoan tang Dios.
7 Ig gata-wanan ta, ang pagbindision mas alawig ong agbindisionan.
8 Gata-wanan ta ka, ang mga pading Levita, ang pamagrisibi tang yapolok ang parti,
mga taw ka lamang ang may kamatayen nira. Piro si Melquisedec midio boi pa tenged
ang na-tang ong Kasolatan anday doma, kondi tanandia boi.
9 Ig maning ita ang maski si Levi, ang yay ang pinagalinan tang mga pading asing
pamagrisibi tang yapolok, midio aroman ka tanandia ni Abraham ong pagtorol na tang
yapolok ang parti ong ni Melquisedec.
10 Tenged maski indi pa gataw si Levi asing bagaten ni Melquisedec si Abraham,
maning ita ang midio don dang lagi tanandia ong sinangoni tang kamepet-mepetan
nang si Abraham.

---

§ **6:19** Asing tokaw, ang "kasagradoan ang logar" ong Timplo aglingeban ta mabael ang kortina ig ang mga taw indi poiding tenled don. Ang kalawigan ang padi lamang tang poiding tenled don ong prisinsia tang Dios. Piro mandian gasigoro ita ra ang ma-led ita ong prisinsia tang Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios. Telekan ong Lucas 23:44-46. * **7:1** Ang istoriang natetenged ong da Abraham may ni Melquisedec, mabasa ta ong Genesis 14:17-20.

11 Isipen ta pa: Asing pagtorol tang Dios tang Katobolan ong mga Israelita, si Aaron
may ang domang mga inampo ni Levi† tang pinilik nang magimong mga padi para
magbolontad ig magsagda sigon ong Katobolan. Mandian, mga ang boroaten tang mga
pading Levita may gaem na rin ang makomit tang mga kasalanan tang mga taw, anda
ra rin ay kaministiran ang may domang klasi ta padi ang tenlet ong nira, ang pario ong
ni Melquisedec ig belag da ta pario ong da Aaron.
12 Piro mga ang klasi ta padi kaministiran ang pa-letan, maliag yaning asta ang
Katobolan ang aggosoyon nira kaministiran kang teltan.
13-14 Gata-wanan ta ang napa-letan ka kaman tang mga pading Levita tenged ang Gino
ta, ang yay ang ba-long pading agganingen tarin, belag ta inampo ni Levi, kondi gata-
wanan tang tanan ang tanandia inampo ni Juda. Ig ong tribo ni Juda andang pisan
ay nagsirbing padi asing tokaw, ig anda kay inaning ni Moises natetenged ong tribong
narin asing sinayod na tang natetenged ong mga padi.

Si Jesus tang ba-long pading pario ni Melquisedec

15 Animan mayag da ang napa-letan da tang dating mga padi asta ang mga toromanen
ang aggosoyon nira, tenged may ba-lo rang padi mandian ang pario ong ni Melquisedec.
16 Nagimong padi tanandia belag ta sigon ong riglamintong natetenged ong pagpilik
ong mga padi kompormi ong pinagalinan nira. Tanandia nagimong padi tenged ong
gaem tang kaboi nang anday kataposan.
17 Tenged narin tang na-tang ong Kasolatan natetenged ong nandia: "Yawa, padia ang
pario ni Melquisedec, asta ong tanopa."‡
18 Animan ang dating mga toromanen tang Katobolan napa-letan da kaman tenged
sia indi gatabang ong yaten para malenget ita ong Dios,
19 komo indi makomit tang mga kasalanan ta ong pagtoman ta ong Katobolan.
Animan nagboat tang Dios ta mas masinlong midios agod makomit tang kasalanan ig
tarin may kasigoroan ta ang malenget ita ong nandia.
20 Ang ba-long midios ang na mas may gaem na ong dati tenged ang Dios indi nangako
obin nanompa asing tokaw asing boaten nang padi tang mga inampo ni Levi.
21 Piro asing boaten nang padi si Jesus, nanompa tanandia pario tang na-tang ong
Kasolatan ang ganing,
"Yo, ang Ginong Dios, nanompao ang yawa padia asta ong tanopa,
ig indi enged magoman tang isipo!"§
22 Animan tenged si Jesus tang anday kataposan ang padi ta, tanandia tang pagtorol ta
kasigoroan ong yaten natetenged ong mas masinlong inigoan ang bindoat da tang Dios
mandian para ong mga taw.
23 Tenged mga isipen ta, ang mga pading inampo ni Levi yadi, tenged mga taw lamang
ang gangapatay ig kaministiran ang pirming teltan agod mapagpadayon tang boroaten
nira bilang mga padi.
24 Piro si Jesus boi asta ong tanopa animan dayon tang pagkapadi na ig indi enged
ma-letan ta maski sinopa.
25 Ig tenged ka kaman tarin, tanandia bogos ang mapaglibri ong tanan ang taw ang
agpalenget ong Dios tenged ong pagto nira ong nandia. Tenged si Jesus boi ka kaman
asta ong tanopa agod tomalonga ig magpakiloy ong Dios para ong yaten.
26 Animan si Jesus enged tang kalawigan ang padi ang kaministiran ta. Tanandia
sagrado, anda enged ay kasalanan na ig anday sarawayen ong nandia. Ang ogali na

† **7:11** Si Levi tata ong tampolok may doroang ana ni Jacob (telekan ong Genesis 35:23). Ang mga inampo ni Levi aggoyan ta mga "Levita" ig namagsirbi bilang mga padi tang mga Israelita, ang ya kay ang mga Hebreo. Si Aaron inampo ka ni Levi ig aroman ni Moises asing don tanira ong logar ang anday gistar ang taw. Telekan ong Bilang 3:5-10. ‡ **7:17** Telekan ong Hebreo 5:6, don ong ge-ley ang sinolat ong babakan. § **7:21** Salmo 110:4

parti enged ong yaten ang mga mapinagtalaken, ig mandian sindolan da tanandia tang
kalawigan ang katengdanan don mismo ong langit.
27 Belag tanandia ta pario tang domang mga kalawigan ang padi asing tokaw ang
kaministiran magbolontad kaldaw-kaldaw, primiro para ong sadiling kasalanan nira,
oman para ong kasalanan tang mga taw. Si Jesus naminta lamang nagbolontad tang
kaboi na para ong tanan ang taw. Ang bindoat nang narin may gaem na enged ang
makomit tang mga kasalanan ig anday kaministiran ang omanen na pa.
28 Sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga agpiliken ang magimong kalawigan ang
padi mga taw lamang ang pamagkatalak. Piro sigon ong pangako tang Dios ang sindol
na ang diminaton ong Katobolan, ang nandiang Ana mismo ya ray ang bindoat nang
kalawigan ang padi ta mandian. Ig andang pisan ay kakorangan ong nandia asta ong
tanopa.

8

Si Jesus tang yaten ang kalawigan ang padi don ong langit

1 Animan na yay ang maliag yaning tang agganingo ong nindio: May kalawigan ang
padi ta mandian ang kakarong gampir ong to tang Makagagaem ang Dios don mismo
ong langit ig paggaem ang aroman na.
2 Don tanandia pagsirbi ong Sagradong Logar, ang yay ang matod ang palagsimban
ang indi pina-deng ta taw kondi ang Dios mismo.
3 Boroaten tang kada kalawigan ang padi tang mga Hebreo* tang magbolontad ong
Dios ta mga ayep ang igsaragda ig doma pang mga bolontad. Animan ya ka, ang yaten
ang kalawigan ang padi ong langit kaministiran kang may ibolontad na ong Dios.
4 Ong matod, mga tanandia tarin pa ong tanek, indi tanandia poiding magimong padi,
tenged may mga padi rang laging pamagbolontad sigon ong Katobolan ni Moises.
5 Piro ang boroaten nira midio kanino obin litrato lamang tang mga boroaten don
ong langit. Gata-wanan ta narin tenged asing magpa-deng da da Moises tang torda ang
palagsimban nira, maelet ang sinoyon tang Dios ong nandia ang ganing: "Ong pagpa-
deng mo, kaministiran ang patoladan mo enged tang pinaitao ong nio don ong bokid."†
6 Piro ang mga boroaten ang inintriga tang Dios ong ni Jesus bilang kalawigan ang
padi, mas may gaem na kaysa ong sindol na ong dating mga padi. Tenged si Jesus tang
nagpakabot‡ tang ba-long inigoan ang bindoat tang Dios para ong yaten. Ig ang inigoan
ang narin mas may gaem na ong dati tenged narin agbabasi ong mga mas mo-yang mga
bagay ang pinangako.
7 Mandian, mga anda rin ay korang na tang primirong inigoan, anda ka rin ay
kaministiran ang pa-letan ta ba-lo.
8 Piro inita tang Dios tang kakorangan tang banoa na ong pagtoman nira tang
pinaginigoan ang asi, animan ganing tanandia,
"Komabot tang kaldaw ang yo magboato ta ba-long pagigoan ong yen ang banoa, ang
yay ang mga inampo ni Israel ig ang mga inampo ni Juda.
9 Ang boateno belag da ta pario tang primirong inigoan ang bindoato ong mga kamepet-
mepetan nira asing linibrio tanira ig inatedo ang nagalin ong banoang Ehipto.
Tenged indi tanira namagtoman ong mga katobolan ang sindolo ong nira, sigon ong
pinaginigoan amen. Animan pinabayano ra lamang tanira.
10 Piro narin tang ba-long pagigoan ang boateno para ong mga inampo ni Israel ong mga
kaldaw ang parakaboton:
Ipa-ledo ong kinaisipan nira tang mga tobolo ig iloako narin ong mga popotokon
nira.

* **8:3** Ang mga Hebreo ya kay ang mga Judio. † **8:5** Exodo 25:40 ‡ **8:6** Poidi kang "manigpatenga". Mga ong Tagalog, "tagapamagitan".

Yo tang magimong Dios nira, ig tanira magimong yen ang banoa.
11 Mga komabot tang kaldaw ang asi, anda ray kaministiran ang magtoldok tang maski
sinopa ong mga kasimanoa na, obin ong mga logod na, ang dapat mailala nira
tang Dios.
Tenged ong mga oras ang asi, mangailala tanirang tanan ong yen, maski mang-
gaden, maski pobri man.
12 Tenged patawadeno tanira ong mga kasalanan nira ig lipatano ra tang mga boat
nirang anday sasayod."§
13 Animan ong pagbitala tang Dios natetenged ong ba-long inigoan, pinaita nang anda
ray kointa na tang na-kaw. Ig ong matod, ang maski onopay anda ray kointa na tenged
galagi ra, sia madali rang malipat.

9

Ang pagsirimbaen tarin ong tanek asta don ong langit

1 Mandian, ang primirong inigoan* ang bindoat tang Dios ong mga Israelita, may katabid nang mga toromanen ang natetenged ong tamang pagsirimbaen. May atan kang palagsimban ang pina-deng nira tarin ong kalibotan.†
2 Ang palagsimban ang asi tatang dorog kabael ang torda, ig doroa tang koarto na. Ang primirong koartong agteledan aggoyan ta Sagradong Logar. Don agbe-tang tang pa-kal, ang lamisan, ig ang tinapay ang agbobolontad ong Dios.
3 Ang Sagradong Logar ang narin aglingeban ta kortina. Ig may don ka ang tata pang kortina ang pagelang tang Sagradong Logar may ang yadoang koarto ang yay ang Kasagradoan ang Logar.
4 Narin may altar ang palagsirokan tang insinso ig ang kaban ang bintangan tang Sagradong Inigoan. Ang kaban may ang altar pariong bongot ta bolawan. Tarin ka ong kaban ang na aglologod tang banga ang bolawan ang agbe-tangan tang pamangan ang aggoyan ta "manna." Ig don ka tang baston ni Aaron ang nandaon,‡ asta ang mga belak ang bato ang sinolatan tang mga Katobolan tang Dios.§
5 Ong ta-paw tang kaban ang asi, may mga bindoat ang taw-taw ang magang anghil, ang aggoyan ta kirobin, ang yay pagpaita tang prisinsia tang Dios. Gasirongan tang mga kalipapa nira tang ta-paw tang kaban ang don agwisik-wisikan ta dogo agod patawaden tang Dios tang mga kasalanan tang mga taw. Piro maski indi ra ipaintindi amen tang tanan ang mga bagay ang narin mandian.
6 Animan, maning don tang pagkabetang tang Torda ang agpagsimban tang mga Israelita asing tokaw. Ang mga padi, te-led ong primirong koarto kaldaw-kaldaw agod boaten nira tang mga katengdanan nira.
7 Piro don ong yadoang koarto, ang kalawigan ang padi ya lamang ay ma-led, ig sia minta lamang boaten na ong teled ta magpatakon. Ong pagteled na don, pagekel ang enged tanandia ta dogo ta ayep ang ibolontad na ong Dios, para ong mga talak na ig para ka ong mga talak ang naboat tang mga taw ang indi gaisip nira ang talak pala tang bindoat nira.*

---

§ **8:12** Jeremias 31:31-34 * **9:1** Bindoat tang Dios tang primirong inigoan na ong mga Israelita asing sindol na ong ni Moises tang Katobolan na (Deuteronomio 10:1-11; 11:8-15, 22-32). Sigon ong pinaginigoan nirang asi, ang mga taw kaministiran ang magtoman tang Katobolan, ig ang Dios tomabang ong nira ig magtorol ong nira tang sadiling banoa nira ang yay ang Canaan. Telekan ong Bokabolario ong "Lomang Inigoan." † **9:1** Ang mga toyon ang natetenged ong pagkabetang tang palagsimban tang mga Israelita, mabasa ta ong Exodo kapitolo 25, 26 may ang 30, ig ong Levitico 24:1-9. ‡ **9:4** Mabasa ta tang natetenged ong baston ni Aaron ong Bilang 17:1-13. § **9:4** Ang agganingen tarin ang "belak ang bato" yay ang mga mala-bang ang mga bato ang midio lapida ang sinolatan tang Katobolan tang Dios ig ingkelan ni Moises ong mga taw. Mabasa ta narin ong Deuteronomio 10:1-5. * **9:7** Mabasa ta tang natetenged ong boroaten tang kalawigan ang padi ong Levitico 16:1-34.

8 Ong tanan ang asia, mayag ang agpaita tang Ispirito Santo nga mintras aggosoyon
pa tang mga toromanen ang sigon ong primirong pinaginigoan, ang mga ordinariong
taw indi ma-led don ong sagradong logar tang prisinsia tang Dios.
9 Ang Torda asing tokaw nagsirbing litrato lamang tang mas masisinlong mga bagay
ang agpaita ra mandian ong timpong na. Tenged ong matod, ang tanan ang mga ayep
ang agsasagda asing tokaw, asta ang domang mga bolontad tang mga pamagsimba ong
Dios, indi enged mapaglimpio tang mga kinaisipan ig popotokon nira.
10 Tenged ang toromanen nirang asi para lamang magimong limpio tang sinangoni
nira ig tenged lamang ong mga riglamintong natetenged ong pamangan ang poiding
panganen nira asta irinemen ig ang tamang pagrilimpion. Ang mga riglamintong
asi kaministiran ang osoyon tegka lamang ong oras ang pa-letan tang Dios ta ba-long
pagigoan.

11 Piro si Cristo, ang yay ang kalawigan ang padi ta, kiminabot da ang pagekel tang
mga masisinlong mga bagay ang pinangako tang Dios, sigon ong ba-long inigoan† ang
bindoat na mandian para ong mga taw. Bilang kalawigan ang padi ta, pagsirbi si Cristo
don ong sagradong palagsimban ang anday kapario na, indi bindoat ta taw ig anda tarin
ong kalibotan ang na.
12 Si Cristo naminta lamang enged siminled don ong Kasagradoan ang Logar ig anday
kaministiran ang omanen na pa. Tenged belag ta dogo ta mga kambing obin mga
bakang sodo tang ingkelan nang bolontad, kondi ang sadiling dogo na mismo. Ong
maning don, ginawad ita nandia ong mga kasalanan ta agod malibri ita asta ong tanopa.
13 Mga isipen ta, ang dogo ta kambing ig mga bakang sodo, asta ang kabo tang
bakang tirnida ang agsirokon ong altar, agwiwisik-wisik ong mga taw ang agpabetang
ang maboling. Ong maning don, pagimong limpio si tang sinangoni nira sigon ong
Katobolan.‡
14 Mandian, mga ang dogo ta ayep mapaglimpio kaman, mas labi ra enged tang dogo
ni Cristo! Tenged ong tabang tang Ispirito ang anday kataposan na, binolontad ni Cristo
tang kaboi na bilang sagda ang andang pisan ay kakorangan na ong pama-dek tang Dios.
Ig ang dogo nang nailat ya ray ang paglimpio tang yaten ang popotokon ig kinaisipan,
agod bo-wanan ta tang mga boat tang anday kointa na para mapagsirbi ita ra ong Dios
ang boi.§

15 Animan si Cristo tang nagpakabot ig nagpabaked* tang ba-long inigoan ang bindoat
tang Dios para ong mga taw. Tenged ong kamatayen na, ginawad na ra tanira ong
mga kasalanan ang bindoat nira asing gasakepan pa tanira tang dating inigoan. Ig
mandian ang tanan ang ginoyan tang Dios marisibi ra tang anday kataposan ang kaloy
ang pinangako na.

16 Pario mga may tistaminto ang natetenged ong pagpatobli. Kaministiran ang
mapamatodan kang lagi mga ang nagboat ta asi patay da.

---

† **9:11** Asing kiminabot si Jesus, pina-letan tang Dios tang dating inigoan tang ba-lo. Ig na para ong tanan ang mamagto ong Ana na. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo ang mistar mismo ong mga popotokon ta. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Ba-long Inigoan." ‡ **9:13** Sigon ong Katobolan ni Moises, mga kambing ig bakang sodo tang agsasagda takon-takon para malimpio tang mga taw ong mga kasalanan nira. Ang bakang tirnida aggamiten ka ong pagpalimpio. Sigon ong Katobolan, ang maski sinopay magtandeg ong patay, ang pabetang ong nandia nagimo rang maboling. Kaministiran wisikan tanandia ta wing agsamporan ta kabo tang bakang agsirokon ong altar agod magimo sing limpio, ba-lo ma-pen ong pagsimba nira ong Dios. § **9:14** "Dios ang boi" tang goy tang mga Israelita ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. * **9:15** Poidi kang "manigpatenga". Mga ong Tagalog, "tagapamagitan".

17 Tenged narin indi pa magamit mintras gaboi pa tang may nandia. Ang ka-telan ang
maning don mapakinabangan lamang mga tanandia patay da.†
18 Ong maning ka ta si, maski ang primirong inigoan ang bindoat tang Dios para ong
mga Israelita, anda kay gaem na mintras anda pay gapatorok ang dogo ta ayep.‡
19 Animan maning ta na tang bindoat ni Moises asing timpong asi: Pinaintindi na ong
mga taw tang kada toromanen ong Katobolan, oman dayon ang kinomit na tang dogo
tang bakang sodo may mga kambing ang pinatay ig sinamporan na ta wi. Nangomit ka
tanandia ta bolbol ta karnirong kinoloran ta masinggi ig sina-ket na ong tanga ta ayong
isopo para pangwisik. Na sine-me na ong dogong asi ig dayon ang winisik-wisikan na
tang sinolatan tang Katobolan ig ang tanan ang mga taw.
20 Oman ganing si Moises ong mga taw, "Ang dogong na yay ang pagpabaked tang
pinaginigoan ang bindoat da mandian tang Dios ong nindio para tomanen mi."§
21 Asta ang Tordang palagsimban nira ig ang tanan ang gamit ang aggamiten nira ong
pagsimba, winisik-wisikan ka ni Moises ta dogo.
22 Tenged sigon ong Katobolan, alos ang tanan ang mga bagay aglimpion ong dogo
para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ya ka mga anday dogong tomorok, ang
kasalanan indi enged mapatawad.

Napatawad da tang kasalanan tenged ong kamatayen ni Cristo

23 Ang mga bagay ong palagsimban ang asi, magang litratong patolad-tolad lamang
tang mga bagay don ong langit. Mandian, mga ang mga bagay ong tanek kaministiran
ang limpion ong dogo tang ayep ang agbobolontad, mas labi ra enged ang mga bagay
don ong langit pangaministiran ta mas masinlong klasi ta bolontad.
24 Tenged si Cristo indi siminled ong tatang palagsimban ang bindoat ta taw ig magang
litrato lamang tang don ong langit, kondi siminled tanandia ong langit mismo. Ig
mandian don tanandia ang tatalonga ong Dios para ong yaten.
25 Ang kalawigan ang padi ong tanek te-led ong Kasagradoan ang Logar takon-takon
ig pagekel ta dogo ta ayep para ibolontad. Piro si Cristo naminta lamang nagbolontad
tang sadili na ig indi ra maoman.
26 Mga belag ta maning atan, kaministiran pa rin ang paolit-olit ang mapatay tanan-
dia, mimpisa pa asing bindoat tang kalibotan. Piro ong matod, naminta lamang enged
tanandia napaning tarin ong kalibotan, mandian ang oring mga timpo, para komiten
na tang kasalanan ong pagbolontad na tang sadili na.
27 Ang taw minta enged lamang mapatay ig pagatapos osgaran da tang Dios.
28 Maning ka don si Cristo, naminta enged lamang nagbolontad tang sadili na bilang
sagda ong Dios para komiten tang mga kasalanan tang mga taw. Ig tanandia magbalik
ang oman tarin, belag da tang magbolontad ang moman para ong kasalanan, kondi
bogos ang ilibri na tang mga pamagelat ong nandia.

10

1 Ang Katobolan ni Moises magang kanino lamang ig belag ta matod ang enged ang
litrato tang mga masisinlong bagay ang komabot. Animan ang pagbolontad ta mga ayep
sigon ong Katobolan, indi enged mapagkomit tang mga kasalanan tang mga taw ang
agpalenget ong Dios, maski takon-takon tanira pamagbolontad.

---

† **9:17** Ang mga birsikolong na, poiding kang ila-ted ang maning ta na: Pario mga namaginigoan tang doroang taw. Kaministiran ang may ayep ang patayen agod mapabaked tang inigoan nirang asi ong dogo na. Tenged mintras gaboi pa tang ipabaked ong inigoan nira, anda pay gaem na tang inigoan ang asi. Kaministiran ang tomanen lamang nira mga may pinatay da. ‡ **9:18** Ang kaogalian tang mga Israelita, mga may inigoan ta doroang taw, agpabakeden nira si ong pagpatorok ta dogo ta ayep. Ong maning don, pagpaita tanira ang tomanen enged nira tang pinaginigoan nirang asi. Pario ka ta si, pinabaked tang Dios tang primirong inigoan na ong pagpatorok ta dogo ta ayep. § **9:20** Exodo 24:4-8

2 Mga nakomit da rin tang mga kasalanan nira tenged ong mga bolontad ang maning
don, anda ra rin ay deremdemen pa tenged ong mga talak nira, ig anda ray kaministiran
ang magbolontad pa.
3 Piro ang pagbolontad nirang asi mismo pagpademdem lamang ong nira takon-takon
tang mga talak ang gaboat nira.
4 Tenged ong matod, ang dogo tang mga bakang sodo may ang mga kambing ang
agbobolontad indi enged mapagkomit tang mga kasalanan.
5 Yay sia animan asing pagpaning ni Cristo tarin ong kalibotan ganing tanandia ong
Dios,
"Indi naliagan mo tang mga ayep ang agbobolontad ong nio,
animan sindolano nio ta sinangoni para isagda.
6 India nalipay ong mga ayep ang agsirokon ong altar ig ang domang mga bolontad ang
para ong kasalanan.
7 Animan ganingo ong nio,
'Nanio ang magtoman da tang kaliagan mo, O Dios, sigon ong na-tang ong Kasolatan
natetenged ong yen.' "*
8 Primiro minaning si Cristo, "India naliag obin nalipay ong mga bolontad ig mga
ayep ang agsasagda, mga bolontad ang agsirokon ig domang mga bolontad ang para
ong kasalanan." Maning ta si tang inaning na, maski matod ang tanan ang asia
agbobolontad sigon ong Katobolan.
9 Oman minaning tanandia, "Nanio ang magtoman tang kaliagan mo." Maliag yaning,
kinomit tang Dios tang dating klasi ta bolontad ig pina-letan na tang bolontad ni Cristo.
10 Ig tenged sinoman kaman ni Jesu-Cristo tang kaliagan tang Dios, nalimpio ita nandia
ong mga talak ta† ong pagbolontad na tang sadili na. Na minta lamang bindoat na, ig
anday kaministiran ang omanen na pa.
11 Ang mga padi tang mga Hebreo‡ pamagsirbi ang ke-deng kaldaw-kaldaw, ig sigi
lamang tang pagbolontad nira. Piro parario lamang tang mga agbobolontad nirang asi,
ig anday gaem nirang magkomit tang mga kasalanan.
12 Piro si Cristo naminta lamang enged nagbolontad tang sadili na para ong mga
kasalanan, ig indi ra maoman. Animan dayon da tanandiang kiminarong don ong to
tang Dios ang Tatay.
13 Ig mandian pagelat tanandia don asta ong oras ang pasokon tang Dios ong nandia
tang tanan ang mga kasoay na.
14 Ong minta lamang pagbolontad ang asi ni Cristo, itang tanan ang linimpio na,
bindoat na rang sagradong mga sinakepan na asta ong tanopa.§
15 Ang Ispirito Santo mismo pagpamatod ka ong yaten natetenged ong mga bagay ang
narin. Pario tang pinabitala tang Dios ong nandia ang ganing,
16 "Na tang ba-long pagigoan ang boateno para ong mga tawano ong mga kaldaw ang
parakaboton:
Ipa-ledo ong mga kinaisipan nira tang mga tobolo, ig iloako narin ong mga popo-
tokon nira."
17 Pagatapos minaning pa, "Indi ra demdemeno tang mga kasalanan nira asta ang mga
boat nirang anday sasayod."*
18 Animan tenged pinatawad da tang mga kasalanan ta, anda ray kaministiran pang
magbolontad para ong kasalanan.

Poidi ita rang lemenget ong Dios

* **10:7** Salmo 40:6-8 † **10:10** "nalimpio ita nandia ong mga talak ta." Poidi kang maliag yaning: bindoat ita nandiang sagradong mga sinakepan na ‡ **10:11** Ang mga Hebreo, ya kay ang mga Judio. § **10:14** "bindoat na rang sagradong mga sinakepan na." Poidi kang maliag yaning: bindoat na rang mga taw ang anda rang pisan ay kakorangan ong yaten. * **10:17** Jeremias 31:33-34

19 Animan mandian, mga logod, tenged ong dogo ni Jesus, libri ita rang tenled ong
Kasagradoan ang Logar, don ong dobali tang kortinang pagelang. Komo ong kamatayen
na,
20 inabrian na ong yaten tang ba-long dalan ang may gaem nang magekel ong
yaten diritso don. Tenged ang kalimbawan tang kortinang asi anday doma kondi ang
sinangoni ni Jesus mismo.†
21 Kalawig-lawigan tang yaten ang pading na ang pangolokolo ong pamalay-balay
tang Dios!‡
22 Animan lemenget ita ong Dios ang de-dek ong popotokon ta ig maelet tang pagtalig
ta ong nandia. Palenget ita ang limpio tang konsinsia ta, tenged ang mga popotokon ta
midio nawisik-wisikan da tang dogo ni Jesus ig ang mga sinangoni ta midio naogatan
da ta wing limpio.
23 Biotan ta ta maelet tang kasigoroan ta natetenged ong kambengan ang agganing
ta ig agpareten ang marisibi ta ong parakaboton. Indi ita magdoadoa tenged ang Dios
mataligan ig tomanen na enged tang mga pangako na.
24 Animan prosigiran ta ang mapoaw tang pagdemdem tang kada tata may tata agod
magimong maginegmaen ita ig maderep ong pagboat ta mo-ya.
25 Indi ita magpabaya ang magpasakep ong pagsirimet-simet ta, pario tang agboaten
tang doma. Imbis, pabakeden ta tang pagto tang kada tata may tata, labi pa enged
mandian ang gitaen ta rang alenget dang komabot tang Gino.
26 Tenged mga magpadayon ita pa ong pagboat ta talak, matapos ang mata-wanan ta
ra tang kamatodan natetenged ong kamatayen ni Cristo, anda ra enged ay doma pang
sagda obin bolontad ang mapagpatawad tang mga kasalanan ta.
27 Anday domang elaten ta, ang makaeled ang pagorosgaren tang Dios ig ang apoy ang
dadaba-daba ang yay ang mamogdaw tang mga pamangontra ong nandia.
28 Demdemen ta tang agboaten ong maski sinopay pangontra ong Katobolan ni Moises
asing tokaw. Basta may doroa obin tolong tistigos, ang taw ang maning don dayon ang
laging agpatayen ang anda enged ay mate-bek ong nandia.§
29 Piro mas grabi pa enged tang silot ang mapasaran tang taw mga agge-ley ge-leyen
na tang Ana tang Dios, ig agbaliwalaen na tang dogo na, maski sia yay ang naglimpio ong
nandia ong mga talak na ig nagpabaked tang sagradong inigoan ang bindoat tang Dios
para ong mga taw. Ang taw ang maning don, panginsolto pa ong Ispirito Santo, ang yay
ang pagpakabot tang kaloy tang Dios ong yaten. Animan dorog kamakaeled tang silot
ang i-dol ong taw ang asi!
30 Tenged gata-wanan ta nga ang Dios mismo tang minaning, “Yo tang balang melet;
yo tang magsilot.” Ig ganing pa, “Ang Gino magosgar ong mga tawan na.”*
31 Dorog kamakaeled kaman mga ang Dios ang boi tang magsilot!
32 Piro yamong mga logodo, demdemen mi tang pagkabetang mi asing tokaw, asing
ba-lo lamang nayagan tang kinaisipan mi. Pinaliwagan amo ta mo-ya natetenged ong
pagto mi, piro inagoanta mi lamang si, ig indi amo napadeg.
33 Teta, aggakigan amo ig agpaeyaken ong talongan tang mga taw. Ig teta, maski
belag ta yamo mismo tang gasilagan nira, gagapil amo pa ong agboaten nira ong mga
karomanan mi tenged ong katete-beken mi ong nira.
34 Asta ang oras ang agprison tanira tenged ong pagto nira, indi amo minatras ang
naglipay ong nira. Ig maski kinalaw tang mga pagkabetang mi, imbis ang magsinti amo,

† **10:20** Asing pagapatay ni Jesus, ya kay ang pagaba-bak ong ka-ngan tang kortinang dorog kabael ang aglilingeb ong sagradong logar ong Timplo. Na pagpaita ang poidi ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta, ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios. Telekan ong Lucas 23:44-46, ig ong Marcos 15:37-38. ‡ **10:21** Ang maliag yaning tang “pamalay-balay tang Dios” tarin ay ang tanan ang mga taw ang pamagto ig pamagpasakep ong nandia. § **10:28** Deuteronomio 17:2-7 * **10:30** Deuteronomio 32:35-36

nangalipay amo pa. Tenged gata-wanan mi rang laging may natagana ong nindio ang
mas masinlo ig indi malipat asta ong tanopa.
35 Animan indi lipaten mi tang pagtalig mi ong Dios. Sia ang balet ong nindio dorog
kasinlo.
36 Kaministiran ang magprosigir amo ong mo-yang kaneman agod matoman mi tang
kaliagan tang Dios, ig don marisibi mi tang pinangako na ong nindio.
37 Tenged pario tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
"Indi ra lamang maboay, ang aggelaten mi komabot da.
Indi ra tanandia maboay.
38 Ang taw ang binilango ang mato-lid,
mangaboi sigon ong pagto na.
Piro mga manaliod tanandia,
indio ka malipay ong nandia."†
39 Piro ita, belag ita ta kabilang ong mga taw ang pamanaliod ig dayon ang silotan asta
ong anday kataposan,‡ kondi aroman ita tang mga taw ang maelet tang pagto nira ig
ong maning don bogos ang malibri.

11

Ang pagto ong Dios

1 Ita, mga pagto ig pagtalig ita ong Dios, may kasigoroan ta ang mainabo tang mga
aggelaten ta ig gasigoro ita ka nga ang mga bagay ang indi pa gitaen ta, matod ang enged.
2 Maning ka don tang pagto tang mga kamepet-mepetan ta asing tokaw*, animan ang
Dios nalipay ta mo-ya ong nira.
3 Ong tabang tang pagto ta, gaintindian ta ra nga ang langit may ang tanek bindoat
tang Dios ong gaem tang bitala na.† Animan ang tanan ang mga bagay ang gitaen ta
mandian, bindoat na ong mga bagay ang indi gitaen.
4 Isipen ta si Abel. Tenged ong pagto na ong Dios, nagtorol tanandia ta masinlong
bolontad ang mas pa ong bolontad ni Cain.‡ Ig tenged ong pagto nang asi, nabilang
tanandia ang mato-lid ong pama-dek tang Dios, tenged rinisibi tang Dios tang bolontad
nang asi. Animan maski patay da si Abel, may agtotoldok na pa ong yaten tenged ong
pagto na.
5 Ya ka si Enoc, nagto ig nagtalig ka ong Dios. Ig tenged ong pagto na, indi tanandia
napatay, kondi boi pa asing ingkelan tanandia tang Dios don ong dobaling kaboi.§ Indi
ra inita tarin ong tanek tenged kinomit da tang Dios. Ganing ong Kasolatan, asing si
Enoc indi pa agkomiten tang Dios, galipay dang lagi tang Dios ong nandia.
6 Ong matod, ang taw ang indi pagto ig pagtalig ong Dios, maski magonopa indi
enged malipay tang Dios ong nandia. Tenged ang maski sinopay palenget ong Dios
kaministiran magparet ang may Dios, ig magparet nga ang Dios pagtorol ta balet ong
taw ang pagprosigir ang mailala ong nandia.
7 Isipen ta si Noe. Tenged ong pagto na, pinama-yan na tang pāman tang Dios
natetenged ong mga bagay ang mainabo, maski indi pa gitaen na. Animan nagboat
tanandia ta tatang barko ang dorog kabael, ang aggoyan ta arka, para malibri tanandia
asta ang pamilia na.* Ig tenged ong pagto nang asi, binilang tanandia ang mato-lid, ig
ang domang mga taw inosgaran tenged tanira indi namagto ong Dios.
8 Si Abraham tata kang taw ang nagtoman ong Dios tenged ong pagto na. Animan as-
ing papaningen tanandia tang Dios ong logar ang magimong nandia ong parakaboton,

† **10:38** Habacuc 2:3-4 ‡ **10:39** "silotan asta ong anday kataposan." Maliag yaning, silotan don ong impirno, asta ong tanopa. * **11:2** Maliag yaning, ang mga kamepet-mepeten tang mga Hebreo asing tokaw. † **11:3** Genesis 1:1-31 ‡ **11:4** Genesis 4:1-16 § **11:5** Genesis 5:24 * **11:7** Genesis 6:9 tegka ong 8:22

dayon tanandiang napanaw maski indi gata-wanan na mga ong aripa tang logar ang
asi.†
9 Ig tenged ka ong pagto na, nagagoanta lamang tanandiang ministar don ang midio
dayoan, don mismo ong logar ang asing pinangako tang Dios ong nandia. Torda lamang
kaman tang inistaran ni Abraham, ig maning ka don tang pagkabetang ni Isaac ig ang
ana nang si Jacob, ang pariong nanobli tang pinangako tang Dios ong mepet nirang si
Abraham.
10 Nagagoanta lamang si Abraham tenged ang matod ang logar ang aggelaten na
anday doma kondi ang siodad ang anday kapario na ig dorog kabaked, ang yay ang
siodad ang pinlano ig pina-deng tang Dios.

11 Ya ka si Sara, ang katawa ni Abraham. Nagto ig nagtalig tanandia ong Dios, animan
inaloyan tanandia ang mangana, maski bog ig mepet da, tenged nagparet tanandia nga
ang Dios mataligan ang boaten na enged tang pangako na.‡
12 Animan maski si Abraham mepet da ang indi ra maimong magkatinir pa ta
ana nira, ig maski tanandia tata lamang, piro tanandia pa ka enged tang nagimong
pinagalinan tang kadoro-doroan ang mga inampo na, ig ang kayadien nira pario ong
mga bitokon ong langit obin ong mga kenay ong baybay ang indi mabilang-bilang.

13 Mandian, ang mga taw ang nang nangasambit, nangapatay ang pamagto pa ka
enged ong Dios. Indi narisibi nira tang pinangako tang Dios asing boi pa tanira, piro
nangalipay pa ka enged tenged midio gatorongan nira ong alawid tang i-dol ong nira
ong parakaboton. Animan aggakon nira ang tanira mga dayoan lamang ig anday
sadiling banoa nira tarin ong kalibotan ang na.
14 Agpaita tang mga taw ang pamansibitala ta maning don ang pamaglangkag tanira
tang banoa ang para ong nira.
15 Belag da tang banoang pinagalinan nira tang aggisipen nira. Tenged mga maning
don, poidi pa rin tanirang magbalik don.
16 Piro ang matod ang logar ang aglangkagen nira mas mo-ya ig na anday doma kondi
ang banoa don mismo ong langit. Animan tenged ong pagto nirang asi, indi naeyak tang
Dios ang goyan tanandiang Dios nira. May siodad kaman ang natagana na rang lagi don
ong langit para ong nira.

17 Isipen ta ka tang pagto ni Abraham asing sobokan tanandia tang Dios ang dapat
ibolontad na tang ana nang si Isaac bilang sagda.§ Listo ra si Abraham ang patayen na
si Isaac maski tambilog lamang ang ana na, ig maski nangako rang lagi tang Dios ong ni
Abraham
18 ang si Isaac yay ang magimong pagalinan tang kadoro-doroan ang mga inampo na.*
19 Patayen da rin kaman ni Abraham tang ana na, tenged pagparet ka enged tanandia
ang si Isaac poiding boien ang moman tang Dios. Ig poiding maning ita ang si Isaac
midio napatay kaman, tapos naboing oman asing binalik ong tatay na, ang boi pa.

20 Si Isaac nagto ig nagtalig ka ong Dios. Animan, asing mepet da tanandia, binindi-
sionan na tang mga ana nang si Jacob may si Esau agod aloyan tanira tang Dios ong
parakaboton.†

21 Maning ka don tang pagto ni Jacob, tenged ba-lo tanandia napatay, binindisionan
na ka tang mga ampo na ong ana nang si Jose. Ig nagdayaw tanandia ong Dios mintras
pambiot ong baston na.‡

22 Ya ka si Jose, nagto ig nagtalig ka ong Dios. Animan asing alenget dang mapatay,
pinatako na ang komabot tang kaldaw nga ang mga Israelita malibri ra ig magalin

---

† **11:8** Genesis 12:1-4 ‡ **11:11** Genesis 18:11-14; 21:1-2 § **11:17** Genesis 22:1-14 * **11:18** Genesis 21:12 † **11:20** Genesis 27:1-40 ‡ **11:21** Genesis 48:1-20

don ong banoang Ehipto. Ig nagtoyon tanandia ang ekelan nira tang mga doli na mga
mamagalin da.§
23 Tenged ong pagto tang mga ginikanan ni Moises, indi inledan tanirang maman-
gontra ong katobolan tang adi don ong Ehipto. Animan asing pinangana si Moises,
sinalok ang lagi nira ong teled ta tolong bolan para malibri, tenged inita nirang dorog
kasinlo tang mola.*
24 Ig tenged ong pagto ni Moises ong Dios, asing may idad na ra indi ra tanandia
galiliag ang goyan pang ana tang nagpabael ong nandia, ang yay ang prinsisang ana
tang adi tang Ehipto.
25 Para ong nandia, mas mo-ya pang magagoanta tanandia ang paliwagan aroman
tang mga Israelita† kaysa konsoilo tanandia ong kalipayan ang pagalin ong kasalanan
ig indi lamang maboay.
26 Maski agge-ley ge-leyen tanandia ta mo-ya tenged ong pagto na ong Maniglibri ang
komabot, sia mas pinalabi na pa ka enged kaysa magimong nandia ra tang tanan ang
manggad ong Ehipto. Tenged pirming aggisipen na tang mas masinlong ibalet tang Dios
ong nandia ong parakaboton.
27 Ig tenged ong pagto na, nagalin tanandia ong Ehipto ang indi inledan maski dorong
kasisilagen tang adi.‡ Mapoirsa tang nem na tenged para ong nandia midio gitaen na
tang Dios, maski ang Dios indi itaen.
28 Ig tenged ka ong pagto na, sinoldokan na tang mga masig ka Israelita na ang dapat
pidan nira ta dogo ta karniro tang mga portan tang mga balay nira agod mga magpanaw
da tang anghil ang magpatay tang tanan ang mga anang aka ong Ehipto, ta-liban na
lamang tang mga balay tang mga Israelita.§ Tenged tarin, don da nagimpisa tang
pagsilibra tang pista ang aggoyan "Pagta-lib tang Anghil."
29 Tenged ong pagto tang mga Israelita ong Dios, nangala-ted tanira diritso ong dobali
tang Talsing Masinggi ig ang pinanawan nira don tanek ang mamara ra. Piro asing ang
mga taga Ehipto namansirotos ong nira don, nangalmet tanirang tanan.*
30 Tenged ka ong pagto tang mga Israelita, ang dorog kalawig ang padir tang mga
kasoay nira ang palibot ong siodad tang Jerico dayon ang napegnak asing yapito rang
kaldaw tang martsa nira ang paglibot don ong loa.†
31 Si Rahab tatang babay ang bisiosa ang gistar don. Piro nagto tanandia ong Dios,
animan indi ginapil ang pinatay ong mga kasimanoa nang sotil ang indi namagto.
Tenged asing kiminabot don ong Jerico tang mga ispia ang sinobol ni Josue, masinlo
tang pagrisibi ni Rahab ong nira ig sinabangan na tanira.‡
32 Yadi pa rin ang isaysayo ong nindio, piro itaben korangen ita ta oras mga isaysayo
pa tang natetenged ong da Gideon, Barak, Samson, Jefte, David ig Samuel asta ong mga
propita.
33 Tenged ong pagto nira ong Dios, nagiggira tanira ig pinirdi nira tang mga inadian.
Mato-lid tang pagerekelen nira tang mga banoa, ig nangarisibi tang pangako tang Dios
ong nira. Tenged ong pagto nira, indi tanira inonopa tang mga lion.

---

§ **11:22** Genesis 50:24-25. Asing timpong asi, ang mga Israelita agdegdegen ta mo-ya don ong Ehipto. Naboay tang elat nira ong maglibri ong nira don, ig magekel ong nira ang magbalik ong sadiling banoa nira. * **11:23** Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 2:1-10. † **11:25** Si Moises mabael da ba-lo nata-wanan na ang tanandia pala tatang Israelita ig belag ta taga Ehipto. ‡ **11:27** Mabasa ta tang natetenged ong ni Moises ig ang paglayas tang mga Israelita ong banoang Ehipto ong Exodo 2:11 tegka ong 12:42. § **11:28** Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 12:1-30. * **11:29** Nainabo narin asing pagalin tang mga Israelita ong banoang Ehipto, ong pagpangolokolo ni Moises. Ang talsi golping nabelak agod may panawan tang mga Israelita para mangala-ted don ong dobaling baybay. Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 14:1-31. † **11:30** Asing oras ang asi, pagiggira tang mga Israelita ong mga taga Jerico ig si Josue tang hiniral nira. Ang istoriang na mabasa ta ong Josue 6:1-21. ‡ **11:31** Ang istoriang na mabasa ta ong Josue 2:1-22; 6:22-25.

34 Indi tanira napaso maski binanggil ong apoy ang dadaba-daba. May atan pa ang
patayen da rin ong ispada, nangapo-lot pa. Ang doma, maski malobay da, sindolan pa
ta poirsa agod mandeg ong gira, ig pinirdi nira tang mga kasoay nirang mga sondalo
ang nagalin ong domang banoa.
35 May mga babay kang mabaked tang pagto nira ong Dios, ig ang mga patay nira
naboing oman.
Ang domang pamagto, agsigbaken asta ra lamang napatay tenged indi tanira na-
paoyon ong kondision ang mga taliodan nira tang pagto nira ong Dios, librien tanira.
Indi tanira nanaliod agod mga komabot tang kaldaw ang boien tanira tang Dios,
marisibi tanira tang mas masinlong kaboi.
36 May atan kang agpaeyaken ig agpatakan tang palo, ig may atan pang aglapoton ta
kadina ig agprison tenged lamang ong pagto nira.
37 Ang doma agbanggilen ta bato asta ra lamang napatay, ig ang doma linagadi ta
tenga tang sinangoni nira, ig may doma kang pinatay ong ispada. Ang doma ong
nira, ang aglambongon nira ang olit da lamang ta karniro obin kambing. Doro tanira
kalilised, ig dorog kalain tang agboaten tang mga taw ong nira. Agdegdegen tanira ta
mo-ya,
38 piro ong matod, ang kalibotan ang nang malain belag ta bagay ong nira. Nama-
gagoanta tanirang mamaglibot-libot don ong logar ang anday gistar ang taw ig ong mga
kabobokidan, ig don da lamang namansistar ong mga koiba ig ong mga adalem ang
galoang ong tanek.
39 Tanirang tanan naliagan tang Dios ta mo-ya tenged ong pagto nira. Piro asing timpo
nira, indi pa naboat tang Dios tang pinangako na ong nira.
40 Tenged may mas masinlong plano na para ong yaten, ang pa-penen ita ong nira mga
boaten na tanirang mga taw ang anda rang pisan ay kakorangan ong pagkataw nira.§

12

Ang disiplina tang Dios ong mga ana na

1 Animan, tenged pamansipa-dek tang kadoro-doroan ang mga tistigos ang asi ang
namagpaita ra tang pagto ig pagtalig nira ong Dios, bo-wanan ta ra tang tanan ang
mga talak ang pagawid ong yaten ig ang maski onopay pagsamber. Magprosigir itang
magpadayon sa-sad ong kate-kan, pario ong mga manigsinikad ong tatang karira.
2 Isintro ta tang pa-dek ta ong ni Jesus don ong tokawan, tenged tanandia tang
pinagalinan tang yaten ang pagto ig ang pagpabaked ig pagkomplito ta si. Inagoanta na
tang kamatayen ong kros, ig binaliwala na tang kaeyakan ang asi, tenged gata-wanan
nang mga matapos si, kalipayan tang pagelat ong nandia. Ig mandian kakarong da
tanandia don ong to tang trono tang Dios.
3 Isipen mi ta mo-ya mga monopa tang pagagoanta ni Jesus ong mga taw ang
mapinagtalaken ang namangontra ong nandia. Demdemen mi siang pirmi agod indi
manlobay tang mga nem mi ig indi amo somoko.
4 Ong matod, ong pagigbatok mi ong kasalanan, anda pay pinatay ong nindio tenged
ong pagto na.
5 Sigoro nalipatan mi ra tang laygay tang Dios ong nindio bilang mga ana na. Pario
tang inaning na,
"Anao, mamasia ta mo-ya mga yawa agdisiplinaena tang Gino,
ig mga agsamblengena nandia, indi palobayen mo tang nem mo.
6 Tenged ang agdisiplinaen tang Gino yay ang agmalen na,
ig agkastigon na tang tanan ang agbibilang nang mga ana na."*

§ **11:40** Poidi kang maliag yaning: pa-penen ita ong nira mga bogos ang tomanen na tang mga pinangako na.
* **12:6** Kawikaan 3:11-12

7 Animan magagoanta amo ong mo-yang nem tang mga kaliwagan ang gapasaran mi,
tenged sia pademdem tang Dios ong nindio, ig pagpaita ang yamo mga ana na. Sinopa
lamang bato tang ana ang indi agdisiplinaen tang tatay na?
8 Animan mga ang pagdisiplina ang agboaten tang Dios ong tanan ang ana na indi
boaten na ong nindio, maliag yaning belag amo ta matod ang mga ana na kondi mga
ana ong poira.
9 Tata pa, agdisiplinaen ita tang mga tatay ta tarin ong tanek ig aggalangen ta tanira.
Piro mas importanti ang magpasakep ita ong yaten ang Tatay ong langit agod maboi ita.
10 Tenged ang mga tatay ta tarin ong tanek, namagdisiplina ong yaten ong dipot
lamang ang timpo, sigon ong kinata-wanan nira. Piro ang Dios pagdisiplina ig pagto-
lid ong yaten para ong ikakao-ya ta agod magimo itang sagrado ang pario na.
11 Ong matod, belag ta mambeng mintras agdisiplinaen ig agto-liden ita tang Dios,
kondi pagsinti ita. Piro mga mata-lib si, magimong mato-lid da tang kaboi ta ig prisko
ra tang kinaisipan ta.

Mga pāman ig mga toyon

12 Animan papoirsaen mi tang mga nem mi, tenged midio panlolobay da tang
sinangoni mi ig ang mga tod mi pamansilo-yod da tenged ong mga kaliwagan ang
gapasaran mi.
13 Magpadayon among panaw ong dalan ang mato-lid agod ang mga karomanan ming
midio gangapiang da ig pamagdoadoa ra, indi somoko kondi mamoirsa pa tang pagto
nira.
14 Magprosigir amo ang masinlo tang pagtarabidan mi ong tanan ang taw, ig
mangaboi amo ta sagrado. Tenged mga belag ta sagrado tang kaboi mi, indi itaen mi
tang Gino.
15 Magandam amo, itaben may atan ong nindio ang palbag ong kaloy tang Dios, oman
magimo tanandia tang maimpisan ta golo ig doro pang maomid ong boat nang malain.
16 Bantayan mi tang mga sadili mi agod indi amo magiga-pen ong belag ta katawa mi.
Magandam amo ka agod indi amo magpatolad ong ni Esau, ang binaliwala na lamang
tang kaliagan tang Dios. Bilang kakan ang ana, may kato-lidan na rin ong pagpanobli,
piro sia binailo na ong tang platon ang pamangan lamang.†
17 Gata-wanan ta, pagatapos ta si pina-dol na pa enged ong tatay na tang bindision ang
para ong aka. Piro indi sindol ong nandia maski monopay pakiloy na ig i-yak na, tenged
indi ra poiding bawien na pa tang bindoat na tanopa sia.‡
18 Ang pagpalenget ta ong Dios mandian belag ta pario tang pagpalenget tang mga
Israelita asing tokaw. Tanira napalenget ong tatang bokid ang gitaen nira mismo ang
yay ang Bokid tang Sinai. Don may apoy ang dadaba-daba, makaeled ang ki-lep, ig
mapoirsang mageyep.
19 May naba-yan nirang trompita ig bosis ang bibitala. Asing pagabasi tang mga taw
tang bosis, namagpakiloy tanira ang indi ra mitala ong nira.§
20 Tenged pinangeldan tanira ta mo-ya tenged ong binitala na ang ganing, "Ang maski
sinopay lomiked ong bokid, maski ayep, banggilen asta indi mapatay."*
21 Doro kamakaeled tang inita nira don! Animan asta si Moises nangelel ong sobrang
eled na.
22 Piro ang yaten belag ta maning don. Ang napalengetan ta anday doma kondi ang
Bokid tang Sion ang yay ang siodad tang Dios ang boi. Narin tang Jerusalem ong langit,
ig rinibo-ribo tang mga anghil na.

---

† **12:16** Genesis 25:27-34 ‡ **12:17** Genesis 27:1-41 § **12:19** Exodo 19:16-19; 20:18-19. Nainabo narin asing ang mga Israelita aroman ni Moises don ong logar ang anday gistar ang taw. Ya kay ang oras ang rinisibi ni Moises tang Katobolan tang Dios, ang pinasolat na ong ni Moises ong mga binelak ang bato. * **12:20** Exodo 19:12-13

23 Napalenget ita ra ong mambeng ang pagsirimeten tang mga agbibilang ang mga
kakan ang ana tang Dios,† ang yay ang mga taw ang mga aran nira nalista ra don ong
langit. Napalenget ita ra ong Dios ang Manigosgar ong tanan ang mga taw, ig aroman ita
ra tang mga ispirito tang mga taw ang mato-lid ang asing tokaw ig mandian anda rang
pisan ay kakorangan ong nira.‡
24 Napalenget ita ra ong ni Jesus mismo, ang yay ang nagpakabot ig nagpabaked§
tang ba-long inigoan tang Dios ong yaten ang mga taw. Ang dogo nang nailat yay ang
pagpamatod ang pinatawad ita ra ong mga kasalanan ta, ig na mas mo-ya pa ka enged
ong pamatod tang dogo ni Abel.*
25 Animan mandian magandam amo, ig mamasi amo ong agbibitala tang Dios ong
nindio. Ang mga taw asing tokaw ang indi namamasi ong nandia asing pagbitala na
don ong bokid, indi enged nalibri ong silot. Animan mono ita pa bato malibri ong silot
mga indi ita magparet ong agbibitala na ang pagalin ong langit?
26 Asing pagbosis tang Dios don ong bokid, kiminedeg tang tanek. Piro mandian
nangako tanandia nga ong parakaboton, pakedegen na pa ta minta, belag lamang tang
tanek kondi asta ra ang langit.†
27 Ang mga bitalang "minta pa" maliag yaning lipaten na ra tang tanan ang bagay
ang bindoat na, tenged ang mga bagay ang narin kekedeg. Boaten na narin agod ang
mangabo-wan ang mga bagay da lamang ang indi kekedeg.
28 Animan magpasalamat ita ong Dios, tenged nabilang ita ra ong inadian na ang
inding pisan mapakedeg. Towan ig dayawen ta tanandia ong mga boat ang pagtorol
ta kalipayan ong nandia, ang may paggalang ig eled.
29 Tenged ang Ampoan tang Dios pamogdaw pario ong apoy.‡

13

Ang mga boat ang pagtorol ta kalipayan ong Dios

1 Magpadayon among mamaggeregman bilang mamaglogod ong ni Cristo.
2 Indi lipatan ming padayonon tang mga istranghiro ong balay mi. May mga taw asing
tokaw ang napagpadayon ta mga bisita ang anday kalaom nira ang asi pala mga anghil
ang nagalin ong Dios.
3 Lipayen mi tang mga karomanan ming agprison tenged ong pagto nira, ig pason-
aidan mi tang pagkabetang nira ang midio aroman amo ka nirang priso. Mate-bek amo
ka ong mga agdegdegen, tenged maski yamo, poiding mapasar amo ka ta maning don.
4 Dapat demdemen tang kada tata nga ang pagkatawan tatang bagay ang sagrado ig
belag ta intirimis. Animan indi amo mangombabay obin mangonlali, tenged silotan
tang Dios tang pamagboat ta maning don ig ang maski sinopay pagigdolog ong belag ta
katawa na.
5 Magandam amo itaben magimo among ingganioso ta koarta. Imbis, makontinto
amo lamang ong mga bagay ang onopay atan ong nindio. Tenged ganing tang Dios, "Indi
amo enged bo-wanan ta. Indi among pisan pabayan ta."*
6 Animan poiding maning ita ang anday doadoa,
"Ang Gino tang pagtabang ong yen; indio meled.
Onopay maboat ta taw ong yen?"†

† **12:23** Doro kasinlo tang pagkabetang tang mga kakan ang ana tang mga Israelita, tenged sigon ong kaogalian nira, ang toblien nira dobli kaysa ong mga ari (Deuteronomio 21:17). Animan itang pamagto ong Dios, agbibilang ita nandia belag lamang ta mga ana na kondi mga kakan ang ana. ‡ **12:23** Poidi kang maliag yaning: mga taw ang mato-lid ang nangarisibi ra mandian tang logar ang pinangako tang Dios ong nira asing tokaw. § **12:24** Poidi kang "manigpatenga". Mga ong Tagalog, "tagapamagitan". * **12:24** Asing pinatay si Abel tang logod nang si Cain, ganing tang Dios nga ang dogo ni Abel midio paginiteg ang pama-dol ang melet tenged ong nainabo ong nandia. Telekan ong Genesis 4:8-12. † **12:26** Ageo 2:6 ‡ **12:29** Deuteronomio 4:24 * **13:5** Deuteronomio 31:6 † **13:6** Salmo 118:6-7

7 Demdemen mi tang mga namangolokolo ong nindio, ang namagtoldok ong nindio
tang bitala tang Dios. Isipen mi mga monopa tang kaboi nira ig monopa tanira
nangapatay ang pamagto ong ni Jesus. Ig patoladan mi tang pagto nirang asi.
8 Si Jesu-Cristo indi enged pagoman. Maski monopa tanandia asing primiro pa, ya kay
ang mandian ig asta ong tanopa.
9 Animan indi amo magpaekel-ekel ong sari-saring klasi ta mga toldok ang parti ong
kamatodan. Mo-ya pa, risibien ta tang kaloy tang Dios ang yay ang magpapoirsa ong
mga nem ta, ig indi ita ra manalig ong mga riglamintong natetenged ong pamangan.
Ang mga taw ang pamanalig ong mga riglamintong asi, anda enged ay mapakinabangan
nira don.‡
10 Itang pamagtalig ong ni Jesus, may nabolontad da para ong yaten agod marisibi ta
tang bogos ang kaloy tang Dios ang nagimong yaten da. Piro ang mga pamagtalig pa ong
mga agbobolontad don ong Timplo, indi ma-pen ong kaloy ang narin.§
11 Sigon ong Katobolan ni Moises, ang dogo ta mga ayep aggekelan tang kalawigan
ang padi don ong teled tang Kasagradoan ang Logar bilang bolontad agod makomit
tang mga kasalanan tang mga taw. Piro ang sinangoni tang mga ayep ang agsasagda,
agsirokon ong loa tang kampo.
12 Maning ka don tang nainabo ong ni Jesus. Pinatay tanandia don ong loa tang siodad,
agod tenged ong dogo na malimpio tang mga taw ong mga kasalanan nira.*
13 Animan dapat lomboa† ita ka ig paning ita ong ni Jesus agod ma-pen ita ong nandia
ong kaliwagan ig kaeyakan ang inagoanta na.
14 Tenged belag ta tarin ong tanek tang pirmaninting siodad ta, kondi pamagelat ita
tang siodad ang i-dol ong yaten ong parakaboton.
15 Animan dapat pirmi itang magpasalamat ig magdayaw ong Dios ong tabang ni
Jesus. Na yay ang tamang bolontad ang agto-dol tang mga taw ang pangilala ong nandia
bilang Gino.
16 Indi ita malipat ang magboat ta mo-ya ig mamagtarabangan ang pirmi, tenged na
ya kay ang bolontad ang pagtorol ta kalipayan ong Dios.
17 Tomanen mi tang mga pamangolokolo ong nindio ig magpasakep amo ong nira,
tenged tanira tang pamagasikaso ong nindio para ong ikakao-ya tang pagto mi. Ig
gata-wanan nira ang komabot tang kaldaw ang tanira mamanabat ong Dios. Animan
tomanen mi agod ambengan tanira ong pagboat tang katengdanan nirang asi. Tenged
mga indi amo magtoman, mamagsinti tanira ig indi matabang ong nindio.
18 Ipangadi ami ka nindio. Gasigoro aming limpio tang konsinsia amen, ig pamag-
prosigir aming pirmi ang magboat ta mo-ya.
19 Labi ra enged, ipangadi mi kay ang yo pabalikeno tang Dios atan ong nindio ong
madali.

Pagampo para ong nira

20 Ang Dios ang pagtorol ta kao-yan ong kaboi ta, yay ang nagboing oman ong yaten
ang Ginong Jesus. Ig si Jesus tang Makagagaem ang Manigbadbad ang pagsagod ong
yaten bilang mga karniro na. Ong mismong dogo ni Jesus, pinabaked tang Dios tang
anday kataposan ang inigoan na ong yaten.

---

‡ **13:9** Ang isip tang mga Hebreo, magimong limpio tanira ong pama-dek tang Dios basta aggosoyon nira tang mga riglamintong natetenged ong pamangan asta natetenged ong pagbolontad ta ayep, sigon ong Katobolan ni Moises. Telekan ong Hebreo 9:9-10. § **13:10** Ang birsikolong na, mga ong bitalang Grigo, maning enged ta na tang nasolat: May altar ta, piro ang pamagsirbi ong sagradong torda indi ma-pen ang magsaro tarin. * **13:12** "malimpio tang mga taw ong mga kasalanan nira." Poidi kang maliag yaning: ang mga taw poiding magimong sagradong mga sinakepan na. † **13:13** "dapat lomboa ita ka." Maliag yaning, ang mga Hebreo ang pamagto ra ong ni Jesus, dapat lipaten nira tang dating kaogalian nirang pagsagda ta ayep agod magto lamang tanira ong ni Jesus.

21 Ig mandian balampa oldan amo pa tang Dios tang tanan ang kaministiran mi agod
maboat mi tang tanan ang kaliagan na. Ig tenged ong ni Jesu-Cristo, boaten na ong mga
kaboi mi tang tanan ang magtorol ta kalipayan ong nandia. Dayawen ta si Cristo asta
ong anday kataposan! Amen.

Kataposan ang mga toyon

22 Mga logodo, agpa-dolono ong nindio ang pama-yan mi ka ong mo-yang kaneman
tang mga agtotoldoko ig lalaygayo, tenged dipot ka lamang tang solatong narin.
23 Galiliago kang mata-wanan mi nga ang yaten ang logod ang si Timoteo pinaloa ra
ong prisoan. Mga komabot ang lagi tanandia, patabideno ong pagpaningo atan.
24 Komosta ra lamang ong mga pangolokolo ong nindio asta ang tanan ang mga
sinakepan tang Dios atan. Pamagpakomosta ka ong nindio tang mga logod ta ang taga
Italia.
25 Aloyan amo enged ang tanan tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ang nagalin ong ni Santiago

Ang Solat ang nagalin ong ni Santiago pagtorol ta mga masinlong laygay para ong kaboi ta ong pangaldaw-kaldaw. Sinolat narin para ong mga pamagto ong ni Cristo, ang namagwasag da ong sari-saring logar ong kalibotan (1:1). Sigon ong doma, ang agsambiten tarin yay ang mga Judio ang taga Jerusalem asing tokaw ang primirong namagto ong ni Jesus. Oman namagwasag tanira ong kalibotan tenged pinaliwagan tanira ta mo-ya don ong Jerusalem tenged ong pagto nira. Ang mga Judio, tampolok may doroa tang mga tribo nira, ang poros may sadiling aran nira kompormi ong tampolok may doroang mga ana ni Israel. Piro ang mga laygay tarin para ka ong tanan ang mga ana tang Dios.

Si Santiago naggamit ta dorong alimbawa ong solat ang na para magtoldok tang natetenged ong kinata-wanan ang nagalin ong Dios, ig ang masinlong ogali ang dapat itaen ong mga sinagpan tang Gino. Yading bagay tang agpagampangan tarin ong solat ang na, pario tang manggaden ig ang malised, ang tokso, ang pamilik ta taw, ang pagto ig pagboat, ang paggamit tang dilak ta, ang pagosgar ong masig ka taw ta, ang pagpambog, ang pagpangadi, ig doma pa.

Agtoldan ta importansia ong solat ang na ang kaministiran ang patabidan ta ta mga mo-yang boat tang pagto ta, para ipaita ta ang matod tang pagto ta.

1 Ang pagsolat ta na ay yo, si Santiago, tatang torobolon* tang Dios may ni Ginong
Jesu-Cristo. Komosta ong nindiong mga pamagto ong ni Cristo,† ang namagwasag da
ong sari-saring logar ong kalibotan.

Pagto ig kinata-wanan

2 Mga logod, ibilang ming poros kalipayan mga gapasaran mi tang sari-saring pag-
sobok ong kaboi mi.
3 Tenged gata-wanan mi, ang pagto mi magimong mas mabaked pa mga nadeg mi ra
tang mga sobok ang asi.
4 Animan dapat magprosigir amo pa enged agod ang risolta ta sia, anda rang pisan ay
sarawayen ong nindio ig anday kakorangan ong pagkataw mi.
5 Piro mga korang tang kinata-wanan tang maski sinopa ong nindio, dapat mama-dol
tanandia ong Dios. Ig sia, oldan tanandia. Tenged ang Dios abondang magtorol ig indi
basolon na tang taw ang pama-dol ta tabang.
6 Piro mga mama-dol amo ong Dios, kaministiran ang magparet amo ig indi amo
magdoadoa. Tenged ang pagdoadoa, midio langeb ang agpanonot lamang maski ong
aypa eyepen tang mageyep.
7 Ang taw ang maning atan, indi ra magelat ang magrisibi ta maski onopa ang magalin
ong Gino.
8 Indi gata-wanan na mga onopa enged tang galiliagan na. Pirming pagoman-oman
tang isip na.

Ang malised ig ang manggaden

9 Ang logod ang malised, dapat malipay ta mo-ya tenged tanandia pinalawig da ong
pama-dek tang Dios.

---

* **1:1** "torobolon". Mga ong bitalang Grigo: kirepen † **1:1** "pamagto ong ni Cristo." Ong bitalang Grigo: tampolok may doroang tribong Israelita. Telekan ong Pa-kaw ang Bitala.

10 Ig ang manggaden, dapat malipay ka maski pinababak tanandia. Tenged malipat
ka lamang tang mga manggaden ang midio talay ta ibabawen.
11 Ang ibabawen, mga koko-to ra tang kaldaw, malanet lamang ong sobrang kinit.
Gabo-log tang mga talay na ig pagkopas tang kasinloan na. Pario ka ta tatang mang-
gaden. Malipat ka lamang tanandia mintras aggintindien na pa tang manggad na.

Mga pagsobok ig tokso

12 Masoirti tang taw ang pagprosigir maski ong mga pagsobok. Tenged mga nadeg na
ra tang mga kaliwagan ang gapasaran na, risibien na tang primio na. Narin yay ang
kaboing anday kataposan‡ ang pinangako tang Dios ong tanan ang pamaggegma ong
nandia.
13 Mandian, mga may taw ang agtokson, indi dapat basolon na tang Dios, ang maning,
"Agtoksono tang Dios." Tenged ang Dios indi matokso ta anday sayod ig indi ka manokso
maski ong ninopa.
14 Ong kamatodan, gatokso itang taw ang magkatalak mga agbetengen ita tang
sadiling kaliliagan tang anday sasayod ig panonot ita.
15 Mga panonotan ta tang kaliliagan tang anday sasayod, talak tang risolta ta sia. Ig
ong kaboayan, ang risolta tang talak magimong kamatayen ang anday kataposan.
16 Mga agmalenong mga logod, indi amo paloko.
17 Ang tanan ang mo-ya ig anday kakorangan na ang kakabot ong yaten pagalin ong
Dios ang Tatay ta. Tanandia tang nagboat tang tanan ang mga de-kal ang gitaen ong
langit. Piro ang Dios, belag ta pario tang mga bagay ang asi, tenged indi tanandia
pagoman-oman, ig andang pisan ay maki-lep ong nandia.
18 Nagisip tanandia ang boaten ita nandiang mga ana na, asing nagparet ita ong bitala
tang kamatodan, agod palabien ita ong tanan ang mga bindoat na bilang mga primirong
pamagto ong nandia.§

Mamasi ig magboat

19 Tandan mi, agmalenong mga logod. Dapat ma-sik among mamasi, piro loay-loay
ang mitala ig loay-loay ang masilag.
20 Tenged ang kasisilagen ta indi matabang ong yaten ang magboat ta mato-lid ong
pama-dek tang Dios.
21 Animan, bo-wanan mi ra tang tanan ang mga boat ang maboboling ig ang kadorong
mga ogaling anday sasayod. Magpalepe amo ig tomanen mi tang bitala tang Dios ang
lindoak ong mga popotokon mi. Tenged na, yay ang mapaglibri ong nindio.
22 Indi amo lamang mamasi ong bitala tang Dios, kondi boaten mi ka tang agganing
na. Mga pama-yan mi lamang ig indi boaten mi, lokon mi lamang tang sadili mi.
23 Tenged ang taw ang pamasi ong bitala ig indi ka agboaten na, pario ta tatang taw
ang tatalonga ong salamin ig agpa-dekan na tang sadili na mga onopa tanandia.
24 Pagatelek na tang sadili na, dayon da lamang manaliod ig malipatan na ra mga
onopay itsora na.
25 Mandian, anday korang ong bitala tang Dios ang yay ang paglibri ong yaten ong
mga talak ta. Animan, mga adalan ta ta mo-ya, ig indi lamang agpama-yan ig aglipatan
ta, kondi dayon-dayon ang agboaten ta, asia aloyan ita ong mga boaten ta.
26 Mga may taw ang ganing tanira ono madinioson, piro indi mapedan nira tang anga
nira, anday data tang pagkamadinioson nirang asi. Aglokon lamang nira tang sadili
nira.
27 Tenged ong pama-dek tang Dios ang Tatay ta, maning ta na tang boaten ta tatang
taw ang madinioson ang anday korang ong pagto na: Magasikaso tanandia ong mga

‡ **1:12** "ang kaboing anday kataposan". Ong bitalang Grigo: ang korona tang kaboi § **1:18** "mga primirong pamagto ong nandia". Ong bitalang Grigo: ang mga primirong inayeg na

molang anda ray mga ginikanan nira, asta ong mga babay ang balo ang agliwagan. Ig magdan tanandia ang indi mabolingan ta mga boat ang anday sasayod ang magalin ong kalibotan ang na.

2

Anday sayod ang mamilik ta taw

1 Mga logod, bilang mga pamagto ong ni Ginong Jesu-Cristo, ang makagagaem ang Ampoan ta, indi amo mamilik ta taw.
2 Pabetang ta, may tatang taw ang na-pen ong pagsirimet-simet mi ang dorog kasinlo tang lambong na ig pagsising pa ta bolawan. Ig may tata kang siminled ang dorog kalised ig lasik-lasik pa tang lambong na.
3 Mandian, sinagod mi ta mo-ya asing pagtok ta masinlo ig ganing amo, "Tarina ra lamang patigayon komarong ong masinlong kalarongan." Ig ganing amo ka ong malised, "Kendenga ra lamang atan" obin "Tania ra lamang komarong ong da-tal."
4 Mga maning ta si tang boaten mi, pamilik amo ra ta taw ig pagosgar amo ra ta mali.
5 Isipen mi, agmalenong mga logod. Pinilik tang Dios tang mga malilised tarin ong kalibotan para magimong manggaden ong pagto nira ig para maka-pen na ong inadian* ang pinangako na ong mga pamaggegma ong nandia.
6 Piro yamo, agge-ley ge-leyen mi tang mga malilised. Sinopa enged tang pam-agdegdeg ong nindio? Sinopa enged tang pamagdimanda kontra ong nindio? Belag bato tang mga manggaden?
7 Tanira mismo tang pamanlangga tang dengeg tang aggilalaen ming Gino.
8 Piro masinlo tang ogali mi mga tomanen mi tang tobol tang inadian tang Dios, ang na-tang ka ong Kasolatan ang ganing, "Gegman mo tang masig ka taw† mo, pario tang paggegma mo ong sadili mo."‡
9 Piro mga pamilik amo ta taw, pagkatalak amo. Ig sigon ong mga tobol tang Dios dapat silotan amo ka, tenged pangontra amo ong mga tobol na.
10 Pabetang ta, may taw ang nagtoman tang tanan ang mga tobol tang Dios, poira lamang tang tambilog. Ang taw ang asi, pario ra ka ang kinontra na tang tanan.
11 Tenged Dios mismo tang naganing, "India mangombabay." Ig tanandia ka tang naganing, "India mamatay ta taw."§ Animan maski india nangombabay, piro namataya ka, asia nakontra mo ra tang Katobolan tang Dios.
12 Animan magdan amo ong kaliek ig mga pamitala mi tenged osgaran amo sigon ong bitala tang Dios ang yay ang naglibri ong nindio ong mga talak mi.
13 Ang taw ang indi gate-bek ong masig ka taw na, indi ka ate-bekan tang Dios mga osgaran da tanandia. Piro ang taw ang masine-bekanen, indi ra eldan ong oras ang magosgar tang Dios.

Ang pagto ta ig ang pagboat ta mo-ya

14 Mga logod, onopay data na mga may taw ang ganing pagto tanandia ong Dios, piro anda kay agboaten na? Ang pagto nang asi inding pisan mapaglibri ong nandia.
15 Pabetang ta, may mga logod atan ang korang ta lambong ig pamangan ong kaldaw-kaldaw.
16 Ig may tata ong nindio ang ganing, "Aloyan amo tang Dios. Balampa maita amo ta pamangan ig lambong mi." Onopay data tang inaning nang asia, mga indi ka sindolan na tang mga kaministiran nira?
17 Maning ka ta sia tang pagto ta. Mga indi patabidan ta mo-yang boat, anda kay data na.

---

* **2:5** "para maka-pen na ong inadian." Ong bitalang Grigo: para manonobli tanira tang inadian † **2:8** "masig ka taw." Ong bitalang Grigo: kamalay ‡ **2:8** Levitico 19:18 § **2:11** Exodo 20:13-14; Deuteronomio 5:17-18

18 Mandian, pabetang ta, may taw ang ganing, “Yo, may pagtō ong Dios, ig yawa may
mo-yang boat mo.” Narin tang sabato ong taw ang asi, “Monopa itaeno tang pagto mo
mga anda kay agboaten mo? Piro yo, ipaitao ong nio tang yen ang pagto ong mismong
mga boato.”
19 Yawa, pagpareta ang tambilog lamang tang Dios. Mo-ya sia. Piro maski ngani ang
mga dimonio pamagparet ka, ig pamangelel pa ong sobrang eled nira.
20 Yawa, anday isip mo? Onopa? Galiliaga pang ipaintindio ong nio ang anday data
na tang pagto mo mga anda kay aroman nang boat?
21 Angay bato ang kamepet-mepetan tang si Abraham, rinisibi tang Dios bilang mato-
lid? Belag bato ta natetenged ong mga bindoat na asing sinagda na rin tang ana nang si
Isaac para ipaita tang pagto ig pagparet na ong Dios?*
22 Animan gata-wanan mo ra, ang pagto ig ang pagboat ni Abraham namagtarabidan.
Maliag yaning, anday kakorangan tang pagto na, tenged may bindoat na ka.
23 Ong maning ta si, nainabo tang na-tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing,
“Si Abraham nagto ong Dios, animan binilang tanandia ang mato-lid,”† ig ginoyan pa
tanandia ang “tangay tang Dios.”‡
24 Atan itaen mo, ang tatang taw ibilang ang mato-lid tenged ong mga boat na ig belag
lamang ta tenged ong pagto na.
25 Maning ka ta sia si Rahab, ang babay ang nagpabakal tang sinangoni na asing
tokaw. Binilang tanandia ang mato-lid tenged ong bindoat na, asing sinabangan na
tang doroang taw ang sinobol ni Josue. Rinisibi na tanira ig sinoldokan na ta domang
paranawan agod mangalibri tanira ong mga kasoay nira.§
26 Animan, ang pagto ta pario ong sinangoni ta. Mga ang sinangoni ta anda ray
linawa* na, maliag yaning patay ita ra. Ig ang pagto ta, mga anday aroman nang boat,
patay ka ig anda ray data na.

3

Ang dilak ta

1 Mga logod, indi dapat maliag ang magimong manigtoldok tang kayadian ong nindio.
Tenged gata-wanan mi ka, yaming mga manigtoldok, mas maelet tang pagorosgaren
tang Dios ong yamen.
2 Madagmit itang tanan ang magkatalak. Piro ang taw ang indi pagkatalak ong
pamitala na yay maning ta ang anda enged ay kakorangan ong pagkataw na. Gatako
tanandiang magawid tang sadili na.
3 Ang tatang kabayo, mga bosalan ta, gapatoman ta ig gapapanaw maski ong aypa
lamang ang galiliagan ta.
4 Maning ka ta si tang barko. Maski dorog kabael ig agtotolmon pa ta dorog kapoirsang
mageyep, kaya pa ka enged ang e-lan tang ge-ley ang simon maski ong aypa galiliag ang
iparombo tang manigsimon.
5 Pario ka ta sia tang dilak ta. Kage-ley ang parti tang sinangoni ta, piro dorog kabael
tang kalainan ang gaboat na!
Isipen mi lamang. Ang kageban ang dorog kala-bang gasirok ta tatang ge-ley lamang
ang apoy.
6 Ang dilak ta, midio ka apoy. Tanga partian lamang tang sinangoni ta, piro doro-
dorong kalainan tang gaboat na, asta gatalidan tang bilog ang sinangoni ta. Ang anday

* **2:21** Sinobokan tang Dios tang pagto ni Abraham asing sinobol na ang patayen na tang ana nang si Isaac. Mabasa ta tang istoriang na ong Genesis 22:1-19. † **2:23** Genesis 15:6 ‡ **2:23** Isaias 41:8; 2 Cronica 20:7 § **2:25** Ang istoriang na natetenged ong ni Rahab mabasa ta ong Lomang Inigoan ong Josue 2:1-22 ig 6:22-25. * **2:26** “linawa”. Ong bitalang Grigo poidi kang maliag yaning “ispirito” obin “kalag”.

sasayod ang gabitala tang dilak ta midio apoy ang pagalin mismo ong impirno, ig
panlangga pa ong bilog ang pagkataw ta.
7 Mapatoman ta taw tang tanan ang klasi ta lamlam ig ayep ang papanaw, kakandoang
obin pamansistar ong talsi. Ig doro ra kang napagpatoman.
8 Piro anda enged ay maski sinopang taw ang mapagpatoman tang dilak na. Ang
dilak ta tatang kalain-lainan ang indi tatareng. Midio dalitan ang ma-kal ang poiding
mapatay ta taw.
9 Ang dilak ta ang na, yay ang aggamiten ta para magdayaw ong Ampoan ig Tatay ta.
Ig ya ka enged tang aggamiten ta para manlangga tang dengeg tang masig ka taw ta, ang
bindoat ka tang Dios ang magkaning-aning na.
10 Ong tatang anga lamang pagalin tang pagdayaw ig panlangga. Piro, mga logod,
belag ta dapat ang maning atan.
11 May bobon bato ang pagpa-bod ta wing masabor ig wing makasin ong tanga toro-
bodan lamang?
12 Mga logod, ang papa ta igos indi pamorak ta olibo, ig ang papa ta obas indi ka
mamorak ta igos. Maning ka ta si, ang wing makasin indi ka poiding tombod tang wing
masabor.

Ang kinata-wanan ang pagalin ong Dios

13 Sinopa ong nindio tang matako ig maosay ang maintindi? Pamatodan mi sia ong
tamang pagpangaboi ig ong pagboat ta mo-ya. Boaten mi na ong dibabak ang nem ang
pagalin ong matod ang kinata-wanan.
14 Piro mga gaibeg amo ong doma ig ang sadili mi ra lamang tang aggintindien mi,
indi amo magpambog ig magbo-li kontra ong kamatodan ang ganing yamo matako.
15 Indi nagalin ong Dios tang kinata-wanan ang asia. Sia nagalin tarin ong kalibotan,
ong sadiling kinaisipan mi lamang, ig ong ni Satanas.
16 Tenged mga mamagiribeg-ibegan da tang mga taw ig sadili lamang nira tang
intindien nira, mamagkagolo lamang sia ig mamagboat da tanira tang tanan ang klasi
ta kalainan.
17 Piro mga nagalin ong Dios tang kinata-wanan ta, primiro magimong limpio tang
kaboi ta ig masinlo tang pagigtabid ta ong doma. Magimo itang neman ig matako ang
magpatalobabak ong doma. Magimo itang masiadong masine-bekanen ig maderep ang
magboat ta mo-ya. Indi ita mamilik ta taw ig belag lamang ta paita-ita tang mga boat ta.
18 Mga may taw ang pirming pamagigayos ta soroayen, ang boat nira magang alibotod
ang agloloak nira. Ig ang borak na, yay ang kato-lidan.

4

Mga palabien ta tang kalibotan agkontraen ta tang Dios

1 Onopa tang agpagalinan tang mga pagsoroay-soayan ig pagkorontra-kontran mi?
Belag bato tang sadiling kaliliagan ming anday sasayod ang paggolo-golo ong kinaisipan
mi?
2 May mga bagay ang galiliagan mi ta mo-ya, piro indi makomit mi. Animan pamatay
amo ta taw. Gaibeg amo ong pagkabetang tang doma, piro indi ka makomit mi. Animan
dayon among magigsoay ig maggolo. Ang matod, indi garisibi mi tang galiliagan mi
tenged indi amo pama-dol ong Dios.
3 Ig mama-dol amo man ong nandia, indi amo ka oldan na tenged belag ta tama tang
gamitan mi. Pama-dol amo para gamiten ong mga galiliagan ming anday sasayod.
4 Yamong mga traidor amo! Indi gata-wanan mi? Mga palabien mi tang mga bagay
tarin ong kalibotan ang na, ang loloa, agkontraen mi tang Dios. Animan, mga palabien
ta tang mga bagay tarin ong kalibotan, maliag yaning magimong kasoay ita ra tang Dios.

5 Indi amo magisip ang anday data na tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan ang
ganing: “Ang Ispiritong sinobol tang Dios ang mistar ong mga popotokon ta, masiadong
pangimon mga may domang agmalen ta.”
6 Piro mas mapoirsa pa enged tang tabang ang to-dol tang Dios ong yaten. Tenged
ganing ong Kasolatan, “Agkontraen tang Dios tang ambogon, piro aggaloyan na tang
dibabak ta nem.”*
7 Animan magpasakep amo ong Dios. Batokan mi si Satanas ig sia manikad ang
palawid ong nindio.
8 Palenget amo ong Dios, ig lemenget ka tanandia ong nindio. Limpion mi tang mga
boat mi, yamong mga mapinagtalaken! Ig limpion mi tang mga popotokon mi, yamong
may mga nem ang pagdoadoa!
9 Dapat mamagtangol amo ig mamagtangit tenged ong mga talak mi. Imbis ang
maginimod, magini-yak. Imbis ang mangalipay, magsinti.
10 Magpababak amo ong talongan tang Gino, ig sia ipalawig amo nandia.

Indi magbitala ta anday sayod kontra ong tata may tata

11 Mga logod, indi amo magbitala ta anday sayod kontra ong tata may tata. Tenged
ang panlangga ong tatang logod, obin pagosgar ong nandia, midio agkontraen na ra
ig aggosgaran na pa tang mga tobol tang Dios. Ig mga osgaran mo tang mga tobol na,
maliag yaning belaga ra ta manigtoman, kondi manigosgara ra.
12 Dios lamang tang mapagtorol ta Katobolan, ig tanandia enged lamang tang
manigosgar. Anday domang mapaglibri ig mapagpatay. Piro yamo, sino amo pa enged
para magosgar ong masig ka taw mi?

Indi amo magpambog

13 Ganing tang doma atan, “Mandian, obin ong damal, paning ami ong logar ang asi,
ig don ami magpatakon ang magnigosio ig maita ami ta dorong koarta.” Pama-yan mi
tang maningo ong nindio:
14 Indi ngani gata-wanan mi mga onopa tang mainabo ong damal. Ang kaboi ta, midio
kato lamang ang mandian gitaen ta ig lagat-lagat anda ra.
15 Maning ta narin din tang dapat ang yaning mi, “Mga pagnan ita tang Dios ang gaboi
ita pa, maning ta na tang boaten ta.”
16 Ong kamatodan, pamagdayaw amo tang sadili mi ong sobrang kambog mi. Anday
sayod tang tanan ang pagparambogon ang maning atan.
17 Animan demdemen mi, ang taw ang gata-wanan na mga onopa tang mo-ya ang
dapat ang boaten na, piro indi ka agboaten na, pagkatalak tanandia.

5

Pāman para ong mga manggaden

1 Pama-yan mi na, yamong mga manggaden. Mamagini-yak ig mamagtangol amo
tenged ong mga kaliwagan ang mapasaran mi!
2 Maronot tang mga manggad mi ig anayen tang mga lambong mi.
3 Kalaten da lamang tang bolawan ig koarta mi, ig yay ang magimong ibidinsia kontra
ong nindio ong Kaldaw tang Pagosgar. Ig ang kalat ang asi magimong maga apoy ang
mamogdaw ong mga sinangoni mi. Doro kaman tang manggad ang sinalok mi para
ong oring mga kaldaw.
4 Telekan mi! Ang koartang indi sinol mi ong mga manigayeg mi, ya ray pagpamatod
kontra ong nindio. Gakabot ong langit ig gaba-yan tang Ampoan ang Makagagaem tang
i-yak tang mga manigayeg ang nang agdegdegen mi.

---

* **4:6** Kawikaan 3:34

5 Yamo, namagpagosto amo lamang tarin ong kalibotan. Nagpatambek amo ra ang
midio ayep ang paratayen da.
6 Nagosgar ig namatay amo ta mga taw ang mato-lid, ang indi mabatok kontra ong
nindio.

Magagoanta amo

7 Animan, mga logod, magagoanta amo ong mo-yang nem asta komabot tang Gino.
Isipen mi tang mga manigkoma. Pamagelat tanira tang masinlong prodokto tang mga
lindoakan nira, ig ang pamo-logbo-log tang primirong koran asta ong oring koran.
8 Magagoanta amo ka ta maning ta si. Papoirsaen mi tang mga nem mi, tenged alenget
dang komabot tang Gino.
9 Mga logod, indi amo mamagbarasol-basolan, agod indi amo osgaran tang Dios.
Tenged alenget dang komabot tang Manigosgar.
10 Patoladan mi, mga logod, tang mga propitang nagpakabot tang bitala tang Gino
asing tokaw pa. Namagagoanta tanira ta mo-ya ong mga kaliwagan.
11 Gata-wanan mi ka, ganing ita ang masoirti tang mga pamagprosigir maski may
kaliwagan. Napama-yan mi ka tang natetenged ong pagprosigir ni Job asing tokaw, ig
ang bindoat tang Gino para ong nandia ong kaorian.* Tenged ang Gino ay masiadong
masinabangen ig masine-bekanen.
12 Ang maningo ong nindio mandian, mga logod, dorog kaimportanti. Indi amo enged
manompa mga pangako amo. Indi amo maning ang "Pa-dek tang tanek!" obin "Pa-dek
tang langit!" obin "Pa-dek tang maski sinopa!" Mga maning amo, "Ee" obin "Belag,"
tama ra si. Indi pasobran mi agod indi amo osgaran tang Dios.
13 May galiwagan atan ong nindio? Dapat mangadi tanandia. May atan ang galipay?
Magkanta tanandia ta pagdayaw ong Dios.
14 May pagmasit ong nindio? Ipagoy na tang mga pangolokolo ong tarabidan tang mga
pamagto para ipangadi tanandia ig baniosan nira ta langis ong aran tang Gino.
15 Ig mago-ya tanandia tenged ong pangadi nira mga pamagtalig tanira. Pabangonon
tanandia tang Gino, ig patawaden mga nagkatalak tanandia.
16 Animan, aminen mi tang mga talak mi ong tata may tata, ig ipangadi mi ka tang tata
may tata, para pao-yaen amo tang Dios. Doro kapoirsa tang pangadi ta tatang taw ang
mato-lid.
17 Isipen mi tang propitang si Elias ang asing tokaw pa. Tatang taw ang pario ta ka.
Nangadi tanandiang de-dek ong popotokon na ang indi komoran. Ig ong teled ta tolong
takon ig enem ang bolan, indi ka kaman kiminoran.
18 Minoman tanandiang nangadi, ig kiminoran da. Ig namorak da tang mga iloloak.†
19 Mga logod, mga ma-ngi ong kamatodan tang tata ong nindio, ig may tatang
magpabalik ong nandia,
20 tandan mi na: Ang maski sinopay magpabalik ong tatang mapinagtalaken magalin
ong maling pangaboi, yay maglibri tang taw ang asi ong kamatayen ang anday kata-
posan, ig mapatawad tang doro-dorong kasalanan.

---

* **5:11** Ang istoriang na natetenged ong ni Job mabasa ta ong Lomang Inigoan ong libro ni Job, labi pa ong Job 1:1-22 asta ong Job 42:12-16. † **5:18** Ang istoriang na natetenged ong ni Elias mabasa ta ong Lomang Inigoan ong 1 Hari 17:1-18:46.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ang nagalin ong ni Pedro

Ang Primirong Solat ang nagalin ong ni Pedro sinolat na ong mga pamagto ong ni Cristo ang pamansistar asing tokaw ong mga probinsia tang logar ang agganingen ang Asia Minor. "Mga pinilik tang Dios" tang ginoy ni Pedro ong mga taw ang narin (1:1-2). Nagsolat tanandia agod papoirsaen na tang nem nira ong dorong mga kaliwagan ang gapasaran nira bilang mga pamagto ong ni Cristo. Pagpademdem si Pedro ong nira tang natetenged ong Mo-yang Balitang natetenged ong ni Jesu-Cristo. Masinlo ono ig mambeng tang mabetangan nira ong parakaboton tenged ong bindoat ni Jesus para ong nira, asing napatay tanandia ig naboing oman. Animan dapat talongaen nira tang mga kaliwagan ig mga pagsobok ong kaboi nira ig indi magpalobay, tenged mga matod tang pagto nira ong ni Jesus, ipalawig ig dayawen pa tanira ong kaldaw ang magbalik si Jesu-Cristo (1:7). Sari-sari pang mga laygay tang sinolat ni Pedro tarin natetenged ong tamang ogali para ong mga pamagto ong ni Jesus.

1 Ang pagsolat ta na yo si Pedro, tatang apostolis ni Jesu-Cristo. Pagsolato ong nindiong
tanan ang pinilik tang Dios ang namagwasag atan ong mga probinsia tang Ponto,
Galacia, Capadocia, Asia ig Bitinia, yamong mga pamansistar ong ta-paw tang kalibotan
ang na bilang mga dayoan.
2 Mimpisa pa asing tokaw, gailala amo rang lagi tang Dios ang Tatay, ig pinilik amo
nandia sigon ong kinata-wanan na agod boaten among sagradong sinakepan na ong
tabang tang Ispirito Santo. Bindoat na narin agod tomanen mi si Jesu-Cristo, ig agod
malimpio amo ong mga talak mi tenged ong dogo na.
Balampa pirmi ong nindio tang bogos ang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios.

May masinlong parakaboton ta

3 Dayawen ta tang Dios ig Tatay tang yaten ang Ginong si Jesu-Cristo! Tenged ong
mabael ang kaloy na ong yaten, sindolan ita nandia ta ba-long kaboi ong pagboi nang
moman ong ni Jesu-Cristo. Ig tenged ong ba-long kaboi tang na, may kasigoroan ta
4 ang marisibi ta tang manggad ang indi maronot, indi malangga, ig indi magkopas.
Ang manggad ang na natagana para ong nindio bilang toroblien mi don ong langit.
5 Ig tenged pamagto amo, ta-lingan amo tang gaem tang Dios mintras aggelaten mi
tang kalibrian ang tinagana tang Dios ong nindio ig bogos ang ipaita na ong oring
kaldaw.
6 Animan, tenged maning ta sia tang kaloy tang Dios ong yaten, mangalipay amo
ta mo-ya, maski kakabot mandian ong nindio tang sari-saring pagsobok. Tenged ang
pagsobok ang na dipot lamang ang timpo ig kaministiran ka enged ang mainabo ong
nindio,
7 agod mata-wanan mga ang pagto mi matod obin belag. Maski ngani ang bolawan,
ang indi magtinir asta ong tanopa, agsobokan ong apoy agod mata-wanan mga narin
poro obin belag. Mandian, ang pagto ta mas importanti pa enged ong bolawan, animan
kaministiran kang sobokan. Ig mga itaen tang Dios nga ang pagto mi matod ang enged,
ipalawig amo nandia, dayawen ig padengegan ong kaldaw ang itaen si Jesu-Cristo ang
pagbalik da.
8 Aggegman mi tanandia maski indi inita mi. Ig pamagto amo ong nandia maski indi
amo pa enged gaita ong nandia asta mandian. Animan sobra-sobra tang kalipay mi ong
mga popotokon mi. Doro kambeng ig inding pisan mabogawas mi
9 tenged garisibi mi ra tang borak tang pagto mi, ang yay ang kalibrian mi.

10 Ang kalibrian tang na, inisip ta mo-ya ig inosisa enged tang mga propita asing tokaw
pa. Ig pinatako ka nira tang natetenged ong kaloy ang na ang pinaita ra mandian tang
Dios ong yaten.
11 Pinaintindi ong nira tang Ispirito ni Cristo ang atan ong nira nga ang Cristo
magpinitinsia kang lagi ba-lo ilalaen ig dayawen. Animan namagprosigir tanira ta mo-
ya ong pagosisa nira tenged gangaliliag ka rin ang mata-wanan nira mga tanopa ig
monopa narin mainabo.
12 Piro pinatako ong nira tang Dios nga ang mga bagay ang agpatako nira, indi kabotan
nira kondi ita tang maita ta sia. Ig mandian ang mga inaning nira asing tokaw, naba-
yan mi ra mismo ong mga namagsayod ong nindio tang Mo-yang Balitang natetenged
ong ni Jesus. Namagsayod tanira ong nindio ong gaem tang Ispirito Santo ang pinekel
tang Dios ang nagalin ong langit. Maski ngani ang mga anghil, dorong kaliag nirang
mangaintindi tang mga kamatodan ang na.

Mangaboi amo ta mato-lid

13 Animan isintro mi tang mga isip mi ong Dios agod pirmi among listo ong pagboat
tang kaliagan na. Awidan mi tang mga sadili mi, ig magtalig amo ang anday doadoa ang
marisibi mi tang kaloy ig kao-yan tang Dios mga itaen si Jesu-Cristo ang pagbalik da.
14 Bilang mga ana tang Dios, tomanen mi tanandia, ig belag tang mga anday sasayod
ang mga kaliliagan mi pario tang agboaten mi asing indi amo pa gailala ong nandia.
15 Sagrado tang Dios ang naggoy ong nindio ig andang pisan ay talak na. Animan
kaministiran ang mangaboi among limpio ig anda kay talak mi.
16 Tenged ganing tang Dios ong Kasolatan, “Magimong sagrado amo tenged yo
sagrado.”*
17 Bilang mga ana tang Dios, aggoyan mi tanandia ta Tatay mga pagampo amo ong
nandia. Ig ang Tatay ming na anday agpalabien na, kondi pagosgar tanandia ong tanan
sigon ong mga bindoatan nira. Animan, dapat galangen mi tanandia ang may eled
mintras gaboi amo pa tarin ong ta-paw tang kalibotan.
18 Gata-wanan mi mga onopa tang ginawad na ong nindio para malibri amo ong gaem
tang kaboi ming anday kointa na ang pinanoblian mi ong mga kamepet-mepetan mi.
Ang ginawad ong nindio belag ta mga bagay ang gangalangga, pario ong bolawan obin
silber,
19 kondi ang mal ang dogo mismo ni Cristo. Tanandia tang nagsirbing Karnirong anda
enged ay sarawayen ang sinagda ong Dios agod magawad ita ong mga kasalanan ta.
20 Indi pa gaboat tang kalibotan, si Cristo pinilik dang lagi tang Dios ang magimong
Maniglibri ta. Piro mandian lamang ang oring mga kaldaw ang na, pinaita ra tanandia
ong mga taw. Bindoat narin tang Dios para ong ikakao-ya mi.
21 Ig tenged ong ni Cristo, pamagto amo ra ong Dios ang yay ang nagboi ig nagtorol
ong ni Cristo ta mabael ang dengeg. Animan Dios da tang agtowan ig agtaligan mi.
22 Mandian ang nalimpio amo ra ong mga talak mi tenged ong pagtoman mi tang
kamatodan, matod da tang paggegma mi ong kapario ming pamagto. Balampa mam-
aggeregman amo kaman ang de-dek ong mga popotokon mi,
23 tenged pinangana amo rang moman. Ang ba-long kaboing na indi nagalin ong
mga ginikanan ming gangapatay, kondi nagalin ong Dios mismo ang andang pisan ay
kamatayen na. Nagimo among mga ana na tenged ong bitala nang boi ang indi enged
magoman asta tanopa.
24 Sigon ong Kasolatan,
“Ang kaboi tang tanan ang taw pario lamang ong ibabawen,
ig ang kasinloan ang agpambog nira pario ka ong talay na.
Ang ibabawen galango ig ang talay na gadagdag,

* **1:16** Levitico 11:44

25 piro ang bitala tang Gino indi enged magoman maski ong tanopa."†
Ig narin anday doma kondi ang Mo-yang Balitang pinatako ra ong nindio.

2

Ang Batong Boi ig ang Pinilik ang Banoa

1 Animan tenged may ba-long kaboi mi, bo-wanan mi ra tang tanan ang kalainan.
Indi amo ra manloko obin magpaita-ita lamang. Indi amo maibeg obin magbitala ta
panlangga ta dengeg ong kapario mi.
2 Pario ta molang ge-ley ang pirming pagdilem tang gatas tang nanay na, dapat
prosigiran ming pirmi tang gatas ang ispiritoal ang anday tagel nang malain, agod
mamoirsa tang pagto mi asta bogos among mangalibri.
3 Tenged pario tang na-tang ong Kasolatan: "Nasamitan mi ra tang kao-yan tang
Gino."*
4 Lemenget amo ong ni Jesus, ang yay ang Batong Boi. Tanandia kaman tang batong
indi rinisibi tang mga taw, tenged anda ono ay kointa na. Piro tanandia pala tang pinilik
tang Dios ig ang agmalen na ta mo-ya.
5 Yamo, ang kalimbawan mi pario ka ong mga batong boi ang aggamiten tang Dios ong
pagpa-deng tang balay na. Ig bilang mga pading pinilik tang Dios, tabangan amo ni Jesu-
Cristo ang magbolontad ta mga igborolontad ang ispiritoal ang magtorol ta kalipayan
ong Dios.
6 Tenged ganing tang Dios ong Kasolatan,
"Nagbetango ta tatang bato don ong siodad tang Sion.†
Tanandia maralen ong pama-deko ig ang piniliko ang magimong batong magpabaked
ong balay.
Indi enged mapaeyak tang maski sinopay magto ong nandia."‡
7 Animan yamong mga pamagto, aggilalaen mi ka kaman ang si Jesus maralen. Piro
ang mga taw ang indi pamagto, mainabo ong nira sigon ong na-tang ong Kasolatan ang
ganing,
"Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng tang balay,
yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian ong tanan ang batong
pagpabaked tang balay."§
8 Ig
"Yay narin tang batong pagpadagpa,
ig ang magpadagpa kaman ong nira."*
Kadisgrasian kaman ang enged tang kaboton nira tenged indi pamagparet ong bitala
tang Dios. Narin plano ka tang Dios para ong nira.
9 Piro yamo, tatang irinsiang pinilik, ig mga padi tang Adi. Yamo tang sagradong
banoa tang Dios ig ang mga taw ang pinilik na para ong sadili na† agod ibalita mi
tang mga makabebereng ang bindoatan na. Tanandia mismo tang naggoy ong nindio
magalin ong maki-lep ig ingkelan amo nandia ong makabebereng ang kayagan na.
10 Asing tokaw, belag amo ta banoa tang Dios, piro mandian mga sinakepan amo
ra nandia. Asing tokaw, indi amo gatako mga monopa tang kate-bek tang Dios, piro
mandian gapasaran mi ra.

Mga torobolon tang Dios

---

† **1:25** Isaias 40:6-8 * **2:3** Salmo 34:8 † **2:6** Ang "Sion" yay ang tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. ‡ **2:6** Isaias 28:16 § **2:7** Salmo 118:22 * **2:8** Isaias 8:14-15 † **2:9** Ang "mga padi tang Adi" ig ang "sagradong banoa tang Dios" yay ang goy ong mga Israelita asing tokaw bilang mga tawan tang Dios. Piro mandian ang tanan ang pamagto ong Ana nang si Jesus, ya ray ang aggilalaen tang Dios ang sadiling banoa na ig ang mga pading pinilik na.

11 Mga agmaleno, ang kalibotan ang na belag tang matod ang istaran mi. Midio mga
dayoan amo lamang tarin. Animan pagpakiloyo ong nindio ang indi amo padeg ong
anday sasayod ang kaliliagan tang sinangoni mi ang pagigbatok kontra ong nem mi.
12 Ipaita mi ong mga taw ang indi gailala ong Dios ang pirming mo-ya tang mga kaliek
mi. Tenged maski ganing tanira mandian ang pamagboat amo ta malain, itaen nira
ong ori ang mo-ya ka pala tang agboaten mi, ig dayawen nira tang Dios pag kabot tang
kaldaw ang magbalik tanandia.
13 Para ong Gino, magpasakep amo ong tanan ang mga taw ang pamaggaem ong
banoa, maging ong adi tang Roma ang may podir ong tanan,
14 obin ong mga gobirnador ang yay ang sindolan na ta podir ang magsilot ong mga
pamagboat ta malain ig magdayaw ong pamagboat ta mo-ya.
15 Tenged narin tang kaliagan tang Dios, ang magboat amo ta mo-ya agod ang mga
taw ang anday gata-wanan nira, anday maning nirang malain kontra ong nindio.
16 Libri among mga taw, piro ayaw lamang gamiten tang kalibrian mi para magboat
ta malain. Ang boaten mi, mangaboi amo bilang mga torobolon tang Dios.
17 Galangen mi tang tanan ang taw, ig gegman mi tang mga logod mi ong ni Cristo.
Mangaboi amo ang may eled ong Dios, ig galangen mi tang adi.

Si Cristo tang dapat ang patoladan mi

18 Yamong mga kirepen, galangen ig tomanen mi tang mga agalen mi, belag lamang
tang mga mapinasinsiaen, kondi asta ang mga pamandegdeg ong nindio.
19 Tenged malipay tang Dios ong nindio mga magagoanta amo ong mga kastigo maski
anday naboat ming mali, mga sia agboaten mi para lamang magtoman ong kaliagan na.
20 Pabetang ta, mga magkatalak amo ig palon amo tang agalen mi tenged ong talak
mi, bato dayawen amo tang Dios tenged ong pagagoanta mi tang kastigo ang asia? Indi
enged! Piro mga palon amo maski mo-ya tang agboaten mi ig aggagoantaen mi ong mo-
yang nem, sia aloyan amo enged tang Dios.
21 Tenged ginoyan ita tang Dios, ig kaliagan na kaman ang magagoanta ita ta kali-
wagan. Tenged asing nagpinitinsia ig nagagoanta si Cristo para ong yaten, tanandia
nagimong alimbawa ang dapat patoladan ta.
22 Andang pisan ay talak na, ig indi enged tanandia nagbo-li maski tanopa.
23 Ininsolto tanandia, piro indi tanandia minlet ang nanginsolto. Pinapagpinitinsia,
piro indi enged tanandia nagpaeled-eled ong nira. Nagtalig lamang tanandia ong Dios
ang mato-lid ang magosgar.
24 Si Cristo mismo tang nagako tang mga talak ta asing tanandia linansang ong
kros. Bindoat na narin agod indi ita ra gaeman tang kasalanan, kondi malibri ita ang
mangaboi ta mato-lid ong pama-dek tang Dios. Ong mga igad na mismo, pinao-ya ita
nandia.
25 Asing tokaw, pario ita ong mga karnirong ganga-ngi ta dalan, piro mandian
namagbalik ita ra ong Gino ang yay ang Manigbadbad ang pagsagod ig pagbantay ong
yaten.

3

Toyon ong mga magkatawa

1 Mandian, yamong mga babay ang may katawa, magpasakep amo ong mga
kakatawan mi, agod maski indi tanira pamagparet ong bitala tang Dios, maekelan mi
tanira ong Gino tenged ong mo-yang ogali mi. Maski indi kombinsiren mi,
2 basta itaen nira tang paggalang mi ong Dios ig ang limpiong pangaboi mi.
3 Mga magpapostora amo, indi isipen mi tang kasinloan ang gitaen lamang ong loa,
pario tang pagayos tang boa ig pagtok ta bolawan ig maralen ang lambong.

4 Imbis, pasinlon mi tang ong teled tang popotokon mi, ang yay ang mo-yang ogali ig
dibabak ang nem. Sia yay ang kasinloan ang indi enged magkopas ig importanti ong
pama-dek tang Dios.
5 Maning atan tang bindoat tang mga babay ang pamagto ig pamagtalig ong Dios asing
tokaw. Nagpasinlo tanira ong pagpasakep nira ong mga kakatawan nira.
6 Pario ong ni Sara, sinoman na si Abraham ig kinabig na tanandiang agalen na. Yamo,
mabilang amo kang mga ana ni Sara mga mo-ya tang mga boat mi, ig indi amo eldan
maski ong onopa.
7 Ig yamong mga lali, dapat magpasonaid amo ong mga kakatawan mi. Galangen mi
tanira bilang mga babay ang korang tang poirsa nira ong yaten ang mga lali. Demdemen
mi ang tanira sindolan ka tang Dios ta kaboing anday kataposan pario ong nindio.
Boaten mi narin agod anday magsamber ong mga pangadi mi.

Mga paliwagan ita

8 Mandian, narin tang toyono ong nindiong tanan: Dapat mamagoroyonan amo
ong pagirisipen mi ig mamagpasonaidan. Mamaggeregman amo bilang mamaglogod,
magimong mapinasinsiaen amo ig dibabak ta nem.
9 Indi balten mi ta malain tang pamagboat ong nindio ta malain, ig indi amo ka melet
ang manginsolto ong mga pamanginsolto ong nindio. Ang boaten mi, ipangadi mi tanira
ang pangaloyan tanira tang Dios. Tenged ginoyan amo tang Dios ang boaten mi narin
agod aloyan amo ka nandia,
10 pario tang na-tang ong Kasolatan,
“Ang maski sinopay galiliag ta mambeng ig mo-yang kaboi,
kaministiran ang indi mitala ta anday sasayod ig indi magbo-li.
11 Dapat bo-wanan na tang malain, ig magboat ta mo-ya.
Kaministiran ang magprosigir ang pirming mo-ya tang pagigtabid na ong doma.
12 Tenged ang mga taw ang mato-lid agbantayan tang Gino
ig agpama-yan na tang mga pagampo nira.
Piro gasilag tanandia ong mga taw ang pamagboat ta malain.”*
13 Sinopa tang magboat ta malain ong nindio mga pirming mo-ya tang agboaten mi?
14 Piro mga agpaliwagan amo pa enged maski pamagboat amo ta mato-lid, masoirti
amo pa ka enged. Indi amo mageled obin magisip mga onopa tang boaten nira ong
nindio,
15 kondi demdemen mi si Cristo ang tanandia lamang tang dapat ang galangen ig
tomanen mi bilang Gino mi. Ig magimong listo among pirmi ang magsayod ong maski
sinopay mane-ma mga angay may kasigoroan mi natetenged ong parakaboton.
16 Piro sabaten mi tanira ong maloay ang bitala ig may paggalang. Sigoron ming
pirming limpio tang mga konsinsia mi, agod maeyak tang mga taw ang pamagpakalain
ong mga mo-yang agboaten mi bilang mga pamagosoy ong ni Cristo.
17 Mas mo-ya pang magpinitinsia amo tenged ong agboaten ming mo-ya, mga ya kay
ang kaliliagan tang Dios, kaysa paliwagan amo tenged nagboat amo ta malain.
18 Tenged si Cristo mismo nagpinitinsia ig napatay para ong nindio. Naminta enged
lamang tanandiang napatay agod mapatawad tang mga talak ta. Tanandiang anday
kasalanan na pinatay para ong yaten ang mga mapinagtalaken agod maekelan ita
nandia ong Dios. Napatay kaman tang sinangoni na, piro binoi tanandiang moman ong
tabang tang Ispirito.†

---

* **3:12** Salmo 34:12-16 † **3:18** Poidi kang maliag yaning: Napatay kaman tang sinangoni na, piro ang ispirito na indi enged napatay.

19 Ong maning ta sia, pinaningan ni Cristo tang mga ispirito ang agprison‡ ig may
pinatako na ong nira.
20 Ang mga ispiritong asi, yay ang mga indi gangaliliag ang magparet asing timpo pa
ni Noe. Asing timpong asi, mintras pagboat pa si Noe ta mabael ang barko ang aggoyan
ta arka, pagelat tang Dios ta mo-ya ang magtogat tang mga taw. Piro ong ori, pirapa
lamang enged tang taw ang namansitay ong arka ba-lo nabonaw tang kalibotan. Walo
lamang tanira ang nangalibri ong wi.
21 Mandian, ang wing na ong bā, tatang litrato tang pagboniag. Ig ang boniag ang na
belag ta maning ang paglimpio tang boling tang sinangoni ta, kondi sia pangako ta ong
Dios pagalin ong limpiong konsinsia. Ang boniag paglibri kaman ong yaten tenged ong
pagaboing moman ni Jesu-Cristo. Si Cristo kimina-yat ong langit ig
22 mandian kakarong gampir ong to tang Dios ang Tatay. Don tanandia paggaem ong
tanan ang mga anghil asta ong tanan ang mga indi gitaen ang may gaem ka nira.

4

Ang ba-long kaboi

1 Asing si Cristo nagsinangoning taw, nagpinitinsia tanandia ig nagagoanta ta mga
kaliwagan ong kaboi na. Animan, kaministiran ang listo amo kang magpinitinsia.
Tenged ang taw ang pagpinitinsia tarin ong ta-paw tang kalibotan, indi ra magpadayon
ang magkatalak.
2 Indi ra magtoman tang anday sasayod ang kaliagan tang sadili na, kondi ang
kaliagan tang Dios ya ray ang tomanen na mintras gaboi pa.
3 Sobra ra tang oras ang nagastos mi ong pagboat tang mga bagay ang galiliagan ang
boaten tang mga taw ang indi gailala ong Dios. Asing tokaw, pamagpagosto amo ong
malain ang pangaboi ig ong mga anday sasayod ang kaliliagan tang sinangoni mi. Mga
manigpabaleng amo. Pamagbagat-bagat among pirmi agod magpabaleng ig magboat
ta makaeyak ang mga bagay. Maski ong pagto mi ong mga dios-diosan mi, anday eyak
mi maski malalaway da tang agboaten mi.
4 Piro mandian ang mga taw ang indi gailala ong Dios, gangabereng ong nindio
ang angay indi amo ra gimbeng ong nira ong makaeyak ang pangaboi. Animan sia
aglibaken amo nira ig agginsolton.
5 Piro bāla tanirang manabat ong Dios tang mga boat nira. Tenged listo tanandiang
magosgar ong tanan ang mga taw, boi man obin patay.
6 Animan pinatako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo ong mga taw ang
patay da, agod maski kinabot da nira tang kamatayen ang natirmino ong tanan ang mga
taw, mangaboi pa ka enged tanira ang aroman tang Dios.

Gamiten mi tang mga abilidad mi para ong ikakao-ya tang doma

7 Madali ra lamang tang kataposan tang tanan ang bagay. Animan awidan mi tang
mga sadili mi ig magisip amo ta osto agod mapangadi amo ta mo-ya.
8 Ig labi ra ka enged ong tanan, mamaggeregman amo ang de-dek ong mga popotokon
mi. Tenged mga aggegman mo tang kapario mo, mapatawad mo pa tanandia maski
dorong talak ang naboat na.
9 Padayonon mi ong mo-yang kaneman tang mga logod mi ong ni Cristo.
10 Ang kada tata ong yaten ay sindolan tang Dios ta abilidad. Animan gamiten ta tang
mga abilidad ang na para ong ikakao-ya tang tata may tata. Boaten ta narin bilang mo-
yang mga taraligan ong sari-saring mga kaloy ang nang agto-dol tang Dios.

‡ **3:19** Sigon ong doma, ang mga "ispiritong nangapriso" ang pinaningan ni Jesus yay ang mga kalag tang mga taw ang nangapatay asing timpo ni Noe. (Ang nainabo ong ni Noe mabasa ta ong Genesis 6-8.) Ig sigon ong doma, tanira tang malalain ang mga anghil ang agsambiten ong Genesis 6:1-4 asta ong 2 Pedro 2:4 ig Judas 6.

11 Ang sindolan ta abilidad ang magtoldok, kaministiran ang magtoldok tang tamang
bitala tang Dios. Ig ang sindolan ta abilidad ong pagtabang ong doma, dapat tomabang
ig gamiten na tang tanan ang poirsang sindol ong nandia tang Dios. Ong maning ta sia,
dayawen tang Dios ong tanan ang agboaten mi tenged ong ni Jesu-Cristo. Tanandia tang
Makagagaem ig dalayawen asta ong tanopa! Amen.

Ang pagagoanta ong kaliwagan bilang sinagpan ni Cristo

12 Mga agmaleno, indi amo mabereng ong mga mabebelat ang pagsobok ang
gapasaran mi. Indi amo ka magisip ang onoray gainabo ong nindio,
13 kondi mangalipay amo ra lamang tenged aroman amo ra ni Cristo ang agpaliwa-
gan amo pario tang nainabo ong nandia. Ong maning ta sia, magimong bogos ang
enged tang kalipay mi ong kaldaw ang magbalik tanandia ig itaen tang tanan tang
makabebereng ang gaem ig dengeg na.
14 Masoirti amo kaman mga paeyaken amo bilang mga sinagpan ni Cristo, tenged sia
pagpamatod ang atan ong nindio tang dalayawen ang Ispirito, ang yay ang Ispirito tang
Dios.
15 Mga kastigon amo, balampa belag ta tenged namatay amo ta taw, obin nanakaw
amo, obin nagboat amo ta maski onopang klasi ta malain, obin tenged nagpalabet amo
ong agboaten ta doma.
16 Piro mga kastigon amo tenged lamang mga Cristiano amo, indi amo maeyak kondi
magpasalamat amo pa enged ong Dios ang yamo nagimong mga sinagpan na.
17 Kiminabot da kaman tang oras ang magosgar tang Dios ong mga taw, impisa ong
yaten ang mga ana na. Ig mga ang kaliwagan ang nang gapasaran ta yay ang impisa
pa lamang tang pagosgar na, onora lamang enged tang mapasaran tang mga indi
pamagparet ong Mo-yang Balitang pinatako na?
18 Pario tang na-tang ong Kasolatan,
“Mga ang mga taw ang mato-lid alos indi malibri,
onora lamang enged tang mabetangan tang mga mapinagtalaken ig indi pamangi-
lala ong Dios?”*
19 Animan yamong mga gangapasar ta mga kaliwagan mandian sigon ong kaliagan tang
Dios, magpadayon amo ra lamang ang magboat ta mo-ya, ig italig mi tang sadili mi ong
Dios ang yay ang nagboat ong nindio. Tenged tanandia mataligan ig boaten nang enged
tang mga pangako na ong nindio.

5

Toyon ong mga pangolokolo asta ong mga kamamolan

1 Yamong mga pangolokolo ong mga pamagto, may yaningo ong nindio bilang
pangolokolo kang kapario mi. Pagsolato bilang tistigos tang pinitinsia ni Cristo, ig
bilang tata kang pa-penen na ong dalayawen ang pagkabetang na ong pagbalik na.
2 Pagpakiloyo ong nindio ang sagodon mi ta mo-ya tang mga ana tang Dios ang sinalig
na ong nindio. Ang mga kalimbawan nira mga karniro, ig yamo tang mga manigbadbad
ong nira. Kaministiran bogos ong nem mi tang pagsagod mi ong nira tenged maning
atan tang kaliagan tang Dios. Boaten mi tang obligasion mi belag tang garegesan amo
obin tenged may pakinabang ang agpakaboton mi, kondi dapat bolontad ong nem mi
tang pagtabang mi ong nira.
3 Indi amo magadi-adi ong mga pamagto ang sinalig ong nindio para bantayan mi,
kondi magimo among mo-yang modilo ong nira.
4 Ig ong pagkabot ni Cristo, ang yay ang Pangolokolo ong mga Manigbantay, marisibi
mi tang dalayawen ang balet ang inding pisan malipat asta ong tanopa.

* **4:18** Mga Kawikaan 11:31

5 Ig yamong mga mamola pa, magpasakep amo ong mga mepet. Magpalepe among
tanan ig magsirbi ong tata may tata, tenged maning ta na tang na-tang ong Kasolatan:
"Agkontraen tang Dios tang ambogon, piro aggaloyan na tang dibabak ta nem."*
6 Animan magpababak amo ig magpasakep ong gaem tang Dios, ig komabot tang
kaldaw ang ipalawig amo nandia.
7 Ipakabot mi ong nandia tang tanan ang mga problima mi, tenged tanandia pagdem-
dem ong nindio.
8 Magimong listo amo ig magbantay among pirmi tenged ang kasoay ming si Satanas
paglibot-libot ong nindio ang midio lion ang gingereb ig pagdilem ta tekeben na.
9 Pabakeden mi tang pagto mi ong Dios ig batokan mi si Satanas. Ig demdemen ming
belag lamang ta yamo tang pamagagoanta tang mga kaliwagan ang maning ta na, kondi
asta ang tanan ang pamagto ong bilog ang kalibotan.
10 Dipot lamang ang timpo tang pagagoanta mi. Matapos sia, ang Dios mismo tang
magtabang ong nindio agod anda ray kakorangan ong pagkataw mi, ig tanandia tang
magpapoirsa ig magpabaked ong nindio. Tanandia kaman tang pagtorol tang tanan
ang klasi ta tabang ong yaten, ig ginoyan amo nandia agod ma-pen amo ong anday
kataposan ang kadengegan na ang aroman ni Cristo.
11 Makagagaem tanandia asta ong tanopa! Amen.

Kataposan ang toyon ig pangomosta

12 Sinolato tang dipot ang solat ang na ong tabang ni Silas. Aggilalaeno tanandia
bilang mataligan ang logod ta ong ni Cristo. Balampa ong solatong narin napapoirsao
ra tang mga nem mi, ig napamatodano ta mo-ya ong nindio ang narin tang matod ang
kaloy tang Dios ong yaten. Indi amo enged palawid ong kaloy nang narin.
13 Ang mga pamagto ong Dios don ong Babilonia† pamagpakomosta ka ong nindio.
Tanira pario ka ong nindiong pinilik tang Dios ang magimong mga ana na. Si Marcos
ang agkabigeno ang anao pangomosta ka ong nindio.
14 Mamagkoromostan amo ta masinlo bilang mga logod ang pamaggeregman ong tata
may tata.‡

Balampa oldan amo enged ta kao-yan ang magalin ong Dios, yamong tanan ang mga
na-pen da ong ni Cristo.

---

* **5:5** Mga Kawikaan 3:34 † **5:13** Sigon ong doma, ang "Babilonia" ang agganingen ni Pedro tarin ay ang siodad tang Roma. ‡ **5:14** Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang itong.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ang nagalin ong ni Pedro

Ang Yadoang Solat ang nagalin ong ni Pedro sinolat na ong mga pamagto ong ni Cristo, sigoro ang mga pamansistar don ong Asia Minor (1 Pedro 1:1; 2 Pedro 3:1). Agkontraen ni Pedro tarin tang mga toldok tang mga agganingen ang "bo-lien ang mga manigtoldok." Tanira alenget da onong silotan tang Dios (2:3), ig mata-wanan mga sinopa tanira ong ogali ig ong pagpangaboi nira. Animan ang dapat boaten tang kada tata ong mga pamagto, indi mamalpat ong tamang toldok tang mismong nangaita ong ni Cristo. Ig dapat ono ang masinlong ogali idolang ta ong pagto ta (1:5).

Sigon ong mga bo-lien ang manigtoldok, indi ra ono magbalik si Cristo. Piro ang sabat ni Pedro ong nira, mali sia. Indi pagpabaya-baya si Cristo. Pagpaita lamang tang Dios tang māboat ang pasinsia na, ig pagelat ang magtogat tang tanan ang taw, tenged indi tanandia galiliag ang may malbag ong nandia ig silotan asta ong anday kataposan (3:9).

1 Yo si Simon Pedro, tatang torobolon* ig apostolis ni Jesu-Cristo. Pagsolato ong
nindiong tanan ang aroman amen ang pamagto ong ni Jesu-Cristo, ang yaten ang Dios ig
Maniglibri. Tenged tanandia mato-lid, ang pagto ang rinisibi mi pariong enged ka mal
tang rinisibi amen.
2 Balampa pirmi ong nindio tang bogos ang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios
tenged gailala mi tanandia ig ang yaten ang Ginong Jesus.

Ang mo-yang ogali dapat itaen ong mga ginoyan ig pinilik tang Dios

3 Ong gaem tang Dios, sindolan ita nandia tang tanan ang kaministiran ta agod
mangaboi ita ang madinioson. Maboat ta narin tenged gailala ta tang Dios ang yay
ang naggoy ong yaten. Ginoyan ita nandia agod manobli ita ong mabael ang dengeg
ig masinlong ogali na.†
4 Ong maning don, sindolan ita nandia tang mambeng ang mga bagay ang pinangako
na, agod indi ita degen tang anday sasayod ang kaliliagan ta ang yay ang panlangga
tarin ong kalibotan ang na, kondi mapario tang ogali ta ong ogali tang Dios.
5 Animan prosigiran mi enged ang idolang tang masinlong ogali ong pagto mi. Ong
masinlong ogali mi, idolang tang kinata-wanan.
6 Ong kinata-wanan, idolang tang pagawid tang sadili. Ong pagawid tang sadili, ang
pagprosigir. Ong pagprosigir, idolang tang pagkamadinioson.
7 Ong pagkamadinioson, idolang tang paggegma ong logod ta. Ig ong paggegma ong
logod ta, idolang ta tang paggegma ong tanan ang taw.
8 Ang mga ogaling narin yay ang dapat itaen ong nindio, ig mintras gaboay dapat
mas magdolang pa ka enged. Ong maning don, indi lomboang anday kointa na tang
pagailala mi ong yaten ang Ginong Jesu-Cristo, kondi may pakinabang na para ong Dios
asta ong mga taw.
9 Piro ang maski sinopa, mga anda ong nandia tang mga ogaling narin, pario ra
tanandia ong tatang boray ang indi maita tang kamatodan. Nalipatan na ra ang
tanandia linimpio ra tang Dios ong dating mga talak na.
10 Animan mga logodo ong ni Cristo, prosigiran mi enged ang ipaita ang yamo matod
ang ginoyan ig pinilik tang Dios. Tenged mga magpadayon amo ong masinlong ogali mi
ang pario ta nang nasolato, indi amo enged madagpa ig mapalawid ong Dios,

* **1:1** "torobolon". Mga ong bitalang Grigo: kirepen

† **1:3** Poidi kang maliag yaning: Naggoy tanandia ong yaten tenged ong makabebereng ang dengeg ig gaem na.

11 kondi dorong kambeng na ong pagrisibi na ong nindio, ig abirto among tenled ong
anday kataposan ang inadian tang yaten ang Gino ig Maniglibri ang si Jesu-Cristo.
12 Animan pirmi among agpademdemen ta tang mga bagay ang narin, maski gata-
wanan mi ra ta mo-ya, ig maski indi amo enged pamalpat ong kamatodan ang rinisibi
mi.
13 Mga ong yen, dapat lamang ang pirmi among pademdemen ta mintras gaboio pa.
14 Tenged gata-wanano ra ang indio ra lamang maboay ong ta-paw tang kalibotan ang
na, sigon ong pinatako ong yen ni Ginong Jesu-Cristo.
15 Animan boateno tang tanan ang masarangano agod maski andao ra, mademdeman
mi pa enged tang mga sinoldoko ong nindio.

Ang mga nangaita asing si Cristo pinadengegan tang Dios

16 Ang sinayod amen ong nindio natetenged ong makagagaem ang pagbalik tang
yaten ang Ginong Jesu-Cristo ong parakaboton, belag ta imo-imo ang bindoat tang mga
taw ang manigboat-boat ta istoria, tenged inita amen mismo tang makabebereng ang
gaem ig kayagan na ang nagalin ong Dios.
17 Don ami mismo asing si Jesu-Cristo dinayaw ig pinadengegan tang Dios ang Tatay.
Naba-yan amen tang bosis tang Dios ang Makagagaem ong tanan ang ganing, “Na tang
agmalenong Anao. Galipayo ta mo-ya ong nandia.”
18 Ang bosis ang nang nagalin ong langit, naba-yan amen asing aroman ami ni Jesus
don ong sagradong bokid.‡
19 Ong maning don, mas nambaked tang pagparet amen ong pinatako tang mga
propita asing tokaw. Animan asta yamo, dapat pama-yan mi ka ta mo-ya tang mga
bitala nira, tenged ang kalimbawan tang mga inaning tang mga propita, pario ong
tatang tolok ang sisinag ong maki-lep asta ra lamang ong pagtela tang kaldaw ang si
Cristo magbalik da. Si Cristo, ang kalimbawan na pario ong bitokon ong tagaramalen,
tenged tanandia enged mismo tang magtorol ta kayagan ong mga kinaisipan mi.
20 Labi ra enged ong tanan, tandan mi narin: Ang tanan ang nasolat ong Kasolatan,
indi nagalin ong sadiling pangintindi tang mga propita.
21 Tenged anday inaning nira ang nagalin ong sadiling mga isip nira, kondi ang
Ispirito Santo yay ang nagekel ig nagpabitala ong nira tang bitala tang Dios.

2

Mga bo-lien ang manigtoldok

1 Piro asing tokaw pa, may atan ka ong mga Israelita ang mga bo-lien ang mga
taw ang namaganing ang tanira ono mga propita ka tang Dios. Maning ka ta si tang
mainabo mandian ang mga timpo. May lomboa ka atan ong nindiong pamagto ang indi
nabantayan, ig mamagtoldok tanira ta kabo-lian ang manlangga tang pagto mi ong Dios.
Indi ilalaen nira tang Gino ang yay ang naggawad ong nira. Yay sia ang golpi lamang
komabot ong nira tang silot tang Dios.
2 Yadi ong mga aroman ming pamagto tang magpatolad ong mga ogali nirang
makaeyak. Ong maning don, pakalainen tang doma tang kamatodan ang agpareten ta.
3 Ang mga bo-lien ang mga manigtoldok ang asia, mamanloko ong nindio ong
pagistoria nira ta imo-imo para lamang mapangoartan amo nira. Piro ong matod,
naboay dang lagi tanirang sinintinsian tang Dios ang silotan, ig indi ra lamang maboay
i-lek da ong impirno.
4 Gata-wanan ta sia, tenged maski ngani ang mga anghil ang namagkatalak as-
ing tokaw, indi pinatawad tang Dios, kondi pinriso na tanira don ong logar ang

‡ **1:18** Mabasa ta tang natetenged ong nainabo ong bokid ong Mateo 17:1-9; Marcos 9:2-10; Lucas 9:28-36.

paragsilotan, don ong dorog kadalem ang galoang ig dorog kaki-lep, agod don elaten
nira tang Kaldaw tang Pagosgar.
5 Ig tenged ka ong talak ig kalainan tang mga taw asing timpo pa ni Noe, nagpekel
tang Dios ta mabael ang bā ig binonaw na tang kalibotan. Anda enged ay nalibri, poira
lamang ong ni Noe ang nagtoldok natetenged ong mato-lid ang pangaboi, ig ang pitong
mimbro tang pamilia na.*
6 Tenged ka ong kasalanan, pinasingabotan tang Dios tang mga siodad tang Sodoma ig
Gomora ong pagpogdaw, agod ipaita na ong mga malalain ang taw tang kaboton nira.†
7 Piro linibri tang Dios si Lot tenged mato-lid tanandia ong pama-dek na. Gaborido ta
mo-ya si Lot ig pagsinti ong mga malalaway ang agboaten tang mga kasimanoa na ang
anda enged ay prinsipio nira.
8 Kaldaw-kaldaw gaba-yan na ig aggitaen na tang mga malalain ang agboaten nira, ig
pagpasit lamang ang pirmi tang nem na.
9 Animan sigorado enged, ang Gino gatakong maglibri ong mga pagsobok tang mga
taw ang madinioson. Ig gatako kang magsilot tang mga taw ang malalain asta ong
kaldaw ang tanira osgaran,
10 labi ra enged ang mga taw ang pamagtoman ong anday sasayod ang kaliliagan tang
sinangoni nira ig indi gangaliliag ang pasakep ong Makagagaem.
Maning ka atan tang ogali tang mga bo-lien ang mga manigtoldok ang agganingeno.
Tanira mga mapangas ig ambogon. Indi gengeldan ang mamagbitala ta malain kontra
ong mga taga langit.
11 Maski ngani ang mga anghil mismo, ang mas mapoirsa pa ig mas makagagaem pa
ong nira, indi pamangas ang magbandan ig magbitala ta malain kontra ong kapario
nirang mga anghil ong talongan tang Dios.
12 Piro ang mga taw ang narin, agpakalainen nira tang maski onopang bagayay ang
indi gaintindian nira. Pario tanira ong mga ayep ang indi enged pamagisip mga onopa
tang agboaten nira. Anday domang tegkan tang mga ayep ang maning atan, depen ig
patayen. Ya ka ang mga taw ang asi, anday domang tegkan nira, silotan ang i-lek ong
impirno.
13 Asia tang magimong balet ong bindoat nirang malain ong doma. Ang agkabigen
nirang kalipayan ay ang magboat ta maski onopay maliliagan nirang anday sayod,
maski kaldaw. Ang mga taw ang maning atan mga traidor ig manloloko. Animan
mabael ang kaeyakan para ong nindio mga itaen tanirang ka-pen mi ong oras ang
pamagsaro amo bilang mamaglogod ong ni Cristo.
14 Pirmi lamang tanirang pamagdilem ta babay para mapangalipayan nira, ig indi
tanira agtakan ong pagboat ta talak. Agtokson nira tang mga malolobay tang pagto nira.
Masiado tanirang takaban. Sinompa ra tanira tang Dios!
15 Bino-wanan nira tang mga mato-lid ang toldok ig nanga-ngi ra tanira. Agpatoladan
nira tang ogali ni Balaam, ang ana ni Beor asing tokaw. Pinalabi ni Balaam tang koarta
ig may plano na rin ang magpasol ong pagboat ta malain.
16 Piro sinambleng tanandia tang asno na ang golping minitala ang midio taw, ig ong
maning don napedan tanandia ong kakabosan nang asi tang tatang ayep ang indi ka rin
mabitala.‡
17 Ang mga bo-lien ang mga manigtoldok ang na, pario ong mga toro-bodan ang na-
lan da, obin pario ong mga onom ang agpapalied tang mageyep piro anda kay koran
na. Animan may logar dang dorog kaki-lep ang natagana tang Dios ong nira, don ong
impirno.
18 Pamagpambog tanira ong mababael ang bosis, piro anday kointa na tang agbibitala
nira. Pamagtoldok ang ganing anday kaso ono maski panonot ita ong anday sasayod

* **2:5** Genesis 6:1-8:22 † **2:6** Genesis 19:1-29 ‡ **2:16** Mga Bilang 22:5-7; 22-31

ang kaliliagan tang mga sinangoni ta. Ong maning don, agtokson nira ang magbalik
ong kalainan tang mga ba-lo pa lamang gangalibri ong maling pangaboi.
19 Pamangako tanira ang ganing libri ita ono ang magboat tang maski onopay
galiliagan ta. Piro ong dobali ta sia, tanira mismo mga kirepen ang pamagsirbi ong
malain ang ogali ang yay ang paggaem ig panlangga ong nira. Tenged mga degen ita
ta tatang bagay, maliag yaning kirepen ita ra tang bagay ang asi.
20 Ong kamatodan, ang maski sinopay gailala ong yaten ang Gino ig Maniglibri ang
si Jesu-Cristo, nalibri ra ong makaeyak ang pagparangaboien tang mga taw ang indi
pangilala ong Dios. Piro mga magbalik tanira ong dating boat nira, ig degen si tanira
tang anday sasayod ang ogali, mas maliwag da enged tang pagkabetang nira kaysa ong
dati.
21 Mo-ya pang indi ra lamang natoman nira tang dalan ang mato-lid, imbis matapos
ang matoman nira, dayon sing taliodan nira tang mga sagradong tobol tang Dios ang
sinoldok ong nira.
22 Mga maning ta si, tanira tang agpataman tang sarabien ang ganing,

"Kiro ang nagtoka, balikan na
sing panganen tang toka na.
Baboy ang dinigo, magbalik
ong lagnang ang tombog."

3

Ang pagbalik tang Gino

1 Mga agmalenong mga logod, na yadoa rang solato ong nindio. Ig ong doroang
solatong narin, pinrosigirano ang ipademdem ong nindio tang mga bagay ang narin
agod poawen tang mga limpiong kinaisipan mi.
2 Galiliagong demdemen mi tang inaning tang mga sagradong propita tang Dios asing
tokaw, ig ang mga tobol tang yaten ang Gino ig Maniglibri ang pinakabot tang mga
apostolis ang sinobol na ong nindio.
3 Primiro ong tanan, dapat ang mata-wanan mi nga ong oring mga kaldaw imodan
amo tang mga taw ang pamangaboi sigon ong sadiling anday sasayod ang kaliliagan
nira. Insolton amo nira ang ganing,
4 "Ganing amo, si Cristo nangakong magbalik. Ta, ong ayra ta mandian? Ang mga
ginikanan ta nangapatay da, piro maski monopa tang pagkabetang tang tanan ang
bagay, mimpisa pa asing bindoat tang kalibotan, ya pa ka enged asta mandian."
5 Piro ang agganing nirang asi ang anday pagoman, belag ta matod. Agbaliwalaen
nira tang kamatodan nga ang langit may ang tanek naimo asing tokaw ong gaem tang
bitala tang Dios. Ig ong tatang bitala na bindoat na tang tanek magalin ong wi ig ong
ka-ngan tang wi.
6 Maning ka ta si, ginamit tang Dios tang wi agod bonawen na ig distroson ong mabael
ang bā tang dating kalibotan.
7 Ig ong gaem ka tang bitala na, ang langit may ang tanek ang aggitaen ta mandian,
magpadayon pa asta ra lamang ong kaldaw ang tolpokan da ong makaeled ang apoy.
Mainabo narin ong pagkabot tang kaldaw nga ang mga taw ang malalain ig indi
pamangilala ong Dios osgaran da ig silotan.
8 Piro demdemen mi narin, mga agmaleno: Para ong Gino, ang tang kaldaw pario ong
tang ribong takon, ig ang tang ribong takon magang tang kaldaw lamang.
9 Animan ang Gino indi pagpabaya-baya ong mga pinangako na, pario tang aggisipen
tang doma, kondi agpaita na ong nindio tang māboat ang pasinsia na. Pagelat lamang

tanandiang magtogat tang tanan ang taw ong mga talak nira, tenged indi tanandia
galiliag ang may malbag ong nandia ig silotan asta ong anday kataposan.*
10 Magbalik ang enged tang Gino, ig ang pagkabot na pario ong tatang takawan, ang
indi mata-wanan ta mga tanopa. Ong kaldaw ang asi, makaeled tang dageb ang ba-yen
ig golpi lamang malipat tang langit. Masirok tang kaldaw, ang bolan ig mga bitokon, ig
ang tanan tarin ong kalibotan, asta ang kalibotan mismo, mapogdaw ang enged.
11 Tenged maning ta sia tang kataposan tang tanan ang bagay, animan dapat prosigi-
ran ming mangaboing limpio ig madinioson,
12 mintras pamaglangkag amo ong kaldaw ang magbalik tanandia. Ig boaten ta tang
tanan ang masarangan ta agod madaling komabot tang kaldaw ang asi. Ong kaldaw ang
asi, ang langit sirokon ig malipat, ig ang tanan ang gitaen don mangatonaw da lamang
ong kinit.
13 Piro sigon ong pangako tang Dios, may ba-long langit ig ba-long tanek ang aggelaten
ta, ig ang tanan don poros mato-lid ong pama-dek na.
14 Animan, mga agmaleno, mintras pamagelat amo tang kaldaw ang asi, prosigiran
ming pirming masinlo tang pagigtabid mi ong Dios, limpio amo ong pama-dek na, ig
anday sarawayen na ong nindio.
15 Demdemen mi enged nga ang Gino midio pagpaboay ong pagkabot na tenged
lamang pagtorol pa ta logar ong mga taw agod malibri tanira ong silot ang komabot.
Ya kay ang inaning tang agmalen tang logod ang si Pablo ong solat na ong nindio, sigon
ong kinata-wanan ang sindol ong nandia tang Dios.
16 Ig ya kay ang inaning na ong tanan ang mga solat na, ong pagsambit na tang
mga bagay ang na. Ong bagay, may domang inaning ni Pablo ong mga solat na ang
maliwag ang maintindian. Animan ang mga taw ang korang tang pangintindi nira
ig indi gangatako tang kamatodan, pamagtorol ta maling maliag yaning, pario tang
agboaten da nira ong doma pang mga parti tang Sagradong Kasolatan. Ong maning
don, pamagekel lamang tang sadili nira ong impirno!
17 Piro mga logod, gata-wanan mi ra tang natetenged ong mga bagay ang na. Animan
magandam amo agod indi amo maekelan ong maling toldok tang mga taw ang anday
prinsipio nira. Tenged mga magtoman amo ong nira, manlobay tang pagtalig mi ig indi
amo ra magparet ong kamatodan.
18 Animan magpadayon amo ong pagto mi agod mapasaran mi pa ka enged tang
kaloy ni Jesu-Cristo, ang yaten ang Gino ig Maniglibri, ig agod magdolang pa ka enged
tang kinata-wanan mi natetenged ong nandia. Dayawen ta tanandia mandian asta ong
anday kataposan! Amen.

* **3:9** "silotan asta ong anday kataposan." Maliag yaning, silotan don ong impirno, asta ong tanopa.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ang nagalin ong ni Juan

Ang Primirong Solat ang nagalin ong ni Juan may doroang toldok na ang dorog kaimportanti para ong mga namagrisibi tang solat ang na. Primiro, kaministiran ang mamagtarabid-tabid tanira ta masinlo bilang mga taw ang na-pen da ong Dios ig ong Ana nang si Jesu-Cristo. Yadoa, indi dapat pareten nira tang maling mga toldok ang manlangga lamang tang masinlong pagtarabid-tabidan nirang asi. Sigon ong maling agtotoldok ong mga kaldaw ang asi, ang kalibotan ono poros malain. Animan ono, mga ang tatang taw tarin da ong kalibotan, maliag yaning natalidan da tanandia ta anday sayod. Animan si Jesus ono, indi poiding nagimong taw ang matod, tenged tanandia poros mo-ya. Belag lamang ta sia tang mga agtotoldok nira. Ganing pa tanira ang belag ta kaministiran ang magboat ita ta mo-ya, ig maski indi ita maggeregman ong tata may tata. Sia ono anday kaso, basta gailala ta tang Dios.

Piro ganing si Juan kabo-lian tang mga toldok ang asia. Ong kamatodan, si Jesus nagimong taw ang matod. Ig mga pamaggegma ita ong Dios ang Tatay, ig pamagto ita ong Ana nang si Jesus, indi maimong indi ita mamaggeregman ong tata may tata.

Ang Bitalang pagtorol ta kaboi

1 Pagsolat ami ong nindio natetenged ong Bitalang pagtorol ta kaboi. Tanandia atan
dang lagi, ba-lo pa lamang nagimpisa tang tanan ang mga bagay. Naba-yan amen
tanandia ig inita amen ong mga mata amen. Natelekan amen ig nabiotan pa ong mga
kalima amen.
2 Tanandia, ang yay ang agpagalinan tang kaboi, napaita ra ig mismong inita amen.
Animan pagpamatod ig pamalita ami ong nindio tang natetenged ong nandia, ang
yay ang Kaboing anday kataposan. Tanandia aroman ang lagi tang Dios ang Tatay, ig
napaita ra ka ong yamen.
3 Agbabalita amen ong nindio tang naita ig naba-yan amen agod ma-pen amo ong
pagtarabid-tabidan amen. Ig ang pagtarabid-tabidan amen ay ong Dios ang Tatay may
ong Ana nang si Jesu-Cristo.
4 Ig pagsolat ami ka ong nindio mandian agod magimong bogos tang kambengan ta.

Mangaboi ong mayag

5 Narin tang naba-yan amen ong ni Jesu-Cristo, ig ang agbabalita amen mandian ong
nindio: Ang Dios mayag, ig andang pisan ay maki-lep ong nandia.
6 Mga ganing itang pamagtabid-tabid ita ong Dios piro pamangaboi ita pa ong maki-
lep, maliag yaning pamagbo-li ita ig indi ita pamagosoy ong kamatodan.
7 Piro mga pangaboi ita ong mayag, pario tang Dios ang gistar ka ong mayag, asia
masinlo tang pagtarabidan ta ong tata may tata, ig limpion na tang tanan ang mga
kasalanan ta ong dogo tang Ana nang si Jesus.
8 Mga ganing itang anday talak ta, aglokon ta lamang tang mga sadili ta, ig anda ong
yaten tang kamatodan.
9 Piro mga aminen ta tang mga talak ta, mataligan ta tang Dios ang magpatawad ig
maglimpio ong yaten ong tanan ang mga boat tang anday sasayod, tenged mato-lid
tanandia.
10 Mga ganing itang anday talak ta, agboaten ta tang Dios ang bo-lien, ig agbaliwalaen
ta tang bitala na.

2

Si Cristo magpakiloy para ong yaten

1 Mga anao, agsosolato ong nindio tang mga bagay ang asia agod indi amo magkatalak.
Piro mga may magkatalak, may magpakiloy ong Dios ang Tatay para ong yaten. Anday
doma, si Jesu-Cristo ang mato-lid.
2 Tenged si Cristo mismo tang sinagda agod mapatawad tang mga kasalanan ta, ig
belag lamang tang yaten, kondi ang kasalanan tang mga taw ong bilog ang kalibotan.
3 Gasigoro itang gailala ta ra tang Dios mga agtomanen ta tang mga tobol na.
4 Mga may taw ang ganing, "Gailalao tang Dios," piro indi agtomanen na tang mga
tobol na, bo-lien tang taw ang asi, ig anda ong nandia tang kamatodan.
5 Piro ang taw ang pagtoman tang bitala tang Dios, yay ang matod ang paggegma ong
nandia, ig anday korang tang paggegma na. Tarin mata-wanan ta mga na-pen ita ra ong
Dios:
6 Ang taw ang ganing ang na-pen da ono ong Dios, dapat ang mangaboi pario ni Jesu-
Cristo.

Ang ba-long tobol

7 Mga agmaleno, ang tobol ang nang agsosolato ong nindio ang mamaggeregman amo
belag ta ba-long tobol, kondi dati rang laging tobol ang sindol ong nindio asing ba-lo
among namagto ong ni Jesus. Naba-yan mi rang lagi na.
8 Piro ang agsosolato ong nindio mandian midio ba-long tobol ka kaman, tenged inita
amen tang kamatodan na ong kaboi ni Cristo ig mandian aggitaen ta ka ong nindio.
Tenged galipat da tang maki-lep ig loloa ra tang matod ang kayagan.
9 Ang taw ang ganing ang tanandia gaboi ono ong mayag, piro anday gegma na ong
mga logod, tanandia gabo-wan pa ka enged ong maki-lep.
10 Ang taw ang paggegma ong logod na yay ang gaboi ong mayag, ig anda ray
magimong dailan ang tanandia magkatalak.
11 Piro ang indi paggegma ong logod na gabo-wan pa ong maki-lep. Midio pangarap-
karap tanandia ang indi gata-wanan na tang paningan na, tenged binoray da tanandia
tang maki-lep.
12 Agsolatan amo yen, mga anao, tenged pinatawad da tang mga kasalanan mi tenged
ong ni Cristo.
13 Agsolatan amo yen, mga tatay, tenged gailala mi tanandia ang atan dang lagi, asing
impisa pa lamang tang tanan ang bagay.
Agsolatan amo yen, mga soltiros, tenged dineg mi ra si Satanas.
14 Omaneno pa. Agsolatan amo yen, mga anao, tenged gailala mi tang Dios ang Tatay.
Agsolatan amo yen, mga tatay, tenged gailala mi tanandia ang atan dang lagi, asing
impisa pa lamang tang tanan ang bagay.
Agsolatan amo yen, mga soltiros, tenged mapopoirsa amo, ig indi galipat ong nindio
tang bitala tang Dios, ig dineg mi si Satanas.
15 Indi malen mi tang kalibotan ang na asta ang mga bagay tarin ong kalibotan.
Tenged ang taw ang pagmal ong kalibotan indi pagmal ong Dios ang Tatay.
16 Tenged ang mga bagay tarin ong kalibotan— pario tang mga anday sasayod ang
galiliagan tang mga sadili ta, ang mga gawilian tang mga mata ta, ig ang mga bagay
ang agpambog ta mga taw— ang tanan ang asia indi pagalin ong Dios ang Tatay. Asia
pagalin tarin lamang ong kalibotan.
17 Malipat tang kalibotan ig ang tanan ang mga galiliagan tang tawan na, piro ang taw
ang pagboat tang kaliliagan tang Dios yay ang maboing anday kataposan.

Ang kontra-Cristo

18 Mga anao, alenget da tang kataposan tang kalibotan. Naba-yan mi ra ang komabot
tang kontra-Cristo. Mandian ngani doro rang limindoang mga kontra-Cristo. Animan
gata-wanan ta ang alenget da tang kataposan.
19 Ang mga taw ang asi, belag dang lagi ta matod ang mga karomanan ta. Animan
namansibelag tanira ong yaten. Asia, mga tanira matod ang mga aroman tang lagi, indi
tanira namansibelag ong yaten. Piro namagalin tanira, animan mayag ong mga mata
ta ang tanirang tanan belag ta karomanan ta.
20 Piro yamo, gaintindian mi tang kamatodan, tenged sindol da ong nindio tang
Ispirito Santo.
21 Animan pagsolato ong nindio, belag ta tenged ang indi gata-wanan mi tang
kamatodan, kondi tenged gata-wanan mi ra sia. Ig gata-wanan mi ka, anday bo-li ang
magalin ong kamatodan.
22 Mandian, sinopa tang bo-lien? Ang bo-lien yay ang ganing ang si Jesus belag ono
tang Cristo.* Ang mga taw ang maning atan, tanira tang mga kontra-Cristo, ang indi
pangilala ong Dios ang Tatay ig ong Ana na.
23 Ang indi pangilala ong Ana, anda ka ong nandia tang Dios ang Tatay. Piro ang
pangilala ong Ana, ong nandia ka tang Dios ang Tatay.
24 Animan iloak mi ong popotokon mi tang sinoldok ong nindio asing primiro ig indi
palpatan mi. Asia indi amo malbag ong Ana ig ong Tatay na.
25 Ig narin tang pinangako ong yaten ni Cristo— ang kaboing anday kataposan.
26 Ang mga bagay ang nang agsosolato ong nindio yay ang natetenged ong mga taw
ang galiliag din ang manloko ong nindio.
27 Piro yamo, sindolan amo ni Cristo tang Ispirito Santo, ig tanandia indi enged palbag
ong nindio. Animan belag da ta kaministiran ang may doma pang magtoldok ong
nindio, tenged ang tanan ang mga bagay agtotoldok ong nindio tang Ispirito Santo.
Ig matod tang agtotoldok na, belag ta kabo-lian. Animan, pario tang sinoldok na ong
nindio, indi amo palbag ong ni Cristo.
28 Animan, mga anao, indi ita ra palbag ong ni Cristo, agod ong pagbalik na ong
kalibotan indi ita meled. Ig ong pagkabot na indi ita maeyak ang tomalonga ong nandia.
29 Gata-wanan ming si Cristo mato-lid. Animan dapat mata-wanan mi ka, ang tanan
ang pamagboat ta mato-lid mga ana ka tang Dios.

3

Ang mga ana tang Dios

1 Isipen mi lamang mga monopag kabael tang paggegma ang pinaita tang Dios ang
Tatay ong yaten! Aggoyan ita nandia ang mga ana na. Ig matod ka kaman sia. Piro ang
mga taw ang sakep tang kalibotan ang na, indi tanira pangilala ong yaten bilang mga
ana tang Dios, tenged indi ka tanira pangilala ong nandia.
2 Mga agmaleno, ana ita ra ka kaman tang Dios, ig indi pa mata-wanan mga monopa
tang magimong matod ang pagkabetang ta ong ori. Piro gata-wanan ta ang magimo
itang kapario ni Cristo ong pagbalik na tarin, tenged itaen ta tanandia mga monopa
tanandia ong kamatodan.
3 Ang tanan ang mga taw ang pamagtalig ang maning ta si tang mainabo, pamagprosi-
gir ang magimong limpio tang kaboi nira, pario tang kaboi ni Cristo.
4 Ang kada taw ang pagboat ta kasalanan, gakontra na tang Katobolan tang Dios.
Tenged ang mangontra ong tobol tang Dios ya ra enged tang maliag yaning tang
kasalanan.

* **2:22** Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ang sindol ong ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario.

5 Gata-wanan ming napaning si Cristo tarin ong kalibotan para komiten tang mga
talak ta, ig anda enged ay tatalak na.
6 Animan ang taw ang indi agpalbag ong ni Cristo, indi magpadayon ang magboat ta
kasalanan. Piro ang taw ang pagpadayon ang pagboat ta kasalanan, indi gaita ong ni
Cristo ig indi ka gailala ong nandia.
7 Mga anao, indi amo paloko maski ong ninopa. Mato-lid tang taw ang pagboat ta
mato-lid, pario ni Cristo.
8 Piro ang pagboat ta kasalanan ana ni Satanas. Tenged si Satanas asing primiro pa,
pagboat dang lagi ta kasalanan. Piro napaning tarin tang Ana tang Dios para langgaen
na tang obra ni Satanas.
9 Ang taw ang rinisibi tang Dios bilang ana na indi ra magpadayon ang magkatalak,
tenged may ba-long kaboi na ang nagalin ong Dios. Ig tenged ang Dios ya ray Tatay na,
indi ra poiding magpadayon ang magkatalak.
10 Tarin mailala ta mga sinopa tang mga ana tang Dios ig sinopa tang mga ana ni
Satanas— ang maski sinopang indi pagboat ta mato-lid obin indi paggegma ong mga
logod na, tanandia belag ta ana tang Dios.

Mamaggeregman ita

11 Narin tang toldok ang naba-yan mi asing primiro pa, ang mamaggeregman ita.
12 Indi ita magpatolad ong ni Cain. Tanandia ana ni Satanas, ig pinatay na tang ari
na.* Angay? Tenged anday sasayod tang mga boat na, piro mato-lid tang ari na.
13 Animan, mga logod, dapat indi amo mangabereng mga ang taw ang sakep tang
kalibotan ang na, anday paggegma nira ong nindio.
14 Gata-wanan ta ang indi ita ra gasakepan tang kamatayen kondi maboi itang anday
kataposan, tenged agmalen ta tang mga logod. Piro ang taw ang indi paggegma ong mga
logod gabo-wan pa ka enged ong gaem tang kamatayen.
15 Ang taw ang anday paggegma na ong tatang logod pario tang manigpatay ta taw.
Ig gata-wanan mi ang manigpatay ta taw, anda enged ong nandia tang kaboing anday
kataposan.
16 Tarin gitaen ta mga monopa enged tang paggegma— binolontad ni Cristo tang kaboi
na para ong yaten. Ig dapat lamang ang ibolontad ta ka tang mga kaboi ta para ong mga
logod ta.
17 Mandian, mga may taw ang may kaya na ig may inita na ang tatang logod ang
pangaministiran, piro indi nate-bek ong nandia, inding pisan maning nang aggegman
na tang Dios.
18 Mga anao, indi ita maggegma ong bitala obin ong anga ta lamang, kondi ipaita ta
ong mga boat ta ang matod tang paggegma ta.

Tomalonga ong Dios ang masinlo tang kinaisipan ta

19 Animan mga agpaita ta tang paggegma ta ong mga boat ta, asia masigoro ita ang
pamagosoy ita ong kamatodan, ig matalonga ita ong Dios ang masinlo tang kinaisipan
ta.
20 Ig maski midio ang kinaisipan ta pagbandan ong sadili ta, ang Dios mas makaga-
gaem pa ong kinaisipan ta. Ig tanandia gatako tang tanan.
21 Mga agmaleno, mga ang kinaisipan ta indi ra pagbandan ong yaten, matalonga ita
ong Dios ang anday eled ta.
22 Ig maski onopay pa-dolon ta ong nandia, i-dol na ong yaten tenged agtomanen ta
tang mga tobol na ig agboaten ta tang mga kaliliagan na.
23 Ig narin tang tobol na, ang magto ita ong Ana nang si Jesu-Cristo ig mamaggeregman
ita, pario ka tang sinobol ni Cristo.

---

* **3:12** Ang istoriang na natetenged ong da Cain ni Abel mabasa ta ong Genesis 4:1-16.

24 Ang tanan ang pamagtoman ong mga tobol tang Dios, indi agpalbag ong Dios, ig ang
Dios indi ka agpalbag ong nira. Ig tenged ong Ispirito Santo ang sindol na ong yaten,
gata-wanan ta ang tanandia pirmi ong yaten.

4

Ang ispiritong nagalin ong Dios ig ang nagalin ong kontra-Cristo

1 Mga agmaleno, indi amo basta-bastang magparet ong mga taw ang ganing ang
Ispirito tang Dios yay ang sinobol ong nira. Osisaen mi kang lagi para mata-wanan mi
mga nagalin ka kaman ong Dios tang ispirito ang don ong nira. Tenged doro rang mga
bo-lien ang mga propita ang limindoa ra ong kalibotan.
2 Tarin mata-wanan mi mga ang tatang taw agtobolon tang Ispirito tang Dios— mga
ganing tanandia ang si Jesu-Cristo nagimong taw, asia pagpamatod ang nagalin ong Dios
tang ispirito ang nagtobol ong nandia.
3 Piro mga ang tatang taw indi aggilalaen na si Jesus, pagpamatod ang indi nagalin
ong Dios tang ispiritong nagtobol ong nandia. Asia tang kontra-Cristo. Naba-yan mi
rang asia komabot, ig mandian narin da ong kalibotan.
4 Piro yamo, mga anao, ana amo ra tang Dios, ig dineg mi ra tang mga bo-lien ang mga
propita. Tenged ang Ispiritong atan ong nindio mas mapoirsa pa ong ni Satanas, ang
yay ang paggaem ong mga taw ang sakep tang kalibotan ang na.
5 Ang mga bo-lien ang propita pamagosoy ong malain ang sikad tang kalibotan ang
na. Animan ang agtotoldok nira kompormi lamang ong isip tang mga taw ang sakep
tang kalibotan ang na, ig ang mga narin yay ang pamamasi ong nira.
6 Piro ita, ong Dios ita ra, ig pamamasi ong yaten tang tanan ang mga taw ang gailala
ong Dios. Piro ang mga taw ang belag ta ong Dios indi ka mamamasi ong yaten. Asia
mata-wanan ta mga sinopa tang agtobolon tang matod ang Ispirito tang Dios ig sinopa
tang mga bo-lien.

Ang Dios gegma

7 Mga agmaleno, mamaggeregman ita tenged ang gegma pagalin ong Dios. Ig ang
tanan ang mga taw ang pamaggegma pamagpaita ang tanira mga ana na, ig gangailala
ka ong nandia.
8 Piro ang taw ang indi paggegma, indi ka gailala ong Dios, tenged ang Dios gegma.
9 Maning ta na pinaita tang Dios tang paggegma na ong yaten— sinobol na tarin ong
kalibotan tang bogtong ang Ana na, agod tanandiay magimong dalan ang maboi itang
anday kataposan.
10 Narin tang matod ang gegma, belag tang paggegma ta ong Dios, kondi ang
paggegma na ong yaten. Tenged sinobol tang Dios tang Ana na ang magimong sagda
agod mapatawad tang mga talak ta.
11 Mga agmaleno, mga maning ta sia kabael tang paggegma tang Dios ong yaten, dapat
mamaggeregman ita ka ong tata may tata.
12 Anday taw ang naita ong Dios. Piro mga pamaggeregman ita, maliag yaning ang
Dios indi agpalbag ong yaten, ig bogos ong yaten tang paggegma na.
13 Gasigoro ita ang indi ita agpalbag ong Dios ig tanandia pirmi ka ong yaten, tenged
sindolan ita tang Ispirito na.
14 Inita amen ig agpamatodan amen ang sinobol tang Dios ang Tatay tang Ana na
bilang Maniglibri ong mga taw ong kalibotan.
15 Ang maski sinopa tang ganing ang si Jesus Ana tang Dios, tanandia ong Dios, ig ang
Dios atan ka ong nandia.
16 Animan mandian, gata-wanan ta ang aggegman ita tang Dios, ig panalig ita pa ong
paggegma nang asi.

Ang Dios gegma, ig ang taw ang pirming paggegma indi enged agpalbag ong Dios, ig
ang Dios pirmi ka ong nandia.
17 Ong maning ta sia, bogos ang gapasaran ta tang gegma tang Dios agod indi ita ra
eldan ong Kaldaw tang Pagosgar. Tenged ong Dios ita ra mandian pario ni Cristo, maski
tarin ita pa ong ta-paw tang kalibotan.
18 Ang eled, anday labet na ong gegma. Maliag yaning, indi ra meled tang taw ang
bogos ang gapasaran na tang paggegma tang Dios. Piro ang eled ig ang silot, narin yay
ang doroang pamagtarabidan. Maliag yaning, ang taw ang geldan ang silotan tang Dios,
korang pa tang gegma ang gapasaran na.
19 Pamaggegma ita tenged ang Dios na-kaw ang naggegma ong yaten.
20 Mga may taw ang ganing, "Yo, pagmalo ong Dios," piro anday paggegma na ong
logod na, ang taw ang asi bo-lien. Mga indi aggegman na tang logod nang asiang gitaen
na, monopa enged tanandia mapaggegma ong Dios ang indi gitaen na?
21 Narin tang tobol ang sindol ni Cristo ong yaten— mga maggegma ita ong Dios dapat
maggegma ita ka ong mga logod ta.

5

Pandeg ita ong tabang tang pagto ta

1 Ang mga taw ang pamagparet ang si Jesus tang Cristo,* tanira mga ana tang Dios.
Mandian, ang sinopay pagmal ong tatay, magmal ka ong mga ana na.
2 Mga agmalen ta tang Dios ig agtomanen ta tang mga tobol na, asia masigoro ita ang
malen ta ka tang mga ana na.
3 Tenged ang matod ang pamaggegma ong Dios, ya ray ang mga pamagparet tang mga
tobol na. Ig belag ka ta mabelat tang mga tobol na.
4 Tenged itang tanan ang mga ana tang Dios, pandeg ita kontra ong malain ang sikad
tang kalibotan ang na. Deg ita ka kaman tenged mismo ong pagto ta.
5 Ig sinopa tang pandeg kontra ong kalibotan? Anday doma, ang mga taw ang
pamagparet ang si Jesus Ana tang Dios.

Ang pamatod natetenged ong ni Jesu-Cristo

6 Si Jesu-Cristo tang napaning tarin ong kalibotan. Tanandia mismo tang binoniagan
ong wi, ig tanandia ka tang nagpatorok tang dogo na ong kamatayen na. Ang Ana tang
Dios indi lamang binoniagan ong wi, kondi nagpatorok pa tang dogo na. Agpamatodan
tang Ispirito ang narin matod, tenged kamatodan lamang tang agganing tang Ispirito.
7 Bali tolo tang pagpamatod natetenged ong ni Jesus mga sinopa tanandia—
8 ang Ispirito, ang wi, ig ang dogo. Ig ang tolong asia pamagoroyonan ong pagpamatod
nira.
9 Agpareten ta tang pamatod tang mga taw. Piro mas mabelat pa enged tang pamatod
tang Dios, tenged asia pamatod tang Dios mismo ang agto-dol na natetenged ong Ana
na.
10 Animan, ang taw ang pamagto ong Ana tang Dios pamagparet ka ong pamatod tang
Dios. Piro ang indi magparet, agboaten nirang bo-lien tang Dios, tenged indi agpareten
nira tang pamatod na natetenged ong Ana na.
11 Ig maning ta na tang pamatod tang Dios— aggoldan ita nandia ta kaboing anday
kataposan, ig ang kaboing na pagalin mismo ong Ana na.
12 Ang taw maboi ang anday kataposan mga ang Ana tang Dios asi ong nandia. Piro
mga anda ong nandia tang Ana tang Dios, anda ka ong nandia tang kaboing anday
kataposan.

Ang kaboing anday kataposan

* **5:1** "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

13 Agsosolato tang mga bagay ang na ong nindio, yamong mga pamagto ig pamagtalig
ong Ana tang Dios, agod mata-wanan ming may kaboi mi rang anday kataposan.
14 Panalig da tang nem ta mga lelenget ita ong Dios, tenged gata-wanan ta mga ang
agpa-dolon ta kompormi ong kaliliagan na, pama-yan ita nandia.
15 Ig mga gata-wanan ta ang agpama-yan ita nandia, masigoro ita kang i-dol na tang
agpa-dolon ta.
16 Mandian, mga may itaen ming tatang logod ang pagboat ta kasalanan, ipangadi
mi tang taw ang asi, ig oldan tanandia tang Dios ta ba-long kaboi. Ang agsambiteno yay
ang taw ang pagboat ta kasalanan ang indi magekel ta kamatayen ang anday kataposan.
Tenged may kasalanan ang magekel ta kamatayen, ig indio ganing ang ipangadi mi tang
taw ang pagboat ta maning atan.
17 Kasalanan tang tanan ang mga boat ang anday sasayod. Piro may kasalanan ang
indi magekel ta kamatayen.
18 Gata-wanan ta, ang mga taw ang nagimong ana ra tang Dios, indi ra magpadayon
ang magboat ta kasalanan. Tenged agta-lingan tanira ni Jesu-Cristo, ig indi tanira
matandeg ni Satanas.
19 Ig gata-wanan ta ang ana ita ra tang Dios, maski ong gaem ni Satanas tang tanan
ang taw ang sakep tang kalibotan ang na.
20 Ig gata-wanan ta pa ang napaning tarin tang Ana tang Dios ang nagpaintindi ong
yaten agod mailala ta tang matod ang Dios. Animan nanga-pen ita ra ong matod ang
Dios bilang mga nanga-pen da ong Ana nang si Jesu-Cristo. Tanandia tang matod ang
Dios, ig pagtorol ta kaboing anday kataposan.
21 Mga anao, palawid amo lamang ong mga dios-diosan.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ang nagalin ong ni Juan

Ang sinolatan ni Juan ong **Yadoang Solat na ay** tatang "pinilik ang babay" asta ang mga ana na (birsikolo 1). Sigon ong doma, ang matod ang agsambiten ni Juan ong mga bitalang asia ay tatang gropo tang mga pamagto ong ni Jesus ong oras ang asi. Ang kaimportantian ang toldok ong ge-ley ang solat ang narin yay ang dapat mamaggeregman ita ong tata may tata, ig indi dapat magparet ong mga bo-lien ang mga manigtoldok.

1 Ang pagsolat ta na yo, tata ong mga pangolokolo ong mga pamagto ong ni Cristo.
Pagsolato ong nio, pinilik ang babay, asta ong mga ana mo. Matod ang agmalen amo yen. Ig belag lamang ta yo tang pagmal ong nindio, kondi ang tanan ang gailala ong kamatodan.
2 Agmalen amo yen tenged ong kamatodan ang narisibi ta, ig narin da ong yaten asta ong tanopa.
3 Balampa pirmi ong yaten tang kaloy, kate-bek, ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang Tatay ig ong ni Jesu-Cristo ang Ana na mintras pamagosoy ita ong kamatodan ig pamaggeregman ita.

Ang kamatodan ig ang pagigegma

4 Galipayo ta mo-ya ang initao tang doma ong mga ana mo ang pamagosoy ong kamatodan, pario tang sinobol ong yaten tang Dios ang Tatay.
5 Ig mandian, aggalangen ang babay, may ipakiloyo rin ong nio. Naning agsosolato ong nio belag ta ba-long tobol, kondi dati rang tobol ang sindol ong yaten asing primiro, ang mamaggeregman itang tanan.
6 Maning ta na tang sinobol ong nindio asing primiro pa, ang mamaggeregman amo. Mga matod ang aggegman ta tang Dios, maliag yaning tomanen ta ka tang mga tobol na.
7 Doro rang mga taw ang manloloko ang namagwasag tarin ong kalibotan, ang indi pamagparet ang si Jesu-Cristo nagimong taw. Ang mga taw ang maning atan manloloko ig mga kontra-Cristo.
8 Animan pandam amo agod indi malipat tang binedlayan mi, kondi bogos ang marisibi mi tang primiong aggelaten mi ang magalin ong Dios.
9 Ang taw ang paglampas ig agbo-wanan na tang mga sinoldok ni Cristo, anda ong nandia tang Dios. Piro ang taw ang pagpadayon ang pagosoy ong mga sinoldok ni Cristo, indi tanandia galbag ong Dios ang Tatay asta ong Ana na.
10 Animan mga may taw ang agpaning ong nindio ig ang agtotoldok na ay parti ong toldok ni Cristo, indi padayonon mi ong pamalay-balay mi ig indi risibien mi.
11 Tenged ang maski sinopay magrisibi ong nandia, gapil da ka ong mga boat nang anday sasayod.

Oring mga bitala

12 Doro pa rin tang yaningo ong nindio, piro mo-ya pa indi ra isolato. Pagtaligo ang mapamisitao atan ig mapagarampang-ampang ita ta masinlo agod magimong bogos tang kambengan ta.
13 Pagpakomosta ong nio tang mga ana tang logod mong babay ang pinilik ka tang Dios ang pario mo.

Pa-kaw ang Bitala ong Ya-long Solat ang nagalin ong ni Juan

Ang sinolatan ni Juan ong **Ya-long Solat** na ay si Gaius, tata kang pangolokolo ong mga pamagto ong ni Cristo. Dinayaw ni Juan si Gaius tenged ong pagtabang na ong domang mga pamagto, labi pa ong mga manigtoldok tang bitala tang Dios ang pamagbiahi ong kada logar. Naglaygay si Juan ang indi patoladan ni Gaius tang anday sayod ang ogali tang tatang taw ang si Diotrefes. Nagigampang pa ang tabang-tabangan ni Gaius tang tatang taw ang si Demetrio.

1 Ang pagsolat ta na yo, tata ong mga pangolokolo ong mga pamagto ong ni Cristo.
Pagsolato ong nio, agmalenong Gaius, ang agmalenong matod.
2 Agmalenong tangay, balampa aloyana tang Dios ong tanan ang agboaten mo,
ig oldana nandia ta mo-yang sinangoni, pario tang kaboi mong ispiritoal ang gata-
wananong mo-ya ka.
3 Nalipayong pisan asing kiminabot tarin tang pirapa ong mga logod ta ang nagbali-
tang bogos tang pagparet mo ong kamatodan, ig aggosoyon mo ka tang kamatodan ang
asia.
4 Anda ray mas mapagpambeng pa ong yen mga maba-yanong pagosoy ong kamato-
dan tang mga anao ong ni Cristo.

Dinayaw si Gaius

5 Agmalenong tangay, mataliganang pisan ong agboaten mo para ong mga logod ang
agpaning atan, maski indi gailala mo.
6 Tanira mismo tang pagpamatod tarin ong mga pamagto ong ni Cristo tang
natetenged ong paggegma mo. Mo-ya ka kaman mga tabangan mo pa tanira ong
pagparanawen nira, pario tang dapat ang boaten ta para ong mga torobolon tang Dios.
7 Tenged pamagbiahi tanira ong aran ni Cristo, ig anday tabang ang garisibi nira ong
mga taw ang indi gailala ong Dios.
8 Animan dapat ita ra lamang tang tomabang ong mga taw ang kapario nira, agod
ma-pen ita ka ong pagpatako nira tang kamatodan.

Si Diotrefes ig si Demetrio

9 Tanopa sia nagsolato atan ong mga pamagto ong ni Cristo, piro si Diotrefes indi
aggilalaen na tang aotoridad amen. Tenged ang galiliagan na, tanandia tang manokaw-
tokawan ong tanan.
10 Animan, mga ong pagpaningo atan, ka-kadeno tang agboaten na. Kabo-lian tang
agganing na kontra ong yamen. Ig belag lamang ta sia, indi risibien na tang mga
logod ang pamansikabot atan. Ig ang mga taw ang gangaliliag ang magrisibi ong nira,
agsagangen na ig agpalinen na pa ong tarabidan tang mga pamagto.
11 Agmalenong tangay, indi patoladan mo tang malain, kondi ang mo-ya. Ang
pamagboat ta mo-ya mga ana tang Dios, piro ang pamagboat ta malain indi gailala ong
nandia.
12 Mo-ya tang pamatod tang tanan mga natetenged ong ni Demetrio. Gitaen ong
mismong kaboi na ang pagosoy tanandia ong kamatodan. Asta yami, maning ka ta sia
tang pamatod amen, ig gata-wanan mong matod tang agganing amen.

Oring mga bitala

13 Doro pa rin tang yaningo ong nio, piro mo-ya pa indi ra isolato.
14 Balampang indi ra lamang maboay, mapamisitao atan ig mapagampang ita ta osto.

15 Aloyana tang Dios ig oldana nandia ta kao-yan. Pagpakomosta ong nio tang mga
tangay ta tani. Ikomostao ka nio ong kada tata ong mga tangay ta atan.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ang nagalin ong ni Judas

Ang solat ang nang dipot sinolat ni Judas ig may pagkapario na ong Yadoang Solat ni Pedro. Ang Judas ang na belag ta si Judas Iscariote ang nagtraidor ong ni Jesus kondi, sigon ong doma, tanandia tang logod ni Santiago. Tarin pagpāman si Judas ong mga pamagto ong ni Cristo ang indi enged tanira mamagpaekel-ekel ong mga taw ang pamagtoldok ta mali. Ang mga taw ang asi indi pamangilala ong yaten ang Ginong si Jesu-Cristo, kondi agtomanen lamang nira tang sadiling kaliliagan nirang anday sasayod, ig tenged tarin silotan tanira, pario tang bindoat tang Dios ong mga taw ang namangontra ong nandia asing tokaw pa (1:15-16). Animan ang dapat boaten tang mga manigbasa, paeleten nira tang pagto nira ong Dios sigon ong kamatodan ang narisibi nira, agod indi tanira maekelan tang mga bo-lien ang mga manigtoldok.

1 Ang pagsolat ta na ay yo, si Judas, tatang torobolon* ni Jesu-Cristo ig logod ni
Santiago. Pagpakomostao ong nindiong mga ginoyan tang Dios, yamong agmalen tang
Dios ang Tatay ig agta-lingan ni Jesu-Cristo.†
2 Balampa pirmi ong nindio tang bogos ang kate-bek, kao-yan, ig gegma ang pagalin
ong Dios.

Ang mga manigtoldok ang bo-lien

3 Mga agmaleno, galiliago rin ang isolato ong nindio tang natetenged ong paglibri
tang Dios ong yaten ang tanan. Piro mandian pala kaministiran ang enged ang solatan
among lagi yen para magpakiloyo ong nindio ang batokan mi tang mga taw ang
pamangontra ong kamatodan ang agpareten ta. Ang kamatodan ang na inintriga tang
Dios ong yaten ang mga sinakepan na ig indi enged poiding omanen.
4 Animan agsolatan amo yen ta maning ta na tenged may mga taw ang indi pa-
mangilala ong Dios, ang nanga-led da atan ong nindiong pamagto ang indi nabantayan.
Pamagtoldok tanira ang ganing libri ita ra ono ang magboat ta malalaway, tenged
mapinasinsiaen ka tang Dios ig patawaden ita nandia. Ang mga taw ang asia indi
pamangilala ang si Jesu-Cristo tang yaten ang tambilog ang Ampoan ig Gino ta. Mimpisa
pa asing primiro, na-tang dang lagi ong Kasolatan tang onopay silot ang marisibi nira.
5 Mandian, maski gata-wanan mi ra tang natetenged ong silot tang Dios, galiliago pa
ka enged ang ipademdem ong nindio narin: Asing tokaw, linibri tang Dios tang mga
Israelita ong banoang Ehipto, piro ong ori pinamatay na tang doma ong nira ang indi
namagto ong nandia.
6 Demdemen mi ka tang nainabo ong mga anghil ang belag ta kontinto ong kateng-
danan nira, kondi bino-wanan nira tang logar ang para ong nira. Ang bindoat ong nira,
linapot ta mga kadina ang indi enged mabontok, oman pinriso tanira don ong logar ang
kaki-lep ki-lepan asta ra lamang komabot tang Kaldaw ang osgaran tanira tang Dios.
7 Demdemen mi ka tang mga taw ong mga siodad tang Sodoma ig Gomorra asta ong
mga lansangan ang alenget don.‡ Namagiga-pen tanira ong belag ta kakatawan nira§
ig namagboat pa tang tanan ang malalaway sigon ong anday sasayod ang kaliagan tang
mga sinangoni nira. Tenged don, dayon tanirang pinogdaw tang Dios. Bindoat narin

* **1:1** "torobolon". Mga ong bitalang Grigo: kirepen † **1:1** Ang mga bitalang na, poidi kang ila-ted ang maning ta na: Pagpakomostao ong nindiong mga ginoyan tang Dios ang Tatay, yamong mga agmalen ig agta-lingan na asta ong kaldaw ang magbalik si Jesu-Cristo. ‡ **1:7** Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 19:1-29.
§ **1:7** Poiding kang maliag yaning: Namagiga-pen tanira ong kapario nirang lali.

tang Dios para magpāman ong tanan, nga ong oring kaldaw may silot kaman ang anday
kataposan, don ong apoy ang indi enged mapatay-patay.
8 Maning ka atan tang ogali tang mga bo-lien ang mga manigtoldok ang nanga-led da
atan ong nindio. May mga aggitaen nira ong midio talakinep ang yay ang pagtolmon
ong nira ang magboat ta malaway ong sinangoni nira. Indi tanira pamagpasakep ong
Gino ig agpakalainen pa nira tang mga anghil.
9 Maski ngani si Miguel, ang kalawigan ang anghil, indi nangas ang magosgar ig
manginsolto ong ni Satanas, kondi asing pagdiskosionan tanirang doroa mga sinopa
tang mangomit tang sinangoni ni Moises, inaning lamang ni Miguel ong ni Satanas,
"Ang Dios tang balang magsilot ong nio!"
10 Piro ang mga taw ang narin agpakalainen nira tang maski onopang bagayay ang
indi gaintindian nira. Pario tanira ong mga ayep ang indi pamagisip, tenged ang
kaliagan lamang tang sinangoni nira tang agpanontan nira, ig sia yay ang magekel ong
nira ang silotan ong impirno.
11 Kailo ka tanira! Doro kaliwag tang silot ang mapasaran nira, tenged agpatoladan
nira tang bindoat ni Cain. Agpatoladan ka nira si Balaam ang nagboat ta mali para
lamang ong koarta. Pario ka tanira ong ni Core ang minatok ong mga pamangolokolo
ong nandia, animan lipaten ka tanira ang pario na.*
12 Mabael ang kaeyakan para ong nindio ang gaka-pen mi tang mga taw ang asia
ong oras ang pamagsaro amo bilang mamaglogod ong ni Cristo. Sia tanira tang
pamanlangga ong nindio. Tenged sigi lamang tang pagosto nira ong pamangan ig inem,
ig indi ra gangaeyak. Anday domang aggisipen nira kondi ang sadili lamang nira. Ang
kalimbawan nira midio mga onom ang agpapalied tang mageyep, piro anda kay koran
na. Pario ka tanira ong papa ta ayo ang anday borak na maski timpo na ra rin ang
palamorak, animan nabonlok da asta ang lamot na ig patay da enged.
13 Pario ka tanira ong mga langeb ong talsi ang indi mawidan. Ig ang mga boat nirang
makaeyak pario ong mga boling ang agge-lan tang langeb ong binit tang baybay. Mali
kaman tanira, pario ong mga bitokon ang gangaliat da ong tamang agpanawan nira.
Animan may logar dang dorog kaki-lep ang natagana tang Dios ong nira, ig don tanira
prison asta ong tanopa.
14 Si Enoc, ang tatang inampo ong yanem ang hinirasion ang magalin ong ni Adan,
nagpatako rang lagi mga onopay mainabo ong mga taw ang asi. Ganing tanandia,
"Tandan mi narin: Ang Gino komabot da, aroman na tang ribo-ribong mga anghil,
15 para magosgar ong tanan ang taw ig silotan tang tanan ang indi pamangilala
ong Dios. Silotan tanira tenged ong mga boat nirang malalain ig ong bitala nirang
panginsolto ong Dios."
16 Ang mga taw ang narin pirmi lamang pamagriklamo, indi magkontinto ong
pagkabetang nira, ig agtomanen lamang nira tang sadiling kaliliagan nirang anday
sasayod. Mga ambogon pa, ig ansianong mamangoto-oto para makomit nira tang
galiagan nira.

Mga pāman ig laygay

17 Piro agmalenong mga logod, demdemen mi tang inaning da ong nindio tang mga
apostolis ni Jesu-Cristo, ang yaten ang Gino.
18 Minaning dang lagi tanira ang ganing, "Ong oring mga kaldaw, may mga taw ang
lomboa ang mamanginsolto ong nindio, ig anday domang tomanen nira kondi ang
sadiling kaliliagan nirang mamagboat ta malain."

---

* **1:11** Mabasa ta tang natetenged ong ni Cain ong Genesis 4:3-8; ang natetetenged ong ni Balaam ong Bilang 22:1-35; 31:16; ig ang natetenged ong ni Core ong Bilang 16:1-35.

19 Tanira ya kay ang pamanggolo ong nindio ig ang gagikanan ang yamo pamagkorontran ig pamagberelag-belag. Aggosoyon nira tang anday sasayod ang kaliliagan tang sinangoni nira, ig anda ong nira tang Ispirito tang Dios.
20 Piro yamong mga logodo, mamagtarabangan amo agod magimong mabaked tang pagto mi tenged ong mga sagradong toldok tang Dios. Mamagampo amo ong tabang tang Ispirito Santo.
21 Ig indi amo enged pabelag ong paggegma tang Dios mintras gelaten mi tang kaboing anday kataposan ang i-dol tang yaten ang Ginong si Jesu-Cristo tenged lamang ong katebek na ong yaten.
22 Ate-bekan mi ig tabangan tang mga taw ang pamagdoadoa ong pagto nira.
23 Tabangan mi ka tang doma agod malibri tanira ong apoy, ang yay ang silot ang alenget dang mapasaran nira. Ate-bekan mi tang pamagboat ta malalaway, piro magandam amo. Itaben matalidan amo tang kalokoan nira. Para ong nindio, dapat masilag amo ong mga boat nirang asi.†

Pagdayaw ong Dios

24 Dayawen tang Dios ang sarang ang tomabang ong nindio agod indi amo mabo-log, ig sarang ang magekel ong nindio don mismo ong kayag-ayagan ang prisinsia na, ang anday sarawayen ong nindio ig mambeng among pisan.
25 Dayawen ta tanandia! Tanandia lamang tang Ampoan tang Dios ig Maniglibri ta, tenged ong bindoat tang yaten ang Ginong si Jesu-Cristo. Tanandia tang kalawiglawigan, dalayawen ig makagagaem ong tanan, mimpisa pa asing primiro, mandian ig asta ong anday kataposan! Amen.

† **1:23** Ong bitalang Grigo: Para ong nindio, dapat masilag amo maski ong lambong nirang gamantsan tang talak nira.

Pa-kaw ang Bitala ong
Apokalipsis

Ang **Apokalipsis** sinolat ong oras ang agpaliwagan ta mo-ya tang mga pamagto ong ni Cristo. Nagsolat si Juan agod pabakeden na tang mga nem nira ang mamagtalig pa ong ni Jesus maski ong kaliwagan, maski pa ong kamatayen.

Ang maliag yaning tang bitalang "Apokalipsis" ay "Pinatako" obin "Pinaita," tenged dorong mga pinaita ong ni Juan natetenged ong mga bagay ang alenget dang mainabo ong mga kaldaw ang asi asta ong parakaboton, ba-lo magbalik si Jesu-Cristo. Dorong mga simbolo ang nagamit ni Juan ong pagsolat na, pario tang mga borondoan ta pakal ig mga mangkok. May mga kabayo ig may atan kang sapat ang pito tang kolo na ig tampolok tang tongay na. Ang domang mga simbolo, naintindian sigoro tang primirong nangarisibi tang solat. Piro doro kang mga toldok ang adadalem ang midio sinalok ong mga simbolong maning ta sia, ig ang doma gatalok pa ka enged asta mandian.

Maski maning atan, mayag tang mga toldok ang na: Ang tanan ang kasoay tang Dios ipapirdi na ong ni Jesu-Cristo, ig ang tanan ang mamagprosigir ang magtalig ong ni Cristo risibien nira tang doro kasinlong balet nira ong oring kaldaw.

Ang mga bagay ang pinaita ni Jesu-Cristo ong ni Juan

1 Ang solat ang na ay natetenged ong mga bagay ang pinaita tang Dios ong ni Jesu-Cristo agod tanandia tang magpatako ong mga taw ang pamagsirbi ong nandia mga onopa tang alenget dang mainabo. Animan narin pinatako ong yen ni Cristo asing sinobol na ong yen tang tatang anghil na. Yo si Juan, ang tatang torobolon* tang Dios, ig
2 narin tang pamatodo natetenged ong tanan ang initao, ang yay ang mismong mga binitala tang Dios ig pinamatodan ni Cristo Jesus.
3 Masoirti tang mamagbasa tang solat ang na, asta ang mga mamamasi ig mamagtoman ong mga bagay ang agpatako tarin. Tenged ang tanan ang na alenget dang mainabo.

Pangomosta ong mga pamagto ong ni Cristo

4 Yo si Juan pagpakomosta ong nindiong mga tarabidan, yamong pamagto ong ni Cristo ong pitong siodad atan ong probinsia tang Asia.†

Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios, asta ong pitong ispiritong pamagsirbi ong talongan tang trono na, ig asta ra ka ong ni Jesu-Cristo. Ang Dios yay ang atan dang lagi asing tokaw pa, asta mandian, ig asta ra ka ong parakaboton.
5 Ig si Jesu-Cristo yay ang mataligan ta ang pagpamatod natetenged ong nandia. Si Jesus tang na-kaw ang naboi ong mga patay ig tanandia tang paggaem ong tanan ang mga adi tarin ong kalibotan.

Aggegman ita ni Cristo, ig ong kamatayen na linibri ita nandia ong mga talak ta.
6 Bindoat ita nandiang mga adi ig padi agod magsirbi ita ong Dios ig Tatay. Ong ni Jesu-Cristo tang pagdayaw ig gaem asta ong tanopa. Amen!
7 Tandan mi enged. Komabot si Jesu-Cristo ong mga onom ig itaen tang tanan ang taw, asta ang mga namaglansang ong nandia ong kros. Tenged ong nandia, mamagini-yak tang tanan ang mga irinsia ta taw ong kalibotan. Na matod ang enged!
8 Ganing tang Ampoan tang Dios ang makagagaem ong tanan, "Yo tang Impisa ig ang Kataposan tang tanan." Tanandia atan dang lagi asing tokaw pa, asta mandian, ig asta ra ka ong parakaboton.

---

* **1:1** "torobolon". Mga ong bitalang Grigo: kirepen † **1:4** "tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo." Ong bitalang Grigo: "ekklesia"

Napaita si Cristo ong ni Juan

9 Yo si Juan, ang logod mi. Bilang mga nanga-pen da ong ni Jesus, aroman itang
gasakepan tang inadian tang Dios, ig pagtarabidan itang pamagpinitinsia ig pama-
gagoanta ong mo-yang nem. Binanggilo tarin ong poro tang Patmos tenged ong yen ang
pagpatako tang bitala tang Dios ang sinoldok ni Jesus.
10 Tanopa sia, kaldaw ang dominggo, ginaemano tang Ispirito Santo, ig nabasio ta
tatang bosis ang mapoirsa ang midio tonog ta torotot ang nagalin ong taliodo.
11 Ganing tang bosis, "Isolat mo tang itaen mo, ig ipekel mo ong mga tarabidan tang
pamagto ong pitong mga siodad ang narin: Efeso, Esmirna, Pergamo, Tiatira, Sardis,
Filadelfia, ig Laodicea."
12 Mandian minaliedo para telekan mga sinopa tang pagigampang ong yen. Ig initao
tang pitong bolawan ang borondoan ta pa-kal.
13 Ig ong ka-ngan tang mga borondoan ang asi, may ke-deng ang midio taw. Ang
lambong na maboat tegka ong bol, ig ong debdeb na may abel ang agbebe-ket ang midio
bolawan.
14 Ang boa na kakolit-kolitan pario ong abel ang dorog kakolit ang enged. Ig ang mata
na de-kal ang midio apoy.
15 Ang kakay na lilinang-linang ang midio saway ang tinonaw ong apoy ig pinalinang-
linang. Ang bosis na mapoirsa ang enged ang midio mababael ang lampak ta langeb.
16 May agbiotan nang pitong bitokon ong kalima nang to, ig ong anga na may loloang
matarem ang ispada ang magdobali tang tarem na. Ang emet na makilaw ang enged
pario ong kaldaw mga ko-to ra.
17 Pagaitao ong nandia, natombao ong kakayan na ang midio patay. Piro binondo na
ong yen tang kalima nang to ig ganing ong yen, "India meled! Yo tang Impisa ig ang
Kataposan tang tanan.
18 Yo tang Boi! Napatayo ka kaman piro telekan mo, boio mandian ang anday
kataposan ig asta ong tanopa. Yo tang paggaem ong Kamatayen ig ong Hades, ang yay
ang logar tang mga patay.
19 Animan isolat mo tang mga bagay ang ipaitao ong nio, ang mga bagay ang gainabo
mandian asta ang mga bagay ang mainabo ong ori.
20 Narin tang maliag yaning tang pitong bitokon ang aggitaen mo ong kalimao ang
to ig ang pitong bolawan ang borondoan. Ang pitong bitokon yay ang pitong anghil
ang pamagbantay ong pitong tarabidan tang mga pamagto ong yen. Ig ang pito nga
borondoan ang bolawan yay ang pitong tarabidan ang asi ong pitong siodad."

2

Ang solat para ong tarabidan tang pamagto ong Efeso

1 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga pamagto don
ong siodad tang Efeso. Aningen mo:
" 'Nani tang agganing tang pagbiot ong pitong bitokon ong kalima nang to ig papanaw
ong ka-ngan tang pitong borondoan ang bolawan:
2 Gata-wanano tang mga agboaten mi atan, asta ang pagpangabedlay mi ig pa-
gagoanta ong mo-yang nem. Gata-wanano ka ang indi magoanta mi tang mga taw ang
malain. Sinobokan mi ra tang mga pamagpailalang mga apostolis piro ong kamatodan
belag, ig nata-wanan ming bo-lien pala tanira.
3 Gata-wanano kang madederep amo, pamagagoanta amo tang dorong kaliwagan
tenged ong pagto mi ong yen, ig indi amo pamanlobay.
4 " 'Piro ang gasawayano lamang ong nindio yay na: Panlamig da tang paggegma mi
mandian, ig belag ta pario asing tokaw.

5 Demdemen mi tang dating pagkabetang mi, pagtogatan mi ig bo-wanan tang
malalain ang boat mi, ig boaten ming oman tang bindoat mi asing tokaw. Tenged mga
indi amo magtogat, paningan amo yen ig komiten tang borondoan mi ong logar nang
tama.
6 Piro nani ka tang galiliagano ong nindio: Gasilag amo ong mga agboaten tang mga
Nicolaita,* ang ya kay aggasilagano ong nira.
7 " 'Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
tarabidan tang mga pamagto! Ang mga mandeg kontra ong malain, pagnano ang
mamangan tang borak tang ayong pagtorol ta kaboi, don ong paraiso tang Dios.' "

Ang solat para ong tarabidan tang pamagto ong Esmirna

8 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga pamagto don
ong Esmirna. Aningen mo:
" 'Nani tang agganing tang Impisa ig ang Kataposan tang tanan, ang napatay ig
naboing oman:
9 Gata-wanano tang mga pagsobok ang gapasaran mi. Gata-wananong malised amo.
Piro ang kamatodan, manggaden amo. Gata-wanano kang agpakalainen amo tang mga
pamangambong tanira mga Judio, piro ang matod, mga sakep tanira ni Satanas.
10 Indi amo meled ong mga paliwag ang alenget dang mapasaran mi. Tandan mi,
ipakolong ni Satanas tang doma ong nindio bilang pagsobok ong nindio. Magpinitinsia
amo ong teled ta tampolok ang kaldaw. Piro indio taliodan mi maski pang patayen amo,
ig i-dolo ong nindio tang primio ming kaboing anday kataposan.†
11 " 'Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito Santo ong
mga tarabidan tang mga pamagto! Ang mga mandeg kontra ong malain, indi tanira
maonopa tang silot ang agganingen yadoang kamatayen.' "

Ang solat para ong tarabidan tang pamagto ong Pergamo

12 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga pamagto don
ong Pergamo. Aningen mo:
" 'Nani tang agganing tang pagbiot tang matarem ang ispadang magdobali tang tarem
na:
13 Gata-wanano, ang siodad ang aggistaran mi banoang aggaeman ni Satanas, piro
maski ong maning don pamagpadayon among mataliganong sinagpan. Indi enged
bino-wanan mi tang pagto mi ong yen maski tanopa siang timpo ni Antipas. Mataligan
tanandiang nagpamatod tang natetenged ong yen, asta pinatay tanandia atan ong
siodad ming aggistaran ni Satanas.
14 " 'Piro may sarawayeno ka ong nindio ong pirapang bagay. May pirapa atan
ong nindio ang pamagosoy ong mga sinoldok ni Balaam asing tokaw. Si Balaam
nagtoldok ong ni Balak mga monopa panolayan na tang mga Israelita ang magkatalak.
Animan namamangan tanira ta pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan, ig
namagigdolog ong mga belag ta kakatawan nira.‡
15 Maning ka ta si, may mga taw atan ong nindio ang pamagosoy ong mga toldok tang
mga Nicolaita.§
16 Animan magtogat amo ig bo-wanan mi tang mga talak mi! Tenged mga indi,
paningan among lagi yen atan ig gamiteno tang ispadang loloa ong angao agod magig-
gira ong mga taw ang asi.

---

* **2:6** Ang mga Nicolaita pamagtoldok ta lain. Ganing tanira ang poiding magpagosto ita lamang ong sadiling kaliliagan tang anday sasayod ig magto ong mga dios-diosan mintras pamagosoy ita pa ong ni Cristo. † **2:10** "primio ming kaboing anday kataposan." Ong bitalang Grigo: ang korona tang kaboi. ‡ **2:14** Ang istoria natetenged ong mga bindoat da Balaam may Balak mabasa ta ong Bilang 31:16, 25:1-9 ig 22:1-24:25. § **2:15** "Nicolaita." Telekan ong Apokalipsis 2:6, don ong ge-ley ang sinolat ong babakan.

17 “ ‘Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito Santo ong
mga tarabidan tang mga pamagto! Ang mga mandeg kontra ong malain, oldano tang
pamangan ang tinaganao don ong langit.* Ang kada tata ong nira oldano ka ta batong
kolit, ig ang kada bato may ba-long aran ang gasolat atan ig anday matako mga onopa
tang aran ang asi poira lamang ong marisibi ta si.’ ”

Ang solat para ong tarabidan tang pamagto ong Tiatira

18 Ganing pa tang Gino, “Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga pamagto don
ong Tiatira. Aningen mo:
“ ‘Nani tang agganing tang Ana tang Dios, ang yay ang may mata ang de-kal ang midio
apoy, ig mga kakay ang lilinang-linang pario ta saway ang pinalinang-linang ta mo-ya:
19 Gata-wanano tang mga agboaten mi. Gata-wananong maginegmaen amo, matal-
igan, maderep ig pamagagoanta amo ong mo-yang nem. Gata-wanano ka nga ang
agboaten mi mandian mas yadi pa enged ong bindoat mi asing tokaw.
20 “ ‘Piro nani tang tanga bagayan ang gasawayano ong nindio: Agpagnan mi si
Jezebel, ang babay ang pangambong tanandia propita tang Dios. Agpagnan mi tanan-
diang magtoldok ig magpataliod ong mga pamagsirbi ong yen agod tanira magigdolog
ong mga belag ta kakatawan nira ig mamangan tang pamangan ang binolontad ong
mga dios-diosan.
21 Sindolano ra tanandia ta timpong magtogat ong pagiga-pen na ong belag ta katawa
na, piro indi tanandia.
22 Animan papagpinitinsiaeno tanandia don ong katri na, ig ang mga taw ang
pagigdolog ong nandia papagpinitinsiaeno ka ta mo-ya mga indi tanira mamagtogat
ong mga agboaten nirang malain.
23 Pamatayeno tang mga pamagosoy ong nandia. Asia mata-wanan tang tanan ang
pamagto ong yen ang gata-wanano tang mga isip asta popotokon tang mga taw, ig
balteno tang kada tata ong nindio sigon ong bindoatan mi.
24 “ ‘Piro ang doma ong nindio atan ong Tiatira indi ra enged mamagtoman tang mga
sinoldok ni Jezebel. Ig indi amo namagadal tang agganingen ang “adadalem ang sikrito
ni Satanas”. Animan para ong nindio, anda ray domang mga ipatomano ong nindio.
25 Basta indi amo lamang palbag ong masinlong pagto ig pagboat mi asta makaboto.
26 Ang mga mandeg kontra ong malain ig magtoman tang kaliliagano asta ong ori,
oldano ta aotoridad ang maggaem ong tanan ang nasion, pario tang aotoridad ang
narisibio ong yen ang Tatay.
27 Mamaggaem tanirang anday mapangontra ong nira, ig remek-remeken nira tang
tanan ang nasion pario ong tatang oron.
28 I-dolo ka ong nira tang bitokon ang tagaramalen.
29 “ ‘Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
tarabidan tang mga pamagto!’ ”

3

Ang solat para ong tarabidan tang pamagto ong Sardis

1 Ganing pa tang Gino, “Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga pamagto don
ong Sardis. Aningen mo:
“ ‘Nani tang agganing tang pagawid tang pitong bitokon asta ang pitong ispirito tang
Dios: Gata-wanano tang mga agboaten mi. Yamo ono may kaboing pagalin ong Dios,
piro ang matod ta sia mga patay amo lamang.

* **2:17** Ong bitalang Grigo, “manna” tang pamangan ang agganingen tarin. Pario narin ong manna ang sindol tang Dios ong mga Israelita asing don tanira ong logar ang anday gistar ang taw. Telekan ta ong Exodo 16:35.

2 Pamalamad amo! Papoirsaen mi tang pagto ming panlobay da, agod indi madayon
ang malipat. Initao ang belag pa ta osto tang agboaten mi ong pama-dek tang yen ang
Dios.
3 Animan demdemen mi tang mga toldok ang naba-yan mi ig rinisibi mi. Boaten
mi si, ig pagtogatan mi ig bo-wanan tang mga kalainan mi. Tenged mga indi amo
mamalamad, paningan amo yen ang midio takawan, ang indi mata-wanan mi tang oras
ang ikaboto.
4 " 'Piro may pirapa pa ong nindio atan ong Sardis ang indi namagpaboling tang
mga ogali nira. Animan maromano tanirang mamagtok ta kolit, tenged bagay tanirang
tomabid ong yen.
5 Maning ka ta si, ang mga mandeg kontra ong malain, palambongano ka ta kolit, ig
inding pisan komiteno tang aran nira ong librong listan tang mga taw ang may kaboing
anday kataposan. Ilalaeno tanira ong talongan tang Tatayo asta ong mga anghil na.
6 " 'Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
tarabidan tang mga pamagto!' "

Ang solat para ong tarabidan tang pamagto ong Filadelfia

7 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga pamagto don
ong Filadelfia. Aningen mo:
" 'Nani tang agganing tang Sagrado ig Mataligan, ang yay ang paggaem pario tang
Ading David asing tokaw.* Tenged anday mapagsada tang maski onopay abrian na. Ig
anda kay mapagabri tang sadan na:
8 Gata-wanano tang mga agboaten mi. Gata-wanano ka ang maski ge-ley tang poirsa
mi, piro sinoman mi tang toldoko ig indio sinaliodan mi. Animan inabriano tang tatang
portan ong talongan mi, ig maski sinopa anday mapagsada ta na.
9 Tandan mi! Ipatalongao ig palodono ong talongan mi tang tawan ni Satanas ang
pamagbo-li ig pamangambo ang tanira mga Judio, agod mata-wanan nira ang yamo
tang mga agmaleno.
10 Ig tenged sinoman mi tang tobolong magagoanta amo ong mo-yang nem, ilibri amo
yen mga komabot tang kaldaw ang sobokan tang tanan ang taw tarin ong bilog ang
kalibotan.
11 Alengeto rang komabot. Animan indi amo lamang palbag ong masinlong pagto ig
pagboat mi agod anday mapagkalaw tang primiong† natagana para ong nindio.
12 Ang mga mandeg kontra ong malain boatenong midio adili ong Timplo tang yen
ang Dios, ig indi ra enged tanira palawid don asta ong tanopa. Imarkao ong nira tang
aran tang yen ang Dios, ig ang aran tang siodad tang yen ang Dios, ang yay ang ba-long
Jerusalem ang ipababak na ang magalin ong langit. Ig isolato ka ong nira tang yen ang
ba-long aran.
13 " 'Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
tarabidan tang mga pamagto!' "

Ang solat para ong tarabidan tang pamagto ong Laodicea

14 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga pamagto don
ong Laodicea. Aningen mo:
" 'Nani tang agganing tang aggoyan tang Amen, ang yay ang mataligan ig matod ang
manigpamatod, asta ang pinagalinan‡ tang tanan ang bindoat tang Dios:
15 Gata-wanano tang mga agboaten mi. Mga ipabetang ta ong wi, ang boat mi belag ta
malamig, ig belag ka ta makinit. Dapat din malamig obin makinit.

---

* **3:7** Ong bitalang Grigo: ang pagbiot tang liabi ni David † **3:11** "primio." Ong bitalang Grigo: korona ‡ **3:14** "ang pinagalinan." Ong bitalang Grigo poidi ka: ang paggaem ong tanan ang bindoat tang Dios.

16 Piro tenged malabab lamang, itoka amo lamang yen!§
17 Kalaom mi, mga manggaden amo, bastanti ong tanan ang bagay, ig anda ray
kaministiran mi. Piro indi gaintindian mi ang kailo amo ka ig makatete-bek, tenged
ong kamatodan mga pobri amo ka lamang, mga boray ig anday lambong mi.
18 Animan paglaygayo ong nindio ang mamakal amo ong yen ta mga porong bolawan,
agod magimong manggaden amo ka kaman. Mamakal amo ong yen ta mga kolit ang
lambong, agod madapan mi tang kaeyakan mi. Ig mamakal amo ong yen ta bolong ang
ibolong mi ong mga mata mi, agod maita amo ra.*
19 " 'Bognono ig to-liden tang tanan ang aggegmano. Animan bogos among magtogat
ig bo-wanan mi tang mga talak mi.
20 Tandan mi! Nanio ra ong portan ang pano-tok. Ang maski sinopay mamasi
tang bosiso ig padayonono nandia, domayono ka ong balay na, ig magsaro aming
mamangan.
21 Ang mga mandeg kontra ong malain, pagnano ang komarong ig maggaem ang
aromano. Na pario tang nainabo ong yen, asing dinego si Satanas ig kiminarongo agod
maggaem ang aroman tang yen ang Tatay.
22 " 'Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito Santo ong mga
tarabidan tang mga pamagto!' "

4

Ang pagdayaw ong Dios don ong langit

1 Pagatapos ta si, may pinaita pa ka enged ong yen. Initao ong langit tang tatang portan
ang nabrian.
Ig naba-yanong oman tang bosis ang midio tonog ta torotot. Ganing tanandia ong yen,
"Koma-yata tani ig ipaitao ong nio mga onopa tang mangainabo ong parakaboton."
2 Golpiong ginaeman tang Ispirito Santo, ig initao don ong langit tang tatang trono, ig
may kakarong don.
3 Sisinggat tanandia, pario ong mga maralen ang batong aspi ig kornalina. Ig ong
palibot tang trono may rinbong kolor na pario ong batong ismiralda.
4 Ig don ka ong palibot tang trono may doroang polok may epat pa enged ka
tronoan ang agkarongan ta doroang polok may epat kang mga kamepetan* ang may
katengdanan nira ong langit. Kolit tang agtokon nira ig ang kada tata may korona nang
bolawan.
5 Magalin don ong trono ong ka-ngan kiminirlat tang mga koldap, kadengan tang
mapoirsang ingal ig makabebengel ang doldol. Ong talongan tang trono may pito nga
tolokan ang dadaba-daba, ig narin yay ang pitong ispirito tang Dios.
6 Don ka ong talongan tang trono may midio talsing salamin ang sisilang ang midio
kristal.
Ong palibot tang trono, ong kada binit na, may epat ang mga ayep ang boi. Doro-doro
tang mga mata nira ong talongan asta ong boko-boko nira.
7 Ang primiro, mga pa-dekano, midio lion; ang yadoa, bakang ge-ley; ang ya-lo, ang
emet na midio taw; ig ang yapat, midio agila ang lalayog.

---

§ **3:16** Doroa tang mga siodad ang alenget ong Laodicea ong mga kaldaw ang asi ang nagimong bantog natetenged ong wi nira. Don ong Hierapolis, may toro-bodan ang makinit ang mapagpao-ya ong mga masit. Ig don ong Colosas, may wi nirang malamig ig masabor ang inemen. Piro don ong Laodicea, ang wi nira malabab ig malasay. Sigon ong doma, ang mga boat tang mga taga Laodicea kinompara ong wi nira, ang maliag yaning anday pakinabang nira.

* **3:18** Ang laygay ni Cristo ong mga taga Laodicea bagay ong nira tenged bantog tang siodad nira ong manggad na, ong maralen ang tilang lagem ang agboaten don, asta ong bolong ang para ong mata. * **4:4** "kamepetan." Poidi kang "pangolokolo".

8 Ang kada tata ong nira, enem tang mga kalipapa nira, ig kadoro-doroan ang enged
tang mga mata nira ong bilog ang sinangoni nira. Anday penay tang kanta nira kaldaw
may labi ang ganing,
"Sagrado! Sagrado! Sagrado tang Ampoan ang Dios ang Makagagaem ong tanan!
Tanandia tang Dios asing tokaw, asta mandian, ig asta ra ka ong parakaboton."
9 Ig mintras pamagkanta tanira ta pagdayaw, padengeg, ig pasalamat ong asing
kakarong ong trono ang gaboing anday kataposan,
10 ang doroang polok may epat kang mga kamepetan pamansilod ka ig pamagdayaw
ong kakarong don, ang gaboing anday kataposan. Ig agbobolontad nira tang mga
korona nira ong talongan tang trono ang pamaganing:
11 "Ampoan amen ang Dios!
Dapat ang enged ang marisibia ta pagdayaw, padengeg, ig gaem;
tenged yawa tang nagboat tang tanan ang bagay,
ig sigon ong kaliliagan mo, bindoat mo tanira ig sindolan ta kaboi."

5

Ang kasolatan ig ang Karniro

1 Pagatapos ta si, initao tang tatang kasolatan ang agbalolonon ong tong kalima tang
kakarong ong trono. Ang kasolatan ang asi may sinolat ong dobali may dobali, ig
sinilioan ta pito agod indi mabrian.
2 Ig initao tang tatang makagagaem ang anghil ang minitala ta mapoirsa ang ganing,
"Sinopa tang bagay ang manlasik tang mga silio ig magbo-kad tang kasolatan?"
3 Piro anda enged ay inita maski sinopa don ong langit, ong tanek, obin ong adalem
tang tanek ang poiding magabri ig magbasa mga onopa tang sinolat don.
4 Animan dayono ang nagini-yak ta mo-ya, tenged anda enged ay initang bagay ang
magabri ig magbasa ta si.
5 Mandian, ang tata ong mga kamepetan don naganing ong yen, "India magini-yak.
Telekan mo! Ang lion ang nagalin ong tribo ni Juda ig ong dogo ni David, pisan
tanandiang nandeg. Animan, tanandia tang may podir ang manlasik tang pitong silio
ig magabri ong kasolatan."
6 Ig don ong ka-ngan tang mga kamepetan may ang tronong aglibotan tang epat ang
ayep ang boi, may initao ang tatang Karnirong ke-deng, ig ang sinangoni na agpaita ang
tanandia tatang sinagda. Pito tang tongay na ig pito ka tang mata na. Narin anday doma
kondi ang pitong ispirito tang Dios ang sinobol na ang paning ong bilog ang kalibotan.
7 Napalenget tang Karniro ong trono ig dayon ang kinomit na tang kasolatan ong
kalimang to tang kakarong don.
8 Pagakomit na tang kasolatan, ang epat ang ayep ang boi ig ang doroang polok may
epat ka ang mga kamepetan namansilod ong talongan tang Karniro. Ang kada tata ong
nira may mangkok nang bolawan ang ponok ta insinso. Ang insinsong asi yay ang mga
pagampo tang mga sinakepan tang Dios. May mga arpa kang agbiotan nira ig agto-
togon.
9 Ig pamagkanta tanira ta ba-long kanta ang ganing,
"Yawa tang bagay ang mangomit tang kasolatan ig lasiken tang mga silio na,
tenged pinataya, ig ong kamatayen mo ginawad mo para ong Dios tang mga taw,
magalin ong kada tribo, kada bitala, kada dogo, ig kada nasion.
10 Bindoat mo tanirang mga padi agod mamagsirbi ong yaten ang Dios,
ig mga adi agod mamaggaem ong tanek."
11 Mandian, napa-deko si, ig naba-yano tang mga bosis tang rinibo-ribo ig minilion-
milion ang mga anghil. Pamansilibot ong trono, ong epat ang ayep, asta ong mga
kamepetan.

12 Ig pamagkanta tanira ta mapoirsa ang ganing,
“Ang Karnirong pinatay, yay ang dapat ang marisibi ta gaem, manggad, kinata-wanan, ig poirsa.
Tanandia tang dapat galangen, padengegan, ig dayawen!”
13 Ig naba-yanong pamagkanta tang tanan ang mga bindoat ong langit, ong tanek, ong adalem tang tanek, asta ong talsi ang ganing,
“Dayawen ta tang kakarong ong trono asta ang Karniro!
Galangen ig padengegan ta bilang makagagaem ong tanan asta ong tanopa!”
14 Dayon ang siminabat tang epat ang ayep ang boi ang ganing, “Amen!” Ig ang mga kamepetan namansilod ig namagto.

6

Ang paglasik ong mga silio tang kasolatan

1 Initao ang linasik tang Karniro tang primiro ong pitong silio tang kasolatan, ig naba-yanong minitala tang tata ong epat ang ayep ang boi, ang midio doldol tang bosis na. Ganing tanandia, “Tania!”
2 Napa-deko ig may initao ang tatang kabayong kolit. Ang pagtay don may agbiotan nang panak. Sindolan tanandia ta korona ig dayon ang pinasikad na tang kabayo na agod pirdien na ra enged tang mga kasoay na.
3 Pagatapos ta si, linasik tang Karniro tang yadoang silio tang kasolatan. Ig naba-yano kang minitala tang yadoang ayep ang ganing, “Tania!”
4 Ig limindoa tang tata sing kabayo, ig narin masinggi. Ang pagtay don sindolan ta gaem agod magekel ta golo ong tanek, agod mamagparatayan tang mga taw. Ig sindolan pa ta mabael ang ispada.
5 Asing linasik tang Karniro tang ya-long silio, naba-yano tang ya-long ayep ang ganing, “Tania!” Ig initao tang tatang kabayong lagem. Ang pagtay don may agbiotan nang simbangan.
6 Oman may naba-yanong midio bosis ang nagalin ong ka-ngan tang epat ang ayep ig ganing don ong pagtay ong kabayo, “Ang kinaldaw ta tang taw magtaket ong tolong polak ang belat ang maralen, obin siam ang polak ang baraton.* Ayaw lamang ondion pa tang mantika obin bino nira.”
7 Pagatapos ta si, linasik tang Karniro tang yapat ang silio, ig naba-yanong inaning tang yapat ong mga ayep, “Tania!”
8 Napa-deko, ig initao tang tatang kabayong lespad. Ang pagtay don ang aran na ay Kamatayen, ig ang Hades† dadaton ong nandia. Tanirang doroa sindolan ta gaem ang pamatayen tang yapat ang parti tang mga taw ong kalibotan ong mga gira, ong letem, ong sarot, ig ong mga maraiteg ang mga ayep ang gistar ong kalibotan.
9 Linasik tang Karniro tang yalimang silio. Ig don ong adalem tang altar initao tang mga kalag tang mga pinamatay tenged ong mataligan nirang pagpamatod natetenged ong bitala tang Dios.
10 Miniteg tanira ta mapoirsa ang ganing, “Ampoan ang Makagagaem, ang Mataligan ig Sagrado! Monopa pa kaboay tang elat amen ba-lo sintinsian mo ig balten tang mga taw ong tanek ang namamatay ong yamen?”
11 Oman, ang kada tata ong nira sindolan ta māboat ang lambong ang kolit, ig inaningan tanirang mamagelat kang lagi asta malobot ang mangapatay tang mga logod nirang pamagsirbi ka ong Dios, ang pamatayen ka pario ong nira.

---

* **6:6** Ong bitalang Grigo, ang belat ang maralen yay ang “trigo” ang aggamiten ong arinang ispisial, ig ang baraton yay ang “barli” ang aggamiten ong ordinario. Maliag yaning, magkatinir tanira ta krisis ong pamangan. † **6:8** Ong bitalang Grigo, “Hades” tang goy ong logar tang mga patay.

12 Mandian mintras pa-deko, linasik tang Karniro tang yanem dang silio. Nanlinog
ta mapoirsa, naninlagem tang kaldaw pario ta lambong ang panloksa, ig ang bolan
nanisinggi pario ta dogo.
13 Asta ang mga bitokon ong langit nangabo-log da ong tanek ang midio mga oring
borak tang ayong igos ang raramatak mga aggeyepen tang mapoirsang mageyep.
14 Ang langit nalipat lamang ang midio papil ang binalolon, ig ang tanan ang mga
bokid ig mga isla nangakomit ong mga poisto nira.
15 Namantalok tang mga adi tang tanek, ang mga prinsipi, mga hiniral, mga mang-
garanen, mga alalawig tang katengdanan nira, ig ang tanan ang klasi ta taw, kirepen
man obin belag. Namantalok tanira ong mga koiba ig ong idalem tang mga batong
mababael ong bokid.
16 Ig inaning nira ong mga bokid ig mga bato, "Tampekan ami nindio agod indi ami
itaen tang kakarong ong trono, ig balampa malibri ami ong silot ang ipakabot tang
Karniro.
17 Tenged narin da tang bantog ang kaldaw ang magsilot tanira ong mga taw ig anda
enged ay mapagagoanta!"

7

Ang 144,000 ang tinatakan ong Israel

1 Pagatapos ta si, may initao ang mga anghil ang ke-deng ong epat ang potod tang
kalibotan. Aggawidan nira tang epat ang mageyep agod anday meyep ong tanek, ong
talsi, obin ong maski onopang papa ta ayoay.
2 Tanira yay ang sindolan tang Dios ta gaem ang maglangga ong tanek may ong talsi. Ig
initao ka tang tata sing anghil ang kaka-yat magalin ong tere-lan. Ekel na tang pantatak
tang Dios ang boi. Miniteg tanandia ta mapoirsa ong epat ang anghil
3 ang ganing, "Indi kang lagi langgaen mi tang tanek, ang talsi, obin ang mga ayo.
Elaten ming matatakan da ong toto tang mga taw ang pamagsirbi ong yaten ang Dios."
4 Ig inaning ong yen tang bilang tang tinatakan, tang gatos may epat ang polok may
epat ang ribo magalin ong tanan ang tribo tang Israel:
5 ong tribo ni Juda 12,000, ong tribo ni Reuben 12,000, ong tribo ni Gad 12,000,
6 ong tribo ni Aser 12,000, ong tribo ni Neftali 12,000, ong tribo ni Manases 12,000,
7 ong tribo ni Simeon 12,000, ong tribo ni Levi 12,000, ong tribo ni Isacar 12,000,
8 ong tribo ni Zebulun 12,000, ong tribo ni Jose 12,000, ong tribo ni Benjamin 12,000.

Ang dorong taw ong talongan tang trono tang Dios

9 Pagatapos ta si, initao tang mga taw ang indi mabilang tenged ong kadodoron nira.
Ang mga taw ang na nagalin ong tanan ang nasion, tribo, dogo, ig ong tanan ang klasi ta
bitala. Pamansi-deng tanira don ong talongan tang trono ig ong Karniro. Ang lambong
nira poros kolit ig marimaboat, ig pamagbiot tanira ta mga paloa ta nioy.
10 Pamaginiteg tanira ta mapoirsa ang ganing, "Ang naglibri ong yaten yay ang yaten
ang Dios ang kakarong ong trono, asta ang Karniro!"
11 Ig ang tanan ang mga anghil pamansi-deng ong palibot tang trono ig ong mga
kamepetan, ig ong epat ang ayep ang boi. Namansilod tang mga anghil ong talongan
tang trono ig namagdayaw tanira ong Dios
12 ang ganing, "Matod ang enged ang yaten ang Dios dapat dayawen, padengegan,
pasalamatan ig galangen. Tanandia tang matako, ig ang tanan ang gaem ig poirsa atan
ong nandia. Dayawen tanandiang anday kataposan! Amen!"
13 Ang tata ong mga kamepetan tang nane-ma ong yen ang ganing, "Gata-wanan mo
mga sinopa tang mga asiang pamagtok ta kolit, ig mga ong aypa tanira namagalin?"

14 Ganingo, “Magino, yawa tang gatako.” Ganing tanandia ong yen, “Tanira tang indi
namagpadeg ong dobali tang dorog kaelet ang pagpaliwag.* Linimpio nira ig pinakolit
tang mga lambong nira ong dogo tang Karniro.
15 Yay sia ang dailan ang atan tanira ong talongan tang trono tang Dios, ig pamagsirbi
ong nandia kaldaw ig labi ong Timplo na. Ig ang Dios mismong kakarong ong trono tang
magsagod ig magtabang ong nira.
16 Indi ra tanira letemen ig koawen; indi ra tanira makintan tang kaldaw obin mapaso
ta maski onopang makinitay.
17 Tenged ang Karnirong ke-deng ong may trono tang magimong manigbadbad ang
magsagod ong nira. E-lan na tanira ong toro-bodan ang pagtorol ta kaboing anday
kataposan. Ig piden tang Dios tang tanan ang lok ong mga mata nira.”

8

Ang yapitong silio

1 Asing linasik tang Karniro tang yapitong silio, andang pisan ay naginingal don ong
langit ong teled ta mga tengang oras.
2 Oman initao ang sindolan ta torotot tang kada tata ong pitong anghil ang ke-deng
ong talongan tang Dios.
3 May tanga anghilan pa enged ang napalenget ong altar, ang may ekel nang bolawan
ang beretangan ta insinso. Sindolan tanandia ta dorong insinso agod ibolontad na don
ong altar ang bolawan ong talongan tang trono, ya-pen na ong mga pangadi tang mga
sinakepan tang Dios.
4 Magalin ong kalima tang anghil, riminobok-robok padibabaw tang kato tang insin-
song sinirok, aroman tang mga pangadi tang mga sinakepan tang Dios.
5 Oman ang beretangan ang asi tang insinso pinonokan na ta bala ta apoy ang nagalin
ong altar ig dayon ang pinlek na ong kalibotan. Ong oras ang laging asi diminoldol,
diminageb, kiminoldap, ig nanlinog.

Ang mga torotot

6 Mandian, ang pitong mga anghil nagsimpan dang magpa-nog tang mga torotot nira.
7 Ineyep tang primirong anghil tang torotot na, ig kiminoran ta yilo ig apoy ang may
tagel nang dogo. Nasirok tang ya-long parti tang tanek, ig ya-long parti tang kayoan, ig
tanan ang ilaw ang ibabawen.
8 Ineyep tang yadoang anghil tang torotot na, ig nabo-log ong talsi tang tatang midio
mabael ang bokid ang gasirok. Nagimong dogo tang ya-long parti tang talsi,
9 ig nangapatay tang ya-long parti tang mga bagay ang gaboi don, ig nangalangga tang
ya-long parti ong mga tarayan ong talsi.
10 Ineyep tang ya-long anghil tang torotot na, ig nabo-log magalin ong langit tang
tatang mabael ang bitokon ang dadaba-daba ang midio tolok, ig nabo-log ong ya-long
parti tang soba ig mga toro-bodan.
11 Ang bitokon ang asi ginoyan ta Mapakit. Ig nagpakit ka kaman tang ya-long parti
tang wi, ig dorong mga taw tang nangapatay tenged nanginem tanira tang wing asi.
12 Ineyep tang yapat ang anghil tang torotot na, ig nalangga tang ya-long parti tang
kaldaw, bolan, may mga bitokon, ig nalipat tang ya-long parti tang kayagan nira.
Animan nangi-lep tang ya-long parti tang kaldaw ig ya-long parti tang labi.
13 Pagatapos ta si may initao ang agila ang lalayog ong dibabaw. Naba-yanong giteg ta
mapoirsa ang ganing, “Kailo ka! Kailo ka! Kailo ka tang mga gistar ong kalibotan mga
magpatonog tang tolo pang mga anghil tang mga torotot nira!”

* **7:14** Ong bitalang English, “the Great Tribulation”.

9

1 Ineyep tang yalimang anghil tang torotot na, ig initao ang nabo-log ong tanek tang
tatang bitokon. Sindol ong bitokon ang narin tang liabi ong portan ang paning ong
kadalem-daleman ang prisoan tang mga dimonio.
2 Inabrian tang bitokon tang portan, ig dayon ang limindoa tang katong midio nagalin
ong kabael-baelan ang pogon, animan nangi-lep tang kaldaw asta ang dibabaw.
3 Namansiloa tang mga siba-la nagalin ong kato ig namagwasag ong tanek. Sindolan
tanira ta gaem ang magpasit pario ong anono-siok.
4 Sinoyonan tanirang indi langgaen nira tang mga ibabawen, mga ayo obin maski
onopang klasi ta iloloak, kondi ang mga taw lamang ang anday tatak tang Dios ong mga
toto nira tang pasitan nira.
5 Indi agpagnan tang mga siba-lang narin ang pamatayen tang mga taw, kondi
paliwagan lamang ong teled ta limang bolan. Ang kasit tang inalat nira pario ong inalat
ta anono-siok.
6 Animan ong teled tang limang bolan ang asi, dilemen tang mga taw tang kamatayen,
piro indi tanira mangapatay. Maski galiliag da enged tanirang mangapatay, palawid
ong nira tang kamatayen.
7 Ang mga itsora tang mga siba-lang asi, midio mga kabayong simpan dang magiggira.
Ong mga kolo nira may agbobondo ang midio koronang bolawan ig ang emet nira midio
emet ta taw.
8 Ang boa nira midio boa ta babay, ig ang mga isi nira midio isi ta lion.
9 Ang debdeb nira gadapan ta midio panagang ang taltalen, ig ang ingal tang mga
kalipapa nira pario ong mga karong panggira ang aggoyodan ta dorong mga kabayong
pamanikad ang paning ong gira.
10 Ang mga ikog nira midio mga ikog tang anono-siok ang pamambek. Ong mga ikog
nira tang gaem nira para magpasit ta mga taw ong teled ta limang bolan.
11 Ang adi nira yay ang anghil ang pagbantay ong prisoan ang kadalem-daleman. Ang
aran na ong bitalang Hebreo si Abadon, ig ong Grigo si Apolion, ang maliag yaning
Maniglangga.
12 Tapos da tang primirong makaeled ang mainabo, piro may doroa pa enged ang
komabot.
13 Ineyep tang yanem ang anghil tang torotot na, ig naba-yano tang tatang bosis ang
nagalin ong epat ang potod tang altar ang bolawan ang ga-tang ong talongan tang Dios.
14 Ganing tang bosis ong yanem ang anghil ang may torotot na, “Palpatan mo ra tang
epat ang anghil ang aglapoton ong binit tang mabael ang soba tang Eufrates.”
15 Ig pinalpatan tang epat ang anghil ang sinimpan ang lagi para ong oras, kaldaw,
ig bolan tang takon ang na, agod patayen nira tang ya-long parti tang mga taw ong
kalibotan.
16 Inaning ong yen tang bilang tang mga sondalong manigkabayo, ig yay doroang
gatos ang milion.
17 Ig sigon ong pinaita ong yen, maning ta na tang itsora tang kabayo ig ang mga
manigkabayo. Ang mga panagang nira, ang kolor nira masinggi midio apoy, asol ang
midio sapiro, ig kalawag ang midio asopri. Midio lion tang mga kolo tang mga kabayo.
Ig ong mga anga nira may loloang apoy, kato, ig asopri,
18 ang yay ang nagimong tolong sarot ang namatay ong ya-long parti tang mga taw.
19 Ang gaem tang mga kabayo nagalin ong mga anga ig ikog nira. Tenged ang mga ikog
nira midio mga ma-kal ang pangalat ig aggamiten nira ong pagpasit tang mga taw.
20 Piro ang mga taw ang nabo-wan, ang indi nangapatay ong mga sarot ang na, indi pa
enged bino-wanan nira tang mga dios-diosan ang agboaten nira. Sigi pa ka enged tang
pagto nira ong mga dimonio, ig ong mga riboltong bolawan, silber, saway, bato ig ayo,
ang indi maita, indi mabasi, ig indi mapanaw.

21 Indi tanira namagtogat ong pagpamatay nira ta taw, pagpintas nira, pagpangom-
babay may pagpangonlali, obin pagpanakaw nira.

10

Ang anghil ig ang ge-ley ang kasolatan

1 Pagatapos ta si, initao pa tang tata pang makagagaem ang anghil ang agpababak
magalin ong langit. Gakopotan tanandia ta onom ig may rinbo ong kokoloan na.
Sisinggat ang midio kaldaw tang emet na, ig pario ta adiling apoy tang mga bisit na.
2 May ekel nang ge-ley ang kasolatan ang nabrian da. Binondo na ong talsi tang tong
kakay na ig ong tanek tang walang kakay na.
3 Miniteg tanandia, ig ang bosis na midio lion ang gingereb. Ig may bosis ang nagalin
ong pitong mga doldol ang siminabat ong nandia.
4 Magsolato ra rin pagatapos tang doldol, piro naba-yano ang nagalin ong langit tang
tatang bosis ang ganing, “Italok mo tang inaning tang pitong doldol. Indi isolat mo!”
5 Ig ang anghil ang initao ang pamondo ong talsi may ong tanek, pinalawig na ong
kalima nang to ong langit
6 ig nanompa ong aran tang Dios ang boi asta tanopa ang yay ang nagboat tang langit,
tanek, talsi ig ang tanan ang ga-tang don. Ganing tanandia, “Indi ra lamang maboay!
7 Mga eyepen tang yapitong anghil tang torotot na, boaten da tang Dios tang sikritong
plano na sigon ong pinatako na ong mga torobolon nang mga propita.”
8 Oman nagigampang si ong yen tang bosis ang naba-yano magalin ong langit ang
ganing, “Lemengeta ong anghil ang pamondo ong talsi ig ong tanek, ig komiten mo tang
kasolatan ang agbiotan na ang nabrian da.”
9 Animan linengetano tang anghil ig pina-dolo tang kasolatan. Ganing tanandia ong
yen, “Komiten mo na ig panganen mo. Mapakit sia ong torok-torokan, piro mamit ong
anga mo pario ta lanaw.”
10 Kinomito ig pinangan tang ge-ley ang kasolatan. Mamit kaman ang midio lanaw.
Piro asing na-leno ra, nagpakit ka tang torok-torokano.
11 Ig inaning na ong yen, “Kaministiran ang ipakabot mong moman tang bitala tang
Dios natetenged ong mainabo ong mga taw ang magalin ong sari-saring nasion ig bitala,
asta ong mga adi nira.”

11

Ang doroang manigpamatod

1 Pagatapos, may sindol ong yen ang tatang pantaket ang midio baston. Ig ganing tang
nagtorol, “Ala, taketen mo tang Timplo tang Dios may ang altar, ig bilangen mo tang mga
pamansilod ig pamagdayaw ong nandia don.
2 Piro indi ra taketen mo tang plasa-plasa ong loa tang Timplo, tenged ang logar ang
asia sindol da ong mga taw ang indi gailala ong Dios. Asia tanira tang manlangga tang
sagradong siodad tang Jerusalem ong teled ta epat ang polok may doroang bolan.
3 Piro ipekelo don tang doroang manigpamatodo, ang mamagloksa ang mamaglam-
bong ta sako, ig ong teled ta tang ribo ig doroang gatos may enem ang polok ang kaldaw
ipakabot nira tang bitala tang Dios.”
4 Ang doroang manigpamatod ang na yay ang doroang papang olibo ig doroang tolok
ang pamagsirbi ong talongan tang Gino tang kalibotan.
5 Ig mga may magsobok ang magpasit ong nira, lomboa ong mga anga nira tang
apoy ang magtolpok ong mga kasoay nira. Maning atan tang pagpatay nira ong maski
sinopay magpasit ong nira.

6 May gaem nirang magtorol ta tagkikinit agod indi komoran ong timpo tang pagpamatod nira. Ig may gaem ka nirang boaten ang dogo tang tanan ang wi, ig magpaekel ta maski onopang klasi ta sarot ong tanek mga kada maliagan nira.
7 Pagatapos nirang magpamatod, lomboa tang tatang sapat ang magalin ong kadalemdaleman ang prisoan ig magiggira ong nira. Mapirdi tanira tang sapat ig dayon tanirang patayen.
8 Ang sinangoni nira mabo-wan ong karsada tang bantog ang siodad, ang yay ang poidi kang ingaranan ta Sodoma obin Ehipto tenged ong sobrang kalainan na. (Tarin ka ong siodad ang na linansang ong kros tang Gino nira.)
9 Mandian, ong teled ta tolong kaldaw may tenga, ang mga sinangoni nirang patay padekan tang mga taw ang magalin ong sari-saring dogo, tribo, bitala, ig nasion. Ig indi tanira maliliag ang ilbeng tang mga sinangoni nira.
10 Mangalipay ta mo-ya tang tanan ang taw ong kalibotan. Magsilibra tanira ig mamagrigaloan ong tata may tata tenged patay da tang doroang asing propita tang Dios ang nagekel ta dorong kaliwagan ong nira.
11 Pagata-lib tang tolong kaldaw may tenga, sindolan si tanira tang Dios ta linawa, ig kimindeng tanira. Ig pinangeldan ta mo-ya tang nangaita ong nira.
12 Oman naba-yan nira tang dorog kapoirsang bosis ang nagalin ong langit ang ganing, “Koma-yat amo tani!” Ig mintras pa-dek ong nira tang mga kasoay nira, napalangit tanirang doroa ong tatang onom.
13 Nanlinog ta dorog kapoirsa ong oras kang asi. Napegnak tang yapolok ang parti tang siodad, ig pitong ribong taw tang nangapatay. Ang mga nabo-wan ang mga taw pinangeldan, ig dinayaw nira tang Dios ang gistar ong langit.
14 Natapos da tang yadoang makaeled ang mainabo, piro alenget dang mainabo tang ya-lo.

Ang yapitong torotot

15 Ineyep tang yapitong anghil tang torotot na, ig may mga mapopoirsang bosis magalin ong langit tang minitala ang ganing, “Anda ray adi ang maggaem ong kalibotan poira lamang ong Ampoan ta ig ang Cristong sinobol na. Maggaem tanandiang anday kataposan!”
16 Ig ang doroang polok may epat kang mga kamepetan ang kakarong ong mga trono nira ong talongan tang Dios namansilod ig namagdayaw ong nandia
17 ang ganing,
“Ampoan ang Dios ang makagagaem ong tanan,
yawa tang Dios asing tokaw asta mandian.
Pagpasalamat ami ong nio tenged ginamit mo ra tang gaem mong anday kataposan
ig nagimpisā rang maggaem ong kalibotan!
18 Ang mga taw ang indi gailala ong nio gangasilag ta mo-ya,
tenged nakabot da tang oras ang silotan mo ra tanira.
Ig ang mga nangapatay osgaran mo ra ka.
Narin da tang oras ang primioan mo ra tang mga torobolon mong mga propita, ig ang tanan ang mga sinakepan mo, alawig man obin dibabak tang pagkabetang nira, basta namaggalang ong nio.
Oras dang pamatayen mo tang mga taw ang pamanlangga tang kalibotan.”
19 Pagatapos ta si, inabrian tang Timplo tang Dios don ong langit, ig don ong teled inita tang Kaban ang bintangan tang Sagradong Inigoan tang Dios ong mga tawan na. Oman dayon ang kiminoldap, diminoldol ig diminageb ta mapoirsa, nanlinog ig kiminoran ta yilo ang midio bato.

12

Ang babay ig ang dragon

1 Oman may napaita don ong langit ang tatang makabebereng ang pasinial. May
tatang babay ang gabongotan tang kaldaw, ig ang bolan don ong adalem tang kakayan
na, ig ang kolo na may korona nang dosi nga kabitokonan.
2 Alenget da tanandiang mangana, animan naiteg tanandia ong sobrang kasitan ig
kaliwagan.
3 Tata pang pasinial tang napaita don ong langit. May tatang masingging dragon ang
dorog kabael. Pito tang kolo na, tampolok tang tongay na ig may korona tang kada kolo
na.
4 Kinalig na tang ikog na tang ya-long parti tang mga bitokon ig binanggil na ong tanek.
Oman kimindeng tanandia ong kakayan tang babay ang alenget dang mangana agod
mga lomboa tang mola, te-ben nang lagi.
5 Ig ang babay nangana ta molang lali, piro may nangalaw ang lagi ong mola ig
ingkelan narin ong Dios, don ong trono na. Ang molang narin ay tinaganang maggaem
ong tanan ang nasion, ang andang pisan ay mapangontra ong nandia.
6 Ig ang babay ang nangana, naglayas ang napaning ong kabobokidan, ong tatang
logar ang tinagana rang lagi tang Dios para ong nandia, agod masikaso tanandia ong
teled ta tang ribo may doroang gatos may enem ang polok ang kaldaw.
7 Ig nagimpisa ra tang gira ong langit! Nagigbatok tang arkanghil ang si Miguel ig ang
karomanan nang mga anghil kontra ong dragon. Ig ang dragon ig ang karomanan nang
mga anghil nagigbatok ka.
8 Napirdi tang dragon asta ang mga sinakepan na, ig pinalayas tanira ong langit.
9 Binanggil tang mabael ang dragon, ang yay ang ma-kal asing tokaw ig agganingen
dimonio* obin Satanas. Tanandia tang nanloko ong mga taw ong bilog ang kalibotan.
Binanggil tanandia ong tanek aroman tang mga sinakepan na.
10 Ig naba-yano tang tatang bosis ang mapoirsang nagalin ong langit ang ganing,
"Mandian kiminabot da tang oras nga ang mga taw ilibri ra tang Dios! Agpaita na ra
mandian tang gaem na bilang Adi asta ang aotoridad tang Cristong pinilik na! Tenged
pinalayas da ong langit si Satanas, ang yay ang anday penay ang pagbandan ong mga
logod ta.
11 Dineg nira tanandia tenged ong dogo tang Karniro, asta ong mo-yang balitang
pinamatodan nira. Ig indi pinalabi nira tang mga kaboi nira, kondi listo tanirang
mapatay para ong pagto nira.
12 Animan yamong mga pamansistar ong langit, malipay amo! Piro kailo ka tang mga
pamansistar ong tanek asta ong talsi, tenged si Satanas napababak da atan ong nindio.
Gerepan dang pisan tanandia tenged gata-wanan na ang ge-ley da lamang tang timpong
gabo-wan ong nandia."
13 Asing pagamalamad tang dragon ang tanandia binanggil da ong tanek, rinotos na
tang babay ang nangana ong molang lali.
14 Piro ang babay sindolan ta doroang kalipapa tang tatang mabael ang agila, agod
malayog paning ong kabobokidan. Don tanandia italok ong teled ta tolong takon may
tenga, agod indi tanandia maonopa tang ma-kal ang ya kay ang dragon.
15 Animan, nagbola tang ma-kal ta wing midio ra bā ang pagrotos ong babay agod
iwawa tanandia.
16 Piro ang babay sinabangan tang tanek. Nagrika ta mabael tang tanek ig sinep na
tang wing pagalin ong anga tang dragon, animan nalibri tang babay.

* **12:9** "dimonio". Ong bitalang Grigo: "diyablo"

17 Ong sobrang kasisilagen tang dragon, pinanalongan na tang domang mga ana tang
babay agod giraen. Narin yay ang mga taw ang pamagtoman tang mga tobol tang Dios
ig pirming pamagosoy ong mga kamatodan ang sinoldok ni Jesus.
18 Ig kimindeng tang dragon ong baybay.

13

Ang doroang mabael ang sapat

1 Pagatapos, initao ang limintaw tang tatang mabael ang sapat ong talsi. Tampolok
tang tongay na ig pito tang kolo na. Kada tongay may korona na, ig ong kada kolo na
may gasolat ang aran ang panginsolto ong Dios.
2 Ang sapat ang asing initao midio liopardo, piro ang kakay na midio kakay ta oso,
ig ang anga na anga ta lion. Ang sapat sindolan tang dragon tang sadili nang poirsa ig
mabael ang gaem bilang adi.
3 Ang tatang kolo tang sapat midio pinatay, piro ang igad ang midio ikamatay na nago-
ya. Animan nangabereng ta mo-ya tang mga taw ong kalibotan, ig namagosoy da ong
sapat.
4 Dinayaw nira tang dragon tenged tanandia tang nagtorol ta gaem ong sapat.
Dinayaw ka nira tang sapat ang ganing, “Anda ray matolad ong sapat ang narin, ig anda
ra kay mapagkontra ong nandia.”
5 Ang sapat pinabayan da lamang tang Dios ang magpambog ig magbitala ta malain
kontra ong Dios, ig pinagnan kang maggaem ong teled ta epat ang polok may doroang
bolan.
6 Agpakalainen na tang Dios, ang aran tang Dios, ang istaran tang Dios, ig ang tanan
ang pamansistar ong langit.
7 Pinagnan tanandiang soayen na ig pirdien tang mga sinakepan tang Dios. Ig
sindolan ka ta aotoridad ang maggaem ong tanan ang taw ong kalibotan maski onopang
tribo, dogo, bitala, obin nasion.
8 Ang sapat ang asi towan tang tanan ang taw ong kalibotan nga ang mga aran nira
indi gasolat ong librong listan tang mga may kaboing anday kataposan. Ang Karnirong
pinatay yay ang pagbiot tang librong asing don dang lagi tang mga aran nira ba-lo
bindoat tang kalibotan.
9 Yamong mga gangabasi, pama-yan mi ta mo-ya!
10 Mabiag tang maski sinopay pinilik agod mabiag. Ig ang pinilik agod mapatay ong
ispada mapatay ka ong ispada. Animan ang mga sinakepan tang Dios, kaministiran
magagoanta ong mo-yang nem ig magpadayon ang magto ong Dios.
11 Pagatapos ta si, initao tang tambilog pa enged ang sapat ang mabael ang limindoa
nagalin ong tanek. Ang sapat ang narin doroa tang tongay na pario ong tongay ta
karniro, piro mga mitala midio dragon.
12 Pagsirbi tanandia ong na-kaw ang sapat ig ginamit na tang tanan ang gaem tang
sapat ang asi agod regesen na tang tanan ang taw ong kalibotan ang magto ong na-kaw
ang sapat, ang yay ang may igad ang dapat ikamatay na rin piro nago-ya ra.
13 Makabebereng tang mga milagrong bindoat tang yadoang sapat ang na, pario tang
pagpakoran na ta apoy magalin ong langit ong pama-dek ta mga taw.
14 Animan ong mga milagrong pinaboat ong nandia tang primirong sapat, linoko na
tang mga taw ong kalibotan. Inordinan na tanira ang magboat ta ribolto agod towan
nira tang primirong sapat ang sinibatan ta ispada piro naboi pa.
15 Pinagnan ka tang yadoang sapat ang oldan ta linawa tang ribolto tang primirong
sapat agod mabitala tang ribolto ig mapanobol ang pamatayen tang tanan ang mga taw
ang indi mamagto ong nandia.

16 Ig rineges pa tang yadoang sapat ang patatakan ong mga tong kalima nira obin ong
toto nira ang tanan ang mga taw— alawig man obin dibabak tang pagkabetang nira,
manggaden man obin malised, kirepen man obin belag.
17 Ig ang maski sinopay indi magpatatak tang aran tang sapat obin ang nomiro tang
aran na indi mapamakal obin mapagpabakal.
18 Kaministiran tarin tang kinata-wanan. Poiding mata-wanan tang maski sinopay
matako tang maliag yaning tang nomiro tang sapat, tenged narin may agtatalok nang
aran ta taw. Ang nomiro na yay 666.

14

Ang kanta tang mga ginawad

1 Pagatapos ta si, initao tang Karnirong ke-deng don ong Bokid tang Sion.* Aroman
na don tang tang gatos may epat ang polok may epat ang ribong taw. Ong mga toto nira
gasolat tang aran tang Karniro ig ang Tatay na.
2 Ig may bosis ang naba-yano ang nagalin ong langit ang midio mababael ang lampak
ta langeb obin mabael ang doldol. Midio ka to-tog ta mga manigto-tog ta arpa.
3 Ig pamagkanta tang 144,000 ka taw ang asi ta ba-long kanta ong talongan tang trono
may ong epat ang ayep asta ong mga kamepetan. Ang agkantaen nira, anday domang
gatako ta si poira lamang ong nirang 144,000, ang yay ang mga ginawad magalin ong
kalibotan.
4 Tanira yay ang mga taw ang indi namagbisio ong mga babay, kondi namagpadayon
ang limpio tang kaboi nira. Indi enged tanira namagpabelag ong Karniro maski ong
aypa tanandia paning. Ginawad tanira nagalin ong domang mga taw agod magimong
primirong igborolontad ong Dios ig ong Karniro.
5 Indi tanira namagbo-li maski tanopa, ig anda enged ay sarawayen ong nira.

Ang tolong anghil

6 Ig dayon ang initao ang tata sing anghil ang lalayog ong dibabaw. Ekel na tang Mo-
yang Balitang indi enged magoman-oman agod ibalita na ong mga taw ong kalibotan,
ong tanan ang nasion, tribo, bitala ig dogo.
7 Minitala tanandia ta mapoirsa ang ganing, “Meled amo ong Dios, ig dayawen mi tang
kagaeman na! Tenged kiminabot da tang oras ang magosgar tanandia. Towan mi ra
tang Dios ang nagboat tang langit, tanek, talsi ig ang mga toro-bodan ta wi!”
8 May diminaton sing yadoang anghil ang ganing, “Napegnak da! Napegnak da tang
bantog ang siodad tang Babilonia! Inomid na tang tanan ang taw agod boaten ang
aroman na tang anday sasayod ang mga kaliliagan tang sinangoni nira, ang midio
pinainem na tanira tang bino ang dorog kaiteg.”
9 May ya-lo sing anghil ang diminaton ong nira ang minaning ta dorog kapoirsa, “Ang
maski sinopay magto ong mabael ang sapat ig ong ribolto na, ig magrisibi tang tatak na
ong kalima na obin ong toto na
10 mapasaran na enged tang silot ang ipakabot tang Dios ong nira. Tenged nabo-
bok na ra tang porong kasisilagen na ong tatang kopa, ig yay ang ipainem na ong nira.
Papagpinitinsiaen tanira ong apoy ig asopri ong talongan tang Karniro ig ang sagradong
mga anghil.
11 Ang katong magalin ong apoy ang pagpapinitinsia ong nira rorobok-robok asta ong
tanopa. Kaldaw ig labi indi enged tanira mapagpayay tenged namagto tanira ong sapat
ig ong ribolto na, ig namagrisibi tang tatak tang aran na.”

* **14:1** Ang “Sion” tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion.

12 Animan yamong mga sinakepan tang Dios, ang pamagtoman tang mga tobol na ig
pamagpadayon ang pamagto ong ni Jesus, kaministiran ang magprosigir ig magagoanta
amo ong mo-yang nem.
13 Ig may naba-yano sing bosis nagalin ong langit ang minitala ang ganing, "Isolat
mo nani: Impisa mandian masoirti enged tang mga mamagsirbi ong Gino tegka
ong kamatayen!" Ig siminabat tang Ispirito Santo, "Matod! Mapenay da tanira ong
pagpabedlay nira, tenged mademdeman pa enged tang mga bindoatan nira."

Ang pangangayeg tang kalibotan

14 Napa-deko, ig initao tang tatang onom ang kolit. Don ong onom ang asi may
kakarong ang midio taw. May korona nang bolawan ong kolo na, ig may agbiotan nang
tatang gapas ang matarem.
15 May tata pang anghil ang limindoa nagalin ong Timplo ig mapoirsang minitala ong
kakarong ong onom, "Gamiten mo ra tang gapas mo, ig mangayega ra tenged oras da.
Lotok da tang kalibotan!"
16 Animan ang kakarong ong onom, lina-way na tang gapas na, ig nayegan da tang
kalibotan.
17 Oman may tata pang anghil ang limindoa don ong Timplo ong langit, ig may
agbiotan na kang gapas ang matarem.
18 Oman may limindoa si ka nagalin ong may altar ang tata pang anghil, ang yay ang
manigbantay tang apoy ong altar. Miniteg tanandia ong anghil ang pagbiot ta gapas ang
matarem ang ganing, "Gamiten mo ra tang gapas mo ig pangayegen mo ra tang mga
obas ong kalibotan, tenged lotok da."
19 Animan pinanggapas na kaman tang mga obas ig dayon ang pinlek na don ong
tatang mabael ang paranggiekan, ang yay ang pagpaita tang grabing silot ang ipakabot
tang Dios ong mga malain.
20 Giniek tang obas ong loa tang siodad ig magalin ong paranggiekan nagbā ta dogo,
tolong gatos ang kilomitro tang kāboat na ig tang depa tang kadalem na.

15

Ang oring mga sarot

1 Ig may initao pang oman ang tatang matod ang makabebereng ang bagay don ong
langit: pitong anghil ang may ekel nirang pitong sarot. Narin tang kaorian ang mga
sarot tenged tarin da magtapos tang pagsilot tang Dios ang ipakabot na ong mga taw.
2 May initao ang midio kristal ang talsing dadaba-daba. Initao ka tang mga namandeg
kontra ong mabael ang sapat. Tanira yay ang indi namagto ong ribolto na, ig indi
namagpatatak tang nomiro na, ang yay ang aran na. Ke-deng tanira ong baybay, ig biot
nira tang mga arpa nira, ang yay ang mga toro-togan ang sindol tang Dios ong nira.
3 Agkantaen nira tang kanta ni Moises ang torobolon tang Dios, ang ya kay ang kanta
tang Karniro ang ganing:
"Ampoan ang Dios ang Makagagaem ong tanan,
dalayawen ang enged ig matod ang makabebereng tang bindoatan mo!
Adi tang mga nasion,
mato-lid ig matod tang tanan ang agboaten mo!
4 Sinopa lamang, Gino, tang indi meled ong nio?
Sinopa lamang tang indi magdayaw ong nio?
Yawa lamang tang sagrado.
Ang mga taw ong tanan ang nasion mamansilenget ig mamagto ong nio,
tenged aggitaen nirang tanan tang mga bindoatan mong mato-lid."
5 Pagatapos ta na, initao ang inabrian don ong langit tang kasagradoan ang logar ong
teled tang Tordang pagpaita nga ang Dios aroman tang mga taw.

6 Ig magalin don, limindoa tang pitong anghil ang pagekel ta pitong sarot. Ang
lambong nira sisinggat ig dorog kakolit tang abel na, ig ang mga debdeb nira agbe-ketan
ta midio bolawan.
7 Mandian, ang tata ong mga epat ang ayep ang boi nagtorol ong pitong anghil ang
asi ta pitong mangkok ang bolawan ang ponok tang isilot tang Dios ang gaboing anday
kataposan.
8 Ang Timplo na-mok ta kato tenged asia tang Dios ang dalayawen ig makagagaem
ong tanan. Ig anday ma-led ong Timplo mintras indi gatapos tang pitong sarot ang ekel
tang pitong anghil.

16

Ang mga mangkok ang may teled nirang silot

1 Pagatapos, may naba-yanong tatang bosis ang mapoirsang nagalin ong Timplo.
Panobol ong pitong mga anghil ang ganing, "Panaw amo ra! Ibo-bok mi ong kalibotan
tang teled tang mga mangkok, ang yay ang isilot tang Dios ong mga taw!"
2 Nagpanaw da tang primirong anghil ig bino-bok na ong kalibotan tang teled tang
ekel nang mangkok. Ang nainabo, kiminabot tang ma-dik ig makalilimat ang igad ong
mga taw ang narisibi tang tatak tang mabael ang sapat ig nagto ong ribolto na.
3 Bino-bok tang yadoang anghil tang teled tang mangkok na ong talsi. Ig ang talsi
nagimong midio dogo ta taw ang patay, ig nangapatay tang tanan ang gangaboi ong
talsi.
4 Bino-bok tang ya-long anghil tang teled tang mangkok na ong mga soba ig to-bodan,
ig ang mga narin nagimong dogo ka.
5 Naba-yanong inaning tang anghil ang pagbantay ong mga wi:
"Yawa tang Sagrado, ang gaboi mandian ig asing tokaw!
Mato-lid tang pagosgar mo mandian ong nira.
6 Tenged tanira tang mga namagpailig tang dogo tang mga sinakepan mo ig mga propita
mo,
ig dogo ka mandian tang pinainem mo ong nira ang bagay ka enged ong nira!"
7 Ig naba-yanong nagalin ong altar tang bitalang narin:
"Ampoan ang Dios ang Makagagaem ong tanan,
matod kaman ang mato-lid ig tama tang pagorosgaren mo!"
8 Mandian, bino-bok tang yapat ang anghil tang teled tang mangkok na ong kaldaw.
Ig sindolan narin ta gaem ang sirokon tang mga taw ong sobrang kinit na.
9 Nasirok ka kaman tanira, oman binasol ig pinakalain pa nira tang Dios ang may
gaem ang magpaekel tang maning ta asing sarot. Piro indi enged tanira mamagtogat
ig bo-wanan tang mga talak nira, ig indi tanira mamagdayaw ong Dios.
10 Bino-bok tang yalimang anghil tang teled tang mangkok na ong trono tang mabael
ang sapat, ig nangi-lep tang inadian na. Ig tenged ong pinitinsiang gapasaran tang mga
taw, inalat da lamang nira tang mga bibil nira.
11 Binasol ig pinakalain pa nira tang Dios ong langit tenged ong mga kaliwagan ig mga
igad ang gapasaran nira, piro indi enged tanira namagtogat ig indi bino-wanan nira
tang mga malain ang bindoatan nira.
12 Bino-bok tang yanem ang anghil tang teled tang mangkok na ong mabael ang soba
tang Eufrates. Namara tang soba, ig nagimong dalan ang panawan tang mga adi ang
magalin ong tere-lan.
13 Ig initao ang may loloa ong anga tang dragon, ig ong sapat, asta ong bo-lien ang
propita, ang tolong malain ang ispiritong midio talipaka.
14 Asia tanira pala mga dimoniong pamagboat ta mga milagro. Agpaningan nira tang
tanan ang adi ong kalibotan agod simeten nira ang magiggira kontra ong Dios ang
makagagaem ong tanan mga komabot tang bantog ang kaldaw ang tinirmino na.

15 Ganing tang Gino, “Mamasi amo! Komaboto ong oras ang anday pagbantay, pario
ong tatang takawan! Masoirti tang mga taw ang indi gapoyat ig pirming paglambong
agod ong oras ang komaboto, indi tanira mamagpanaw ang mamaglebat ig indi
mangapaeyak ong mga taw!”
16 Ig ang tolong dimonio, sinimet nira tang mga adi don ong logar ang aggoyan ta
Armagedon, mga ong bitalang Hebreo.
17 Bino-bok tang yapitong anghil tang teled tang mangkok na ong mga mageyep, ig
may minitala ta mapoirsang nagalin ong trono don ong Timplo ang ganing, “Tapos da
tang tanan!”
18 Nangoldap, diminoldol ta mabael ig nanlinog ta dorog kapoirsa. Asi tang doro
poirsang linog ong istoria tang kalibotan impisang bindoat tang taw. Matod ang dorog
kapoirsa!
19 Ang bantog ang siodad naelay ong tolong parti, ig nalangga tang tanan ang siodad
ong bilog ang kalibotan. Matod ang indi nalipatan tang Dios ang magsilot ong bantog
ang siodad tang Babilonia. Lobot dang pinaba-yag na ong nira tang kasisilagen na.
20 Nalipat tang tanan ang mga poro, ig napegnak tang tanan ang mga bokid.
21 Kiminoran ta mababael ang belak ta yilong pagsimbang ta alos limang polok ang
kilo tang kada tata, ig nabegtakan tang mga taw. Ig binasol ig pinakalain pa nira tang
Dios tenged makaeled ang pisan tang sarot ang narin.

17

Ang bantog ang sarak

1 Pagatapos, ang tata ong pitong mga anghil ang poros may ekel nirang mangkok
napalenget ong yen ang ganing, “Tania, ipaitao ong nio mga monopa silotan tang bantog
ang sarak, ang yay ang siodad ang gampir ong may dorong soba.
2 Ang mga adi tang tanek nangombabay ong babay ang na, ig midio nabaleng tang
tanan ang taw ong kalibotan ong pagpangonlali na.”
3 Oman ginaemano tang Ispirito Santo, ig ingkelano tang anghil ong kabobokidan.
Initao don tang tatang babay ang pagtay ong mabael ang sapat ang masinggi. Ang sapat
ang asi, pito tang kolo na ig tampolok tang tongay na. Gasolat ong bilog ang sinangoni
na tang mga aran ang panginsolto ong Dios.
4 Granati ig masinggi tang lambong tang babay, ig doro-doro pang dikorasion nang
bolawan, maralen ang bato ig mga pirlas. May agbiotan nang tatang kopang bolawan
ang ponok ta malalaway ig malilignang bagay ang nagpaita ang sarak ka kaman
tanandia.
5 Ong toto na may nasolat ang aran ang gatalok tang maliag nang yaning, ang ganing,
“Ang bantog ang Babilonia, nanay tang mga sarak, ig ang tanan ang malalaway ong
kalibotan.”
6 Ig initao ang baleng pala tang babay ang na ong dogo tang mga sinakepan tang Dios
ang pinamatay tenged ong pagto nira ong ni Jesus.
Naberengo ta mo-ya pagaitao ong nandia.
7 Piro ganing tang anghil ong yen, “Angay gaberenga? Ibego ong nio tang maliag
yaning tang babay ig ang agtayan nang sapat ang may pitong kolo na ig tampolok tang
tongay na.
8 Ang sapat ang inita mo boi asing tokaw ig patay da mandian. Piro moman
tanandiang lomboa ong kadalem-daleman ang prisoan agod paning ong disgrasia nang
anday kataposan. Itaen tanandia tang mga taw ong kalibotan, ang mga taw ang indi
gasolat tang mga aran nira ong librong listan tang mga taw ang may kaboing anday
kataposan, ang yay ang librong natapos dang lagi ba-lo pa tang kalibotan. Ig mga itaen
da nira tang sapat mangabereng tanira ta mo-ya, tenged asing tanopa sia boi tanandia
oman napatay, piro naboing oman.

9 "Ong bagay ang na kaministiran tang kinata-wanan ig pagintindi. Ang pitong kolo
tang sapat, yay ang pitong bokid ang agbondoan tang babay.
10 Ang maliag yaning ta si, pito kang adi. Lima ong pitong asing adi minegtak da, ang
tambilog paggaem pa mandian, ang tambilog indi pa gakabot. Mga komabot tanandia,
indi lamang maboay tang paggaraemen na bilang adi.
11 Ang sapat ang asing tanopa sia boi ig mandian patay da, tanandia tang yawalong
adi. Tanandia tata ka ong pitong ading nanga-kaw, ig disgrasiang anday kataposan tang
paningan na.
12 "Ang tampolok ang tongay na ang inita mo yay ang tampolok ang ading indi pa
pamaggaem. Na, tanira oldan ka ta aotoridad ang maggaem aroman tang sapat ong
teled ta tatang oras lamang.
13 Mamagoroyonan tang tampolok ang na, ig i-dol nira ong sapat tang gaem ig podir
nira.
14 Giraen nira tang Karniro piro degen tanira tang Karniro, tenged tanandia yay ang
Gino tang mga gino, ig Adi tang mga adi. Ig manga-pen ong pagpandeg na tang mga
ginoyan ig pinilik na, ang matataligan ang namagosoy ong nandia."
15 Inaning ka ong yen tang anghil, "Ang mga sobang inita mong agbondoan tang
bantog ang sarak, yay ang dorong mga taw ong sari-saring mga nasion, dogo ig bitala.
16 Ig ang tampolok ang tongay ang inita mo asta ang sapat mangasilag ong babay ang
asi. Kalawen nira tang tanan ang mga pagkabetang na ig bo-wanan tanandiang lebat.
Panganen nira tang isi tang sinangoni na, ig sirokon tang mabo-wan.
17 Mainabo ka kaman tang kaliliagan tang Dios, tenged tanandia tang nagtorol ta
kinaisipan ong mga ading asi agod mamagoroyonan tanirang magpasakep ong sapat
asta indi magmatod tang mga bitala tang Dios.
18 "Ang babay ang inita mo yay ang bantog ang siodad ang paggaem ong mga adi ong
kalibotan."

18

Ang pagbegtak tang siodad tang Babilonia

1 Pagatapos ta si, initao ang tatang anghil ang agpababak magalin ong langit. Mabael
tang gaem na, ig nangayag tang bilog ang kalibotan tenged ong kayagan na.
2 Miniteg tanandia ta mapoirsa ang ganing, "Minegtak da! Minegtak da tang bantog
ang siodad tang Babilonia! Istaran da lamang mandian ta mga dimonio, ig orolikan tang
mga malain ang ispirito, ig tanan ang klasing maboling ig malalain ang mga lamlam.
3 Tenged inomid na tang tanan ang nasion agod boaten ka nira tang malaway, ang
midio pinainem na tanira tang bino ang dorog kaiteg. Nangonlali tanandia ong mga
adi ong tanek, ig ang mga nigosianti ong kalibotan namagmanggad da ong sobrang
pagpagosto na ong mga bisio na."
4 Naba-yano pa tang tatang bosis ang nagalin ong langit ang ganing,
"Yamong mga tawano, palawid amo ong nandia!
Indi amo ma-pen ong mga kasalanan na agod indi amo silotan ang aroman na!
5 Tenged totompok da ig tondol da ong langit tang mga kasalanan na,
ig indi malipatan tang Dios tang kalainan na.
6 Boaten mi ong nandia tang bindoat na ong nindio; melet amo ta dobli ong mga bindoat
na.
Pongkon mi tang kopa na ta irinemen ang mas mapakit pa ong sinimpan na para
ong nindio.
7 Mga monopa tanandia nagpagosto ig nagpambog, ya kay ilbet ming kalisedan ig
kaliwagan ong nandia.
Tenged pagpambog tanandia ong sadili na ang ganing,
'Nanio kakarong bilang rayna.

Belago ta balo.
Indi maimong magsintio pario ong mga balo maski tanopa!'
8 Tenged maning atan tang isip na, tarin delelengan ang masamitan na tang mga sarot
ong teled ta tang kaldaw:
Sit, pagsinti, ig letem.
Oman sirokon tanandia ta apoy,
tenged makagagaem tang Ampoan ang Dios ang magosgar ong nandia."

9 Mamagtangit ig mamagini-yak tang mga adi ong tanek ang nangombabay ig nam-
agpagosto ong nandia. Mga itaen nira tang kato tang siodad ang nang gasirok da,
10 kendeng da lamang tanira ong alawid tenged eldan ang itaben maomid tanira ong
gapasaran nang silot. Aningen nira, "Ay! Kailo ka tang bantog ig makagagaem ang
siodad tang Babilonia! Ong tatang oras lamang nainabo ra tang silot na."

11 Mamagtangit ka ig mamagsinti tang mga nigosianti ong kalibotan, tenged anda ray
mamakal tang mga paninda nira.
12 Anda ray mamakal tang mga bolawan, silber, batong maralen ig pirlas nira. Anday
mamakal tang maralen ang abel pario tang sida ig mga abel ang kolor na granati ig
masinggi. Anday mamakal tang sari-saring klasi ta mababanglong ayo, ig ya ka tang
mga kagamitan nirang bindoat ong bangkil ta ilipanti ig ang mga maralen ang ayo,
saway, taltalen, ig marmol.
13 Maning ka ta si tang sinamon may ang domang mga panagel ong mga pamangan,
mga insinso ig sari-saring klasi ta pabanglo. Asta ang mga irinemen ang bino, mantika,
maralen ang arina ig trigo, baka ig karniro, kabayo ig karo, asta taw mismo bilang
kirepen, anda kay mamakal.
14 Maning tang mga nigosianti ong siodad tang Babilonia, "Anda ra tang tanan ang
mga bagay ang pinagostoan mo ta mo-ya! Indi ra itaen mong oman tang manggad mo,
asta ang mismong kasinloan mo!"
15 Indi lemenget tang mga nigosianti ang namagmanggad ong siodad ang asi, tenged
geldan tanirang maomid ong pagpinitinsia na. Mamagtangit tanira ig mamagsinti
16 ang ganing,

"Ay! Kailo ka tang nainabo ong bantog ang siodad!
Dati galambongan tanandia ta maralen ang abel ang kolit, granati ig masinggi, ig
doro-doro pang mga dikorasion nang bolawan, mga batong maralen, ig pirlas!

17 Ig ong tatang oras lamang nangalipat tang tanan ang asi!"

Don ong alawid inita tang mga kapitan tang barko, mga pasairo, mga tripolanti, asta
ang tanan ang taw ang pandilem nira ong talsi,
18 ig ini-yakan nira tang gasirok ang siodad mintras agtorongan nira tang mga katong
pagalin don. Ig pamaginiteg tanira ang ganing, "Andang pisan ay matolad ong bantog
ang siodad ang asi!"
19 Ig tenged ong sobrang sinti nira, bintangan nira ta kolapok tang mga kolo nira ig
namagtangit ang ganing, "Ay! Kailo ka tang bantog ang siodad! Namagmanggad tang
mga namansipondo ong tarampetan na! Ig ong tatang oras lamang nalipat tang tanan!"

20 Animan yamong tanan ang atan ong langit, mangalipay amo tenged ong nainabo
ong siodad ang na! Mangalipay amo, yamong mga sinakepan tang Dios, mga apostolis,
ig mga propita! Tenged sinintinsian da tanandia tang Dios tenged ong bindoat na ong
nindio!
21 Oman, may mapoirsang anghil ang nangomit ta batong midio mabael ang gilingan.
Binanggil na ong talsi ta doro poirsa ang ganing, "Maning ta na tang begtak tang bantog
ang siodad tang Babilonia, ig indi ra tanandia itaen ang oman.

22 Anda ray bosis ta manigkanta ang maba-yan ong mga logar na, ig anda ray
manigtogtog ta arpa, tipano obin torotot! Anda ra kay itaen don ang maski onopang
klasi ta manigpanday, ig indi ba-yen don tang lago-lot tang mga gilingan!
23 Indi ra moman ang pa-kalan ta maski tanga tolokan, ig indi ra ba-yen tang
mambeng ang bosis tang mga agkasalen. Nasilotan tang Babilonia tenged ong mga
nigosianti na ang nagimong alawig ka rin ong tanan, ig ong mga kamimintas na ang
namanloko ong mga taw ong bilog ang kalibotan."
24 Ig tanandia mismo tang manigpatay tang mga propita, mga sinakepan tang Dios,
asta ang tanan ang pinamatay ong kalibotan.

19

1 Pagatapos ta si, naba-yano ang midio doro-dorong taw ong langit ang pamagkanta
ta mapoirsa ang ganing, "Dayawen tang Gino! Dayawen tang yaten ang Dios ang
makagagaem, tenged tanandia tang naglibri ong yaten!
2 Mato-lid ig tama tang pagosgar na! Sinintinsian na tang bantog ang sarak ang
nanlangga ong mga taw ong tanek ong pagpangonlali na. Binaletan tanandia tang Dios
ong pagpatay na ong mga pamagsirbi ong Gino!"
3 Kiminanta tanirang oman ang ganing, "Dayawen tang Gino! Ang kato tang siodad
ang asi padayon tang robok-robok na ong dibabaw ang anday kataposan!"
4 Ang doroang polok may epat ka ang mga kamepetan ig ang epat ang ayep ang boi
namansilod da ig namagto ong Dios ang kakarong ong trono na ang ganing, "Amen!
Dayawen tang Gino!"

Ang kombida ong kasal tang Karniro

5 Ig dayon ang may naba-yanong bosis magalin ong trono ang ganing, "Yamong tanan
ang pamagsirbi ong Dios, yamong may eled ong nandia, alawig man obin dibabak tang
pagkabetang mi, dayawen ming tanan tang yaten ang Dios!"
6 Oman may naba-yanong mapoirsang bosis ta kadoro-doroan ang mga taw ang midio
dagoldol ta mababael ang lampak ta langeb obin mabael ang doldol. Ganing, "Dayawen
tang Gino! Tenged paggaem tang Ampoan tang Dios ang makagagaem ong tanan!
7 Mangalipay ita ta mo-ya, ig dayawen ta tanandia. Tenged kiminabot da tang kasal
tang Karniro ig priparado ra tang babay ang karasalen.
8 Pinalambongan da tanandia ta abel ang kolit ig limpio enged ig sisinggat pa."
Mandian, ang abel ang asi tatang simbolo ang pagpaita tang dorong mga mato-lid ang
bindoatan tang mga sinakepan tang Dios.
9 Ig ganing tang anghil, "Isolat mo na: Masoirti tang mga taw ang inimbitar ong
kombida tang kasal tang Karniro." Ganing pa tanandia, "Narin matod ang mga bitala
tang Dios."
10 Dayonong liminod ong talongan tang anghil agod towan tanandia, piro ganing
tanandia ong yen, "Ayaw! Dios lamang tang towan mo! Yo torobolon kang kapario mo
asta ang mga logod mong namagprosigir ang namagosoy ong kamatodan ang sinoldok
ni Jesus." Tenged ang kamatodan ang sinoldok ni Jesus ya kay ang binalita ig sinolat
tang mga propita asing tokaw.

Ang pagtay ong kabayong kolit

11 Pagatapos ta si, nabrian tang langit, ig initao tang tatang kabayong kolit. Ang
pagtay tarin aggoyan ta Mataligan ig Matod, tenged mato-lid tanandiang magosgar ig
magiggira.
12 Ang mga mata na midio de-kal ang apoy, ig gakoronan tanandia ta dorong korona.
Gasolat ong sinangoni na tang aran na, piro tanandia lamang tang gatako tang maliag
yaning ta si.

13 Ang lambong ang agtokon na nameg ta dogo, ig aggoyan tanandia ta “Bitala tang
Dios.”
14 Pamagosoy ong nandia tang mga sondalo tang langit. Kolit, limpio ig sisinggat pa
tang mga lambong nira, ig pamagtay ka ong mga kabayong kolit.
15 Ong anga na may loloang ispada, ang yay ang gamiten na agod pirdien tang
tanan ang nasion. Maggaem tanandia ang andang pisan ay mapangontra ong nandia.
Ipakabot na ong mga taw tang grabing silot ig kasisilagen tang Dios ang makagagaem
ong tanan.
16 Ong lambong ong may paka na may gasolat ang ganing, “Adi tang mga adi, ig Gino
tang mga gino.”
17 Initao si oman tang tatang anghil ang ke-deng ong kaldaw. Initegan na tang mga
lamlam ang lalayog ong dibabaw ang ganing, “Tani amo! Mamagsirimet-simet amo
para ong mabael ang kombida tang Dios!
18 Panganen mi tang mga sinangoni tang mga adi, mga hiniral, mga sondalo, mga
kabayo ig ang mga pamansitay don. Panganen mi tang tanan ang mga sinangoni tang
mga taw, kirepen ig belag, mga alawig ig dibabak tang pagkabetang nira.”
19 Oman initao ang pamagsimet da tang mabael ang sapat may ang mga adi ong tanek,
aroman tang mga sondalo nira agod giraen nira tang pagtay ong kabayo ig ang mga
sondalo na.
20 Piro nabiag tang sapat, aroman tang bo-lien ang propita ang yay ang nagboat ta
milagro para ong sapat, ig ong maning ta si naloko na ra tang mga taw ang may tatak
tang sapat ig namagto ong ribolto na. Pagatapos, binanggil tanirang doroang boi ong
talsi ang gapoy ig dadaba-daba tang asopri.
21 Ang mga sondalo nira pinamatay ong ispadang loloa ong anga tang pagtay ong
kabayo, ig namagsawa tang mga lamlam ta pangan tang mga sinangoni nira.

20

Ang tang ribong takon

1 Pagatapos ta si, may initao sing tatang anghil ang agpababak magalin ong langit.
Agbiotan na tang mabael ang kadina ig liabi tang kadalem-daleman ang prisoan.*
2 Dinep na tang dragon, ang yay ang ma-kal asing tokaw ang agganingen dimonio†
obin Satanas, ig linapot na ong teled ta tang ribong takon.
3 Ig binanggil tanandia tang anghil don ong kadalem-daleman ang prisoan, oman
kinandadoan ig tinatakan na pa tang portan agod indi maloa ig mapanloko si ong mga
nasion asta indi gatapos tang tang ribong takon. Piro pagatapos ta si, palpatan pa enged
tanandia ong ge-ley lamang ang oras.
4 Ig may initao ang mga trono. Ig ang mga pamansikarong don ong trono sindolan
ta gaem agod magosgar. Initao ka tang mga kalag tang mga taw ang pinamotolan ta
likel nira tenged ong pagpamatod nira natetenged ong ni Jesus ig ong pagpatako nira
tang bitala tang Dios. Indi tanira namagto ong mabael ang sapat obin ong ribolto na,
obin nagrisibi tang tatak tang sapat ong mga toto nira obin kalima nira. Binoi tanirang
oman agod maggaem tanirang aroman ni Cristo ong teled ta tang ribong takon.
5 Na yay ang primirong pagboi ong mga patay. Boien tang doma pang patay pagatapos
tang tang ribong takon.
6 Masoirti ig sagrado tang mga taw ang maimbeng ong primirong pagboi ong mga
patay. Anda ray gaem ong nira tang yadoang kamatayen. Tanira magimong mga padi
tang Dios ig Cristo, ig maggaem tanirang aroman na ong teled ta tang ribong takon.

Ang pagapirdi ni Satanas

* **20:1** “kadalem-daleman ang prisoan.” Ong bitalang Grigo: “abissos.” Maliag yaning, dalem ang anday kataposan na. † **20:2** “dimonio”. Ong bitalang Grigo, “diyablo”

7 Pagata-lib tang tang ribong takon, palpatan si Satanas.
8 Lomboa tanandia agod lokon na tang mga nasion ong bilog ang kalibotan— ang yay
ang ganingen Gog ig Magog. Simeten tanira ni Satanas ig ekelan ang magiggira. Ang
kadodoron tang mga sondalo na pario tang kenay ong baybay ang indi mabilang.
9 Mamagwasag tanira ong bilog ang kalibotan ig palibotan nira tang kampo tang mga
sinakepan tang Dios, ang yay ang siodad ang palangga na. Piro pababak tang apoy ang
magalin ong langit ig pogdawen tanira.
10 Ig si Satanas, ang yay ang nanloko ong nira, ibanggil ong talsing apoy ig asopring
pinlekan ka ong sapat ig ong bo-lien ang propita. Maga-pen tanirang paliwagan, kaldaw
ig labi ang anday kataposan.

Ang oring pagosgar

11 Pagatapos ta si, initao tang tatang mabael ang tronong kolit ig ang kakarong don.
Golping nalipat tang langit may ang tanek ong talongan na ig indi ra initang oman.
12 Ig initao ang pamansi-deng ong talongan tang trono tang mga nangapatay, maski
alawig maski dibabak tang mga pagkabetang nira, ig inabrian tang mga libro. Inabrian
pa tang tatang libro, ang librong listan tang mga taw ang may kaboing anday kataposan.
Inosgaran tang mga patay sigon ong mga bindoatan nira, pario tang nasolat ong mga
libro.
13 Inintriga tang talsi tang mga nangapatay ong talsi. Inintriga ka tang Kamatayen
may ang Hades‡ tang mga patay nira. Ig inosgaran tang tanan sigon ong bindoatan nira.
14 Oman binanggil ong talsing apoy tang Kamatayen may ang Hades. Ang talsing apoy
ang na yay ang agganingen yadoang kamatayen.
15 Binanggil ong apoy tang maski sinopa tang indi nalista tang aran nira don ong libro
tang mga maboing anday kataposan.

21

Ang ba-long langit ig ang ba-long tanek

1 Pagatapos ta si, initao tang tatang ba-long langit ig ba-long tanek. Anda ra tang
dating langit ig tanek ig anda ra ka tang talsi.
2 Ig initao tang Sagradong Siodad, ang ba-long Jerusalem, ang agpababak ang nagalin
ong Dios don ong langit. Ig bindoat dang masinlo rang pisan pario tang babay ang
karasalen ang listo rang bomagat ong magimong katawa na.
3 Naba-yano tang tatang bosis ang nagalin ong trono ang ganing, “Mandian ang
istaran tang Dios asia ra ong mga taw! Mistar da tanandiang aroman nira, ig tanira
magimong mga tawan na ra. Maka-pen da nirang pirmi tang Dios [ig tanandia tang
magimong Dios nira].
4 Ig piden tang Dios tang mga lok nira. Anda ray kamatayen, anda ray mga pongaw,
mga tangit, ig mga masit tenged nagta-lib da tang dating mga bagay.”
5 Ig ganing tang kakarong ong trono, “Mandian ba-lono ra tang tanan ang bagay!” Ig
inaning na ong yen, “Isolat mo, tenged ang mga bitalang na matod ig mataligan.”
6 Oman ganing ong yen, “Natapos da! Yo tang Alpha ig ang Omega, ang yay ang Impisa
ig ang Kataposan. Ang sinopay agkoawen i-dolo ong nandiang anday bayad tang wing
magalin ong toro-bodan ang pagtorol ta kaboi.
7 Ang tanan ang asia yay ang i-dolo ong mga mamandeg. Yo tang magimong Dios nira,
ig tanira magimong anao.
8 Piro makaeled tang kaboton tang mga gengeldan ang mamagosoy ong yen, ang
mga indi mamagto ong yen, ang mga pagboat ta malalaway, mga manigpatay ta taw,

‡ **20:13** Ong bitalang Grigo, “Hades” tang goy ong logar tang mga patay

mga pamangombabay obin pamangonlali, mga kamimintas, mga pamagto ong dios-diosan, ig ang tanan ang bo-lien. Ang paningan tang tanan ang narin anday doma kondi ang talsing gapoy ig dadaba-daba tang asopri. Na ya ray ang aggoyan ta yadoang kamatayen."

Ang ba-long Jerusalem

9 Mandian, napalenget ong yen tang tata ong pitong anghil ang pamagekel tang mangkok ang ponok tang pitong oring sarot. Ganing tanandia, "Tania! Ipaitao ong nio tang babay ang karasalen ong Karniro."
10 Oman ginaemano tang Ispirito Santo, ig ingkelano tang anghil ong dibabaw tang tatang mabael ig alawig ang bokid. Pinaita na ong yen tang Jerusalem, ang Sagradong Siodad, ang agpababak nagalin ong Dios don ong langit.
11 Makilaw ang pa-dekan tenged ong ayag tang Dios, ig sisinggat pario ong tatang maralen ang bato, pario ong aspi, ig maliraw ang midio kristal.
12 Ang siodad galibotan ta alawig ig mabaked ang enged ang padir. Ang padir ang narin may dosi kaportan na, ig kada portan agbantayan ta anghil. Gasolat ka don ong mga portan tang aran tang tampolok may doroang tribo tang Israel.
13 May tolong portan na ong kada silid tang padir: tolo ong tere-lan, tolo ong abagat, tolo ong kambian, tolo ong gako-pan.
14 Ang padir ang asi tang siodad agpa-deng ong dosi ka pondasionan ang bato ang gasolatan tang mga aran tang dosi ka apostolisan tang Karniro.
15 Ang anghil ang minitala ong yen may ekel nang pantaket ang bolawan agod taketen na tang siodad asta ang mga portan ig ang mga padir na.
16 Ang siodad ang asi koadrado ang enged. Mga monopa tang kaboat na maning ka don tang kala-bang na. Sinaket tang anghil tang siodad. Doroang ribo may epat ang gatos ang kilomitro* tang kaboat ig kala-bang na, maning ka don tang kalawig na.
17 Sinaket na ka tang padir ig enem ang polok may epat ang mitro† tang kalawig na, (ig ang mitroan tang anghil pario ka ong mitroan ta taw.)
18 Batong aspi tang padir ang asi, ig ang siodad porong bolawan ang dorog kasinggat ang midio kristal.
19 Ang mga batong pondasion tang padir gabetek-betekan ta tanan ang klasi tang batong maralen. Ang primirong batong pondasion na aspi, ang yadoa sapiro, ang ya-lo kalsidonia, ig ang yapat ismiralda.
20 Ang yalima ay sardokina, ang yanem kornalina, yapito krisolito, ig ang yawalo birilo. Ang yasiam topasio, yapolok krisopasio, yaonsi asinto, ig ang yadosi amatista.
21 Pirlas tang dosing portan na, kada tata boat ong tatang mabael ang pirlas. Ang karsada tang siodad ang asi porong bolawan ig sisilang ang midio kristal.
22 Initao ang anday timplo ong siodad tenged ang Ampoan ang Dios ang Makagagaem ong tanan ig ang Karniro, tanira ya ray ang pagsirbing timplo don.
23 Belag da ta kaministiran ong siodad ang asi tang kaldaw ig ang bolan, tenged ang ayag tang Dios tang pagtorol ta kayagan don, ig ang Karniro tang pagsirbing tolok.
24 Ang mga taw ong kalibotan mayagan tang sinag tang siodad ang asi, ig ang mga adi ong bilog ang kalibotan mamagekel tang mga manggad nira don.
25 Ang mga portan tang siodad ang asi magapon ang abri, ig indi ra enged siradoan tenged anda ra kay labi don.
26 Ang mga masisinlo ig maralen ang bagay tang tanan ang nasion e-lan ong siodad ang asi.
27 Piro anday ma-led don ang maboling ong pama-dek tang Dios, obin maski sinopay pamagboat ta kaeyakan obin pamagbo-li. Ang ma-led lamang don anday doma kondi

* **21:16** 2,400 kilomitro. Ong Grigo: 12,000 stadia. † **21:17** 64 mitro. Ong Grigo: 144 kobito.

ang mga taw ang mga aran nira gasolat ong libro tang Karniro, ang yay ang listan tang mga taw ang maboing anday kataposan.

22

1 Oman ang sobang pagtorol ta kaboi yay ang pinaita tang anghil ong yen. Ang wi na maliraw ang midio kristal ig pagalin ong trono tang Dios ig tang Karniro
2 gilig ong ka-ngan tang karsada tang siodad. Ong magdobaling binit tang soba may papa ta ayong pagtorol ta kaboi. Kada bolan pamorak narin, bali tampolok may dorang bisis ang mamorak ong magpatakon. Ig ang mga daon na gapagpao-ya ong tanan ang mga nasion.
3 Anda ray maski onopang bagayay ang sinompa tang Dios tang itaen ong siodad ang asi.
Don tang trono tang Dios ig tang Karniro, ig don tanandia towan ig dayawen tang mga pamagsirbi ong nandia.
4 Itaen nira tang itsora na, ig isolat ong mga toto nira tang aran na.
5 Anday labi don, ig indi ra tanira mamangaministiran ta mga pa-kal obin ayag tang kaldaw, tenged ang Ampoan ang Dios tang magtorol ta kayagan ong nira. Ig mamaggaem tanirang tanan ang anday kataposan.

Ang pagkabot ni Jesus

6 Ig ganing tang anghil ong yen, “Mataligan ig matod tang mga bitalang na. Ang Ampoan ang Dios ang nagtorol tang Ispirito na ong mga propita, yay ang nagtobol mandian ong anghil na agod ibalita ong mga pamagsirbi ong nandia tang mga bagay ang alenget dang mainabo.”
7 Ganing si Jesus, “Mamasi amo! Komaboto ra! Masoirti tang mga taw ang pamag-toman ong mga pinatoldok tang Dios ong solat ang na!”
8 Yo si Juan tang nabasi ang enged ig naita ong mga bagay ang nang sinolat tarin. Pagatapos ang naba-yano ig initao tang mga bagay ang narin, liminodo agod magto ong anghil ang nang nagpaita tang mga bagay ang na ong yen.
9 Piro ganing tanandia ong yen, “Ayaw! Dios lamang tang towan mo! Yo torobolon kang kapario mo. Kapario tang mga logod mong propita ig ang tanan ang mga pamagtoman ong mga bitala tang librong na.”
10 Ganing pa tanandia ong yen, “Indi italok mo tang mga pinatako tang Dios ong librong na, tenged alenget dang mainabo tang tanan ang na.
11 Ang mga malain, pabayan mong magboat pa enged ta malain, ig ang mga maboling maski magpadayon ang magboat ta maboling. Piro ang mga pagboat ta mato-lid kaministiran ang magpadayon ang magboat ta mato-lid, ig ang mga bindoat ang sagrado padayon pa ka enged ang mangaboi ta sagrado.”
12 Ganing si Jesus, “Mamasi amo! Komaboto ra! E-lano tang masinlong balet ong kada tata sigon ong mga bindoatan nira.
13 Yo tang Alpha ig ang Omega, ang yay ang Impisa ig ang Kataposan, ang Pinagalinan ig Kate-kan tang tanan.”
14 Masoirti tang mga pamaglimpio tang tok nira, tenged pagnan tanirang tenled ong portan tang siodad ig mamangan tang borak tang ayong pagtorol ta kaboi.
15 Piro mabo-wan ong loa tang mga taw ang maboling, mga kamimintas, mga pangombabay obin pangonlali, mga pamamatay ta taw, mga pamagto ong dios-diosan, ig ang tanan ang mareges ang mamagbo-li.
16 Ganing pa tang Gino, “Yo si Jesus, tang nanobol ong yen ang anghil agod ang mga bagay ang na ibalita ong nindiong tanan ang pamagto ong yen ong sari-saring mga logar. Yo tang nagalin ong dogo ni David. Yo tang mayag ang bitokon ang tagaramalen.”

17 Agganing tang Ispirito may ang babay ang karasalen, “Tania, Gino!” Tanan ang
gangabasi ta na dapat mamaganing kang, “Tania, Gino!”
Palenget da lamang tang maski sinopay agkoawen ig galiliag ang manginem. Komiten
na ang anday bayad tang wing pagtorol ta kaboi.

Oring mga bitala

18 Yo si Juan, pagpaman ang enged ong kada tatang pamasi ong mga pinatako tang
Dios ong librong narin: Ang maski sinopay magdolang ong agganing tang librong na,
idolang ka tang Dios ong silot na tang mga sarot ang gasolat tarin.
19 Ig ang magboin ong mga bitala ong librong na, komiten ka tang Dios tang parti
na ong borak tang ayong pagtorol ta kaboi, ig indi tanandia pagnan ang mistar ong
Sagradong Siodad ang sinambit tarin.
20 Si Jesus tang pagpamatod ong tanan ang gasolat tarin, ig ganing tanandia, “Matod
ang enged ang komaboto ra.”
Balampa kaman ang komabota ra, Ginong Jesus.
21 Aloyan da lamang ni Ginong Jesus tang tanan ang mga sinakepan tang Dios.
Amen.